

Program rozvoja vidieka SR 2007 – 2013

SLOVENSKO

november 2007

OBSAH

1	<i>Názov programu</i>	5
2	<i>Členský štát a administratívny región</i>	5
2.1	Geografická oblasť, na ktorú sa program vzťahuje	5
2.2	Regióny klasifikované ako konvergenčný cieľ	5
3	<i>Analýza situácie z hľadiska silných a slabých stránok, stratégia zvolená na ich riešenie a ex ante hodnotenie</i>	6
3.1	Analýza situácie z hľadiska silných a slabých stránok	6
3.1.1	Celkový sociálno-ekonomický kontext geografickej oblasti	6
3.1.2	Výkonnosť poľnohospodárskeho, lesníckeho a potravinárskeho sektora	21
3.1.3	Životné prostredie a obhospodarovanie pôdy	27
3.1.4	Vidiecka ekonomika a kvalita života	48
3.2	Stratégie zvolené na riešenie silných a slabých stránok	53
3.3	Hodnotenie ex ante	58
3.4	Vplyv z predchádzajúceho programovacieho obdobia	62
4	<i>Zdôvodnenie priorít zvolených so zreteľom na strategické usmernenia Spoločenstva a národný strategický plán, ako aj očakávaný vplyv v súlade s hodnotením ex ante</i>	69
4.1	Zdôvodnenie priorít zvolených so zreteľom na strategické usmernenia Spoločenstva a národný strategický plán	69
4.2	Očakávané vplyvy vyplývajúce z hodnotenia ex ante v súvislosti so zvolenými prioritami	70
5	<i>Informácia o osiach a opatreniach navrhovaných pre každú os a ich opis</i>	72
5.1	Všeobecné požiadavky	72
5.2	Požiadavky týkajúce sa viacerých opatrení	72
5.2.1	Prebiehajúce operácie/zmluvy z predchádzajúceho obdobia	72
5.2.2	Dodržiavanie postupov štátnej pomoci	73
5.2.3	Krížové plnenie	73
5.2.4	Podpora pre investičné opatrenia	73
5.2.5	Kritériá a administratívne pravidlá	73
5.2.6	Dôslednosť a dôveryhodnosť výpočtov	73
5.2.7	Čiastky a sadzby podpory	73
5.3.1	<i>Os 1: Zvýšenie konkurencieschopnosti sektoru poľnohospodárstva a lesného hospodárstva</i>	74
5.3.1.1	Opatrenie: Modernizácia fariem	74
5.3.1.2	Opatrenie: Pridávanie hodnoty do poľnohospodárskych produktov a produktov lesného hospodárstva	81
5.3.1.3	Opatrenie: Infraštruktúra týkajúca sa rozvoja a adaptácie poľnohospodárstva a lesného hospodárstva	88
5.3.1.4	Opatrenie: Zvýšenie hospodárskej hodnoty lesov	91
5.3.1.5	Opatrenie: Odbytové organizácie výrobcov	94
5.3.1.6	Opatrenie: Odborné vzdelávanie a informačné aktivity	97
5.3.1.7	Opatrenie: Využívanie poradenských služieb	101
5.3.2	<i>Os 2: Zlepšenie životného prostredia a krajiny</i>	103
5.3.2.1	Opatrenia zamerané na trvalo udržateľné využívanie poľnohospodárskej pôdy	103
5.3.2.1.1	Opatrenie: Platby za znevýhodnené prírodné podmienky v horských oblastiach a platby v ostatných znevýhodnených oblastiach	103
5.3.2.1.2	Opatrenie: Platby v rámci sústavy NATURA 2000 a platby súvisiace so smernica 2000/60/ES	109

5.3.2.1.3 Opatrenie: Agroenvironmentálne platby	113
5.3.2.1.4 Opatrenie: Platby za životné podmienky zvierat	139
5.3.2.2 Opatrenia zamerané na trvalo udržateľné využívanie lesnej pôdy	149
5.3.2.2.1 Opatrenie: Prvé zalesnenie poľnohospodárskej pôdy	149
5.3.2.2.2 Opatrenie: Platby v rámci sústavy NATURA 2000 – lesná pôda	152
5.3.2.2.3 Opatrenie: Lesnícko-environmentálne platby	155
5.3.2.2.4 Opatrenie: Obnova potenciálu lesného hospodárstva a zavedenie preventívnych opatrení	162
5.3.3 Os 3: <i>Kvalita života vo vidieckych oblastiach a diverzifikácia vidieckeho hospodárstva</i>	167
5.3.3.1 Opatrenie: Diverzifikácia smerom k nepoľnohospodárskym činnostiam	167
5.3.3.2 Opatrenie: Podpora činností v oblasti vidieckeho cestovného ruchu	171
5.3.3.3 Opatrenie: Vzdelávanie a informovanie	175
5.3.3.4 Skupina opatrení: Obnova a rozvoj obcí, občianskej vybavenosti a služieb	179
5.3.3.5 Opatrenie: Získavanie zručností, oživovanie a vykonávanie stratégií miestneho rozvoja	185
5.3.4 Os 4: <i>Realizácia prístupu Leader</i>	188
5.3.4.1 Opatrenie: Implementácia integrovaných stratégií rozvoja územia	190
5.3.4.2 Opatrenie: Vykonávanie projektov spolupráce	194
5.3.4.3 Opatrenie: Chod miestnej akčnej skupiny	196
6 Plán financovania	198
7 Indikatívny rozpis podľa opatrení (v EUR, celé obdobie)	199
8 Tabuľka ďalšieho národného financovania	202
9 Prvky potrebné na posúdenie podľa pravidiel hospodárskej súťaže	202
10 Informácia o doplnkovosti s opatreniami financovanými inými nástrojmi spoločnej poľnohospodárskej politiky, prostredníctvom kohéznej politiky, ako aj Európskeho fondu pre rybné hospodárstvo	203
10.1 Posúdenie a prostriedky doplnkovosti s činnosťami, politikami a prioritami Spoločenstva najmä s cieľmi hospodárskej a sociálnej kohézie a s cieľmi Európskeho fondu pre rybné hospodárstvo	203
10.2 Vo vzťahu k opatreniam osí 1, 2 a 3	203
10.3 Vo vzťahu k opatreniam osí 4	208
11 Určenie príslušných orgánov a zodpovedných subjektov	210
12 Monitorovacie a hodnotiace systémy	214
12.1 Opis monitorovacích a hodnotiacich systémov	214
12.2 Monitorovací výbor	216
13 Ustanovenia zabezpečujúce propagáciu programu	218
13.1 Činnosti v oblasti informovania o možnostiach programu, ako i o pravidlách pre získanie finančnej podpory z programu	219
13.2 Činnosti v oblasti informovania prijímateľov príspevku Spoločenstva	220
13.3 Činnosti v oblasti informovania širokej verejnosti o úlohe, ktorú zohráva Spoločenstvo v programe a o jeho výsledkoch	220
14 Určenie partnerov a výsledky konzultácií s partnermi	221
14.1 Konzultovaní partneri	221
14.2 Konzultačná činnosť	223
15 Rovnosť mužov a žien a nediskriminácia	226
15.1 Propagácia rovnosti mužov a žien	227
15.2 Realizácia programu rovnosti mužov a žien a nediskriminácie	229
16 Operácie technickej pomoci	230
16.1 Technická pomoc	230

16.2 Národná sieť rozvoja vidieka

233

Prílohy:

- Príloha I: Komunikačný plán
 - Príloha II: Prípady vyššej moci
 - Príloha 1: Výpočet kompenzačných platieb v LFA
 - Príloha 2a: Dobré poľnohospodárske a environmentálne podmienky (GAEC)
 - Príloha 2b: Zákonné požiadavky na riadenie (SMR)
 - Príloha 2c: Minimálne požiadavky pre používanie hnojív a prípravkov na ochranu rastlín
 - Príloha 3a: Natura 2000 – CHVU (79/409/EHS) na poľnohospodárskej pôde
 - Príloha 3b: Natura 2000 – UEV(92/43/EHS) na poľnohospodárskej pôde
 - Príloha 3c: Natura 2000 – CHVU (79/409/EHS) na lesnej pôde
 - Príloha 3d: Natura 2000 – UEV(92/43/EHS) na lesnej pôde
 - Príloha 3e: Výpočet platieb Natura 2000
 - Príloha 4: Výpočet platieb pre agroenvironmentálne opatrenia
 - Príloha 5: Integrovaná produkcia
 - Príloha 6: Výpočet platieb pre životné podmienky zvierat
 - Príloha 7: Prepočítavacie koeficienty VDJ
 - Príloha 8: Výpočet platieb za prvé zalesnenie poľnohospodárskej pôdy
 - Príloha 9: Výpočet platieb pre lesnícko-environmentálne opatrenia
 - Príloha 10: Priemerná spotreba dusíkatých hnojív v SR (2003-2005)
 - Príloha 11a: Územná ochrana – poľnohospodárska pôda
 - Príloha 11b: Územná ochrana – lesná pôda
 - Príloha 12: Záznamy z rokovaní
-
- Príloha A: Ex-ante hodnotenie
 - Príloha B: Strategické environmentálne hodnotenie (SEA)

1. NÁZOV PROGRAMU

Program rozvoja vidieka Slovenskej republiky 2007 – 2013

2. ČLENSKÝ ŠTÁT A ADMINISTRATÍVNY REGIÓN

Slovenská republika

2.1 GEOGRAFICKÁ OBLASŤ, NA KTORÚ SA PROGRAM VZŤAHUJE

Program rozvoja vidieka SR 2007 – 2013 sa vzťahuje na celé územie Slovenska.

2.2 REGIÓNY KLASIFIKOVANÉ AKO KONVERGENČNÝ CIEĽ

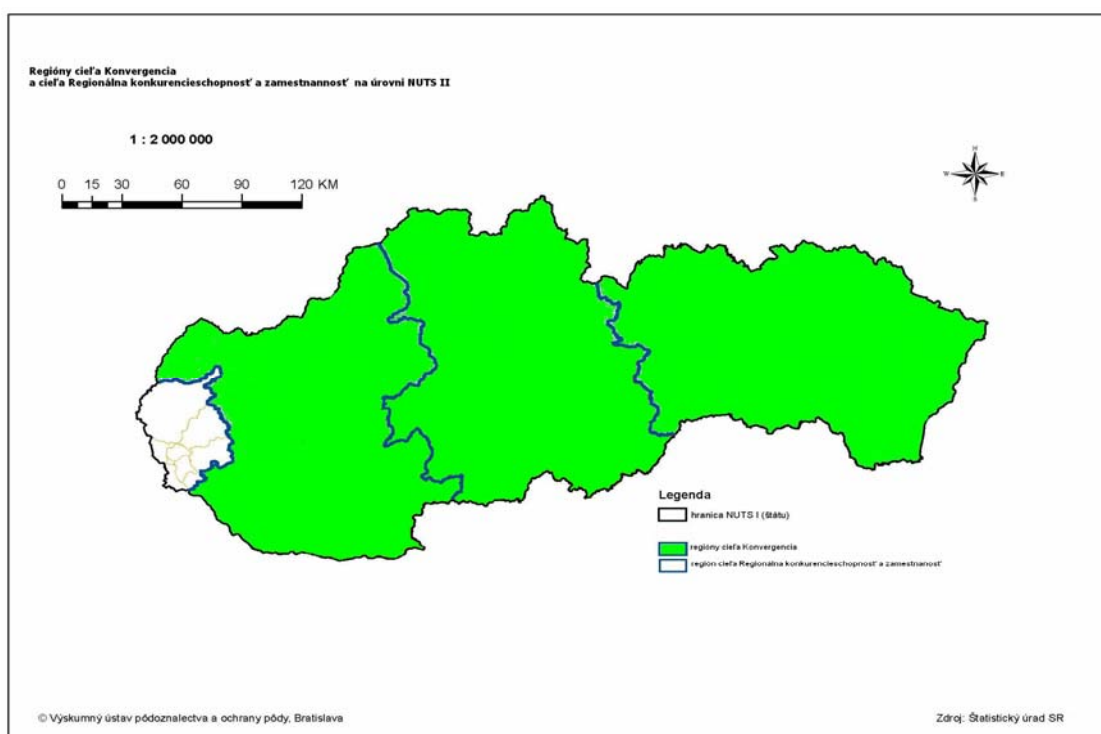
Regióny cieľa Konvergencia, sú regióny zodpovedajúce úrovni NUTS II v zmysle nariadenia (ES) č. 1059/2003 Európskeho parlamentu a Rady z 26. mája 2003, ktorých hrubý domáci produkt (HDP) na obyvateľa meraný pomocou parity kúpnej sily a vypočítaný na základe údajov Spoločenstva za obdobie rokov 2000 až 2002 je nižší ako 75 % priemerného HDP v EÚ 25.

Tabuľka 2.1 – Hrubý domáci produkt na obyvateľa v PKS na úrovni NUTS II (EU25=100)

Územie	HDP na obyvateľa v PKS (2000 – 2002)	Región cieľa
SR	49,37 %	
Bratislavský kraj	112,19 %	Regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť
Západné Slovensko (Kraje: Nitriansky, Trnavský, Trenčiansky)	45,42 %	Konvergencia
Stredné Slovensko (Kraje: Banskobystrický, Žilinský)	40,72 %	Konvergencia
Východné Slovensko (Kraje: Košický, Prešovský)	37,21 %	Konvergencia

Prameň: Štatistický úrad Slovenskej republiky

Mapa 2.1. – Regióny cieľa Konvergencia na úrovni NUTS II

3. ANALÝZA SITUÁCIE Z HĽADISKA SILNÝCH A SLABÝCH STRÁNOK, STRATÉGIA ZVOLENÁ NA ICH RIEŠENIE A EX-ANTE HODNOTENIE

3.1. ANALÝZA SITUÁCIE Z HĽADISKA SILNÝCH A SLABÝCH STRÁNOK

3.1.1 CELKOVÝ SOCIÁLNO-EKONOMICKÝ KONTEXT GEOGRAFICKEJ OBLASTI

Slovensko s celkovým počtom obyvateľov 5 380 053 (2003), nachádzajúce sa v strede Európy, sa rozprestiera na ploche 49 036 km² (4 903 347 ha).

Územie Slovenska sa nachádza v nadmorských výškach od 94 m (výtok Bodrogu) po 2 655 m (Gerlachovský štít). Práve v týchto rozdielnych nadmorských výškach s výškovým rozdielom 2 561 m, sa strieda mozaika pohorí s kotlinami, rovinami, pahorkatinami, vrchovinami a hornatinami, ktoré budujú horniny rôznych geologických období.

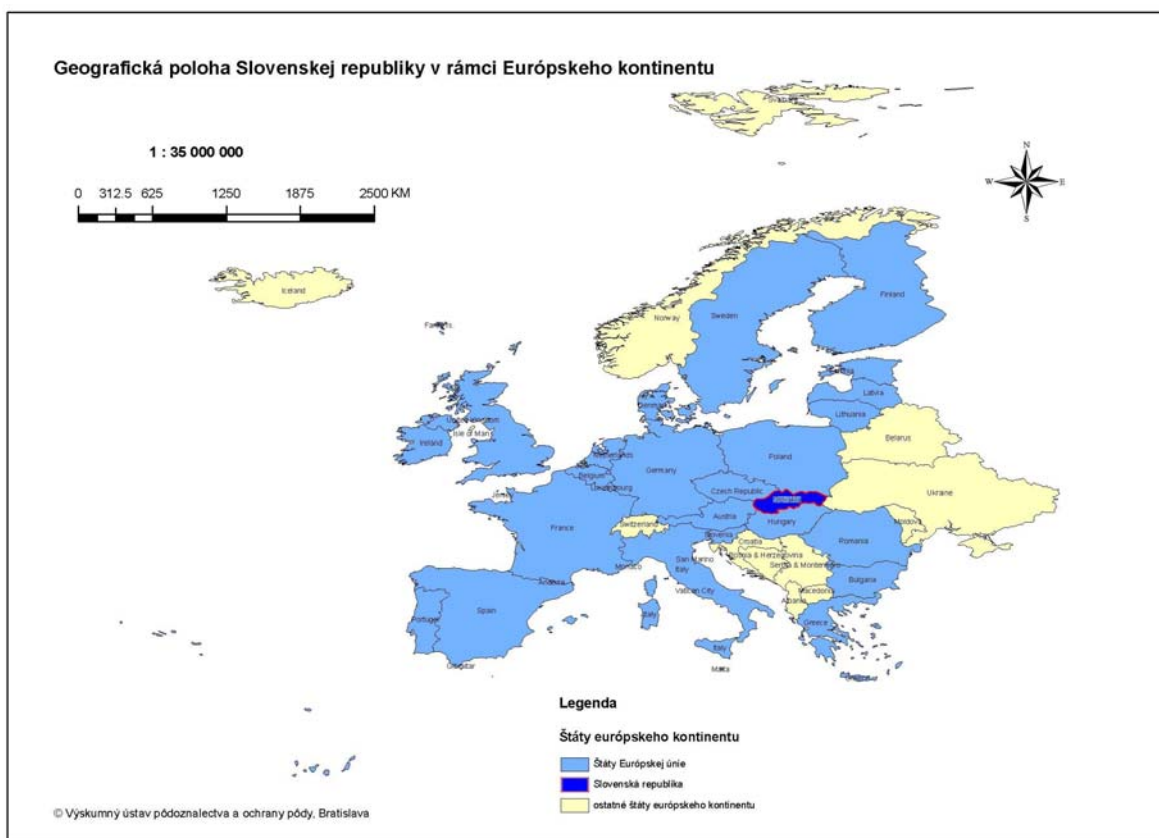
Vysočiny a hory pokrývajú 60 % územia, nížiny 40 %. Z celoeurópskeho hľadiska má charakter podhorskej až horskej krajiny.

Celková dĺžka hraníc je 1 672 km, na severe hraničí Slovensko s rozľahlým Poľskom (547 km). Na juhu susedí s Maďarskom, s ktorým zároveň vytvára najdlhšiu hranicu, až 669 km. Na severozápade susedí s Českou republikou (252 km) a na juhozápade s Rakúskom (106 km). Na východe hraničí s Ukrajinou, s ktorou zároveň vytvára najkratšiu hranicu 98 km.

Podľa územno-právneho členenia sa Slovensko delí na 8 krajov, 79 okresov, 138 miest a 2 883 obcí.

Priemerná hustota osídlenia je 109,9 obyvateľov/km².

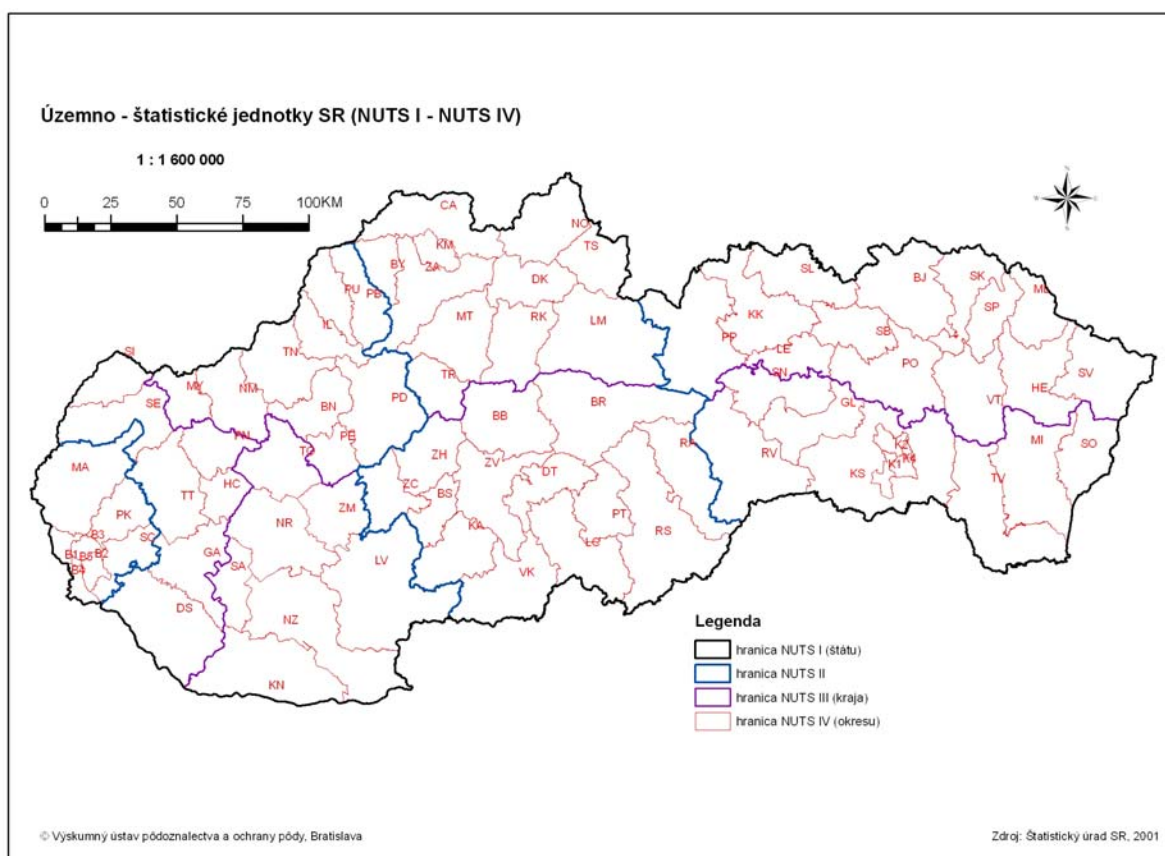
Mapa 3.1.1.1 – Geografická poloha Slovenska

Tabuľka 3.1.1.1 – Územná systemizácia SR podľa NUTS

Jednotka	Počet	Územný celok
NUTS I	1	Slovensko
NUTS II	4	Bratislavský kraj, Západné Slovensko, Stredné Slovensko Východné Slovensko
NUTS III	8	Bratislavský kraj, Trnavský kraj, Trenčiansky kraj, Nitriansky kraj, Žilinský kraj, Banskobystrický kraj, Košický kraj, Prešovský kraj
NUTS IV	79	okresy Slovenska
NUTS V	2 891	obce Slovenska

Mapa 3.1.1.2 – NUTS I – NUTS IV

VIDIECKOSŤ KRAJINY

Definícia vidieckosti územia:

- prevažne vidiecke regióny – viac ako 50 % obyvateľstva regiónu žije vo vidieckych obciach s hustotou osídlenia nižšou ako 150 obyvateľov na km²,
- ostatné vidiecke regióny – vo vidieckych obciach žije 15 – 50 % obyvateľstva regiónu,
- prevažne mestské regióny – menej ako 15 % obyvateľstva žije vo vidieckych obciach.

VIDIECKOSŤ ÚZEMIA NA ÚROVNI NUTS II

Na úrovni NUTS II tri oblasti patria do skupiny ostatných vidieckych regiónov, kde vo vidieckych obciach žije 15 – 50 % obyvateľstva v poradí – stredné Slovensko (46,0 %), západné Slovensko (44,7 %), východné Slovensko (41,1 %). Prevažne mestským

regiónom s menej ako 15 % obyvateľstva žijúceho vo vidieckych obciach je Bratislavský kraj (13,4 %).

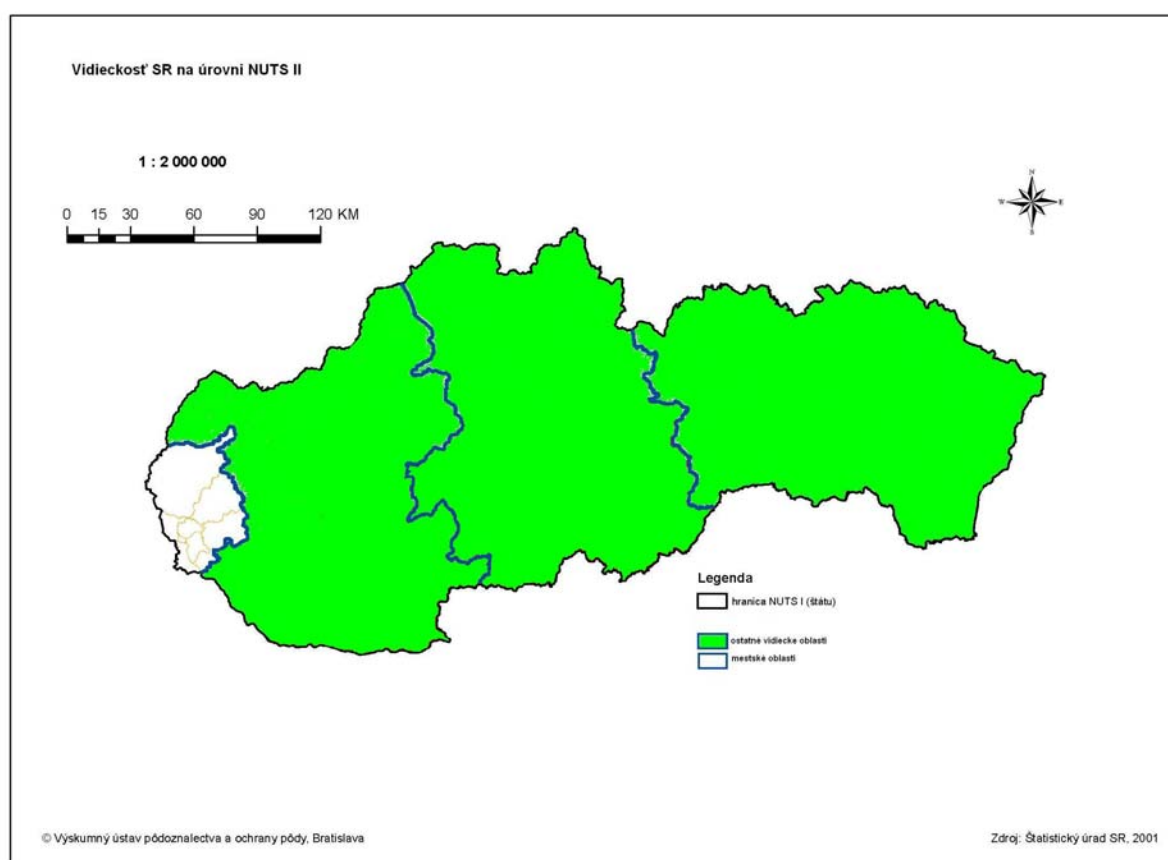
Tabuľka 3.1.1.2 – Vidieckosť územia na úrovni NUTS II

Územie	Počet obcí*	Počet vidieckych obcí **	Počet obyvateľov regiónu	Obyvateľstvo vid. obcí	% podiel	Rozloha v km ²		% podiel
						celkom	vid. obcí	
SR	2891	2581	5 380 053	2 177 825	40,5	49 034	42 003	85,7
Bratislavský kraj	73	54	599 787	80487	13,4	2 053	1 338	65,2
Západné Slovensko	881	775	1 863 932	832 487	44,7	14 992	12 526	83,6
Stredné Slovensko	831	745	1 352 452	621 897	46,0	16 256	14 303	88,0
Východné Slovensko	1106	1005	1 563 882	642 954	41,1	15 733	13 836	87,9

Zdroj: Bilancia pohybu obyvateľstva podľa obcí SR v roku 2003, ŠÚ SR, 2004

* vr. 4 voj. obvodov ** obec s hustotou nižšou ako 150 obyvateľov na km²

Mapa 3.1.1.3 – Vidieckosť SR na úrovni NUTS II

VIDIECKOSŤ ÚZEMIA NA ÚROVNI NUTS III

Na úrovni NUTS-III (kraje) má SR dva výrazne vidiecke regióny s viac ako 50 % podielom obyvateľstva žijúceho vo vidieckych obciach – Banskobystrický kraj (52,2 %) a Nitriansky (51,3 %). Päť krajov patrí do skupiny ostatných vidieckych regiónov, kde vo vidieckych obciach žije 15 – 50 % obyvateľstva – Trnavský kraj (45,6 %), Prešovský kraj (42,9 %), Žilinský kraj (40,1 %), Košický kraj (39,3 %) a Trenčiansky kraj (36,1 %). Prevažne mestským regiónom s menej ako 15 % obyvateľstva žijúceho vo vidieckych obciach je Bratislavský kraj (13,4 %).

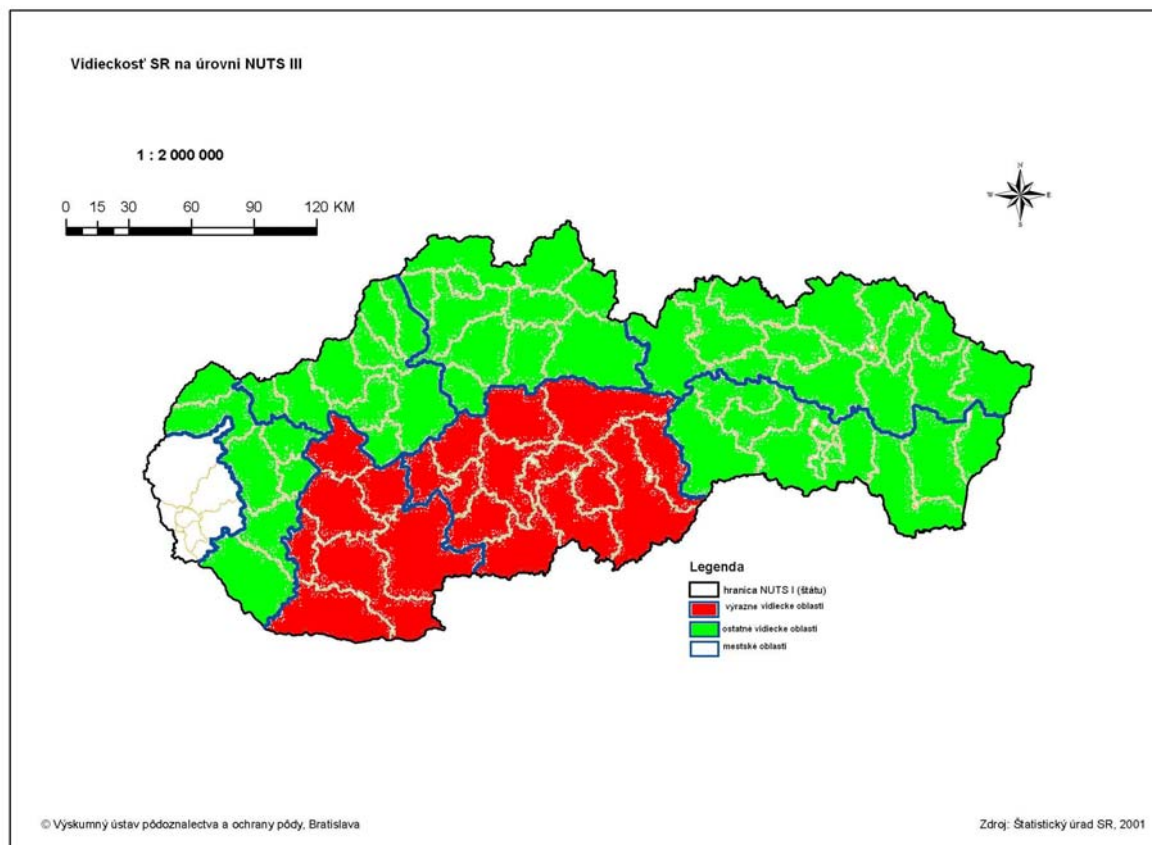
Tabuľka 3.1.1.3 – Vidieckosť územia na úrovni NUTS III

Územie	Počet obcí*	Počet vidieckych obcí **	Počet obyvateľov regiónu	Obyvateľstvo vid. obcí	% podiel	Rozloha v km ²		% podiel
						celkom	vid. obcí	
SR	2891	2581	5 380 053	2 177 825	40,5	49 034	42 003	85,7
Bratislavský kraj	73	54	599 787	80487	13,4	2 053	1338	65,2
Trnavský kraj	251	219	552 014	251 621	45,6	4 147	3 383	81,6
Trenčiansky kraj	276	236	602 166	217 143	36,1	4 502	3 608	80,2
Nitriansky kraj	354	320	709 752	363 723	51,3	6 343	5 535	87,3
Žilinský kraj	315	255	693 499	278 030	40,1	6 801	5 659	83,2
Banskobystrický kraj	516	490	658 953	343 867	52,2	9 455	8 644	91,4
Prešovský kraj	666	605	794 814	340 739	42,9	8 981	7 969	88,7
Košický kraj	440	400	769 068	302 215	39,3	6 752	5 867	86,9

Zdroj: Bilancia pohybu obyvateľstva podľa obcí SR v roku 2003, ŠÚ SR, 2004

* vr. 4 voj. obvodov ** obec s hustotou nižšou ako 150 obyvateľov na km²

Mapa 3.1.1.4 – Vidieckosť SR na úrovni NUTS III

Základné kontextuálne ukazovatele

Ukazovateľ	Meranie	Rok 2003 (úroveň NUTS III)
Určenie vidieckych oblastí	Určenie podľa metodiky OECD	Prevažne vidiecke – BB, NR Ostatné vidiecke – TT, PO, ZA, KE, TN Prevažne mestské – BA
Význam vidieckych oblastí	% územia vo vidieckych oblastiach	86 %
	% populácie vo vidieckych oblastiach	40 %
	% hrubá pridaná hodnota vo vidieckych oblastiach	75 %
	% zamestnanosť vo vidieckych oblastiach	82 %

DEMOGRAFICKÁ SITUÁCIA

Od roku 2001 Slovensko zaznamenáva záporný prirodzený prírastok obyvateľstva, čo sa prejavuje na znižovaní počtu obyvateľov. Tento nepriaznivý trend však ešte v súčasnosti ešte vyvažuje migračný prírastok. Hoci sme v roku 2004 sme síce zaznamenali mierny nárast prirodzeného prírastku, napriek tomu sa výraznejšie prejavujú regionálne rozdiely v prospech severovýchodného regiónu pred juhozápadným. Nejde však o ustálený trend.

Prirodzený úbytok obyvateľstva je predovšetkým dôsledkom poklesu pôrodnosti (v dôsledku celkových zmien podmienok života, ako sú zvýšené životné náklady, miera nezamestnanosti, finančná dostupnosť bývania, iné hodnoty mladej generácie a pod.). Z hľadiska celkovej štruktúry obyvateľstva pokračuje teda proces starnutia (znížením podielu detskej populácie 0 – 14-ročných a zvýšením podielu poproduktívnej populácie 65 a viac ročných).

Tabuľka 3.1.1.4 – Vývoj obyvateľstva SR podľa produktívneho veku (v %)

Územie	podiel počtu obyvateľov v %					
	predproduktívny vek		produktívny vek		poproduktívny vek	
	1999	2003	1999	2003	1999	2003
SR spolu	19,81	17,55	62,26	63,77	17,93	18,67
Mestské regióny	16,95	14,27	65,22	66,06	17,83	19,67
Vidiecke regióny	20,23	18,01	61,82	63,45	17,95	18,53

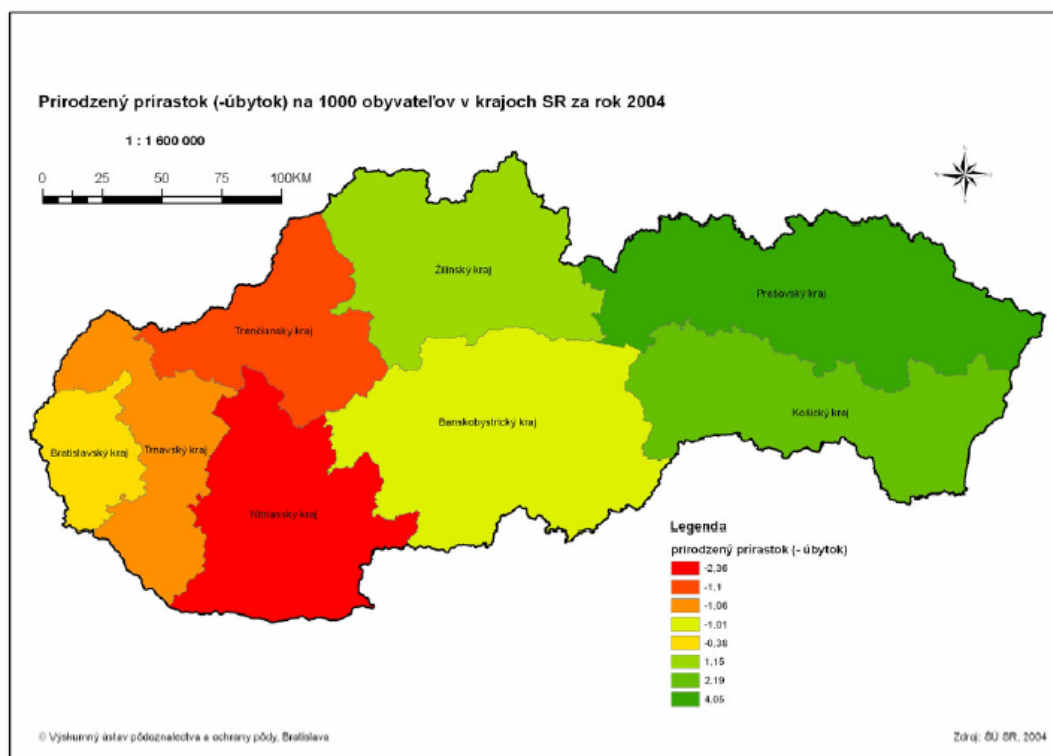
Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky, 2004

Je úplne jasné, že dochádza nielen k zvyšovaniu priemerného veku, ale následne aj k zvyšovaniu indexu starnutia. Práve to má za následok pribúdanie počtu dôchodcov (z 11,6 % na 20 %), ako aj úbytok produktívneho a predproduktívneho obyvateľstva (zo 17,1 % na 13 %).

Kým v roku 1998 bol priemerný vek v SR 35,4 rokov, v roku 2003 sa zvýšil na 36,8. Prejavilo sa to aj vo vidieckych regiónoch Slovenska, veď v roku 1998 bolo 39 vidieckych okresov nad priemerom SR, v roku 2003 to bolo už 43 okresov (t. j. takmer 2/3 vidieckych okresov).

Dlhodobo najvyšší vek v rámci vidieckych regiónov mali okresy Medzilaborce, Myjava, Nové Mesto nad Váhom a južná časť Nitrianskeho kraja. Naopak, najnižší priemerný vek mali okresy SZ a SV časti Slovenska (Námestovo, Tvrdošín, Dolný Kubín, Kežmarok, Sabinov, Stará Ľubovňa, Vranov nad Topľou a Snina), čo je spôsobené tunajšou vysokou pôrodnosťou. Pri pôrodnosti vo všeobecnosti platí, že východné okresy prevyšujú západné regióny, tým tieto regióny starnú skôr. Pritom v celoslovenskom priemere stredná dĺžka života u mužov je 70 rokov, u žien takmer 78 rokov.

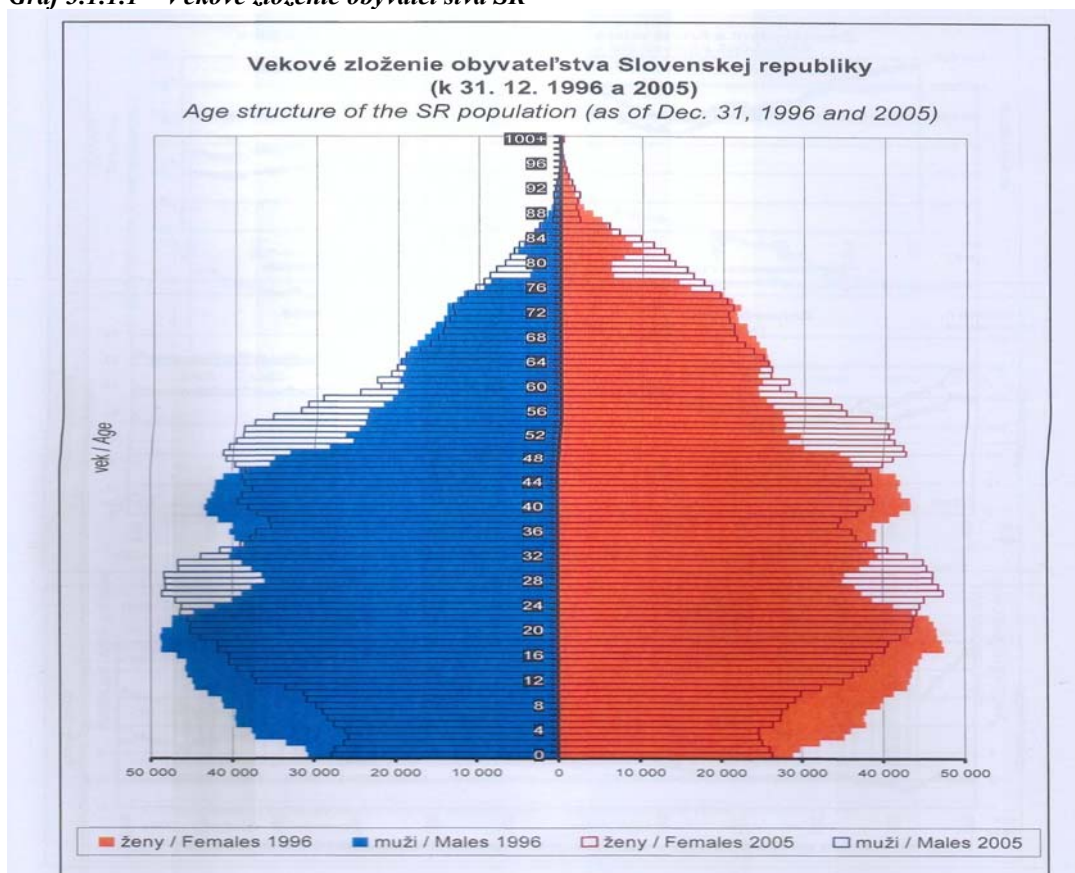
Mapa 3.1.1.5 – Prírodný prírastok (úbytok) na 1000 obyvateľov na úrovni NUTS III

Je teda zrejmé, že podiel obyvateľstva v produktívnom veku je nižší vo vidieckych regiónoch ako v mestských a dlhodobejšie sa zvyšuje i podiel poproduktívneho obyvateľstva.

V súvislosti s uvedenými súčasnými tendenciami vývoja obyvateľstva u nás (jeho starnutie) je možné predpokladať tento vývoj i po roku 2015 s urýchlením postupu starnutia a s nadväzným negatívnym dosah na verejný rozpočet. Uvedené zmeny vo vekovom zložení vidieckeho obyvateľstva sa odrážajú aj v ekonomickom zaťažení jeho obyvateľstva v produktívnom veku. Tento nepriaznivý pomer indexu starnutia (vyšší ako 100) je takmer v 2/3 vidieckych regiónov, teda v 45 okresoch. Ide predovšetkým o okresy západného Slovenska (Myjava, Nové Mesto nad Váhom, Piešťany) a okresy Medzilaborce, Komárno, Nové Zámky a Levice (v intervale 125 – 149). Tým sa znížilo v sledovanom období v týchto vidieckych regiónoch zastúpenie predproduktívneho obyvateľstva, čo súvisí i s ich výraznou redukciou prírodného prírastku.

Graf 3.1.1.1 – Vekové zloženie obyvateľstva SR

MIGRÁCIA

Dôsledky uvedených trendov vývoja obyvateľstva sa súčasne prejavujú v osídľovaní miest i vidieka. Kým v rokoch 2001 – 2003 bol zaznamenaný pokles počtu obyvateľstva v mestských regiónoch asi o 0,5 %, vo vidieckych regiónoch nárast o takmer 0,1 %. Priestorové hodnotenie demografického vývoja v rámci jednotlivých regiónov (krajov, okresov) poukazuje na regionálne rozdiely, čo ale v budúcnosti bude mať aj ďalekosiahlejšie dôsledky (ekonomické, spoločenské i sociálne). Slovenská republika sa však pritom svojím demografickým vývojom dostáva postupne do fázy tzv. druhého demografického prechodu (starnutie obyvateľstva, pokles počtu detskej populácie). Najvyššie celkové úbytky obyvateľstva sú v okresoch Myjava, Komárno, Levice, a Bánovce nad Bebravou. Naopak najvyššie celkové prírastky sa prejavili v okresoch Košice-vidiek, Senec, Dunajská Streda, Malacky, Galanta a Pezinok, čo bolo spôsobené suburbanizačným trendom (sťahovanie).

Ukazuje sa, že nový model reprodukčného správania sa obyvateľstva sa najprogressívnejšie prejavuje v Bratislavskom kraji. Ďalej ho nasleduje Trenčiansky a Trnavský kraj. Opačný trend vykazujú kraje Prešovský, Žilinský a čiastočne i Košický. Tento proces je zrejme ešte vo vývine a jeho ukončenie sa očakáva až v budúcnosti, no napriek tomu je však isté, že sa bude jednať o prehlbovanie starnutia populácie.

V súvislosti s rozvojom hospodárstva SR v budúcnosti možno očakávať migráciu obyvateľstva z vidieka do miest. Slovenská republika je v súčasnosti druhou krajinou v EÚ s najnižšou mierou urbanizácie. Tá v roku 2003 dosiahla 57,4 %, pričom v najbližších 30 rokoch by mala vplyvom uvedenej migrácie vzrásť na 65 %. V iných krajinách únie bude v tom čase žiť v mestách až okolo 80 % obyvateľstva (dnes je to okolo 72 %). Ľudí do miest

budú ťahať predovšetkým pracovné príležitosti, vyššia kvalita života, dostupná kultúra, vzdelanie a pod. Zvyšnému obyvateľstvu ostávajúcejmu žiť naďalej na vidieku je potrebné vytvoriť prijateľné podmienky života s dostatkom príležitostí na zachovanie hodnôt vidieka a jeho rozvoja.

Tabuľka 3.1.1.5 – Vývoj podielu obyvateľov SR podľa veľkosti sídiel

Veľkosť obce	Podiel obyvateľstva v %						
	r. 1950	r. 1960	r. 1970	r.1980	r.1991	r. 1999	r. 2003
Počet obyvateľov							
Do 1000	33,6	26,1	22,7	17,0	16,7	16,2	16,1
1000 – 1999	22,3	21,8	22,0	16,1	14,0	14,1	14,4
2000 – 4999	17,9	22,3	20,3	16,6	13,2	13,5	14,0
5000 – 9999	8,2	9,2	8,6	7,5	6,6	6,7	7,2
10 000 – 19 999	6,6	7,0	7,0	10,9	8,7	7,9	8,4
20 000 – 49 999	4,1	5,9	11,4	11,7	15,9	16,7	15,7
50 000 – 99 999	1,8	1,9	3,2	8,4	12,1	12,1	11,9
100 000 a viac	5,6	5,8	6,8	11,7	12,8	12,8	12,3

Zdroj: Konceptia územného rozvoja, 2001, ZMOS

EKONOMICKÉ HNACIE SILY – PRODUKTIVITA PRÁCE

Hospodársky rast Slovenska meraný tempom rastu HDP prevyšuje v súčasnosti priemer krajín EÚ 15. Ekonomika síce od roku 1993 rastie o 2 % rýchlejšie, ako je priemerná úroveň rastu EÚ, z hľadiska približovania sa k ekonomickej úrovni EÚ je to však málo.

V tvorbe HDP na obyvateľa v parite kúpnej sily Slovensko dlhodobo dosahuje menej ako polovicu priemeru EÚ. Zaostáva i v produktivite a schopnosti konkurovať. Z analýz vyplýva, že je to dôsledok orientácie ekonomiky na komodity s nízkou pridanou hodnotou najmä v priemysle, kde ešte stále pretrvávajú vysoká náročnosť na surovinové a energetické zdroje.

Napriek nižšej konkurencieschopnosti slovenskej ekonomiky predsa len postupne dochádza k pozitívnym zmenám, a tak sa približujeme k štruktúre ekonomík vyspelých krajín Európy. Klesá podiel poľnohospodárstva, stabilizuje sa podiel stavebníctva a priemyslu a stúpa podiel služieb na tvorbe HDP.

Príchod zahraničných investorov sa premieta do vyššej technologickej vybavenosti firiem. Na prekonanie technologickej a inovačnej zaostalosti ostatných firiem bude mať aj naďalej rozhodujúci vplyv práve prílev zahraničného kapitálu. Ten v sektore priemyslu, ako i služieb smeruje najmä do výroby automobilov, presného strojárstva, biotechnológií a nanotechnológií, farmaceutického priemyslu s vysokou pridanou hodnotou. Aj v krátkej budúcnosti budú moderné technológie a inovácie mať rozhodujúci vplyv na rast produktivity práce a výrob s vyššou pridanou hodnotou. Pre SR je to zásadná otázka v dôsledku nepriaznivého demografického vývoja (úbytok obyvateľstva v produktívnom veku). Aj napriek reforme dôchodkového systému bude musieť naša ekonomika vytvárať väčšie zdroje s menším počtom pracovníkov. No i keď vzrástla produktivita práce v priemysle v rokoch 1997 – 2001 medziročne o 16,7 %, stále ale nedosahujeme ani polovicu priemeru EÚ.

Tabuľka 3.1.1.6 – Odhad vývoja ekonomiky podľa sektorov na tvorbe HDP (%)

Sektor	r. 2006	2010	2013
Poľnohospodárstvo	4,5	4,2	3,9
Stavebníctvo	3,9	4,1	4,3
Priemysel	25,5	25,2	25,0
Služby	57,8	58,3	58,7
Ostatné	8,3	8,2	8,1

Zdroj: Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky, 2006

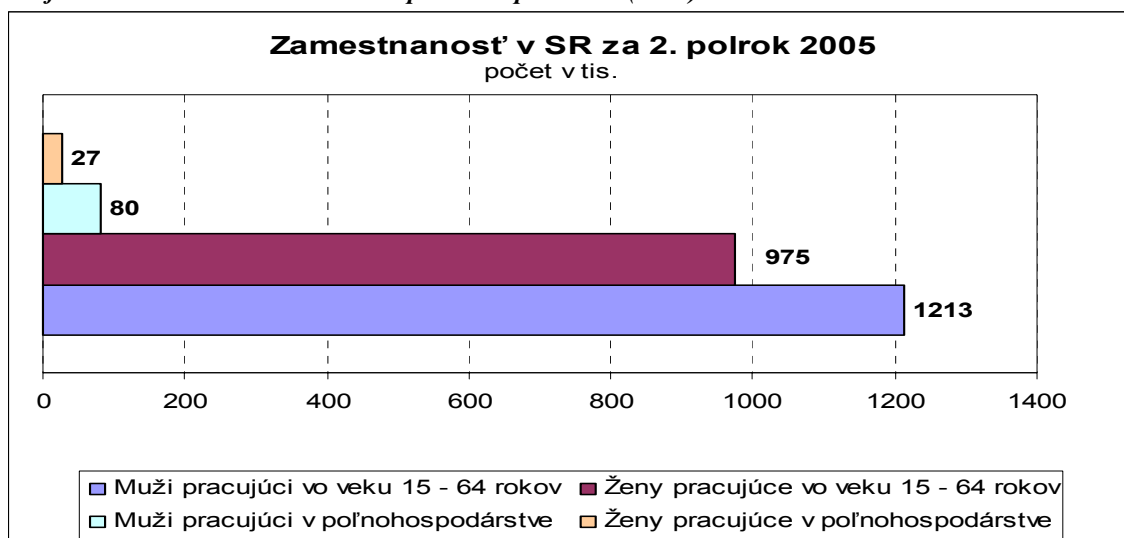
Úroveň miezd a ich vývoj sa v jednotlivých oblastiach a odvetviach ekonomickej činnosti prebieha nerovnomerne. Priemerná hrubá nominálna mesačná mzda zamestnanca v hospodárstve SR dosiahla roku 2005 výšku 17 274 Sk (vyššia u mužov 19 700 Sk, u žien 14 256 Sk). V porovnaní s rokom 2001 sa medziročná dynamika rastu nominálnych miezd zamestnancov urýchlila (8,2 % na 9,2 % v roku 2005). Z jednotlivých odvetví najvyššiu priemernú hrubú nominálnu mesačnú mzdu mali zamestnanci v oblasti finančníctva (34 950 Sk), z priemyselných odvetví v oblasti plynárenstva a energetiky (26 009 Sk), vo verejnej správe (21 049 Sk) a najnižšiu v poľnohospodárstve (13 162 Sk).

Z regionálneho hľadiska najvyššia mzda bola v Bratislavskom kraji (22 589 Sk), najnižšia v Prešovskom kraji (13 497 Sk).

TRH PRÁCE – ŠTRUKTÚRA ZAMESTNANOSTI, NEZAMESTNANOSŤ

Zmeny prebiehajúce vo vývoji hospodárstva SR sa premietali aj do vývoja zamestnanosti. Na trhu práce sa zrýchlil rast dopytu po pracovnej sile, aj preto sa zamestnanosť hospodárstva SR medziročne zvyšuje (z úrovne o 0,2 % v roku 2002 na úroveň o 2,1 % v roku 2005). Spolu s tým sa uskutočňovali aj zmeny v štruktúre zamestnanosti s nárastom v sektore stavebníctva a priemyslu (nárast z roku 2001 z 37,6 % na 38,8 % v roku 2005) pri výraznom poklese podielu zamestnanosti v poľnohospodárstve a rybolove.

Graf 3.1.1.2 – Zamestnanosť v SR a poľnohospodárstve (2005)

Zdroj: Štatistická ročenka Slovenskej republiky, 2005

Rast zamestnanosti ovplyvnil aj nezamestnanosť. Koncom roku 2005 miera evidovanej nezamestnanosti predstavovala 11,4 %. V dôsledku nerovnomerného rozvojového potenciálu jednotlivých regiónov existujú značné regionálne rozdiely. Najvyššia miera evidovanej nezamestnanosti bola v okresoch Rimavská Sobota (29,2 %), Revúca (28,1 %), Veľký Krtíš (25,6 %), Kežmarok (24,4 %), Trebišov (24,2 %), Rožňava (23,8 %) a Sobrance (22,5 %). Najnižšiu úroveň vykazovala prirodzene Bratislava (1,8 – 2,3 %).

Hlavným problémom na trhu práce v SR je nezamestnanosť mladých ľudí. (kategória 15 – 24-ročných tvorila až 22,3 % nezamestnaných). Ďalšou rizikovou skupinou sú osoby s nízkou úrovňou kvalifikácie (až 64,9 % nezamestnaných).

Štrukturálne zmeny vo vývoji pracovných síl v agrárnom sektore v posledných rokoch spočívali v nezáujme o nekvalifikovanú a nízko kvalifikovanú pracovnú silu, ako aj v nižšej dynamike znižovania počtov kvalifikovaných pracovníkov v poľnohospodárstve.

Tabuľka 3.1.1.7 – Štruktúra vzdelania pracujúcich v poľnohospodárstve na Slovensku v %

Vzdelanie	2003	2004	2005
Základné	14,8	13,9	14,8
Vyučení	54,5	53,9	50,5
Úplné stredné s maturitou	23,7	25,5	27,7
Vyššie odborné	0,3	0,2	–
Bakalárske	–	–	–
Vysokoškolské	6,7	6,9	7,0
Bez školského vzdelania			
Spolu	100,0	100,0	100,0

Zdroj: Výberové zisťovanie pracovných síl, ŠÚ SR

Transformácia a reštrukturalizácia poľnohospodárstva spojená s prudkým znižovaním počtu pracovníkov v posledných rokoch s dosahom hlavne na nízko kvalifikovanú pracovnú silu má výraznú regionálnu segmentáciu pracovnej trhov s prehlbovaním nerovností na trhu práce. Predpokladá sa aj ďalší pokles stálych pracovných miest v poľnohospodárstve na úkor krátkodobých sezónnych pracovných úväzkov. Aj napriek tomu v 10 okresoch SR prevyšovala zamestnanosť v poľnohospodárstve a lesníctve 10 % pracujúcich v daných okresoch na juhu a juhovýchode krajiny, menej už v podhorských a horských oblastiach s rozptýleným osídlením.

V roku 2003 pracovalo v poľnohospodárstve 5,2 % pracujúcich, však z ekonomicky aktívnych obyvateľov len 3,8 % .

Tabuľka 3.1.1.8 – Rozdelenie zamestnancov poľnohospodárstva podľa veku (podiel v %)

Veková kategória	2003	2004	2005
	15 – 19	0,2	0,1
20 – 24	4,6	3,9	3,4
25 – 29	7,0	8,2	8,2
30 – 34	10,2	8,5	8,3
35 – 39	14,9	11,0	12,1
40 – 44	17,4	16,5	13,0
45 – 49	19,2	21,7	18,4
50 – 54	15,8	18,6	23,3
55 – 59	9,5	9,7	10,9

Zdroj: Výberové zisťovanie pracovných síl, Štatistický úrad Slovenskej republiky

VYUŽÍVANIE POĽNOHOSPODÁRSKEJ A LESNEJ PÔDY, ŠTRUKTÚRA VLASTNÍCTVA, VEĽKOSŤ PODNIKOV

Tabuľka 3.1.1.9 – Štruktúra a výmery pôdy v ha

Výmera SR spolu	4 903 347	podiel v %
poľnohospodárska pôda spolu	2 436 879	49,7
v tom: orná pôda	1 430 197	29,1
chmeľnice	560	–
vinice	27 313	0,5
záhrady	77 351	1,6
ovocné sady	17 952	0,4
trvalé trávne porasty	883 506	18
lesná pôda	2 004 100	40,8
vodné plochy	92 895	1,9
zastavané plochy	224 671	4,6
ostatné plochy	144 844	3

Zdroj: Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky, 2003

Poľnohospodárska pôda na Slovensku predstavuje podľa evidencie katastra nehnuteľností k 31. 12. 2003 výmeru 2 436 879 ha, čo tvorí takmer polovicu celkovej výmery územia SR. Na jedného obyvateľa Slovenska tak pripadá 0,45 ha poľnohospodárskej a 0,28 ha ornej pôdy. Úrad geodézie, kartografie a katastra SR eviduje nehnuteľnosti a práva k týmto nehnuteľnostiam vrátane pozemkov, pôdneho a lesného fondu a zároveň slúži ako informačný systém najmä na ochranu práv k týmto nehnuteľnostiam.

Evidencia využívania poľnohospodárskej pôdy podľa užívateľských vzťahov vychádza z LPIS (Land parcel identification system), ktorý je súčasťou integrovaného administratívneho a kontrolného systému. V registri pôdných blokov (LPIS) bolo v roku 2004 registrovaných 2 099 tis. ha poľnohospodárskej pôdy (1 879 tis. ha verifikovanej poľnohospodárskej pôdy).

Lesný pôdny fond predstavuje plochu 2 004 100 ha, z toho výmera porastená drevinami 1 929 310 ha. Na jedného obyvateľa pripadá 0,37 ha lesnej pôdy.

Lesy pokrývajú asi 41 % územia SR a sú tak najdôležitejším ekostabilizačným faktorom. Svojou lesnatosťou patrí SR v rámci celej Európy na 4. miesto (3,72 km² lesa/1000 obyvateľov). Takmer 59 % lesov tvoria listnaté lesy, zvyšok ihličnaté, pričom 40 – 45 % lesov sú poloprirodné s prirodzenou obmenou, pretože ich druhové zloženie sa len málo odlišuje od pôvodných lesov. Z jednotlivých kategórií lesov prevládajú hospodárske lesy (66,6 %), ochranné lesy (16,8 %) a lesy osobitného určenia (16,8 %).

Lesný pôdny fond (LPF) tvoria lesné pozemky, ktoré sa trvalo určili na plnenie funkcií lesov. Výmera LPF sa dlhodobo zvyšuje. Od roku 1970 sa zvýšila o 4,7 %. Na zvyšovaní výmery LPF a PP sa podieľa najmä zalesňovanie poľnohospodársky nevyužitelných pôd, prevod poľnohospodárskych pozemkov pokrytých lesnými drevinami (tzv. biele plochy), ako aj postupné zladžovanie evidencie lesných pozemkov s katastrom nehnuteľností pri obnovách LHP.

Tabuľka 3.1.1.10 – Údaje o vývoji a súčasnom stave výmer Lesného pôdneho fondu a porastovej pôdy

Druh	Vývoj výmery lesného pôdneho fondu a porastovej pôdy, rok / ha						
	1970	1980	1990	2000	2001	2002	2003
LPF	1 918 571	1 952 656	1 976 538	1 997 961	2 006 438	2 004 476	2 004 226
PP	1 826 564	1 861 642	1 921 705	1 921 414	1 928 388	1 928 709	1 929 310

Zdroj: Lesoprojekt Zvolen

VLASTNÍCTVO PÔDY

Vlastníctvo pôdy je v SR vo veľkej miere rozdrobené a ešte stále prebieha proces obnovy evidencie vlastníctva pozemkov. Vzhľadom na tzv. „uhorský systém dedenia“ je predmetom obnovy evidencie 12,5 mil. evidovaných pôdnych pozemkov s priemernou výmerou 0,45 ha a s priemerným podielom 12 – 15 spoluvlastníkov. Pre riešenie tohto stavu boli pred niekoľkými rokmi prijaté príslušné právne predpisy. Z celkovej výmery 2,4 mil. ha poľnohospodárskej pôdy je 52 % evidovaných na listoch vlastníctva s nasledovným členením: vo vlastníctve fyzických osôb 1 054 128 ha (43,2 %), vo vlastníctve právnických osôb 110 932 ha (4,5 %) a vo vlastníctve štátu 99 415 ha (4 %). Z celkovej výmery lesnej pôdy (viac ako 2 mil. ha) je na listoch vlastníctva evidovaných 64 % pôdy v nasledovnom členení: vo vlastníctve fyzických osôb 444 707 ha (22,2 %), vo vlastníctve právnických osôb 265 308 ha (13,3 %), vo vlastníctve štátu 544 980 ha (27,3 %). Pôdu nezistených vlastníkov a štátnu pôdu spravuje Slovenský pozemkový fond.

POZEMKOVÉ ÚPRAVY

Zákonom SNR č.330/1991 Zb. o pozemkových úpravách. v znení neskorších predpisov sa upravili podmienky na výkon pozemkových úprav ako jediného komplexného organizačného nástroja usporiadania pozemkového vlastníctva. Obsahom pozemkových úprav v zmysle tohto zákona je racionálne priestorové usporiadanie pozemkového vlastníctva na určitom území a ostatného nehnuteľného poľnohospodárskeho a lesného majetku s ním spojeného, v súlade s požiadavkami a podmienkami ochrany životného prostredia a tvorby územného systému ekologickej stability, s funkciami poľnohospodárskej krajiny a prevádzkovo-ekonomickými hľadiskami moderného poľnohospodárstva a lesného hospodárstva.

Vzhľadom na to, že jedným z najdôležitejších podkladov pozemkových úprav sú Územné systémy ekologickej stability (ÚSES), budúce priestorové usporiadanie by malo zohľadniť požiadavky ochrany životného prostredia a krajiny tvorby. Realizácia pozemkových úprav na výmere cca 2 400 000 ha poľnohospodárskej pôdy tiež predpokladá, že z tejto výmery bude 2 – 8% vyčlenených do ostatných plôch zabezpečujúcich ekologické, dopravné a iné prvky územia. Ak zoberieme priemernú hodnotu 5%, predstavuje to viac ako 120 000 ha pôdy. Z toho vyplýva, že aj pozemkové úpravy sa budú podieľať na extenzifikácii poľnohospodárstva.

ŠTRUKTÚRA VLASTNÍCTVA

Z pohľadu vlastníctva poľnohospodárskej pôdy prevláda vlastníctvo fyzických osôb (43,2 %), nasleduje vlastníctvo právnických osôb (4,5 %) a štátu (4 %), kým vo vlastníctve lesov prevláda štátne vlastníctvo (27,3 %). Ďalej nasleduje vlastníctvo fyzických osôb a ich združení (22,2 %) a vlastníctvo právnických osôb (13,3 %). Pôdu nezistených vlastníkov a štátnu pôdu spravuje Slovenský pozemkový fond.

Rozhodujúca časť podnikateľských subjektov poľnohospodárskej prvovýroby hospodári na prenajatej pôde a vzhľadom na málo rozvinutý trh z pôdou sa tento trend zachováva. K konzervácii tohto stavu prispieva aj pomalá a komplikovaná identifikácia vlastníctva pôdy a pretrvávajúce rozdrobené vlastníctvo pôdy. Pôda nezistených vlastníkov a štátna pôda je v správe Slovenského pozemkového fondu a je predmetom prenájmu.

Spríevodným problémom prijatej a realizovanej legislatívnej úpravy transformácie družstiev je rozdrobená vlastnícka štruktúra. Proces koncentrácie vlastníctva v družstvách prebieha veľmi pomaly vzhľadom na neukončené vydávanie družstevných podielnických listov (DPL), pomaly sa rozbiehajúce obchodovanie s DPL, ich nízku trhovú cenu.

Tabuľka 3.1.1.11 – Počet vlastníkov ostatného poľnohospodárskeho majetku (farmy právnických osôb)

	Počet podnikov		Počet vlastníkov na 1 podnik		Počet vlastníkov na 100 ha p. p.		Vlastné imanie na 1 vlastníka (tis. Sk) ¹⁾	
	2002	2003	2002	2003	2002	2003	2002	2003
Podniky spolu	1193	1278	129	113	8,82	8,22	313	
Družstvá spolu	636	608	223	216	13,42	13,17	266	
Obchodné spoločnosti spolu	557	670	23	20	1,85	1,77	760	

Zdroj: CD MP SR. Informačné listy MP SR za roky 2002, 2003 (Právnické osoby)

V priemere pripadá na jednu obchodnú spoločnosť 20 vlastníkov, ale až 87 % obchodných spoločností má od 1 do 5 vlastníkov a len 4 % obchodných spoločností má 100 a viac vlastníkov. Sprostredkovane tak vlastnícka štruktúra družstiev ovplyvnila aj vlastnícku štruktúru obchodných spoločností, ktoré vznikli na báze pôvodných transformovaných družstiev. Ziskové poľnohospodárske družstvá majú užšiu vlastnícku štruktúru ako stratové, u obchodných spoločností sa tento trend nepotvrdil.

Tabuľka 3.1.1.12 – Štruktúra vlastníctva a užívania porastovej pôdy (lesné pozemky s lesnými porastmi vrátane holín určených na zalesnenie) k 31. 12. 2003

Subjekty	Výmera porastovej pôdy (ha)				Podiel v roku 2003 (%)	
	k 31. 12. 2002		k 31. 12. 2003		vlastnícky	užívaci
	vlastnícka	užívacia	vlastnícka	užívacia		
Štátne	825 374	1 201 879	814 576	1 185 971	42,2	61,5
Súkromné	249 172	117 688	231 259	113 968	12,0	5,9
Spoločenstevné	462 808	398 222	469 130	416 966	24,3	21,6
Čirkevné	61 207	39 815	61 430	40 188	3,2	2,1
Poľnohospodárskych družstiev	1 899	4 301	2 379	4 946	0,1	0,2
Obecné	187 311	166 804	186 519	167 271	9,7	8,7
Neznáme	140 938	–	164 017	–	8,5	–
Spolu	1 928 709	1 928 709	1 929 310	1 929 310	100	100

Zdroj: Správa o lesnom hospodárstve SR 2003

PODNIKOVÁ ŠTRUKTÚRA

Podnikateľské prostredie sa v poľnohospodárskej prvovýrobe neustále vyvíja. Charakterizuje ho pokles počtu družstiev a rast počtu obchodných spoločností, ktoré sú v skupine právnických osôb dominantnou právnou formou. Ich počet rástol rýchlejšie ako podiel na výmere a priemerná výmera obchodných spoločností mierne klesla. Výraznejší bol pokles výmery v akciových spoločnostiach. U družstiev bol vývoj opačný a aj pri poklese počtu sa ich priemerná výmera zvýšila. Naďalej si zachovali rozhodujúci podiel na výmere obhospodarovanej pôdy. Priemerná výmera fariem spolu klesá z dôvodu znižovania priemernej výmery fariem právnických osôb.

Tabuľka 3.1.1.13 – Vývoj výmery a počtu fariem na poľnohospodárskej pôde

	Počet subjektov			Poľnohospodárska pôda (tis. ha)			Priemerná výmera (ha)		
	1994	2001	2003	1994	2001	2003	1994	2001	2003
Družstvá	961	715	637	1531	1131	1018	1593	1582	1598
s.r.o	98	627	737	64	550	612	650	877	831
Akciové spoločnosti	29	94	99	37	173	167	1271	1842	1684
Štátne podniky	211	–	–	425	–	–	2016	–	–
Iné formy právnických osôb	59	86	71	20	35	27	333	407	380
Právnické osoby celkom	1359	1522	1544	2077	1889	1823	1528	1241	1181
Fyzické osoby registrované	7572	5473	6124	115	215	260	15,2	39	42
Podniky spolu	8931	6995	6995	2191	2104	2084	245	301	272
Neregistrované fyzické osoby	–	62213	63528	–	55	55	–	0,9	0,9

Zdroj: ŠÚ SR (Poľnohospodársky census 1994, Štruktúrálny census fariem 2001, Štruktúrálny zisťovanie fariem 2003)

Farmy registrovaných fyzických osôb reprezentujú najmä samostatne hospodáriaci roľníci (SHR), podiel ostatných foriem (živnostníci, slobodné povolanie) je nepatrný a predstavuje len 3 % z celkového počtu fariem fyzických osôb. Podiel SHR na obhospodarovanej výmere sa mierne zvyšuje, rastie počet aj priemerná výmera fariem SHR. Vznikajú najmä hospodárstva s vyššou koncentráciou pôdy.

Farmy neregistrovaných fyzických osôb (domácnosti) predstavujú drobné hospodárstva samozásobiteľského charakteru s priemernou výmerou 0,86 ha a ich podiel na obhospodarovanej výmere pôdy je nižší ako podiel na celkovom počte fariem.

Pokračujúci trend poklesu počtu družstiev a rastu obchodných spoločností (najmä spoločnosti s ručením obmedzeným) súvisí najmä s pokračujúcou transformáciou vlastníckych vzťahov, so snahami koncentrovania vlastníckej štruktúry, ktorá je v klasických poľnohospodárskych družstvách veľmi rozptýlená.

SWOT ANALÝZA

Z uvedenej situácie vyplýva:

medzi silné stránky vidieckeho územia patria:

- relatívne hustá štruktúra osídlenia;
- vhodná veľkostná štruktúra poľnohospodárskych podnikov;
- veľký potenciál využitia poľnohospodárskej pôdy a osobitne prírodných lúk a pastvín, tradícia obhospodarovania poľnohospodárskej pôdy a lesných pozemkov;
- značný produkčný potenciál lesov,
- rozvíjajúca sa interkomunálna a medzisektorová spolupráca.

medzi slabé stránky radíme:

- nepriaznivý populačný trend;
- nedostatok pracovných príležitostí;
- migráciu vidieckeho obyvateľstva do mestských regiónov;
- málo rozvinuté kapacity ľudských zdrojov;
- nepriaznivú demografickú štruktúru vidieckeho obyvateľstva a vysokú nezamestnanosť;
- slabo rozvinutý trh s pôdou z dôvodu rozdrobenosti vlastníctva pozemkov.

medzi príležitosti patrí:

- znižovanie závislosti od poľnohospodárskej prvovýroby;
- vytvorenie, resp. zachovanie pracovných miest;
- diverzifikácia ekonomickej základne vidieka;
- využívanie miestnych prírodných zdrojov;
- prílev kapitálu na vidiek;
- zlepšenie konkurencieschopnosti agro-potravinárskeho a lesníckeho sektora;
- priestor pre zavádzanie nových technológií.

medzi ohrozenia radíme:

- nízku mobilitu pracovnej sily;
- vysoké percento vidieckeho obyvateľstva v poproduktívnom veku a pokračujúci odliv personálnych kapacít z vidieckych oblastí;
- nerozvinutie trhu s pôdou ako základného predpokladu pre podnikanie v poľnohospodárstve;
- zvyšovanie nezamestnanosti na vidieku, prehlbovanie úpadku obcí a vidieka.

Cieľovo orientované základné ukazovatele SR

Ukazovateľ	Merná jednotka	Rok 2003
Ekonomický rast	%	50,39 %*
Zamestnanosť	%	57,7 %
Nezamestnanosť	%	17,6 % (11,4 % v roku 2005)

* HDP na obyvateľa vyjadrený v parite kúpnej sily v percentuálnom porovnaní s EÚ 25=100

3.1.2 VÝKONNOSŤ POĽNOHOSPODÁRSKEHO, LESNÍCKEHO A POTRAVINÁRSKEHO SEKTORA

Podiel odvetvia **poľnohospodárstva** na ukazovateľoch národnej ekonomiky od roku 1995 do roku 2004 klesal. Podiel poľnohospodárstva na ukazovateľoch národnej ekonomiky v roku 2003 zobrazuje tabuľka:

Tabuľka: 3.1.2.1 – Podiel poľnohospodárstva na ukazovateľoch národnej ekonomiky v roku 2003

na HDP	4,14 %
na tvorbe hrubého fixného kapitálu	2,85 %
pridanej hodnote	5,02 %
zamestnanosti	5,43 %
priemernej mzde	73,30 %

Zdroj: Zelená správa 2005

Zvýšenie účasti poľnohospodárstva na makroekonomickej výkonnosti slovenskej ekonomiky bolo sprevádzané pokračujúcim poklesom zamestnanosti v poľnohospodárstve a jej podielu na celkovej zamestnanosti s pozitívnym vplyvom na rast produktivity práce, meranej pridanou hodnotou na zamestnanca a na efektívnejšie využitie dotácií. Napriek uvedeným pozitívnym trendom vývoja sa prehĺbila mzdová disparita medzi poľnohospodárstvom a národným hospodárstvom.

Z hľadiska veľkosti podnikov sa veľkostná úroveň poľnohospodárskych podnikov SR od ostatných krajín EÚ naďalej výrazne líši. Stále silnejúci vplyv obchodných reťazcov naďalej veľmi výrazne **oslabuje pozíciu prvovýrobcov a spracovateľov na trhu.**

Tabuľka 3.1.2.2 – Využitie poľnohospodárskej pôdy a štruktúra fariem

Využitie poľnohospodárskej pôdy	% ornej pôdy/TTP/ viacročné plodiny	62,047 %/36,393 %/1,391 %
Štruktúra fariem	Počet fariem	71 740
	Využitá poľnohospodárska pôda	2 137 500 ha
	Priemerná veľkosť a rozdelenie fariem (do 5/5-50/nad 50 ha využitej p.p.)	48 ha (2,5 %/1,7 %/95,8 %)
	Priemerná ekonomická veľkosť a rozdelenie fariem (do 2/2-100/nad 100 ESU)	26,8 ESU (0 %/87,6 %/12,4%)
	Pracovná sila	118 630 (AWU)

Zdroj: Eurostat, 2003

Výmera využívanej poľnohospodárskej pôdy dosiahla v roku 2003 oproti roku 2002 „mierny“ pokles o 98 924 ha. Celková výmera ornej pôdy sa v roku 2003 oproti roku 2002 takisto rapídne znížila (až o 51 222 ha). Percento zaornenia dosiahlo 62,05 %.

Podľa štrukturálneho cenzu fariem vykonaného Eurostatom v roku 2003 využívalo 71 740 fariem 2 137 500 hektárov poľnohospodárskej pôdy. Priemerná veľkosť fariem je 48 ha, pričom najväčší podiel z celkovej rozlohy (95,8 %) mali farmy s priemernou výmerou využitej poľnohospodárskej pôdy v kategórii nad 50 ha. Priemerná výmera v tejto kategórii podnikov bola 1372 ha. Pri prepočte ekonomickej veľkosti fariem podľa prírastku hrubej pridanej hodnoty je ekonomický potenciál väčšiny fariem v rozmedzí 2 – 100 ESU. Na Slovensku hospodári veľké množstvo fariem s relatívne malou celkovou výmerou, ktorých ekonomický potenciál je relatívne nízky (v priemere 26,8 ESU).

Z regionálneho hľadiska bolo v roku 2003 v Bratislavskom kraji na poľnohospodárske účely využitých 85 230 ha, na západnom Slovensku 825 260 ha, na strednom 581 460 ha a na východnom 645 560 ha pôdy. Najviac fariem, teda až 29 020 sa nachádza na západnom

Slovensku. Na strednom Slovensku je 21 200 a na východnom 19 200 fariem. Najmenej, len 2 320 fariem sa nachádza v Bratislavskom kraji.

Podľa štrukturálneho cenzu fariem pracovalo na plný úväzok v poľnohospodárstve SR celoročne 118 630 zamestnancov. V Bratislavskom kraji dosiahol prepočítaný počet pracovníkov hodnotu 4 870. Ak porovnáme západné, stredné a východné Slovensko, tak zistíme, že najväčšia pracovná sila bola v roku 2003 na západnom Slovensku (51 430), potom na strednom (31 860) a nakoniec na východnom Slovensku (30 470).

LESNÉ HOSPODÁRSTVO

Podiel lesného hospodárstva na makroekonomike SR zaznamenal v roku 2003 malé oživenie. Pri raste HDP hospodárstva SR v bežných cenách o 11,5 % podiel na trhovo realizovanej produkcii SR sa nezmenil. Nepriaznivo sa prejavila recesia v cenách dreva v Európe a tiež nevyjasnené reštrukturalizačné opatrenia v podnikateľskej oblasti a v niektorých lesníckych inštitúciách. Napriek ďalšiemu zlepšovaniu podmienok získavania cudzieho finančného kapitálu (zníženie diskontnej miery o 0,25 % a nadväzne aj úrokových sadzieb komerčných bánk takmer o 4 % pri úveroch) zostala úroveň investovania v lesnom hospodárstve pomocou cudzích zdrojov na nezmenenej úrovni. HDP lesného hospodárstva sa oproti roku 2002 zvýšilo o 0,6 mld., a to v dôsledku zvýšenia predaja dreva, zníženia subvencií a čiastočne aj spresnenia čiastky daní. Dlhodobá nepriaznivá tendencia vývoja disparity rastu priemernej mesačnej mzdy medzi hospodárstvom SR a lesným hospodárstvom sa v roku 2003 zlepšila o 2,85 %. Priemerné mesačné mzdy v lesnom hospodárstve boli v roku 2003 nižšie oproti hospodárstvu SR o 11,51 %, avšak v roku 2002 to bolo až o 14,36 %.

Tabuľka 3.1.2.3 – Štruktúra lesného hospodárstva a produktivita v roku 2003

Štruktúra lesného hospodárstva	Výmera lesov vhodných pre dodávky dreva (FAWS)	1 739 596 ha
	Vlastníctvo (% výmera FAWS spadajúce pod „oprávnené“ vlastníctvo)	14,3 % (rok 2000)
	Priemerná veľkosť súkromných podnikov (lesné pozemky a nelesná drevinová vegetácia)	24 ha
Produktivita lesného hospodárstva	Čistý priemerný ročný prírastok (FAWS)	6,58 m ³ /rok/ha

ŠTRUKTÚRA LESNÉHO HOSPODÁRSTVA

Rozloha oblasti, ktorá nie je výrazne ovplyvnená environmentálnymi, právnymi a ekonomickými obmedzeniami je 1 739 596 ha. Z celkovej rozlohy 1 929 310 ha porastovej pôdy je vhodných pre dodávky dreva viac ako 90 %.

Tabuľka 3.1.2.4 – Vývoj výmer kategórií lesov a lesov využitelných na produkciu dreva

Kategórie lesov	Rok									
	1990		2000		2003		2004		2005	
	tis. ha	%	tis. ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Hospodárske	1367,1	71,1	1273,8	66,3	1 284 456	66,6	1 294 009	67,0	1 307 723	67,7
Ochranné	258,5	13,5	306,7	16,0	324 840	16,8	326 536	16,9	327 843	17,0
Osobitného určenia	230,9	12,0	340,9	17,7	320 014	16,6	310 147	16,1	296 079	15,3
Pozemky určené na zalesnenie	65,2	3,4	–	–	–	–	–	–	–	–
Spolu PP	1921,7	100	1921,4	100	1 929 310	100	1 930 692	100	1 931 645	100
Lesy využiteľné na produkciu dreva (FAWS)					1 739 596	90,2	1 746 584	90,5	1 751 164	90,7

Od roku 1990 sa neustále posilňuje ochranná funkcia lesov na úkor ich hospodárskeho využitia. Zároveň sa zvyšuje podiel lesov využiteľných na produkciu dreva z celkovej porastovej pôdy (o 0,5 p. b. oproti roku 2003).

14,3 % rozlohy vhodnej na dodávky dreva spadá pod vlastníctvo miest a obcí alebo súkromné vlastníctvo. Ide o vlastníctvo poľnohospodárskych družstiev, súkromné, spoločenstevné, cirkevné, obecné a neznáme. Nejde sa o lesy, ktoré patria štátnym organizáciám. Priemerná veľkosť súkromných podnikov v lesnom hospodárstve je 24 ha.

PRODUKTIVITA LESNÉHO HOSPODÁRSTVA

Produktivita lesného hospodárstva je vyjadrená celkovým bežným prírastkom po zohľadnení prirodzených strát prepočítaným na hektár FAWS. V roku 2003 bol čistý priemerný ročný prírastok v lesnom hospodárstve 6,58 m³/ha. Vo vývoji celkového bežného prírastku spolu i na ha možno pozorovať ich postupné zvyšovanie, čo súvisí s aktuálnym vekovým zložením lesov a vývojom zásob dreva v lesoch SR. Vývoj celkového bežného prírastku je od roku 2000 vyrovnaný.

Tabuľka 3.1.2.5 – Vývoj celkového bežného prírastku

Ukazovateľ	Rok				
	1990	2000	2003	2004	2005
Celkový bežný prírastok (tis. m ³)	13 428	11 204	11 451	11 534	11 584
Celkový bežný prírastok na ha FAWS (m ³)	–	–	6,58	6,60	6,62
Ťažba dreva (tis. m ³)	5 276	6 218	6 652	7 268	10 190
Podiel ťažby dreva (%)	39,3	55,5	58,1	63	88

Výška ťažby v roku 2005 bola ovplyvnená spracovaním dreva z kalamity v novembri 2004.

POTRAVINÁRSTVO

Podniky potravinárskeho priemyslu SR disponovali v roku 2003 dostatočným počtom výrobných kapacít s rozdielnym trendom medziročných zmien v jednotlivých výrobách (rast aj pokles).

Najvýraznejšie medziročné zvýšenie využitia kapacít spracovateľského priemyslu nastalo vo výrobe mrazených zeleninových výrobkov (o 31,1 bodu), jatočného hovädzieho dobytku (o 14,8 bodu), vína (o 13,8 bodu), mrazených ovocných výrobkov (o 13,4 bodu), kyslo mliečnych výrobkov (o 12,1 bodu). Najviac pokleslo využitie najmä vo výrobe výrobkov z hydiny (o 42,5 bodu), jedlých rastlinných tukov (o 26,5 bodu), sterilizovanej zeleniny (o 20,5 bodu), mäsových výrobkov (o 20,2 bodu), droždia (o 17 bodu), zomelku raže (o 11,6 bodu) a v spracovaní olejnatých semien (o 8,5 bodu).

Vo výrobe potravín, nápojov a tabakových výrobkov medziročne vzrástol objem obstaraných investícií so zrýchlením medziročného tempa ich rastu. V rámci štruktúry obstaraných hmotných investícií sa medziročne zvýšil podiel investovania do budov a stavieb (o 9,6 p. b.) a naopak znížil do strojov a zariadení (o 6,6 p. b.) a dopravných prostriedkov (o 1,9 p. b.).

Financovanie investícií zo zahraničných zdrojov si zachovalo klesajúcu tendenciu a smerovali prevažne do strojov a zariadení. Posilnenie investičnej aktivity sa prejavilo na medziročnom zvýšení obstaraných investícií (17,7 %), najmä kvôli prispôsobeniu sa štandardom Európskej únie. Medziročne najviac zvýšili investovanie vo vinárskom (278 %), škrobárenskom (227 %), mlynskom (199 %), mäsovom (191 %) a hydinárskom (132 %) priemysle, pritom najviac investovali v roku 2003 podniky mäsového, mliekarenskeho, pivovarnícko-sladovníckeho, škrobárenského a hydinárskeho priemyslu. V rámci štruktúry celkových obstaraných investícií v roku 2003 tvorili budovy a stavby 29 % a stroje, prístroje a zariadenia

59 %. Podiel investícií do životného prostredia sa medziročne zvýšil z 0,33 % na 0,61 % pri ich zvýšení o 117 % na 41 mil. Sk.

ĽUDSKÝ KAPITÁL

Zamestnanosť v pôdohospodárstve (vrátane lesníctva) poklesla (v porovnaní s rokom 1999) vo všetkých vidieckych regiónoch. Napriek tomuto kontinuálnemu poklesu zamestnanosti, poľnohospodárstvo a lesníctvo zohráva v regionálnej zamestnanosti významnú úlohu. Spolu v 21 okresoch prevyšovala v roku 2003 zamestnanosť v pôdohospodárstve 10 % z celkového počtu pracujúcich v okrese.

Štrukturálne zmeny vo vývoji pracovných síl v agrárnom sektore v posledných rokoch spočívali v masívnom vytlačaní nekvalifikovaných a nízko kvalifikovaných pracovných síl (väčšinou do evidencie v nezamestnanosti) a nižšej dynamike znižovania stavov vzdelanejších a kvalifikovanejších pracovníkov. „Nasávací schopnosť“ poľnohospodárskej prvovýroby z hľadiska zamestnanosti je aj vzhľadom na súčasný nadbytok uvoľnených pracovných síl na trhu práce minimálna a skôr bude zamestnávať voľné pracovné sily v obdobiach vysokej potreby sezónnej práce.

Zmiernenie, resp. odstránenie negatívnych charakteristík trhu práce (pretrvávajúca vysoká úroveň dlhodobej nezamestnanosti, veľmi vysoká nezamestnanosť osôb s nízkym vzdelaním, vysoká nezamestnanosť mladých ľudí, veľké regionálne rozdiely v nezamestnanosti, extrémne vysoká nezamestnanosť rómskej národnostnej menšiny, nízka mobilita pracovných síl a absencia širokej palety flexibilných foriem zamestnanosti) si vyžadovalo, aby politiku zamestnanosti a politiku trhu práce podporoval širší proces reforiem a systémových zmien, na ktorých prípravných prácach sa začalo v roku 2003. Významným východiskovým dokumentom pre naštartovanie prípravných prác na reformách bola Stratégia podpory rastu zamestnanosti prostredníctvom zmien sociálneho systému a trhu práce, ktorú pripravilo MPSVR SR.

Najmä vo vidieckych regiónoch, v ktorých bolo silné poľnohospodárstvo pretrvávajú problémy spojené s reštrukturalizáciou a transformáciou poľnohospodárstva a celej ekonomiky. To sa zákonite premietlo do výraznejších odvetvových a územných zmien, ktoré sa odrazili nielen v útlme zamestnanosti, ale aj v zmenených požiadavkách na pracovné miesta. Podstatne sa zmenila štruktúra dopytu po práci. Najmä tzv. periférne regióny východného a stredného Slovenska sú charakteristické nedostatočnou ekonomickou infraštruktúrou s vysokým podielom nezamestnaného poľnohospodárskeho obyvateľstva, ktoré bolo transformačnými zmenami najviac postihnuté. Tieto osoby vzhľadom na svoje štrukturálne charakteristiky sa stávajú z hľadiska reintegrácie do trhu práce značne problémovou sociálnou skupinou.

Tabuľka 3.1.2.6 – Vývoj miery nezamestnanosti

Územie	Miera nezamestnanosti podľa VZPS (%)				
	rok 1999	rok 2000	rok 2001	rok 2002	rok 2003
SR spolu	17,1	18,0	18,7	17,9	17,4
Mestské regióny	9,2	8,8	8,2	8,9	7,3
Vidiecke regióny	20,8	19,6	20,3	19,3	19,3

Zdroj: Výsledky výberového zisťovania pracovných síl, Štatistický úrad Slovenskej republiky

Miera nezamestnanosti vo vidieckych regiónoch je niekoľkonásobne vyššia ako nezamestnanosť v mestských regiónoch (v roku 2003 bola 2,6 krát vyššia) a vidiecka nezamestnanosť bola v tomto roku o 1,9 percentuálneho bodu vyššia ako priemer za SR.

Podnikateľské prostredie v SR sa neustále vyvíja. Charakterizuje ho pokles počtu družstiev a rast počtu obchodných spoločností, ktoré sú v skupine právnických osôb najpočetnejšie, pričom však najväčší podiel na výmere obhospodarovanej pôdy si zachovali poľnohospodárske družstvá. Pokračujúci trend poklesu počtu družstiev a rastu obchodných spoločností súvisí najmä s pokračujúcou transformáciou vlastníckych vzťahov a so snahami koncentrovania vlastníckej štruktúry. Charakteristický je nerozvinutý trh s pôdou ako základný predpoklad podnikania, rozdrobené pozemkové vlastníctvo a malý pokrok v registrácii súkromného vlastníctva pôdy.

Slovensko má veľmi priaznivé podmienky pre využívanie obnoviteľných zdrojov energie. Je však potrebné zlepšiť využívanie a zhodnocovanie obnoviteľných energetických materiálov (drevné štiepky, slama, repka olejná, maštalný hnoj, ostatná biomasa a pod.). Najväčší podiel technicky využiteľného potenciálu má biomasa (44 %). Z tohto pohľadu sa javí mimoriadne dôležitá podpora využitia obnoviteľných zdrojov energie predovšetkým zakladania energetických porastov na ornej pôde, čím by došlo k naplneniu cieľov stanovených vládou SR pre splnenie smernice EÚ o využívaní potenciálnych zdrojov energie, t. j. do roku 2010 vytvoriť podmienky pre 12 % podiel energie z obnoviteľných zdrojov na celkovej potrebe energie.

Na základe **SWOT analýzy k silným stránkam** poľnohospodárstva patrí vhodná veľkostná štruktúra poľnohospodárskych podnikov z hľadiska modernizačných investícií a potenciálnej konkurencieschopnosti. Ďalej je to tradícia obhospodarovania poľnohospodárskej a lesnej pôdy a dostatok pracovných síl na vidieku.

Medzi **slabé stránky** možno zahrnúť stagnujúci produkčný systém poľnohospodárskych subjektov charakterizovaný zastaranými a opotrebovanými budovami, zariadením a vybavením. Pretrváva nízka prepojenosť poľnohospodárskeho na potravinársky sektor. V lesnom hospodárstve pretrváva nedostatočne mechanizovaná ťažba v lesoch, zber lesných produktov a spracovanie dreva. Vlastníctvo lesov je rozptýlené a lesná cestná sieť je nedostatočne rozvinutá a udržiavaná.

K potrebám charakterizovaným v SWOT analýze v rámci agrárneho sektora patrí modernizácia vybavenia, strojového parku, rekonštrukcia budov v poľnohospodárskom a potravinárskom priemysle. Týmto zároveň prispieť ku zvyšovaniu konkurencieschopnosti agropotravinárskeho a lesníckeho sektora a zvýšiť kvalitu potravinárskych výrobkov.

Za **ohrozenia** sa považujú:

- ekonomický rozvoj podnikov prebiehajúci prevažne v Bratislavskom kraji a ostatných regionálnych centrách (NUTS III), čo je výsledkom hlavne s dostatočnej dopravnej infraštruktúry a výstavby priemyselných parkov, obchodných reťazcov a veľkých priemyselných parkov;
- vplyvom obchodných reťazcov sa oslabuje postavenie prvovýrobcov pri odbyte ich produkcie;
- zníženie konkurencieschopnosti agropotravinárskeho a lesníckeho sektora v súvislosti s nedostatočným tempom modernizácie a inovácií a nedostatočnou úrovňou odbornosti a informovanosti v týchto sektoroch;
- zvyšovanie nezamestnanosti na vidieku.

V rámci priority Spoločenstva zameranej na **zlepšenie konkurencieschopnosti poľnohospodárskeho a lesníckeho sektora** je hlavným cieľom SR zameranie na reštrukturalizáciu, informatizáciu, modernizáciu, inovácie a vzdelávanie v poľnohospodárstve, potravinárstve a lesníckom sektore.

Pri **identifikácii potrieb reštrukturalizácie a modernizácie** treba pozornosť sústrediť aj na stroje a zariadenia, kde všeobecne pretrváva problém celkového zastarávania technického parku v dôsledku nedostatočného tempa jeho obnovy. Investície sú taktiež potrebné do budov a stavieb, či už do výstavby nových alebo do rekonštrukcie existujúcich, ktorých cieľom je racionalizácia a skvalitnenie výrobného procesu v podnikoch. Podmienkou zvýšenia konkurencieschopnosti poľnohospodárskych podnikov je zvýšenie počtu fariem, ktoré nadobudnú moderné budovy, technologické vybavenie a inovácie. Je potrebné udržať a posilniť konkurencieschopnosť poľnohospodárskej prvovýroby a potravinárstva na domácom i zahraničných trhoch. Zabezpečiť zdravotnú neškodnosť a zvyšovanie kvality potravín pre zdravú výživu obyvateľstva.

Dopyt po inováciách v podnikateľskom prostredí môžeme charakterizovať ako nedostatočný. Prevláda slabá motivácia a informovanosť podnikov napomáhajúca zavádzaniu inovácií. Vzhľadom na zastaranosť budov, strojov a technológií v poľnohospodárstve, potravinárstve a lesníctve existuje značný potenciál na zavádzanie inovácií do týchto oblastí. Na Slovensku existuje pomerne dobre vybavená sieť vzdelávacích a poradenských inštitúcií, vysokých škôl a výskumných ústavov a po skúsenostiach s implementáciou programu SAPARD, SOP PaRV a PRV možno konštatovať, že bude aj v novom programe zabezpečený dostatočný transfer nových poznatkov, vedomostí a zručností do praxe.

3.1.3 ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A OBHOSPODAROVANIE PÔDY

Základné kontextuálne ukazovatele

Ukazovateľ	Meranie	Rok 2003
Pokrytie pôdy	% oblasti poľnohospodárskej/lesnej/ prírodnej/umelej kategórie	49,7/39,4/4,6/5,6 %
LFA	% výmery poľnohospodárskej pôdy zaradenej v znevýhodnených oblastiach/v horských/ostatných/so špecifickými nevýhodami	39,8/19,9/16,0/14,3 %
Oblasti extenzívneho poľnohospodárstva	% výmery poľnohospodárskej pôdy pre extenzívne plodiny na ornej pôde	18,7 %
	% výmery poľnohospodárskej pôdy pre extenzívne spásanie	48,3 %
Oblasť systému Natura 2000	% výmery územia zaradeného do Natura 2000	29 %
	% výmery poľnohospodárskej pôdy zaradenej do Natura 2000	18,8 %
	% lesných pozemkov zaradených do Natura 2000	47,9 %
Biodiverzita: chránený les	% lesných pozemkov a nelesnej drevinovej vegetácie chránenej pre zachovanie biodiverzity, krajiny a špecifických prírodných zložiek (MCPFE 4.9, triedy 1.1, 1.2, 1.3 & 2)	4,4 – 0,2 – 15,5 – 22,5
Rozvoj lesnej oblasti	Priemerný ročný nárast území lesných pozemkov a nelesnej drevinovej vegetácie	500 ha/rok
Zdravie lesného ekosystému	% stromov/ihličnanov/listnáčov v stupni defoliácie 2 – 4	26,7/36,2/19,9 % (2004)
Kvalita vody	% územia zaradených do zraniteľných oblastí z hľadiska nitrátovej smernice	62 %
Využívanie vody	% výmery zavlažovanej poľnohospodárskej pôdy	9,781 %
Ochrana lesov týkajúca sa hlavne pôdy a vody	Územia lesných pozemkov a nelesnej drevinovej vegetácie primárne obhospodarované pre ochranu pôdy a vody (MCPFE 5.1 trieda 3.1)	12,9 %

Zdroj: Eurostat

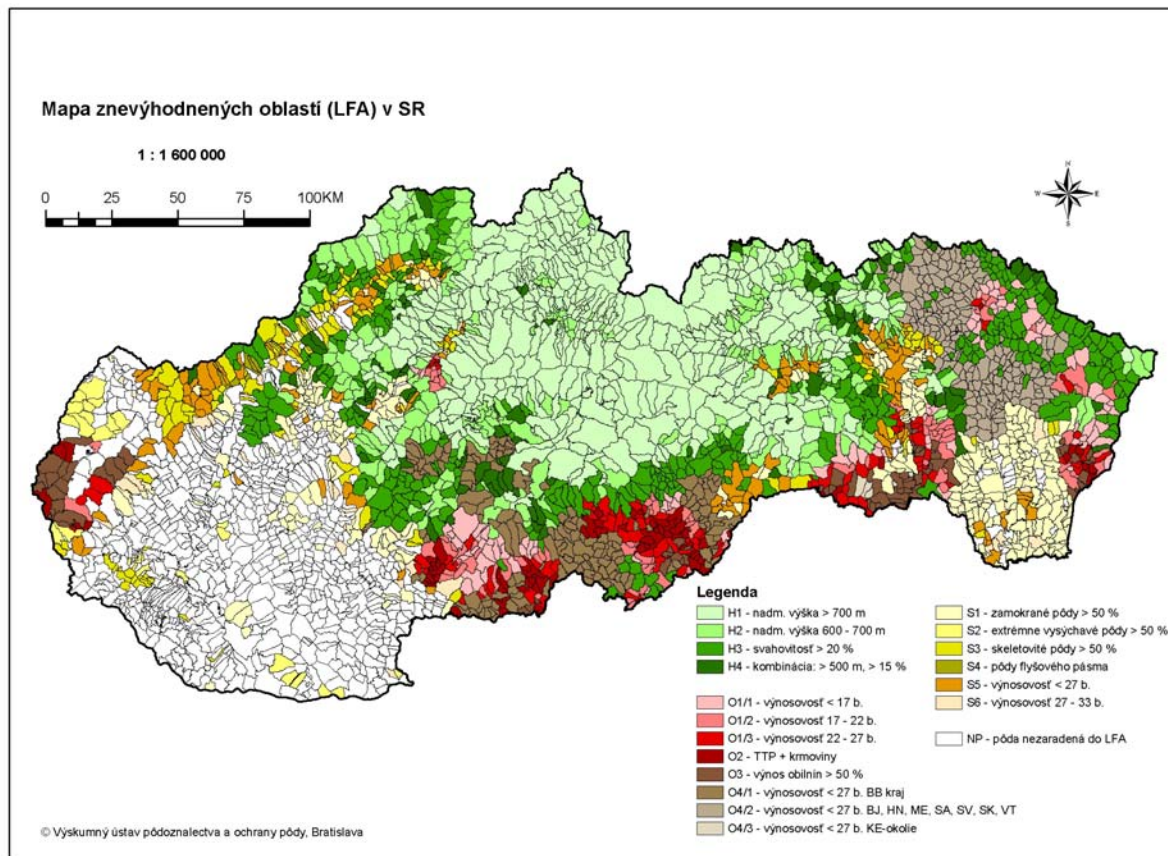
ZNEVÝHODNENÉ OBLASTI (LFA)

Slovensko je prevažne hornatá krajina s vysokým podielom málo produkčných pôd a zastúpením pôd, ktoré majú špecifické znevýhodnenia ako zamokrené pôdy, piesčité pôdy alebo skeletnaté pôdy. LFA predstavujú výmeru 1 225 764 ha, t. j. 50 % poľnohospodárskeho pôdneho fondu. Pokračujúca poľnohospodárska činnosť v horších prírodných podmienkach je základným predpokladom udržania osídlenia týchto oblastí s prijateľnými príjmami vidieckeho obyvateľstva v takom rozsahu, aby plnila svoje krajinotvorné, environmentálne a sociálne funkcie pri dodržiavaní stanovených podmienok.

Tabuľka 3.1.3.1 – Súhrnný prehľad LFA

LFA celkom	Poľnohospodárska pôda	
	ha	%
Horské oblasti (H)	486 594	20 %
Ostatné znevýhodnené oblasti (O)	390 966	16 %
Oblasti so špecifickými nevýhodami (S)	348 203	14 %

Mapa 3.1.3.1 – Mapa znevýhodnených oblastí

Charakteristika horských oblastí (H)

Poľnohospodárska pôda zaradená do horských oblastí v nadmorskej výške nad 700 m sa nachádza v strednej časti severného Slovenska, kde priemerná teplota za vegetačné obdobie predstavuje 10° C a počet dní s teplotou nad 5° C je 182 dní. Horské oblasti s nadmorskou výškou nad 600 m sa nachádzajú vo východnej a západnej časti severného Slovenska, kde priemerná teplota za vegetačné obdobie predstavuje 11° C a počet dní s teplotou nad 5° C je 202 dní. Oblasti s nadmorskou výškou nad 500 m predstavujú okrajové územie horských oblastí, kde priemerná teplota za vegetačné obdobie predstavuje 13° C a počet dní s teplotou nad 5° C je 208 dní.

Charakteristika ostatných znevýhodnených oblastí (O)

Pre vymedzenie ostatných znevýhodnených oblastí bol použitý bodový systém hodnotenia produktivity prírodného prostredia podľa výnosovosti pôdy/ha, kde najúrodnejším pôdam bola priradená hodnota 100 bodov vyjadrujúca maximálnu výnosovost' (vyjadrená hrubým ročným rentovým efektom – HRRE). V princípe tento systém vychádza z normatívneho ekonomického ocenenia bonitovaných pôdno-ekologických jednotiek (BPEJ), ako rozdiel medzi normatívnymi príjmami z rastlinnej výroby a normatívnymi nákladmi vynaloženými na ich dosiahnutie vyjadrený hrubým ročným rentovým efektom v Sk/ha (HRRE). Výnosovost' pôdy je v tomto prípade je integrálnym ukazovateľom pôdno-klimatických a ekonomických podmienok. Kriteériálnou hodnotou pre zaradenie poľnohospodárskej pôdy do ostatných znevýhodnených oblastí bolo 27 bodov predstavujúcich 80 % národného priemeru.

Charakteristika oblastí so zamokrenými pôdami (S1)

Oblasť so zamokrenými pôdami predstavuje územie s cca 187 tis. ha poľnohospodárskej pôdy, kde cieľom je zachovanie poľnohospodárskej činnosti. V tejto oblasti sa nachádzajú významné vodné plochy, ako Zemplínska šírava, Vinianske a Sninské jazero, unikátny prales a jazero Morské oko, ktoré je z hľadiska životného prostredia potrebné udržiavať pre zachovanie osobitého rázu tejto krajiny. Okrem toho sa prostredníctvom podpory poľnohospodárstva zachová osídlenosť krajiny, bez ktorej by zrejme došlo k vyludňovaniu a zdevastovaniu územia s dobrými predpokladmi pre turistický ruch. Počet pracovníkov pracujúcich v poľnohospodárstve v tejto oblasti sa pohybuje na úrovni cca 20 % (národný priemer je 5,3 %). Ide o oblasť bezprostredne susediacu s Ukrajinou, kde hustota obyvateľstva na km² predstavuje iba 39 % národného priemeru. Hustota obyvateľstva smerom k hraniciam s Ukrajinou sa znižuje zo 110 na 43 oby./km². Nezamestnanosť sa dlhodobo pohybuje na

úrovni 20 – 25 %. Príjem z poľnohospodárskej činnosti je nižší o 10 – 20 % oproti priemeru dosahovanému v rámci poľnohospodárstva SR.

Charakteristika pôdných vlastností:

Oblasť zamokrených pôd sa vyznačuje veľmi ťažkými ilovitými pôdami, ktoré majú nízku priepustnosť vody. Zamokrenie je väčšie ako na 50 % výmere poľnohospodárskej pôdy. V dôsledku veľmi malého prevýšenia (roviny) nedochádza k prirodzenému odtoku vody do vodných tokov a vzhľadom na nízku priepustnosť pôdy ani do jej spodných vrstiev. Na základe uvedených skutočností sa voda v jarnom období dlhodobo zdržuje na poli, čo spôsobuje posunutie agrotechnických termínov o 30 – 35 dní, ako je optimálny termín. Vplyvom skrátenia počtu disponibilných dní dochádza k zníženiu produkcie až o 2t/ha u jačmeňa jarného a 3t/ha u kukurice na zrno.

Charakteristika oblasti s extrémne suchými – piesčitými pôdami(S2)

Piesčité pôdy sa nachádzajú prevažne v prihraničnej oblasti s Českou republikou. Záujmom Slovenska je, aby v tejto oblasti pokračovala poľnohospodárska činnosť z dôvodu potreby zachovania krajiny. Oblasť predstavuje územie s cca 26 tis. ha poľnohospodárskej pôdy (ich celková výmera je však cca 600 km²). Príjem farmárov v tejto oblasti je pod úrovňou národného priemeru. Nezamestnanosť sa pohybuje dlhodobo nad 10 %.

Charakteristika pôdných vlastností:

Pôdy na viatych pieskoch majú výrazný deficit vlahy, vyžadujú vysoké náklady na zavlažovanie. Pre ich extrémnosť podmienenú zrnitosným zložením pôdy sa tam dosahujú nižšie úrody pri pšenici a jačmeni o 1 – 2 t/ha, čo má nepriaznivý vplyv na príjmy farmárov a stabilizáciu obyvateľstva.

Charakteristika oblasti so skeletovitými (kamenitými) pôdami (S3)

Aj keď ide o oblasť s veľmi málo produkčnými pôdami, cieľom je zachovať poľnohospodársku činnosť z dôvodu zachovania krajiny, pretože poľnohospodárstvo je jediným zdrojom obživy tam žijúcich obyvateľov. Bez podpory farmárov by došlo k sústavnému vysídľovaniu a znehodnocovaniu krajiny. Pôdy tejto oblasti do ostatných znevýhodnených oblastí neboli zahrnuté z toho dôvodu, že nespĺňajú kritériá: hustota obyvateľstva a počet pracovníkov pracujúcich v poľnohospodárstve. Oblasť má veľmi nízke zastúpenie priemyselnej výroby a dlhodobo vykazuje vysokú mieru nezamestnanosti.

Charakteristika pôdných vlastností:

Pôdy sú veľmi nekvalitné s výnosovosťou iba 66 % národného priemeru (národný priemer je 33 bodov). Ide o územie s cca 54 tis. ha poľnohospodárskej pôdy s obsahom kameňov v povrchovom a podpovrchovom horizonte viac ako 50 %. Vysoký obsah skeletu v ornici týchto pôd sťažuje ich obrábanie, zvyšuje náklady na pohonné hmoty a údržbu poľnohospodárskej mechanizácie.

Charakteristika oblasti s pôdami flyšového pásma(S4)

Ide o okrajové územie s pôdami, ktoré neboli zaradené do horských oblastí (cca 3300 ha). Predstavujú špecifické územie SR s výrazne kyslými pôdami, na ktorej má významné zastúpenie rôznorodá flóra. Podporou poľnohospodárstva v oblasti sa zachová pôvodný charakter krajiny s predpokladom udržania turistického ruchu. Pôdy vyžadujú vysoké náklady na vápnenie a ďalšie zúrodňovacie zásahy

Charakteristika oblasti s málo produkčnými pôdami(S5)

Základnou požiadavkou tejto oblasti je zachovať poľnohospodárstvo, ktoré tvorí jediný zdroj príjmov tam žijúceho obyvateľstva. Len poľnohospodárskou činnosťou je možné zachovať krajinné prostredie, pretože sa nachádza na východnej a západnej hranici Slovenska, kde je nízke zastúpenie priemyselnej výroby. Tieto pôdy do ostatných znevýhodnených oblastí neboli zaradené z toho dôvodu, že nie sú splnené kritériá: hustota obyvateľstva a podiel pracovníkov pracujúcich v poľnohospodárstve. Oblasť vykazuje vysokú nezamestnanosť 15 – 20 %.

Charakteristika pôdných vlastností:

Z hľadiska bonity pôdy ide v danom prípade o najhoršie pôdy Slovenska. Priemerná výnosovosť týchto pôd dosahuje iba 62 % národného priemeru (20,6b). Národný priemer je 33 bodov. Farmári dosahujú veľmi nízke príjmy.

Charakteristika oblasti s pôdami prechodných území(S6)

Oblasť predstavuje prechodné územie medzi pôdami zaradenými do LFA a mimo LFA. Cieľom ich podpory je zmierniť hranice medzi podporovaným a nepodporovaným územím a tak zabrániť destabilizácii a vyludňovaniu obyvateľstva v marginálnych oblastiach s vysokou mierou nezamestnanosti a nízkymi príjmami obyvateľstva. Bez podpory farmárov dôjde k úplnému zastaveniu poľnohospodárskej činnosti a tým aj k poškodeniu krajiny a osídlenia vidieka.

BIODIVERZITA

Ochrana biologickej diverzity a obnoviteľných zdrojov má kľúčové miesto v slovenskej environmentálnej politike. Vláda SR súhlasila s pristúpením k Dohovoru o biologickej diverzite v máji 1993 a po ratifikácii sa SR stala zmluvnou stranou Dohovoru v novembri 1994. Pod gesciou ministerstva životného prostredia bol vypracovaný súčasne platný „Aktualizovaný akčný plán pre implementáciu Národnej stratégie ochrany biodiverzity na Slovensku na obdobie 2003 -2010“, ktorý obsahuje konkrétne úlohy jednotlivých rezortov zabezpečujúce naplnenie cieľov Dohovoru o biologickej diverzite. Rezort pôdohospodárstva participuje na napĺňaní úloh akčného plánu. Vláda SR podpísala Kartagenský protokol o biologickej bezpečnosti v máji 2000 a zmluvnou stranou sa stala vo februári 2004. V roku 2005 bola vypracovaná Tematická hodnotiacia správa o potrebách rozvoja kapacít pre Dohovor o biologickej diverzite. Správa identifikuje priority a rozvoj kapacít pre uplatnenie záväzkov SR vyplývajúcich z globálnych environmentálnych dohovorov.

Prírodné podmienky pre poľnohospodárske aktivity sú rôznorodé a z hľadiska možností využívania PPF zložité. Územie Slovenska obsahuje typ krajiny s vysokým a veľmi vysokým potenciálom na hospodárske využitie (nížiny a vnútrohorské kotliny). Tu sú i najväčšie vodné zdroje. Druhý typ krajiny má priemerný potenciál, ktorý je prechodom k horským územiám s limitovaným až veľmi limitovaným potenciálom pre hospodárske využitie.

Ochrana ekologickej stability a biodiverzity v poľnohospodárskej krajine silne závisí od spôsobov využívania prírodných zdrojov a systémov obhospodarovania poľnohospodárskej krajiny. Intenzívne obhospodarované ekosystémy na ornej pôde v SR, zamerané na veľkoplošné pestovanie sa vyznačujú minimálnou biodiverzitou. V porovnaní s nížinami je biodiverzita horských a podhorských oblastí Slovenska výrazne vyššia. Podieľajú sa na tom aj mnohé sekundárne ekosystémy, ako sú lúky, racionálne využívané pasienky, ovocné sady, vinice apod., ktoré vznikli činnosťou človeka z pôvodných klimaxových lesných spoločenstiev. Na udržanie ich ekologickej stability je potrebná dodatočná energia (napr. kosenie), ktorá blokuje sekundárnu sukcesiu.

Z hľadiska biodiverzity rastlinstva a živočíšstva pravdepodobne najbohatšia bola tradične obhospodarovaná poľnohospodárska krajina, ktorá pretrvávala na Slovensku do polovice 20. storočia. Veľkú druhovú a priestorovú diverzitu rastlín a rastlinných spoločenstiev a na ne naviazaných skupín živočíchov v nej okrem iného zabezpečovali:

- rozmanitosť poľnohospodárskych systémov a postupov,
- prevládajúci extenzívny a poloextenzívny spôsob využívania poľnohospodárskej pôdy,
- nízke vstupy dodatočnej energie (agrochemikálie, pohonné hmoty) a hnojenie organickými hnojivami.

OCHRANA PRÍRODY A KRAJINY

Ochrana krajiny je založená na princípe zachovania územného systému ekologickej stability (ďalej len „ÚSES“), ktorý zabezpečuje rozmanitosť podmienok a foriem života v krajine. Základné ciele sú premietnuté v dokumentácii ochrany prírody, a to v genereli nadregionálneho územného systému ekologickej stability (ďalej len „GNÚSES“) schválenom uznesením vlády SR č. 319/1992, projektoch regionálneho systému ekologickej stability (ďalej len „RÚSES“) a projektoch miestneho územného systému ekologickej stability (ďalej len „MÚSES“).

V záujme obnovenia ekologickej stability a celkového rázu poľnohospodárskej krajiny, sa vyžaduje uplatňovať ochranu krajinných prvkov prostredníctvom projektov pozemkových úprav, ktoré sa len postupne zavádzajú do praxe.

V krajine na poľnohospodárskom pôdnom fonde pribúdajú pozmenené plochy v rôznom štádiu sukcesného procesu (zarastanie krovinami a drevinami).

Narastajú tendencie ich delimitovania do lesného pôdneho fondu (ďalej len „LPF“). Pri využívaní pozemkov na pestovanie energetických drevín môže dôjsť k vedomému rozširovaniu invázných druhov (napr. agát) s nepriaznivými dôsledkami na prirodzené zloženie ekosystémov.

CHRÁNENÉ ÚZEMIA SR

Ochranu ekosystémov, voľne žijúcich druhov živočíchov a voľne rastúcich druhov rastlín a genetickej diverzity upravuje zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny. Zákon definuje kategórie chránených území (CHÚ) pre zabezpečenie ochrany biotopov a druhov národného a európskeho významu.

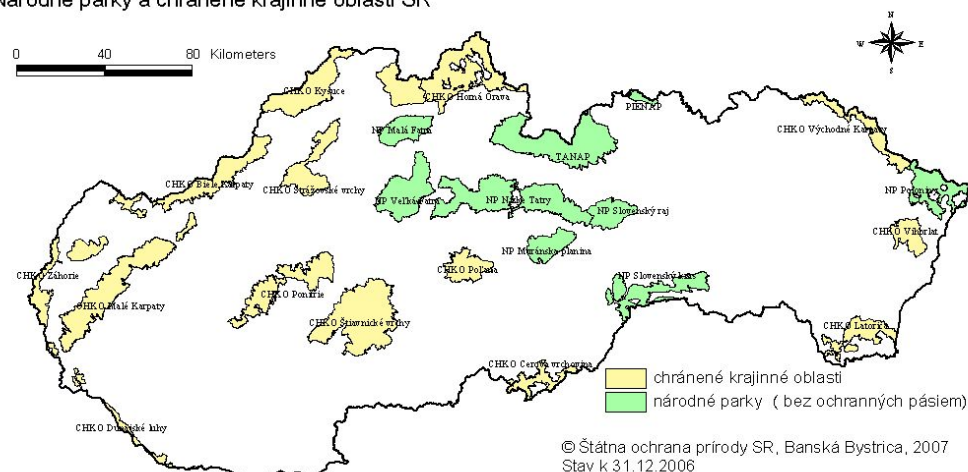
Tabuľka 3.1.3.2 – Prehľad chránených území v SR podľa kategórií (stav k 31.12.2006)

Kategória	Počet	Výmera chránených území (CHÚ) v ha	Výmera ochranných pásiem (OP) v ha	% z rozlohy SR
Chránené krajinné oblasti	14	522 579	-	10,66
Národné parky	9	317 890	270 128	11,99
Chránené areály	170	5 445	2 146	0,15
Prírodné rezervácie	384	12 869	254	0,27
Národné prírodné rezervácie	219	83 740	2 663	1,76
Prírodné pamiatky	228	1 540	237	0,04
Národné prírodné pamiatky	60	59	27	0,00

Tabuľka uvádza výmery len tých ochranných pásiem, ktoré boli vyhlásené; nie sú tu uvedené výmery ochranných pásiem, ktoré vyplývajú zo zákona

Mapa 3.1.3.2 – Národné parky a chránené krajinné oblasti

Národné parky a chránené krajinné oblasti SR

© Štátna ochrana prírody SR, Banská Bystrica, 2007
Stav k 31.12.2006

Z celkovej výmery 1 132 160 ha (23,14 % územia SR) osobitne chránených území predstavujú lesy viac ako 80 % z čoho vyplýva dôležitosť lesných ekosystémov v týchto územiach. Poľnohospodársky využívané plochy zaberajú asi 35 000 ha z chránených území. Spôsob hospodárenia (obmedzujúce podmienky) v týchto oblastiach je stanovený zákonom č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny.

NATURA 2000

K hlavným faktorom ovplyvňujúcim ďalšie smerovanie ochrany prírody patrí tiež realizácia princípov sústavy NATURA 2000 v záujme vytvorenia európskej ekologickej siete osobitne chránených území.

Národný zoznam navrhovaných CHVÚ (schválený vládou SR uznesením č. 636/2003 zo dňa 9. júla 2003) obsahuje celkove 38 území s výmerou 1 236 545 ha, pokrývajúcich 25,2 % z výmery SR. Lokality CHVÚ sú postupne vyhlasované vyhláškami Ministerstva životného prostredia.

Národný zoznam navrhovaných ÚEV (schválený vládou SR uznesením č. 239/2004 zo dňa 17. marca 2004) obsahuje 382 území s výmerou 574 745 ha, čo predstavuje 11,76 % z výmery SR. Zoznam lokalít ÚEV podlieha schválenie EK a ich následnému vyhláseniu MŽP SR.

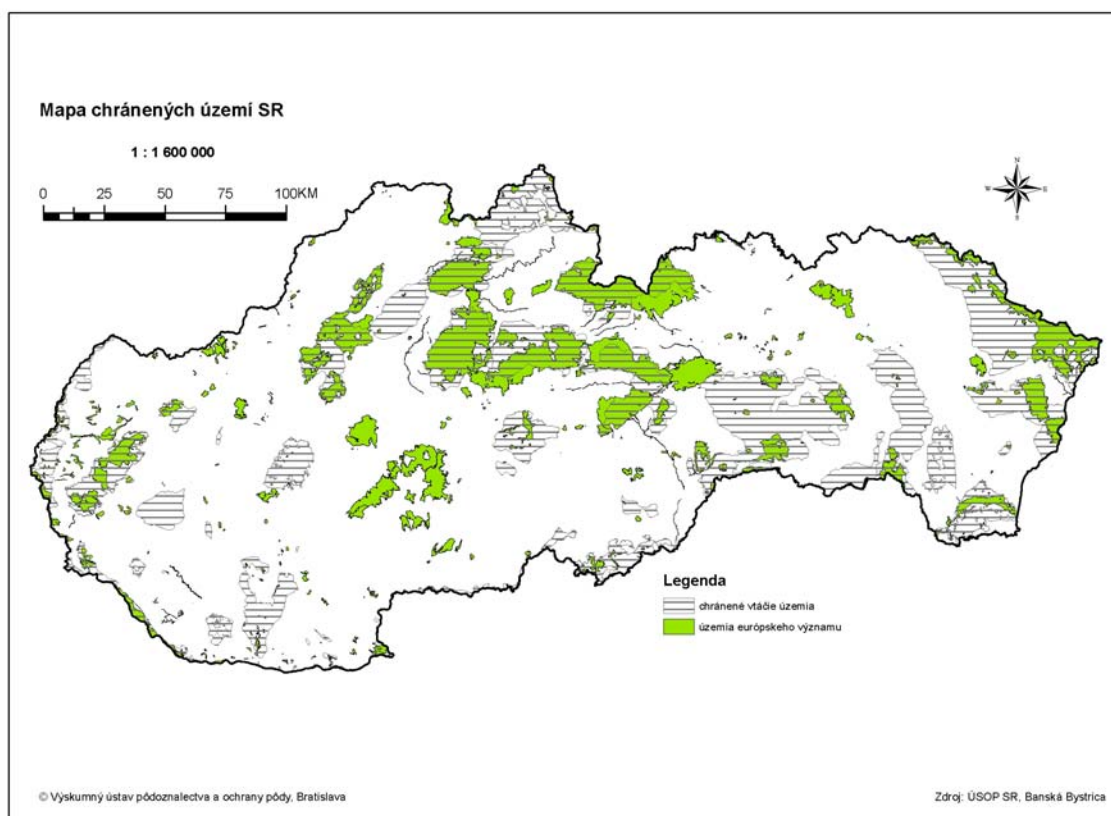
Tabuľka 3.1.3.2a – Prehľad o plochách NATURA 2000 – vyhlásených a podporovateľných z PRV

NATURA 2000	Počet	Výmera podľa katastra nehnuteľností (ha)		Podporovaná poľnohospodárska pôda v rámci PRV (ha)		Podporovaná lesná pôda v rámci PRV (ha)
		P.P.	L.P.	P.P.	L.P.	
CHVÚ	38	1 236 545	387 305	292 194	-	-
			849 240	-	300 605*	
ÚEV	382	574 745	54 657	42 322	-	-
				520 088	-	170 723*

* súkromní vlastníci lesov

Pozn.: územia Natura 2000, ktoré nie je možné podporovať z PRV, budú riešené v zmysle zákona č.543/2002 o ochrane prírody a krajiny.

Mapa 3.1.3.3 – Mapa území NATURA 2000

VODA

Celková dĺžka zaevidovaných vodných tokov v Slovenskej republike dosahuje 49 774,8 km.

Upravené brehy vodných tokov dosahujú dĺžku 7 898 km. V dĺžke 2 769 km majú vybudované ochranné hrádze pred povodňami, ktorými sa vo výmere 3 984 km² zabezpečuje plocha pred storočnými vodami (Q 100).

Okrem prirodzených vodných tokov sa na území štátu nachádza 1 120 km umelých a 6 892 km odvodňovacích kanálov. Funkčné závlahy sú zabezpečované na výmere 298 365 ha..

Dunaj s priemerným prietokom 2 045 m³.s⁻¹ je nielen najväčšou riekou pretekajúcou našim územím, ale zároveň aj hlavnou riečnou tepnou. Celková plocha povodia je 817 000 km², pričom územie Slovenska odvodňuje o veľkosti povodia 47 087 km². Z celkovej dĺžky 2 857 km preteká našim územím v dĺžke 172 km.

Najväčším prítokom Dunaja je rieka Váh s dĺžkou 406 km (vrátane Čierneho Váhu). Priemerný prietok je 152 m³.s⁻¹ a celková plocha povodia 15 075 km².

Pramenný potenciál vody v Slovenskej republike je cca 400 m³/sec, no územím však preteká cca 3 300 m³/sec. Podstatná časť vody povrchových vodných zdrojov priteká na Slovensko zo susedných štátov ako sú Rakúsko, Česká republika, Ukrajina a len malá časť pramení na našom území (14 %). Vodný fond prameniáci na území Slovenska má tiež široký rozptyl od vysokohorského, cez stredohorské, až po nížinné.

Vzhľadom na klimatické zmeny sa čoraz častejšie vyskytujú povodne. Tieto sú zapríčinené extrémnymi intenzívnymi privalovými zrážkami, prípadne náhlym topením veľkého množstva snehu kombinovaného s výrazne zníženou schopnosťou, niekde až s neschopnosťou územia (povrchu krajiny, pôdy) zadržať tieto vysoké nárazové objemy zrážkovej vody z dôvodu určitej zmeny rázu krajiny – napr. rozorané medze, zlikvidované pásy účelovej zelene, remízky, príliš veľké pôdne bloky hlavne ornej pôdy, dôsledky kalamičných stavov v lesných porastoch po veterných smrštiach a lavínach. Tu tiež možno spomenúť fakt, že práve pri spomínaných veľkých blokoch pôdy bez terénneho či optického prerušenia (vetrolamy, remízky, účelová zeleň) môže v prípade extrémnych letných horúčav v kombinácii s pôsobením vetra dochádzať k vysušovaniu pôdy a tiež k zvýšenému riziku veternej erózie. Z tohto dôvodu je potrebné nasmerovať opatrenia na protieróznú ochranu.

Povodňové prietoky neraz ohrozujúce stavby, hodnoty i životy. Nepriaznivé vodné pomery reguluje 54 veľkých vodných nádrží s celkovým ovládateľným objemom 1 890 mil. m³ vody. Z nich 7 slúži pre zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou.

Zdroje podzemných vôd sú rozložené nerovnomerne v závislosti od geologických pomerov. Prírodné zásoby podzemných vôd predstavujú v SR 146,7 m³/s, z ktorých je 51,7 % využiteľných. Najvýznamnejšie regióny výskytu podzemných vôd sú v Podunajskej nížine (56 %), tiež vo východo- a stredoslovenskom regióne. Vplyvom rozkolísaných zrážkových pomerov dochádza k redukcii zásob podzemných vôd.

V kvalite podzemných vôd pretrváva znečistenie organickými látkami, špecifické znečistenie organickými látkami je len lokálne. Prevládajúci charakter využitia krajiny (urbanizované a poľnohospodársky využívané územia) sa premieta do zvýšených obsahov rôznych foriem dusíka vo vodách. Najnižšia miera znečistenia podzemných vôd bola zaznamenaná v horských a podhorských oblastiach. Vo vypúšťaní odpadových vôd do povrchových tokov v roku 2004 sa zaznamenal klesajúci trend o 3,3 % (oproti roku 2003) a o 22 % (1995). Pri identifikácii vôd, ktoré sú ovplyvnené alebo môžu byť ovplyvnené dusičnanovým znečistením, sa vykonalo hodnotenie jednotlivých vodných útvarov a boli vymedzené zraniteľné územia, ktoré sú poľnohospodársky využívané a v ktorých je koncentrácia

dusičnanov vyššia ako 50 mg/l, alebo môže byť v blízkej budúcnosti prekročená. Za zraniteľné oblasti z hľadiska vodných zdrojov bolo vyhlásených 1 517 624 ha, čo tvorí 62 % poľnohospodárskej pôdy.

OCHRANA VODNÝCH ZDROJOV

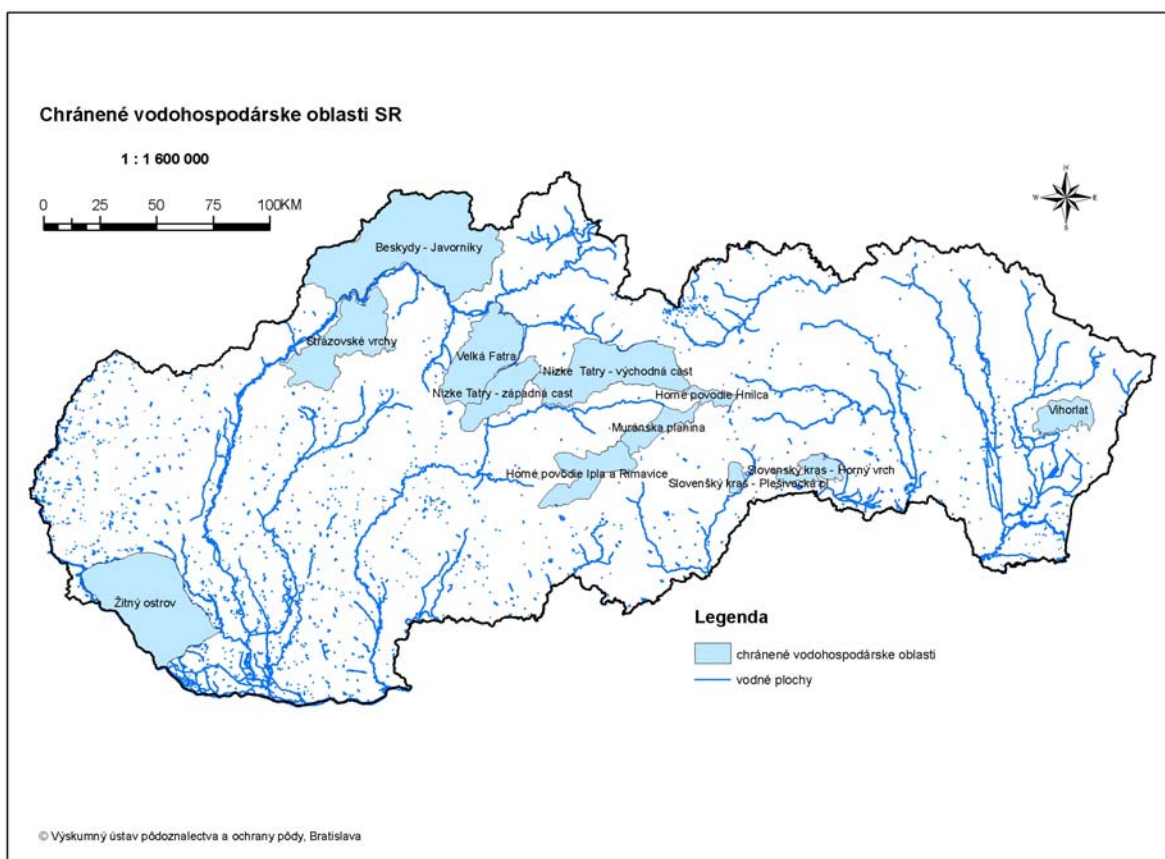
V zmysle zákona o vodách č. 364/2004 Z. z. sú definované štyri chránené územia:

- Chránené vodohospodárske oblasti;
- Ochranné pásma vodárenských zdrojov;
- Citlivé oblasti;
- Zraniteľné oblasti.

a) Chránené vodohospodárske oblasti

V súčasnosti je na území SR vyhlásených desať CHVO s celkovou plochou 6942 km², čo z plochy Slovenska 49 036 km² predstavuje 14,2 %.

Mapa 3.1.3.6 – Chránené vodohospodárske oblasti

b) Ochranné pásma vodárenských zdrojov

Ochranné pásma (OP) vodárenských zdrojov sa zriaďujú orgánmi štátnej vodnej správy, s cieľom ochrany ich výdatnosti, kvality a zdravotnej bezchybnosti.

Podľa údajov GORVV (Generel ochrany a racionálneho využívania vôd) z roku 2002 je na území SR zriadených asi 1138 PHO zdrojov podzemných vôd.

Na odbery povrchových vôd na pitné účely je na území SR zriadených 73 PHO, z toho 8 sa týka odberov z vodárenských nádrží a 65 PHO je stanovených na priame odbery z povrchových tokov, ktoré sú situované v prevažnej miere vo východoslovenskom regióne

c) *Citlivé oblasti*

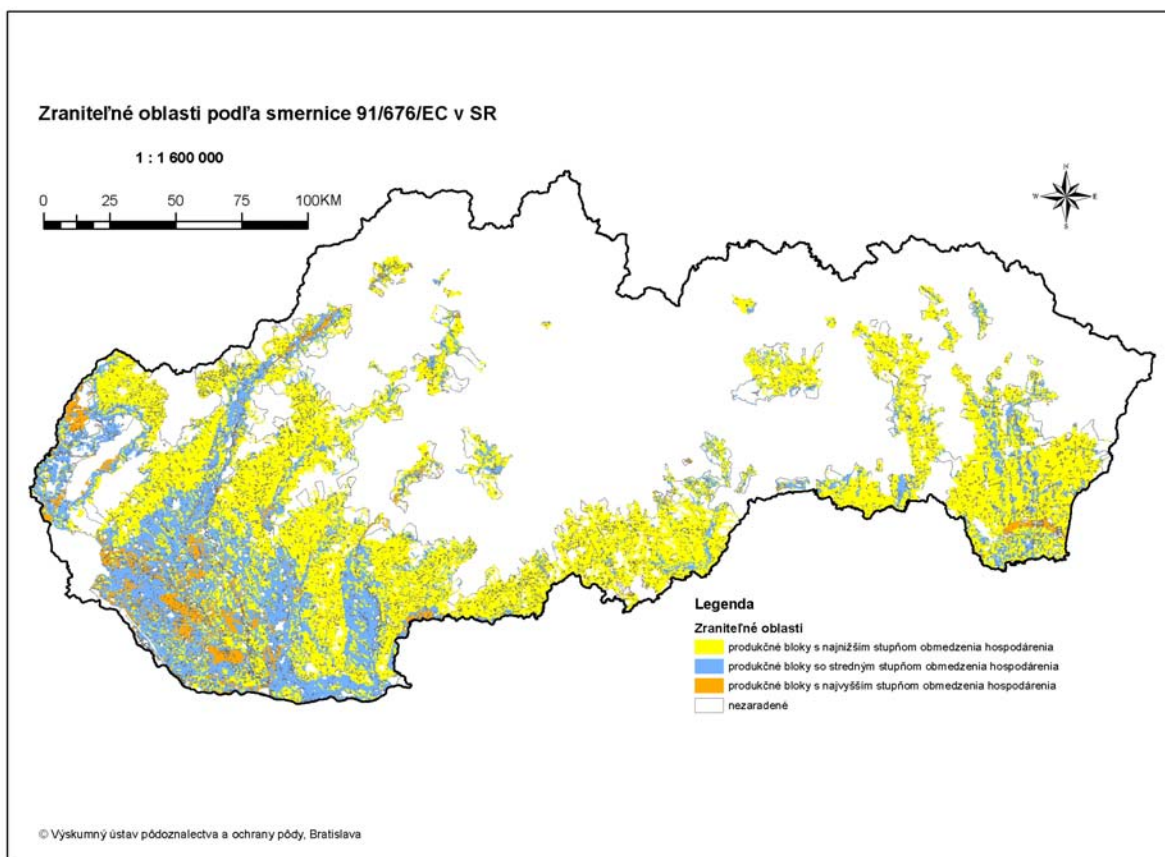
Za citlivé oblasti sú považované vodné útvary povrchových vôd, v ktorých dochádza alebo môže dôjsť v dôsledku zvýšenej koncentrácie živín k nežiaducemu stavu kvality vôd, ktoré sú využívané ako vodárenské zdroje alebo sa môžu využívať ako vodárenské zdroje, ako aj tie, ktoré si vyžadujú v záujme zvýšenej ochrany vôd vyšší stupeň čistenia vypúšťaných odpadových vôd.

V roku 2003 bolo vydané nariadenie vlády SR č. 617/2004 Z. z., kde sa konkretizuje ustanovenie citlivých a zraniteľných oblastí. Za citlivé oblasti sa ustanovili všetky vodné útvary povrchových vôd, ktoré sa na území SR nachádzajú, alebo týmto územím pretekajú. Znamená to, že za citlivú oblasť bolo stanovené celé územie SR.

d) *Zraniteľné oblasti*

Zraniteľné oblasti sú poľnohospodársky využívané územia, z ktorých zrážkové vody odtekajú do povrchových vôd alebo vsakujú do podzemných vôd, v ktorých je koncentrácia dusičnanov vyššia ako 50 mg.l^{-1} alebo sa môže v blízkej budúcnosti prekročiť. Na Slovensku boli zraniteľné oblasti vymedzené nariadením vlády č. 617/2004 v súlade so smernicou Rady 91/676/EEC o ochrane vôd pred znečistením dusičnanmi pochádzajúcimi z poľnohospodárskych činností. Podľa nariadenia bolo 1546 obcí vyhlásených za zraniteľné oblasti čo predstavuje výmeru 1 520 tis. ha (62 %) poľnohospodárskej pôdy. V uvedených územiach je potrebné realizovať Program poľnohospodárskych činností stanovených legislatívou SR.

Mapa 3.1.3.7 – Zraniteľné oblasti

VYUŽÍVANIE POVRCHOVÝCH VÔD

Dodávky povrchovej vody spoplatnenej z povrchových zdrojov majú od roku 1990 na celom území Slovenska klesajúci trend. V roku 2003 bol zaznamenaný pokles oproti roku 2002 o 61 457 tis. m³ na 611 313 tis. m³, t. j. o 9,1 %.

Tabuľka 3.1.3.3 – Dodávky povrchovej vody (platenej) [tis.m³]

	OZ Povodie Dunaja	OZ Povodie Váhu	OZ Povodie Hrona	OZ Povodie Bodrogu a Hornádu	SVP spolu
Dodávka povrchovej vody celkom	106 245	139 947	71 375	293 746	611 313
z toho: verejné vodovody	0	11 561	16 413	35 860	63 834
priemysel a ostatné	71 410	105 071	45 959	256 759	479 199
poľnohospodárstvo	34 835	23 315	9 003	1 127	68 280
z toho: závlahy	34 794	21 948	8 717	1 041	66 500

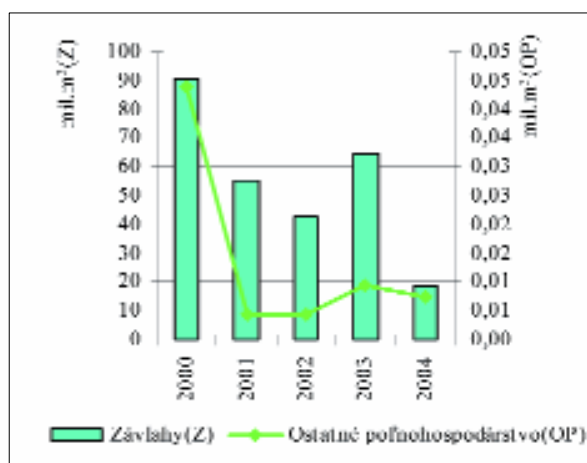
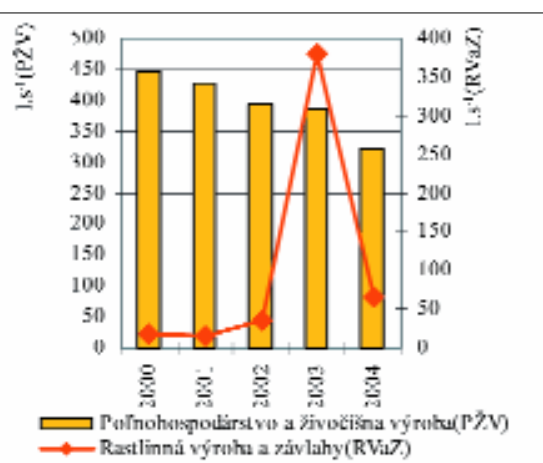
VYUŽÍVANIE PODZEMNEJ VODY

Odbery podzemnej vody v SR majú od roku 1990 klesajúcu tendenciu. V roku 2002 bolo na Slovensku spotrebiteľmi využívaných a odoberaných 13 013,17 l.s⁻¹, čo je o 384,74 l. s⁻¹, t. j. o 2,87 % menej ako v roku 2001.

Tabuľka 3.1.3.4 – Odbery podzemnej vody

Účel využitia	Odber vody l.s ⁻¹		Rozdiel	
	rok 2001	rok 2002	l.s ⁻¹	%
Verejné vodovody	10 480,6	10 201,8	- 278,8	- 2,7
Potravinársky priemysel	330,0	311,2	- 18,8	- 5,7
Ostatný priemysel	1 121,8	1 101,2	- 20,6	- 1,8
Poľnohospodársko-živočíšna výroba	427,1	392,9	- 34,3	- 8,0
Poľnohospodársko-rastlinná výroba	15,3	34,8	19,4	126,7
Sociálne potreby	402,7	323,1	- 79,6	-19,8
Iné využitie	620,3	648,2	27,9	4,5
Spolu	13 397,9	13 013,2	- 384,7	- 2,9

Zdroj: SHMÚ Bratislava

Graf č.3.1.3.1 – Vývoj využívania povrchovej vody v poľnohospodárstve**Graf č. 3.1.3.2 – Vývoj využívania podzemnej vody v poľnohospodárstve**

Zdroj: SHMÚ

RÁMCOVÁ SMERNICA 2000/60/ES O VODNEJ POLITIKE (WFD)

Vláda SR uznesením č. 46/2004 prijala Stratégiu pre implementáciu rámcovej smernice o vodách v SR. V rámci tejto stratégie schválila časový harmonogram plnenia jednotlivých úloh. Samostatnou etapou implementačného procesu je realizácia Programu opatrení z plánov manažmentu povodí a Vodného plánu Slovenska. Vypracovanie plánov manažmentu oblastí povodí bolo stanovené do 22. 12. 2009. Nadväzne na schválené plány manažmentu oblastí povodí budú dopracované relevantné postupy s realizáciou od roku 2010. Programy opatrení, ktoré budú súčasťou plánov manažmentu povodí budú k dispozícii až v roku 2009, z ktorých bude možné stanoviť finančné nároky na ich realizáciu. Už dnes však možno predpokladať, že pôjde o značné sumy a realizácia opatrení sa bude vecne i finančne dotýkať okrem rezortu životného prostredia aj priemyselnej sféry, pôdohospodárstva, obcí a pod.

Pri implementácii WFD a súvisiacich smerníc sa predpokladá financovanie aj zo štrukturálnych fondov EÚ v rámci Operačného programu Životné prostredie pri súčasnom zabezpečení potrebného spolufinancovania v zmysle zásad čerpania prostriedkov zo štrukturálnych fondov.

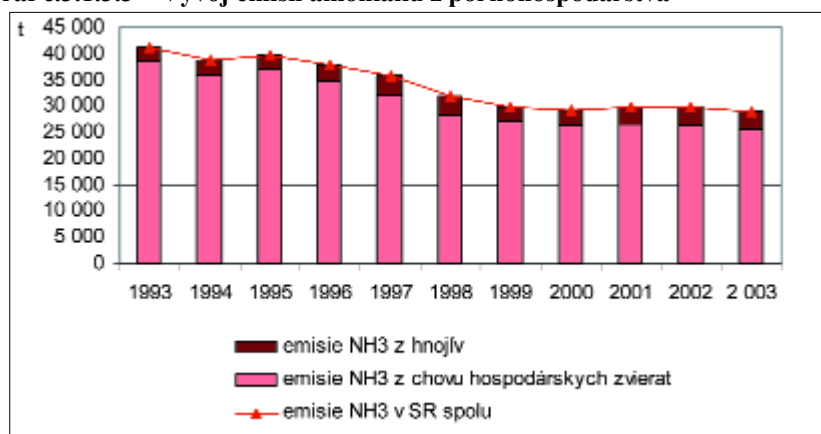
OVZDUŠIE A KLIMATICKÉ ZMENY

Klimatické zmeny spôsobené zvýšenými antropogénnymi emisiami skleníkových plynov predstavujú najvýznamnejší environmentálny problém v ľudskej histórii. Znečisťovanie ovzdušia spôsobujú vysoké energetické vstupy v podobe fosílnych palív, uvoľňujúce skleníkový plyn – oxid uhličitý (CO₂) a ďalej najmä emisie oxidu dusného, amoniaku a metánu.

Emisie skleníkových plynov v SR dosahovali najvyššiu úroveň koncom 80 rokov. V rokoch 1990 – 1994 došlo k poklesu okolo 25 %, a od roku 1994 zaznamenávame mierny nárast emisií. Najväčší podiel emisií pripadá na energetický sektor asi 80%, priemysel a poľnohospodárstvo cca po 8 % a odpadové hospodárstvo 4 %. Aj navzdory skutočnosti, že vodné pary a kyslíčnik uhličitý sú najvýznamnejšie pri vytváraní skleníkového efektu v atmosfére, N₂O (oxid dusný) a CH₄ (metán) produkované poľnohospodárskym sektorom sú považované za najdôležitejšie z pohľadu plánovania adaptívnych opatrení na znižovanie ich vplyvu na environment. Slovensko rovnako ako krajiny EÚ v súvislosti s prijatím Kjótskeho protokolu prijalo záväzok na 8 % zníženie emisií všetkých skleníkových plynov v porovnaní s hladinou emisií v základnom roku 1990.

Poľnohospodárstvo je významným producentom amoniaku (NH₃) pochádzajúceho najmä z emisií zo živočíšnej výroby a poľnohospodársky využívaných pôd. Zatiaľ čo emisie zo živočíšnej výroby poklesli len v závislosti od počtu zvierat, pôdy boli ovplyvnené okrem poklesu vstupov dusíka z minerálnych hnojív aj poklesom vstupov dusíka zo živočíšnej výroby.

Graf č.3.1.3.3 – Vývoj emisií amoniaku z poľnohospodárstva

Zdroj: SHMÚ

Na Slovensku boli vypracované viaceré koncepčné materiály, ktorých súčasťou je aj politika zmierňovania nepriaznivých účinkov klimatickej zmeny, a to priamo, znížením emisií skleníkových plynov alebo nepriamo obmedzovaním negatívnych vplyvov energetiky, poľnohospodárstva a ďalších ekonomických činností. Vláda SR v roku 2001 prerokovala a vzala na vedomie Návrh adaptačných opatrení v pôdohospodárstve SR na klimatickú zmenu. Výsledkom adaptačných opatrení v pôdohospodárstve je návrh krátkodobých a dlhodobých opatrení potrebných realizovať v slovenskom poľnohospodárstve, vodohospodárstve a v lesnom hospodárstve v súvislosti s klimatickou zmenou.

BIOENERGIE

Medzi základné dokumenty, v ktorých SR deklaruje podporu obnoviteľným zdrojom energie (OZE), patrí Koncepcia využívania obnoviteľných zdrojov energie, ktorú vláda schválila v roku 2003.

Biomasa je obnoviteľným energetickým zdrojom, ktorý v budúcnosti postupne nahradí významnú časť fosilných palív využívaných na výrobu tepla a palív pre dopravu.

Slovensko s výmerou lesov, ktorá k 31. 12. 2003 predstavovala 2,004 mil. ha (až 41 % územia), má veľmi priaznivé podmienky pre tvorbu potenciálu lesnej biomasy. Porastové zásoby dreva dosiahli v roku 2003 hodnotu 428,3 mil. m³, ktorá je o 125 mil. m³ vyššia ako v roku 1970. Celkový ročný potenciál Slovenska v produkcii lesnej biomasy vhodnej na energetické využitie do roku 2010 dosiahne približne 1 810 tis. ton, čo predstavuje 16,9 PJ. Po roku 2010 sa bilancia lesnej biomasy môže reálne zvýšiť vyššou ťažbou dreva a pestovaním energetických porastov na výmere 45 400 ha.

Perspektívny zdroj palivovej biomasy tvoria energetické porasty rýchlorastúcich drevín (topoľ, vrbá, agát, osika, jelša), jednoročných a viacročných energetických plodín. Energetické porasty možno zakladať na plochách nevhodných pre klasickú poľnohospodársku a lesnícku produkciu, na pôdach dočasne vylúčených z poľnohospodárskej výroby, pôdach kontaminovaných vhodných len na produkciu pre nepotravinárske účely a tiež na zdevastovaných plochách v priemyselných aglomeráciách. V SR boli v rokoch 2000 – 2001 vykonanou rajonizáciou území vhodných pre pestovanie energetických lesov vybrané vhodné lokality s výmerou 8 400 ha na lesnom pôdnom fonde a 37 000 ha poľnohospodárskych pôd, kde je predpoklad pri veľmi krátkom čase obratu 3 – 5 rokov dosahovať priemerný prírastok okolo 10 ton sušiny ročne. Pre overovanie možností produkcie sú založené pokusné porasty šľachtených topoľov, vrb a agáta, ktoré potvrdzujú reálne možnosti využívania takto zakladaných energetických porastov.

Ďalším zdrojom energeticky využiteľného dreva je drevospracujúci priemysel, ktorý vytvára 1 410 tis. ton odpadu ročne. Celková energetická hodnota využiteľného odpadu z drevospracujúceho priemyslu je 18,1 PJ, z toho sú 2/3 z mechanického spracovania dreva a 1/3 z čierneho výluhu. Najväčšími producentmi odpadu sú veľké drevospracujúce podniky, ktoré však tento odpad aj najčastejšie využívajú na energetické účely.

Do roku 2010 sa výrazne zvýši výroba biopalív z dôvodu plnenia stanovených cieľov smernice 2003/30/ES. Predpoklad produkcie bionafty v objeme 100 tis. ton predstavuje energetický ekvivalent 11,0 PJ tepla.

Výroba bioplynu z exkrementov hospodárskych zvierat môže dosiahnuť ročnú produkciu 277 mil. m³, čo predstavuje 6,9 PJ tepla. Na Slovensku sa v súčasnosti budujú len štyri bioplynové stanice určené k výrobe bioplynu z poľnohospodárskej biomasy; v plnej prevádzke je len jedna.

Ďalším významným zdrojom bioplynu sú čističky odpadových vôd. V prevádzke je 24 kogeneračných jednotiek, v ktorých sa využíva produkovaný bioplyn a je predpoklad, že kogeneračné jednotky na postavia na všetkých čističkách odpadových vôd väčších miest.

PÔDA**SÚČASNÝ STAV KVALITY A OHROZENIA PÔD**

Súčasný stav kvality pôdneho krytu SR je výsledkom stáročného prirodzeného vývoja a súčasne je aj produktom človeka. Z celkovej výmery 2 441 tis. ha je na území SR 56 % pôd s dobrou kvalitou, s horšou kvalitou je 36 % a 8 % pôd je nevhodných pre poľnohospodárske využitie. Čo sa týka opustenej pôdy, SR neviduje žiadnu výmeru opustenej pôdy. Problémom sa stávajú plochy, ktoré boli vrátené v rámci reštitučných nárokov pôvodným vlastníkom a títo nevyužívajú pôdu na poľnohospodárske účely a ani na nej nezabezpečujú základnú starostlivosť o pôdu v zmysle národnej legislatívy. Tento problém je riešený v súlade s právnymi predpismi SR.

Následky prirodzenej a človekom indukovanej degradácie poľnohospodárskej pôdy SR sú nasledovné:

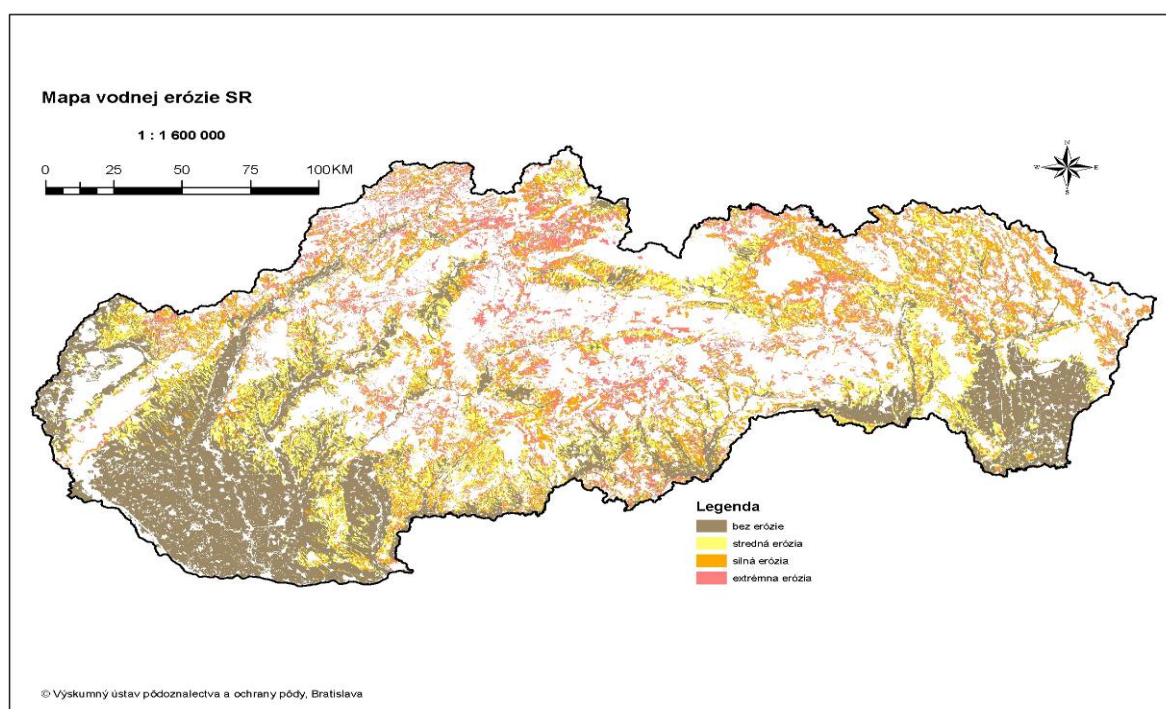
ERÓZIA PÔDY

Najzávažnejším problémom degradácie poľnohospodárskej pôdy v SR je pôdna erózia. Potenciálne ohrozená poľnohospodárska pôda procesmi vodnej erózie predstavuje 43,3 %. Potenciál veternej erózie pôdy je v SR relatívne nízky. Extrémne ohrozených je 1,3 % poľnohospodárskych pôd; na 1,9 % výmery prebieha vysoká intenzita veternej erózie; strednou intenzitou je ohrozovaných 3,0 % výmery.

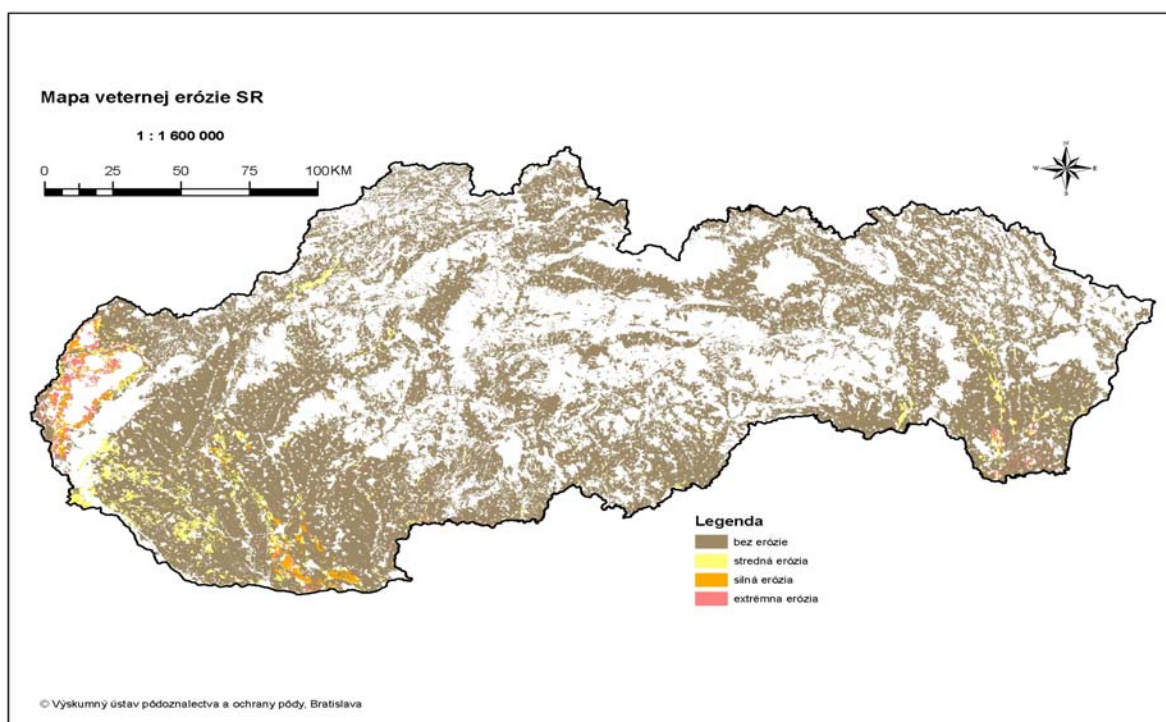
Tabuľka 3.1.3.5 – Výmery kategórií erodovanosti poľnohospodárskych pôd SR poľnohospodárskych pôd

Kategória erodovanosti	%	Výmera v ha
Žiadna alebo nízka	56,7	1 378 697
Stredná	9,3	227 392
Vysoká	13,7	332 519
Extrémna	20,3	494 371

Zdroj: VÚPOP Bratislava

Mapa 3.1.3.8 – Mapa vodnej erózie

Mapa 3.1.3.9 – Mapa veternej erózie

ZHUTNENIE PÔD

Relatívne veľký rozsah dosahuje zhutnenie poľnohospodárskych pôd SR. Procesy zhutnenia potenciálne prebiehajú na takmer 800 tis. ha poľnohospodárskych pôd. V dôsledku zhutnenia sa výrazne znižujú produkčné a súčasne aj neprodukčné funkcie pôdy. Akcelerácia zhutňovania pôd súvisí s využívaním ťažkej techniky a s nesprávnym obhospodarovaním pôd.

EXTRÉMNE LAHKÉ PÔDY

Do tejto skupiny patria pôdy, piesočnaté až hlinitopiesočnaté s obsahom zrnitostnej frakcie < 0,01 mm 0 – 20 %. Sú to pôdy s malou vododržnosťou, ktoré najčastejšie trpia suchom. Poľnohospodársku výrobu na takýchto pôdach je možné zabezpečiť len s vynaložením zvýšených nákladov. Výmera týchto pôd je cca 85 000 ha.

Oblasť s uvedenou charakteristikou pôdy sa nachádza najmä v časti Záhorskej nížiny a pahorkatiny.

SKELETNATÉ PÔDY

Pôdy silne skeletnaté majú v povrchovom a podpovrchovom horizonte 50 % a viac skeletu. Vysoký obsah skeletu v ornici týchto pôd sťažuje ich obrábanie. Výmera týchto pôd je asi 710 000 ha.

ACIDIFIKÁCIA PÔD

Acidifikácia sa dotýka značnej výmery pôd SR okrem karbonátových pôd Podunajskej roviny. Výmera kyslých pôd klesá od roku 1975 súčasne s poklesom hlavných kyslých atmosférických polutantov oxidov síry a dusíka. Znepokojivý je však trend vo vývoji slabo kyslých pôd, ktorý má od roku 1995 stúpajúcu tendenciu a v roku 2000 dosiahol 31,5 %.

Je to predovšetkým dôsledok zníženia aplikácie agrotechnických opatrení zameraných na úpravu pôdnej reakcie kyslých a slabokyslých pôd. Kyslé a slabokyslé pôdy, potenciálne ohrozené acidifikáciou tvoria 47 % z výmery poľnohospodársky využívaných pôd.

Pri obmedzení agrotechnických opatrení zameraných na optimalizáciu hodnôt pôdnej reakcie, sa predpokladá v prípade orných pôd pomalý pokles pôdnej reakcie.

ZNIŽOVANIE OBSAHU HUMUSU V PÔDE

Prejavom chemickej degradácie pôd môže byť znižovanie množstva a kvality humusu v pôde a tiež znižovanie obsahu pohotových a potenciálnych živín v pôde. Obidve formy degradácie fyzikálna a chemická sú často nazývané aj drancovaním pôdy a týkajú sa predovšetkým poľnohospodárskych a najmä orných pôd.

V bilancii hnojenia pôd organickými hnojivami sa odhaduje najmenej 30 % deficit (z hľadiska potreby organických látok).

KONTAMINÁCIA PÔD

Znečistenie pôd plošne nepostihuje veľké územia SR. Znečistenie nadlimitne postihuje takmer do 30 tis. ha poľnohospodárskych pôd. Kontaminované pôdy sa nachádzajú prevažne v oblastiach priemyselných centier, ako aj v oblastiach vplyvu geochemických anomálií (prevažne horské a priľahlé oblasti), ktoré majú hlavný podiel na ich znečistení.

BIOLOGICKÁ DEGRADÁCIA PÔD

Deficit organických a minerálnych hnojív, nesprávne striedanie plodín, zlé spracovanie pôdy, to všetko spolu s eróziou, zhutňovaním, acidifikáciou i alkalizáciou a znečistením pôd zhoršuje život v pôde, ktorý je rozhodujúcou funkčnou jednotkou pôdy. Jej stupeň a rozsah však zatiaľ nie je na území SR presne kvantifikovaný.

KALY Z ČISTIARNÍ ODPADOVÝCH VÔD

Jedným zo zdrojov organickej hmoty a živín sú stabilizované kaly z ČOV. Aplikáciu kalov z ČOV na pôdu určuje zákon č. 188/2003 Z. z. o aplikácii čistiarenských kalov a dnových sedimentov do pôdy v znení zákona č. 364/2004 Z. z. Postup pri určovaní dávky kalu a jeho aplikácii vychádza zo stanovených podmienok (vyhovujúce pôdne podmienky vrátane obsahu ťažkých kovov a organických kontaminantov, dávka dusíka v čistiarenskom kale nesmie prekročiť 75 % dávky potrebnej na vyhnojenie pestovanej plodiny, obsah znečisťujúcich látok v kale, maximálne zaťaženie pôdy znečisťujúcimi látkami z kalov, podmienky vhodných pozemkov a pôdných vlastností). Uvedený zákon plne implementuje smernicu 86/278/EEC.

OCHRANA PÔDY

Kvalitatívne i kvantitatívne je ochrana poľnohospodárskej pôdy legislatívne zakotvená v zákone č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy.

V intenciách Európskej pôdnej politiky a Svetovej pôdnej politiky boli v roku 2002 vládou SR prijaté Zásady štátnej pôdnej politiky.

POUŽÍVANIE PESTICÍDOV A PRIEMYSELNÝCH HNOJÍV

Tabuľka 3.1.3.6 – Vývoj spotreby pesticídov (prípravkov na ochranu rastlín) v poľnohospodárstve v kg/ha poľnohospodárskej pôdy

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Spolu	1,93	1,01	1,66	1,87	1,95	1,59	1,44	1,51	1,21	1,37	1,41	1,63	1,42	1,42	1,43

Zdroj: ÚKSÚP

Tabuľka 3.1.3.7 – Vývoj spotreby priemyselných hnojív v poľnohospodárstve – dusíkatých (N), fosforečných (P₂O₅) a draselných (K₂O) spolu aplikovaných na hektár poľnohospodárskej pôdy v kg čistých živín

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Dusíkaté hnojivá	62,8	39,5	28,4	29,1	30,6	32,8	37,7	38,3	29,5	33,4	35,2	41,6	38,3	44,0	32,03
Fosforečné hnojivá	30,7	12,6	7,2	7,1	7,8	8,8	10,5	9,6	5,9	7,3	8,1	8,7	8,4	8,9	7,21
Draselné hnojivá	29,6	11,8	6,0	5,9	6,6	7,3	8,8	8,0	4,8	5,9	8,2	8,3	8,5	8,5	6,24
Spolu	123,1	63,9	41,6	42,0	45,0	48,9	57,0	55,9	40,1	46,6	51,5	58,6	55,2	61,4	45,49

Zdroj: ÚKSÚP

V období rokov 1991 až 2000 klesla spotreba dusíkatých hnojív o viac ako 60 % (-58 kg č. ž./ha), spotreba fosforečných hnojív poklesla v tomto období o 89 % (-61,7 kg č. ž./ha) a draselných hnojív o 92,5 % (-73,2 kg č. ž./ha). Od roku 2000 dochádza k opätovnému miernemu nárastu hnojenia.

Z hľadiska ochrany životného prostredia, možných negatívnych účinkov vyplývajúcich z nesprávnej aplikácie hnojív, hodnotíme tento pokles pozitívne, hoci poklesom dosiahnuté dávky už sú na hranici minimálnych potrieb živín intenzívne pestovaných plodín.

EKOLOGICKÉ POĽNOHOSPODÁRSTVO

V súčasnosti predstavuje rozloha ekologicky obhospodarovanej pôdy 93 951 ha, z toho je 27 890 ha ornej pôdy, 65 491 ha trvalých trávnych porastov, 490 ha sadov a 80 ha vinogradov. Registrovaných je 205 ekologických fariem.

Z hľadiska geografického rozmiestnenia fariem, ich najväčšia hustota je v horských a podhorských oblastiach, hlavne v okresoch Čadca, Kysucké Nové Mesto, Svidník, Bardejov, Stropkov, Humenné, v nížinných produkčných polohách je sieť ekologických podnikov menšia. V produkcii prevládajú rastlinné komodity (obilniny – pšenica, jačmeň, ovos, špalda; olejniný – slnečnica; strukoviny – hrach; liečivé rastliny – medovka, repík, mäta, rumanček, skorocel, fenikel; zelenina – červená repa, špargľa, zemiaky, uhorky, mrkva, cuketa, cibuľa, reďkovka; ovocie – jablká, hrušky, čučoriedky, lesné maliny) a k nim zodpovedajúce biopotraviny. Na Slovensku sú zatiaľ v menšej miere produkované certifikované bioprodukty živočíšneho pôvodu. V živočíšnej výrobe prevláda chov oviec a kôz s produkciou tradičných syrových výrobkov a chov hovädzieho dobytku, väčšinou bez trhovej produkcie mlieka. Väčšina bioproduktov je zatiaľ zo Slovenska vyvázaná do západnej Európy.

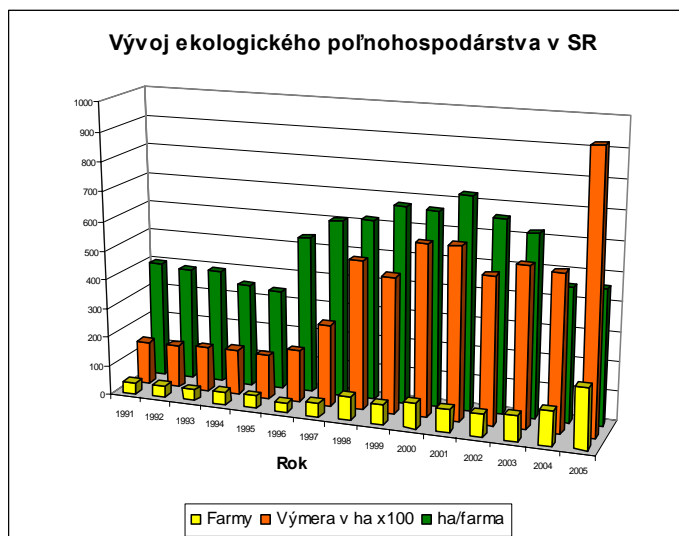
V oblasti ekologického poľnohospodárstva sa postupne rozvíja sieť spracovateľov/výrobcov bio-produktov a bio-potravín. V roku 2006 sa zvýšil tento počet o 100 % v porovnaní s rokom 2004 (30, resp. 15). Rozširuje sa tiež výroba bio-osív, bio-krmív, liečivých bylín, ovocia, zeleniny. Stúpa tiež objem certifikovaných zvierat, hlavne hovädzieho dobytku. Zvyšuje sa tiež produkcia mlynských a pekárenských výrobkov, sušeného ovocia a zeleniny, mliečnych výrobkov, ako aj liehovín a vína.

Tabuľka 3.1.3.8 – Vývoj výmery poľnohospodárskej pôdy v EP SR

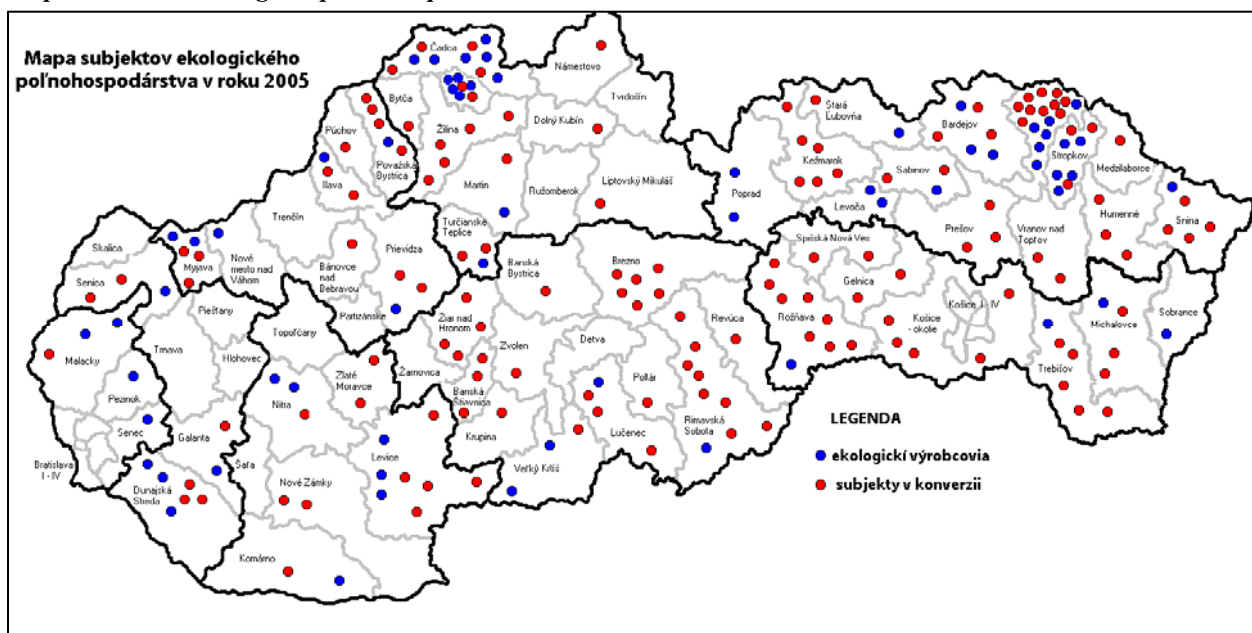
Rok	Výmera (ha)	Podiel z celkovej výmery (%)	Počet fariem	Priemerná výmera farmy (ha)
1991	14 773	0,6	37	399,3
1997	27 809	1,14	46	604,5
2003	54 479	2,19	88	640,9
2005	93 951	4,47	205	458,3

Zdroj: ÚKSÚP

Graf 3.1.3.4 – Vývoj ekologického poľnohospodárstva

Mapa 3.1.3.10 – Ekologické poľnohospodárstvo SR

LESY

Lesný pôdny fond (LPF) tvoria lesné pozemky, ktoré sa trvalo určili na plnenie funkcií lesov. Výmera LPF k 31. 12. 2003 je spolu 2 004 100 ha, z toho výmera porastovej pôdy (PP) – plochy LPF porastenej drevinami je 1 929 310 ha. Výmera LPF sa dlhodobo zvyšuje. Od roku 1970 sa zvýšila o 4,7 %. Na zvyšovaní výmery LPF a PP sa podieľa najmä zalesňovanie poľnohospodársky nevyužitelných pôd, prevod poľnohospodárskych pozemkov pokrytých lesnými drevinami (tzv. biele plochy), ako aj postupné zladňovanie evidencie lesných pozemkov s katastrom nehnuteľnosti pri obnovách LHP.

Tabuľka 3.1.3.9 – Údaje o vývoji a súčasnom stave výmer lesného pôdneho fondu a porastovej pôdy

Druh	Vývoj výmery lesného pôdneho fondu a porastovej pôdy, rok/ha						
	1970	1980	1990	2000	2001	2002	2003
LPF	1 918 571	1 952 656	1 976 538	1 997 961	2 006 438	2 004 476	2 004 226
PP	1 826 564	1 861 642	1 921 705	1 921 414	1 928 388	1 928 709	1 929 310

Zdroj: Lesoprojekt Zvolen

FUNKCIE LESOV A ICH KATEGORIZÁCIA

SR definuje tri hlavné funkcie, resp. ich skupiny:

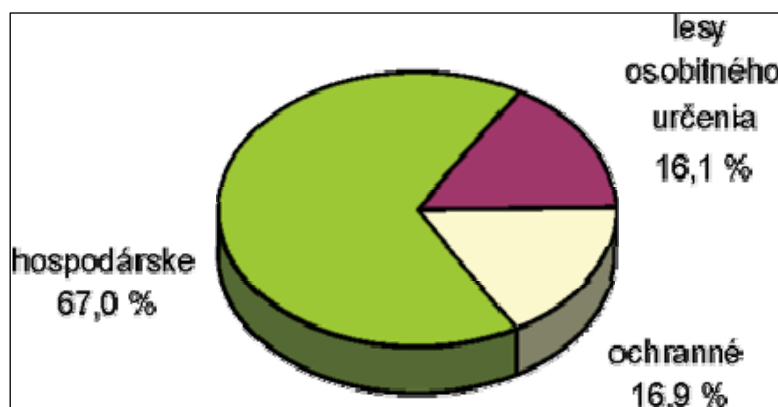
- *produkčná funkcia*, čiže tvorba produktov, ktoré sú predmetom obchodu;
- *ochranná funkcia*, čiže využívanie schopnosti lesných porastov chrániť iné zložky prostredia (najmä pôdu);
- *rôzne špeciálne funkcie*.

Aby bol lesný porast schopný plniť požadovanú funkciu, musí byť obhospodarovaný vhodným spôsobom. Pri niektorých funkciách môže byť vhodné, aby porast ostával neobhospodarovaný, v stredoeurópskych podmienkach sa to však stáva len výnimočne. Obhospodarovanie porastov primerané ich funkcii býva zabezpečené rozdelením lesov na viacero kategórií a subkategórií.

Na Slovensku rozlišujeme tri kategórie lesov:

- Lesy hospodárske (H) – 1294 tis. ha;
- Lesy ochranné (O) – 327 tis. ha;
- Lesy osobitného určenia (U) – 310 tis. ha.

Graf 9.3.1.3.5 – Kategórie lesov (Stav k 31. 12. 2004)

Drevinové zloženie lesov

Zastúpenie drevín sa prispôbuje konkrétnym stanovištným podmienkam i spoločenským požiadavkám tak, aby sa optimálne plnili všetky funkcie lesov. Dlhodobo sa presadzuje požiadavka rôznorodosti lesných porastov, pretože primeraná biodiverzita podstatne zvyšuje ako statickú, tak aj ekologickú stabilitu lesov.

Tab. 3.1.3.10 – Porovnanie skutočného zastúpenia drevín v lesoch SR s pôvodným a cieľovým výhľadovým

Drevina	Zastúpenie drevín %		
	Pôvodné	Cieľové – výhľadové	Skutočné
Smrek/Jedľa	4,9/14,1	18,2/6,7	26,4/4,1
Borovica/Smrekovec	0,7/0,1	4,2/6,7	7,3/2,3
Ostatné ihličnaté	0,9	1,2	1,1
Ihličnaté spolu	20,7	37,0	41,2
Duby	19,9	17,7	13,4
Buk/Hrab	48,0/2,6	35,9/0,9	30,9/5,7
Javor/Jaseň/Brest	3,2/0,4/0,9	3,0/0,5/1,2	1,9/1,4 /–
Agát/Breza/Jelša	–/0,1/0,3	0,1/0,2/0,3	1,7/1,4/0,7
Topoľ/Víba	0,1/0,1	0,2/0,1	0,9/ 0,1
Ostatné listnaté	3,7	2,9	0,7
Listnaté spolu	79,3	63,0	58,8

Zdroj: Pôvodné zastúpenie drevín, Cieľové zastúpenie drevín: LVÚ Zvolen, 1998;
Skutočné zastúpenie drevín: Súhrnné informácie LIC Lesoprojektu Zvolen, 2004

Súčasný stav lesov SR ovplyvňuje dlhodobé negatívne pôsobenie biotických, abiotických a antropogénnych škodlivých činiteľov. Podiel náhodných ťažieb (tzn. ťažieb v lesoch postihnutých kalamitou) v roku 2005 dosiahol 64 % z celkovej ťažby dreva na Slovensku v danom roku. Biotickými škodcami bolo v roku 2005 napadnutých 16 400 ha lesov. Priemerná defoliácia porastov dosahuje 23,2 %. V roku 2005 vzniklo v lesných porastoch 286 požiarov.

LESNÉ OBLASTI A PODOBLASTI PODEA STUPŇA OHROZENIA POŽIAROM

Lesné oblasti a podoblasti s vysokým resp. stredným stupňom ohrozenia požiarom, sú taxatívne stanovené vo vyhláske MP SR č. 453/2006 Z. z. o hospodárskej úprave lesa a ochrane lesa.

Geografická alokácia

Lesné oblasti a podoblasti podľa stupňa ohrozenia požiarom

<i>Kategória A</i>	<i>Kategória B</i>
Lesy s vysokým stupňom ohrozenia požiarom	Lesy so stredným stupňom ohrozenia požiarom
01A Borská nížina	05 Považský Inovec
01B Chvojnícka pahorkatina	07 Tribeč
18 Revúcka vrchovina, Rožnavská kotlina	08 Žiarska kotlina
19 Slovenský kras	09 Krupinská planina, Ostrôžky
23 Javorníky	11 Cerová vrchovina
28 Volovskí vrchy, Čierna hora	13 Malé Karpaty
29 Hornádska kotlina	14 Myjavská pahorkatina
32 Západné Beskydy	15 Biele Karpaty
33 Stredné Beskydy	16 Zvolenská kotlina
34 Malá Fatra, Žiar	20 Slanské vrchy, Zemplínske vrchy
35 Veľká Fatra, Starohorské vrchy, Chočské vrchy	21 Nízke Beskydy
37 Poľana	22 Šarišská vrchovina, Spišsko-šarišské medzihorie
38 Veporské vrchy, Stolické vrchy	24 Žilinská kotlina
39 Spišsko-gemerský kras	25 Strážovské vrchy, Súľovské vrchy
40 Branisko	26 Turčianska kotlina
44 Oravská kotlina	27 Štiavnické vrchy, Javorie, Pliešovská kotlina, Pohronský Inovec, Vtáčnik, Kremnické vrchy
45 Skorušinske vrchy, Zuberská brázda	30 Vihorlatské vrchy
46 Nízke Tatry, Kozie Chrbty	31 Bukovské vrchy
47 Tatry	36 Horehronské Podolie
	41 Východné Beskydy
	42 Levočské vrchy, Bachureň, Spišská Magura, Žiarska brázda
	43 Podtatranská kotlina

Zdroj: Vyhláska MP SR č. 453/2006 o hospodárskej úprave lesov a o ochrane lesa

SWOT ANALÝZA

Z popisu situácie životného prostredia vyplýva:

silné stránky:

- rozmanitosť krajiny a vysoká prírodná diverzita druhov a biotopov;
- veľký rozsah oblastí s vysokou prírodnou hodnotou je chránený;

- tradícia poľnohospodárstva v znevýhodnených oblastiach;
- systém kontroly a certifikácie ekologického poľnohospodárstva na európskej úrovni;
- vysoký podiel lesov;
- legislatívne zabezpečenie pre oblasť ochrany pôdy a lesov na európskej úrovni.

slabé stránky:

- vysoký podiel poľnohospodárskych pôd v znevýhodnených oblastiach;
- horšie ekonomické výsledky podnikov v znevýhodnených oblastiach;
- vysoký podiel pôd ohrozených eróziou a inou formou degradácie;
- nevhodná druhová, priestorová a veková skladba častí lesov a ich zdravotný stav;
- nedostatočná ochrana lesov pred požiarmi;
- vysoký podiel poškodených lesov zapríčinených prírodnými pohromami;
- nízke využitie extenzívnych lúk a pastvín na chov dobytka a oviec v extrémnejších prírodných podmienkach horských oblastí;
- nedostatočné povedomie farmárov a lesníkov o negatívnych dopadoch na zložky životného prostredia v súvislosti s nesprávnym hospodárením;
- úbytok stanovíšť voľne žijúcich živočíchov a rastlín a postupný pokles vzácnych biotopov.

príležitosti:

- záujem spoločnosti o ochranu životného prostredia, prírody a krajiny;
- medzinárodná podpora rozvoja udržateľného poľnohospodárstva;
- využívanie alternatívnych zdrojov energie;
- rozvoj ekologického poľnohospodárstva;
- zlepšenie podmienok v chovoch zvierat;
- predchádzanie lesným požiarom a prírodným pohromám;
- zlepšenie retenčnej schopnosti územia;
- zníženie podielu pôd ohrozených eróziou a inou formou degradácie;
- udržanie extenzívneho produkčného poľnohospodárstva a osídlenia v horských oblastiach a v ostatných znevýhodnených oblastiach;
- zachovanie charakteristického vzhľadu krajiny jedinečného a typického pre daný región, zachovanie jeho charakteristického krajinného rázu a identity.

ohrozenia:

- klimatické zmeny a zmeny v hydrologických stavoch – záplavy, víchrice, suchá, požiare;
- zvyšovanie aplikácie hnojív a prípravkov na ochranu rastlín vplyvom znižovania obsahu humusu a živín;
- vysoké percento pôd v zraniteľných oblastiach a vo zvlášť chránených oblastiach;
- nekontrolované opúšťanie pôdy;
- ohrozenie vzácnych stanovíšť a voľne žijúcich rastlín a živočíchov vo vidieckej krajine;
- ohrozenie území s vysokou prírodnou hodnotou;
- vyššie náklady na správcovstvo krajiny.

3.1.4. VIDIECKA EKONOMIKA A KVALITA ŽIVOTA

Tabuľka 3.1.4.1 – Základné kontextuálne ukazovatele SR (2003)

Hustota obyvateľstva	hustota obyvateľstva	109,9 obyv/km ²
Veková štruktúra	% ľudí vo veku 0-14/15-64/65 a viac rokov z celkovej populácie	19 %/69 %/12 %
Štruktúra ekonomiky	% hrubej pridanej hodnoty podľa sektora (primárny/sekundárny/terciárny sektor)	4,5 %/35 %/60,5 %
Štruktúra zamestnanosti	% zamestnaných podľa sektora (primárny/sekundárny/terciárny sektor)	5 %/34 %/61 %
Dlhodobá nezamestnanosť	% dlhodobo nezamestnaných (ako podiel z aktívnej populácie)	11,4 %
Získanie vzdelania	% dospelých (25-64) so stredným a vysokým stupňom vzdelania	2453 tis. osôb/86,7 %
Internetová infraštruktúra	Pokrytie DSL	5 %

Zdroj: Eurostat

Z pohľadu stanovenia vidieckosti územia (základom je obec s hustotou osídlenia nižšou ako 150 obyvateľov na km²) vo vidieckych sídlach (2 581 obcí čo predstavuje 89 % z celkového počtu 2 891 obcí) žilo k 31. 12. 2003 40 % obyvateľov (2 177 825).

V roku 2003 bol podiel obyvateľstva v produktívnom veku vo vidieckych regiónoch nižší ako v mestských o 2,61 percentuálneho bodu. Dlhodobo sa na vidieku zvyšuje i podiel obyvateľstva v poproduktívnom veku, keď vo vidieckych regiónoch žije 87,1 % týchto obyvateľov. Za obdobie 1999 až 2003 sa vo vidieckych regiónoch v absolútnom vyjadrení zvýšil podiel tejto skupiny obyvateľstva o 29,5 tis. osôb (v mestských len o 6,9 tis. osôb). Toto poukazuje na odchod mladých za prácou do mestských regiónov a tým starnutie obyvateľstva a možné vyľudňovanie vidieckych regiónov.

Zastúpenie sektorov z pohľadu hrubej pridanej hodnoty ponúka prehľad o štruktúre ekonomiky. V primárnom sektore na úrovni SR bolo vytvorených iba 4,5 % hrubej pridanej hodnoty, zatiaľ čo v priemysle 35 % a v službách 60,5 %. Vo vidieckych regiónoch bolo v roku 2003 v primárnom sektore vytvorené 5,73 % hrubej pridanej hodnoty, v sekundárnom sektore 38,72 % a v terciárnom sektore 55,55 %. V porovnaní s celoslovenskými výsledkami vo vidieckych regiónoch bol vytvorený vyšší podiel hrubej pridanej hodnoty v primárnom a sekundárnom sektore avšak nižší v terciárnom sektore. Dôležitosť jednotlivých sektorov odráža aj štruktúra zamestnanosti, kde najvyšší podiel pracujúcich osôb vo veku od 15 rokov bol zamestnaný v terciárnom sektore (61 %). Obchod a služby, predovšetkým trhové služby, patria k tým ekonomickým aktivitám, kde sa dá vytvoriť najviac pracovných miest. Významná diferencovanosť podmienok má veľký vplyv na rozdielnosť v rozvinutosti služieb a obchodu v jednotlivých vidieckych regiónoch. Vybavenosť službami vo vidieckych regiónoch je značne nerozvinutá z pohľadu štruktúry, rozsahu, ale aj kvality poskytovaných služieb v porovnaní s mestskými regiónm. Rozvoj služieb je však podmienený aj úrovňou vybudovanosti najmä dopravnej, technickej a informačnej infraštruktúry. Nevyhnutné pre rozvoj vidieckej ekonomiky (služby, cestovný ruch a pod.) a tým zvyšovanie príjmov vidieckeho obyvateľstva a jeho stabilizáciu vo vidieckom priestore je zabezpečenie technickej infraštruktúry v obciach. Medzi hlavné problémy patrí zastaraná, resp. žiadna infraštruktúra (vodovody, kanalizácie, miestne cesty, chodníky, osvetlenie a pod.). Problémom sa javí i technický stav budov vo vlastníctve obcí, ktoré majú kultúrny, historický a spoločenský význam a sú dôležité pre rozvoj spolkovej činnosti, využívanie internetu a pod. V roku 2003 výdavky obcí na technickú infraštruktúru predstavovali 12,2 mld. Sk, čo však predstavuje len 45 % skutočných potrieb obcí.

V roku 2003 zamestnanosť medziročne vzrástla o 1,8 % a dosiahla 2 164,6 tis. osôb. Tempo rastu zamestnanosti bolo dosahované pri medziročnom raste produktivity práce z HDP v bežných cenách 8,2 %, resp. 3,4 % v stálych cenách a raste priemernej mesačnej mzdy zamestnanca na úrovni 6,3 %. Vo vidieckych oblastiach v primárnom sektore pracovalo 6,0 %, v sekundárnom sektore 37,6 % a terciárnom sektore 55,5 % zamestnaných. Zamestnanosť v primárnom a sekundárnom sektore bola vo vidieckych oblastiach nad celoštátnou úrovňou, v terciárnom sektore pod celoštátnou úrovňou. Ekonomicky aktívna populácia vo vidieckych regiónoch predstavovala v roku 2003 2 289,9 tis. obyvateľov a poklesla oproti predchádzajúcemu roku o 1 %. Vývoj zamestnanosti v organizáciách s 20 a viac zamestnancami vo vidieckych regiónoch zaznamenal v roku 2003 oproti predchádzajúcemu roku negatívny trend, keď počet takýchto zamestnancov poklesol o 5 % na 953 126. V pôdohospodárstve v roku 2003 zamestnanosť poklesla oproti predchádzajúcemu roku o 13,7 % na 71 760 zamestnancov, oproti roku 1997 došlo k zníženiu stavu pracovníkov v poľnohospodárstve o 71,7 % a v lesnom hospodárstve o 45,9 %. Mzdová disparita v priemerných mzdách medzi vidieckymi a mestskými regiónmi každoročne narastá. V roku 2003 predstavovala priemerná mzda v podnikoch s 20 a viac zamestnancami vo vidieckych regiónoch len 63,8 % úrovne priemerných miezd zamestnancov v mestských regiónoch, čo spôsobuje migráciu vidieckeho obyvateľstva za prácou do mestských regiónov.

Súčasná diverzifikácia činností poľnohospodárskych podnikateľských subjektov sa koncentruje najmä na doplnkové zárobkové činnosti súvisiace s poľnohospodárskou činnosťou a veľmi málo je táto diverzifikácia postavená na podpore rozvojových činností nepoľnohospodárskeho charakteru, keď u právnických osôb je agroturistika na 10. mieste a vidiecky turizmus na 12. mieste v poradí vykonávaných činností. U fyzických osôb sa agroturistika nachádza na 7. mieste a vidiecky turizmus na 8. mieste.

Medzi ťaživé ekonomické a sociálne problémy Slovenska patrí vysoká nezamestnanosť. Z hľadiska nezamestnanosti existujú v SR značné regionálne rozdiely. Vo vidieckych regiónoch je situácia výrazne horšia ako v mestských. V roku 2003 nezamestnanosť vo vidieckych regiónoch predstavovala 19,3 %, kým v mestských len 7,3 %. V regiónoch najviac postihnutých reštrukturalizáciou priemyslu (najmä v špeciálnom a ťažobnom priemysle) ale i v regiónoch s výraznou orientáciou na poľnohospodárstvo je vysoká nezamestnanosť, ktorá je charakteristická dlhodobosťou. Nezamestnané poľnohospodárske obyvateľstvo a mladí nezamestnaní ľudia bez pracovných návykov sa stávajú značne problémovou sociálnou skupinou.

Vyššia ekonomická sila mestských regiónov oproti vidieckym regiónom je vidieť z výrazne priaznivejšieho počtu podnikateľov (fyzických osôb) na 100 obyvateľov v ekonomicky aktívnom veku. V roku 2003 pripadalo v mestských regiónoch na 100 osôb v ekonomicky aktívnom veku takmer 17 podnikateľov, kým na vidieku to bolo len necelých 12 podnikateľov. V roku 2003 bolo vo vidieckych regiónoch založených 935 podnikateľských subjektov, čo predstavuje 62,2 % z celkového počtu za SR. Za to isté obdobie zaniklo vo vidieckych regiónoch 430 podnikov, čo predstavuje 80,5 % z celkového počtu za SR. Táto skutočnosť dokumentuje menej priaznivé podnikateľské prostredie vo vidieckych regiónoch. Podiel na zamestnanosti v mikropodnikoch (do 10 zamestnancov) predstavoval v roku 2003 31,0 % a podiel na celkovom počte podnikov 95,4 %, čo je porovnateľné krajinami EÚ (podiel na zamestnanosti 39,4 %, podiel na počte podnikov 92,3 %). Najviac malých podnikov prepočítaných na 1000 ekonomicky aktívnych obyvateľov je umiestnená v mestských regiónoch.

Vzdelanostná štruktúra produktívneho obyvateľstva (25 – 64 rokov) naznačuje relatívne nízky podiel vysokoškolsky vzdelaných ľudí, a to 10,7 % (krajinu EÚ 21,6 %). Naopak SR má výraznú prevahu populácie s ukončeným vyšším stredným vzdelaním predovšetkým

technického charakteru (SR 74,3 %, EÚ 42,2 %), avšak absolventi týchto škôl sa vyznačujú absenciou flexibility, ovládania cudzích jazykov a informačných technológií, čo sťažuje ich uplatnenie. Vzdelanostná úroveň obyvateľstva podľa krajov je výrazne asymetrická. Vykazuje silnú koncentráciu obyvateľstva s najvyššími stupňami vzdelania v mestských regiónoch a nižšími stupňami vzdelania vo vidieckych regiónoch. Disparity v rozložení populácie s vyšším vzdelaním (v mestských regiónoch podiel obyvateľstva s úplným stredoškolským vzdelaním oproti vidieckym regiónom je 1,18-krát vyšší) a všeobecne nižšia úroveň kvalifikácie vidieckych pracovníkov sú výrazným limitom podnikania vo vidieckych regiónoch.

Perspektívnou oblasťou slovenského sektoru služieb je cestovný ruch, ktorý je perspektívny s ohľadom na multiplikačné efekty (ekonomický rast, zamestnanosť, trvalo udržateľný rozvoj a sociálna kohézia). Má prierezový charakter a na jeho realizácii sa podieľa viacej odvetví (doprava, kultúra, stavebníctvo, zdravotníctvo, pôdohospodárstvo a pod.). Výkony slovenského cestovného ruchu v porovnaní s okolitými krajinami výrazne zaostávajú. V roku 2004 dosiahli príjmy z aktívneho cestovného ruchu v SR 901,2 mil. USD, v susednej Českej republike až 4 168,3 mil. USD. Ak v SR podiel príjmov z aktívneho cestovného ruchu na HDP dosiahol v roku 2004 2,19 %, v ČR až 3,9 %, v Rakúsku 6,0 %, v Chorvátsku 25,4 %. SR zaznamenala v roku 2004 návštevnosť 1,4 mil. zahraničných turistov na báze ubytovania. Návštevnosť v ČR dosiahla až 6,5 mil. ubytovaných zahraničných návštevníkov. V štruktúre zahraničných návštevníkov má prevažujúce zastúpenie kategória menej náročných. Rozhodujúcim kritériom je pre nich cena, spravidla im postačuje i nižšia úroveň služieb. Domáci cestovný ruch je vo všeobecnosti na vzostupe. V SR má však v štruktúre cestovného ruchu domáci cestovný ruch v porovnaní s vyspelými krajinami podstatne slabšie pozície. Oproti roku 2000 došlo v roku 2004 k nárastu počtu ubytovaných domácich návštevníkov len o 101 tis. na 1 843 tis. návštevníkov. Slovensko bolo vždy vzhľadom na prírodný potenciál atraktívna krajina pre cestovný ruch. Ťažiskovými formami, pre ktoré má cestovný ruch na Slovensku najlepšie predpoklady a ktoré je potrebné rozvíjať, patria kúpeľný cestovný ruch, zimný cestovný ruch a zimné športy, mestský a kultúrny cestovný ruch a vidiecka turistika. Záujem návštevníkov sa sústreďuje na turistiku v národných parkoch (v SR je 9 národných parkov, ktoré pokrývajú spolu s chránenými krajinnými oblasťami 22,8 % územia). V rámci poznávacej turistiky je možné navštíviť rozsiahle kultúrne a historické atraktivity, a to 10 tis. nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok, 18 mestských pamiatkových rezervácií, 109 hradov, 555 kaštieľov a kúrií, 5 prírodných a kultúrnych oblastí zapísaných v zozname UNESCO a 15 prístupných jaskýň.

V oblasti prístupu k širokopásmovému internetu je limitujúca nízka kúpyschopnosť obyvateľstva, ktorá neumožňuje všetkým obyvateľom pri danej cenovej hladine telekomunikačných služieb využitie internetu bez obmedzenia bežnej spotreby. Podľa údajov Eurostatu v krajinách EÚ-15 vlastní PC v priemere 53 % domácností. SR v porovnaní s týmito krajinami je konci ich poradia, pričom nižšia je len v Portugalsku a Grécku. V súvislosti s vidieckymi oblasťami existuje najväčšia disparita, keď podiel obyvateľstva vo vidieckych obciach predstavuje 40,5 %, avšak z týchto je len 9,7 % pripojených na internet. Ďalším faktorom ovplyvňujúcim dopyt po širokopásmovom pripojení je sociálna štruktúra užívateľov. Napriek relatívne vysokému podielu internetovej populácie SR v porovnaní s priemerom EÚ-15, najmä vo vekovej hranici 16 – 54 rokov, existujú výraznejšie rozdiely medzi intenzitou využívania týchto technológií medzi jednotlivými sociálnymi skupinami v porovnaní s priemerom EÚ-15. Kým v krajinách EÚ-15 ovláda 5 zo 6 základných informačno-komunikačných technológií 24 % používateľov, tak v SR je to iba 19 %. Z územného hľadiska ovplyvňujú pripojenie geografické špecifiká územia a s nimi súvisiace rozdielne náklady na sieťovú infraštruktúru. Dostupnosť širokopásmového internetu je preto

veľmi nízka (pokrytie územia SR DSL len 5 %) predovšetkým v hornatých častiach SR a následne vo vidieckych sídlach s nízkou hustotou obyvateľstva.

Keďže SR neimplementovala v skrátenom programovacom období prístup Leader, pretrváva nízke zapájanie občanov do rozhodovacieho procesu, a preto sú málo rozvinuté kapacity ľudských zdrojov a manažmentu pre plánovanie zdola nahor. Školenia facilitátorov, pomoc obciam pri zakladaní mikroregiónov a pri vypracovávaní programov hospodárskeho a sociálneho rozvoja obcí sa uskutočňovali v predvstupovom období prostredníctvom vládneho programu Obnovy dediny, v rámci PHARE projektov a činnosti rezortnej organizácie Agentúry pre rozvoj vidieka, ktorá do roku 2003 takúto pomoc poskytla 23 mikroregiónom a vyškolila 51 facilitátorov. Tieto stavy sú však pre trvalo udržateľný rozvoj vidieckych regiónov nedostačujúce.

Z vyššie uvedenej východiskovej situácie vyplýva, že:

- medzi silné stránky vidieckeho územia patrí vysoký rekreačný a turistický potenciál krajiny, bohaté kultúrno–historické pamiatky, dostatok voľnej pracovnej sily, prevažna populácie s ukončeným stredným vzdelaním, možnosti rozvoja služieb a diverzifikácie poľnohospodárstva smerom k nepoľnohospodárskym činnostiam,
- medzi slabé stránky radíme nepriaznivý populačný trend, nedostatočnú technickú infraštruktúru vidieckych sídiel, nedostatok pracovných príležitostí, migráciu vidieckeho obyvateľstva do mestských regiónov, málo rozvinuté kapacity ľudských zdrojov, nepriaznivú demografickú štruktúru vidieckeho obyvateľstva a vysokú nezamestnanosť,
- medzi príležitosti patrí znižovanie závislosti od poľnohospodárskej prvovýroby, zvýšenie počtu návštevníkov vidieckych regiónov prostredníctvom rozvoja vidieckej turistiky a agroturistiky a tým zabezpečený rozvoj i ďalších odvetví vidieckej ekonomiky, zvýšenie potenciálu vidieckej society pre tvorbu partnerstiev, vytváranie nových pracovných príležitostí a tým stabilizácia obyvateľov vo vidieckom priestore,
- medzi ohrozenia radíme nízku mobilitu pracovnej sily, nízku kúpnu silu vidieckeho obyvateľstva, vysoké percento vidieckeho obyvateľstva v poproduktívnom veku a pokračujúci odliv personálnych kapacít z vidieckych oblastí.

3.1.5. PRÍSTUP LEADER

Slovenský vidiek trpí poddimenzovaním, nedostatkom miestnych zdrojov i odborného potenciálu. Sektorový prístup a nezohľadňovanie regionálnej diferenciacie pri poskytovaní podpory bude viesť ešte k väčšiemu sociálnemu a ekonomickému úpadku vidieka. Zmenu môže priniesť len zmena prístupu k rozvoju vidieka, a to od sektorovej podpory k vertikálnej integrovanej.

V podmienkach Slovenska, kde veľký potenciál pracovnej sily v spojitosti s významným prírodným a kultúrnym dedičstvom ponúka široké možnosti pre rozvoj vidieka, je práve prístup Leader vhodným nástrojom pre naštartovanie pozitívnych zmien nepriaznivej sociálno-ekonomickej situácie vo vidieckych oblastiach.

Prístup Leader sa v súčasnom programovacom období 2004 – 2006 v SR nerealizuje. Avšak, v rámci opatrenia Technická pomoc predvstupového programu SAPARD boli uskutočnené aktivity typu Leader. Cieľom celého projektu bolo vybudovanie a zlepšenie kapacít vidieckych mikroregiónov v znevýhodnených vidieckych oblastiach tak, aby sami dokázali vypracovať a vykonať (vrátane manažmentu celého procesu, implementácie jednotlivých

projektov v rámci stratégie, ako aj prevzatie čiastočnej zodpovednosti pri finančnom manažmente a monitoringu) svoju vlastnú stratégiu rozvoja územia. Výstupom projektu bolo vypracovanie stratégií sociálno-ekonomického rozvoja typu Leader, v ktorých boli identifikované kľúčové problémy dotknutých vidieckych oblastí, ako aj definovanie riešenia problémov z pohľadu lokálnej úrovne.

V metodike prístupu Leader sa uplatnením princípu „zdola-nahor“ dosahuje cielenosť a efektívnosť podpory, ktorá je potrebná v danej lokalite pre rozvoj územia. Zlučovaním miestnych subjektov do miestnych akčných skupín je zaistené sociálne „stmelovanie“ územia, kde jednotlivé subjekty budú sami „riadiť“ vlastné územie a budú vedení vecou spoločnou. Integrovaná podpora rozvoja vidieka môže byť účinná len vtedy, ak si subjekty na vidieku čo najskôr uvedomia, že ak chcú, aby sa zmenila ich situácia, musia mobilizovať svoje zdroje a zvoliť partnerský prístup k sociálnemu a ekonomickému oživeniu a miestnemu rozvoju.

3.2. STRATÉGIE ZVOLENÉ NA RIEŠENIE SILNÝCH A SLABÝCH STRÁNOK

ZÁKLADNÉ RÁMCE STRATÉGIE

Stratégia Programu rozvoja vidieka SR 2007 – 2013 vychádza z nasledovných základných rámcov:

- Strategické usmernenia Spoločenstva pre politiku rozvoja vidieka (programovacie obdobie 2007 – 2013) – (Rozhodnutie Rady 2006/144/ES);
- Národné priority pre udržateľný rozvoj vidieka (Konceptia rozvoja vidieka SR prijatá v roku 1998);
- Definovania rozvojových potrieb vidieka SR.

REALIZÁCIA UDRŽATEĽNÉHO ROZVOJA VIDIEKA V EÚ

Spoločná poľnohospodárska politika ES stanovuje pravidlá a postupy v oblasti poľnohospodárstva pričom druhým zásadným pilierom je rozvoj vidieka. Nariadenie 1698/2005 ustanovuje rámec podpory udržateľného rozvoja vidieka pričom opatrenia pre rozvoj vidieka dopĺňajú a sprevádzajú iné nástroje Spoločnej poľnohospodárskej politiky.

Princípy stratégie

V zmysle všeobecných podmienok stratégia rešpektuje základné princípy celkovej politiky EÚ:

- udržateľný rozvoj – zachovanie a obnova prírodného bohatstva, kultúrneho rázu a ekologickej stability krajiny a zvýšenie environmentálneho povedomia občanov a ich zapojovanie sa do rozhodovacieho procesu;
- rovnaké príležitosti – rovnaké príležitosti pre mužov a ženy sú rešpektované v jednotlivých opatreniach;
- dlhodobý účinok – posúdenie efektívnosti vynaložených prostriedkov v rámci dlhšieho obdobia;
- partnerstvo – princíp uplatňovaný pri tvorbe a implementácii plánu;
- informatizácia – podpora prepojenia a informovanosti v jednotlivých smeroch.

Národná politika v rozvoji vidieka

Globálnym cieľom národnej Konceptie rozvoja vidieka SR je udržateľný rozvoj vidieckych oblastí.

Kľúčové národné priority koncepcie sú:

1. Rozvoj ekonomických aktivít vhodných pre vidiek;
2. Ochrana životného prostredia a kultúrneho fondu;
3. Zvýšenie kvality života vidieckeho obyvateľstva.

Implementačná stratégia

Pre implementačnú stratégiu v oblasti rozvoja vidieka je definovaných 8 strategicky dôležitých oblastí:

- zabezpečenie pokračovania poľnohospodárstva v znevýhodnených oblastiach a zlepšenie príjmovej situácie poľnohospodárov hlavne v menej priaznivých oblastiach a tým pôsobiť proti ich odchodu z týchto oblastí
- udržanie prírodného potenciálu krajiny a ochrana biodiverzity realizáciou stanovených poľnohospodárskych postupov;
- rozvoj konkurencieschopnej a environmentálne šetrnej poľnohospodárskej a lesníckej výroby;

- zvýšenie úrovne kvality spracovania, pridanej hodnoty, marketingu a rozvoja produktov poľnohospodárskej výroby;
- diverzifikácia činností a vytváranie podmienok pre stabilizáciu osídlenia vidieckeho priestoru a uchovanie kultúrneho dedičstva;
- stabilizáciu vlastníckych štruktúr v poľnohospodárstve a lesníctve a rozvoj trhu s pôdou;
- zvýšenie absorpčnej kapacity cez odborné vzdelávanie subjektov vidieka.

Rozvojové potreby vidieka

Na základe popisu SWOT analýzy bol stanovený zoznam rozvojových potrieb, ktoré sú rozdelené do troch základných oblastí:

Oblasť ekonomiky vidieka

- vyššie úrovne investícií do modernizácie poľnohospodárskych systémov;
- vyššie úrovne investícií do modernizácie potravinársko-spracovateľských systémov;
- nové investície do pridanej hodnoty poľnohospodárskych výrobkov;
- propagácia a podpora výroby nových typových/regionálnych výrobkov;
- nové investície do zmeny/zlepšenia poľnohospodárskych systémov, ktoré znížia ich vplyv na životné prostredie;
- propagácia a podpora vytvárania spoločných odbytových organizácií výrobcov;
- vyššie úrovne investícií do ťažby a spracovania dreva;
- propagácia a podpora vytvárania a fungovania združení vlastníkov lesov;
- zabezpečenie programov vzdelávania za účelom odstránenia deficitov v odborných, profesionálnych a manažérskych schopnostiach v poľnohospodárstve, potravinárstve, lesnom hospodárstve;
- *propagácia a podpora rozvoja malých a stredných podnikov vo vidieckych sídlach;*
- *propagácia a podpora rozvoja finančných systémov pre splnenie špecifických úverových požiadaviek poľnohospodárstva, potravinárstva a nových foriem vidieckych podnikov;*
- *vyššie úrovne investícií do výskumu a vývoja nových tovarov a trhov.*

Oblasť vidieckeho prostredia

- zachovanie poľnohospodárskych činností vo vidieckych znevýhodnených oblastiach;
- podpora poľnohospodárskych činností chrániacich životné prostredie a udržiavanie environmentálnych hodnôt krajiny;
- vyššia podpora ochrane životného prostredia;
- udržanie a ochrana biodiverzity a uchovanie kultúrneho dedičstva;
- vyššia podpora starostlivosti o zvieratá;
- nové investície do prevencie lesných požiarov a iných foriem neúmyselných škôd,
- podpora lesníckych činností chrániacich životné prostredie a udržiavanie environmentálnych hodnôt krajiny;
- *nové investície do rozvoja programov na ochranu pred záplavami.*

Oblasť vidieckej komunity

- propagácia a podpora rozvoja podnikov využívajúcich remeselné zručnosti na vidieku;
- propagácia a podpora rozvoja spoločností zameraných na agroturistiku;
- propagácia a podpora vytvárania a rozvíjania schopnosti miestnych spoločenstiev a spoločenských organizácií prinášať „zdola nahor“ prístup do plánovania a realizácie rozvojových projektov na vidieku;

- nové investície do zabezpečenia vzdelávania, ktoré poskytne obyvateľom vidieka, predovšetkým nižšieho veku, žiadané odborné zručnosti;
- vytváranie podmienok pre tvorbu pracovných príležitostí;
- *diverzifikácia vidieckej ekonomiky a znižovanie jej závislosti na prvovýrobe v agrosektore;*
- *vyššie úrovne investícií do zlepšovania verejných služieb vo vidieckych samosprávach;*
- *vyššie úrovne investícií do tvorby a obnovy technických služieb a občianskej vybavenosti vo vidieckych samosprávach;*
- *nové investície do infraštruktúry, ktorá je potrebná pre podporu vidieckej turistiky;*
- *nové investície do rekonštrukcie a modernizácie historických budov na vidieku;*
- *vyššie úrovne investícií do rozvoja efektívnych komunikačných a dopravných spojení medzi vidiekom a národnými/medzinárodnými trhmi;*
- *vyššie úrovne investícií do zlepšenia infraštruktúry a služieb na vidieku;*
- *zlepšenie prístupu k informáciám a k novým a inovačným technológiám prostredníctvom podpory vzdelávacích a informačných služieb.*

Poznámka: Potreby znázornené kurzívou je nevyhnutné realizovať v súčinnosti s ďalšími rozvojovými programami.

Zoznam potrieb rozvoja bol zoskupený do nasledovných strategicky dôležitých oblastí:

1. Aktivity, ktoré zlepšia konkurencieschopnosť poľnohospodárstva, spracovania poľnohospodárskych výrobkov a lesného hospodárstva;
2. Aktivity, ktoré pomôžu zachovať a zlepšiť životné prostredie vidieka;
3. Aktivity, ktoré budú realizovať ďalší rozvoj vidieckych oblastí, vzdelávanie a zručnosti vidieckej populácie a prispieť k udržaniu osídlenia vidieka.

CIELE A PRIORITY PROGRAMU

Na základe SWOT analýzy súčasného stavu, vyplývajúcich rozvojových potrieb, zosúladenia s národnými politikami a politikami EÚ je štruktúra Programu rozvoja vidieka SR nasledovná:

Globálny cieľ

Zvýšiť konkurencieschopnosť poľnohospodárstva, potravinárstva a lesníctva a zlepšiť životné prostredie zavádzaním vhodných poľnohospodárskych a lesníckych postupov a kvalitu života na vidieku s dôrazom na trvalo udržateľný rozvoj

Dôraz je kladený na:

- zlepšenie konkurencieschopnosti agropotravinárskeho a lesného sektora prostredníctvom zvyšovania efektívnosti a kvality výroby so zachovaním princípov udržateľného rozvoja a princípov ekologizácie hospodárenia na vidieku;
- zlepšenie stavu životného prostredia a krajiny zavedením vhodných poľnohospodárskych a lesohospodárskych postupov;
- skvalitnenie života vo vidieckych oblastiach a diverzifikáciu vidieckeho hospodárstva v rámci vytvárania nových pracovných príležitostí, vzdelávania a obnovy a rozvoja obcí, čo prispeje k zníženiu regionálnych rozdielov vidieka na Slovensku.

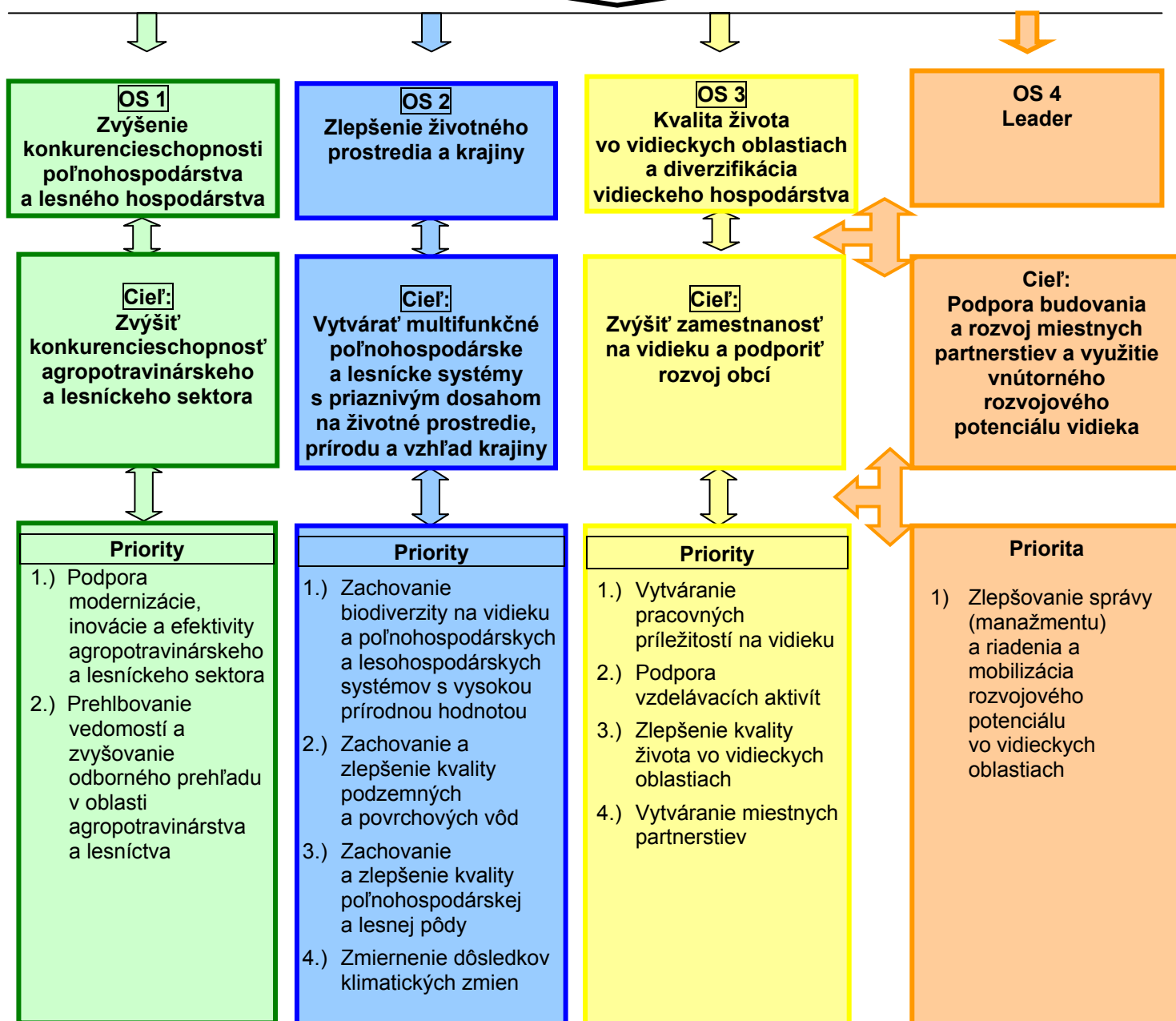
Strategický rámec Programu rozvoja vidieka SR 2007 – 2013

GLOBALNY CIEL

Zvýšiť konkurencieschopnosť poľnohospodárstva, potravinárstva a lesníctva a zlepšiť životné prostredie zavádzaním vhodných poľnohospodárskych a lesníckych postupov a kvalitu života na vidieku s dôrazom na trvalo udržateľný rozvoj

Osi

Ciele a Priority

Prehľad navrhovaných opatrení jednotlivých osí a ich podiel na celkových verejných zdrojoch.

Zvýšiť konkurencieschopnosť poľnohospodárstva, potravinárstva a lesníctva a zlepšiť životné prostredie zavádzaním vhodných poľnohospodárskych a lesníckych postupov a kvalitu života na vidieku s dôrazom na trvalo udržateľný rozvoj							
Zvýšenie konkurencieschopnosti poľnohospodárstva a lesného hospodárstva	32,60 %	Zlepšenie životného prostredia a krajiny	48,47 %	Kvalita života vo vidieckych oblastiach a diverzifikácia vidieckeho hospodárstva	13,97 %	Leader	2,91 %
Vzdelávanie	0,64 %	Znevýhodnené oblasti	26,04 %	Diverzifikácia nepoľnohospodárskych činností	4,77 %	Vykonávanie stratégií miestneho rozvoja	2,04 %
Poradenstvo	0,77 %	NATURA 2000 a rámcová smernica o vodách	0,13 %	Podpora činností v oblasti cestovného ruchu	1,39 %	Vykonávanie projektov spolupráce	0,15 %
Modernizácia fariem	16,25 %	Agroenvironment	13,31 %	Obnova a rozvoj obcí, občianskej vybavenosti a služieb	6,97 %	Chod miestnej akčnej skupiny, získavanie zručností a oživovanie územia	0,73 %
Zvyšovanie hospodárskej hodnoty lesov	1,60 %	Životné podmienky zvierat	3,18 %	Odborné vzdelávanie	0,41 %		
Pridávanie hodnoty do produktov	7,96 %	Prvé zalesnenie poľnohospodárskej pôdy	0,18 %	Získavanie zručností a oživovanie	0,43 %		
Skvalitnenie a rozvoj infraštruktúry	4,18 %	NATURA 2000 - lesná pôda	0,28 %				
Polosamozásobiteľské farmy – záväzky 1257/1999	0,05 %	Leso-environmentálne platby	0,98 %				
Odbytové organizácie výrobcov	1,15 %	Obnova lesného potenciálu a zavedenie preventívnych opatrení	4,35 %				

3.3. HODNOTENIE EX ANTE A SEA

3.3.1 Ex-ante hodnotenie

Nariadenie Rady č. 1698/2005 stanovuje, že ex-ante hodnotenie tvorí súčasť prípravy každého programu rozvoja vidieka a má za cieľ optimalizovať rozdelenie rozpočtových zdrojov a zlepšenie kvality programovania. Identifikuje a posúdi: strednodobé a dlhodobé potreby, ciele, ktoré sa majú dosiahnuť, očakávané výsledky, kvantifikované ciele, najmä čo sa týka dopadu vo vzťahu k východiskovej situácii, pridanú hodnotu Spoločenstva, mieru, do akej boli vzaté do úvahy priority Spoločenstva, skúsenosti z predchádzajúceho programovacieho obdobia, kvalitu postupov implementácie, monitoringu, hodnotenia a finančného riadenia. Plné znenie ex-ante hodnotenia je uvedené v prílohe. Nižšie sú uvedené závery a odporúčania vyplývajúce z hodnotenia:

Závery:

Príloha A schváleného Národného strategického plánu rozvoja vidieka obsahuje rad riadne a dôkladne vypracovaných dokumentov, ktoré opisujú a analyzujú viaceré aspekty situácie vo vidieckych oblastiach. Je zrejmé, že zberu týchto informácií sa venovalo veľa času a energie. Včlenenie väčšieho množstva týchto informácií do úvodných kapitol programu by oveľa viac sprehládnilo odôvodnenie a význam jednotlivých podôp.

Hodnotitelia zistili, že ciele programu zodpovedajú prioritnej rozvojovej potrebe zvýšiť konkurencieschopnosť subjektov slovenského poľnohospodárstva, lesného hospodárstva a potravinárstva, predchádzať možným rizikám znečistenia vody a neúnosného znehodnocovania pôdy, postupného úbytku cenných biotopov a podporiť zlepšenie kvality života na vidieku. Navrhované ciele sú v súlade s cieľmi národnej poľnohospodárskej politiky a politiky rozvoja vidieka. Navrhnuté opatrenia a aktivity sú zväčša v súlade s hlavnými cieľmi.

Rozdelenie finančných prostriedkov medzi štyri programové osi odráža istý politický kompromis, ktorý sa snaží alokovať dostatočné množstvo finančných prostriedkov tak, aby boli riešené všetky odôvodnené potreby v rámci každej osi. Tento kompromis sa snaží sledovať pomyselnú rovnováhu medzi prírodou a životným prostredím (os 2) na jednej strane a podporou konkurencieschopnosti a podnikania na strane druhej (osi 1 a 3). Potreba takejto rovnováhy je všeobecne odôvodnená doterajšími skúsenosťami s podporou udržateľného rozvoja vidieka v SR.

Navrhované podpory v rámci osi 1 by mali spôsobiť mierny nárast hrubej pridanej hodnoty podporených podnikov. Miera inovácie výrobkov a technickej inovácie podporených poľnohospodárskych podnikov bude pomerne nízka, intenzívnejšia však bude v potravinárskom priemysle. Zlepšia sa technické a riadiace zručnosti značnej časti pracovnej sily v poľnohospodárstve, potravinárstve a lesnom hospodárstve.

Podpory navrhované v rámci osi 2 podstatne prospejú v oblastiach, kde systém hospodárenia na pôde podporí biodiverzitu, ďalej v oblastiach, kde systém hospodárenia na pôde bude obmedzovať a znižovať znečistenie podzemnej vody dusičnanmi, čiastočne sa zredukujú územia citlivé na pôdnu eróziu, podporia výrobu obnoviteľných zdrojov energie a taktiež prispejú k predchádzaniu opúšťania poľnohospodárskej pôdy.

Podpory navrhované v rámci osi 3 užitočne prispievajú k mobilizácii a budovaniu kapacít miestnych aktérov. Očakávaný výsledok v zlepšení odborných a manažérskych zručností vidieckej pracovnej sily je významný, ale nebude dostatočný na zapojenie podstatnej časti obyvateľov vidieka, ktorí boli marginalizovaní ekonomickou reštrukturalizáciou. Značný

počet obcí zlepši svoju infraštruktúru, ale stále to bude malé číslo vzhľadom na počet obcí, ktoré potrebujú zlepšenie.

Počet vytvorených pracovných miest bude malý (cca 950) v porovnaní s očakávaným úbytkom pracovnej sily v poľnohospodárstve v tom istom období. Na správne posúdenie očakávaných výsledkov programu rozvoja vidieka je potrebných viac informácií o tom, do akej miery sú tieto potreby riešené prostredníctvom Regionálneho operačného programu a programu Zamestnanosť a sociálna inklúzia na obdobie 2007 – 2013.

Podpory navrhované v rámci osi 4 budú mobilizovať miestnych aktérov a nimi sformované miestne akčné skupiny budú implementovať miestne rozvojové stratégie, ktoré by mohli pokryť celkové územie, na ktorom žije 350 000 obyvateľov, čo predstavuje cca 14% vidieckej populácie.

Čo sa týka ponaučenia z implementácie predchádzajúcich programov (SAPARD, SOP P-RV a PRV 2004-06), hodnotitelia veria, že získané skúsenosti a úpravy, ktoré riadiaci orgán a platobná agentúra uskutočnili v pracovných postupoch pre implementáciu tohto programu budú reflektovať reálne problémy beneficentov. Na druhej strane by tím hodnotiteľov očakával, že závery a odporúčania z hodnotení regionálneho rozdelenia pomoci z programu SAPARD a SOP P-RV sa viacej odrazia pri stanovení rozsahu podpôr v rámci nového PRV minimálne prostredníctvom podpory dostupných poradenských služieb v regiónoch s tradične nízkym čerpaním.

Hodnotiaci tím verifikoval mechanizmus fungovania a zberu monitorovacích údajov a v súčinnosti s riadiacim orgánom vhodne nastavil hodnotiaci rámec programu, avšak je toho názoru, že je potrebné doplniť do súčasného monitorovacieho systému zber ekonomických hodnôt povinných ukazovateľov výsledku a dosahu relevantných k osiam 1, 3, 4 (hrubá a čistá pridaná hodnota podľa podsektorov) a taktiež zber údajov za ukazovatele výsledku a dosahu relevantné k osi 2 (biodiverzita, kvalita vody, erózia, klimatické zmeny).

Napriek skutočnosti, že pri vypracovaní rámca hodnotenia bol dosiahnutý značný pokrok, sa navrhuje, aby bolo použitých niekoľko programovo špecifických ukazovateľov, pričom by vylepšenie kompatibility východiskových hodnôt a plánovaného cieleného dosahu viedlo k väčšej transparentnosti prínosov programu.

Odporúčania

Nižšie uvedené odporúčania hodnotiteľov boli predložené riadiacemu orgánu priebežne počas procesu spracovania ex-ante hodnotenia. Na základe týchto odporúčaní RO priebežne upravoval navrhovaný program do dnešnej podoby a konečná verzia predkladaného programu už obsahuje odporúčané zmeny.

Jednalo sa najmä o nasledovné pripomienky:

- Navrhujeme aktualizovať NSPRV v zmysle pripomienok a návrhov zo strany DG Agri v procese schvaľovania programu.
- Odporúčame premietnuť všetky zmeny v NSPRV do návrhu programu, hlavne zoradiť rozvojové potreby podľa dôležitosti a zosúladiť SWOT analýzu, priority a ciele, previazanosť cieľov a priorít na uvedené potreby.

- Ďalej odporúčame pripraviť rozdelenie rozpočtov osí programu medzi jednotlivé opatrenia, ktoré zohľadnia stanovené ciele a priority.
- Odporúčame kvantifikovať spoločné kontextuálne a cieľovo orientované východiskové ukazovatele. Ich kvantifikácia je nutná pre neskoršie hodnotenie dosahu programu na sektor (hodnotiaci rámec programu). Podľa návrhu hodnotiteľov priradiť povinné a odporúčané indikátory pre jednotlivé opatrenia a kvantifikovať hodnoty indikátorov výstupu a výsledku pri väčšine opatrení.
- Odporúčame dopracovať formuláciu cieľov (v zmysle hierarchie cieľov), nepoužívať neurčité slovné formulácie pri opise cieľov a odôvodnenia opatrení, podľa možnosti zlúčiť rôzne rozvetvené slovné formulácie pre rovnaký cieľ. Odôvodnenie intervencií za zvolené prioritné osi je potrebné formulovať tak, aby vystihovalo podstatu intervencie v nadväznosti na ekonomické, sociálne a environmentálne rozvojové potreby definované v analýze SWOT. Takisto je potrebné jasne a jednoducho uviesť intervenčnú logiku opatrenia, vysvetliť prečo navrhované intervencie napomôžu naplniť ciele opatrenia a osi.
- Následne odporúčame zlepšiť opis jednotlivých opatrení, a to najmä v častiach zdôvodnenie (presnejšia argumentácia relevantnosti a intervenčnej logiky opatrení v prepojení na potreby jednotlivých podsektorov a na zoznam slabých stránok uvedených v SWOT analýze), prepojenie cieľov, ukazovateľov a stanovených hodnôt (targets) výstupov/ výsledkov/dosahov. Z toho vyplýva, že je potrebné zahrnúť do opisu opatrení kvantifikované vstupy, výstupy, výsledky a dosahy.
- Odporúčame zohľadniť výsledky z analýzy SAPARDu a SOP PaRV, ktoré ukázali veľmi diferencovanú priestorovú absorpčnú kapacitu. Tento moment by sa mal i v navrhovanom programe zohľadniť. Absentuje zhodnotenie analogických opatrení SAPARDu a SOP PaRV najmä v analytických častiach.
- Odporúčame zabezpečiť rozšírenie monitorovacieho systému o zber ekonomických hodnôt povinných ukazovateľov výsledku a dosahu relevantných k osiam 1, 3, 4 (hrubá a čistá pridaná hodnota podľa podsektorov) a taktiež zber údajov za ukazovatele výsledku a dosahu relevantné k osi 2 (biodiverzita, kvalita vody, erózia, klimatické zmeny).
- Zabezpečiť spracovanie strategického environmentálneho hodnotenia (SEA) programu a jeho vplyvu na životné prostredie, ktorého súhrn bude použitý ako samostatná príloha Správy ex-ante hodnotenia.

3.3.2 Strategické environmentálne hodnotenie

Výsledky strategického environmentálneho hodnotenia sú riešené a spracovávané oddelene od Ex-ante hodnotenia.

Proces SEA k PRV prebehol v súlade so Smernicou 2001/42/ES Európskeho parlamentu a Rady z 27. júna 2001 o posudzovaní vplyvov určitých plánov a programov na životné prostredie a zákonom č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Posudzovanie v zmysle vyššie uvedených noriem obsahovalo všetky požadované dokumenty a fázy hodnotenia - Oznámenie o strategickom dokumente (január 2007), vydanie rozsahu

hodnotenia (9. 2. 2007), verejné prerokovanie (15.2.2007), vypracovanie správy o hodnotení (február 2007), verejné prerokovanie správy o hodnotení (12.3.2007), vypracovania odborného posudku (marec 2007), vypracovanie záverečného stanoviska (apríl 2007). Dokumenty z procesu posudzovania boli zverejnené na webovej stránke Ministerstva pôdohospodárstva SR www.land.gov.sk a na stránke Ministerstva životného prostredia SR www.enviroportal.sk, pričom verejnosť bola tiež vyzvaná prostredníctvom dennej tlače vo forme oznamov o možnostiach zapojenia sa do procesu SEA. Verejnosti bol poskytnutý dostatočný časový priestor na pripomienkovanie zverejnených dokumentov.

Jednou z povinných častí PRV je priložiť SEA dokument (dokument SEA je priložený k PRV), ktorý obsahuje taktiež nasledovné kapitoly „netechnické zhrnutie“, „konzultácie s verejnosťou a orgánmi životného prostredia“ a „monitoring“. Spomínaný dokument SEA teda podáva ucelenú informáciu o celom procese SEA, ktorého záverom je pozitívne stanovisko zo strany Ministerstva životného prostredia SR k Programu rozvoja vidieka SR pre programovacie obdobie 2007 - 2013.

Z celkového výsledku procesu SEA vyplynulo, že dokument PRV nebolo nutné zásadne prepracovať a dopracovať a ani zásadne upraviť. V PRV sú zohľadnené pripomienky zaslané v rámci pripomienkovania dokumentov SEA v súlade so závermi uvedených v záverečnom stanovisku MŽP a vyhodnoteniami pripomienok (viď kapitola 13 SEA).

Na zabezpečenie environmentálnej optimálnosti implementácie strategického dokumentu MŽP SR odporučilo nasledovné:

1. Zabezpečiť dôslednú realizáciu posudzovania vplyvov na životné prostredie na úrovni realizácie jednotlivých činností (projektov) podľa zákona č. 24/2006 Z. z. tak, aby bola zabezpečená optimalizácia zvolených riešení a ich lokalizácie, výberu environmentálnych technológií, časovej a vecnej následnosti, jednotlivých realizačných krokov, ako aj vyváženosť environmentálnych, sociálnych a ekonomických aspektov realizovaných projektov.
2. Pri výbere projektov treba mať na zreteli aspekt trvalej udržateľnosti podpornej činnosti a vyváženosť krátkodobých a dlhodobých vplyvov.
3. Veľkú pozornosť venovať činnostiam, ktoré sa budú uskutočňovať na územiach NATURA 2000, resp. budú s týmito územiami v kontakte. To isté platí pre ďalšie chránené územia a chránené druhy (podľa zákona NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny). Diferencovane pristupovať k udeľovaniu podpôr na hospodárenie na územiach NATURA 2000.
4. Pri výbere projektov sledovať ich vplyvy na úrovni miestnej, regionálnej a národnej.
5. Pri výbere projektov zapracovať do systému hodnotenia kritéria rešpektujúce prvky územného systému ekologickej stability, ochranné pásma vodných zdrojov, pásma hygienickej ochrany prírodných minerálnych vôd a ďalšie ekologicky citlivé územia.
6. Zabezpečiť transparentnosť, vrátane prístupu k informáciám v celom procese vyhlasovania, výziev, výberu a pridelovania prostriedkov ako aj monitoringu a hodnotenia projektov jednotlivých prioritných osí pri súčasnom rešpektovaní ochrany hospodárskej súťaže.
7. Pri vybratých činnostiach zabezpečiť účinný systém monitorovania vplyvov na životné prostredie.

8. Zabezpečiť dostatočnú informovanosť žiadateľov o environmentálnej problematike a o možných väzbách predkladaných projektov na životné prostredie.
9. Zefektívniť a zjednodušiť administratívu prípravy a realizácie tak, aby bolo prístupné širšiemu okruhu adresátov za súčasného zabezpečenia objektívnosti výberu a dôslednej kontroly.
10. Rozširovať šetrné hospodárske formy v sektoroch pôdohospodárstva.
11. Efektívnejšie podporiť trvaloudržateľný rozvoj vidieckych oblastí.

Príslušné odporúčania MŽP sú zohľadnené v samotnom dokumente PRV. MŽP SR vydalo súhlasné stanovisko k PRV dňa 20. 4. 2007.

3.4. VPLYV Z PREDCHÁDZAJÚCEHO PROGRAMOVACIEHO OBDOBIA

▪ SEKTOROVÝ OPERAČNÝ PROGRAM POĽNOHOSPODÁRSTVO A ROZVOJ VIDIEKA SR 2004 – 2006

Vzhľadom na skrátené programovacie obdobie (2004 – 2006) riadiaci orgán nerealizoval strednodobé hodnotenie programu SOP Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka. Poskytol však podklady (informácie o stave implementácie) pre priebežné hodnotenie implementácie programu, ktoré boli predložené RO pre CSF ako podklad pre cielené priebežné hodnotenie pokroku v implementácii národného rozvojového plánu. Dosah a efektivita vynaložených prostriedkov v oblastiach podpory sa bude hodnotiť v rámci ex post hodnotenia programu SOP P-RV v zmysle nariadenia Rady (ES) 1260/1999.

Z hľadiska čerpania prostriedkov najväčšiu absorpciu finančných prostriedkov k 31. decembru 2006 vykazovalo opatrenie 1.1 Investície do poľnohospodárskych podnikov a opatrenie 1.2 Zlepšenie spracovania a predajnosti poľnohospodárskych výrobkov.

K 31. decembru 2006 bolo nakontrahovaných až 96 % z celkových finančných limitov (1450 schválených projektov) na roky 2004 – 2006 v celkovej hodnote 246, 643 mil. €. Prijatých bolo 3044 projektov v celkovej hodnote 497,084 mil. € verejných zdrojov, čo predstavovalo 194 % z celkových finančných limitov za celé programovacie obdobie 2004 – 2006.

Najviac projektov bolo prijatých v Nitrianskom, Banskobystrickom a Trnavskom kraji.

V zmysle záverov jednotlivých správ o implementácii možno konštatovať, že počas implementácie Sektorového operačného programu „Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka“ sa nevyskytli žiadne významnejšie problémy a nehrozí riziko prepadnutia prostriedkov.

V rámci opatrenia 1.1 Investície do poľnohospodárskych podnikov bolo k 31. 12. 2006 schválených 907 projektov v celkovej výške verejných zdrojov 119,688 mil. €. Celkovo bolo prijatých 1915 projektov s celkovou výškou požadovaných prostriedkov 272,690 mil. €, čo predstavovalo 222 % z celkového limitu na roky 2004 – 2006. Najviac projektov bolo schválených v Nitrianskom kraji (255).

Čo sa týka opatrenia 1.2 Zlepšenie spracovania a predajnosti poľnohospodárskych produktov, k 31. decembru 2006 bolo schválených 166 projektov v celkovej výške verejných zdrojov 60,864 mil. €. Najviac projektov bolo predložených na zlepšenie a racionalizáciu výrobných postupov. Celkovo bolo prijatých 367 projektov s celkovou výškou požadovaných prostriedkov 131,261 mil. €, čo predstavovalo 211 % z celkového limitu na roky 2004 – 2006. Najviac projektov bolo takisto schválených v Nitrianskom kraji.

V rámci podopatrenia 2.1.1 (ziskové investície) bolo k 31. 12. 2006 schválených 47 projektov, z ktorých prevažná väčšina (43) bola zameraná na obstaranie mechanizácie, strojov, zariadení a technológií. Ženami bolo podaných 6 projektov. Najviac projektov bolo schválených v Žilinskom kraji (15), čo v súvislosti s geografickou alokáciou nepredstavovalo žiadnu zmenu oproti dátumu 31. 12. 2005.

V rámci podopatrenia 2.1.2 Verejnoprospešné investície (neziskové investície) bolo celkovo podaných 76 projektov. Najviac projektov bolo schválených v Prešovskom kraji (32) a podľa typu znevýhodnenej oblasti v horských oblastiach (67 projektov). V zmysle rozdelenia podľa právnej formy predkladateľa, najviac projektov bolo predložených spoločnosťou vlastníkov (37).

V rámci podopatrenia 2.2.1 Spracovanie rýb a propagácia rybných výrobkov, ktoré je financované z fondu FIG, bolo k dátumu 31. 12. 2006 schválených 7 projektov, čo

predstavuje nárast o jeden schválený projekt oproti údaju z Výročnej správy k 31. 12. 2005. V rámci podopatrenia 2.2.2 Akvakultúra nebola žiadna zmena v počte schválených projektov oproti dátumu 31. 12. 2005 (14 projektov). Najviac projektov bolo podaných spoločnosťami s ručením obmedzením (8).

V podopatrení 2.3.1 Pozemkové úpravy bolo k 31. decembru 2006 schválených 223 projektov v celkovej výške verejných zdrojov 26,625 mil. €.

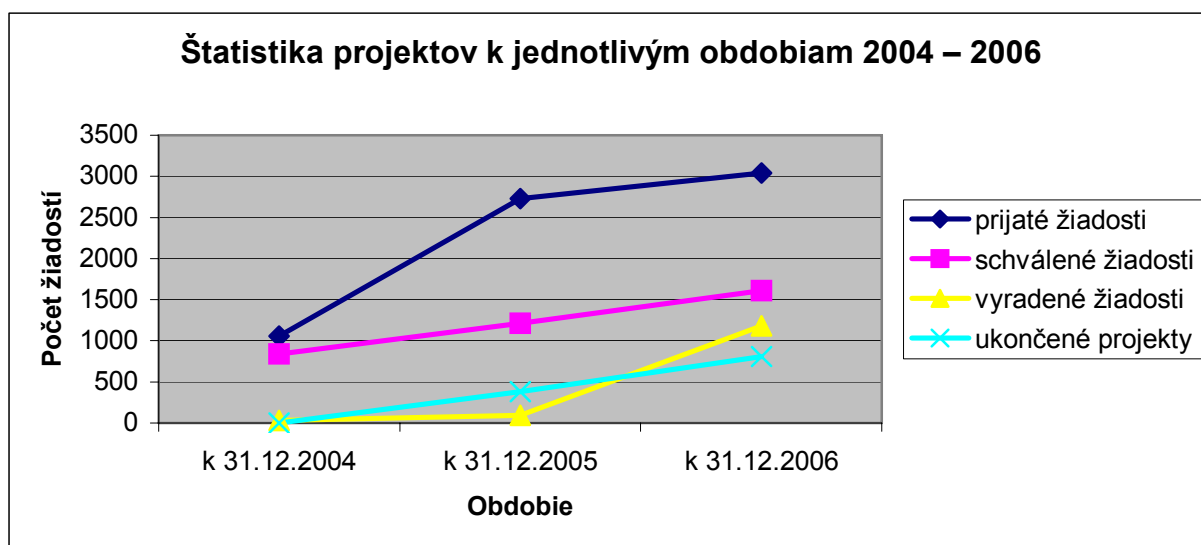
V rámci podopatrenia 2.3.2 Diverzifikácia poľnohospodárskych činností je bolo k 31. 12. 2006 schválených 91 projektov v celkovom objeme finančných prostriedkov z verejných zdrojov 20, 279 mil. €. Vyraďených bolo 24 projektov. Najviac projektov bolo zameraných na agroturistiku. Čo sa týka geografickej alokácie, najviac projektov bolo podaných v Žilinskom kraji, avšak rozdiely v počte podaných žiadostí v porovnaní s ostatnými kraji nie sú markantné ako v iných opatreniach.

V rámci opatrenia 2.4. Vzdelávanie bolo schválených 62 projektov v celkovej výške verejných zdrojov 1,651 mil. €. Najviac projektov bolo podaných v Banskobystrickom kraji (25).

Na Sektorový operačný program Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka sú projekty v rámci opatrenia 2.5 Technická pomoc prijímané priebežne. Do 31. 12. 2006 bolo prijatých 21 projektov v celkovej výške požadovaného príspevku 5, 165 mil. €. Z nich bolo 18 projektov schválených vo výške 5,137 mil. € a 2 projekty boli vyradené.

V percentuálnom vyjadrení bolo k 31. 12. 2006 najviac prijatých projektov v rámci opatrenia 1.1 Investície do poľnohospodárskych projektov (62 %), v rámci opatrení 1.2 Zlepšenie spracovania poľnohospodárskych projektov a opatrenia 2.3 Podpora vidieckych oblastí tvoril podiel prijatých projektov na celkovom počte prijatých projektov 12 %, v rámci opatrenia 2.1. Lesné hospodárstvo podiel predstavoval 8 % a u opatrenia 2.4 Vzdelávanie 4 %. V rámci zvyšných dvoch opatrení, a to opatrenia 2.2 Rybné hospodárstvo a opatrenia 2.5 Technická pomoc predstavoval podiel prijatých projektov na celkovom počte prijatých projektov 1 %.

Z celkového počtu prijatých žiadostí bolo schválených 53 %, kde bola zároveň podpísaná zmluva so žiadateľom a vyradených 39 % projektov. K predmetnému dátumu bolo v štádiu spracovávania 8 % projektov z celkového množstva prijatých projektov.

▪ PLÁN ROZVOJA VIDIEKA SR 2004 – 2006

Plán rozvoja vidieka Slovenskej republiky 2004 – 2006 (ďalej len „plán“) je programovacím nástrojom pre uplatňovanie Spoločnej poľnohospodárskej politiky na základe nariadenia Rady č. 1257/1999 o podpore rozvoja vidieka z EAGGF v skrátanom programovacom období rokov 2004 – 2006. Plán bol schválený rozhodnutím Komisie K (2004) 3238 zo dňa 27. augusta 2004. Príspevok zo záručnej sekcie fondu EAGGF predstavuje 397,1 mil. €, pričom spolu s príspevkom zo štátneho rozpočtu SR tvoria plánované verejné zdroje 520,6 mil. €. Následnými úpravami finančného plánu došlo k poklesu verejných zdrojov, ktorý bol spôsobený presunom finančných prostriedkov z opatrení s nižším percentom spolufinancovania EÚ do opatrení s vyšším spolufinancovaním EÚ, a teda menšou potrebou spolufinancovania zo strany SR. Prijatím rozhodnutia Komisie K (2006) 6475 bola schválená celková indikatívna alokácia verejných zdrojov vo výške 513,165 mil. €, pričom príspevok Spoločenstva bol zachovaný v plnej miere.

Stratégia plánu sa zameriava na rozvoj multifunkčného poľnohospodárstva v znamení trvalo udržateľného rozvoja vidieka. Tento cieľ je napĺňaný prostredníctvom dvoch priorit zameraných na rozvoj vidieckej ekonomiky a zvýšenie kvality vidieckeho prostredia. Finančná podpora je poskytovaná v rámci horizontálnych opatrení (územie SR) a opatrení s geografickou alokáciou pre Bratislavský kraj (Cieľ 2 a nezaradené oblasti), ktoré boli implementované v súčinnosti s operačným programom SOP Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka 2004 – 2006 (Cieľ 1).

Medzi dominantné opatrenia plánu, z hľadiska alokovaných finančných zdrojov, patria opatrenia „Znevýhodnené oblasti a oblasti s environmentálnymi obmedzeniami“ (LFA), „Agro-environment a životné podmienky zvierat“ a „Príplatky k priamym platbám“. Prvé dve opatrenia sa výrazne podieľali pri udržiavaní a zvyšovaní kvality vidieckeho prostredia podporovaním hospodárenia aj v menej priaznivých prírodných podmienkach, zavádzaním ekologických postupov a prijateľných činností pre ochranu, zachovanie a zvýšenie kvality pôdy, vody a vidieckej krajiny. Spolu s opatrením Zalesňovanie poľnohospodárskej pôdy, ktoré vo svojej podstate prispieva najmä k zalesňovaniu nízko produkčných pôd, predstavujú tieto opatrenia najväčší prínos pre zachovanie a kvalitu životného prostredia vo vidieckej krajine.

Cieľom opatrenia „Plnenie noriem“ je rýchlejšie zavádzanie noriem v oblasti životného prostredia poľnohospodármi, ktoré majú dosah na kvalitu života vidieckeho obyvateľstva. Slovensko sa zameralo na plnenie noriem, ktoré vyplývali z nitrátovej smernice a smerníc s obsahom noriem pre welfare teliat, ošípaných a nosníc. Zároveň opatrenie „Poradenstvo“ posilnilo zavádzanie noriem v oblasti životného prostredia, zdravia ľudí, rastlín a zvierat a životných podmienok zvierat, pretože minimálnym obsahom poradenskej aktivity boli otázky týkajúce sa smerníc a nariadení uvedených v prílohe III nariadenia Rady 1782/2003.

Opatrenie „Polosamozásobiteľské farmy v procese reštrukturalizácie“ sa ako jediné zameriava na podporovanie neregistrovaných fariem s cieľom zvýšenia ich príjmov prostredníctvom aktivít, ktoré smerujú k reštrukturalizácii fariem a zlepšeniu podmienok pre prípadný prechod k farmám registrovaným. Opatrenie „Odbytové organizácie výrobcov“ podporuje združovanie prvovýrobcov do väčších skupín s cieľom podporiť zvýšenie dodávateľskej a odberateľskej sily združených podnikov na trhu.

Ďalšie opatrenia plánu (Investície do poľnohospodárskych podnikov, Vzdelávanie, Zlepšenie spracovania a predajnosti poľnohospodárskych produktov, opatrenia v lesnom hospodárstve, Pozemkové úpravy a Diverzifikácia poľnohospodárskych činností) so zameraním pre Bratislavský kraj prispeli najmä k infraštruktúrnym, technickým, technologickým a iným

investíciám vo vidieckej ekonomike s pozitívnym dopadom na životné prostredie v dotknutej oblasti.

Implementácia Plánu rozvoja vidieka SR 2004 – 2006

Výsledky hodnotení

Ex ante hodnotenie plánu vykonala nezávislá inštitúcia v súlade s legislatívou a usmerneniami EÚ. Najdôležitejšie odporúčania boli zapracované do plánu, pričom sa týkali najmä dopracovania stratégie, jej kvantifikovaných cieľov a vybraných priorít rozvoja vidieka. Vo väzbe na tieto úpravy boli dopracované predpokladané vplyvy, ktoré sa očakávali v súvislosti s implementáciou plánu v ekonomickej, environmentálnej a sociálnej oblasti. Zároveň poučenia z predvstupového programu SAPARD boli vzaté do úvahy pri príprave plánu.

Strednodobé hodnotenie plánu sa vzhľadom na skrátené programovacie obdobie nevykonáva v súlade s čl. 8, nariadenia Komisie č. 141/2004.

Ex post hodnotenie bude vypracované do dvoch rokov od skončenia implementácie plánu. Predbežné údaje o vplyve plánu a jeho jednotlivých opatrení sú uvedené v nasledovnej časti.

Vplyv implementácie jednotlivých opatrení

V roku 2004 bola spustená implementácia všetkých opatrení okrem opatrenia Poradenstvo, ktoré sa začalo zavádzať v nasledovnom roku. Do 31. 12. 2006 bolo prijatých 2390 projektových žiadostí (okrem opatrenia LFA a opatrenia Príplatky k priamym platbám) v objeme žiadaných finančných zdrojov cca. 318,104 mil. €. Schválené verejné finančné zdroje k vyššie uvedenému dátumu predstavovali 289,310 mil. €, z toho zdroje Spoločenstva tvorili 230,307 mil. €.

Horizontálne opatrenia (územie SR)

Znevýhodnené oblasti a oblasti s environmentálnymi obmedzeniami

Celková výmera, ktorá bola autorizovaná pre kompenzačné platby v znevýhodnených oblastiach v roku 2006 predstavovala 1 143 094,23 ha a 10 333,23 ha v oblastiach s environmentálnymi obmedzeniami, pričom prekrývanie týchto oblastí je na 10 260,38 ha, a to v najväčšej miere s horskými oblasťami (9 514,11 ha). Autorizovaná fyzická výmera, na ktorú koneční prijímatelia môžu prijať platby v rámci tohto opatrenia predstavuje 1 143 167,43 ha. Výška autorizovaných finančných zdrojov pre rok 2006 predstavovala 81 252 031 €, z toho zdroje EAGGF tvorili 64 655 813 €.

Agro-environment a životné podmienky zvierat

Opatrenie Agro-environment obsahuje 10 základných schém, v ktorých sú stanovené postupy hospodárenia v súlade s trvalo udržateľným rozvojom. Celkovo bolo prijatých 842 projektov, pričom k 30. 6. 2006 bolo schválených 427 projektov. Výška záväzku dosiahla 134,726 mil. €, z toho 112,983 mil. € predstavovali zdroje Spoločenstva. Od začiatku spustenia opatrenia sa zdvojnásobila plocha a počet žiadateľov v schéme ekologickej poľnohospodárstva. Fyzická výmera (aplikácia akejkoľvek schémy), na ktorej prebiehalo udržateľné hospodárenie k 31. 12. 2005 predstavovala cca. 265 tis. ha. Celková výmera agroenvironmentálnych záväzkov predstavovala 352,58 tis. ha. Záujem o uvedené opatrenie kontinuálne z roka na rok rastie, čo môže prispieť k zníženiu negatívnych dopadov poľnohospodárskej výroby na životné prostredie a posilneniu ekologizácie poľnohospodárstva v SR.

Plnenie noriem

Plnenie noriem predstavuje dôležitý aspekt hospodárenia s dopadom na zachovanie a ochranu životného prostredia, kvalitu produktov a zdravia ľudí, zvierat a rastlín a welfare zvierat. Celkovo bolo za toto opatrenie schválených 17 projektov, pričom sa očakáva schválenie ďalších cca. 100 projektov. V priebehu implementácie bola časť finančných prostriedkov z tohto opatrenia presunutá, a to kvôli nižšiemu záujmu o toto opatrenie zo strany farmárov. V novom programovacom období sa neuvažuje so zaradením tohto opatrenia, pričom záväzky voči konečným prijímateľom budú prefinancované z plánu.

Poradenstvo

Implementácia opatrenia bola spustená v roku 2005, kedy v rámci prvej výzvy na toto opatrenie prejavilo záujem o finančnú pomoc pre pokrytie poradenských služieb 152 poľnohospodárskych subjektov. Do 31. 12. 2006 bolo celkovo prijatých 593 projektov, z toho bolo schválených 229. Opatrenie by malo napomôcť farmárom pri implementácii náročných noriem a zároveň poskytnúť dodatočné finančné zdroje pri využívaní poradenských služieb. Plánovaný objem verejných zdrojov, ktorý by mal byť poskytnutý na tieto aktivity predstavuje 853 tis. €.

Zalesňovanie poľnohospodárskej pôdy

Záujem o toto opatrenie bol iba v Ciele 1, za ktorý bolo predložených 22 projektov na zalesňovanie poľnohospodárskej pôdy. Plánovaná plocha, ktorá by sa mala zalesniť, predstavuje 134 ha a výška finančných zdrojov za celé obdobie záväzku sa predpokladá na úrovni 1, 237 mil. €.

Podpora pre polosamozásobiteľské farmy v procese reštrukturalizácie

V rámci tohto opatrenia sú podporovaní neregistrovaní žiadatelia tzv. polosamozásobiteľské farmy. Cieľom je poskytnúť neregistrovaným farmárom finančnú pomoc za účelom reštrukturalizácie ich fariem, na ktorých produkujú poľnohospodárske produkty pre vlastnú spotrebu a časť z nich uvádzajú na trh. Počet prijatých projektov predstavuje 558 s celkovou požiadavkou finančných prostriedkov 2 829 tis. € za päťročné obdobie trvania podpory. Predpokladá sa schválenie cca. 495 projektov, pričom sa v nasledovnom období len dofinancujú staré záväzky zo zdrojov EAFRD, keďže ide o viacročné opatrenie.

Odbytové organizácie výrobcov

Záujem o toto opatrenie presiahol očakávanie v počte prijatých projektov o podporu, keďže celkový počet dosiahol 37 oproti plánovanému počtu (20) podporených odbytových organizácii výrobcov. Žiadaný objem finančných zdrojov predstavuje 10 461 tis. € z verejných zdrojov za celé obdobie trvania podpory.

Príplatky k priamym platbám

V súlade s čl. 33h nariadenia Rady 1257/1999 SR použila časť prostriedkov Plánu rozvoja vidieka SR 2004 – 2006 ako príplatky k priamym platbám pre oprávnené osoby. Plánovaný objem finančných zdrojov bol znížený v roku 2006, aby sa nepresiahla povolená výška finančných prostriedkov v pomere k priamym platbám. Celkový objem finančných zdrojov na toto opatrenie za celé obdobie po úprave predstavoval 89,733 tis. €, z toho 70,310 tis. € tvorili zdroje EAGGF.

Opatrenia implementované v ostatných oblastiach (Bratislavský kraj)

Implementácia opatrení v Bratislavskom kraji poskytla možnosť zapojiť sa poľnohospodárskym podnikom do rovnakých opatrení ako boli opatrenia v programe SOP

Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka s geografickou alokáciou pre oblasť Cieľa 1, a teda územie mimo Bratislavského kraja. Celkový počet prijatých projektov za tieto opatrenia predstavoval 159 a objem požadovaných verejných zdrojov dosiahol 30 479 tis. €. Najväčší záujem bol o opatrenie Investície do poľnohospodárskych podnikov v počte 110 predložených projektov a na druhej strane iba 1 projekt bol prijatý na opatrenie Diverzifikácia poľnohospodárskych činností a žiadny na opatrenie Lesné hospodárstvo (ziskové investície). O ostatné opatrenia bol priemerný záujem zo strany konečných prijímateľov.

V rokoch 2007 – 2013 bude patriť toto územie do ostatných oblastí v rámci SR (mimo konvergenčných regiónov), čo sa prejaví v zníženom spolufinancovaní zo strany EÚ a v určitých opatreniach aj nižším príspevkom z verejných zdrojov na jednotlivé opatrenia.

Skúsenosti a poznatky z implementácie PRV SR 2004 – 2006

Počas obdobia implementácie Plánu sa nadobudli rôzne skúsenosti a poznatky na jednotlivých úrovniach administrácie opatrení, ktoré sa využijú pri príprave nového programovacieho obdobia na roky 2007 – 2013. Tieto sa dotýkajú najmä návrhu opatrení, metodických pokynov a usmernení pre konečných prijímateľov a takisto komunikačnej politiky vo vzťahu k dotknutým subjektom. Zároveň je nevyhnutné zlepšiť administráciu jednotlivých opatrení, a to najmä z hľadiska časovej flexibility pri vyhodnocovaní a schvaľovaní žiadostí a platieb konečným prijímateľom.

Predpokladáme aj využitie skúsenosti pri organizácii jednotlivých činností a operácií na jednotlivých úrovniach a zložkách, ktoré sú zodpovedné za ucelený priebeh implementácie rozvoja vidieka v inštitucionálnych podmienkach SR.

4. ZDÔVODNENIE PRIORÍT ZVOLENÝCH SO ZRETEĽOM NA STRATEGICKÉ USMERNENIA SPOLOČENSTVA A NÁRODNÝ STRATEGICKÝ PLÁN, AKO AJ OČAKÁVANÝ VPLYV V SÚLADE S HODNOTENÍM EX ANTE

4.1. ZDÔVODNENIE PRIORÍT ZVOLENÝCH SO ZRETEĽOM NA STRATEGICKÉ USMERNENIA SPOLOČENSTVA A NÁRODNÝ STRATEGICKÝ PLÁN

PRV SR odráža smerovanie stratégie určenej v Národnom strategickom pláne rozvoja vidieka SR (NSPRV), ktorý prispieva k naplneniu Lisabonskej stratégie v oblastiach zameraných na znalosti a inovácie, vnútorný trh a podnikateľské prostredie, rast a zamestnanosť, trvalo udržateľný rozvoj. Göteborgské ciele trvalo udržateľného rozvoja EÚ, dopĺňajúce Lisabonskú stratégiu sú zohľadnené ako v NSPRV tak aj v PRV.

Z tohto pohľadu je za účelom zvyšovania konkurencieschopnosti slovenských podnikov v sektore pôdohospodárstva potrebné najväčšiu pozornosť venovať modernizácii a inovácii strojového parku a budov, využívaniu prírodných zdrojov na výrobu energie, rozšíreniu a skvalitneniu lesnej cestnej siete, ale i zvyšovaniu odbornosti a informovanosti vidieckeho obyvateľstva vrátane farmárov a lesníkov.

V rámci zlepšenia životného prostredia a krajiny je potrebné zamedziť možným rizikám znečistenia vôd a nadmernej degradácie pôdy zavádzaním vhodných poľnohospodárskych a lesohospodárskych postupov, ako i preventívnych opatrení. V súvislosti s vysokým podielom poľnohospodárskej pôdy zaradenej do znevýhodnených oblastí je dôležité udržanie jej obhospodarovania, ktoré značne prispeje k zachovaniu charakteru vidieckej krajiny a prispeje k zníženiu výmery opustených pôd. Taktiež je nutné upriamiť pozornosť na zavádzanie preventívnych opatrení a opatrení na zlepšenie súčasného stavu lesov, ktoré výrazne posilnia ekologickú stabilitu krajiny a zamedzia postupnému poklesu vzácnych biotopov.

Z hľadiska zlepšenia kvality života na vidieku analýza jasne poukazuje na potrebu prinajmenšom spomalenia vysídľovania vidieka, čomu by mala napomôcť podpora takých aktivít, ktoré vedú k udržaniu, resp. tvorbe pracovných miest na vidieku, k rozvoju v oblasti infraštruktúry obcí, ale i k zaktivizovaniu života na vidieku ako takého, kde by kľúčovú úlohu mohlo zohrať pôsobenie miestnych akčných skupín v rámci prístupu Leader. Preto je v tejto súvislosti potrebné podporu v rámci PRV zamerať aj na diverzifikáciu poľnohospodárskych činností smerom k iným poľnohospodárskym, ale aj nepoľnohospodárskym činnostiam pri súčasnom zohľadnení environmentálnych požiadaviek na tieto investície. Takéto investície nielenže vytvoria trvalo udržateľné a konkurenčné pracovné miesta, ale zároveň prispejú k zlepšeniu životného prostredia.

Na to, aby sa ekonomika vidieka vrátane pôdohospodárskeho sektora mohla naplno rozbehnúť, je však potrebné riešiť ďalšiu podmienku jej fungovania, na ktorú poukazuje analýza SWOT. Je ňou trh s pôdou. Riešenie tejto situácie však komplikuje veľká rozdrobenosť pozemkov a malý pokrok v registrácii súkromného vlastníctva pôdy, preto sa plán zameriava aj na tieto problematické oblasti.

Berúc do úvahy výsledky jednotlivých SWOT analýz je preto žiaduce, aby sa PRV orientoval na riešenie takých oblastí, ktoré z týchto analýz vyplynuli ako problematické, resp. bez ktorých vyriešenia nie je možné vytvoriť v príslušných prioritných oblastiach predpoklady pre požadovaný rozvoj. V tomto zmysle sa ako hlavné oblasti, kam by mala smerovať podpora v rámci PRV, javí modernizácia a inovácia pôdohospodárskeho sektora, využívanie obnoviteľných zdrojov energie, stavba lesných ciest, usporiadanie pozemkového vlastníctva a dobudovanie infraštruktúry na vidieku.

Z environmentálneho hľadiska je podpora nasmerovaná na ochranu pôdy pred degradačnými procesmi, na opatrenia na zamedzenie možným rizikám znečistenia vôd, opatrenia prispievajúce k zvýšeniu ekologickej stability krajiny a zamedzenie úbytku stanovišť voľne žijúcich živočíchov a rastlín, ako i poklesu vzácných biotopov. Hospodárenie v znevýhodnených oblastiach napomôže zachovať vidiecky charakter krajiny a zamedziť vyľudňovaniu vidieckych oblastí. Zavádzaním opatrení na zlepšenie stavu lesov sa zachovávajú hlavné funkcie lesa a prírodný potenciál krajiny.

Zo sociálneho, ale aj z ekonomického hľadiska sa ako veľmi potrebné ukazuje, aby PRV zahŕňal aj podporu vytvárania nových pracovných príležitostí na vidieku, a to prostredníctvom podpory diverzifikácie poľnohospodárskych činností alebo vidieckeho cestovného ruchu. Vznik miestnych akčných skupín a ich činnosť na vidieku by mala prispieť nielen k oživeniu vidieka, ale aj k trvalo udržateľnému integrovanému rozvoju vidieckych území, a preto je vhodné, aby PRV v zmysle podpory zohľadňoval aj túto formu aktivity, ktorá by tak spájala jednotlivé priority plánu. Vo vzťahu k environmentálnej situácii sa udržanie hospodárenia v znevýhodnených oblastiach, zachovanie charakteristického rázu krajiny, využívanie obnoviteľných zdrojov energie, ako i rozvoj ekologického poľnohospodárstva javia ako dôležité faktory rozvoja vidieckych oblastí. Taktiež zamedzenie erózie pôdy, zlepšenie podmienok v chovoch zvierat, predchádzanie lesným požiarom a využívanie hydromelioračných zariadení by prispelo k zvýšeniu kvality životného prostredia.

4.2. OČAKÁVANÉ VPLYVY VYPLÝVAJÚCE Z HODNOTENIA EX ANTE V SÚVISLOSTI SO ZVOLENÝMI PRIORITAMI

Očakáva sa, že program mierne zvýši čistú pridanú hodnotu podporených podnikov. V podporených poľnohospodárskych, lesníckych a potravinárskych podnikoch sa očakáva podstatné zvýšenie produktivity práce. To korešponduje s predpokladom významného nárastu tvorby hrubého fixného kapitálu vo všetkých troch sektoroch, čo pravdepodobne povedie k ďalšiemu výraznému poklesu zamestnanosti a k okrajovému zvýšeniu hrubej pridanej hodnoty. Očakávaný pokles zamestnanosti v poľnohospodárstve, lesníctve a potravinárstve je významnejší ako očakávaný dosah programu na tvorbu nepoľnohospodárskej zamestnanosti vďaka podporám v rámci osi 3.

Pokles biodiverzity sa zastaví a je možné, že v niektorých oblastiach sa trend zvráti. Znečisťovanie vody a ovzdušia poľnohospodárskou činnosťou, ako aj riziko vodnej erózie pôdy sa znížia. Predpokladáme, že program tiež prispieje k zvýšeniu množstva energie vyprodukovanej z obnoviteľných zdrojov.

V súčasnej dobe riadiaci orgán nemá konkrétny model, ktorý by mu umožňoval pravidelne počas implementácie kvantifikovať dosah opatrení v rámci osi 2. Hodnotiaci tím po verifikácii mechanizmu fungovania a zberu monitorovacích údajov v rámci Hodnotiaceho rámca programu podčiarkuje potrebu rozšírenia súčasného monitorovacieho systému o zber údajov za ukazovatele výsledku a dosahu relevantné k osi 2 (biodiverzita, kvalita vody, erózia, klimatické zmeny).

Program prispieva k znižovaniu vysídľovania vidieka a mal by do určitej miery zvýšiť kvalitu života na vidieku. Toto sa premietne v predpoklade, že miera poklesu vidieckej populácie sa v priebehu implementácie programu spomalí.

Schopnosť obyvateľov vidieka plánovať a implementovať miestne rozvojové projekty sa zvýši, čo vytvorí vo vidieckych komunitách silnejší zmysel pre spolupatričnosť a aktívne občianstvo.

V súvislosti s rovnováhou medzi jednotlivými dosahmi by sa mali vykonať určité zmeny v prospech výraznejšieho zvýšenia kvality života na vidieku vrátane zníženia vidieckej chudoby a sociálnej exklúzie, ale hodnotitelia v tomto bode nemôžu byť priveľmi rozhodní, keďže chýba širší obraz celého spektra verejných podpôr vo vidieckych oblastiach.

Aby bolo možné dosah monitorovať, obdobne ako pri osi 2 je potrebné v rámci monitorovacieho systému zabezpečiť pravidelný zber ekonomických hodnôt povinných ukazovateľov výsledku a dosahu relevantných k osiam 1, 3, 4 potrebných pre výpočet hrubej a čistej pridanej hodnoty podľa podporovaných podsektorov.

Hodnotitelia navrhujú, aby bola rovnováha medzi rôznymi aspektmi reštrukturalizácie v sektoroch poľnohospodárstva, lesného hospodárstva a potravinárstva upravená v prospech väčšieho dôrazu na zlepšenie zručností a vedomostí pracovnej sily a na zvýšenie úrovne inovácie produktov a technológií.

Zároveň vzhľadom na súčasný stav pokroku pozemkových úprav je naznačené, že potrvá veľmi dlho, kým sa celkovo skonsoliduje a zracionalizuje podoba vlastníctva pôdy.

Program poskytuje veľké možnosti všetkým potenciálnym príjemcom, ktorí vytvárajú širokú skupinu zastrešujúcu poľnohospodárov, spracovateľský priemysel, lesohospodárov, obce, neziskové organizácie, atď. Pozitívny dopad je možné očakávať z každého projektu, ktorý bude úspešne implementovaný a založený na dobrom podnikateľskom základe. Na druhej strane realizované projekty prehĺbia rozdiely medzi úspešnými žiadateľmi a tými, ktorí sa do programu nedostali. Z toho dôvodu, by sa mal RO viac usilovať počas obdobia príprav hodnotiacich kritérií odstrániť podmienky, ktoré by bránili jednotlivým cieľovým skupinám dostať sa úspešne do programu. Tu majú hodnotitelia na mysli skupiny ekonomicky slabých alebo malých podnikateľov a ďalších podobných žiadateľov, ktorí majú problémy pokryť nutné náklady spojené s ich prípadným zapojením sa do programu.

5. INFORMÁCIE O OSIACH A OPATRENIACH NAVRHOVANÝCH PRE KAŽDÚ OS A ICH OPIS

5.1 VŠEOBECNÉ POŽIADAVKY

5.2 POŽIADAVKY TÝKAJÚCE SA VIACERÝCH OPATRENÍ

Program rozvoja vidieka SR 2007 – 2013 nerealizuje integrované operácie spadajúce pod viacero osí programu. V rámci osi 2 budú spoločnou žiadosťou o podporu realizované opatrenia osi 2 (okrem opatrenia Obnova potenciálu lesného hospodárstva a zavedenie preventívnych opatrení).

5.2.1 PREBIEHAJÚCE OPERÁCIE/ZMLUVY Z PREDCHÁDZAJÚCEHO OBDOBIA

Spôsob zabezpečenia prechodu medzi programovacím obdobím 2000 – 2006 a 2007 – 2013 je stanovený v nariadení Komisie č. 1320/2006, ktoré okrem iného uvádza povinnosť členských štátov uviesť v nových programoch rozvoja vidieka informácie týkajúce sa prevzatia a financovania záväzkov z predchádzajúcich programov.

Na území SR ide o tieto programy a prevzatie záväzkov:

Program SAPARD Plán rozvoja poľnohospodárstva a vidieka SR 2000 – 2006

Do nového programovacieho obdobia neprechádzajú žiadne záväzky programu SAPARD.

Sektorový operačný program Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka SR 2004 – 2006

Z programu SOP PaRV SR sa do nového programovacieho obdobia neprevezmú žiadne záväzky.

Plán rozvoja vidieka SR 2004 – 2006

V zmysle čl. 5 nariadenia Komisie č. 1320/2006 sa v novom programovacom období budú financovať záväzky z opatrenia Agro-environment a životné podmienky zvierat, ktoré boli uzavreté do 31.12.2006. Pokračujúce záväzky budú financované z osi 2 a opatrenia Agro-environment.

V zmysle čl. 7 nariadenia Komisie č. 1320/2006 sa v novom programovacom období budú financovať záväzky z viacročných opatrení:

- Opatrenie č. 8 „Zalesňovanie poľnohospodárskej pôdy“ – pokračujúce záväzky budú financované z osi 2 a opatrenia Prvé zalesnenie poľnohospodárskej pôdy;
- Opatrenie č. 11 „Polosamozásobiteľské farmy v procese reštrukturalizácie“ – pokračujúce záväzky budú financované z osi 1, bez pokračovania implementácie opatrenia v novom programovacom období;
- Opatrenie č. 12 „Odbytové organizácie výrobcov“ – pokračujúce záväzky budú financované z osi 1 a opatrenia Odbytové organizácie výrobcov.

Prehľad počtu zmlúv a objem predchádzajúcich záväzkov krytých zo zdrojov EAFRD

v €

Opatrenia z PRV SR 2004 – 2006	Počet zmlúv	Verejné výdavky*
Agro-environment a životné podmienky zvierat	765	157 067 614
Zalesňovanie poľnohospodárskej pôdy	16	550 000
Polosamozásobiteľské farmy	487	1 332 000
Odbytové organizácie výrobcov	35	6 900 000

*Tieto výdavky sú integrované do tabuliek kapitoly 6 a 7

5.2.2 DODRŽIAVANIE POSTUPOV ŠTÁTNEJ POMOCI

Štátna pomoc poskytnutá v rámci opatrení tohto programu podľa článku 52 nariadenia Rady č. 1698/2005 sa poskytne v súlade s nariadením Komisie (ES) č. 1998/2006 o podpore *de minimis* (vidiecky cestovný ruch), resp. o štátnej pomoci pre malé a stredné podniky (diverzifikácia).

V prípade činností v rámci opatrenia podľa článku 28 nariadenia č. 1698/2005, ktoré nespádajú do pôsobnosti článku 36 (spracovanie lesných produktov), sa podpora poskytne v súlade s nariadením Komisie (ES) č. 1998/2006 o podpore *de minimis*.

Týmto sa zabezpečí, že príslušné opatrenia v rámci článku 52 a činnosti v rámci článku 28 nariadenia (ES) č. 1698/2005 budú v súlade s pravidlami EÚ v oblasti štátnej pomoci v daných oblastiach.

5.2.3 KRÍŽOVÉ PLNENIE

Požiadavky krížového plnenia, ktoré sa vykonávajú vo viacerých opatreniach osi 2 Programu rozvoja vidieka SR sú plne totožné s požiadavkami ustanovenými nariadením (ES) č.1782/2003.

5.2.4 PODPORA PRE INVESTIČNÉ OPATRENIA

Ciele investičných opatrení a to najmä opatrení: Modernizácia fariem a Pridanie hodnoty poľnohospodárskych a potravinárskych výrobkov sú stanovené tak, aby zahrnovali identifikované potreby Slovenska a štrukturálne nevýhody rezortu pôdohospodárstva v zmysle uskutočnených SWOT analýz. Obsah jednotlivých opatrení bol predmetom mnohých konzultácií, pripomienkových konaní a zasadnutí odborných komisií. Z uvedeného vyplýva, že podpora pre investičné opatrenia bude zodpovedať územným potrebám a štrukturálnym nevýhodám.

5.2.5 KRITÉRIÁ A ADMINISTRATÍVNE PRAVIDLÁ

Podmienka, aby operácie profitujúce z podpory rozvoja vidieka v schémach podpory uvedených v prílohe I. k implementačnému nariadeniu neboli podporené relevantnými nástrojmi Spoločnej poľnohospodárskej politiky, je zabezpečená tak, že v každom príslušnom opatrení, podrobnejšie opísanom v Metodickej príručke pre tvorbu projektov, je uvedená nasledovná podmienka: Žiadateľ musí deklarovvať, že pre každý vybraný projekt sa použije iba jeden zdroj financovania z EÚ alebo z národných zdrojov.

Pôdohospodárska platobná agentúra zabezpečí systémom porovnávacích kontrolných mechanizmov vylúčenie duplicity rovnakých podpôr prostredníctvom CAP a rozvoja vidieka.

5.2.6 DÔSLEDNOSŤ A DÔVERYHODNOSŤ VÝPOČTOV

Adekvátnosť a presnosť výpočtov pre opatrenia podľa článkov 38, 39, 40, 43, 46 a 47, ktoré spracovali výskumné a vedecké organizácie rezortu pôdohospodárstva, boli odborne posúdené príslušnými odbornými útvarmi MP SR.

5.2.7 ČIASTKY A SADZBY PODPORY

Čiastky a sadzby podpory v rámci jednotlivých opatrení PRV SR nepresiahnu maximálnu možnú mieru podpory v súlade s prílohou nariadenia Rady (ES) 1698/2005.

5.3.1 OS 1: ZVÝŠENIE KONKURENCIESCHOPNOSTI SEKTORA POĽNOHOSPODÁRSTVA A LESNÉHO HOSPODÁRSTVA**PRIORITA: PODPORA MODERNIZÁCIE, INOVÁCIE A EFEKTIVITY AGROPOTRAVINÁRSKEHO A LESNÍCKEHO SEKTORA****5.3.1.1. OPATRENIE: MODERNIZÁCIA FARIEM****Kód opatrenia**

121 Modernizácia fariem

Právny základ:

Kapitola I, článok 20 (b) (i) a článok 26 nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005

Kapitola III, článok 17 a príloha II, bod 5.3.1.2.1. nariadenia Komisie (ES) č. 1974/2006

Odôvodnenie podpory

Členstvo Slovenska v EÚ a zavedenie Spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ výrazne zmenilo nevyhnutné podmienky fungovania poľnohospodárstva a lesníctva. Zvýšenie konkurencieschopnosti na vnútornom trhu poľnohospodárskych a potravinárskych výrobkov si vyžaduje urýchlenie štrukturálneho rozvoja poľnohospodárskych subjektov a zlepšenie podmienok výroby a kvality produktov. To prispeje k vyrovnanějšíemu regionálnemu rozvoju zaostávajúcich vidieckych oblastí na rozvojových pilieroch.

Na základe uskutočnenej SWOT analýzy k silným stránkam slovenského poľnohospodárstva patrí z hľadiska modernizačných investícií a potenciálnej konkurencieschopnosti vhodná veľkostná štruktúra poľnohospodárskych podnikov. Ďalej je to tradícia obhospodarovania poľnohospodárskej a lesnej pôdy a dostatok pracovných síl na vidieku.

Medzi slabé stránky možno zahrnúť stagnujúci produkčný systém poľnohospodárskych subjektov charakterizovaný zastaranými a opotrebovanými budovami, zariadením a vybavením. Pretrváva nízka prepojenosť poľnohospodárskeho sektora na potravinársky sektor. Je nedostatočný dopyt po inováciách v podnikateľskom sektore, slabá motivácia a informovanosť podnikov pre zavádzanie inovácií. Pretrváva nízke využívanie a zhodnocovanie prírodných zdrojov pre výrobu obnoviteľných zdrojov energie. Z tohto dôvodu je podpora nasmerovaná i na založenie porastov rýchlo rastúcich drevín, ktorá umožňuje poľnohospodárom vytvárať priestor na diverzifikáciu výroby, ktorá prispieva k posilneniu ekonomickej dimenzie udržateľného rozvoja vidieka. Zakladanie porastov rýchlo rastúcich drevín dáva možnosť poľnohospodárom efektívne využívať menej produkčné poľnohospodárske pôdy na produkcie obnoviteľných zdrojov energie, pričom je znižované riziko zväčšovania podielu neobhospodarovanej poľnohospodárskej pôdy.

Podmienkou zvýšenia konkurencieschopnosti poľnohospodárskych podnikov je zvýšenie počtu fariem, ktoré získajú moderné budovy, stroje a technologické vybavenie. Je nevyhnutné prispôsobiť sa legislatívnym, fyto-sanitárnym, veterinárnym a hygienickým normám EÚ. Primárnym cieľom je vybudovať silný a životaschopný poľnohospodársky sektor pomocou výkonnej trhovo orientovanej výroby, ktorý bude spĺňať požiadavky spotrebiteľov tým, že bude ponúkať rozsiahly sortiment potravín vysokej kvality spĺňajúcich všetky nevyhnutné zdravotné a hygienické predpisy. Na úrovni poľnohospodárstva sa tieto ciele dosiahnu investíciami do výrobných zariadení (hospodárske budovy, skladovacie kapacity, stroje a zariadenia, technológie s dôrazom na inovatívny prístup), ktoré budú spolufinancované v rámci programu. Zároveň sa podporia projekty zamerané na efektívne využívanie energie.

Osobitná pozornosť sa bude venovať projektom zameraným na skladovacie kapacity pre organické hnojivá, ktoré budú uprednostňované v rámci výberových kritérií. Ich priorita bude zabezpečená aj v prípade rovnosti bodov jednotlivých projektov.

Poľnohospodári získali možnosť čerpať finančnú pomoc na investície do poľnohospodárskej prvovýroby cez predvstupový program SAPARD, Sektorový operačný program Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka 2004 – 2006 (SOP) a Plán rozvoja vidieka SR 2004 – 2006 (PRV).

Investície do poľnohospodárskych podnikov podľa stavu k 31. 12. 2006

Ukazovateľ	SAPARD	SOP	PRV	Spolu
Počet prijatých žiadostí	450	1 915	110	2 475
Počet uzatvorených zmlúv	343	907	98	1 348
Objem žiadaných finančných prostriedkov v tis. €	47 910	272 690	21 805	342 405
Objem schválených finančných prostriedkov v tis. €	35 529	119 688	18 898	174 115

Finančná pomoc z verejných zdrojov za roky 2004 – 2006 za programy SAPARD, SOP a PRV predstavovala 174 115 tis. €. Vzhľadom na vyššie uvedené, ale aj ďalšie neuvádzané dôvody, ako aj na skutočnosť, že mnohé dobre vypracované projekty, ktoré boli predložené na PPA, neboli v rámci SOP schválené z nedostatku finančných prostriedkov alokovaných na opatrenie, je predpoklad, že aj v období rokov 2007 – 2013 bude požiadavka na finančnú podporu projektov farmárov v rámci tohto opatrenia enormne vysoká.

Poskytnutie finančnej pomoci poľnohospodárom na modernizáciu podnikov povedie k zlepšeniu poľnohospodárskej praxe, lepším výrobným podmienkam, vyššej kvalite produktov, výnosom a zvýšeniu efektívnosti tradičnej poľnohospodárskej výroby. Všetky tieto faktory prispievajú k implementácii opatrenia „Pridávanie hodnoty do poľnohospodárskych produktov a produktov lesného hospodárstva“, ako i k celkovej konkurencieschopnosti slovenského poľnohospodárstva. Zvýšenie efektívnosti a účinnosti tohto opatrenia umožní opatrenie „Infraštruktúra týkajúca sa rozvoja a adaptácie poľnohospodárstva a lesného hospodárstva“.

V prípade podpory na zavlažovanie dôraz bude kladený na modernizáciu jestvujúcich zavlažovacích systémov za účelom šetrenia s vodou. V prípade nových zavlažovacích systémov a rozširovania zavlažovaných plôch sa zabezpečí súlad s rámcovou smernicou o vodách v oblasti podzemnej a povrchovej vody.

V prípade rýchlorastúcich drevín sa bude vyžadovať povolenie od príslušnej environmentálnej inštitúcie za účelom výsadby týchto plodín na príslušnej pôde.

Cieľ

Zvýšiť konkurencieschopnosť poľnohospodárskych subjektov lepším využívaním výrobných faktorov a uplatňovaním nových technológií a inovácií.

Tento cieľ sa bude naplňovať predovšetkým prostredníctvom:

- znižovania výrobných nákladov a zlepšovania pracovných podmienok v poľnohospodárskych podnikoch;
- zvyšovania počtu fariem s modernými budovami, novými technológiami a technickými zariadeniami s úspornou spotrebou energie;
- zavádzania a rozširovania informačných a komunikačných technológií;

- výstavby, rekonštrukcie a modernizácie objektov poľnohospodárskej výroby vrátane skladovacích priestorov;
- zlepšovania kvality výroby a obmedzovania strát.

Rozsah a činnosti

Oprávnené sú všetky činnosti, ktoré zlepšujú celkovú výkonnosť podniku a sú v súlade s cieľmi opatrenia a s príslušnými právnymi predpismi EÚ a zosúladené s požiadavkami životného prostredia. Napr.:

A. Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia objektov

Oblasť – Rastlinná výroba

- na prvotnú pozberovú úpravu a skladovanie obilnín, olejní, strukovín, ovocia, zeleniny, zemiakov, objemových krmív, liečivých, technických a energetických plodín vrátane osív a sadív;
- na uskladnenie priemyselných a hospodárskych hnojív a prípravkov na ochranu rastlín;
- skleníkov a fóliovníkov;
- závlahových a odvodňovacích systémov;
- na výsadbu, likvidáciu (za podmienky následnej výsadby v obdobnej výmere ako bola urobená likvidácia) rekonštrukciu a modernizáciu ovocných sádov, plantáží špargle a liečivých rastlín;
- na rekonštrukciu a modernizáciu vinogradov a chmeľníc.

Oblasť – Živočíšna výroba

- pre ustajnenie a chov hospodárskych zvierat vrátane výbehov a budovanie pastevných areálov, prístreškov na pastve a salašov;
- dojární vrátane objektov na prvotné ošetrovanie mlieka;
- liahni;
- medární;
- na uskladnenie krmív, stelív;
- na bezpečné uskladnenie a spracovanie odpadovej vody a biologického odpadu (výstavba hnojísk, uskladňovacích nádrží alebo žump).

Oblasť – Mechanizácia

- na uskladnenie a ošetrovanie poľnohospodárskej techniky (prístrešky, garáže, opravárenské dielne) a to výlučne pre potreby poľnohospodárskeho podniku;
- čerpacích staníc pohonných hmôt a mazadiel v hospodárskych dvoroch výlučne pre potreby poľnohospodárskeho podniku.

Oblasť – Ostatné

- na využitie obnoviteľných zdrojov energie s výnimkou veternej, vodnej a solárnej energie za podmienky, že prevažnú časť vyrobenej energie spotrebuje konečný prijímateľ vo vlastnom podniku - len právnické a fyzické osoby, ktorých podiel príjmov/tržieb z poľnohospodárskej výroby na celkových príjmoch/tržbách je minimálne 30 %. Ak žiadateľ plánuje prevažnú časť vyrobenej energie odpredať, môže žiadať o podporu v rámci osi 3 – opatrenie Diverzifikácia smerom k nepoľnohospodárskym činnostiam;
- na zriadenie a využívanie geotermálneho vrtu vrátane rozvodov za podmienky, že viac ako 50 % vyrobenej energie žiadateľ využije pre vlastnú poľnohospodársku výrobu;

- na priamy predaj poľnohospodárskych výrobkov, tzn. zriadenie malých predajných miest umiestnených priamo v podnikoch, kde prijímateľ pomoci bude môcť predávať svoje výrobky, ktoré sú uvedené v zozname prílohy 1 Zmluvy o ES s výnimkou rybných výrobkov;
- diverzifikáciu poľnohospodárskych činností (napr. spracovanie poľnohospodárskych produktov uvedených v prílohe 1 Zmluvy o ES okrem rybných výrobkov) - len právnické a fyzické osoby, ktorých podiel príjmov/tržieb z poľnohospodárskej výroby na celkových príjmoch/tržbách je minimálne 30 %, pričom podiel vstupov do spracovania musí nad 50 % pochádzať z vlastnej prvovýroby počas realizácie projektu;
- čistiarní odpadových vôd pre potreby podniku.

B. Obstaranie a modernizácia technického a technologického vybavenia

Oblasť – Rastlinná výroba

- na prvotnú pozberovú úpravu a skladovanie obilnín, olejní, strukovín, ovocia, zeleniny, zemiakov, objemových krmív, liečivých, technických a energetických plodín vrátane osív a sadív;
- na spracovanie biomasy pre technické a energetické využitie;
- na aplikáciu hnojív a prípravkov na ochranu rastlín;
- na pestovanie poľnohospodárskych plodín, t. j. prípravu pôdy, sejbu, zber a manipuláciu s rastlinnou produkciou vrátane doplnenia existujúcich technologických liniek;
- závlahových a odvodňovacích systémov;
- na výsadbu, rekonštrukciu a modernizáciu ovocných sádov, plantáží špargle a liečivých rastlín;
- na rekonštrukciu a modernizáciu vinogradov a chmeľníc;

Oblasť – Živočišna výroba

- v chovoch hospodárskych zvierat;
- na technologické vybavenie inseminačných a reprodukčných centier vrátane liahní;
- na uskladnenie a manipuláciu s krmivami a stelivami;
- na technológie dojenia, uskladnenie, chladenie a manipuláciu s mliekom a medom;
- na uskladnenie, manipuláciu a likvidáciu vedľajších produktov živočišnej výroby a výkalov hospodárskych zvierat (vlastnej produkcie).

Oblasť – Mechanizácia

- traktory;
- samohybné poľnohospodárske stroje;
- náradie (návesné, závesné, nesené, ťahané, tlačené);
- nákladné automobily
- univerzálne podvozky určené k preprave špeciálnych nadstavb vrátane obstarania týchto nadstavb.

Oblasť – Ostatné

- na využitie obnoviteľných zdrojov energie s výnimkou veternej, vodnej a solárnej energie za podmienky, že prevažnú časť vyrobenej energie konečný prijímateľ spotrebuje vo vlastnom podniku - len právnické a fyzické osoby, ktorých podiel

príjmov/tržieb z poľnohospodárskej výroby na celkových príjmoch/tržbách je minimálne 30 %;

- na zriadenie a využívanie geotermálneho vrtu vrátane rozvodov za podmienky, že viac ako 50 % vyrobenej energie žiadateľ využije pre vlastnú poľnohospodársku výrobu;
- zriadenie pripojenia podnikov na internet vrátane programového a počítačového vybavenia (PC + tlačiarne) podniku primerane v závislosti od výrobných kapacít podniku vrátane zriadenia vnútro podnikových počítačových sietí;
- na nevyhnutné vybavenie predajných miest definovaných v bode A – oblasť Ostatné;
- na diverzifikáciu poľnohospodárskych činností alebo služieb (napr. spracovanie poľnohospodárskych produktov uvedených v prílohe 1 Zmluvy o ES okrem rybných výrobkov) – len právnické a fyzické osoby, ktorých podiel príjmov/tržieb z poľnohospodárskej výroby na celkových príjmoch/tržbách je minimálne 30 %, pričom podiel vstupov do spracovania musí nad 50 % pochádzať z vlastnej prvovýroby počas realizácie projektu
- čistiarní odpadových vôd, umývacích rámp a zlepšenie kvalitatívnych a kvantitatívnych parametrov.

C. Založenie porastov rýchlo rastúcich drevín

- náklady na založenie porastov rýchlo rastúcich drevín.

Opis potrieb a zámerov so zreteľom na zlepšenie celkovej výkonnosti poľnohospodárskych podnikov

V rastlinnej výrobe sa používa staršie technické a technologické vybavenie na pestovanie, pozberovú úpravu, spracovanie a skladovanie poľnohospodárskych plodín. Podľa vekovej štruktúry takmer 78,2 % strojov rastlinnej výroby patrí do kategórie nad 12 rokov. Podpora bude smerovaná na nákup moderného strojno-technologického zariadenia pre zabezpečenie rozvoja celého výrobného a spracovateľského procesu základných, technických a špeciálnych plodín vrátane krmovín; na investície spojené s rekonštrukciou a modernizáciou vinogradov, výsadbou a modernizáciou ovocných sádov.

V živočíšnej výrobe je potrebné modernizovať ustajňovacie priestory tak, aby zvieratám boli poskytnuté čo najlepšie podmienky pre dosiahnutie optimálnej produkcie, ale zároveň aj ich pohody. Dojárne, liahne, medárne je treba modernizovať tak, aby boli dosiahnuté všetky potrebné hygienické štandardy EÚ. Čo sa týka strojov a zariadení, 36,1 % patrí do kategórie 8 –12 rokov a 18,9 % do kategórie nad 12 rokov. Dôraz sa bude klásť na environmentálne aspekty.

Modernizácia technického a technologického vybavenia bude orientovaná na splnenie hygienických, environmentálnych požiadaviek, pohodu zvierat s cieľom zvýšiť progresivitu výroby a so zameraním na zvyšovanie konkurencieschopnosti.

Otázky životného prostredia sú veľmi dôležité nielen u veľkých, ale aj u malých poľnohospodárskych subjektov. Pomoc dostupná na základe tohto opatrenia bude určená na pomoc poľnohospodárom, aby mohli dobudovať zariadenia na uskladnenie a spracovanie hnoja vo svojich podnikoch, a tým chrániť životné prostredie vo vidieckych oblastiach.

Otázka obnoviteľných zdrojov energie je dôležitá pre naplnenie záväzku vo väčšej miere využívať obnoviteľné zdroje energie. Založenie porastov rýchlo rastúcich drevín určených pre energetické využitie umožňuje poľnohospodárom vytvárať priestor na diverzifikáciu výroby, ktorá prispieva k posilneniu ekonomickej dimenzie udržateľného rozvoja vidieka. Taktiež zakladanie porastov rýchlo rastúcich drevín dáva možnosť poľnohospodárom efektívne

využívať menej produkčné poľnohospodárske pôdy na produkcie obnoviteľných zdrojov energie pričom je znižované riziko zväčšovania podielu neobhospodarovanej poľnohospodárskej pôdy. Zároveň dochádza k zníženiu produkcie skleníkových plynov zvýšením podielu obnoviteľných zdrojov, čo prispieje k riešeniu kľúčových otázok týkajúce sa globálnych klimatických zmien.

Oprávnené výdavky

1. Investície do dlhodobého hmotného majetku;
2. Investície do dlhodobého nehmotného majetku;
3. vlastná práca.

Konečný prijímateľ (oprávnený žiadateľ)

Fyzické a právnické osoby podnikajúce v poľnohospodárskej prvovýrobe.

Druh podpory

Druh podpory:	nenávratný finančný príspevok
Spôsob financovania:	podielové financovanie
Typ investície:	zisková

Výška podpory

Maximálna výška podpory z celkových oprávnených výdavkov:

1. v prípade oblastí cieľa Konvergencia:

- **60 %** (45 % EÚ a 15 % SR) pre mladých poľnohospodárov v znevýhodnených oblastiach, pričom minimálne 40 % predstavujú vlastné zdroje;
- **50 %** (37,5 % EÚ a 12,5 % SR) pre ostatných v znevýhodnených oblastiach, pričom minimálne 50 % predstavujú vlastné zdroje;
- **50 %** (37,5 % EÚ a 12,5 % SR) pre mladých poľnohospodárov v iných oblastiach, pričom minimálne 50 % predstavujú vlastné zdroje;
- **40 %** (30 % EÚ a 10 % SR) pre ostatných, pričom minimálne 60 % predstavujú vlastné zdroje.

2. v prípade ostatných oblastí:

- **60 %** (30 % EÚ a 30 % SR) pre mladých poľnohospodárov v znevýhodnených oblastiach, pričom minimálne 40 % predstavujú vlastné zdroje;
- **50 %** (25 % EÚ a 25 % SR) pre ostatných v znevýhodnených oblastiach, pričom minimálne 50 % predstavujú vlastné zdroje;
- **50 %** (25 % EÚ a 25 % SR) pre mladých poľnohospodárov v ostatných oblastiach, pričom minimálne 50 % predstavujú vlastné zdroje;
- **40 %** (20 % EÚ a 20 % SR) pre ostatných, pričom minimálne 60 % predstavujú vlastné zdroje.

Súlad s prvým pilierom SPP

Podmienka, aby činnosti zahrnuté do schém podpory uvedených v prílohe I k nariadeniu č. 1974/2006 a výnimočne profitujúce z podpory rozvoja vidieka neboli podporené relevantnými nástrojmi SPP, je zabezpečená tak, že v Príručke pre žiadateľa o poskytnutie nenávratného finančného príspevku je uvedená nasledovná podmienka: Žiadateľ musí deklarovvať, že pre každý vybraný projekt sa použije iba jeden zdroj financovania z EÚ alebo z národných zdrojov.

Demarkačné línie medzi opatreniami PRV v rámci osi 1

Prekrývanie podpory medzi opatreniami 121 a 125 je zamedzené odlišnými odporovanými aktivitami (121 – podpora aktivít mimo pozemkových úprav – 125 – podpora zameraná len na pozemkové úpravy).

Spoločné monitorovacie ukazovatele EÚ

Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Cieľ 2007 – 2013
Výstup	Počet podporených podnikov	2000
	Celkový objem investícií v €	833 000 000
	Počet hektárov zalesnenej pôdy rýchlorastúcimi drevinami	800
	Počet podnikov využívajúcich OZE na vykurovanie/výrobu EE	200
Výsledok	Počet podnikov, ktoré zaviedli nové produkty a/alebo techniky	750
	Zvýšenie hrubej pridanej hodnoty podporených podnikov	465 mil. SKK (14,1 mil. EUR)
Dosah	Prírastok čistej pridanej hodnoty vyjadrenej paritou kúpnej sily (t.j. ekonomický rast)	400 mil. SKK (12,1 mil. EUR)
	Zmena hrubej pridanej hodnoty počítanej na ekvivalent pracovného miesta (t.j. produktivita práce)	2400 EUR

5.3.1.2. OPATRENIE: PRIDÁVANIE HODNOTY DO POĽNOHOSPODÁRSKÝCH PRODUKTOV A PRODUKTOV LESNÉHO HOSPODÁRSTVA

Kód opatrenia

123 Pridávanie hodnoty do produktov poľnohospodárstva a lesného hospodárstva

Právny základ

Kapitola I, článok 20 (b) (iii) a článok 28 nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005

Kapitola III, článok 19 a príloha II, bod 5.3.1.2.3. nariadenia Komisie (ES) č. 1974/2006

Odôvodnenie podpory

Slovenský potravinársky priemysel má prioritné postavenie pri zabezpečení zdravej výživy obyvateľstva. Väčšinou využíva bázu domácich poľnohospodárskych produktov, ktoré sú charakterizované vysokou kvalitou, nízkou cenou a ľahkou dopravnou dostupnosťou. V dôsledku veľkého cenového tlaku obchodných reťazcov klesajú ekonomické ukazovatele odvetvia. Napríklad v roku 2004 dosiahol podiel výroby potravín, nápojov a tabaku na hrubom domácom produkte 0,94 %, čo je o 0,4 % menej, ako bolo v roku 2003 a podobne sa znížil podiel na pridanej hodnote z 1,34 % (rok 2003) na 1,04 % (rok 2004).

Dosiahnutie konkurenčnej schopnosti, zvýšenie kvality a bezpečnosti potravín, splnenie požiadaviek novej legislatívy EÚ v oblasti zlepšovania hygieny výroby potravín a znižovania negatívnych environmentálnych vplyvov bude pre podnikateľov v potravinárstve investične veľmi náročné. Preto pomoc v rámci podpory rozvoja vidieka môže byť v tomto prípade mimoriadne účinná. Potravinárske výrobky zo Slovenska majú tradíciu, mimoriadnu kvalitu danú špecifickými pôdno-klimatickými podmienkami, a tým pádom jedinečný potenciál na rozšírenie bohatstva a diverzity európskej kultúry potravín. V tejto súvislosti sa podporia aj investície zamerané na výrobu bio-produktov vrátane inovatívnych investícií.

Vzhľadom na nízku pridanú hodnotu finálnych produktov lesníckej výroby významným nástrojom na zabezpečenie konkurenčnej schopnosti odvetvia je zvyšovanie pridanej hodnoty týchto produktov najmä prostredníctvom diverzifikácie lesníckej výroby a rozšírenie trhových príležitostí pre produkciu lesného hospodárstva. Lesné hospodárstvo je zároveň producentom biomasy, významného obnoviteľného zdroja energie, ktorá vyžaduje určitý stupeň spracovania pred konečným využitím na výrobu energie.

K potrebám v rámci agrárneho sektora patrí modernizácia vybavenia, strojového parku, rekonštrukcia budov a fragmentácia subjektov v niektorých sektoroch potravinárskeho priemyslu. Týmto je zároveň možné prispieť nielen k zvyšovaniu konkurencieschopnosti agropotravinárskeho a lesníckeho sektora, ale aj k zvýšeniu kvality potravinárskych výrobkov.

Investície do zlepšenia spracovania a predajnosti poľnohospodárskych produktov bez produktov lesníctva podľa stavu k 31. 12. 2006

Ukazovateľ	SAPARD	SOP	PRV	Spolu
Počet prijatých žiadostí	393	367	30	790
Počet uzatvorených zmlúv	195	166	22	383
Objem žiadaných finančných prostriedkov v tis. €	64 401	131 261	7 745	203 407
Objem schválených finančných prostriedkov v tis. €	34 317	60864	4 381	99 562

Cieľ

Zlepšiť primárne spracovanie a predajnosť produktov poľnohospodárstva a lesného hospodárstva podporou zlepšenia efektivity, spracovania obnoviteľných zdrojov energie, podporou nových technológií a využitia nových trhov.

Tento cieľ sa bude naplňať predovšetkým prostredníctvom:

- zavádzania výroby nových produktov; novej techniky/technológií;
- zlepšovania kvality výrobkov, ich marketingu a odbytu na nových trhoch;
- zavádzania a rozširovania informačných a komunikačných technológií;
- spracovania obnoviteľných zdrojov energie.

Rozsah a činnosti

Oprávnené sú investície súvisiace s nasledovnými sektormi:

- mäso a mäsové výrobky;
- mlieko a mliečne výrobky;
- hydina a vajcia;
- prírodný med;
- obilniny a produkty mlynského priemyslu, strukoviny a olejiny;
- ovocie a zelenina;
- zemiaky, sadivá a osivá;
- liečivé rastliny a koreniny;
- hrozno a víno;
- lesné hospodárstvo;
- obnoviteľné zdroje energie.

V rámci podporovaných činností prvospracovateľských sektorov bude osobitný dôraz kladený na činnosti, ktoré súvisia so zavádzaním inovatívnych technológií, ako aj so spracovaním produktov ekologického poľnohospodárstva.

Primárne spracovanie poľnohospodárskych produktov je spracovanie poľnohospodárskych produktov uvedených na zozname prílohy 1 Zmluvy o ES s cieľom získania jedného alebo viacerých produktov uvedených na zozname prílohy 1 Zmluvy o ES, t.j. vstup aj výstup sú produktmi zahrnutými v prílohe I k Zmluve o ES.

V prípade podpory investícií do produktov lesného hospodárstva založených na spracovaní dreva ako suroviny sa podporujú len činnosti pred jeho priemyselným spracovaním.

Podporované činnosti prvospracovateľských sektorov

Oprávnené sú všetky činnosti, ktoré zlepšujú celkovú výkonnosť podniku a sú v súlade s cieľmi opatrenia a s príslušnými právnymi predpismi EÚ. Napr.:

- A výstavba, rekonštrukcia a modernizácia hygienicko-sanitárnych režimov, napr. laboratórií, umyvární a šatní pre pracovníkov a návštevníkov;
- B výstavba, rekonštrukcia a modernizácia technológií na ochranu životného prostredia (spracovanie odpadu a čistenie odpadových vôd atď.);
- C výstavba, obstaranie a rekonštrukcia zariadení a technológií súvisiacich so spracovávaním produktov na výrobu potravín s chráneným označením pôvodu, chráneným zemepisným označením a zaručených tradičných špecialít podľa osobitného predpisu (nariadenie Rady (ES) č. 509/2006 a nariadenie Rady (ES) č. 510/2006);

- D zlepšenie prezentácie a prípravy produktov, podpora lepšieho využitia alebo eliminácie vedľajších produktov alebo odpadu;
- E obstaranie výpočtovej techniky (hardvér), programového (softvér) a iného elektronického vybavenia (tlačiarne, skenery a pod.), zriadenie pripojenia k internetu k zefektívneniu činností zvyšujúcich pridanú hodnotu a zlepšujúcich predaj produkcie a zaistenia informatizácie;
- F výstavba, rekonštrukcia a modernizácia objektov výrobných prevádzok, odbytových centier (napr. prekladísk), skladov vrátane prístupových ciest; obstaranie, rekonštrukcia a modernizácia zariadení, strojov, prístrojov a technológií, spracovateľských a výrobných kapacít vrátane obilných síl, síl mlynských výrobkov a výrobní kŕmnych zmesí, ako aj skladov produktov po spracovaní vrátane investícií spojených so spracovaním a využívaním obnoviteľných zdrojov energie (s výnimkou vodnej, veternej a solárnej energie);
- G výstavba, rekonštrukcia a modernizácia objektov výrobných prevádzok vrátane prístupových ciest; obstaranie, rekonštrukcia a modernizácia strojov a technológií na prvotné spracovanie surového dreva, t.j. na činnosti pred priemyselným spracovaním dreva (pridružená drevárska prvovýroba), spracovanie nedrevných lesných produktov (napr. zariadenia na sušenie lesných bylín, zariadenia na pozberové spracovanie lesných plodov a pod.) a na spracovanie a využívanie obnoviteľných zdrojov energie (s výnimkou vodnej, veternej a solárnej energie), strojov a zariadení na výrobu biomasy (podporované sektory: lesné hospodárstvo)

Opis potrieb a zámerov so zreteľom na celkové zlepšenie výkonnosti podnikov

1. Sektor spracovania mäsa a mäsových výrobkov

Mäsový priemysel sa uplatní za predpokladu investícií najmä do zlepšenia efektivity a konkurencieschopnosti, do modernizácie a do nových spracovateľských technológií, do podpory výroby a predajnosti inovatívnych produktov, produktov s vysokým podielom spracovanosti (polotovary, hotové jedlá) pri zvýšenom dôraze na využívanie výrobných kapacít, ktoré sa pohybuje pri jednotlivých typoch spracovania nasledovne: porážky jatočného HD na 60 %, porážky jatočných ošípaných na 68 %, jatočne opracované mäso spolu na 66 % a mäsové výrobky na 76 %.

2. Sektor spracovania mlieka a mliečnych výrobkov

Rozvoj mliekarenstva predpokladá ďalšie investície do zlepšenia efektivity a konkurencieschopnosti, do modernizácie a do nových spracovateľských technológií, do podpory výroby a predajnosti bio-produktov a inovatívnych produktov pri zvýšenom dôraze na využívanie výrobných kapacít, ktoré sa pohybuje pri jednotlivých typoch spracovania v rozmedzí od 46 – 62 %, pričom má klesajúcu tendenciu.

3. Sektor spracovania hydiny a vajec

Sektor očakáva investície do zlepšenia efektivity a konkurencieschopnosti, do nových spracovateľských technológií, do podpory výroby a predajnosti inovatívnych produktov, produktov s vysokým podielom spracovanosti a do zariadení na finalizáciu, balenie a distribúciu nových typov výrobkov, polotovarov a hotových jedál. Využitie výrobných kapacít v tomto sektore sa pohybuje od 75 – 98 %.

4. Sektor spracovania medu

Predpokladajú sa investície do zlepšenia efektivity a konkurencieschopnosti, do modernizácie a do nových spracovateľských technológií, do podpory výroby bio-produktov pri zvýšenom dôraze na využívanie výrobných kapacít. Dôraz treba klásť na automatizáciu výroby,

rozšírenie výroby o ďalšie produkty napr. med v kombinácii s peľom, propolisom alebo materskou kašičkou, výroba medoviny a voskových sviečok.

5. Sektor spracovania obilnín a produktov mlynského priemyslu, strukovín a olejní

V budúcnosti sú potrebné v sektore spracovania obilnín a olejní investície na modernizáciu spracovateľských kapacít na potravinárske a nepotravinárske využitie (napr. MERO, bio- etanol) s cieľom využitia obnoviteľných surovínových a energetických zdrojov, na modernizáciu technológií (vrátane počítačových programov, prístrojov pre zisťovanie kvality, a špecializovaných vozidiel), do podpory výroby a predajnosti inovatívnych produktov pri zvýšenom dôraze na využívanie existujúcich výrobných kapacít, hlavne v sektore spracovania obilnín.

6. Sektor spracovania ovocia a zeleniny

V sektore spracovania ovocia a zeleniny sú potrebné investície do energetickej racionalizácie, modernizácie výroby (výmena liniek, inovácie baliacej techniky), nákupu špeciálnych chladiarenských prepravných vozidiel, do chladiarenských systémov, do podpory výroby a predajnosti inovatívnych produktov. Podporia sa nové mraziarenské technológie spracovania a energeticky menej náročné technológie (napr. ULO, bag in box).

7. Zemiaky, sadivá a osivá

Potreba osív obilnín je cca 130 tis. ton ročne, z toho 50% osív je z presevov zväčša neuznaných porastov. Ozdravenie sektoru sa očakáva od investícií do rekonštrukcie, modernizácie a budovania nových skladovacích a spracovateľských kapacít, od investícií do zlepšenia skladovania, ošetrovania a spracovania zemiakov. U osív a sadív sú potrebné zariadenia na uskladnenie a úpravu.

8. Liečivé rastliny a koreniny

Pestovanie a spracovanie liečivých rastlín a rastlín koreninových, aromatických a rastlín určených na výrobu fytochemikálií (technické rastliny) je vzhľadom na pôdno-klimatické podmienky konkurencieschopným sektorom poľnohospodárstva. Podporuje sa pozberová úprava, spracovanie, skladovanie, modernizácia a rozširovanie kapacít spracovania liečivých a technických rastlín (napr. koncentráty, fytoprodukty, ekologické produkty).

9. Sektor spracovania hrozna a vína

Vo vinárskom priemysle je potrebné vývojovo sa zamerať na ukončenie koncentrácie spracovateľských kapacít, zabezpečiť dostatočný objem suroviny na spracovanie, znížiť zaťaženie životného prostredia – podporovať najlepšiu dostupnú techniku, podporovať výrobu kvalitných akostných vín.

10. Lesné hospodárstvo

V budúcnosti sú potrebné investície v odvetví okrem iného na zlepšenie technického a technologického vybavenia lesných podnikov s cieľom zlepšenia využitia ťažbového odpadu na produkciu environmentálne vhodných energetických médií, ako aj využitia nedrevných produktov lesa. Tieto investície zabezpečia primeranú diverzifikáciu príjmov subjektov hospodáriacich na lesnej pôde.

11. Obnoviteľné zdroje energie

Podpora spracovania materiálov obnoviteľnej energie je v záujme naplnenia národných záväzkov v oblasti biopalív a biomasy v rámci EÚ.

Sektory prvotného spracovania/Prvospracovateľské sektory – súhrnný opis

1. Sektor spracovania mäsa a mäsových výrobkov

V rámci potravinárskeho priemyslu mäsový priemysel je rozhodujúcim producentom. Z celkovej kapacity pripadá takmer 90 % na veľké priemyselné závody. Z celkovej kapacity

rozábkárni mäsa je 86 % priemyselného typu. V sektore spracovania mäsa je viac ako 90 priemyselného typu, z toho je cca 30 veľkých bitúnkov. K tomu pristupuje 80 malých bitúnkov, cca 160 malých rozábkárni a cca 160 malých výrobní mäsových výrobkov.

2. Sektor spracovania mlieka a mliečnych výrobkov

Z celkovej kapacity mliekarenských podnikov viac ako 95 % spracovania pripadá na 30 mliekárni priemyselného typu. Menšie podniky (90) majú priestor najmä v regionálnom zásobovaní a vo výrobe regionálnych špecialít. Na Slovensku sa nachádza 221 salašov. Výroba syrov je dobre rozvinutá.

3. Sektor spracovania hydiny a vajec

V sektore hydiny a vajec pôsobí spolu 8 bitúnkov priemyselnej kapacity, 10 priemyselných hydínových rozábkárni, k tomu pristupujú 3 nízkokapacitné bitúanky a 8 nízkokapacitných rozábkárni. Jedna spracovateľská hydínárska spoločnosť je špecializovaná na spracovanie konzumných vajec.

4. Sektor spracovania medu

V sektore spracovania medu pôsobí približne 30 podnikov rôznej veľkosti od malých s niekoľkými zamestnancami až po veľké podniky. Ich spracovateľská kapacita nie je využitá.

5. Sektor spracovania obilnín a produktov mlynskeho priemyslu, strukovín a olejní

Spracovanie obilnín a výrobu výrobkov zabezpečujú mlynský, sladovnícky, škrobárenský a krmovinársky priemysel, ktoré svoje produkty predávajú na ďalšie spracovanie. Ročná produkcia obilnín vrátane kukurice, ako aj olejní sa pohybuje v rozmedzí cca 3,2 – 3,6 mil. ton. V sektore spracovania obilnín je v prevádzke 15 veľkokapacitných a 14 nízkokapacitných mlynov. V mlynoch sa obilniny spracovávajú predovšetkým na múky a ako ďalší produkt tohto spracovania sú mlynské krmivá. Výroba pšeničnej múky sa pohybuje cca 390 000 ton ročne. Využitie výrobných kapacít pri zomelku pšenice sa pohybuje cca 67,4 %, pri zomelku raže je to cca 43,3 %. V sektore sladovníctva je v prevádzke 8 sladovní s kapacitou 275.500 ton sladu. V škrobárenskom priemysle je zastúpených 6 podnikov. Základnými výrobkami veľkokapacitných škrobárenských podnikov sú škrob a izoglukóza, vyrábané z kukurice. V sektore spracovania olejní pôsobí 7 podnikov. Olejnaté semená spracúva 5 podnikov. Výrobné kapacity pre spracovanie olejní sa využívajú takmer na 100 % tak pri výrobe rastlinných tukov, ako aj pri výrobe olejov. Produkcia výroby jedlých rastlinných tukov a olejov sa pohybuje cca 87 000 ton ročne.

6. Sektor spracovania ovocia a zeleniny

V sektore spracovania ovocia a zeleniny má zastúpenie mraziarenský a konzervárenský priemysel. Mraziarensky priemysel tvorí 9 podnikov a konzervárensky tvorí 12 podnikov. Množstvo malých podnikov spracováva alebo zmrazuje malé množstvá zeleniny alebo plodov. Ročná produkcia ovocia je cca 80 – 85 000 ton, produkcia zeleniny je cca 360 – 450 tis. ton. Najväčšie zastúpenie v spracovanej zelenine má zelenina mrazená. Využitie výrobných kapacít sa pri výrobe mrazených zeleninových výrobkov pohybuje v rozmedzí 90 – 95 %. Pri spracovaní ovocia a zeleniny sa v konzervárenskom priemysle využíva približne 30 – 45 % výrobných kapacít.

7. Zemiaky, sadivá a osivá

Celková produkcia certifikovaného sadiva zemiakov v roku 2006 bola na úrovni okolo 19 tis. t, čo predstavuje zníženie oproti roku 1997 o 15 tis. ton. Slovenské osivárstvo a produkcia sadby dlhodobo pozvoľne upadajú, pričom každoročne sa zvyšuje dovoz v rámci EÚ, ako aj z tretích krajín. Pestovanie sadby je v rámci Slovenska orientované vo vyššie položených znevýhodnených regiónoch, pričom zvýšenie spracovateľských kapacít v tomto sektore môže prispieť k oživeniu odvetvia produkcie vysoko kvalitnej sadby. Pre nedostatok

klimatizovaných skladov zemiakov je SR dovozcom konzumných zemiakov v mesiacoch január – jún a skorých zemiakov (apríl – jún).

8. Liečivé rastliny a koreniny

Pestovanie liečivých a technických rastlín má svoju tradíciu. Pestujú sa na ploche 800 – 900 ha (najmä rumanček, skorocel, mäta pieporná a medovka lekárska). Väčšina produkcie sa využíva na výrobu čajov. V obmedzenom množstve sa vyrábajú extrakty, silice a koncentráty. Výroba čistých fytoproduktov úplne chýba. Najviac pestovanou koreninovou rastlinou na Slovensku je koreninová paprika. Jej výmery poklesli z 2 289 ha (1975) na 430 ha (2005). Na malých plochách pestované druhy koreninových rastlín sú rasca, bedrovník anízový, koriander siaty, fenikel obyčajný.

9. Sektor spracovania hrozna a vína

V posledných rokoch zaznamenávame pokles zberových plôch vinogradov, ako aj znižovanie produkcie hrozna. Vinársky priemysel tvorí 15 podnikov priemyselného typu, pričom existuje aj viacero malých podnikov. Ročná produkcia hroznového vína (z domácej suroviny) je okolo 47 tis. ton. Využitie výrobných kapacít sa pohybuje na úrovni cca 30 až 50 %.

10. Lesné hospodárstvo

Lesné hospodárstvo sa podieľa svojou produkciou na HDP hodnotou 0,47 percentuálneho bodu (2003). V neštátnom vlastníctve sa eviduje 49,3 % lesov. Neštátni vlastníci obhospodarujú z uvedeného podielu 38,5 %. Hlavným zdrojom príjmov štátnych i neštátnych subjektov sú príjmy z predaja drevnej suroviny, ktoré v roku 2003 predstavovali 79,2 % všetkých tržieb a výnosov. V roku 2003 predstavoval podiel zamestnancov v lesníctve 0,83 % všetkých zamestnancov v národnom hospodárstve. Tento podiel v súčasnosti klesá, najmä z dôvodu presunu zamestnancov z lesného hospodárstva do podnikateľskej sféry poskytujúcej služby lesnému hospodárstvu.

11. Obnoviteľné zdroje energie

Spracovanie obnoviteľných zdrojov energie je sektorom, ktorý má znížiť závislosť od fosílnych nosičov energie.

Oprávnené výdavky

1. Investície do dlhodobého hmotného majetku;
2. Investície do dlhodobého nehmotného majetku;
3. Vlastná práca.

Typ a veľkosť podporovaných podnikov

Konečný prijímateľ (oprávnený žiadateľ) v prípade spracovania poľnohospodárskych produktov:

Fyzické a právnické osoby (mikropodniky, malé a stredné podniky v zmysle odporúčania Komisie 2003/361/ES) podnikajúce v oblasti spracovania produktov poľnohospodárskej prvovýroby (okrem rybích produktov).

Pre podniky, ktoré nie sú zahrnuté v článku 2 ods. 1 uvedeného odporúčania a majú menej než 750 zamestnancov alebo nižší obrat než 200 miliónov EUR, sa intenzita maximálnej pomoci znižuje na polovicu.

Konečný prijímateľ (oprávnený žiadateľ) v prípade spracovania lesných produktov:

- a) fyzické a právnické osoby (mikropodniky v zmysle odporúčania Komisie 2003/361/ES), obhospodarujúce lesy vo vlastníctve:
 - súkromných vlastníkov a ich združení,

- obcí a ich združení,
- cirkvi, ktorej majetok možno podľa právneho poriadku SR považovať za súkromný, pokiaľ ide o jeho správu a nakladanie s ním. Vlastník má práva a povinnosti zakotvené v obchodnom zákonníku.

b) fyzické a právnické osoby (mikropodniky v zmysle odporúčania Komisie 2003/361/ES), poskytujúce služby v lesníctve a ťažbe dreva za predpokladu poskytovania týchto služieb len subjektom uvedeným v bode a).

Druh podpory

Druh podpory: nenávratný finančný príspevok
 Spôsob financovania: podielové financovanie
 Typ investície: zisková

Výška podpory

Maximálna sadzba podpory sa obmedzuje na mikropodniky, malé a stredné podniky v zmysle odporúčania Komisie 2003/361/ES.

V prípade lesného hospodárstva sa podpora obmedzuje na mikropodniky.

Maximálna výška podpory z celkových oprávnených výdavkov:

- 50 % (37,5 % EÚ, 12,5 % SR) pre oblasti cieľa Konvergencia, pričom minimálne 50 % predstavujú vlastné zdroje;
- 40 % (20 % EÚ, 20 % SR) pre ostatné oblasti, pričom minimálne 60 % predstavujú vlastné zdroje.

V prípade podnikov, ktoré nie sú zahrnuté v článku 2 ods. 1 odporúčania Komisie 2003/361/ES a majú do 750 zamestnancov alebo obrat do 200 miliónov EUR, sa maximálna výška pomoci znižuje o polovicu.

Súlad s prvým pilierom SPP

Podmienka, aby činnosti zahrnuté do schém podpory uvedených v prílohe I k nariadeniu č. 1974/2006 a výnimočne profitujúce z podpory rozvoja vidieka neboli podporené relevantnými nástrojmi SPP, je zabezpečená tak, že v Príručke pre žiadateľa o poskytnutie nenávratného finančného príspevku je uvedená nasledovná podmienka: Žiadateľ musí deklarováť, že pre každý vybraný projekt sa použije iba jeden zdroj financovania z EÚ alebo z národných zdrojov.

Spoločné monitorovacie ukazovatele EÚ

Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Cieľ 2007 – 2013
Výstup	Počet podporených podnikov	450
	Celkový objem investícií (v €)	412 000 000
Výsledok	Počet podnikov, ktoré zaviedli nové produkty a/alebo techniky	225
	Zvýšenie hrubej pridanej hodnoty podporených podnikov	465 mil. SKK (14,1 mil. €)
Dosah	Prírastok čistej pridanej hodnoty vyjadrenej paritou kúpnej sily (t. j. ekonomický rast)	400 mil. SKK (12,1 mil. EUR)
	Zmena hrubej pridanej hodnoty počítanej na ekvivalent pracovného miesta (t. j. produktivita práce)	3044 EUR

5.3.1.3. OPATRENIE: INFRAŠTRUKTÚRA TÝKAJÚCA SA ROZVOJA A ADAPTÁCIE POĽNOHOSPODÁRSTVA A LESNÉHO HOSPODÁRSTVA**Kód opatrenia**

125 Skvalitnenie a rozvoj infraštruktúry súvisiacej s rozvojom a prispôbovaním poľnohospodárstva a lesníctva

Právny základ

Kapitola I, články 20 (b) (v) a 30 nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005

Príloha II, bod 5.3.1.2.5. nariadenia Komisie (ES) č. 1974/2006

Odôvodnenie podpory

Využívanie poľnohospodárskych a lesných pozemkov v minulosti (do roku 1990) bolo zamerané na vytvorenie podmienok veľkoplošného hospodárenia s využitím ťažkej techniky smerujúcej k maximálnej intenzifikácii výroby a zvyšovaniu produkcie. Takéto usporiadanie nezohľadňovalo vlastnícke vzťahy k pozemkom a vznikla situácia, kedy pozemky zostali pre vlastníka neprístupné. Vytvorená komunikačná sieť bola realizovaná na pozemkoch bez usporiadania vlastníctva k nim. Technický stav existujúcej infraštruktúry nezodpovedá nárokom zodpovedajúcim súčasnosti, a tým vzniká prekážka moderného obhospodarovania poľnohospodárskej a lesnej pôdy.

Urbanizácia a rozvoj priemyselných a iných činností v dovedy prevažne poľnohospodárskej krajine spôsobili zmeny v hospodárskom stave pozemkov a viacero ďalších zmien v pozemkovom vlastníctve, ktoré komplikujú, prípadne vylučujú obnovenie jeho pôvodného stavu a vytvorenie takého usporiadania vlastníckych a užívacích vzťahov k pozemkom v novom priestorovom usporiadaní, ktoré podporí sociálno-ekonomický rozvoj vidieka.

Vyriešenie týchto problémov je možné len realizáciou pozemkových úprav, ktoré síce priamo neprispievajú ku zvyšovaniu konkurencieschopnosti podnikov, sú však základným predpokladom na vytvorenie podmienok pre podnikanie v poľnohospodárstve a lesníctve. Prispieje sa tým k vyrovnanému rozvoju vidieka, zlepšeniu infraštruktúry vo vidieckej krajine (výstavba prístupových komunikácií, scelenie a optimalizácia tvarov a veľkostí pozemkov, sprístupnenie všetkých pozemkov, ochrana proti erózii, ekologické opatrenia, atď.), stabilizácii obyvateľov vidieka.

V prípade cestnej infraštruktúry, vodohospodárskych, protieróznych a rekultivačných opatrení sa musia zohľadňovať ustanovenia článku 4.7 smernice 2000/60/ES ustanovujúcej rámec pôsobnosti Spoločenstva v oblasti vodnej politiky.

Cieľ

Vypracovať a vykonať projekty pozemkových úprav pre nové priestorové a funkčné usporiadanie územia a postupne realizovať v projektoch pozemkových úprav plánované spoločné zariadenia a opatrenia.

Tento cieľ sa bude naplňať predovšetkým prostredníctvom:

- zabezpečovania prístupu k pozemkom rekonštrukciou a budovaním účelových komunikácií;
- ekologickej stabilizácie a ochrany krajiny realizovaním vodohospodárskych, protieróznych, ekologických a rekultivačných opatrení;
- usporiadania vlastníckych vzťahov k pozemkom (scelovanie a arondácia pozemkov a pozemkového vlastníctva).

Rozsah a činnosti

Oprávnené sú všetky činnosti, ktoré sú v súlade s cieľmi opatrenia a príslušnými právnymi predpismi EÚ. Napr.:

- spracovanie operátu obvodu projektu pozemkových úprav;
- spracovanie návrhu registra pôvodného stavu so stanovením hodnoty pozemkov a porastov na nich;
- spracovanie návrhu miestneho územného systému ekologickej stability na účely pozemkových úprav;
- spracovanie všeobecných zásad funkčného usporiadania územia v obvode pozemkových úprav;
- návrh zásad pre umiestnenie nových pozemkov;
- spracovanie plánu spoločných zariadení a opatrení a plánu verejných zariadení a opatrení;
- spracovanie návrhu rozdeľovacieho plánu vo forme umiestňovacieho a vytyčovacieho plánu;
- vytýčenie a označenie lomových bodov hraníc nových pozemkov v teréne;
- spracovanie rozdeľovacieho plánu vo forme geometrického plánu alebo vo forme obnovy operátu katastra nehnuteľností novým mapovaním (spracovanie a vykonanie projektu pozemkových úprav zahŕňa vytýčenie a označenie lomových bodov hraníc nových pozemkov v teréne v obvode projektu pozemkových úprav, aktualizáciu registra pôvodného stavu a rozdeľovacieho plánu vo forme umiestňovacieho a vytyčovacieho plánu a rozdeľovací plán vo forme geometrického plánu);
- realizácia v projekte pozemkových úprav plánovaných spoločných zariadení a opatrení.

Konečný prijímateľ finančnej pomoci (oprávnený žiadateľ)

Ministerstvo pôdohospodárstva SR, odbor pozemkových úprav.

Konečný prijímateľ nefinančnej pomoci

Priamy – obvodné pozemkové úrady zodpovedné za pozemkové úpravy.

Nepriamy – vlastníci a nájomcovia pôdy.

Druh podpory

Druh podpory:	nenávratný finančný príspevok
Spôsob financovania:	plné financovanie
Typ investície:	nezisková

Výška podpory

Maximálna výška podpory z celkových oprávnených výdavkov:

- 100 % (75 % EÚ a 25 % SR) pre oblasti cieľa Konvergencia;
- 100 % (50 % EÚ a 50 % SR) pre ostatné oblasti.

Demarkačné línie medzi opatreniami PRV v rámci osi 1 a 2

Prekrývanie podpory medzi opatreniami 125 a 121 je zamedzené odlišnými podporovanými aktivitami (125 - podpora zameraná len na pozemkové úpravy, 121 – podpora aktivít mimo pozemkových úprav).

Prekrývanie podpory medzi opatreniami 125 a 226 je zamedzené odlišnými podporovanými územiaми (125 - mimo území s vysokým rizikom stupňa lesných požiarov, 226 – v oblastiach s rizikovým stupňom lesných požiarov).

Spoločné monitorovacie ukazovatele EÚ

Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Cieľ 2007 – 2013
Výstup	Počet podporených operácií	320
	Celkový objem investícií v €	109 500 000
Výsledok	Zvýšenie hrubej pridanej hodnoty podporených podnikov	nesleduje sa
Dosah	Zmena hrubej pridanej hodnoty počítanej na ekvivalent pracovného miesta (t.j. produktivita práce)	nesleduje sa

Špecifické monitorovacie ukazovatele SR

Výsledok	Dĺžka opravených a vystavaných nových poľných a lesných ciest	280 km
Dosah	Zmena miery extrémnej rozdrobenosti pozemkového vlastníctva na jedného vlastníka	20 %

5.3.1.4. OPATRENIE: ZVÝŠENIE HOSPODÁRSKEJ HODNOTY LESOV**Kód opatrenia**

122 Zvýšenie hospodárskej hodnoty lesov

Právny základ

Kapitola I, články 20 (b) (ii) a 27 nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005

Kapitola III, článok 18 a príloha II, bod 5.3.1.2.2. nariadenia Komisie (ES) č. 1974/2006

Odôvodnenie podpory

Lesy poskytujú drevo ako trvalo obnoviteľnú surovinu vhodnú pre výrobu environmentálne priaznivých produktov a sú zároveň zdrojom ostatných produktov prinášajúcich úžitok pre spoločnosť. Zohrávajú významnú úlohu v hospodárskej činnosti vidieckych oblastí, preto je potrebné zvyšovanie ich hospodárskej hodnoty, pričom sa zachová trvalo udržateľné obhospodarovanie lesov a ich multifunkčná úloha.

Úroveň a výsledky hospodárenia v lesoch ovplyvňujú celý rad iných odvetví a zvyšujú potenciál využitia krajiny. Hospodárenie v lesoch takisto významne prispieva k rozvoju pracovných príležitostí na vidieku. Prispôsobovanie odvetvia lesného hospodárstva novým podmienkam si vyžaduje podporu vhodných investícií pre zabezpečenie jeho konkurencieschopnosti. Väčšina technológií a mechanizmov používaných v lesnom hospodárstve je morálne i fyzicky zastaraná a nespĺňa ani environmentálne kritériá kladené na mechanizmy pracujúce v lese.

V skrátanom programovacom období 2004 – 2006 boli tieto aktivity podporované prostredníctvom podopatrenia 2.1.1 SOP P-RV, resp. podopatrenia 7.1 PRV. V rámci nich bolo prijatých 56 projektov v celkovej sume požiadaviek na verejné zdroje 208,266 mil. Sk.

Výstavba nových ciest podlieha stavebnému konaniu podľa stavebného zákona a môže byť vykonaná len na základe stavebného povolenia. Orgány životného prostredia sú účastníkmi konania pri vydávaní stavebného povolenia.

Cieľ

Zvýšenie ekonomickej hodnoty súkromných a obecných lesov, zvýšenie diverzifikácie produkcie a posilnenie trhových príležitostí.

Tento cieľ sa bude naplňať predovšetkým prostredníctvom:

- rozvoja investícií do nákupu lesnej techniky, zariadení a technológií s cieľom zdokonaľiť, zminimalizovať ich prípadný negatívny dosah na biotopy a zracionalizovať pestovanie a ochranu lesa, ťažbu a dopravu dreva, manipuláciu dreva, zber ostatnej lesnej produkcie;
- rozvoja investícií súvisiacich s výstavbou a rekonštrukciou zariadení priamo slúžiacich lesnému hospodárstvu vrátane lesných ciest (v oblastiach nachádzajúcich sa mimo oblastí s vysokým a stredným stupňom ohrozenia požiarom);
- rozvoja informačných systémov v lesníctve prostredníctvom zavádzania modernej výpočtovej techniky a programového vybavenia vrátane zariadenia pripojenia na internet s cieľom racionalizácie činností na rôznych úrovniach lesníckej prevádzky.

Rozsah a činnosti

Investície sú v súlade s lesohospodárskymi plánmi predmetného územia, ktoré presahuje 10 ha.

Oprávnené sú všetky činnosti, ktoré zlepšujú celkovú výkonnosť podniku a sú v súlade s cieľmi opatrenia a príslušnými právnymi predpismi EÚ, napr.:

- obstaranie strojov a zariadení pre obnovu lesa, výchovu a ošetrovanie mladých lesných porastov, ťažbu, sústred'ovanie, manipuláciu, nakladanie a odvoz dreva, zber nedrevných produktov lesa, ochranu lesa vrátane protipožiarnej ochrany s obmedzením na špeciálne zariadenia;
- obstaranie špeciálnych strojov na opravu lesných ciest (cestné frézy, frézy na čistenie priekop, frézy na odstraňovanie nárastov vrátane ich nosičov);
- výstavba, dostavba a rekonštrukcia ostatných zariadení priamo slúžiacich lesníckej prevádzke (napr. sklady lesného reprodukčného materiálu, manipulačno-expedičné sklady, budovy a zariadenia manipulačno-expedičných skladov) vrátane lesných ciest (v oblastiach nachádzajúcich sa mimo oblastí s vysokým a stredným stupňom ohrozenia požiarom);
- obstaranie výpočtovej techniky (hardvér), programového (softvér) a iného elektronického vybavenia s cieľom zefektívnenia činností súvisiacich s obhospodarovaním lesov a marketingom lesnej produkcie.

Oprávnené výdavky

1. investície do dlhodobého hmotného majetku;
2. investície do dlhodobého nehmotného majetku;
3. vlastná práca.

Konečný prijímateľ (oprávnený žiadateľ)

Fyzické a právnické osoby obhospodarujúce lesy vo vlastníctve:

- súkromných vlastníkov a ich združení,
- obcí a ich združení,
- cirkvi ktorej majetok možno podľa právneho poriadku SR považovať za súkromný, pokiaľ ide o jeho správu a nakladanie s ním. Vlastník má práva a povinnosti zakotvené v obchodnom zákonníku.

Druh podpory

Druh podpory:	nenávratný finančný príspevok
Spôsob financovania:	podielové financovanie
Typ investície:	zisková

Výška podpory

Maximálna výška podpory z celkových oprávnených výdavkov:

- **50%** (37,5 % EÚ a 12,5 % SR) pre oblasti cieľa Konvergencia, pričom minimálne 50 % predstavujú vlastné zdroje.
- **50 %** (25 % EÚ a 25 % SR) pre ostatné oblasti, pričom minimálne 50 % predstavujú vlastné zdroje.

Spoločné monitorovacie ukazovatele EÚ

Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Cieľ 2007 – 2013
Výstup	Počet lesníckych subjektov prijímajúcich investičnú podporu	200
	Celkový objem investícií v €	82 080 000
Výsledok	Počet podnikov, ktoré zaviedli nové produkty a/alebo techniky	190
	Zvýšenie hrubej pridanej hodnoty v podporených podnikoch	465 mil. SKK (14,1 mil. €)
Dosah	Prírastok čistej pridanej hodnoty vyjadrenej paritou kúpnej sily (t.j. ekonomický rast)	400 mil. SKK (12,1 mil. EUR)
	Zmena hrubej pridanej hodnoty počítanej na ekvivalent pracovného miesta (t.j. produktivita práce)	4500 €

5.3.1.5. OPATRENIE: ODBYTOVÉ ORGANIZÁCIE VÝROBCOV**Kód opatrenia**

142 Podporovanie vzniku odbytových organizácií výrobcov

Právny základ

Kapitola I, článok 20 (d) (ii) a článok 35 nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005

Príloha II, bod 5.3.1.4.2. nariadenia Komisie (ES) č. 1974/2006

Odôvodnenie podpory

Pre efektívny odbyt poľnohospodárskych produktov v súčasných podmienkach na agrárnom trhu EÚ je pre poľnohospodárskych prvovýrobcov nutné, aby sa združovali do špecializovaných organizácií výrobcov.

Na Slovensku vznikali pred vstupom do EÚ odbytové organizácie výrobcov (ďalej len „OOV“) len v minimálnom počte. V rámci programu SAPARD bolo schválených 6 OOV na komodity ovocie a zelenina (2), zemiaky, sladkovodné ryby, jatočné ošípané a hydina a vajcia. Rozvoj zakladania OOV nastal až podporou týchto združení z Plánu rozvoja vidieka SR pre programovacie obdobie 2004 – 2006, kedy bolo prijatých 37 žiadostí a k 31. 12. 2006 schválených 17 OOV. Ich ekonomická sila a fungovanie by mala rásť v nasledujúcom období, kedy môžeme očakávať prvé pozitívne výsledky takejto spolupráce poľnohospodárskych výrobcov v SR.

V novom programovacom období by mala byť pomoc určená predovšetkým pre malých a stredných podnikateľov, ktorí sa spájajú do väčších celkov a tak nadobudnú väčšiu silu v presadzovaní svojich záujmov. Na strane odberateľov sú čoraz náročnejšie požiadavky na kvantitu, kvalitu a cenu. Popri informáciách a radách sú pre zakladanie odbytových organizácií výrobcov veľmi potrebné stimuly. Takéto stimuly môžu byť vo forme finančnej podpory pre zakladanie a činnosť odbytových organizácií výrobcov.

Cieľ

Podporiť vznik, formovanie a uľahčenie administratívnych operácií odbytovým organizáciám výrobcov.

Tento cieľ sa bude napĺňať predovšetkým prostredníctvom:

- prispôsobovania výroby a množstva výrobkov členov organizácie požiadavkám trhu;
- spoločného uvádzania tovarov na trh vrátane prípravy na predaj, centralizácie predaja a zásobovania hromadných odberateľov;
- zvyšovania pridanej hodnoty spoločnej produkcie a jej lepšieho zhodnocovania;
- stanovenia spoločných pravidiel pre výrobné informácie najmä so zreteľom na zber úrody/produkcii a dostupnosť.

Rozsah a činnosť

Podporované budú aktivity pre založenie a činnosti odbytových organizácií výrobcov, ktorých členovia budú fyzické alebo právnické osoby podnikajúce v poľnohospodárstve na území Slovenska a vyrábajúce nasledovné živočíšne alebo rastlinné komodity:

mlieko	zemiaky
jatočný hovädzí dobytok	obilniny
jatočné ošípané	olejniny a strukoviny
hydina a vajcia	chmeľ

ovce	muštové hrozno
kozy	liečivé, aromatické a koreninové rastliny
včelie produkty	drobné ovocie

Oficiálny postup uznávania odbytových organizácií výrobcov resp. skupín výrobcov

Odbytové organizácie výrobcov založené na ostatné komodity sú uznávané PPA, ktorá overuje splnenie týchto hlavných kritérií pre uznanie:

- a) právna forma OOV je podľa zákona č. 513/1991 Zb. - Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov;
- b) o podporu môžu žiadať len odbytové organizácie poľnohospodárskych prvovýrobcov
- c) minimálny počet členov OOV je päť;
- d) každý člen OOV musí predat' prostredníctvom tejto organizácie minimálne 80 % objemu trhovej produkcie príslušnej komodity, na ktorú bola uznaná;
- e) predloží stanovky OOV, ktoré budú obsahovať minimálne nasledovné pravidlá:
 - prijímania nových členov
 - ukončenia členstva v OOV
 - vyradenia z OOV
 - a minimálnu dobu členstva v OOV, ktorá musí byť minimálne 1 kalendárny rok;
- f) výrobcovia sú členmi len jednej odbytovej organizácie v rámci príslušnej komodity;
- g) odbytová organizácia uzatvorí so svojimi členmi zmluvy o spôsobe a výške úhrad za nákup a predaj produkcie;
- h) odbytová organizácia musí mať stanovené spoločné pravidlá:
 - pre kvalitu produktov;
 - pre umiestňovanie výrobkov na trh, resp. do spracovateľských podnikov;
 - pre výrobné informácie najmä so zreteľom na zber úrody/produkciiu a dostupnosť.
- i) hlavnou činnosťou OOV je spoločný odbyt produktov svojich členov, na ktoré bola OOV uznaná, pričom nesmie nakupovať a predávať produkty aj od nečlenských subjektov, okrem prípadov ak odbytová organizácia musí splniť dodávateľské záväzky za svojho člena, ktorý nedodal dohodnuté množstvo, pričom množstvo produktu nakúpeného od nečlenských subjektov nepresiahne 20 % množstva naturálneho objemu stanoveného členskými subjektmi na príslušný hospodársky rok;
- j) odbytová organizácia vedie samostatné účtovníctvo, z ktorého sa dá zistiť podiel a výška hlavnej činnosti, pre potreby určenia výšky paušálnej platby;
- k) nesmie uzatvárať kartelové, prípadne iné dohody, ktoré by obmedzovali súťaž na trhu;
- l) odbytová organizácia sa zaviazá poskytovať informácie pre potreby rezortnej štatistiky, umožniť prístup finančným a kontrolným orgánom do svojich prevádzkových priestorov a účtovných dokladov.

Konečný prijímateľ (oprávnený žiadateľ)

Odbytové organizácie výrobcov uznané príslušnou inštitúciou od začiatku do konca programovacieho obdobia (1. januára 2007 do 31. decembra 2013).

Súlady s prvým pilierom SPP

Podmienka, aby činnosti zahrnuté do schém podpory uvedených v prílohe I k nariadeniu č. 1974/2006 a výnimočne profitujúce z podpory rozvoja vidieka neboli podporené relevantnými nástrojmi SPP, je zabezpečená tak, že v Príručke pre žiadateľa o poskytnutie nenávratného finančného príspevku je uvedená nasledovná podmienka: Žiadateľ musí deklarovať, že pre

každý vybraný projekt sa použije iba jeden zdroj financovania z EÚ alebo z národných zdrojov.

Druh podpory

Druh podpory:	nenávratný finančný príspevok
Spôsob financovania:	paušálna platba
Typ investície:	nezisková

Výška podpory

Maximálna výška podpory:

- 100 % (75 % EÚ a 25 % SR) pre oblasti cieľa Konvergencia;
- 100 % (50 % EÚ a 50 % SR) pre ostatné oblasti.

Výška paušálnej platby

Podpora sa poskytne v ročných splátkach počas prvých piatich rokov odo dňa uznania odbytovej organizácie výrobcov. Vypočíta sa na základe hodnoty ročne predanej produkcie organizácie a nepresiahne:

- a) v prvom roku 5 %, v druhom roku 5 %, v treťom roku 4 %, vo štvrtom roku 3 % a v piatom roku 2% z hodnoty predanej produkcie do 1 mil. € a
- b) v prvom roku 2,5 %, v druhom roku 2,5 %, v treťom roku 2,0 %, vo štvrtom roku 1,5 % a v piatom roku 1,5 % z hodnoty predanej produkcie presahujúcej 1 mil. €.

V žiadnom prípade však podpora nesmie presiahnuť:

- 100 000 € v prvom roku,
- 100 000 € v druhom roku,
- 80 000 € v treťom roku,
- 60 000 € v štvrtom roku,
- 50 000 € v piatom roku.

Spoločné monitorovacie ukazovatele EÚ

Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Cieľ 2007 – 2013
Výstup	Počet podporených OOV	70
	Obrat podporených OOV v €	191 800 000
Výsledok	Zvýšenie hrubej pridanej hodnoty v podporených podnikoch	465 mil. SKK (14,1 mil. €)
Dosah	Prírastok čistej pridanej hodnoty vyjadrenej paritou kúpnej sily (t.j. ekonomický rast)	400 mil. SKK (12,1 mil. EUR)
	Zmena hrubej pridanej hodnoty počítanej na ekvivalent pracovného miesta (t.j. produktivita práce)	2400 EUR pre poľnohospodárstvo 3044 EUR pre potravinárstvo 4500 EUR pre lesné hospodárstvo

PRIORITA: PREHLBOVANIE VEDOMOSTÍ A ZVYŠOVANIE ODBORNÉHO PREHLADU V OBLASTI AGROPOTRAVINÁRSTVA A LESNÍCTVA**5.3.1.6. OPATRENIE: ODBORNÉ VZDELÁVANIE A INFORMAČNÉ AKTIVITY****Kód opatrenia**

111 Odborné vzdelávanie a informačné aktivity

Právny základ

Kapitola I, článok 20 (a) (i) a článok 21 nariadenia Rady (ES) č.1698/2005

Príloha II, bod 5.3.1.1.1. nariadenia Komisie (ES) č.1974/2006

Odôvodnenie podpory

Cieľom opatrenia je vybaviť ľudí, pracujúcich v oblasti pôdohospodárstva, potrebnými vedomosťami, ktoré posilnia konkurencieschopnosť, zvýšia rast zamestnanosti a prinesú pridanú hodnotu do rezortu a celej spoločnosti. Podobné ciele nachádzame v Národnom programe reforiem v SR – prioritou je udržanie štrukturálnych reforiem, ich výsledkov a rozvoj znalostnej ekonomiky a tiež v Stratégii konkurencieschopnosti Slovenska do roku 2010.

V rámci osi „*konkurencieschopnosť*“ je jedným z cieľov jej dosiahnutia zameranie sa na stratégie rozvoja ľudského potenciálu sprístupnením opatrenia pre vzdelávanie, rozširovanie vedomostí a informačné činnosti pre subjekty poľnohospodárskeho, potravinárskeho a lesného sektora. V podpore vzdelanosti kladieme dôraz na rozvoj kompetencií – odborných spôsobilostí, t.j. schopnosť uplatňovať vedomosti, zručnosti a know-how v nových situáciách, ako je manažovanie a riadenie podnikov v súlade s novými informačnými a komunikačnými technológiami alebo znižovanie regionálnych rozdielov na Slovensku.

Konkurencieschopnosť sektorov pôdohospodárstva sa prejaví zvyšovaním ekonomickej efektívnosti, využitím prírodného potenciálu a racionálnych technológií a skvalitnením ľudských zdrojov.

V rámci osi „*zlepšenie životného prostredia a krajiny*“ sú opatrenia zamerané na manažment krajiny a životného prostredia. Vzťahujú sa na zlepšenie vedomostí farmárov o životnom prostredí a ich vplyve na krajinu s cieľom zachovať biodiverzitu, kvalitu vody, pôdy, obmedzovanie genetickej erózie originálnych a historicky významných populácií z rastlinných druhov, zmiernenie klimatických zmien a podpora aktivít, ktoré prispievajú k zvýšeniu hodnoty územia. Dôraz sa kladie na trvalo udržateľné poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo vo vidieckych oblastiach.

Chceme podporovať ďalšie vzdelávanie a informačné činnosti pre farmárov a lesníkov v oblasti opatrení a systémov hospodárenia šetrných k životnému prostrediu (napr. ekologické poľnohospodárstvo, agro-environmentálne opatrenia), hospodárenie na územiach s vysokou prírodnou hodnotou, rozvoji dobrých životných podmienok hospodárskych zvierat.

Vývoj a špecializácia poľnohospodárstva a lesného hospodárstva si vyžaduje primeranú úroveň technického a ekonomického vzdelávania zahrňujúc nové informačné technológie a tiež nové poznatky z oblasti kvality výrobkov, výsledky výskumu a trvalo udržateľný manažment prírodných zdrojov s dodržiavaním a uplatňovaním výrobných postupov, ktoré sú v súlade s ochranou a udržaním prírodnej krajiny a environmentu (napr. požiadavky cross compliance).

Z pohľadu predchádzajúcich skúseností ako i súčasnej situácie v poľnohospodárskom, potravinárskom a lesníckom sektore, je potrebné pokračovať v implementácii opatrenia vzdelávacie a informačné aktivity v nadväznosti na opatrenia EPFRV a ciele SPP.

Analýza SWOT poukazuje na nasledovné vzdelávacie a informačné potreby:

- podporiť a rozšíriť vzdelávacie a informačné aktivity na všetkých dospelých, ktorí sa zaoberajú poľnohospodárstvom, potravinárstvom a lesným hospodárstvom;
- v rámci možností podporovať zavádzanie a rozširovanie informačných a komunikačných technológií;
- zvýšiť záujem o ďalšie vzdelávanie v oblasti minimálneho dodržiavania zákonných noriem a štandardov (cross compliance), ktoré prispievajú k zlepšeniu stavu životného prostredia;
- podporovať ďalšie vzdelávanie v oblasti zavádzania nových technológií bez negatívneho vplyvu poľnohospodárstva a lesného hospodárstva na životné prostredie a krajinu;
- zvyšovať informovanosť a vzdelanosť občanov vo vidieckom priestore.

Pridaná hodnota odborných vzdelávacích a informačných aktivít sa prejaví v:

- zlepšenej konkurencieschopnosti potravinárskeho priemyslu v spojení so zvýšenou kvalitou potravín pri systematickom zavádzaní systému riadenia kvality prepojenom s normami ISO v ostatných odvetviach potravinárskeho priemyslu;
- diverzifikácii ekonomickej základne vidieckych oblastí najmä prostredníctvom zavádzania odvetví, ktoré poskytnú priestor pre finalizáciu a odbyt na domacom i zahraničnom trhu;
- zlepšení využívania a zhodnotenia guľatiny a ostatných lesných produktov (biomasa, lesné plody, liečivé rastliny, tráva, bahno, lovná zver a pod.).

Ak sa má zvýšiť konkurencieschopnosť v poľnohospodárstve, potravinárstve a lesnom hospodárstve, je potrebné, aby pracovná sila rozvíjala a skvalitňovala svoje profesijné kompetencie, t. j. zručnosti, vedomosti a postoje, aby mohla rýchlo reagovať na nové požiadavky na trhu práce, ktoré si vyžaduje vedomostná spoločnosť. Rozvoj podnikateľského ducha, modernizácia podnikania, riadenia a organizácie práce môžu zlepšiť ekonomický výsledok, pridať novú hodnotu. Podnikanie je schopnosť jedinca zmeniť myšlienku na skutok. Zahŕňa tvorivosť, inováciu, plánovanie, riadenie so zámerom dosiahnuť cieľ. Preukázalo sa, že spôsoby riadenia, tímová práca a atmosféra pracovného prostredia, prispôsobovanie sa vlastnej podnikovej štruktúry môžu zlepšiť a udržať si konkurencieschopnosť. Miera technologickej zmeny prebiehajúcej v modernom poľnohospodárstve znamená, že v rámci určitého pracovného miesta bude dochádzať k zmenám, ktoré si vyžadujú rozvoj nových kompetencií a zvyšovanie účasti dospelých na celoživotnom vzdelávaní. Farmári nájdu nové pracovné príležitosti vo výrobe produktov s vysokou pridanou hodnotou. Uplatnením nových technológií sa nasmeruje výroba v prospech spotrebiteľa. Budúcnosť majú podniky s inovatívnymi prístupmi a zárukou kvality, ktoré im vytvoria imidž a dobré meno.

Toto opatrenie má prierezový charakter a podporuje efektívne vykonávanie ostatných opatrení programu v osiach 1 a 2 a maximalizuje hodnotu finančných investícií.

Cieľ

Rozšíriť rámec vzdelávacích a informačných aktivít a šíriť poznatky pre všetkých pracujúcich v poľnohospodárstve, potravinárstve a lesnom hospodárstve.

Tento cieľ sa bude naplňať predovšetkým prostredníctvom:

- vytvárania predpokladov pre dosiahnutie čo najväčšieho prínosu a pridanej hodnoty v rámci relevantných opatrení programu;
- poskytovania potrebných vedomostí a zručností pre:
 - *zavádzanie inovácií, nových metód a nástrojov práce v poľnohospodárskych, potravinárskych a lesníckych podnikoch pre zvýšenie ich efektívnosti,*
 - *zavádzanie a rozširovanie informačných a komunikačných technológií súvisiacich s poľnohospodárskou, lesníckou alebo prvospracovateľskou činnosťou,*
 - *zabezpečovanie a zvyšovanie kvality hospodárenia, výroby a bezpečnosti potravín,*
 - *udržanie existujúcich a tvorbu nových pracovných miest,*
 - *zlepšenie ochrany životného prostredia,*
 - *dodržiavanie bezpečnosti práce.*

Rozsah a činnosti (vrátane foriem vzdelávacích aktivít)

Podpora je cielená na vzdelávacie projekty zamerané na získavanie, prehľbovanie a inovácie vedomostí a zručností a šírenie informácií o jednotlivých opatreniach EPFRV a cieľoch Spoločnej poľnohospodárskej politiky. Oprávnené sú všetky vzdelávacie a informačné aktivity, ktoré súvisia s cieľmi opatrenia:

1. všetky formy ďalšieho vzdelávania, ktorých zameranie je v súlade s cieľmi opatrenia a príslušnými právnymi predpismi EÚ.

Vzdelávacie aktivity (napr. semináre, kurzy, školenia) tematicky zamerané na:

- technické, ekonomické a manažérske vedomosti súvisiace s rozvojom a konkurencieschopnosťou podniku v rezorte (aktualizácia zákonov, manažérske správanie, motivačné stratégie, komunikačné techniky, firemná kultúra);
- nové technológie z oblasti poľnohospodárstva, potravinárstva a lesného hospodárstva;
- poznatky z oblasti zvyšovania kvality hospodárenia výroby, výrobkov a bezpečnosti potravín;
- prenos a využívanie poznatkov a výsledkov výskumu do pôdohospodárskej praxe (napr. technologické inovácie výrobných systémov, rozvoj biotechnológií);
- trvaloudržateľný manažment prírodných zdrojov;
- poznatky z dodržiavania krížového plnenia (cross compliance);
- využívanie výrobných postupov kompatibilných s obhospodarovaním a udržiavaním prírodnej krajiny a environmentu.

2. nasledovné formy informačných aktivít s aktuálnym obsahom a prínosom pre prax podľa platnej legislatívy SR:

- tvorba nových vzdelávacích programov;
- tvorba analýz vzdelávacích potrieb;
- krátkodobé kurzy, školenia a tréningy na získanie potrebných vedomostí a zručností;
- konferencie a semináre;
- televízne a rozhlasové kampane (ako sú napr. propagačné a informačné kampane na podporu kvality a bezpečnosti potravín, mediálne aktivity, besedy, talk shows);
- výmenné informačné stáže a návštevy;
- putovné aktivity k cieľovým skupinám;
- ďalšie formy, ako napríklad tlačené publikácie a webové portály, informačný a poradenský servis zameraný na celoživotné vzdelávanie.

Uprednostňujú sa kombinácie uvedených foriem.

Neoprávnené projekty

- podpora sa nevzťahuje na vzdelávacie projekty, ktoré sú organizované v rámci existujúceho školského systému na úrovni stredných, vyšších a vysokých škôl (vrátane špecializačného a kvalifikačného štúdia).

Konečný prijímateľ finančnej pomoci (oprávnený žiadateľ)

Oprávneným žiadateľom sú subjekty – inštitúcie, pôsobiace v oblasti vedy, výskumu a ďalšieho vzdelávania a v predmete svojej činnosti majú vzdelávacie aktivity alebo poskytovanie informačných aktivít (štátne, príspevkové, rozpočtové, verejno-právne, neziskové organizácie, občianske a záujmové združenia, profesijné komory).

Konečný prijímateľ nefinančnej pomoci

Subjekty – prvovýrobcovia a spracovatelia produktov z oblasti poľnohospodárstva, potravinárstva a lesného hospodárstva.

Forma podpory

Forma podpory: nenávratný finančný príspevok
 Spôsob financovania: plné financovanie
 Typ investície: nezisková

Výška podpory

Maximálna výška podpory z celkových oprávnených výdavkov:

- 100 % (75 % EÚ a 25 % SR) pre oblasti cieľa Konvergencia;
- 100 % (50 % EÚ a 50 % SR) pre ostatné oblasti.

Demarkačná línia s ostatnými operačnými programami

Európsky sociálny fond nadväzuje na EPFRV v rovine zvyšovania kompetencií a zručností obyvateľstva všeobecne. Neprekrývanie podpôr je zabezpečené odlišnou cieľovou skupinou v príslušných schémach podpory.

Spoločné monitorovacie ukazovatele EÚ

Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Cieľ 2007 – 2013
Výstup	Počet účastníkov vzdelávacích aktivít	10 000
	Počet realizovaných vzdelávacích dní	3 500
Výsledok	Počet účastníkov, ktorí úspešne absolvovali vzdelávaciu aktivitu	8 000
Dosah	Zmena hrubej pridanej hodnoty počítanej na ekvivalent pracovného miesta (t. j. produktivita práce)	2400 € pre poľnohospodárstvo 3044 EUR pre potravinárstvo 4500 € pre lesné hospodárstvo

5.3.1.7. OPATRENIE: VYUŽÍVANIE PORADENSKÝCH SLUŽIEB**Kód opatrenia**

114 Využívanie poradenských služieb poľnohospodármi a užívateľmi lesov

Právny základ

Kapitola I, článok 20 (a) (iv) a článok 24 nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005

Kapitola III, článok 15 a príloha II, bod 5.3.1.1.4. nariadenia Komisie (ES) č. 1974/2006

Odôvodnenie podpory

Vzhľadom na čoraz väčší záujem širokej verejnosti o kvalitu životného prostredia, či kvalitu potravín sa v súčasnosti kladie veľký dôraz na uplatňovanie noriem súvisiacich so životným prostredím, ľudským zdravím, zdravím a životnými podmienkami zvierat a s bezpečnosťou potravín. Preto je zo strany poľnohospodárov, vlastníkov a obhospodarovateľov lesov dôležité a užitočné využívať poradenské služby pre všeobecnú informovanosť a odborné usmernenie v konkrétnych oblastiach a na druhej strane zo strany štátu tieto činnosti podporiť.

Cieľom tohto opatrenia je preto pomôcť poľnohospodárom, vlastníkovi a obhospodarovateľovi lesov lepšie riadiť svoje podniky predovšetkým z hľadiska udržateľnosti v ekologickom zmysle slova. Opatrenie má prierezový charakter, pretože okrem užívateľov osi 1 ho môžu využiť aj užívatelia osi 2 (všetky opatrenia) a osi 3 (opatrenie „Podpora činností v oblasti cestovného ruchu“), čím prispieva aj k dosahovaniu cieľov týchto osí.

Opatrenie nadväzuje na podopatrenie č. 4.2 „Poradenstvo“ z Plánu rozvoja vidieka SR 2004 – 2006, na ktoré bolo vyčlenených 853 tis. € z verejných zdrojov. Celkovo bolo predložených 592 projektov, z toho k 31. 12. 2006 bolo schválených 229 projektov v celkovom objeme podpory z verejných zdrojov 339 tis. €. Súčasné opatrenie na rozdiel od spomínaného podopatrenia zahŕňa ako oprávneného žiadateľa aj vlastníkov a obhospodarovateľov lesov a rozšírený je aj možný okruh zamerania poradenskej služby.

Cieľ

Umožniť poľnohospodárskym a lesným podnikom zlepšiť riadenie svojich podnikov v environmentálnom zmysle slova.

Rozsah a činnosti

Účelom podpory v rámci tohto opatrenia je pomôcť subjektom poľnohospodárstva a lesníctva niesť náklady vyplývajúce z využívania poradenských služieb v príslušných oblastiach hospodárenia.

Predmetom poľnohospodárskeho poradenstva nie je zavádzanie nových noriem, ale podobne ako v prípade auditu individuálne posúdenie správnosti hospodárenia podniku v tomto prípade však predovšetkým z hľadiska zákonných požiadaviek na riadenie (statutory management requirements), dobrých poľnohospodárskych a environmentálnych podmienok (GAEC) ustanovených v nariadení Rady (ES) č. 1782/2003 a noriem týkajúcich sa bezpečnosti pri práci (podrobný opis východiskového stavu + analýza plnenia každej normy/požiadavky osobitne). Následne poradca musí identifikovať tie oblasti hospodárenia, kde sú potrebné iné riešenia.

Vo všeobecnosti je účelom tohto opatrenia umožniť evidenciu a zaznamenávanie pohybu materiálov a procesov na úrovni podniku, ktoré sa týkajú zákonných požiadaviek uvedených v prílohe III a IV nariadenia č. 1782/2003. Nejde pritom o nástroj kontroly, ale o zvýšenie

povedomia poľnohospodára v oblasti zlepšenia hospodárenia podniku z hľadiska týchto noriem.

Poskytnuté poradenstvo môže napríklad zahŕňať evidenciu pohybu materiálu týkajúcu sa osív vrátane ich ošetrovania, aplikácie umelých hnojív (množstvá a čas), výnosov, skladovania plodín a pozberovej úpravy, predanej produkcie, rotácie plodín, prípravkov na ochranu rastlín, krmív, liečenia, veterinárneho ošetrovania, ustajňovacích a manipulačných zariadení pre zvieratá alebo uskladňovanie hnoja.

Podobne ako pri audite firiem sa zavedie správna prax a evidencia overená externými odborníkmi.

Opis poľnohospodárskeho/lesného poradenského systému vrátane postupu pri výbere subjektov zodpovedných za poskytnutie týchto služieb poľnohospodárom/lesníkom

Poradenským subjektom môžu byť súkromné fyzické a právnické osoby, neziskový sektor, orgány verejnej správy a komory vzniknuté na základe osobitného zákona, ktoré musia spĺňať nasledovné kritériá:

- dostatočne kvalifikovaný personál poradcov – certifikácia poradcov;
- administratívne a technické vybavenie;
- skúsenosti z poskytovania poradenstva v predmetných oblastiach.

Certifikáciu bude vykonávať štátom poverená inštitúcia.

Konečný prijímateľ (oprávnený žiadateľ)

Fyzické a právnické osoby pôsobiace v poľnohospodárskej prvovýrobe a lesnom hospodárstve.

Druh podpory

Forma podpory: nenávratný finančný príspevok
 Spôsob financovania: podielové financovanie
 Typ investície: nezisková

Výška podpory

Maximálna výška podpory z celkových oprávnených výdavkov:

- **80 %** (60 % EÚ a 20 % SR) pre oblasti cieľa Konvergencia, maximálne však **1500 €**, pričom minimálne 20 % predstavujú vlastné zdroje.
- **80 %** (40 % EÚ a 40 % SR) pre ostatné oblasti, maximálne však **1500 €**, pričom minimálne 20 % predstavujú vlastné zdroje.

Poradenskú službu bude môcť konečný prijímateľ využiť maximálne raz za dva roky.

Spoločné monitorovacie ukazovatele EÚ

Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Cieľ 2007 – 2013
Výstup	počet podporených poľnohospodárov	1300
	počet podporených majiteľov, resp. užívateľov lesov	350
Výsledok	Zvýšenie hrubej pridanej hodnoty podporených podnikov	465 mil. SKK (14,1 mil. €)
Dosah	Zmena hrubej pridanej hodnoty počítanej na ekvivalent pracovného miesta (t. j. produktivita práce)	2400 € pre poľnohospodárstvo 4500 € pre lesné hospodárstvo

5.3.2. OS 2 – ZLEPŠENIE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A KRAJINY**5.3.2.1 Opatrenia zamerané na trvalo udržateľné využívanie poľnohospodárskej pôdy****5.3.2.1.1 OPATRENIE: PLATBY ZA ZNEVÝHODNENÉ PRÍRODNÉ PODMIENKY V HORSKÝCH OBLASTIACH A PLATBY V OSTATNÝCH ZNEVÝHODNENÝCH OBLASTIACH****Kód opatrenia**

211 Platby poľnohospodárom za znevýhodnené prírodné podmienky v horských oblastiach
212 Platby poľnohospodárom v oblastiach so znevýhodnenými podmienkami iných ako horské oblasti

Právny základ

Článok 36 a) i) a ii) a články 37, 50, 51, 93 nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005
Príloha II bod 5.3.2.1.1. a 5.3.2.1.2. nariadenia Komisie (ES) č. 1974/2006

Odôvodnenie podpory

Pokračujúca poľnohospodárska činnosť v horších prírodných podmienkach je základným predpokladom udržania osídlenia týchto oblastí s prijateľnými príjmami vidieckeho obyvateľstva v takom rozsahu, aby plnila svoje krajinotvorné, environmentálne a sociálne funkcie pri dodržiavaní stanovených podmienok. Slovensko je prevažne hornatá krajina s vysokým podielom málo produkčných pôd a zastúpením pôd, ktoré majú špecifické znevýhodnenia (zamokrené pôdy, piesčité pôdy a skeletnaté pôdy).

Podpora znevýhodnených oblastí bola využívaná už v období pred vstupom do EÚ. Po vstupe SR do EÚ bola podpora realizovaná prostredníctvom opatrenia Plánu rozvoja vidieka. Platby boli poskytované na hektár poľnohospodárskej pôdy zaradenej vo vymedzených oblastiach znevýhodnenia.

Cieľ

Zabezpečiť pokračovanie poľnohospodárstva v znevýhodnených oblastiach prostredníctvom:

- zachovania a podpory udržateľných systémov hospodárenia, ktoré rešpektujú ochranu životného prostredia a charakter krajiny;

Určenie znevýhodnených oblastí

Znevýhodnené oblasti sú stanovené v súlade s čl. 50 ods. 2, 3 a článkom 93 nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005, s prihliadnutím na prírodné, ekonomické a demografické podmienky Slovenska. Kritériá a typy znevýhodnenia ostávajú v platnosti v rozsahu PRV SR 2004 – 2006 podľa nariadenia Rady (ES) č. 1257/1999 okrem znevýhodnených oblastí s environmentálnymi obmedzeniami.

Základnou územnou jednotkou pre zaradenie poľnohospodárskej pôdy do horských a ostatných znevýhodnených oblastí je obec (NUTS 5), do oblastí so špecifickými nevýhodami katastrálne územie.

Znevýhodnené oblasti

- A. horské oblasti;
- B. ostatné znevýhodnené oblasti;
- C. oblasti so špecifickými nevýhodami.

HORSKÉ OBLASTI (označenie H)

Do horských oblastí sú zaradené obce, ktoré spĺňajú jedno z nasledovných kritérií:

- priemerná nadmorská výška obce väčšia alebo rovná 700 m. n. m.;
- priemerná nadmorská výška obce väčšia alebo rovná 600 m. n. m. a menšia ako 700 m. n. m.;
- svahovitosť územia obce väčšia alebo rovná 20 % (11,18°) na ploche väčšej ako 50 % územia obce;
- priemerná nadmorská výška obce väčšia alebo rovná 500 m. n. m. a menšia ako 600 m. n. m. v kombinácii so svahovitosťou obce väčšou ako 15 % (8,31°) na ploche väčšej ako 50 % územia obce.

OSTATNÉ ZNEVÝHODNENÉ OBLASTI (označenie O)

Ostatné znevýhodnené oblasti sú ucelené územia, ktoré zároveň spĺňajú všetky tieto kritériá na úrovni obce:

- **výnosovosť** poľnohospodárskej pôdy je menšia ako 80 % národného priemeru (27 bodov);
alebo
- zastúpenie trvalých trávnych porastov a krmovín na poľnohospodárskej pôde obce – je väčšie alebo rovné ako 50 % a počet VDJ/ha na týchto plochách je menší ako 1;
alebo
- výnos (úroda) obilia je menšia ako 80 % národného priemeru (3,89 t/ha).
- **hustota** obyvateľstva okresu je menšia ako 72 obyvateľov na km²;
- **podiel pracovníkov** v pôdohospodárstve na ekonomicky aktívnom obyvateľstve v okrese je väčší alebo rovný ako 12 %.

v rámci okresu:

- výnosovosť poľnohospodárskej pôdy je menšia ako 80 % národného priemeru (27 bodov);
- hustota obyvateľstva okresu je menšia ako 72 obyvateľov na km²;
- podiel pracovníkov v pôdohospodárstve na ekonomicky aktívnom obyvateľstve v okrese je väčší alebo rovný ako 12 %.

v rámci kraja:

- výnosovosť poľnohospodárskej pôdy je menšia ako 80 % národného priemeru (27 bodov);
- hustota obyvateľstva kraja je menšia ako 72 obyvateľov na km²;
- podiel pracovníkov v pôdohospodárstve na ekonomicky aktívnom obyvateľstve v kraji je väčší alebo rovný ako 12 %.

OBLASTI SO ŠPECIFICKÝMI NEVÝHODAMI (označenie S)

Spoločným cieľom v oblastiach so špecifickými nevýhodami je pokračovať v poľnohospodárskej činnosti, zachovať alebo zlepšiť životné a krajinné prostredie, resp. udržiavať turistický potenciál. Bez aktívnej poľnohospodárskej činnosti v týchto oblastiach by dochádzalo k devastácii krajiny, životného prostredia a vyludňovaniu krajiny. Vo všeobecnosti sa jedná o prihraničné oblasti Slovenska.

Do oblastí so špecifickými nevýhodami sú zaradené katastrálne územia obcí, na území ktorých sú:

- zamokrené pôdy na výmere väčšej alebo rovnej 50 % výmery poľnohospodárskej pôdy;

- pôdy extrémne suché na výmere väčšej alebo rovnej 50 % výmery poľnohospodárskej pôdy;
- skeletnaté pôdy na výmere väčšej alebo rovnej 50 % výmery poľnohospodárskej pôdy;
- pôdy flyšového pásma;
- málo produkčné pôdy (výnosovosť do 27 b.);
- pôdy prechodných území.

Tabuľka: Súhrnný prehľad LFA

Kategória znevýhodnenia	LFA SR		Oblasti Konvergenčného cieľa		Ostatné oblasti	
	Poľnohospodárska pôda		Poľnohospodárska pôda		Poľnohospodárska pôda	
	ha	%	ha	%	ha	%
Horské oblasti	486 594	20 %	486 594	21 %	0	0 %
Ostatné znevýhodnené oblasti	390 966	16 %	363 992	15 %	26 974	32 %
Oblasti so špecifickými nevýhodami	348 203	14 %	341 529	15 %	6 674	8 %
LFA spolu	1 225 764	50 %	1 192 115	51 %	33 648	40 %
<i>Pôda nezaradená do LFA</i>	<i>1 213 644</i>	<i>50 %</i>	<i>1 162 374</i>	<i>49 %</i>	<i>51 270</i>	<i>60 %</i>
Slovensko celkom	2 439 408	100 %	2 354 490	100 %	84 918	100 %

Tabuľka: Podrobná kvantifikácia znevýhodnených oblastí SR

Typ znevýhodnenia		LFA SR	Oblasti Konvergenčného cieľa	Ostatné oblasti
nad 700 m n. m	H1	230 233	230 233	0
nad 600 m n. m	H2	114 330	114 330	0
svahovitosť nad 20 %	H3	96 677	96 677	0
nad 500 m n. m + nad 15 %	H4	45 355	45 355	0
Horské oblasti		486 594	486 594	0
výnosovosť do 17 b. (obec)	O1/1	38 958	38 958	0
výnosovosť do 22 b. (obec)	O1/2	41 667	40 223	1 444
výnosovosť do 27 b. (obec)	O1/3	50 620	47 792	2 828
TTP + krmoviny	O2	41 041	36 580	4 461
obilniny	O3	52 319	34 078	18 241
Výnosovosť do 27 bodov (kraj Banská Bystrica)	O4/1	83 506	83 506	0
Výnosovosť do 27 bodov (okresy BJ, HN, ME, SA, SV, SK, VT)	O4/2	78 313	78 313	0
Výnosovosť do 27 bodov (okres Košice-okolie)	O4/3	4 542	4 542	0
Ostatné znevýhodnené oblasti		390 966	363 992	26 974
zamokrené pôdy	S1	186 584	184 645	1 939
suché pôdy	S2	25 914	24 147	1 767
skeletnaté pôdy	S3	54 339	52 551	1 787
pôdy flyšového pásma	S4	3 301	3 301	0
oblasti s málo produkčnými pôdami	S5	60 997	60 958	40
oblasti s pôdami prechodných území.	S6	17 068	15 928	1 140
Oblasti so špecifickými nevýhodami		348 203	341 529	6 674
LFA		1 225 764	1 192 115	33 648
<i>Pôda nezaradená do LFA</i>		<i>1 213 644</i>	<i>1 162 374</i>	<i>51 270</i>
SR spolu		2 439 408	2 354 490	84 918

Podmienky pre poskytnutie podpory

Žiadateľ o vyrovnávací príspevok v znevýhodnenej oblasti musí:

- Žiadať o podporu iba na využívanú poľnohospodársku pôdu vedenú v evidencii pôdnych blokov a dielov pôdnych blokov (LPIS), ktorá sa nachádzajú na území poľnohospodárskeho podniku.
- Hospodáriť na ploche minimálne 1 ha poľnohospodárskej pôdy (LPIS) v znevýhodnenej oblasti (LFA).
- Vstúpiť do opatrenia minimálne s 1 ha poľnohospodárskej pôdy (LPIS).
- Prijatť záväzok, že bude realizovať poľnohospodársku činnosť minimálne 5 rokov od prvej platby vyrovnávacieho príspevku s výnimkou prípadov vyššej moci, a to najmenej v rozsahu minimálnej výmery v LFA pre vstup do opatrenia.
- Hospodáriť v celom podniku v súlade s dobrými poľnohospodárskymi a environmentálnymi podmienkami podľa článku 5 a prílohy IV nariadenia Rady (ES) č. 1782/2003. Tieto požiadavky sú uvedené v prílohe 2a osi 2.
- Hospodáriť v celom podniku v súlade s príslušnými povinnými štandardmi podľa článku 4 a prílohy III nariadenia Rady (ES) č. 1782/2003 (SMR) .

Geografická alokácia

Opatrenie má horizontálnu pôsobnosť a bude realizované na územiach, ktoré boli uznané za znevýhodnené oblasti.

Konečný prijímateľ (oprávnený žiadateľ)

Fyzické a právnické osoby podnikajúce v poľnohospodárskej prvovýrobe.

Druh a výška podpory

Druh podpory: nenávratný finančný príspevok

Typ investície: nezisková

Forma podpory: ročný vyrovnávací príspevok na ha využívanej poľnohospodárskej pôdy v LFA

Výška podpory

Výšku podpory z EAFRD a národných zdrojov upravuje článok 70 nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005.

Vyrovňavací príspevok pre jednotlivé oblasti znevýhodnenia je pri dodržaní stanovených podmienok poskytovaný v plnej výške z verejných zdrojov.

Kompenzačné platby LFA	EAFRD %	Národné zdroje %	Verejné zdroje spolu %
Oblasti Konvergenčného cieľa	80	20	100
Ostatné oblasti	55	45	100

Spôsob stanovenia podpory

Vyrovňavacie príspevky sú stanovené na ha vyžívanej poľnohospodárskej pôdy. Platba vyrovnávacieho príspevku bude realizovaná ako sadzba na 1 ha oprávnenej plochy – pôdneho bloku evidovaného v LPIS. Vyrovňavacie príspevky sú diferencované podľa jednotlivých typov znevýhodnených oblastí.

Základné ročné platby vyrovnávacích príspevkov pre znevýhodnené oblasti Sk/ha

Rok	Horské oblasti	Ostatné znevýhodnené oblasti	Oblasti so špecifickými nevýhodami
2007 - 2013	4 083 Sk/ha (115,20 EUR/ha)	2 019 Sk/ha (56,96 EUR/ha)	1 507 Sk/ha (42,52 EUR/ha)

* indikatívny kurz 35,4424 Sk/EUR

Výpočet základných platieb pre jednotlivé znevýhodnené oblasti je uvedený v Prílohe 1 osi 2(LFA).

V horských oblastiach budú ročné platby diferencované nasledovne

Typ oblasti	Charakteristika	Percento základnej platby	Vyrovnávací príspevok Sk/ha						
			2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
H1	priemerná nadmorská výška obce väčšia alebo rovná 700 m. n. m.	110 %	4 491 Sk/ha (126,71 EUR/ha)						
H2	priemerná nadmorská výška obce väčšia alebo rovná 600 m. n. m. a menšia ako 700 m. n. m.	100 %	4 083 Sk/ha (115,20 EUR/ha)						
H3	svahovitosť územia obce väčšia alebo rovná 20 % (11,18°) na ploche väčšej alebo rovnnej ako 50 % územia obce	90 %	3 675 Sk/ha (103,69 EUR/ha)						
H4	priemerná nadmorská výška obce väčšia alebo rovná 500 m. n. m. a menšia ako 600 m. n. m. v kombinácii so svahovitou obce väčšou alebo rovnou ako 15 % (8,31°) na ploche väčšej alebo rovnnej ako 50 % územia obce	75 %	3 062 Sk/ha (86,39 EUR/ha)						

V ostatných znevýhodnených oblastiach budú ročné platby diferencované nasledovne

Typ oblasti	Charakteristika	Percento základnej platby	Vyrovnávací príspevok Sk/ha						
			2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
O1/1	výnosovosť pôd obce nižšia ako 17 bodov	155 %	3 129 Sk/ha (88,28 EUR/ha)						
O1/2	výnosovosť pôd obce vyššia alebo rovná ako 17 bodov a nižšia ako 22 bodov	120 %	2 423 Sk/ha (68,36 EUR/ha)						
O1/3	výnosovosť pôd obce vyššia alebo rovná ako 22 bodov a nižšia ako 27 bodov	100 %	2 019 Sk/ha (56,96 EUR/ha)						
O2	zastúpenie trvalých trávnych porastov a krmovín obce vyššie alebo rovné ako 50 %	70 %	1 413 Sk/ha (39,87 EUR/ha)						
O3	výnos (úroda obilia) obce menšia ako 80 % národného priemeru	55 %	1 111 Sk/ha (31,34 EUR/ha)						
O4/1	priemerná výnosovosť pôd Banskobystrického kraja nižšia ako 27 bodov	120 %	2 423 Sk/ha (68,36 EUR/ha)						
O4/2	priemerná výnosovosť pôd okresov Bardejov, Humenné, Medzilaborce, Snina, Stropkov, Svidník, Vranov nad Topľou nižšia ako 27 bodov	130 %	2 624 Sk/ha (74,03 EUR/ha)						
O4/3	priemerná výnosovosť pôd okresu Košice-okolie nižšia ako 27 bodov	95 %	1 918 Sk/ha (54,11 EUR/ha)						

V oblastiach so špecifickými nevýhodami budú ročné platby diferencované nasledovne

Typ oblasti	Charakteristika	Percento základnej platby	Vyrovnávací príspevok Sk/ha						
			2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
S1	zastúpenie zamokrených pôd na poľnohospodárskej pôde katastrálneho územia väčšie alebo rovné ako 50%	90 %	1 357 Sk/ha (38,29 EUR/ha)						
S2	zastúpenie pôd extrémne suchých na poľnohospodárskej pôde katastrálneho územia väčšie alebo rovné ako 50%	55 %	886 Sk/ha (25,00 EUR/ha)						
S3	zastúpenie skeletnatých pôd na poľnohospodárskej pôde katastrálneho územia väčšie alebo rovné ako 50%	125 %	1 884 Sk/ha (53,15 EUR/ha)						
S4	katastrálne územia flyšového pásma	85 %	1 281 Sk/ha (36,14 EUR/ha)						
S5	oblasti s málo produkčnými pôdami	130 %	1 959 Sk/ha (55,27 EUR/ha)						
S6	oblasti s pôdami prechodných území	95 %	1 432 Sk/ha (40,40 EUR/ha)						

Výpočet diferencovaných platieb pre jednotlivé znevýhodnené oblasti je uvedený v Prílohe 1 osi 2(LFA).

Spoločné monitorovacie ukazovatele EÚ

Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Cieľ 2007 – 2013
Výstup	Počet podporených podnikov –celkovo	3500
	z toho horské oblasti:	1600
	ostatné oblasti:	1900
	Podporená poľnohospodárska pôda	1.14 mil. ha
Výsledok	Hospodárenie na pôdach v LFA prispieva k:	
	– Biodiverzite a poľnohospodárstvu s vysokou prírodnou hodnotou	300 tis. ha pôdy
	– Zabráneniu opúšťania pôdy	1.14 mil. ha
Dosah	Udržanie poľnohospodárskych území s vysokou prírodnou hodnotou	300 tis. ha
	Zabránenie poklesu biodiverzity	Zmena trendu pri znižovaní biodiverzity (relatívny index populačného trendu vybratých druhov vtákov 105% oproti roku 2006)

5.3.2.1.2 OPATRENIE: PLATBY V RÁMCI SÚSTAVY NATURA 2000 A PLATBY SÚVISIACE SO SMERNICOU 2000/60/ES**Kód opatrenia**

213 Platby v rámci systému Natura 2000 a platby spojené so smernicou č. 2000/60/ES

Právny základ

Článok 38 nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005

Príloha II, bod 5.3.2.1.3 nariadenia Komisie (ES) č. 1974/2006

Odôvodnenie podpory

Oblasti sústavy NATURA 2000 určené podľa smerníc 79/409/EHS a 92/43/EHS sú v Slovenskej republike vymedzené v súlade s pravidlami zákona č.543/2002 o ochrane prírody a krajiny. Slovensko má uznesením vlády SR č. 636/2003 schválený národný zoznam 38 lokalít chránených vtáčích území (CHVU) a uznesením vlády SR č. 239/2004 schválený národný zoznam 382 lokalít území európskeho významu (UEV). V zmysle uvedenej legislatívy SR sú v jednotlivých oblastiach obmedzené poľnohospodárske činnosti v intenciách stanovených zákazov a príslušných stupňov územnej ochrany.

Podpora by sa mala poskytovať poľnohospodárom na prekonanie znevýhodnení v dotknutých oblastiach v 4. a 5. stupni ochrany, v ktorom je zákaz aplikovania chemických látok a hnojív, ako i zákaz umiestňovanie košiarov, stavieb alebo iných zariadení na ochranu hospodárskych zvierat. Obmedzenia sa tiež dotýkajú pasenia hospodárskych zvierat a kosenia lúk.

Podpora osobitných metód hospodárenia na územiach NATURA 2000 by mala prispievať k trvalo udržateľnému rozvoju s cieľom chrániť prírodné prostredie a krajinu, hlavne biodiverzitu a územia s vysokou prírodnou hodnotou.

Platby súvisiace so smernicou 2000/60/ES Európskeho parlamentu a Rady z 23. októbra 2000 stanovujú rámec pre činnosť Spoločenstva v oblasti vodnej politiky.

Vláda SR uznesením č. 46/2004 prijala Stratégiu pre implementáciu Rámcovej smernice o vodách v SR, v rámci ktorej schválila časový harmonogram plnenia jednotlivých úloh. Vypracovanie manažmentu povodí je stanovené na obdobie do konca roku 2009. Realizácia opatrení vyplývajúca z uvedených plánov začne v roku 2010.

Cieľ

Pomôcť poľnohospodárom pri riešení špecifického znevýhodnenia vyplývajúce z implementácie smerníc pre sústavu NATURA 2000 (4. a 5. stupeň ochrany) a rámcovej smernice pre vodnú politiku prostredníctvom:

- trvalo udržateľného využívania poľnohospodárskych území s vysokou prírodnou hodnotou;
- ochranou a zlepšením stavu vodných zdrojov.

PREHĽAD PODOPATRENÍ V RÁMCI OPATRENIA „PLATBY V RÁMCI SÚSTAVY NATURA 2000 A PLATBY SÚVISIACE SO SMERNICOU 2000/60/ES“**5.3.2.1.2.1 Platby v rámci sústavy NATURA 2000 na poľnohospodárskej pôde****5.3.2.1.2.2 Platby súvisiace s rámcovou smernicou 2000/60/ES o vodnej politike (WFD)**

5.3.2.1.2.1 Podopatrenie: PLATBY V RÁMCI SÚSTAVY NATURA 2000 NA POĽNOHOSPODÁRSKEJ PÔDE

Predmet a spôsob podpory

Obhospodarovanie poľnohospodárskych pôd – trvalých trávnych porastov na územiach NATURA 2000 spadajúcich do 4. a 5. stupňa ochrany podľa podmienok stanovených pre podporu. Zoznam území je uvedený v prílohe č.3a (Prílohy k osi 2).

Všeobecné podmienky pre poskytnutie podpory

Žiadateľ o platbu v rámci sústavy NATURA 2000 (4. a 5. stupeň ochrany) musí:

- Hospodáriť na výmere minimálne 1 ha poľnohospodárskej pôdy (LPIS) s kultúrou trvalý trávny porast.
- Vstúpiť do podopatrenia s minimálne s 1 ha poľnohospodárskej pôdy (LPIS) – kultúrou trvalý trávny porast.
- Prijatť záväzok, že bude realizovať poľnohospodársku činnosť minimálne 5 rokov od prvej platby kompenzačného príspevku s výnimkou prípadov vyššej moci, a to najmenej v rozsahu minimálnej výmery pre vstup do opatrenia.
- Hospodáriť v celom podniku v súlade s dobrými poľnohospodárskymi a environmentálnymi podmienkami (GAEC) podľa článku 5 a prílohy IV nariadenia Rady (ES) č. 1782/2003 . Tieto požiadavky sú uvedené v prílohe 2a osi 2.
- Hospodáriť v celom podniku v súlade s príslušnými povinnými štandardmi podľa článku 4 a prílohy III nariadenia Rady (ES) č. 1782/2003 (SMR).
- Neaplikovať na trvalých trávnych porastoch žiadne chemické látky a žiadne dodatočné hnojivá (povolené je iba hnojenie pasúcimi sa zvieratami).
- Realizovať pasenie, napájanie, preháňanie a nocovanie hospodárskych zvierat na voľných ležoviskách, ako aj ich ustajnenie mimo stavieb alebo zariadení iba do veľkosti stáda pod 30 veľkých dobytčích jednotiek.
- Realizovať pasenie pod dozorom pastiera
- Realizovať kosby od stredu ku krajom alebo od jednej strany pozemku k druhej v stanovenom termíne (**termín kosieb podľa typu biotopu stanovuje štátna ochrana prírody*)

Geografická alokácia

Opatrenie má horizontálnu pôsobnosť a bude realizované na územiach trvalých trávnych porastov s 4. a 5. stupňom ochrany, ktoré boli podľa legislatívy SR uznané a vyhlásené za oblasti NATURA 2000.

Konečný prijímateľ (oprávnený žiadateľ)

Fyzické a právnické osoby podnikajúce v poľnohospodárskej prvovýrobe .

Druh a výška podpory

Druh podpory:	nenávratný finančný príspevok
Typ investície:	nezisková
Forma podpory:	ročná kompenzačná platba na ha trvalého trávneho porastu v 4. a 5. stupni ochrany UEV

Výška podpory

Výšku podpory z EAFRD a národných zdrojov upravuje článok 70 nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005.

Platba je pri dodržaní stanovených podmienok poskytovaná v plnej výške z verejných zdrojov.

Platby NATURA 2000	EAFRD %	Národné zdroje %	Verejné zdroje spolu %
Oblasti Konvergenčného cieľa	80	20	100
Ostatné oblasti	55	45	100

Spôsob stanovenia podpory

Výška podpory je stanovená ako kompenzácia straty príjmov zo zníženej produkcie z dôvodu zákazu používania chemických látok a hnojív a dodatočných nákladov vyplývajúcich s predpísaného manažovania. Pri kalkulácii platby bol použitý spôsob porovnania obmedzení v 1. stupni ochrany (celé územie SR) a v 4. a 5. stupni ochrany pre trvalé trávne porasty podľa zákona NR SR č.543/2002 o ochrane prírody a krajiny.

Podmienky podpory pre trvalé trávne porasty	Baseline (1. stupeň ochrany)	4. a 5. stupeň ochrany	Ušlý príjem	Dodatočné náklady
Neaplikovať žiadne chemické látky	Nestanovuje žiadny zákaz	Zákaz aplikácie chemických látok	Strata na produkcii hmoty	Na mechanické potláčanie burín
Neaplikovať dodatkové hnojivá	Nestanovuje žiadny zákaz	Zákaz aplikácie hnojív	Strata na produkcii hmoty	-
Obmedzené pasenie do veľkosti stáda 30 VDJ	Nestanovuje žiadne obmedzenie	Predpísaný spôsob pasenia	-	Zvýšené náklady na podmienky pastvy
Denné prekladanie košiarov mimo území s 5. stupňom ochrany	Nestanovuje žiadne obmedzenie	Zákaz košarovania	-	Zvýšené náklady na pracovnú činnosť
Kosiť od stredu ku krajom v stanovenom termíne	Nestanovuje žiadne obmedzenie	Predpísaný spôsob a termín kosby	-	Zvýšené náklady na činnosť
Pasenie pod dozorom pastiera	Nestanovuje žiadne obmedzenie	Predpísaný spôsob pasenia	-	Zvýšené náklady na pracovnú činnosť

Podrobný výpočet platieb na základe porovnania baseline je uvedený v prílohe 3e osi 2.

Výška podpory	Platba
Trvalý trávny porast	2 847 Sk/ha (80,33 EUR/ha)

* indikatívny kurz 35,4424 Sk/EUR

Preukázanie odborného posúdenia opodstatnenosti, adekvátnosti a presnosti výpočtu Platieb v rámci sústavy NATURA 2000 na poľnohospodárskej pôde (článok 48 (2) nariadenia Komisie (ES) č.1974/2006):

Metodika a modely výpočtov pre Platby v rámci sústavy Natura 2000 boli posúdené nezávislou inštitúciou:

- Výskumný ústav pôdoznanectva a ochrany pôdy Bratislava

5.3.2.1.2.2 Podopatrenie: PLATBY SÚVISIACE S RÁMCOVOU SMERNICOU 2000/60/ES O VODNEJ POLITIKE (WFD)

Toto podopatrenie bude dopracované v súlade s článkom 38 nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005 v nadväznosti na vypracovanie a schválenie plánov manažmentu oblastí povodí SR. Vláda SR uznesením č. 46/2004 prijala Stratégiu pre implementáciu Rámcovej smernice o vodách v SR. V rámci tejto stratégie schválila časový harmonogram plnenia jednotlivých úloh. Vypracovanie plánov manažmentu oblastí povodí bolo stanovené do 22. 12. 2009. Nadväzne na schválené plány manažmentu oblastí povodí bude dopracované podopatrenie s príslušnými relevantnými platbami s predpokladanou realizáciou od roku 2010.

Indikatívne rozdelenie prostriedkov

Podopatrenie	Prostriedky
Natura 2000 (UEV 4. a 5.stupeň)	1,928 mil. EUR
WFD	1,507 mil. EUR

Indikatívne stanovenie podporených plôch NATURA 2000: 4 000 ha

z toho v 4. stupni ochrany: 3 000 ha

v 5. stupni ochrany: 1 000 ha

Spoločné monitorovacie ukazovatele EÚ

Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Cieľ 2007 – 2013
Výstup	Počet podporených podnikov v oblastiach NATURA 2000	150
	Počet podporených podnikov podľa smernice 2000/60/ES	bude stanovený po dopracovaní podopatrenia
	Podporená poľnohospodárska pôda v oblastiach NATURA 2000	4000 ha
	Podporená poľnohospodárska pôda v oblastiach podľa smernice 2000/60/ES	bude stanovený po dopracovaní podopatrenia
Výsledok	Výmera oblastí úspešnej starostlivosti o krajinu	bude stanovený po dopracovaní podopatrenia
Dosah	Zvrátenie poklesu biodiverzity	Zmena trendu pri znižovaní biodiverzity (relatívny index populačného trendu vybraných druhov vtákov - 105% oproti roku 2006)
	Udržiavanie poľnohospodárskych území s vysokou prírodnou hodnotou	4000 ha
	Zlepšenie kvality vody	zniženie obsahu N z poľnohospodárskej produkcie pod 50 mg/l
	Príspevok k zmierneniu klimatických zmien	Zníženie produkcie skleníkových plynov

5.3.2.1.3 OPATRENIE: AGROENVIRONMENTÁLNE PLATBY**Kód opatrenia**

214 Agroenvironmentálne platby

Právny základ

Článok 36 (a) (iv) a článok 39 nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005

Článok 27 a príloha II, bod 5.3.2.1.4 nariadenia Komisie (ES) č. 1974/2006

Odôvodnenie podpory

Agroenvironmentálna podpora je snahou o integráciu agrárnej a environmentálnej politiky s cieľom ekologizácie hospodárenia v poľnohospodárskej krajine, ochrany základných zložiek životného prostredia, zmiernenie klimatickej zmeny, zachovanie biologickej rozmanitosti, prírodného a kultúrneho dedičstva.

Platby za jednotlivé podopatrenia sa vzťahujú iba na záväzky nad rámec príslušných záväzných noriem stanovených podľa článkov 4 a 5 a príloh III a IV nariadenia Rady (ES) č.1782/2003 v súlade s článkom 39 odstavec 3 nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005 a na záväzky nad rámec minimálnych požiadaviek týkajúcich sa používania hnojív a používania prípravkov na ochranu rastlín a ďalších odpovedajúcich záväzných požiadaviek stanovených vnútroštátnymi predpismi v súlade s článkom 39 odstavec 3 nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005.

Agroenvironmentálne projekty z rokov 2004-2006

V programovacom období 2004 – 2006 v rámci Plánu rozvoja vidieka SR bolo opatrenie Agroenvironment a životné podmienky zvierat najžiadanejším projektovým opatrením. V období troch rokov bolo podaných 842 projektov a 132 rozšírení pôvodných projektov.

Prehľad o plošných záväzkoch Agroenvironmentu rokov 2004-2006

Agroenvironmentálne záväzky PRV 2004-2006		2004 (záväzky končia v roku 2008)	2005 (záväzky končia v roku 2009)	2006 (záväzky končia v roku 2010)
Základná schéma	Orná pôda	-	55 238,21 ha	68 800,05ha
	TTP	-	103 676,12 ha	82 022,76ha
	Ovocné sady	-	583,53 ha	393,67ha
	Vinohrady	-	670,27 ha	473,96 ha
Ochrana proti erózii na ornej pôde		-	45 252,87 ha	63 288,14 ha
Ochrana proti erózii v ovocných sadoch		-	467,83 ha	565,67 ha
Ochrana proti erózii vo vinohradoch		-	646,15 ha	319,30 ha
Zatrávňovanie ornej pôdy		-	12 400,67 ha	16 987,26 ha
Ochrana biotopov TTP		-	55 663,81 ha	45 832,8ha
Nelesná drevinová vegetácia		-	0	0,39 ha
Ochrana vodných biotopov		-	32,31 ha	24,13 ha
Ohrozené druhy zvierat		-	895 ks	154 ks
Ekologické poľnohospodárstvo	Orná pôda	8 914,88 ha	11 237,55 ha	9 866,81 ha
	Vinohrady a ovocné sady	243,52 ha	59,06 ha	328,99 ha
	Zelenina a liečivé rastliny	469,58 ha	28,62 ha	180,71 ha
	TTP	25 977,09 ha	31 050,44 ha	22 460,55 ha
Ekologické poľnohospodárstvo spolu		35 605,07 ha	42 375,67ha	32 837,06 ha

Cieľ

Realizovať poľnohospodárske výrobné postupy zlučiteľné s ochranou a zlepšením životného prostredia, krajiny, prírodných zdrojov, ktoré sú nad rámec príslušných povinných noriem.

PREHLAD PODOPATRENÍ V RÁMCI OPATRENIA „AGROENVIRONMENTÁLNE PLATBY“:**5.3.2.1.3.1: Postupy šetrné k životnému prostrediu**

- 5.3.2.1.3.1.1 Základná podpora
- 5.3.2.1.3.1.2 Integrovaná produkcia
- 5.3.2.1.3.1.3 Ekologické poľnohospodárstvo

5.3.2.1.3.2: Pôdoochranné opatrenia

- 5.3.2.1.3.2.1 Ochrana proti erózii na ornej pôde
- 5.3.2.1.3.2.2 Ochrana proti erózii vo vinohradoch
- 5.3.2.1.3.2.3 Ochrana proti erózii v ovocinárstve
- 5.3.2.1.3.2.4 Zatrávňovanie ornej pôdy

5.3.2.1.3.3: Zachovanie biodiverzity

- 5.3.2.1.3.3.1 Ochrana biotopov poloprírodných a prírodných trávnych porastov
- 5.3.2.1.3.3.2 Ochrana biotopov vybraných druhov vtákov
- 5.3.2.1.3.3.3 Chov a udržanie ohrozených druhov zvierat

Všeobecné kritériá spôsobilosti pre agro-environmentálne platby

Žiadateľ o agroenvironmentálnu platbu musí spĺňať nasledujúce všeobecné podmienky:

- Hospodáriť na ploche minimálne 1 ha poľnohospodárskej pôdy (LPIS), v prípade integrovanej produkcie vo vinohradníctve, ovocných sadoch a zelenine hospodáriť na ploche minimálne 0,5 ha (podmienka sa netýka podopatrenia AEO „Chov ohrozených druhov zvierat“).
- Vstúpiť do opatrenia minimálne s 1 ha poľnohospodárskej pôdy (LPIS) a pri integrovanom spôsobe s výmerou 0,5 ha (podmienka sa netýka podopatrenia AEO „Chov ohrozených druhov zvierat“).
- Prijatť a plniť záväzky opatrenia a podopatrení, do ktorých dobrovoľne vstupuje počas stanovenej doby 5 rokov od vstupu do záväzku,
- Hospodáriť v celom podniku v súlade s dobrými poľnohospodárskymi a environmentálnymi podmienkami (GAEC) podľa článku 5 a prílohy IV nariadenia Rady (ES) č. 1782/2003.
- Hospodáriť v celom podniku v súlade s príslušnými povinnými štandardami podľa článku 4 a prílohy III nariadenia Rady (ES) č. 1782/2003 (SMR).
- Absolvovať predpísaný školiaci kurz zameraný na správne plnenie a realizáciu záväzkov opatrenia.
- Viestť podrobné záznamy o hospodárení, evidencii potrebných pre kontrolu a monitoring.
- Dodržiavať stanovené zaťaženie najviac 1,6 VDJ na jeden hektár obhospodarovanej plochy v agroenvironmentálnom záväzku a najmenej 0,3 VDJ na jeden hektár trvalých trávnych porastov vedených v agroenvironmentálnom záväzku. Výnimka pre minimálne zaťaženie je povolená pre oblasti, v ktorých je predpísaná príslušným orgánom štátnej správy pre ochranu životného prostredia (potrebný písomný doklad). Uvedená podmienka sa nevzťahuje na ohrozené chovy zvierat.

- Dodržiavať minimálne požiadavky týkajúce sa používania hnojív, vedením a uchovávaním evidencie o množstve, druhu a čase použitia hnojív podľa pozemkov a plodín v súlade s právnym predpisom (zákon o hnojivách).
- Dodržiavať kódex na ochranu vôd pred znečistením dusičnanmi z poľnohospodárskych zdrojov zavedený v rámci smernice Rady 91/676/EHS.
- Dodržiavať minimálne požiadavky týkajúce sa používania prípravkov na ochranu rastlín vrátane vedenia podrobnej evidencie spotreby a o spôsobe aplikácie prípravkov na ochranu rastlín a dodržiavať podmienky skladovania a manipulácie s prípravkami na ochranu rastlín v súlade s právnym predpisom (zákon o rastlinolekárskej starostlivosti).
- Zrieknuť sa používania kalov z čistiarní odpadových vôd a dnových sedimentov na celej výmere pôdy, s ktorou vstupuje do záväzku.
- Akceptovať prispôsobenie prijatých záväzkov, v prípade zmeny alebo doplnenia príslušných záväzných noriem alebo požiadaviek ustanovených podľa článkov 4 a 5 a príloh III a IV nariadenia Rady (ES) č.1782/2003, ako aj minimálnych požiadaviek pre používanie hnojív a prípravkov na ochranu rastlín a iných príslušných povinných požiadaviek ustanovených právnymi predpismi SR a určených v programe (doložka o revízii – článok 46 nariadenia Komisie (ES) č.1974/2006).

5.3.2.1.3.1 POSTUPY ŠETRNÉ K ŽIVOTNÉMU PROSTREDIU

Skupina postupov šetrných k životnému prostrediu zahŕňa tri podopatrenia: základnú podporu (ZP), integrovanú produkciu (IP) a ekologické poľnohospodárstvo (EP).

Základná podpora dotýkajúca sa predpísaných postupov pre orné pôdy a trvalé trávne porasty tvorí medzistupeň obhospodarovania poľnohospodárskej pôdy medzi štandardným postupom spĺňajúcim podmienky Cross Compliance (GAEC, SMR), národnej legislatívy SR a ekologickým poľnohospodárstvom. Jedná sa vlastne o stanovený stupeň extenzívnej produkcie na orných pôdach a trvalých trávnych porastoch (obmedzenie spotreby hnojív a vylúčenie stanovenej skupiny prípravkov na ochranu rastlín). Základná podpora má horizontálnu pôsobnosť s cieľom chrániť a zlepšovať hlavne stav vodných zdrojov a prioritne by mala smerovať do zraniteľných oblastí.

(IP) Integrovaná produkcia (ovocné sady, vinice a zelenina) je medzistupňom šetrných postupov medzi štandardným postupom spĺňajúcim podmienky Cross Compliance, národnej legislatívy SR a ekologickým poľnohospodárstvom.

(EP) Ekologické poľnohospodárstvo je samostatnou realizačnou formou podľa všeobecných pravidiel legislatívy ES.

Cieľom skupiny postupov šetrných k životnému prostrediu je podpora príslušných komplexných stupňov spôsobu hospodárenia zabezpečujúcich ochranu životného prostredia a produkciu surovín zabezpečujúcich príslušný stupeň kvality produktov nad rámec povinných noriem.

5.3.2.1.3.1.1 PODOPATRENIE: ZÁKLADNÁ PODPORA

Predmet podpory

Obhospodarovanie poľnohospodárskych využívaných pôd – ornej pôdy a/alebo trvalých trávnych porastov poľnohospodárskeho podniku podľa stanovených extenzifikačných podmienok pre podporu.

5.3.2.1.3.1.1.1 PODMIENKY PODPORY PRE ORNÉ PÔDY

Osevný postup – obmedzenie podielu stanovených plodín

- Dodržanie podmienky, že výmera osiatej plochy obilovinami alebo olejninami alebo okopaninami nesmie presiahnuť plochu 50 % využívanej ornej pôdy, ktorá je predmetom podpory. Do skupiny obilnín sa zarátava aj kukurica na zrno.

Dodržiavanie limitov hnojenia

- Celkové aplikované množstvo ročnej dávky všetkých dusíkatých hnojív nesmie presiahnuť hodnotu 120 kg dusíka na 1 hektár ornej pôdy.

Dodržiavanie zásad používania prípravkov na ochranu rastlín

- Vylúčiť používanie stanovených prípravkov na ochranu rastlín na orných pôdach (špecifický zoznam prípravkov na ochranu bude publikovaný vo Vestníku MP SR)

Spôsob stanovenia podpory

Výška podpory je stanovená ako kompenzácia straty príjmov zo zníženej produkcie a dodatočných nákladov z podmienok vyplývajúcich pre toto podopatrenie nad rámec CC (GAEC + SMR) a národnej legislatívy. Tento rozdiel je znížený o ušetrené náklady pri dodržiavaní stanovených podmienok pre obhospodarovanie.

Podmienky podpory (orná pôda)	Baseline			Dopad na ušlý príjem a dodatočné náklady
	Cross Compliance		Národná legislatíva	
	GAEC	SMR		
Dodržanie podmienky osiatia plodinami	Podmienka štandardného striedania plodín stanovuje: nepestovať na tej istej ploche 2 roky po sebe tú istú okopaninu.**	Nestanovuje	Nestanovuje	Bez dopadu (podmienka obmedzuje pestovanie monokultúr určených druhov plodín na max. výmere 50%)
Celkové aplikované množstvo ročnej dávky všetkých dusíkatých hnojív nesmie presiahnuť hodnotu 120 kg dusíka na 1 ha	Nestanovuje	Max. povolená dávka vychádzajúca zo smernice Rady 91/676/EHS (Nitrátová smernica) je 170 kgN/ha vo vyhlásených zraniteľných oblastiach	Max. povolená dávka vychádzajúca z vyhlášky MP SR č.392/2004 (Program poľnohospodárskych činností v zraniteľných oblastiach) je 170 kgN/ha vo vyhlásených zraniteľných oblastiach	Dopad na ušlý príjem (strata na produkcii zo zníženia aplikácie dusíkatých hnojív o 30%. (Priemerná spotreba všetkých dusíkatých hnojív za obdobie 2003-2005 predstavuje 173,2 kg N/ha ornej pôdy.)*
Vylúčiť používanie stanovených prípravkov na ochranu rastlín	Nestanovuje	Nestanovuje	Zákon č. 193/2005 upravuje používanie povolených prípravkov	Dopad na ušlý príjem (strata na produkcii zo zákazu určenej skupiny prípravkov. Dodatočné náklady (zvýšené pracovné náklady na mechanické odstraňovanie burín)

Podrobný výpočet platieb na základe porovnania baseline je uvedený v prílohe 4 osi 2.

* Bilancia priemernej spotreby dusíkatých hnojív je uvedená v prílohe 10 osi 2.

** Predmetné podopatrenie je možné implementovať až po prijatí legislatívneho predpisu o GAEC pre priame platby

5.3.2.1.3.1.2 PODMIENKY PODPORY PRE TRVALÉ TRÁVNE PORASTY

Dodržiavanie zákazu hnojenia

- Vylúčiť používanie minerálnych dusíkatých hnojív na trvalých trávnych porastoch.

Dodržiavanie zákazu používania prípravkov na ochranu rastlín

- Na trvalých trávnych porastoch vylúčiť používanie stanovených prípravkov na ochranu rastlín (špecifický zoznam prípravkov na ochranu bude publikovaný vo Vestníku MP SR).

Kosenie

- Plochy trvalých trávnych porastov nad výmeru 0,5 ha kosiť od stredu ku krajom alebo od jednej strany pozemku ku druhému.

Spôsob stanovenia podpory

Výška podpory je stanovená ako kompenzácia straty príjmov zo zníženej produkcie a dodatočných nákladov z podmienok vyplývajúcich pre toto podopatrenie nad rámec CC (GAEC + SMR) a národnej legislatívy. Tento rozdiel je znížený o ušetrené náklady pri dodržiavaní stanovených podmienok pre obhospodarovanie.

Podmienky podpory (trvalé trávne porasty)	Baseline			Dopad na ušlý príjem a dodatočné náklady
	Cross Compliance		Národná legislatíva	
	GAEC	SMR		
Vylúčenie minerálnych dusíkatých hnojív	Nestanovuje	(obmedzenie sa týka len zraniteľných oblastí) Max. povolená dávka vychádzajúca zo smernice Rady 91/676/EHS (Nitrátová smernica) je 170 kgN/ha vo vyhlásených zraniteľných oblastiach	Max. povolená dávka vychádzajúca z vyhlášky MP SR č.392/2004 (Program poľnohospodárskych činností v zraniteľných oblastiach) je 170 kgN/ha vo vyhlásených zraniteľných oblastiach	Dopad na ušlý príjem (strata na produkcii zo zákazu aplikácie minerálnych dusíkatých hnojív.*
Vylúčiť používanie stanovených prípravkov na ochranu rastlín	Nestanovuje	Nestanovuje	Zákon č. 193/2005 upravuje používanie povolených prípravkov	Dopad na ušlý príjem (strata na produkcii zo zákazu určenej skupiny prípravkov. Dodatočné náklady (zvýšené pracovné náklady na mechanické odstraňovanie burín)
Plochy trvalých trávnych porastov nad výmeru 0,5 ha kosiť od stredu ku krajom alebo od jednej strany pozemku k druhému.	Nestanovuje	Nestanovuje	Nestanovuje	Dodatočné náklady (zvýšené náklady na spotrebu pohonných hmôt)

Podrobný výpočet platieb na základe porovnania baseline je uvedený v prílohe 4 osi 2.

* *Bilancia priemernej spotreby dusíkatých hnojív je uvedená v prílohe 10 osi 2.*

Výška podpory	Platba
Orná pôda	1 964 Sk/ha (55,41 EUR)
TTP	1 449 Sk/ha (40,88 EUR)

Indikatívne stanovenie podporených plôch v rámci podopatrenia Základná podpora:

- 300 000 ha (dobiehajúce a nové záväzky, pričom 100 000 ha prejde do podopatrenia ochrana biotopov vybraných druhov vtákov) . Indikatívny finančný rámeč 49 mil. EUR.

5.3.2.1.3.1.2 PODOPATRENIE: INTEGROVANÁ PRODUKCIA

Predmet podpory

Integrovaná produkcia je zameraná na kontrolované pestovanie viniča, ovocia a zeleniny, ktoré uprednostňuje ekologicky bezpečnejšie postupy, minimalizujúce vedľajšie nežiaduce účinky, znižovaním počtu zásahov prostriedkov na ochranu rastlín a hnojenia a tým zvyšuje bezpečnosť pre životné prostredie (pôda, voda, ovzdušie) a ľudské zdravie.

5.3.2.1.3.1.2.1 INTEGROVANÁ PRODUKCIA VO VINOHRADNÍCTVE

Podmienky podpory

- podpora sa týka iba rodiacich vinogradov;
- počas celej doby trvania záväzku musí byť žiadateľ vedený v Registri vinogradov vedenom kontrolným ústavom;
- na celej výmere aplikovať iba registrované prípravky na ochranu rastlín povolené pre systém Integrovannej produkcie (publikovaných každoročne vo Vestníku MP SR);
- aplikovať chemické a biologické prípravky na ochranu rastlín v celkovej ročnej dávke najviac 2 kg medi/ha vinohradu;
- aplikovať najviac 50 kg dusíka/ha ročne vrátane maštalného hnoja, hnojenie fosforom a draslíkom robiť len na základe pôdných a listových analýz;
- každoročne vykonať najviac:
 - 6 aplikácií prípravkov na ochranu rastlín, okrem biologických prípravkov, proti perenospóre,
 - 6 aplikácií prípravkov na ochranu rastlín, okrem biologických prípravkov, proti múčnatke,
 - 2 aplikácie prípravkov na ochranu rastlín, okrem biologických prípravkov proti plesni sivej.
- najmenej v každom druhom medziradí sa musí nachádzať súvislý bylinný porast (zatrávnenie, zazelenenie);
- počet rodiacich jedincov na ploche zaradenej do tohto systému nesmie klesnúť pod 2 000 ks na 1 ha.
- viesť záznamy v elektronickej alebo písomnej forme vedené v „Podnikovom zošite“ a uchovávať najmenej 10 kalendárnych rokov nasledujúcich po roku, keď bolo sledovanie uskutočnené

Spôsob stanovenia podpory

Výška podpory je stanovená ako kompenzácia straty príjmov zo zníženej produkcie a dodatočných nákladov z podmienok vyplývajúcich pre toto podopatrenie nad rámeč CC (GAEC + SMR) a národnej legislatívy. Tento rozdiel je znížený o ušetrené náklady pri dodržiavaní stanovených podmienok pre obhospodarovanie.

Podmienky podpory (IP vo vinohradníctve)	Baseline			Dopad na ušlý príjem a dodatočné náklady
	Cross Compliance		Národná legislatíva	
	GAEC	SMR		
Na celej výmere aplikovať iba registrované prípravky na ochranu rastlín povolené pre systém IP s predpísaným počtom aplikácií	Nestanovuje	Smernica Rady 91/414/EHS upravuje používanie POR ale nevylučuje jeho používanie	Zákon č. 193/2005 upravuje používanie povolených prípravkov	Dopad na ušlý príjem (strata na produkcii z obmedzenia druhov prípravkov a počtu aplikácií)
Aplikovať najviac 50 kg dusíka/ha ročne vrátane maštalného hnoja; hnojenie fosforom a draslíkom robiť len na základe pôdných a listových analýz	Nestanovuje	Obmedzenie sa dotýka len zraniteľných oblastí (max.170 kg N/ha)	Obmedzenie sa dotýka len zraniteľných oblastí (max.170 kg N/ha)	Dopad na ušlý príjem (strata na produkcii z obmedzenia použitia hnojív)
Najmenej v každom druhom medziradí sa musí nachádzať súvislý bylinný porast	Nestanovuje	Nestanovuje	Nestanovuje	Dodatočné náklady (zvýšené materiálové a pracovné náklady)

Podrobný výpočet platieb na základe porovnania baseline je uvedený v prílohe 4 osi 2.

Výška podpory	Platba
Integrovaná produkcia vo vinohradníctve	18 944 Sk/ha (534,50 EUR/ha)

* indikatívny kurz 35,4424 EUR/Sk

5.3.2.1.3.1.2.2 INTEGROVANÁ PRODUKCIA V OVOCINÁRSTVE

Podmienky podpory

- počas celej doby trvania záväzku musí byť žiadateľ vedený v Registri ovocných sádov vedenom kontrolným ústavom;
- aplikovať na celej výmere biologické a chemické prípravky na ochranu rastlín povolené pre systém Integrovannej produkcie (publikovaných každoročne vo Vestníku MP SR);
- vykonávať pravidelný rez stromov (zimný, predjarný, letný) podľa ovocných druhov, rozdelený do jednotlivých pracovných etáp; rez a tvarovanie stromov a kríkov musí zodpovedať technológii a pestovateľskému systému ovocných druhov;
- sledovať vývoj vlhkosti a teploty vzduchu najmä počas vegetačného obdobia (príloha osi 2 – Integrovaná produkcia);
- využívať dostupné signalizačné metódy a technické zariadenia na sledovanie výskytu škodcov (príloha osi 2 – Integrovaná produkcia);

- zabezpečiť rozbor pôdnych vzoriek akreditovanou inštitúciou minimálne raz za 3 roky, najmä na chemické látky podľa prílohy osi 2 – Integrovaná produkcia, pričom prvý rozbor sa musí vykonať najneskôr v treťom roku trvania záväzku;
- zabezpečiť rozbor listových vzoriek akreditovanou inštitúciou minimálne raz za 2 roky, najmä na chemické látky podľa prílohy osi 2 – Integrovaná produkcia;
- zabezpečiť rozbor vzoriek plodov každého pestovaného ovocného druhu akreditovanou inštitúciou minimálne raz za 2 roky, najmä na chemické látky podľa prílohy osi 2 – Integrovaná produkcia
- zabezpečiť minimálny počet jedincov na ha ovocného sadu je v prílohe osi 2 – Integrovaná produkcia.
- oznámiť kontrolnému ústavu každú zmenu využitia sadu, najmä preštiepenie, vyklčovanie, dosádzanie, zmena počtu jedincov, najneskôr do 15 dní od jej vzniku;
- viesť záznamy v elektronickej alebo písomnej forme vedené v „Podnikovom zošite“ a uchovávať najmenej po dobu 10 kalendárnych rokov nasledujúcich po roku, kedy bolo sledovanie uskutočnené;

Spôsob stanovenia podpory

Výška podpory je stanovená ako kompenzácia straty príjmov zo zníženej produkcie a dodatočných nákladov z podmienok vyplývajúcich pre toto podopatrenie nad rámec CC (GAEC + SMR) a národnej legislatívy. Tento rozdiel je znížený o ušetrené náklady pri dodržiavaní stanovených podmienok pre obhospodarovanie.

Podmienky podpory (IP v ovocinárstve)	Baseline			Dopad na ušlý príjem a dodatočné náklady
	Cross Compliance		Národná legislatíva	
	GAEC	SMR		
Na celej výmere aplikovať iba registrované prípravky na ochranu rastlín povolené pre systém IP s predpísaným počtom aplikácií	Nestanovuje	Smernica Rady 91/414/EHS upravuje používanie POR ale nevylučuje jeho používanie	Zákon č. 193/2005 upravuje používanie povolených prípravkov	Dopad na ušlý príjem (strata na produkcii z obmedzenia druhov prípravkov a počtu aplikácií)
Stanovené postupy hospodárenia a monitorovania	Nestanovuje	Nestanovuje	Nestanovuje	Dodatočné náklady (zvýšené pracovné náklady)
Stanovené rozbor vzoriek a ich časové opakovanie (pôda 3 roky, ovocie a listy 2 roky)	Nestanovuje	Nestanovuje	Zákon 136/2000 o hnojivách stanovuje rozbor pôdy každých 6 rokov	Dodatočné náklady (zvýšené náklady z časového opakovania rozborov)

Podrobný výpočet platieb na základe porovnania baseline je uvedený v prílohe 4 osi 2.

Výška podpory	Platba
Integrovaná produkcia v ovocinárstve	16 624 Sk/ha (469 EUR/ha)

* indikatívny kurz 35,4424 EUR/Sk

5.3.2.1.3.1.2.3 INTEGROVANÁ PRODUKCIA ZELENINY**Podmienky podpory**

- aplikovať na celej výmere biologické a chemické prípravky na ochranu rastlín povolené pre systém Integrovannej produkcie (publikovaných každoročne vo Vestníku MP SR);
- sledovať vývoj vlhkosti a teploty vzduchu najmä počas vegetačného obdobia (príloha osi 2 – Integrovaná produkcia);
- využívať dostupné signalizačné metódy a technické zariadenia na sledovanie výskytu chorôb a škodcov;
- zabezpečiť rozbor pôdných vzoriek akreditovanou inštitúciou, minimálne raz za 3 roky najmä na chemické látky podľa prílohy osi 2 – Integrovaná produkcia;
- zabezpečiť odber vzoriek a analytický rozbor zeleniny akreditovanou inštitúciou, najmä pre chemické látky a dusičnany podľa prílohy osi 2 – Integrovaná produkcia;
- používať certifikované osivo;
- viesť záznamy v elektronickej alebo písomnej forme vedené v „Podnikovom zošite“ a uchovávať najmenej 10 kalendárnych rokov nasledujúcich po roku, keď bolo sledovanie uskutočnené.

Spôsob stanovenia podpory

Výška podpory je stanovená ako kompenzácia straty príjmov zo zníženej produkcie a dodatočných nákladov z podmienok vyplývajúcich pre toto podopatrenie nad rámec CC (GAEC + SMR) a národnej legislatívy. Tento rozdiel je znížený o ušetrené náklady pri dodržiavaní stanovených podmienok pre obhospodarovanie.

Podmienky podpory (IP zeleniny)	Baseline			Dopad na ušlý príjem a dodatočné náklady
	Cross Compliance		Národná legislatíva	
	GAEC	SMR		
Na celej výmere aplikovať iba registrované prípravky na ochranu rastlín povolené pre systém IP s predpísaným počtom aplikácií	Nestanovuje	Smernica Rady 91/414/EHS upravuje používanie POR ale nevylučuje jeho používanie	Zákon č. 193/2005 upravuje používanie povolených prípravkov	Dopad na ušlý príjem (strata na produkcii z obmedzenia druhov prípravkov a počtu aplikácií)
Stanovené postupy hospodárenia a monitorovania	Nestanovuje	Nestanovuje	Nestanovuje	Dodatočné náklady (zvýšené pracovné náklady)
Stanovené povinné rozborov vzoriek a ich časové opakovanie (pôda 3 roky, ovocie a listy 2 roky)	Nestanovuje	Nestanovuje	Zákon 136/2000 o hnojivách stanovuje rozbor pôdy každých 6 rokov	Dodatočné náklady (zvýšené náklady z časového opakovania rozborov)

Podrobný výpočet platieb na základe porovnania baseline je uvedený v prílohe 4 osi 2.

Výška podpory	Platba
Integrovaná produkcia zeleniny	14 966 Sk/ha (422,26 EUR/ha)

* indikatívny kurz 35,4424 EUR/Sk

Indikatívne stanovenie podporených plôch v rámci podopatrenia Integrovaná produkcia: 16 000 ha.
Indikatívny finančný rámec 30 mil. EUR.

5.3.2.1.3.1.3 PODOPATRENIE: EKOLOGICKÉ POĽNOHOSPODÁRSTVO**Predmet podpory**

Ekologické obhospodarovanie ucelenej časti alebo celej plochy poľnohospodárskej pôdy podniku v súlade s nariadením Rady (ES) č. 2092/91 v znení neskorších predpisov a počas celého obdobia záväzku, na ktorý sa žiada o podporu.

Podmienky podpory

- dodržiavať podmienky stanovené nariadením Rady (ES) č. 2092/1991, od 1. 1. 2009 podmienky nariadenia Rady (ES) č. 834/2007 o ekologickej výrobe a označovaní ekologických produktov, ktorým sa zrušuje nariadenie (EHS) č. 2092/1991 a zákonom o ekologickom poľnohospodárstve na celej výmere pôdy zaradenej do systému ekologického poľnohospodárstva;
- počas celej doby realizácie záväzku musí byť žiadateľ vedený v registri ekologických výrobcov vedenom kontrolným ústavom;
- mať uzatvorenú dohodu s akreditovanou kontrolnou organizáciou ekologického poľnohospodárstva na výkon kontroly najneskôr do konca januára 1.roku záväzného obdobia;
- mať po skončení konverzie (ekologický výrobca) certifikovanú produkciu v kvalite „bio“

Spôsob stanovenia podpory

Výška podpory je stanovená ako kompenzácia straty príjmov zo zníženej produkcie a dodatočných nákladov z podmienok vyplývajúcich pre toto podopatrenie nad rámec CC (GAEC + SMR) a národnej legislatívy. Tento rozdiel je znížený o ušetrené náklady pri dodržiavaní stanovených podmienok pre obhospodarovanie. Výška podpory je v období konverzie stanovená na 100% pokrytie ušlého príjmu a dodatočných nákladov pri rešpektovaní max. platby (článok 39 nariadenia Rady (ES) č.1698/2005. V období po konverzii je výška podpory redukovaná na 70% z obdobia konverzie (v prípade zeleniny, liečivé, koreninové a aromatické rastliny na 75%).

Podmienky podpory (ekologické poľnohospodárstvo)	Baseline			Dopad na ušlý príjem a dodatočné náklady
	Cross Compliance		Národná legislatíva	
	GAEC	SMR		
Zákaz aplikácie chemických látok (hnojivá, prípravky, doplnky)	Nestanovuje	Smernica Rady 91/414/EHS upravuje používanie POR ale nevylučuje jeho používanie	Zákon č. 193/2005 upravuje používanie povolených prípravkov	Dopad na ušlý príjem (strata na produkcii z vylúčenia aplikácie prípravkov a minerálnych hnojív)
Stanovené postupy hospodárenia	Nestanovuje	Nestanovuje	Nestanovuje	Dodatočné náklady (zvýšené pracovné a materiálové náklady)

Podrobný výpočet platieb na základe porovnania baseline je uvedený v prílohe 4 osi 2.

Výška podpory

V období konverzie	Platba
Orná pôda (2 roky)	6 571 Sk/ha (185,40 EUR/ha)
Zelenina, liečivé, koreninové a aromatické rastliny (2 roky)	21 265 Sk/ha (600 EUR/ha)
Ovocné sady, vinohrady (3 roky)	28 884 Sk/ha (814,96 EUR/ha)

Trvalé trávne porasty (2 roky)	4 139 Sk/ha (116,78 EUR/ha)
V období po konverzii (do 5 ročného záväzku)	Platba
Orná pôda	4 600 Sk/ha (129,79 EUR/ha)
Zelenina, liečivé, koreninové a aromatické rastliny	15 950 Sk/ha (450,02 EUR/ha)
Ovocné sady, vinohrady	20 219 Sk/ha (570,47 EUR/ha)
Trvalé trávne porasty	2 897 Sk/ha (81,74 EUR/ha)

* indikatívny kurz 35,4424 EUR/Sk

Indikatívne stanovenie podporených plôch v rámci podopatrenia Ekologické poľnohospodárstvo: 150 000 ha (dobiehajúce a nové záväzky). Indikatívny finančný rámec 90 mil. EUR.

5.3.2.1.3.2 PŔODOOCHRANNÉ OPATRENIA

Skupina pôdochranných postupov zahŕňa štyri podopatrenia: ochranu proti erózií na ornej pôde, ochranu proti erózií vo vinohradoch, ochranu proti erózií v ovocných sadoch a zatrávňovanie ornej pôdy.

Hlavným cieľom stanovených pôdochranných podopatrení je znížiť rozsah vodnej erózie a tým zamedziť k odnosu pôdy a zabrániť znečisteniu vodných tokov.

Uvedené postupy okrem ochrany základných zložiek životného prostredia (voda, pôda) tiež prispievajú k ochrane a zvyšovaniu biodiverzity prostredníctvom rozširovania zelených plôch (zatrávnenie, stabilizujúce biopásy) a podieľajú sa tiež na zmiernení klimatických zmien redukciou skleníkových plynov a zvyšovaní záchytov týchto plynov.

Protierózne opatrenia budú realizované na pôdach náchylných na eróziu (na dieloch pôdnych blokov s priemernou svahovitosťou nad 3⁰) pričom uprednostnené budú územia s vyššou erodovateľnosťou v zraniteľných oblastiach a znevýhodnených oblastiach.

Zatrávnenie ornej pôdy bude realizované na pôdach (na dieloch pôdnych blokov) s priemernou svahovitosťou nad 7⁰, pričom uprednostnené budú zraniteľné oblasti a znevýhodnené oblasti.

5.3.2.1.3.2.1 PODOPATRENIE: OCHRANA PROTI ERÓZII NA ORNEJ PŔDE

Predmet podpory

Ochrana proti erózií na vybratých orných pôdach podniku (na dieloch pôdnych blokov s priemernou svahovitosťou nad 3⁰) podľa stanovených podmienok pre stabilizačný (protierózny) oševný postup a/alebo prijateľnú veľkosť parcely (pôdneho bloku).

Podmienky pre stabilizačný oševný postup

Pre dodržiavanie stabilizačného oševného postupu na dieloch pôdnych blokov s priemernou svahovitosťou nad 3⁰ :

- pestovať v oševnom postupe najmenej šesť plodín, z toho štyri hlavné plodiny, pričom podiel ozimín musí byť najmenej 30 % a podiel viacročných krmovín najmenej 10 % z výmery pestovaných plodín;
- pestovať minimálne 10 % medziplodín;
- zabezpečiť pri oseve minimálne 70 %-né pokrytie výmery ornej pôdy v období od 15. októbra do 1.marca.

Podmienky pre prijateľnú veľkosť parcely (pôdneho bloku)

Pre dodržiavanie prijateľnej veľkosti parcely na dieloch pôdneho bloku nad 3⁰ a/alebo pri dieloch pôdneho bloku väčších ako 30 ha:

- rozdeliť užívanú výmeru dielu pôdneho bloku na menšie časti, pričom rozdelenie realizovať minimálne 10 metrov širokými stabilizujúcimi pásmi obsiatymi d'atelinotrávami, lucernotrávami alebo trávami na semeno, pričom stabilizujúce pásy musia byť vytvorené po vrstevniciach;
- dva najbližšie stabilizujúce pásy môžu byť od seba vzdialené najviac 200 metrov;
- zatrávené plochy stabilizujúcich pásov kosiť minimálne jedenkrát ročne, pokosenú hmotu odstraňovať;
- neaplikovať herbicídy na zatrávených stabilizujúcich pásoch počas prvých dvoch rokov, ak príslušný orgán rastlinolekárskej starostlivosti neurčí inak; žiadateľ o poskytovanie platby na ekologické poľnohospodárstvo nesmie aplikovať herbicídy bez výnimky.

Povinná kombinácia:

Žiadateľ o podporu na podopatrenie Ochrana proti erózii na ornej pôde (stabilizačný oseedný postup alebo prijateľná veľkosť parcely) musí zároveň vstúpiť do jedného z nasledovných opatrení: 5.3.2.1.3.1.1 Základná podpora pre orné pôdy alebo 5.3.2.1.3.3.2 Ochrana biotopov vybraných druhov vtákov pre orné pôdy alebo 5.3.2.1.3.1.3 Ekologické poľnohospodárstvo pre orné pôdy.

Spôsob stanovenia podpory

Výška podpory je stanovená ako kompenzácia straty príjmov zo zníženej produkcie a dodatočných nákladov z podmienok vyplývajúcich pre toto podopatrenie nad rámec CC (GAEC + SMR) a národnej legislatívy. Tento rozdiel je znížený o ušetrené náklady pri dodržiavaní stanovených podmienok pre obhospodarovanie.

Podmienky podpory (stabilizačný oseedný postup)	Baseline			Dopad na ušlý príjem a dodatočné náklady
	Cross Compliance		Národná legislatíva	
	GAEC	SMR		
Dodržiavať stanovené postupy hospodárenia – počet plodín, % podiel ozimín, medziplodín, viacročných krmovín.	Nepestovať na tej istej ploche 2 po sebe idúce roky tú istú okopaninu.**	Nestanovuje	Nestanovuje	Dodatočné náklady (zvýšené agrotechnické náklady)
Zabezpečiť pri oseve minimálne 70 %-né pokrytie výmery ornej pôdy v období od 15. októbra do 1.marca.	V termíne od 15.10. do 1.3. na dieloch pôdnych blokov s priemernou svahovitosťou nad 12 ^o zabezpečiť min.40%-né vegetačné pokrytie výmery ornej pôdy**	Nestanovuje	Nestanovuje	Dodatočné náklady (zvýšené agrotechnické náklady)

Podmienky podpory (prijateľná veľkosť parcely)	Baseline			Dopad na ušlý príjem a dodatočné náklady
	Cross Compliance		Národná legislatíva	
	GAEC	SMR		
Vytvoriť	Nestanovuje	Nestanovuje	Nestanovuje	Dopad na ušlý príjem

stabilizujúce biopásy minimálne 10 m široké. Vzdialenosť pásov max. 200 m. Osiatie pásov ďatelinostrávami, lucernostrávami alebo trávami na semeno.				(strata na produkcii z ornej pôdy) Dodatočné náklady (zvýšené agrotechnické náklady)
---	--	--	--	--

Podrobný výpočet platieb na základe porovnania baseline je uvedený v prílohe 4 osi 2.

*** Predmetné podopatrenie je možné implementovať až po prijatí legislatívneho predpisu o GAEC pre priame platby*

Výška podpory

Ochrana proti erózii na ornej pôde	Platba
Stabilizačný oševný postup	4 750 Sk/ha (134,02 EUR/ha)
Prijateľná veľkosť parcely	1 365 Sk/ha (38,51 EUR/ha)

* indikatívny kurz 35,4424 EUR/Sk

Indikatívne stanovenie podporených plôch v rámci podopatrenia Ochrana proti erózii na ornej pôde: 100 000 ha (dobiehajúce a nové záväzky). Indikatívny finančný rámec 37 mil. EUR..

5.3.2.1.3.2.2 PODOPATRENIE: OCHRANA PROTI ERÓZII VO VINOHRADOCH

Predmet podpory

Ochrana proti erózii vinohradov na dieloch pôdnych blokov s priemernou svahovitosťou nad 3⁰ podľa stanovených podmienok.

Podmienky podpory pre ochranu proti erózii vo vinohradoch

- pokryť pôdu zatrávnením, slamou, senom alebo mulčovaním kôrou v každej druhej uličke vinohradu v období od 1. novembra do 30. apríla alebo hospodáriť na terasách;
- nahlásiť vopred kontrolnému ústavu obnovnú výsadbu viniča alebo zúrodňovanie vinohradu.

Na uvedený druh podpory nemajú nárok žiadatelia, ktorí realizujú podopatrenie Integrovaná produkcia vo vinohradoch alebo realizujú daný druh činnosti cez CMO pre danú komoditu.

Spôsob stanovenia podpory

Výška podpory je stanovená ako kompenzácia dodatočných nákladov z podmienok vyplývajúcich pre toto podopatrenie nad rámec CC (GAEC + SMR) a národnej legislatívy..

Podmienky podpory (ochrana proti erózii vo vinohradoch)	Baseline			Dopad na ušlý príjem a dodatočné náklady
	Cross Compliance		Národná legislatíva	
	GAEC	SMR		
Pokryť pôdu zatrávnením, slamou, senom alebo mulčovaním kôrou v každej druhej uličke vinohradu v období od 1. novembra do	Zákaz likvidovania vybudovaných terás**	Nestanovuje	Nestanovuje	Dodatočné náklady (zvýšené agrotechnické náklady)

30. apríla alebo hospodáriť na terasách				
---	--	--	--	--

Podrobný výpočet platieb na základe porovnania baseline je uvedený v prílohe 4 osi 2.

** Predmetné podopatrenie je možné implementovať až po prijatí legislatívneho predpisu o GAEC pre priame platby

Výška podpory

Ochrana proti erózií vo vinohradoch	Platba
Pri svahovitosti vinohradu od 3 ⁰ do 9 ⁰	2 185 Sk/ha (61,65 EUR/ha)
Pri svahovitosti vinohradu od 10 ⁰ do 17 ⁰	2 623 Sk/ha (74,01 EUR/ha)
Pri svahovitosti vinohradu nad 18 ⁰	3 128 Sk/ha (88,26 EUR/ha)

* indikatívny kurz 35,4424 EUR/Sk

Indikatívne stanovenie podporených plôch v rámci podopatrenia Ochrana proti erózií vo vinohradoch: 1000 ha. Indikatívny finančný rámec 0,37 mil. EUR..

5.3.2.1.3.2.3 PODOPATRENIE: OCHRANA PROTI ERÓZII V OVOCINÁRSTVE

Predmet podpory

Ochrana proti erózií ovocných sádov na dieloch pôdnych blokov s priemernou svahovitosťou nad 3⁰ podľa stanovených podmienok.

Podmienky podpory pre ochranu proti erózií v ovocných sadoch

- pokryť pôdu zatrávením, slamou, senom alebo mulčovaním kôrou v každej druhej uličke ovocného sadu v období od 1. augusta do 31. mája alebo hospodáriť na terasách;
- nahlásiť vopred kontrolnému ústavu obnovnú výsadbu ovocného sadu alebo zúrodňovanie ovocného sadu.

Na uvedený druh podpory nemajú nárok žiadatelia, ktorí realizujú daný druh činnosti cez CMO pre danú komoditu.

Spôsob stanovenia podpory

Výška podpory je stanovená ako kompenzácia zvýšených nákladov z podmienok vyplývajúcich pre toto podopatrenie nad rámec CC (GAEC + SMR) a národnej legislatívy.

Podmienky podpory (ochrana proti erózií v ovocných sadoch)	Baseline			Dopad na ušlý príjem a dodatočné náklady
	Cross Compliance		Národná legislatíva	
	GAEC	SMR		
Pokryť pôdu zatrávením, slamou, senom alebo mulčovaním kôrou v každej druhej uličke ovocného sadu v období od 1. augusta do 31. mája alebo hospodáriť na	Zákaz likvidovania vybudovaných terás**	Nestanovuje	Nestanovuje	Dodatočné náklady (zvýšené agroetnické náklady)

terasách				
----------	--	--	--	--

Podrobný výpočet platieb na základe porovnania baseline je uvedený v prílohe 4 osi 2.

** Predmetné podopatrenie je možné implementovať až po prijatí legislatívneho predpisu o GAEC pre priame platby

Výška podpory

Ochrana proti erózií v ovocinárstve	Platba
Pri svahovitosti sadu od 3 ⁰ do 9 ⁰	2 185 Sk/ha (61,65 EUR/ha)
Pri svahovitosti sadu nad 10 ⁰	2 623 Sk/ha (74,04 EUR/ha)

* indikatívny kurz 35,4424 EUR/Sk

Indikatívne stanovenie podporených plôch v rámci podopatrenia Ochrana proti erózií v ovocných sadoch: 3000 ha. Indikatívny finančný rámec 0,92 mil. EUR.

5.3.2.1.3.2.4 PODOPATRENIE: ZATRÁVŇOVANIE ORNEJ PÔDY

Predmet podpory

Do podpory môže byť zaradený diel pôdneho bloku s kultúrou orná pôda, ktorý spĺňa aspoň jedno z nasledovných kritérií:

- nachádza sa v zraniteľných oblastiach vymedzených podľa smernice 91/676/EHS alebo
- patrí do znevýhodnených oblastí (LFA) alebo
- má priemernú svahovitosť viac ako 7⁰

Zatrávnenie dielu pôdneho bloku s kultúrou orná pôda realizovať podľa stanovených podmienok podpory.

Podmienky podpory pre zatrávňovanie ornej pôdy

- zatrávniť ornú pôdu uznaným osivom trávnych zmesí (v zmysle zákona č.597/2006 o osivách) podľa prírodných a miestnych podmienok najneskôr do 31. mája prvého roku záväzku;
- nerealizovať na zatrávnenej pôde v prvom roku po zatrávnení pasenie, ale iba kosbu minimálne jedenkrát ročne a pokosená hmota musí byť pozberaná.
- neaplikovať na zatrávnenej pôde herbicidy (výnimkou je bodová aplikácia počas prvých dvoch rokov pri potláčaní húževnatých burín – potrebný súhlas kontrolného ústavu). Ekologickí poľnohospodári a poľnohospodári v Ochrane biotopov vybraných druhov vtákov nesmú použiť ani bodovú aplikáciu.
- zabezpečiť, že od druhého roku bude zatrávnená pôda ošetrovaná kosením dvakrát ročne alebo pasením.

Spôsob stanovenia podpory

Výška podpory je stanovená ako kompenzácia straty príjmov zo zmeny produkcie a dodatočných nákladov z podmienok vyplývajúcich pre toto podopatrenie nad rámec CC (GAEC + SMR) a národnej legislatívy. Tento rozdiel je znížený o ušetrené náklady pri dodržiavaní stanovených podmienok pre obhospodarovanie.

Podmienky podpory (zatrávnenie ornej pôdy)	Baseline			Dopad na ušlý príjem a dodatočné náklady
	Cross Compliance		Národná legislatíva	
	GAEC	SMR		
Zatrávniť ornú	Nestanovuje	Nestanovuje	Nestanovuje	Dopad na ušlý príjem

pôdu uznaným osivom trávnych zmesí podľa prírodných a miestnych podmienok				(strata produkcie z ornej pôd znížená o produkciu zo zatrávnenia) Dodatočné náklady (zvýšené náklady na výsev a ošetrovanie)
---	--	--	--	--

Podrobný výpočet platieb na základe porovnania baseline je uvedený v prílohe 4 osi 2.

Výška podpory

Zatrávnenie ornej pôdy	4 355 Sk/ha (122,87 EUR/ha)
-------------------------------	------------------------------------

* indikatívny kurz 35,4424 EUR/Sk

Indikatívne stanovenie podporených plôch v rámci podopatrenia Zatrávňovanie ornej pôdy: 50 000 ha (dobiehajúce a nové záväzky, pričom 25 000 ha prejde do základnej podpory). Indikatívny finančný rámeč 15 mil. EUR..

5.3.2.1.3.3 ZACHOVANIE BIODIVERZITY

Skupina postupov na zachovanie biodiverzity zahŕňa tri podopatrenia: ochranu biotopov poloprírodných a prírodných trávnych porastov, ochranu biotopov vybraných druhov vtákov, chov a udržanie ohrozených druhov zvierat.

Obhospodarovanie vybratých plôch poloprírodných a prírodných trávnych porastov má za cieľ prispieť k zachovaniu biodiverzity, hlavne v územiach európskeho významu a územiach s vysokou prírodnou hodnotou. Trávne porasty sú rozdelené do siedmich kategórií podľa príslušných biotopov. Každá kategória má stanovený spôsob a podmienky obhospodarovania na ich ochranu a udržanie.

Zachovanie priaznivého stavu populácie ohrozených druhov vtákov vyskytujúcich sa v príslušných geografických oblastiach je cieľom podopatrenia ochrany biotopov vybraných druhov s alokáciou do chránených vtáčích území.

Chov a udržanie ohrozených druhov zvierat má za cieľ podporiť také chovy zvierat, ktorých stavy klesli pod kritickú úroveň. Ich zachovanie prispieva k rôznorodosti druhových plemien častokrát chovaných iba v príslušnom regióne.

5.3.2.1.3.3.1 PODOPATRENIE: OCHRANA BIOTOPOV POLOPRÍRODNÝCH A PRÍRODNÝCH TRÁVNÝCH PORASTOV

Predmet podpory

Obhospodarovanie vybratých plôch poloprírodných a prírodných trávnych porastov nachádzajúcich sa na území poľnohospodárskeho podniku podľa stanovených podmienok. Uprednostnené budú lokality patriace do uznaných a vyhlásených území NATURA 2000 (UEV s 2. až 3. stupňom územnej ochrany). V prípade súbežných platieb s opatrením 213 budú platby diferencované s vylúčením duplicitnej podpory. Zoznam území je uvedený v prílohe č.3a (Prílohy k osi 2).

Medzi poloprírodné a prírodné trvalé trávne porasty patria (v zátvorke sú kódy zodpovedajúcich typov biotopov v zmysle Katalógu biotopov SR):

- A. *Teplé a suchomilné trvalé trávne porasty (Tr1, Tr2, Tr3, Tr4, Tr5)*
- B. *Mezofilné trvalé trávne porasty (Lk1, Lk3, Tr8b)*
- C. *Horské kosné lúky (Lk2)*

- D. *Vlhkomilné porasty nižších plôch (Lk7, Lk9, Lk10, Lk11, Sl1, Sl3, Sl4)*
- E. *Nížinné aluviálne lúky (Lk8)*
- F. *Vlhkomilné porasty vyšších polôh, slatinné a bezkolencové lúky (Lk4, Lk5, Lk6, Ra3, Ra5, Ra6, Ra7, Sl2)*
- G. *Vysokohorské trávne porasty (Tr8a, Al1, Al3, Al6, Al8)*

Podmienky podpory pre ochranu v poloprírodných a prírodných trvalých trávnych porastov

Aplikácia hnojív

- úplne vylúčiť používanie minerálnych hnojív a hnojovice;
- hnojiť organickými hnojivami je možné len typy B a C;
- max. dávka organických hnojív 50 kg N/ha raz za 2 roky (do limitu sa nezapočítavajú exkrementy pasúcich sa hospodárskych zvierat).

Aplikácia chemických prípravkov

- celoplošne vylúčiť používanie prípravkov na ochranu rastlín – výnimkou je lokálna aplikácia za účelom potlačania expanzívnych druhov rastlín (potrebné potvrdenie kontrolného ústavu); pre ekologických poľnohospodárov je aj lokálna aplikácia vylúčená. Ekologickí poľnohospodári nesmú použiť ani bodovú aplikáciu

Spôsoby kosenia

- prvú kosbu trávnych porastov je potrebné vykonať najneskôr do 15. júla (v odôvodnených prípadoch posunutia kosieb dáva súhlas príslušná organizácia);
- typy B, C, D, E, F je možné kosiť maximálne 2-krát ročne;
- typy A a G je možné kosiť maximálne 1-krát ročne;
- trávne porasty je potrebné kosiť smerom od stredu k okrajom porastu;
- typ F je možné obhospodarovať iba ručne alebo s využitím ľahkej mechanizácie.

Podmienky pasenia

- pasenie je vylúčené pre typy C, E a F;
- porasty typu C a E je možné po prvej kosbe využiť na dopásanie mláďzí;
- dodržiavať zásady šetrného košarovania (min. plocha na 1VDJ – 10m², pravidelné denné prekladanie košiarov); pri pasení mladého HD možnosť využívania nočného košiaru umiesteného stabilne (so súhlasom príslušnej odbornej organizácie)
- košarovanie je možné len pre typy B a G;
- pasenie realizovať pod dozorom pastiera (nemôže sa pásť pomocou oplôtkov);
- dodržiavať zaťaženie 0,3 – 1,0 VDJ/ hektár na plochách povolených pre pasenie.

Ostatné podmienky

- na plochách biotopov je zakázané realizovať prísevy,
- zákaz realizácie odvodňovacích opatrení na plochách biotopov.
- zákaz mulčovania trávnych porastov

Tabuľka rámcov obhospodarovania pre jednotlivé typy porastov

Typ	Typ porastu	Kosenie	Pasenie možné*	Dopásanie mláďzí	Hnojenie organickým hnojivom (max. dávka 50 kg N/ha)	Košarovanie možné
A	<i>Teplo a suchomilné trávne porasty</i>	1-krát/rok	áno	áno	nie	nie
B	<i>Mezofilné trávne porasty</i>	1 – 2-krát/rok	áno	áno	áno	áno
C	<i>Horské kosné lúky</i>	1 – 2-krát/rok	nie	áno	áno	nie

D	Vlhkomilné porasty nižších polôh	1 – 2-krát/rok	áno	áno	nie	nie
E	Nížinné aluviálne lúky	1 – 2-krát/rok	nie	áno	nie	nie
F	Vlhkomilné porasty vyšších polôh, slatinné a bezkolencové lúky	1 – 2-krát/rok	nie	nie	nie	nie
G	Vysokohorské trávne porasty	1-krát/rok	áno	áno	nie	áno

*Ak je pasenie možné, je zároveň alternatívou ku koseniu

Spôsob stanovenia podpory

Výška podpory je stanovená ako kompenzácia straty príjmov zo zníženej produkcie a dodatočných nákladov z podmienok vyplývajúcich pre toto podopatrenie nad rámec CC (GAEC + SMR) a národnej legislatívy. Tento rozdiel je znížený o ušetrené náklady pri dodržiavaní stanovených podmienok pre obhospodarovanie.

Podmienky podpory (zatrávenie ornej pôdy)	Baseline			Dopad na ušlý príjem a dodatočné náklady
	Cross Compliance		Národná legislatíva	
	GAEC	SMR		
Aplikácia hnojív: Úplné vylúčenie minerálnych hnojív a hnojovice. Stanovená max. dávka org. hnojív. Úplné vylúčenie dodatkového org. hnojenia pre niektoré typy biotopov.	Nestanovuje.	Obmedzenie sa týka len zraniteľných oblastí (max. 170 kg N/ha)	Obmedzenie sa týka len zraniteľných oblastí (max. 170 kg N/ha)	Dopad na ušlý príjem (strata na produkcii z vylúčenia aplikácie hnojív)
Aplikácia chemických prípravkov – úplný zákaz	Nestanovuje.	Nestanovuje.	Nestanovuje.	Dopad na ušlý príjem (strata na produkcii) Dodatočné náklady (zvýšené náklady na mechanizačné činnosti)
Spôsoby kosenia a podmienky pasenia	Udržiavať všetky plochy trávnych porastov podľa nadmorskej výšky kosením alebo spásaním podľa sledovaného obdobia.**	Nestanovuje	Nestanovuje	Dopad na ušlý príjem (strata na produkcii pri zákazoch pasenia a posunoch termínov kosieb) Dodatočné náklady (zvýšené náklady na stanovené činnosti)

Podrobný výpočet platieb na základe porovnania baseline je uvedený v prílohe 4 osi 2.

** Predmetné podopatrenie je možné implementovať až po prijatí legislatívneho predpisu o GAEC pre priame platby

Výška podpory

Typ	Ochrana biotopov trávnych porastov	Platba
A	Teplo a suchomilné trávne porasty	3 188 Sk/ha (89,95 EUR/ha)
B	Mezofilné trávne porasty	2 643 Sk/ha (74,57 EUR/ha)
C	Horské kosné lúky	4 568 Sk/ha (128,88 EUR/ha)
D	Vlhkomilné porasty nižších polôh	2 643 Sk/ha (74,57 EUR/ha)

E	Nížinné aluviálne lúky	1 869 Sk/ha (52,73 EUR/ha)
F	Vlhkomilné porasty vyšších polôh, slatinné a bezkolencové lúky	5 621 Sk/ha (158,60 EUR/ha)
G	Vysokohorské trávne porasty	5 342 Sk/ha (150,72 EUR/ha)

* indikatívny kurz 35,4424 EUR/Sk

Indikatívne stanovenie podporených plôch v rámci podopatrenia Ochrana biotopov prírodných a poloprírodných trvalých trávnych porastov: 96 000 ha (z toho 39 000 ha v územiach NATURA 2000-UEV a 57 000 ha ostatných biotopov TTP. Indikatívny finančný rámec 50 mil. EUR..

5.3.2.1.3.3.2 PODOPATRENIE: OCHRANA BIOTOPOV VYBRANÝCH DRUHOV VTÁKOV

Predmet podpory

Obhospodarovanie poľnohospodárskych pôd (orných a trvalých trávnych porastov) na územiach NATURA 2000 (CHVU) podľa stanovených podmienok pre podporu. Zoznam území je uvedený v prílohe č.3b (Prílohy k osi 2).

Zoznam vybraných druhov vtákov v poľnohospodárskej krajine

Skupina 1: haja tmavá, haja červená, orol kráľovský, sokol rároh, sokol červenonohý.

Skupina 2: Drop fúzatý.

Skupina 3: chrapkáč poľný, jarabica poľná, prepelica poľná, labtuška poľná, kalužiak červenonohý, brehár čiernochvostý, prhlaviar červenkastý, škovránok poľný, strnádka lúčna, labtuška lúčna.

Vybrané druhy vtákov boli zoradené do troch skupín podľa ekologických nárokov jednotlivých druhov. Prvú skupinu tvoria dravce, v druhej skupine je zaradený drop fúzatý a v tretej skupine sú vybrané druhy vtákov prevažne hniezdiace na zemi. Spôsob manažovania územi s týmito druhmi vtákov má všeobecné podmienky rovnaké pre všetky skupiny (neaplikovanie stanovených prípravkov na ochranu rastlín, spôsoby kosieb, vylúčenie činností v čase hniezdenia vtákov podľa jednotlivých druhov na plochách a v termínoch určených štátnou ochranou prírody). Ďalej sú stanovené špecifické podmienky podľa príslušných druhov (osevný postup, neaplikovanie minerálnych hnojív, odklady kosieb). V súhrne sa podmienky týkajú činností realizovaných na využívanej poľnohospodárskej pôde, ktoré môže byť predmetom podpory. Ostané stanovené činnosti manažovania územi s vybranými druhmi vtákov (zákaz rozorávania trvalých trávnych porastov, nelikvidovanie nelesnej drevinovej vegetácie, zákazy meliorovať a rekultivovať plochy, zachovanie krajinných prvkov) sa do popisu podmienok neuvádzajú pretože sú buď obsiahnuté v GAEC alebo sa nedotýkajú využívanej poľnohospodárskej pôdy.

Podmienky podpory pre ochranu biotopov vybraných druhov vtákov na ornej pôde

- vylúčiť používanie stanovených prípravkov na ochranu rastlín (zoznam zakázaných prípravkov bude publikovaný vo vestníku MP SR v samostatnej prílohe). Ekologickí nesmú použiť žiadne chemické prípravky na ochranu rastlín.
- kosiť a vykonávať žatevné práce vždy od stredu smerom k okrajom alebo od jednej strany pozemku ku druhému; pri kosbe a žatve používať výstražné zariadenia.
- vylúčiť akúkoľvek hospodársku činnosť v termínoch v rozmedzí od 1.3. do 31.7. (podľa druhu) v hniezdných lokalitách ohrozených druhov vtákov, vyznačených štátnou ochranou prírody na poľnohospodárskych pozemkoch.

Špecifická podmienka pre skupinu 2 (ochranu dropa fúzatého)

- realizovať stanovený osevný postup - celkový podiel ozimných obilnín, repky olejnej, viacročných krmovín a tráv na ornej pôde minimálne 70%.

Podmienky podpory pre ochranu biotopov vybraných druhov vtákov na trvalých trávnych porastoch

- vylúčiť používanie stanovených prípravkov na ochranu rastlín (zoznam zakázaných prípravkov bude publikovaný vo vestníku MP SR v samostatnej prílohe. Ekologickí nesmú použiť žiadne chemické prípravky na ochranu rastlín.
- vylúčiť používanie priemyselných hnojív.
- kosiť existujúce trvalé trávne porasty smerom od stredu ku krajom alebo od jednej strany pozemku ku druhému; pri kosbe používať výstražné zariadenia.
- vylúčiť akúkoľvek hospodársku činnosť v termínoch od 1.3. do 31.7. v hniezdných lokalitách ohrozených druhov vtákov, vyznačených štátnou ochranou prírody na poľnohospodárskych pozemkoch.

Špecifická podmienka pre ochranu vtákov skupiny 3 – odklad kosby:

- prvá kosba trvalých trávnych porastov sa vykoná v súlade s termínmi určenými GAEC na ploche najviac 80% výmery trávneho porastu; zvyšok trávneho porastu 20% sa pokosí v termíne od 15.8. do 30.9. Plochy s odkladom kosby vyznačí štátna ochrana prírody.

Spôsob stanovenia podpory

Výška podpory je stanovená ako kompenzácia straty príjmov zo zníženej produkcie a dodatočných nákladov z podmienok vyplývajúcich pre toto podopatrenie nad rámec CC (GAEC + SMR) a národnej legislatívy. Tento rozdiel je znížený o ušetrené náklady pri dodržiavaní stanovených podmienok pre obhospodarovanie.

Podmienky podpory (ochrana biotopov vybraných druhov vtákov – orné pôdy)	Baseline			Dopad na ušlý príjem a dodatočné náklady
	Cross Compliance		Národná legislatíva	
	GAEC	SMR		
Vylúčiť používanie stanovených prípravkov na ochranu rastlín	Nestanovuje	Smernica Rady 91/414/EHS upravuje používanie prípravkov, ale nevylučuje ich používanie	Zákon č. 193/2005 upravuje používanie povolených prípravkov	Dopad na ušlý príjem (strata na produkcii z obmedzenia druhov prípravkov)
Vylúčiť akúkoľvek hospodársku činnosť v termínoch od 1.3. do 31.7. v hniezdných lokalitách ohrozených druhov vtákov	Nestanovuje	Nestanovuje.	Nestanovuje	Dopad na ušlý príjem (strata na produkcii z obmedzenia činností)
Kosiť a vykonávať žatevné práce vždy od stredu smerom k okraju; pri	Nestanovuje	Nestanovuje	Nestanovuje	Dodatočné náklady (zvýšené náklady na stanovené činnosti)

kosbe a žatve používať výstražné zariadenia.				
--	--	--	--	--

Podmienky podpory (ochrana biotopov vybraných druhov vtákov – TTP)	Baseline			Dopad na ušlý príjem a dodatočné náklady
	Cross Compliance		Národná legislatíva	
	GAEC	SMR		
Vylúčiť používanie stanovených prípravkov na ochranu rastlín	Nestanovuje	Smernica Rady 91/414/EHS upravuje používanie prípravkov, ale nevylučuje ich používanie	Zákon č. 193/2005 upravuje používanie povolených prípravkov	Dopad na ušlý príjem (strata na produkcii z obmedzenia druhov prípravkov)
Vylúčiť akúkoľvek hospodársku činnosť v termínoch od 1.3. do 31.7. v hniezdných lokalitách ohrozených druhov vtákov	Nestanovuje	Nestanovuje.	Nestanovuje	Dopad na ušlý príjem (strata na produkcii z obmedzenia činností)
Vylúčiť používanie priemyselných hnojív	Nestanovuje	Nestanovuje	Nestanovuje	Dopad na ušlý príjem (strata na produkcii zo zákazu aplikácie hnojív)
Kosiť trvalé trávne porasty smerom od stredu ku krajom alebo od jednej strany pozemku ku druhému	Nestanovuje	Nestanovuje	Nestanovuje	Dodatočné náklady (zvýšené náklady na stanovené činnosti)
Odklad prvej kosby na 20% výmery trvalého trávneho porastu	Stanovuje termín pre uskutočnenie prvej kosby podľa nadmorskej výšky.**	Nestanovuje	Nestanovuje	Dopad na ušlý príjem (strata na produkcii na výmere 20%)

Podrobný výpočet platieb na základe porovnania baseline je uvedený v prílohe 4 osi 2.

** Predmetné podopatrenie je možné implementovať až po prijatí legislatívneho predpisu o GAEC pre priame platby

Výška podpory

Ochrana biotopov vybraných vtáčích druhov		Platba
Nížinné a kotlinové oblasti	orné pôdy	2 693 Sk/ha (75,98 EUR/ha)
	trvalé trávne porasty	1 445 Sk/ha (40,77 EUR/ha)
Horské a podhorské oblasti	orné pôdy	2 028 Sk/ha (57,22 EUR/ha)

	trvalé trávne porasty	1 657 Sk/ha (46,75 EUR/ha)
--	-----------------------	----------------------------

* indikatívny kurz 35,4424 EUR/Sk

Indikatívne stanovenie podporených plôch v rámci podopatrenia Ochrana biotopov vybraných druhov vtákov: 261 000 ha. Indikatívny finančný rámec 67 mil. EUR.

5.3.2.1.3.3.3 PODOPATRENIE: CHOV A UDRŽANIE OHROZENÝCH DRUHOV ZVIERAT

Predmet podpory

Chov a udržanie ohrozených druhov a plemien hospodárskych zvierat dlhodobo chovaných na území Slovenska.

Hranica pre ohrozené plemená

Oprávnené poľnohospodárske plemená zvierat	Hranica, pod ktorou sa miestne plemeno považuje za ohrozené stratou pre poľnohospodárstvo (počet chovných samíc ¹)
Dobytok	7 500
Ovce	10 000
Kozy	10 000
Kone	5 000
Ošípané	15 000
Hydina	25 000

Identifikovanie ohrozených druhov

Identifikáciu ohrozených druhov SR z databázy FAO, databázy EAAP, národných správ o živočíšnych genetických zdrojoch zbilancovala príslušná odborná autorita SR (Výskumný ústav živočíšnej výroby). Stav jednotlivých druhov zvierat, ktoré pri spĺňaní podmienok prílohy IV nariadenia Komisie (ES) č. 1974/2006 sú navrhované ako ohrozené druhy.

Ohrozené druhy SR

Hovädzí dobytok – slovenský pinzgauský dobytok

Ovce – pôvodná valaška

Kozy – biela krátkosrstá koza

Kone – Slovenský teplokrvník, Hucul, Furioso, Nonius, Slovenský športový pony, Lipican, Shagya-arab, Norik muránskeho typu

Hydina – sliepky – Oravka, Plymutka, Rodajlenka, Hemsirka, Vlaška, Sasekska

husi – slovenská biela hus, suchovská hus

Podmienky podpory pre chov a udržanie ohrozených druhov zvierat

- preukázať sa potvrdením od príslušnej chovateľskej organizácie o zápise zvierat'a do plemennej knihy alebo do plemenárskej evidencie v súlade s národnou legislatívou;
- dodržiavať veterinárne požiadavky na živé zvieratá.

Spôsob stanovenia podpory

Výška podpory je stanovená ako kompenzácia straty príjmov zo zníženej produkcie z podmienok vyplývajúcich pre toto podopatrenie nad rámec CC (GAEC + SMR) a národnej legislatívy.

Podmienky	Baseline	Dopad na ušlý príjem
-----------	----------	----------------------

¹ Počet plemenných samíc rovnakého plemena pre všetky členské štáty dostupných pre rozmnožovanie čistého chovu, registrované v plemennej knihe udržiavanej oprávnenou chovnou organizáciou uznanou členskými štátmi v súlade so zootechnickou legislatívou Spoločenstva.

podpory (chov a udržanie ohrozených druhov zvierat)	Cross Compliance		Národná legislatíva	a dodatočné náklady
	GAEC	SMR		
	Chov ohrozených druhov zvierat	Nestanovuje	Nestanovuje	

Podrobný výpočet platieb na základe porovnania baseline je uvedený v prílohe 4 osi 2.

Výška platby

Ohrozený druh	Platba
Hovädzí dobytok	7 088 Sk/VDJ (200,0 EUR/VDJ)
Ovce	7 070 Sk/VDJ (199,5 EUR/VDJ))
Kozy	7 070 Sk/VDJ (199,50 EUR/VDJ)
Kone	7 088 Sk/VDJ (200,0 EUR/VDJ)
Hydina – sliepky	7 088 Sk/VDJ (200,0 EUR/VDJ)
Hydina – husi	7 088 Sk/VDJ (200,0 EUR/VDJ)

* indikatívny kurz 35,4424 EUR/Sk

Indikatívne stanovenie podporených VDJ v rámci podopatrenia Chov a udržanie ohrozených druhov zvierat: 2600 VDJ. Indikatívny finančný rámec 2 mil. EUR..

Kombinovateľnosť agroenvironmentálnych podopatrení

Možnosti kombinácie (zlučovania) jednotlivých podopatrení Agroenvironmentálnych platieb sú stanovené v kombinačnej tabuľke. Pri kombinácii je zohľadnená možnosť realizácie rôznych podopatrení na tú istú plochu s vylúčením podpory duplicitných činností a s rešpektovaním podmienky článku 39 (4) nariadenia Rady (ES) č.1698/2005, podľa ktorého je podpora obmedzená nasledovnou maximálnou čiastkou:

Druh	Max. platba (ha, VDJ)	
Jednoročné plodiny	600 EUR/ha	21 265 Sk/ha
Špecializované viacročné plodiny	900 EUR/ha	31 898 Sk/ha
Iné využitie pôdy	450 EUR/ha	15 949 Sk/ha
Ohrozené miestne plemená	200 EUR/VDJ	7 088 Sk/VDJ

* indikatívny kurz 35,4424 EUR/Sk

Kombinačná tabuľka pre Agroenvironmentálne platby (povolená kombinácia na tú istú plochu)		Základná podpora		Integrovaná produkcia			Ekologické poľnohospodárstvo				Ochrana proti erózií na ornej pôde		Ochrana proti erózií vo vinohradoch	Ochrana proti erózií v ovocných sadoch	Zatrávnovanie ornej pôdy	Biotypy trvalých trávnych porastov	Ochrana biotopov vtákov		
		Orná pôda	Trvalé trávne porasty	Vinohrady	Ovocné sady	Zelenina	Orná pôda	Trvalé trávne porasty	Vinohrady	Ovocné sady	stabilizačný postup	biopásy					Orná pôda	Trvalé trávne porasty	
Základná podpora	Orná pôda		N	N	N	N	N	N	N	N	A	A	N	N	N	N	N	N	N
	Trvalé trávne porasty	N		N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	A	N	N	N	N
Integrovaná produkcia	Vinohrady	N	N		N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N
	Ovocné sady	N	N	N		N	N	N	N	N	N	N	N	A	N	N	N	N	N
	Zelenina	N	N	N	N		N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N
Ekologické poľnohospodárstvo	Orná pôda	N	N	N	N	N		N	N	N	A	A	N	N	N	N	N	A ^ε	N
	Trvalé trávne porasty	N	N	N	N	N	N		N	N	N	N	N	N	A	A ^ε	N	A ^ε	N
	Vinohrady	N	N	N	N	N	N		N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N
	Ovocné sady	N	N	N	N	N	N	N		N	N	N	N	A	N	N	N	N	N
Ochrana proti erózií na ornej pôde	stabilizačný postup	A	N	N	N	N	A	N	N	N		N	N	N	N	N	N	A	N
	biopásy	A	N	N	N	N	A	N	N	N		N	N	N	N	N	N	A	N
Ochrana proti erózií vo vinohradoch		N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N		N	N	N	N	N	N
Ochrana proti erózií v ovocných sadoch		N	N	N	A	N	N	N	N	A	N	N	N		N	N	N	N	N
Zatrávnovanie ornej pôdy		N	A	N	N	N	N	A	N	N	N	N	N	N		N	N	N	A
Biotypy trvalých trávnych porastov		N	N	N	N	N	N	A ^ε	N	N	N	N	N	N	N		N	N	N
Ochrana biotopov vtákov	Orná pôda	N	N	N	N	N	A ^ε	N	N	N	A	A	N	N	N	N	N		N
	Trvalé trávne porasty	N	N	N	N	N	N	A ^ε	N	N	N	N	N	N	A	N	N		N

Vysvetlivky:

- N – kombinácia na tú istú plochu je vylúčená alebo nemožná. A – kombinácia na tú istú plochu je možná.
- Pre podopatrenie Zatrávnovanie ornej pôdy je kombinácia možná so Základnou podporou (TTP) alebo Ekologickým poľnohospodárstvom (TTP) alebo Ochranou biotopov vtákov (TTP) tým spôsobom, že na zatravnenej pôde bude realizované príslušné manažovanie trávnych porastov (s výnimkou pastvy v 1 roku).
 - A^ε – pri kombinácii Ekologického poľnohospodárstva (TTP) a Ochrany biotopov TTP, alebo Ekologického poľnohospodárstva a Ochrany biotopov vtákov (TTP) alebo Ekologického poľnohospodárstva (orná pôda) a Ochrany biotopov vtákov (orná pôda) sa poskytne stanovená platba z kumulácie týchto podopatrení.
 - V kombinačnej tabuľke nie je uvádzané podopatrenie: Ohrozené chovy pretože ide o samostatné podopatrenie s platbou na VDJ.

Preukázanie odborného posúdenia opodstatnenosti, adekvátnosti a presnosti výpočtu Agroenvironmentálnych platieb (článok 48 (2) nariadenia Komisie (ES) č.1974/2006):

Metodika a modely výpočtov pre agroenvironmentálne podopatrenia boli posúdené nezávislými inštitúciami:

- Výskumný ústav pôdoznanectva a ochrany pôdy Bratislava
- Slovenské centrum poľnohospodárskeho výskumu Nitra

Výber príjemcov pre Agroenvironmentálne platby (článok 39 (4) nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005)

Pre výber príjemcov podpory na jednotlivé podopatrenia Agroenvironmentálnych platieb budú uplatnené výberové kritéria obsiahnuté v národnej vykonávacej legislatíve pričom uprednostnené budú podopatrenia s vyššou environmentálnou účinnosťou prioritne v oblastiach NATURA 2000. Výberové kritériá sa uplatňujú v prípade pretlaku žiadostí nad stanovené finančné limity pre toto opatrenie.

Prechod záväzkov

V súlade s čl. 11, nariadenia 1320/2005 sa môže pred uplynutím obdobia plnenia záväzku prijatého v zmysle kapitoly IV, nariadenia (ES) č. 1257/1999 povoliť transformácia tohto záväzku do nového záväzku na obdobie 5 rokov ako všeobecné pravidlo podľa nariadenia 1698/2005 pod podmienkou, že:

- takýto prechod záväzku znamená nepochybný prínos pre životné prostredie a dobré životné podmienky zvierat a
- v dôsledku prechodu záväzku sa významne posilní súčasný záväzok.

Možné transformácie agroenvironmentálnych podopatrení 2004-2006 do agroenvironmentálnych podopatrení 2007-2013

Programovacie obdobie 2004-2006	Programovacie obdobie 2007-2013
Základná schéma – orná pôda	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Základná podpora (orná pôda) ▪ Ochrana biotopov vtákov (orná pôda) ▪ Ekologické poľnohospodárstvo (orná pôda) ▪ Zatrávenie ornej pôdy
Základná schéma – TTP	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Základná podpora (TTP) ▪ Ochrana biotopov vtákov (TTP) ▪ Ekologické poľnohospodárstvo (TTP)
Základná schéma – ovocné sady a vinice*	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Integrovaná produkcia (ovocné sady) ▪ Integrovaná produkcia (vinohrady) ▪ Ekologické poľnohospodárstvo (ovocné sady) ▪ Ekologické poľnohospodárstvo (vinohrady)
Ochrana proti erózii na ornej pôde	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ochrana proti erózii na ornej pôde + Základná podpora (orná pôda) ▪ Ochrana proti erózii na ornej pôde + Ochrana biotopov vtákov (orná pôda) ▪ Ochrana proti erózii na ornej pôde + Ekologické poľnohospodárstvo (orná pôda) ▪ Zatrávenie ornej pôdy
Ochrana proti erózii vo vinohradoch	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Integrovaná produkcia (vinohrady) ▪ Ekologické poľnohospodárstvo (vinohrady)
Ochrana proti erózii v ovocných sadoch	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ochrana proti erózii v ovocných sadoch ▪ Integrovaná produkcia (ovocné sady) ▪ Ekologické poľnohospodárstvo (ovocné sady)
Zatrávňovanie ornej pôdy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Základná podpora (TTP)

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ochrana biotopov vtákov (TTP) ▪ Ekologické poľnohospodárstvo (TTP) ▪ Ochrana biotopov prírodných a poloprírodných TTP (ak je uznaný za daný typ biotopu)
Ochrana biotopov poloprírodných a prírodných trávnych porastov	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ochrana biotopov poloprírodných a prírodných trávnych porastov ▪ Ekologické poľnohospodárstvo (TTP) + Ochrana biotopov poloprírodných a prírodných trávnych porastov
Nelesná drevinová vegetácie*	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Základná podpora (TTP) ▪ Ochrana biotopov vtákov (TTP) ▪ Ekologické poľnohospodárstvo (TTP)
Ochrana vodných a mokrad'ových biotopov*	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Základná podpora (TTP) ▪ Ochrana biotopov vtákov (TTP) ▪ Ekologické poľnohospodárstvo (TTP)
Chov a udržanie ohrozených druhov zvierat	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Chov a udržanie ohrozených druhov zvierat (žiadateľ môže vstúpiť do všetkých kombinovateľných plošných záväzkov)
Ekologické poľnohospodárstvo	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ekologické poľnohospodárstvo ▪ Ekologické poľnohospodárstvo (TTP) + Ochrana biotopov poloprírodných a prírodných trávnych porastov ▪ Ekologické poľnohospodárstvo + Ochrana biotopov vtákov

* podopatrenia sa v programovacom období 2007-2013 nerealizujú

Rozšírenie záväzku

Na základe čl. 45, nariadenia Komisie 1974/2006 príjemca podpory môže rozšíriť plochu podniku v období, počas ktorého trvá daný záväzok. Záväzok môže rozšíriť tak, že sa pôvodný záväzok nahradí novým záväzkom, pričom zväčšenie plôch počas doby trvania záväzku je možné iba ak:

- rozšírenie má nepochybný prínos vzhľadom k príslušnému opatreniu,
- je to odôvodnené v zmysle povahy záväzku, dĺžky zostávajúceho obdobia a veľkosti plochy,
- neznižuje účinnosť kontroly dodržiavania podmienok pre poskytnutie podpory.

Žiadatelia budú nové záväzky (pôvodná plocha + rozšírená plocha) realizovať počas 5 rokov podľa podmienok a s platbami stanovenými v novom Programe rozvoja vidieka SR 2007-2013. Staré záväzky sa teda pretransformujú do nových na ďalšie 5 ročné obdobie. Starý záväzok musí prejsť ako celok do nového rozšíreného záväzku.

Žiadatelia, ktorí posilnia súčasný záväzok, t.j. prejdú na vyšší stupeň záväzku, môžu v zmysle čl. 11, nariadenia 1320/2005 prejsť do nového záväzku, pričom tieto sa pretransformujú do nových záväzkov na ďalšie 5 ročné obdobie.

Pri rozšírení pôvodného záväzku v dobe trvania záväzku sa platba na dodatočnú plochu poskytne po celý zvyšok obdobia pôvodného záväzku.

V prípade, že poľnohospodár, nebude chcieť rozširovať alebo posilňovať svoje pôvodné záväzky z rokov 2004-2006, bude realizovať pôvodné záväzky s podmienkami a platbami Plánu rozvoja vidieka 2004-2006 do skončenia príslušného 5 ročného obdobia.

Prevzatie záväzku

Ak sa celý podnik alebo jeho časť prevádza na inú osobu v období, počas ktorého trvá daný záväzok ako podmienka pre poskytnutie pomoci, táto iná osoba môže prevziať záväzok na zvyšok obdobia. Ak sa záväzok neprevezme, príjemca uhradí poskytnutú pomoc.

Geografická alokácia

Opatrenie má horizontálnu pôsobnosť na celom území SR.

Konečný prijímateľ (oprávnený žiadateľ)

Fyzické a právnické osoby podnikajúce v poľnohospodárskej prvovýrobe.

Druh a výška podpory

Druh podpory: nenávratný finančný príspevok

Typ investície: nezisková

Forma podpory: platba na hektár poľnohospodárskej pôdy v agro-environmentálnom záväzku, resp. u ohrozených chovov platba na VDJ je poskytovaná v plnej výške z verejných zdrojov

Výška podpory

Výšku podpory z EAFRD a národných zdrojov upravuje článok 70 nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005.

Agroenvironmentálne platby	EAFRD %	Národné zdroje %	Verejné zdroje spolu %
Oblasti Konvergenčného cieľa	80	20	100
Ostatné oblasti	55	45	100

Spoločné monitorovacie ukazovatele EÚ

Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Cieľ 2007 – 2013
Výstup	Počet subjektov dostávajúci podporu	1500 subjektov
	Celková výmera v rámci agro-environmentálnej podpory	850 tis. ha
	Fyzická výmera pôdy v rámci agro-environmentálnej podpory	650 tis. ha
	Celkový počet záväzkov	1 800 záväzkov
Výsledok	Výmera poľnohospodárskej pôdy s hospodárením, ktoré prispieva k: – Zlepšeniu biodiverzity – CHVU (79/409/EHS) – UEV (92/43/EHS) – Zlepšeniu kvality vody – Zmierneniu klimatickej zmeny – Zamedzeniu marginalizácie a opúšťaniu pôdy – Zlepšeniu kvality pôdy	261 tis. ha 39 tis. ha 450 tis. ha 200 tis. ha 650 tis. ha 250 tis. ha
Dosah	Zmena v úbytku biodiverzity	Zmena trendu pri znižovaní biodiverzity (relatívny index populačného trendu vybratých druhov vtákov - 105% oproti roku 2006)

	Udržanie území s vysokou prírodnou hodnotou (poľnohospodárska pôda)	96 tis. ha
	Zlepšenie kvality vody	zníženie obsahu N z poľnohospodárskej produkcie pod 50 mg/l
	Prispievanie k zmierneniu klimatickej zmeny.	Zníženie produkcie skleníkových plynov na výmere 450 tis. ha

Poznámka k oblastiam NATURA 2000:

- *územia NATURA 2000 boli vymedzené na základe podkladov z katastra nehnuteľností (KN) (zákon č. 162/1995 Z. z.; v KN sú v rámci druhu pozemku poľnohospodárska pôda zahrnuté aj plochy, ktoré nie sú priamo využívané pre poľnohospodársku výrobu, čo v porovnaní s registrom pôdy LPIS môže vykazovať rozdiely vo výmere z dôvodu, že pod oprávnenou plochou na podporu v rámci PRV sa rozumie poľnohospodársky vyžívaná plocha očistená od plôch, ktoré nespĺňajú kritéria pre zaradenie do identifikačného systému LPIS.*
- *podpora lesných pôd v rámci PRV je možná len pre oprávnených žiadateľov – súkromných vlastníkov lesa.*
- *Štátna ochrana prírody stanovila výmeru pôd (P.P. a L.P) oprávnení pre podporu v rámci PRV (príloha 3a,3b,3c a 3d).*
- *celková výmera oblastí NATURA 2000 na poľnohospodárskej pôde (evidencia podľa LPIS) predpokladá plochu 334 000 ha (z toho 292 000 ha podľa smernice 79/409/EHS a 42 000 ha podľa smernice 92/43/EHS. Prekryv území podľa oboch smerníc je 30 000 ha.*
- *4000 ha území NATURA 2000 (UEV-4.a 5.stupeň ochrany) sa podporí prostredníctvom opatrenia 213.*
- *300 000 ha území NATURA 2000 (UEV+ CHVU) sa podporí prostredníctvom opatrenia 214*
- *Poskytovanie platieb v oblastiach NATURA 2000 pre subjekty mimo Programu rozvoja vidieka stanovuje zákon SR č.543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny (§61).*

5.3.2.1.4 OPATRENIE: PLATBY ZA ŽIVOTNÉ PODMIENKY ZVIERAT**Kód opatrenia**

215 Platby za životné podmienky zvierat

Právny základ

Článok 40 nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005

Článok 27 a príloha II, bod 5.3.2.1.5 nariadenia Komisie (ES) č. 1974/2006

Odôvodnenie podpory

Efektívne nasmerovanie podpory v oblasti chovu hydiny, hovädzieho dobytku, ošípaných a oviec vychádza z analýzy situácie životných podmienok zvierat v poľnohospodárstve Slovenska. Analýza napomohla k zadefinovaniu priorít vo všetkých oblastiach chovu hospodárskych zvierat.

V chove hydiny v rámci zlepšenia životných podmienok zvierat je potrebné zníženie zaťaženia plochy. V súvislosti s chovom hovädzieho dobytku sa javia potreby zlepšenia prirodzeného správania zvierat, hlavne odpočinku a vytvárania skupín pre zabezpečenie stabilnej hierarchie v stáde.

V oblasti chovu ošípaných by prioritou mala smerovať na zvýšenú starostlivosť o prasiatka od narodenia po odstav, ktorá značne zamedzí možnému riziku úhynu zvierat. Taktiež v rámci chovu oviec je nutné nasmerovanie podpory na zvýšenú starostlivosť o jahňatá od narodenia po odstav vo forme zaškoleného ošetrovateľa.

Vo všetkých oblastiach chovu hospodárskych zvierat je cieľom rešpektovať a podporovať prirodzené správanie a prirodzené potreby zvierat.

Okrem toho je ďalší priestor pre zlepšovanie životných podmienok, ktorého vyžitie závisí od osobného postoja a etickej úrovne chovateľov.

Cieľ

Zvýšiť zastúpenie chovov s takými chovnými postupmi, ktoré sú nad rámec príslušných povinných štandardov, vedúce k zlepšeniu životných podmienok zvierat.

Rozsah a činnosť

Účelom podpory je kompenzovať poľnohospodárom náklady súvisiace so zavádzaním takých chovných postupov, ktoré sú nad rámec príslušných noriem a prispievajú k celkovému zlepšeniu pohody zvierat na Slovensku. Dodržiavaním špecifických podmienok v rámci jednotlivých chovoch hospodárskych zvierat sa zvieratám zabezpečí lepšia starostlivosť, pohoda, zamedzí sa riziku náhodného úmrtia a taktiež dôjde k zlepšeniu ich zdravotného stavu.

ZOZNAM PODOPATRENÍ V RÁMCI OPATRENIA „ŽIVOTNÉ PODMIENKY ZVIERAT“**5.3.2.1.4.1 Zlepšenie životných podmienok v chove hydiny****5.3.2.1.4.2 Zlepšenie životných podmienok v chove hovädzieho dobytku**

5.3.2.1.4.2.1 Zlepšenie prirodzeného správania zvierat

5.3.2.1.4.2.2 Zlepšenie prirodzeného materského správania kráv

5.3.2.1.4.3 Zlepšenie životných podmienok v chove ošípaných**5.3.2.1.4.4 Zlepšenie životných podmienok v chove oviec**

Všeobecné kritériá spôsobilosti pre poskytnutie podpory AW

Žiadateľ o poskytnutie platby za životné podmienky zvierat musí spĺňať nasledujúce všeobecné podmienky:

- Plniť požiadavky kladené na identifikáciu a registráciu hospodárskych zvierat a spĺňať minimálne štandardy vyplývajúce z národnej legislatívy pre chov a ochranu zvierat.
- Prijat' a plniť záväzky opatrenia a podopatrení, do ktorých vstupuje počas stanovenej doby 5 rokov od vstupu do záväzku, s výnimkou prípadov vyššej moci².
- Hospodáriť v celom podniku v súlade s dobrými poľnohospodárskymi a environmentálnymi podmienkami podľa článku 5 a prílohy IV nariadenia Rady (ES) č. 1782/2003.
- Hospodáriť v celom podniku v súlade s príslušnými povinnými štandardami podľa článku 4 a prílohy III nariadenia Rady (ES) č. 1782/2003 (SMR).
- Absolvovať predpísaný školiaci kurz týkajúci sa životných podmienok zvierat (v prípade podopatrení 5.3.2.1.4.2.2, 5.3.2.1.4.3 a 5.3.2.1.4.4 musí ošetrovateľ absolvovať kurz zameraný na špeciálnu starostlivosť o podporované zvieratá)
- Akceptovať prispôsobenie prijatých záväzkov, v prípade zmeny alebo doplnenia príslušných záväzných noriem alebo požiadaviek ustanovených podľa článkov 4 a 5 a príloh III a IV nariadenia Rady (ES) č.1782/2003, ako aj minimálnych požiadaviek pre používanie hnojív a prípravkov na ochranu rastlín a iných príslušných povinných požiadaviek ustanovených právnymi predpismi SR a určených v programe (doložka o revízii – článok 46 nariadenia Komisie (ES) č.1974/2006).

5.3.2.1.4.1 PODOPATRENIE: ZLEPŠENIE ŽIVOTNÝCH PODMIENOK V CHOVE HYDINY

Zlepšenie životných podmienok vo výkrme hydiny prostredníctvom zníženej zaťažnosti plochy, zvýšenej kontroly, predĺženej stanovenej dĺžky výkrmu a iných požiadaviek.

Špecifické podmienky pre výkrm hydiny

- chovný priestor sa musí osadiť zvieratami jednorazovo do 24 hodín;
- poberateľ podpory alebo ním poverená osoba musí prezrieť chovný priestor, skontrolovať hydinu 2-krát denne s dennou evidenciou kontroly;
- zaťaženie podlahovej plochy môže predstavovať max. 30 kg/m² pri hlbokaj podstielke (zníženie o 20 %);
- hlboká podstielka musí byť na začiatku turnusu aspoň 10 cm vysoká;
- krmne a napájacie zariadenia musia byť zabezpečené v takom množstve, aby k nim malo prístup minimálne 70 % zvierat naraz, pričom krmivo a voda im budú poskytované počas celého dňa;
- dĺžka výkrmu nesmie byť kratšia ako 40 dní u kurčiat;
- v letnom období musí byť v hale zabezpečené také prostredie aby výška teploty vzduchu v hale nepresiahla 2° C teplotu vzduchu vo vonkajšom prostredí.

Spôsob stanovenia podpory

Výška podpory je vypočítaná na základe kompenzácie strát vzniknutých zmenou produkcie v dôsledku zníženia zaťaženia 1 m² využiteľnej podlahovej plochy u brojlerovej hydiny na hlbokaj podstielke. Straty sa vypočítali ako rozdiel medzi znížením priamych nákladov a znížením výnosov v dôsledku zníženia stavov zvierat.

² čl. 47 nariadenia Komisie (ES) č. 1974/2006

Podmienky podpory (chov hydiny)	Baseline		Dopad na ušlý príjem a dodatočné náklady	
	Cross Compliance			
	GAEC	SMR		
Chovný priestor sa musí osadiť zvieratami jednorazovo do 24 hodín	Netýka sa chovu zvierat	Nestanovuje	Nestanovuje	Bez dopadu (podmienka zabezpečuje AW)
Poberateľ podpory alebo ním poverená osoba musí prezrieť chovný priestor, skontrolovať hydinu 2-krát denne s dennou evidenciou kontroly		Nestanovuje	Vyhláška 230/1998 § 2 ods. 2 – denná kontrola	Bez dopadu (podmienka zabezpečuje AW)
Zaťaženie podlahovej plochy môže predstavovať max. 30 kg/m ² pri hlbokaj podstielke (zníženie o 20 %)		Nestanovuje	Vyhláška 230/1998, príloha č. 5, hustota osadenia v chove kurčiat - 38 kg/m ²	Dopad na ušlý príjem (strata na produkcii zo zníženia zaťaženia o 20%)
Hlboká podstielka musí byť na začiatku turnusu aspoň 10 cm vysoká		Nestanovuje	Nestanovuje	Bez dopadu (podmienka zabezpečuje AW)
Kŕmne a napájacie zariadenia musia byť zabezpečené v takom množstve, aby k nim malo prístup minimálne 70 % zvierat naraz, pričom krmivo a voda im budú poskytované počas celého dňa		Nestanovuje	Nestanovuje	Bez dopadu (podmienka zabezpečuje AW)
Dĺžka výkrmu nesmie byť kratšia ako 40 dní u kurčiat		Nestanovuje	Nestanovuje	Bez dopadu
V letnom období musí byť v hale zabezpečené také prostredie aby výška teploty vzduchu v hale nepresiahla 2° C teplotu vzduchu vo vonkajšom prostredí		Nestanovuje	Vyhláška 230/1998 § 34 ods. 2 v ustajňovacích priestoroch nesmie kvalita ovzdušia ohrozovať zdravie hydiny.	Bez dopadu (podmienka zabezpečuje AW)

Podrobný výpočet platieb na základe porovnania baseline je uvedený v prílohe 6 osi 2.

Výška podpory

Chov hydiny	2 272 Sk/VDJ (64,10 EUR/VDJ)
-------------	------------------------------

5.3.2.1.4.2 PODOPATRENIE: ZLEPŠENIE ŽIVOTNÝCH PODMIENOK V CHOVE HOVÄDZIEHO DOBYTKA**5.3.2.1.4.2.1 ZLEPŠENIE PRIRODZENÉHO SPRÁVANIA ZVIERAT**

Zlepšenie prirodzeného správania zvierat, hlavne odpočinku, potravného správania, komfortného správania, možnosti úniku pri sociálnych konfliktoch a vytváraní skupín.

Špecifické podmienky

Podmienky podpory pre chov voľne ustajnených kráv:

- minimálne požiadavky na plochu ležiska a celkovú plochu (ležisko a krmisko) vo voľnom ustajnení pri dvojpriestorovom systéme ustajnenia pre kravy s rôznou hmotnosťou (zvýšenie o 10% - pozri tabuľky č. 1 prílohy 6 osi 2 – Výpočet platieb AW);
- poberateľ zabezpečí pre zvieratá dostatočné množstvo kvalitného krmiva, čistej vody počas celého dňa;
- poberateľ podpory zabezpečí vytvorenie optimálnej skupiny kráv v rozsahu 10 – 40 kusov podľa fyziologického štádia, telesnej hmotnosti a veku;
- poberateľ podpory zabezpečí pastevný spôsob chovu alebo voľný chov kráv s výbehom;
- zvieratá nesmú byť priviazané.

Podmienky podpory pre maštalný výkrm dobytká:

- minimálne požiadavky na plochu ležiska a celkovú plochu (ležisko a krmisko) vo voľnom ustajnení pri dvojpriestorovom systéme ustajnenia pre dobytky s rôznou hmotnosťou (zvýšenie o 10% - pozri tabuľky č. 2 prílohy 6 osi 2 – Výpočet platieb AW);
- poberateľ podpory zabezpečí vytvorenie optimálnej skupiny dobytká v rozsahu 10 – 15 kusov podľa telesnej hmotnosti a veku;
- poberateľ podpory zabezpečí prístup výkrmového dobytká do pevného výbehu;
- zvieratá nesmú byť priviazané.

Spôsob stanovenia podpory

Výška podpory je vypočítaná na základe zníženia počtu zvierat v ustajňovacej jednotke vo voľných systémoch ustajnenia kráv a výkrmového dobytká tak, aby plocha pripadajúca na 1 zviera bola minimálne o 10 % vyššia.

Podmienky podpory (hovädzí dobytky - kravy)	Baseline			Dopad na ušlý príjem a dodatočné náklady
	Cross Compliance		Národná legislatíva	
	GAEC	SMR		
Minimálne požiadavky na plochu ležiska a celkovú plochu (ležisko a krmisko) vo voľnom ustajnení pri danom systéme ustajnenia pre kravy s rôznou hmotnosťou (zvýšenie o 10%)	Netýka sa chovu zvierat	Nestanovuje	Vyhláška 230/1998 § 9, podmienky ustajnenia sú uvedené v prílohe č. 1	Dopad na ušlý príjem (strata na produkcii zo zníženia počtu zvierat)
Zabezpečiť pre zvieratá dostatočné množstvo		Nestanovuje	Vyhláška 230/1998 § 7 ods 2 zvieratá musia mať prístup ku krmivu a k pitnej	Bez dopadu (podmienka)

kvalitného krmiva, čistej vody počas celého dňa;			vode	zabezpečuje AW)
Zabezpečiť vytvorenie optimálnej skupiny kráv v rozsahu 10 – 40 kusov podľa fyziologického štádia, telesnej hmotnosti a veku;		Nestanovuje	Nestanovuje	Bez dopadu (podmienka zabezpečuje AW)
Zabezpečiť pastevný spôsob chovu alebo voľný chov kráv s výbehom;		Nestanovuje	Nariadenie vlády 322/2003 príloha č. 2 – voľnosť pohybu zvierat	Bez dopadu (podmienka zabezpečuje AW)
Zvieratá nesmú byť priviazané		Nestanovuje	Vyhláška 230/1998 § 5 ods. 3 Nariadenie vlády 322/2003 príloha č. 2 – voľnosť pohybu zvierat	Bez dopadu (podmienka zabezpečuje AW)

Podmienky podpory (hovädzi dobytok – maštalný výkrm dobytky)	Baseline		Dopad na ušlý príjem a dodatočné náklady	
	Cross Compliance			Národná legislatíva
	GAEC	SMR		
Minimálne požiadavky na plochu ležiska a celkovú plochu (ležisko a krmisko) vo voľnom ustajnení pri danom systéme ustajnenia pre dobytok s rôznou hmotnosťou (zvýšenie o 10%)	Netýka sa chovu zvierat	Nestanovuje	Vyhláška 230/1998 § 9,10, podmienky ustajnenia sú uvedené v prílohe č. 1	Dopad na ušlý príjem (strata na produkcii zo zníženia počtu zvierat)
Zabezpečiť vytvorenie optimálnej skupiny dobytky v rozsahu 10 – 15 kusov podľa telesnej hmotnosti a veku;		Nestanovuje	Vyhláška 230/1998 § 11, ods. 2 podmienky ustajnenia sú uvedené v prílohe č. 1	Bez dopadu (podmienka zabezpečuje AW)
Zabezpečiť prístup výkrmového dobytky do pevného výbehu;		Nestanovuje	Nariadenie vlády 322/2003 príloha č. 2 – voľnosť pohybu zvierat	Bez dopadu (podmienka zabezpečuje AW)
Zvieratá nesmú byť priviazané		Nestanovuje	Vyhláška 230/1998 § 5 ods. 3 Nariadenie vlády 322/2003 príloha č. 2 – voľnosť pohybu zvierat	Bez dopadu (podmienka zabezpečuje AW)

Podrobný výpočet platieb na základe porovnania baseline je uvedený v prílohe 6 osi 2.

Výška podpory

Chov voľne ustajnených kráv	2488 Sk/VDJ (70,20 EUR/VDJ)
Maštal'ný výkrm dobytky	631 Sk/VDJ (17,80 EUR/VDJ)

5.3.2.1.4.2.2 ZLEPŠENIE PRIRODZENÉHO MATERSKÉHO SPRÁVANIA KRÁV

Využitie dojčiacich kráv mliekových a kombinovaných plemien vyradených z mliekovej produkcie na odchov teliat do veku 3 mesiacov, pre zabezpečenie predpokladov pre prirodzené materské správanie kráv, budúce materské správanie jalovičiek, zamedzenie vzniku cicaviek a normálny vývoj teliat a súčasne zníženie zaťaženia ustajňovacej plochy kráv.

Špecifické podmienky pre zachovanie prirodzeného materského správania kráv

- minimálne požiadavky na plochu ležiska a celkovú plochu (ležisko a krmisko) vo voľnom ustajnení pri dvojpriestorovom systéme ustajnenia pre kravy s rôznou hmotnosťou (zvýšenie o 10% - pozri tabuľky č. 1, 2 a 3; prílohy 6 osi 2 – Výpočet platieb AW);
- poberateľ podpory alebo ním poverená zaškolená osoba musí zabezpečiť, aby sa 2 krát denne urobila toaleta vemená dojčiacich kráv ako prevencia pred ochorením teliat, dodávanie kráv v čase, keď je to vzhľadom na nadprodukciu mlieka potrebné, aby sa podporila tvorba skupín dojčiacich (adoptívnych) matiek a teliat (jalovičky) ako i ostatné potrebné ošetrenia teliat a kráv;
- poberateľ podpory alebo ním poverená osoba musí odchovať pri jednej krave za laktáciu 3 – 4 teľatá/jalovičky v 3 cykloch³;
- poberateľ podpory zabezpečí prístup teliat/jalovičiek k 1 dojčiacej krave po dobu 2 mesiacov permanentne pričom v tretom mesiaci sa obmedzí prístup teliat/jalovičiek ku krave na 2-krát denne s prikrmovaním kvalitným jadrovým krmivom a senom.

Spôsob stanovenia podpory

Výška podpory je vypočítaná ako náhrada za zníženie produkcie mlieka od preradených kráv na dojčenie teliat a náhrada za zvýšené pracovné nároky na ošetrovanie osobitnej skupiny zvierat a tvorbu dojčiacich skupín.

Podmienky podpory (zachovanie prirodzeného materského správania kráv)	Baseline			Dopad na ušlý príjem a dodatočné náklady
	Cross Compliance		Národná legislatíva	
	GAEC	SMR		
minimálne požiadavky na plochu ležiska a celkovú plochu (ležisko a krmisko) vo voľnom ustajnení pri danom systéme ustajnenia pre kravy s rôznou hmotnosťou (zvýšenie o 10%)	Netýka sa chovu zvierat	Nestanovuje	Vyhláška 230/1998 § 9, podmienky ustajnenia sú uvedené v prílohe č. 1	Bez dopadu (podmienka zabezpečuje AW)

³ cyklus odchovu – 3 mesiace

Zabezpečiť, aby sa 2 krát denne urobila toaleta vemená dojčiacich kráv ako prevencia pred ochorením teliat, dodávanie kráv v čase, keď je to vzhľadom na nadprodukciu mlieka potrebné, aby sa podporila tvorba skupín dojčiacich (adoptívnych) matiek a teliat (jalovičky) ako i ostatné potrebné ošetrenia teliat a kráv;		Nestanovuje	Nestanovuje	Dodatočné náklady (zvýšené náklady na ošetrovanie)
Odchovať pri jednej krave za laktáciu 3 – 4 teľatá/jalovičky v 3 cykloch ⁴ ;		Nestanovuje	Nestanovuje	Dopad na ušlý príjem (strata na produkcii mlieka)
Zabezpečiť prístup teliat/jalovičiek k 1 dojčiacej krave po dobu 2 mesiacov permanentne pričom v treťom mesiaci sa obmedzí prístup teliat/jalovičiek ku krave na 2-krát denne s prikrmovaním kvalitným jadrovým krmivom a senom		Nestanovuje	Nestanovuje	Bez dopadu (podmienka zabezpečuje AW)

Podrobný výpočet platieb na základe porovnania baseline je uvedený v prílohe 6 osi 2.

Výška podpory

Zachovanie prirodzeného materské správanie kráv	10 129 Sk/VDJ (285,80 EUR/VDJ)
--	---------------------------------------

5.3.2.1.4.3 PODOPATRENIE: ZLEPŠENIE ŽIVOTNÝCH PODMIENOK V CHOVE OŠÍPANÝCH

Zlepšenie životných podmienok vyplýva zo zvýšenej starostlivosti o prasnicu a prasiatka od narodenia po odstav – kontrola a pomoc pri riadených pôrodoch (ošetrenie prasiatok po pôrode, kúpanie, sušenie, prikladanie k ceckom a pod tepelný zdroj), individuálna starostlivosť o rozvinutie správania pre zabezpečenie základných životných potrieb (učenie pitia vody a prijímania kŕmnej zmesi, vytváranie nových biologických skupín podľa pôrodnej hmotnosti a podobne).

Špecifické podmienky pre chov ošípaných

- poberateľ podpory alebo ním poverená osoba musí zabezpečiť nad rámec súčasného stavu k rodiacim a dojčiacim prasniciam a k narodeným prasiatkam (v rátane prasiatok v škôlke) zaškoleného ošetrovateľa – špecialistu pre handling⁵, podľa potreby aj mimo riadnej pracovnej doby v zmysle vzorovej pracovnej náplne stanovenej v metodike.

Spôsob stanovenia podpory

Výška podpory je vypočítaná na základe zvýšených nákladov na ošetrovanie prasnice a prasiatok od narodenia po odstav.

Podmienky podpory (chov ošípaných)	Baseline			Dopad na ušlý príjem a dodatočné náklady
	Cross Compliance		Národná legislatíva	
	GAEC	SMR		
Zabezpečiť nad rámec súčasného stavu k rodiacim a dojčiacim prasniciam a k narodeným prasiatkam (v rátane prasiatok v škôlke) zaškoleného ošetrovateľa – špecialistu pre handling ⁶ , podľa potreby aj mimo riadnej pracovnej doby v zmysle vzorovej pracovnej náplne stanovenej v metodike.	Netýka sa chovu zvierat	Nestanovuje	Smernica Rady 91/630/EHS z 19. novembra 1991, ktorou sa stanovujú minimálne normy pre ochranu ošípaných	Dodatočné náklady (zvýšené náklady na ošetrovanie)

Podrobný výpočet platieb na základe porovnania baseline je uvedený v prílohe 6 osi 2.

Výška podpory

Chov ošípaných	3 657 Sk/VDJ (103,20 EUR/VDJ)
-----------------------	--------------------------------------

5.3.2.1.4.4 PODOPATRENIE: ZLEPŠENIE ŽIVOTNÝCH PODMIENOK V CHOVE OVIEC

Zlepšiť životné podmienky oviec na základe zníženie pôsobenia stresových faktorov v kategórii rodiacich a dojčiacich bahníc.

Zlepšenie životných podmienok vyplýva zo zvýšenej starostlivosti o bahnice a jahňatá od narodenia po odstav (kontrola a pomoc pri bahnení a počas ich odchovu, popôrodné ošetrovanie bahníc a jahniat, aplikácia preventívnych opatrení, zabránenie hypotermii jahniat, vytváranie skupín jahniat podľa ich hmotnosti a pod). Pri bahniciach podľa potreby oddávanie mlieka, ktoré nie sú schopné jahňatá vyciatať, čím sa minimalizuje vznik klinických a subklinických mastitíd.

⁵ handling – forma učenia na základe účelnej manipulácie so zvieratami

Špecifické podmienky pre chov oviec

- poberateľ podpory zabezpečí vytvorenie optimálnych skupín oviec v prípade bahníc, jariek, kotných a rodiacich bahníc do 110 kusov; dojčiace bahnice s jahňatami do veku 3 týždňov do 22 kusov a bahnice s jahňatami od 3 týždňov do odstavu do 44 kusov, podľa telesnej hmotnosti, veku a plemena;
- poberateľ podpory alebo ním poverená osoba musí zabezpečiť ošetrovateľa – špecialistu k jahňatám počas obdobia kotenja oviec permanentne podľa potreby aj mimo riadnej pracovnej doby.

Spôsob stanovenia podpory

Výška podpory je vypočítaná na základe zvýšených nákladov na ošetrovanie bahníc a jahniatok počas bahnenia a odchovu jahniat.

Podmienky podpory (chov oviec)	Baseline		Dopad na ušlý príjem a dodatočné náklady	
	Cross Compliance			Národná legislatíva
	GAEC	SMR		
Zabezpečiť vytvorenie optimálnych skupín oviec v prípade bahníc, jariek, kotných a rodiacich bahníc do 110 kusov; dojčiace bahnice s jahňatami do veku 3 týždňov do 22 kusov a bahnice s jahňatami od 3 týždňov do odstavu do 44 kusov, podľa telesnej hmotnosti, veku a plemena;	Netýka sa chovu zvierat	Nestanovuje	Vyhláška 230/1998 § 24 - zvieratá sa chovajú v stáde	Bez dopadu (podmienka zabezpečuje AW)
Zabezpečiť ošetrovateľa – špecialistu k jahňatám počas obdobia kotenja oviec permanentne podľa potreby aj mimo riadnej pracovnej doby		Nestanovuje	Nestanovuje	Dodatočné náklady (zvýšené náklady na ošetrovanie)

Podrobný výpočet platieb na základe porovnania baseline je uvedený v prílohe 6 osi 2.

Výška podpory

Chov oviec	2 412 Sk/VDJ (68,05 EUR/VDJ)
-------------------	-------------------------------------

Preukázanie odborného posúdenia opodstatnenosti, adekvátnosti a presnosti výpočtu platieb pre Životné podmienky zvierat (článok 48 (2) nariadenia Komisie (ES) č.1974/2006):

Metodika a modely výpočtov pre Životné podmienky zvierat boli posúdené nezávislou inštitúciou:

- Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre

Geografická alokácia

Opatrenie má horizontálnu pôsobnosť na celom území SR.

Konečný prijímateľ (oprávnený žiadateľ)

Fyzické a právnické osoby podnikajúce v poľnohospodárskej prvovýrobe.

Druh a výška podpory

Druh podpory: nenávratný finančný príspevok
 Typ investície: nezisková
 Forma podpory: stanovená platba na VD⁷ plne hrazená z verejných zdrojov

Výška podpory

Výšku podpory z EAFRD a národných zdrojov upravuje článok 70 nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005.

Kompenzačné platby	EAFRD %	Národné zdroje %	Verejné zdroje spolu %
Oblasti Konvergenčného cieľa	80	20	100
Ostatné oblasti	55	45	100

Spoločné monitorovacie ukazovatele EÚ

Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Cieľ 2007 – 2013
Výstup	Počet subjektov dostávajúci podporu	560
	Počet záväzkov v rámci životných podmienok zvierat	650

⁷ veľká dobyčcia jednotka prepočítaná v súlade s prílohou V nariadenia Komisie č. 1974/2006

5.3.2.2 Opatrenia zamerané na trvalo udržateľné využívanie lesnej pôdy

5.3.2.2.1 OPATRENIE: PRVÉ ZALESNENIE POĽNOHOSPODÁRSKEJ PÔDY

Kód opatrenia

221 Prvé zalesnenie poľnohospodárskej pôdy

Právny základ

Článok 43 nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005 a nariadenie Komisie (ES) č. 1974/2006

Odôvodnenie podpory

Program zalesňovania poľnohospodárskych pôd klasickými drevinami je súčasťou koncepcného dokumentu lesníckej politiky SR a v súlade s opatreniami EÚ je zameraný na podporu lesníctva, ktoré má prispieť k obnove a rozvoju ekologických a sociálnych funkcií lesov vo vidieckych oblastiach. Prvým zalesnením stanovenej poľnohospodárskej pôdy by sa mali rozšíriť a skvalitniť lesné zdroje s cieľom chrániť životné prostredie ako aj zmiernovať klimatické zmeny. Akékoľvek prvé zalesnenie by sa malo prispôbiť miestnym podmienkam a malo by byť v súlade so životným prostredím a zlepšovať biodiverzitu. Poľnohospodárska pôda navrhovaná na zalesnenie v súlade s vypracovanou štátnou koncepciou predstavuje v dlhodobom horizonte výmeru približne 23 000 ha.

Zalesňovanie poľnohospodárskej pôdy bolo v období rokov 2004-2006 podporované prostredníctvom Plánu rozvoja vidieka. Predložených a schválených bolo 15 projektov z celkovou výmerou zalesnenej pôdy klasickými drevinami 100 ha, z toho 13 projektov bolo realizovaných zmiešanými drevinami, 1 projekt listnatými drevinami a 1 projekt ihličnatými drevinami.

Cieľ

Posilniť ekologickú stabilitu krajiny a prispieť k zlepšeniu stavu životného prostredia a biodiverzity pri udržateľnej využiteľnosti zdrojov vidieka.

Uprednostniť zalesňovanie orných pôd zmiešanými drevinami pre zabezpečenie stability a ochrany územia poškodeného vodnou eróziou, zosunmi pôdy, záplavami.

Predmet podpory

Zalesnenie stanovených poľnohospodársky využívaných plôch (LPIS) a ich udržiavanie podľa stanovených kritérií. Z predmetu podpory sú vylúčené oblasti NATURA 2000.

Podmienky pre poskytovanie podpory

Žiadateľ o platbu v rámci zalesňovania poľnohospodársky pôd klasickými drevinami musí:

- Zalesňovanú poľnohospodársku pôdu dva predchádzajúce roky poľnohospodársky využívať a táto musí byť vedená v LPIS.
- Predložiť potvrdenia orgánov príslušných k vydaniu súhlasu k zalesneniu.
- Realizovať výsadbu v súlade s miestnymi podmienkami zlučiteľnými so životným prostredím (k žiadosti zalesňovania sa vyjadrí Okresný úrad životného prostredia a Obvodný lesný úrad).
- Zabezpečiť riadne ošetrovanie vysadených porastov počas celej doby podpory v súlade s lesnými praktikami.
- Realizovať zalesnenie na minimálne výmere poľnohospodárskej pôdy, ktorá bude určená vykonávacím predpisom.

- Hospodáriť v celom podniku v súlade s dobrými poľnohospodárskymi a environmentálnymi podmienkami (GAEC) podľa článku 5 a prílohy IV nariadenia Rady (ES) č.1782/2003.
- Hospodáriť v celom podniku v súlade s príslušnými povinnými štandardmi podľa článku 4 a prílohy III nariadenia Rady (ES) č.1782/2003 (SMR).

Nepodporované aktivity

- podpora sa neposkytuje na výsadby plantáží vianočných stromčekov;
- podpora sa neposkytuje na výsadbu okrasných drevín.

Geografická alokácia

Opatrenie má horizontálnu pôsobnosť a bude realizované na stanovených plochách poľnohospodárskej pôdy SR.

(O vhodnosti stanovených plôch na zalesnenie rozhodujú svojim súhlasom príslušné orgány – lesné úrady, pozemkové úrady, ochrana prírody).

Konečný prijímateľ (oprávnený žiadateľ)

O podporu na zalesnenie poľnohospodárskej pôdy, o podporu na zabezpečenie vysadených lesných porastov počas 5 rokov a náhradu straty príjmov vzniknutých zalesnením počas 15 rokov môže požiadať:

- vlastník alebo nájomca poľnohospodárskej pôdy;
- združenie vlastníkov alebo nájomcov pôdy s právnou subjektivitou.

O podporu nákladov na zabezpečenie vysadených lesných porastov počas 5 rokov a náhradu straty príjmov vzniknutých zalesnením počas 15 rokov nemôžu požiadať verejné orgány.

Ak je poľnohospodárska pôda, ktorá má byť zalesnená, prenajatá fyzickej alebo právnickej osobe, je možné poskytnúť podporu na zabezpečenie vysadených lesných porastov počas 5 rokov a náhradu straty príjmov vzniknutých zalesnením počas 15 rokov.

Spôsob stanovenia podpory

Podpora má charakter platby na plošnú jednotku.

Podpora je poskytovaná na:

- náklady na zalesnenie pôdy;
- ročná prémie na hektár zalesnenej pôdy ako príspevok na pokrytie výdavkov na jej udržiavanie počas obdobia najviac päť rokov;
- ročná prémie na hektár ako príspevok na pokrytie straty príjmu v dôsledku zalesňovania počas obdobia najviac 15 rokov pre poľnohospodárov alebo ich združenia, ktoré túto pôdu obrábali pred jej zalesnením, alebo pre ktorúkoľvek inú fyzickú osobu alebo subjekt podľa súkromného práva.

Druh a výška podpory

Druh podpory: nenávratný finančný príspevok

Typ investície: nezisková

Forma podpory: platba za hektár zalesnenej poľnohospodárskej pôdy

Výška podpory

Výšku podpory z EAFRD a národných zdrojov upravuje článok 43 b) a príloha nariadenia 1698/2005

Prvé zalesnenie poľnohospodárskej pôdy – náklady na zalesnenie		EAFRD %	Národné zdroje %	Verejné zdroje spolu %	Súkromné zdroje
Oblasti cieľa Konvergenencie	Územia LFA a WFD	64	16	80	20
	Ostatné územia	56	14	70	30
Ostatné oblasti (Bratislavský kraj)	Územia LFA a WFD	40	40	80	20
	Ostatné územia	35	35	70	30

Prvé zalesnenie poľnohospodárskej pôdy – náklady na 5 ročné zabezpečenie výsadby + 15 ročná prémie za zalesnenie	EAFRD %	Národné zdroje %	Verejné zdroje spolu %
Oblasti cieľa Konvergenencie	80	20	100
Ostatné oblasti (Bratislavský kraj)	50	50	100

Výška platieb

Prvé zalesňovanie poľnohospodárskej pôdy	Platba pri podpore 80% oprávnených nákladov	Platba pri podpore 70% oprávnených nákladov
Celkové oprávnené náklady na zalesnenie pôdy zmiešanými drevinami v 1.roku predstavujú 84 000 Sk/ha (2 370 EUR/ha)	67 200 Sk/ha (1896 EUR/ha)	58 800 Sk/ha (1659 EUR/ha)

Ročná prémie na ošetrovanie zalesnenej pôdy (5 rokov)	23 000 Sk/ha (649 EUR/ha)
---	-------------------------------------

	Poľnohospodári	Ostatné osoby
Ročná prémie na hektár ako príspevok na pokrytie straty príjmu v dôsledku zalesňovania (15 rokov)	14 000 Sk/ha (395 EUR/ha)	5 316 Sk/ha (150 EUR/ha)

* indikatívny kurz 35,4424 Sk/EUR

Preukázanie odborného posúdenia opodstatnenosti, adekvátnosti a presnosti výpočtu platieb za Prvé zalesnenie poľnohospodárskej pôdy (článok 48 (2) nariadenia Komisie (ES) č.1974/2006):

Metodika a modely výpočtov pre Prvé zalesnenie poľnohospodárskej pôdy boli posúdené nezávislou inštitúciou:

- Výskumný ústav ekonomiky poľnohospodárstva a potravinárstva Bratislava

Definícia poľnohospodára (podľa podmienok článku 31 (3) vykonávacieho nariadenia Komisie (ES) č. 1974/2006

Pre účel získanie prémie za zalesnenia je „poľnohospodár“ definovaný nasledovne:

- „právnická osoba alebo fyzická osoba, ktorá dva predchádzajúce roky podstatnú časť pracovnej činnosti (min.50%) realizovala v poľnohospodárskej výrobe a významná časť jej príjmu (min.25 %) pochádzala z poľnohospodárskej výroby“.

Spoločné monitorovacie ukazovatele EÚ

Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Cieľ 2007 – 2013
Výstup	Počet poberateľov podpory za zalesnenie	75
	Počet hektárov zalesnenej pôdy	600 ha
Výsledok	Výmera oblastí úspešnej starostlivosti o krajinu - zlepšenie biodiverzity - zlepšenie kvality pôdy - zmiernenie klimatických zmien	600 ha
Dosah	Udržiavanie poľnohospodárskych a lesných území s vysokou prírodnou hodnotou	600 ha
	Zlepšenie kvality vody	zníženie obsahu N pod 50 mg/l
	Príspevok k zmierneniu klimatických zmien	zvýšenie výmery zalesnenej pôdy - 600 ha

5.3.2.2.2 OPATRENIE: PLATBY V RÁMCI SÚSTAVY NATURA 2000 – LESNÁ PÔDA

Kód opatrenia:

224 Platby v rámci sústavy NATURA 2000 – lesná pôda

Právny základ

Článok 36 (b) (iv) a článok 46 nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005

Článok 30 a príloha II, bod 5.3.2.2.4 nariadenia Komisie(ES) č. 1974/2006

Odôvodnenie podpory

Oblasti sústavy NATURA 2000 určené podľa smerníc 79/409/EHS a 92/43/EHS sú v Slovenskej republike vymedzené v súlade s pravidlami zákona č.543/2002 o ochrane prírody a krajiny. Slovensko má uznesením vlády SR č. 636/2003 schválený národný zoznam 38 lokalít chránených vtáčích území (CHVU) a uznesením vlády SR č. 239/2004 schválený národný zoznam 382 lokalít území európskeho významu (UEV). V zmysle uvedenej legislatívy SR sú v jednotlivých oblastiach obmedzené lesnícke činnosti v intenciách stanovených zákazov a príslušných stupňov územnej ochrany.

Podpora by sa mala poskytovať súkromným vlastníkom lesov a ich združeniam na prekonanie znevýhodnení v 5. stupni územnej ochrany, v ktorom je zakázané zasiahnuť do lesného porastu a poškodiť vegetačný kryt, ťažiť drevnú hmotu holorubným hospodárskym spôsobom, aplikovať chemické prípravky a hnojivá.

Podpora osobitných metód manažmentu lesníckych činností na územiach NATURA 2000 by mala prispievať k trvalo udržateľnému rozvoju s cieľom chrániť prírodné prostredie a krajinu, hlavne biodiverzitu a územia s vysokou prírodnou hodnotou. Opatrenie je vypracované v súlade s Národným lesníckym programom SR.

Cieľ

Pomôcť súkromným vlastníkom lesov a ich združeniam pri riešení špecifického znevýhodnenia vyplývajúce z implementácie smerníc pre sústavu NATURA 2000 (5.stupeň ochrany).

Predmet podpory

Obhospodarovanie lesných pôd na územiach NATURA 2000 – spadajúcich do 5. stupňa územnej ochrany podľa podmienok stanovených pre podporu. Zoznam území je uvedený v prílohe č.3c (Prílohy k osi 2).

Podmienky pre poskytnutie podpory

Žiadateľ o platbu v rámci sústavy NATURA 2000 na lesnej pôde (5. stupeň ochrany) musí:

- Vlastniť minimálne 1 ha lesnej pôdy vo vyhlásenej oblasti územia NATURA 2000.
- Vstúpiť do opatrenia s minimálne s 1 ha lesnej pôdy v území NATURA 2000.
- Prijatť záväzok, že bude realizovať lesnícku činnosť minimálne 5 rokov od prvej platby kompenzačného príspevku s výnimkou prípadov vyššej moci, a to najmenej v rozsahu minimálnej výmery pre vstup do opatrenia.
- Hospodáriť v celom podniku v súlade s dobrými poľnohospodárskymi a environmentálnymi podmienkami (GAEC) podľa článku 5 a prílohy IV nariadenia Rady (ES) č.1782/2003 (táto podmienka sa týka subjektov, ktoré majú aj poľnohospodársku pôdu).
- Hospodáriť v súlade s príslušnými povinnými štandardmi podľa článku 4 a prílohy III nariadenia Rady (ES) č.1782/2003 (SMR).
- Nezasahovať do lesného porastu a nepoškodiť vegetačný a pôdny kryt.

Geografická alokácia

Opatrenie má horizontálnu pôsobnosť a bude realizované v územiach s 5. stupňom ochrany, ktoré boli podľa legislatívy SR uznané a vyhlásené za oblasti NATURA 2000.

(Do opatrenia sa nezaradia lesné porasty v 5.stupni ochrany, v ktorých orgán ochrany prírody udelil výnimku zo zákazu alebo súhlas na vykonanie činností).

Konečný prijímateľ (oprávnený žiadateľ):

Súkromní vlastníci lesov a ich združenia s právnou subjektivitou.

Druh a výška podpory

Druh podpory: nenávratný finančný príspevok
 Typ investície: nezisková
 Forma podpory: ročná platba na ha lesnej pôdy v oblasti NATURA 2000 (v 5. stupni ochrany)

Výška podpory

Výšku podpory z EAFRD a národných zdrojov upravuje článok 70 nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005.

Platba je pri dodržaní stanovených podmienok poskytovaná v plnej výške z verejných zdrojov.

Platby NATURA 2000	EAFRD %	Národné zdroje %	Verejné zdroje spolu %
Oblasti Konvergenčného cieľa	80	20	100
Ostatné oblasti	55	45	100

Spôsob stanovenia podpory

Výška podpory je stanovená ako kompenzácia straty príjmov z úplného zákazu zasiahnutia do lesného porastu (bezzásahový režim). Pri kalkulácii bol použitý spôsob porovnania obmedzení v 1. stupni ochrany (celé územie SR) a v 5. stupni ochrany podľa zákona č.543/2002 o ochrane prírody a krajiny.

Podmienka podpory lesná pôda	Baseline (1. stupeň ochrany)	5. stupeň ochrany	Ušlý príjem	Dodatočné náklady
Nezasahovať do lesného porastu a nepoškodiť vegetačný a pôdny kryt	Nestanovuje žiadny zákaz	Úplný zákaz zásahu do lesného porastu.	Strata hospodárskeho výsledku lesnej výroby (rozdiel z príjmov znížený o nákladové položky).	-

Podrobný výpočet platieb na základe porovnania baseline je uvedený v prílohe 3e osi 2.

Výška podpory	Platba (na každý hektár lesnej pôdy v 5.stupni ochrany)
Lesná pôda	1 420 Sk/ha (40,06 EUR/ha)

* indikatívny kurz 35,4424 Sk/EUR

Preukázanie odborného posúdenia opodstatnenosti, adekvátnosti a presnosti výpočtu Platieb v rámci sústavy NATURA 2000 na lesnej pôde (článok 48 (2) nariadenia Komisie (ES) č.1974/2006):

Metodika a modely výpočtov pre Platby v rámci sústavy Natura 2000 boli posúdené nezávislou inštitúciou:

- Národné lesnícke centrum Zvolen

Spoločné monitorovacie ukazovatele EÚ

Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Cieľ 2007 – 2013
Výstup	Počet podporených podnikov v oblastiach NATURA 2000	500
	Podporená lesná pôda v ha v oblastiach NATURA 2000	30 000 ha
Výsledok	Výmera oblastí úspešnej starostlivosti o krajinu	30 000 ha
Dosah	Udržiavanie lesných území s vysokou prírodnou hodnotou	30 000 ha
	Zlepšenie kvality vody	Bezzásahový režim prispeje k zlepšeniu kvality vôd
	Príspevok k zmierneniu klimatických zmien	Zachovanie priaznivého stavu lesov ako záchytov skleníkových plynov

5.3.2.2.3 OPATRENIE: LESNÍCKO-ENVIRONMENTÁLNE PLATBY**Kód opatrenia**

225 Lesnícko-environmentálne platby

Právny základ

Článok 47 nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005

Príloha II bod 5.3.2.2.5. nariadenia Komisie (ES) č. 1974/2006

Odôvodnenie podpory

Lesnícko-environmentálna podpora je za spôsob osobitného obhospodarovania lesov s cieľom zachovania a zvyšovania biologickej biodiverzity, zachovania pôvodných lesov, zmiernenia klimatickej zmeny a ochrany vodných zdrojov. Navrhované činnosti, ktorých realizácia je potrebná k dosiahnutiu stanovených cieľov, idú nad rámec príslušných povinných požiadaviek upravujúcich hospodárenie v lesoch.

Podpora by mala poskytovať súkromným vlastníkom lesov a ich združeniam úhradu straty príjmu a dodatočných nákladov, ktoré vyplývajú z dobrovoľne prijatých príslušných záväzkov.

Podpora osobitných metód manažmentu lesníckych činností je smerovaná hlavne do oblastí NATURA 2000 s cieľom chrániť prírodné prostredie a krajinu, hlavne biodiverzitu a územia s vysokou prírodnou hodnotou.

Opatrenie je vypracované v súlade s Národným lesníckym programom SR.

V programovacom období rokov 2004-2006 nebolo predmetné opatrenie realizované pretože nebolo obsiahnuté v legislatíve ES.

Cieľ

Realizovať lesnícke výrobné postupy zlučiteľné s ochranou a zlepšením životného prostredia, ktoré sú nad rámec príslušných povinných noriem prostredníctvom:

- zlepšenia biodiverzity lesov;
- ochrany vtáčích území
- zachovania lesných ekosystémov s vysokou prírodnou hodnotou;

PREHLAD PODOPATRENÍ V RÁMCI OPATRENIA „LESNÍCKO-ENVIRONMENTÁLNE PLATBY“:**5.3.2.2.3.1 Zachovanie priaznivého stavu lesných biotopov****5.3.2.2.3.2 Ochrana biotopov vybraných druhov vtákov****Všeobecné kritériá spôsobilosti pre lesnícko-environmentálne platby**

Žiadateľ o lesnícko-environmentálnu platbu musí spĺňať nasledujúce všeobecné podmienky:

- Hospodáriť na ploche minimálne 1 ha lesnej pôdy vedenej v evidencii lesnej pôdy.
- Vstúpiť do opatrenia minimálne s 1 ha využívanej lesnej pôdy vedenej v evidencii lesnej pôdy.
- Prijatť a plniť záväzky opatrenia, do ktorých dobrovoľne vstupuje počas stanovenej doby 5 rokov od vstupu do záväzku.
- Hospodáriť v celom podniku v súlade s dobrými poľnohospodárskymi a environmentálnymi podmienkami (GAEC) podľa článku 5 a prílohy IV nariadenia

- Rady (ES) č. 1782/2003 (táto podmienka sa týka subjektov, ktoré majú aj poľnohospodársku pôdu).
- Hospodáriť v celom podniku v súlade s príslušnými povinnými štandardami podľa článku 4 a prílohy III nariadenia Rady (ES) č. 1782/2003 (SMR).
 - Absolvovať predpísaný školiaci kurz zameraný na správne plnenie a realizáciu záväzkov opatrenia.
 - Viest' podrobné záznamy o hospodárení, evidencii potrebných pre kontrolu a monitoring.
 - Akceptovať prispôsobenie prijatých záväzkov, v prípade zmeny alebo doplnenia príslušných záväzných noriem alebo požiadaviek ustanovených podľa článkov 4 a 5 a príloh III a IV nariadenia Rady (ES) č.1782/2003, a iných príslušných povinných požiadaviek ustanovených právnymi predpismi SR a určených v programe (doložka o revízii – článok 46 nariadenia Komisie (ES) č.1974/2006).

5.3.2.2.3.1 PODOPATRENIE: ZACHOVANIE PRIAZNIVÉHO STAVU LESNÝCH BIOTOPOV

Predmet podpory

Obhospodarovanie lesných pôd podľa stanovených podmienok pre podporu.

Predmet podpory sa dotýka plôch lesnej pôdy vedenej v evidencii lesnej pôdy (GIS), ktoré sa nachádzajú na území lesného podniku.

Podmienky podpory

Hospodárenie – lesnícke činnosti realizovať v súlade so schváleným lesným hospodárskym plánom (LHP) pričom:

- Pri obnove lesných porastov, ponechať minimálne 5 ks živých stojacich stromov na hektár, ktorých objem dosahuje priemernú hmotnosť konkrétnej dreviny v obnovovanej jednotke priestorového rozdelenia lesa (JPRL) uvedenú v LHP.
- Pri obnove lesných porastov realizovať výlučne maloplošnú formu podrastového hospodárskeho spôsobu (do 1,5 ha), prípadne výberkový alebo účelový hospodársky spôsob.
- Ponechať na každý hektár minimálne 10 m³ drevnej hmoty (hrúbka) ako mŕtve drevo.
- Zvýšiť podiel prirodzenej obnovy drevín zo semena na 50%.
- Nepoškodzovať a neodstraňovať hniezdne a dutinové stromy vyznačené štátnou ochranou prírody na lesných pozemkoch. Ponechať časť pionierskych drevín (topoľ osika, rod breza, vŕba rakyta) a jarabiny vtáčeť na dožitie a neodstraňovať ich v rámci výchovných zásahov pokiaľ ich zastúpenie nepresiahne 20%.
- Na lesných pôdach, ktoré sú predmetom podpory, vylúčiť používanie stanovených prípravkov na ochranu rastlín (špecifický zoznam prípravkov bude publikovaný vo Vestníku MP SR).
- Používať biologicky odbúrateľný olej
- Vylúčiť hospodársku činnosť (ťažba, doprava dreva a pohyb mechanizmov) v termínoch od 1.3. do 31.7. v hniezdných lokalitách ohrozených druhov dutinových hniezdičov a lesných kurovitých druhov, vyznačených štátnou ochranou prírody na lesných pozemkoch (táto podmienka sa týka len území NATURA 2000).

Spôsob stanovenia podpory

Výška podpory je stanovená ako kompenzácia straty príjmov zo zníženej produkcie a dodatočných nákladov z podmienok vyplývajúcich pre toto podopatrenie nad rámec CC a národnej legislatívy. Tento rozdiel je znížený o ušetrené náklady pri dodržiavaní stanovených podmienok pre obhospodarovanie.

Podmienky podpory pre zachovanie priaznivého stavu lesných biotopov	Baseline			Dopad na ušlý príjem a dodatočné náklady
	Cross Compliance		Národná legislatíva	
	GAEC	SMR		
Pri obnove lesných porastov, ponechať minimálne 5 ks živých stojacich stromov na hektár	Netýka sa lesníckej činnosti	Nestanovuje	Nestanovuje	Dopad na ušlý príjem (strata na produkcii drevnej hmoty)
Pri obnove lesných porastov realizovať výlučne maloplošnú formu podrastového hospodárskeho spôsobu (do 1,5 ha)		Nestanovuje	Podmienka je nad rámec zákona č. 326/2005 o lesoch - nestanovuje konkrétne výmery pre hospodársky spôsob obnovy lesných porastov	Dodatočné náklady (zvýšené náklady na stanovenú formu obhospodarovania)
Ponechať na každý hektár minimálne 10 m ³ drevnej hmoty (hrúbka) ako mŕtve drevo		Nestanovuje	Nestanovuje	Dopad na ušlý príjem (strata z drevnej hmoty)
Zvýšiť podiel prirodzenej obnovy drevín zo semena na 50%.		Nestanovuje	Nestanovuje	Dodatočné náklady (zvýšené náklady na obnovu)
Ponechať časť pionierskych drevín (topoľ osika, rod breza, vŕba rakyta) a jarabiny vtáčej na dožitie		Nestanovuje	Nestanovuje	Dodatočné náklady (zvýšené náklady na výchovné zásahy)
Vylúčiť používanie určených prípravkov na ochranu rastlín		Nestanovuje	Podmienka je nad rámec zákona č. 193/2005, ktorý upravuje používanie prípravkov na ochranu rastlín	Dodatočné náklady (zvýšené náklady na ochranu lesa)
Vylúčiť hospodársku činnosť (ťažba, doprava dreva a pohyb mechanizmov) v termínoch od 1.3. do 31.7. v hniezdných lokalitách vtákov vyznačených ochranou prírody na lesných pozemkoch.		Stanovuje len podmienky pre úmyselné rušenie, nie pre bežný spôsob hospodárskej činnosti	Nestanovuje	Dopad na ušlý príjem (strata na produkcii odklad ťažby)
Používať biologicky odbúrateľný olej		Nestanovuje	Nestanovuje	Dodatočné náklady (zvýšené materiálové náklady)

Podrobný výpočet platieb na základe porovnania baseline je uvedený v prílohe 9 osi 2.

Výška podpory	Platba (na hektár v danom roku obhospodarovanej lesnej pôdy podľa LHP)
Zachovanie priaznivého stavu lesných biotopov – s hniezdnou lokalitou ohrozených dutinových hniezdičov a lesných kurovitých druhov (len v územiach NATURA 2000- CHVU)**	1 745 Sk/ha (49,23 EUR/ha)
Zachovanie priaznivého stavu lesných biotopov	1 641 Sk/ha (46,30 EUR/ha)

* indikatívny kurz 35,4424 EUR/Sk

**** Zoznam ohrozených dutinových hniezdičov:** žlna sivá, d'ateľ čierny, d'ateľ prostredný, d'ateľ bielochrbtý, d'ateľ trojprstý, muchárik červenohrdlý, muchárik bielokrký, d'ateľ veľký, d'ateľ malý, žltochvost hôrny.

Zoznam ohrozených lesných kurových druhov: tetrov hlucháň, tetrov hól'niak.

Indikatívne stanovenie podporených plôch v rámci podopatrenia Zachovanie priaznivého stavu lesných biotopov: 500 000 ha za decénium, 250 000 ha v rámci 5 ročného záväzku, z toho fyzicky ročne podporených 50 000 ha (do úvahy je potrebné vziať decéniový spôsob obhospodarovania lesa a 5 ročný záväzok s poskytovaním podpory). Indikatívny finančný rámeč 11,9 mil. EUR.

5.3.2.2.3.2 PODOPATRENIE: OCHRANA BIOTOPOV VYBRANÝCH DRUHOV VTÁKOV

Predmet podpory

Obhospodarovanie lesných pôd na územiach NATURA 2000 (CHVU) podľa stanovených podmienok pre podporu. Zoznam území je uvedený v prílohe č.3d (Prílohy k osi 2).

Zoznam ohrozených druhov vtákov:

bocian čierny, včelár lesný, haja tmavá, haja červená, orliak morský, hadiar krátkoprstý, orol krikľavý, orol kráľovský, orol skalný, orol myšiakovitý, sokol rároh, sokol sťahovavý, výr skalný, kuvik vrabčí, sova dlhochvostá, kuvik kapcavý.

Podmienky podpory

Hospodárenie – lesnícke činnosti realizovať v súlade so schváleným lesným hospodárskym plánom pričom:

- nezasahovať do vegetačného a pôdneho krytu počas celého roka v okruhu (polomere) 50 m od štátnou ochranou prírody vyznačeného hniezdneho stromu (vnútorná časť ochrannej zóny – 0,785 ha).
- v dobe rozmnožovania (spravidla 5 mesiacov v rozmedzí od 16.2. do 31.8. podľa jednotlivého druhu) vylúčiť hospodársku činnosť (ťažba, doprava dreva a pohyb mechanizmov) v okruhu (polomere) od 50 m do 300 m od štátnou ochranou prírody vyznačeného hniezdneho stromu * (vonkajšia časť ochrannej zóny – 27,475 ha)
- V dobe mimo rozmnožovania (spravidla 7 mesiacov v rozmedzí od 1.9. do 15.2. podľa jednotlivého druhu) pri obnove lesných porastov používať hospodársky spôsob účelový prípadne výberkový a maloplošnú formu podrastového hospodárskeho spôsobu v okruhu (polomere) od 50 m do 300 m od štátnou ochranou prírody vyznačeného hniezdneho stromu (vonkajšia časť ochrannej zóny – 27,475 ha)

* spravidla vo všetkých JPRL zasiahnutých týmto polomerom; (JPRL -jednotka priestorového rozdelenia lesa)

Spôsob stanovenia podpory

Výška podpory je stanovená ako kompenzácia straty príjmov zo zníženej produkcie a dodatočných nákladov z podmienok vyplývajúcich pre toto podopatrenie nad rámeč CC a národnej legislatívy. Tento rozdiel je znížený o ušetrené náklady pri dodržiavaní stanovených podmienok pre obhospodarovanie.

Podmienka podpory pre biotopy vybraných druhov vtákov	Baseline		Dopad na ušlý príjem a dodatočné náklady
	Cross Compliance		
	GAEC	SMR	
	Národná legislatíva		

Nezasahovať do vegetačného a pôdneho krytu v okruhu 50 m od vyznačeného hniezdneho stromu počas celého roka (vnútorná časť ochrannej zóny – 0,785 ha)	Netýka sa lesníckej činnosti	Neuplatňuje sa	Podmienka je nad rámec zákona 543/2002 o ochrane prírody, ktorý zakazuje predmetné činnosti len v 5.stupni ochrany	Dopad na ušlý príjem (Strata hospodárskeho výsledku lesnej výroby - rozdiel z príjmov znížený o nákladové položky).
V dobe rozmnožovania (spravidla od 16.2. do 31.8.) vylúčiť hospodársku činnosť (ťažba, doprava dreva a pohyb mechanizmov) v okruhu od 50 m do 300 m od vyznačeného hniezdneho stromu (vonkajšia časť ochrannej zóny – 27,475 ha)		Neuplatňuje sa	Neuplatňuje sa	Dopad na ušlý príjem (strata na produkcii z obmedzenia činnosti)
V dobe mimo rozmnožovania (spravidla od 1.9. do 15.2.) pri obnove lesných porastov používať hospodársky spôsob účelový prípadne výberkový a maloplošnú formu podrastového hospodárskeho spôsobu (vonkajšia časť ochrannej zóny – 27,475 ha).		Neuplatňuje sa	Neuplatňuje sa	Dodatočné náklady (zvýšené náklady na stanovenú formu obhospodarovania)

Podrobný výpočet platieb na základe porovnania baseline je uvedený v prílohe 9 osi 2.

Výška podpory		Platba na 1 ochrannú zónu (28,26 ha) alebo platba na hektár zóny (v danom roku obhospodarovanej lesnej pôdy podľa LHP)
Ochrana biotopov vybraných druhov vtákov	Vnútorná časť ochrannej zóny (bezzásahový okruh 50 m) Plocha 0,785 ha x 1 420 Sk/ha	9 302 Sk/1zóna (262,45 EUR/1zóna) 329 Sk/ha (9,28 EUR/ha)
	Vonkajšia časť ochrannej zóny (okruh od 50 m do 300 m) Plocha 27,475 ha x 298 Sk/ha	

* indikatívny kurz 35,4424 Sk/EUR

Indikatívne stanovenie podporených plôch v rámci podopatrenia Ochrana biotopov vybraných druhov vtákov: 70 000 ha (vrátane 70 000 ha plochy zachovania priaznivého stavu lesných biotopov – povinná kombinácia) (do úvahy je potrebné vziať decéniový spôsob obhospodarovania lesa a 5 ročný záväzok s poskytovaním podpory). Indikatívny finančný rámec 13,26 mil. EUR.

Preukázanie odborného posúdenia opodstatnenosti, adekvátnosti a presnosti výpočtu Lesnícko-environmentálnych (článok 48 (2) nariadenia Komisie (ES) č.1974/2006):

Metodika a modely výpočtov pre Platby v rámci sústavy Natura 2000 boli posúdené nezávislou inštitúciou:

- Národné lesnícke centrum Zvolen

Geografická alokácia:

Podopatrenie 5.3.2.2.3.1. – Zachovanie priaznivého stavu lesných biotopov má horizontálnu pôsobnosť na celom území SR. V prípade území NATURA 2000 sa týka schválených a vyhlásených oblastí uvedených v prílohách 3c (CHVU -79/409/EHS) a 3d (UEV-92/43/EHS) osi 2.

Podopatrenie 5.3.2.2.3.2 – Ochrana biotopov vybraných druhov vtákov sa týka schválených a vyhlásených oblastí NATURA 2000.

Konečný prijímateľ (oprávnený žiadateľ):

Súkromní vlastníci lesov, ich združenia s právnou subjektivitou a fyzické a právnické osoby hospodáriace v lesoch súkromných vlastníkov alebo ich združení.

Druh podpory	nenávratný finančný príspevok
Typ investície	nezisková
Forma podpory	platba na hektár lesného pozemku v lesnícko-environmentálnom záväzku

Povinná kombinovateľnosť leso-environmentálnych podopatrení

Podopatrenie 5.3.2.2.3.2. – Ochrana biotopov vybraných druhov vtákov je možné realizovať len v kombinácii s podopatrením 5.3.2.2.3.1. – Zachovanie priaznivého stavu lesných biotopov. Výška platby: 1 970 Sk/ha (55,58 EUR/ha).

Výška podpory

Výšku podpory z EAFRD a národných zdrojov upravuje článok 70 nariadenia Rady (ES) č.1698/2005.

Leso-environmentálne platby	EAFRD %	Národné zdroje %	Verejné zdroje spolu %
Oblasti Konvergenčného cieľa	80	20	100
Ostatné oblasti	55	45	100

Spoločné monitorovacie ukazovatele EÚ:

Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Cieľ 2007-2013
Výstup	Počet lesných podnikov poberajúcich podporu	3000
	Počet hektárov lesa podporených LEP	500 tis. ha
	Z toho	
	– CHVU (79/409/EHS)	235 tis. ha
	– UEV (92/43/EHS)	75 tis. ha
	Počet párov vybraných druhov vtákov /na ploche	800 párov/ 70 000 ha
	Plocha ochrany dutinových hniezdičov a kurovitých vtákov	165 tis. ha
	Počet zmlúv	3000
	Skutočná výmera lesa na ktorej sa realizuje LEP	310 tis. ha
Výsledok	Výmera oblastí úspešnej starostlivosti o krajinu	310 tis. ha
Dopad	Zachovanie vysokej prírodnej hodnoty lesnej krajiny	75 tis. ha
	Zlepšenie kvality vôd	vylúčenie aplikácie chemických prípravkov
	Príspevanie k zmierneniu klimatickej zmeny	Zachovanie priaznivého stavu lesov ako záchytovej skleníkových plynov

Poznámka k oblastiam NATURA 2000:

- celková výmera oblastí NATURA 2000 na lesnej pôde súkromných vlastníkov lesa predpokladá plochu 470 000 ha (z toho 300 000 ha podľa smernice 79/409/EHS a 170 000 ha podľa smernice 92/43/EHS. Prekryv území podľa oboch smerníc je 130 000 ha.
- 30 000 ha území NATURA 2000 (UEV-5.stupeň ochrany) sa podporí prostredníctvom opatrenia 224.
- 310 000 ha území NATURA 2000 (UEV a CHVU) sa podporí prostredníctvom opatrenia 225
- Platby za stanovené lesohospodárske činnosti sú poskytované na hektár v danom roku obhospodarovanej lesnej pôdy podľa Lesného hospodárskeho plánu.
- Poskytovanie platieb v oblastiach NATURA 2000 pre subjekty mimo Programu rozvoja vidieka stanovuje zákon SR č.543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny (§61).

5.3.2.2.4 OPATRENIE: OBNOVA POTENCIÁLU LESNÉHO HOSPODÁRSTVA A ZAVEDENIE PREVENTÍVNYCH OPATRENÍ**Kód opatrenia**

226 Obnova potenciálu lesného hospodárstva a zavedenie preventívnych opatrení

Právny základ

Článok 48 nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005

Článok 30, článok 33 a príloha II, bod 5.3.2.2.6 nariadenia Komisie (ES) č. 1974/2006

Odôvodnenie podpory

Lesy plnia dôležitú úlohu pri ochrane a zachovávaní ekologickej stability. Chránia pôdu pred eróziou, sú zdrojom pitnej vody, dreva ako obnoviteľnej suroviny, potravy a sú domovom bohatej fauny a flóry.

Ako významná súčasť vidieckeho priestoru podstatnou mierou ovplyvňujú udržateľný rozvoj na vidieku. Preto podporou lesníckych opatrení sa zároveň prispieva k rozvoju ekologického, ekonomického a sociálneho potenciálu vidieckeho priestoru.

Úroveň a výsledky hospodárenia v lesoch ovplyvňujú celý rad iných odvetví a zvyšujú potenciál využitia krajiny. Hospodárenie v lesoch takisto prispieva k rozvoju pracovných príležitostí na vidieku.

Súčasný stav lesov SR ovplyvňuje dlhodobé negatívne pôsobenie biotických, abiotických a antropogénnych škodlivých činiteľov. Podiel náhodných ťažieb (tzn. ťažieb v lesoch postihnutých kalamitou) v roku 2005 dosiahol 64 % z celkovej ťažby dreva na Slovensku v danom roku. Biotickými škodcami bolo v roku 2005 napadnutých 16 400 ha lesov. Priemerná defoliácia porastov dosahuje 23,2 %. V roku 2005 vzniklo v lesných porastoch 286 požiarov. Vznik rozsiahlych kalamít v lesoch Slovenska má viacero príčin. V prvom rade sa jedná o vplyv globálnej zmeny klimatických pomerov a s tým súvisiaci častý výskyt veterných smršťí, privalových dažďov a sneženia a na druhej strane niekoľko týždňových až mesačných období bez zrážok, celkový zrážkový deficit a výrazné zvýšenie priemerných teplôt, najmä v horských oblastiach. Drevinou najhoršie znášajúcou dôsledky uvedených príčin je na Slovensku smrek, ktorý vzhľadom na svoj plytký koreňový systém najhoršie znáša preschnutie pôd. Nedostatok fyziologicky prístupnej vody spôsobuje jeho oslabenie a následné podľahnutie hubovým ochoreniam a hmyzím škodcom. Zastúpenie smrečín t.j. porastov v ktorých zastúpenie smreka presahuje 80% v lesoch Slovenska je v súčasnosti 27%. Pôvodné prirodzené zastúpenie smrečín sa v historických dobách pohybovalo okolo 7%. To znamená, že na 20% lesov Slovenska sú smrečiny na nepôvodných stanovištiach. Uvedené skutočnosti sa prejavili i pri vzniku najrozsiahlejšej kalamity na Slovensku, ktorá v novembri roku 2004 vyvrátila približne 5,3 mil. m³ prevažne smrekových porastov na ploche približne 19 tis. ha. Bezprostrednou príčinou tejto kalamity bol prepadový severozápadný vietor s rýchlosťou až 200km/hod. Celkové náklady nepokryté tržbami na obnovu, ochranu, ošetrovanie takýchto porastov dosiahnu v roku 2008 355 mil. Sk, v roku 2009 500 mil. Sk a v roku 2010 710 mil. Sk (Správa o zdravotnom stave lesov).

Koncepcia obnovy porastov po kalamitách predpokladá realizáciu nasledovných opatrení:

1. Dôsledne realizovať preventívne, ochranné a obranné opatrenia proti podkôrnemu hmyzu
2. Obnovu porastov realizovať s maximálnym využitím pôvodných druhov drevín, zvýšeným zastúpením listnatých drevín a komplexnou realizáciou ošetrovania a ochrany mladých lesných porastov

Percentuálne zastúpenie ihličnatých porastov v obnovovaných porastoch po kalamiťach v smrečinách sa bude pohybovať v rozmedzí od 30% do 60% v závislosti od hospodárskeho súboru lesných typov – typu lesa, pričom zastúpenie smreka bude znížené v prospech iných najmä hlbokokoreniacich a odolnejších ihličnatých drevín hlavne jedle, smrekovca a borovice.

Na odstránenie následkov pôsobenia týchto, ale aj iných menej významných škodlivých činiteľov a realizáciu preventívnych najmä protipožiarnych opatrení je potrebné prostredníctvom ozdravných činností a ostatných aktivít v rámci opatrenia odstrániť následky a predísť možnému nepriaznivému vplyvu abiotických a biotických činiteľov, postaviť a zrekonštruovať celoročne použiteľné lesné cesty kategórie 1L a 2L. Ich hustota sa v súčasnosti pohybuje na úrovni 10,6 m/ha, avšak optimálna hustota by mala byť cca 20 – 25 m/ha. Dosiachnutie tejto hustoty lesných ciest, bežnej v okolitých lesnícky vyspelých štátoch EÚ, si vyžaduje investície vo výške približne 47 mld. Sk. Väčšina týchto ciest je navyše vo veľmi zlom technickom stave a vyžaduje si rekonštrukciu. Rekonštrukcie jestvujúcich lesných ciest vyžadujú ročné investície vo výške 150 mil. Sk.

Pre účely tohto opatrenia sa sucho (či nedostatok zrážok) nepovažuje za prírodnú katastrofu.

V skrátenom programovacom období 2004 – 2006 boli tieto aktivity podporované prostredníctvom podopatrenia 2.1.2 SOP P-RV, resp. podopatrenia 7.2 PRV. V rámci nich bolo prijatých 184 projektov v celkovej sume požiadaviek na verejné zdroje 739,59 mil. Sk. 23 projektov bolo vyradených. V rámci podopatrenia 2.1.2. SOP P-RV, ktoré bolo nosným podopatrením, bol finančný rámec podopatrenia 309 732 tis. Sk. Výška požiadavky zo strany konečných užívateľov bola 738 553 tis. Sk čiže 238 %. Záujem obhospodarovateľov lesa o podporu na činnosti obdobné činnostiam podporovaným v rámci podopatrenia 2.1.2. SOP P-RV pretrváva.

Cieľ

Obnova produkčného potenciálu v lesoch poškodených prírodnými pohromami a požiarimi a zavádzanie preventívnych opatrení.

Tento cieľ sa bude naplňať predovšetkým prostredníctvom:

- posilňovania biodiverzity a ekologickej stability lesov a zlepšovania jeho verejno-prospešných funkcií;
- znižovania rizika pôdnej erózie;
- zvyšovania absorpčného potenciálu pôdy v lesoch a posilnenia vodohospodárskej funkcie lesov;
- zvyšovania ochrany lesov pred požiarimi.

Činnosti

Oprávnené sú všetky činnosti, ktoré sú v súlade s cieľmi opatrenia a príslušnými právnymi predpismi EÚ.

- realizácia projektov ozdravných opatrení v lesoch poškodených biotickými a abiotickými a antropogénnymi škodlivými prírodnými činiteľmi;
- obnova lesných porastov, ochrana, ošetrovanie a výchova lesov v lesoch poškodených biotickými a abiotickými a antropogénnymi škodlivými činiteľmi;
- výstavba, dostavba, prestavba a rekonštrukcia lesných ciest v rámci protipožiarnych a ozdravných opatrení; výstavba, rekonštrukcia, opravy a údržba protipožiarnych nádrží;
- budovanie protipožiarnych pásov a priesekov; ich čistenie a údržba.

Nadväznosti navrhovaných opatrení

Navrhované opatrenia nadväzujú na priority č. 1.1.2, 1.1.4 a 3.4 Koncepcie rezortu pôdohospodárstva na roky 2007 – 2013 a sú v súlade s kľúčovým opatrením 9 Akčného plánu EÚ v oblasti lesného hospodárstva KOM (2006) 302 z 15. júna 2006.

Navrhované opatrenia vychádzajú s ustanovení § 28 zákona 326/2005 Z. z. o lesoch a zákona č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarmi v znení neskorších predpisov a vyhlášky Ministerstva vnútra SR č. 121/2002 Z. z. o požiarnej prevencii v znení neskorších predpisov a budú realizované v lesných oblastiach a podoblastiach s vysokým resp. stredným stupňom ohrozenia požiarmi, ktoré sú taxatívne stanovené vo vyhláške MP SR č. 453/2006 Z. z. o hospodárskej úprave lesa a ochrane lesa. Konkrétne opatrenia a určenie medzirezortných kompetencií dotknutých rezortov, vo vzťahu k protipožiarnym opatreniam, budú stanovené v špeciálnom usmernení MP SR .

Geografická alokácia**Lesné oblasti a podoblasti podľa stupňa ohrozenia požiarom**

Katégoria A	Katégoria B
Lesy s vysokým stupňom ohrozenia požiarom	Lesy so stredným stupňom ohrozenia požiarom
01A Borská nížina	05 Považský Inovec
01B Chvojnícka pahorkatina	07 Tribeč
18 Revúcka vrchovina, Rožnavská kotlina	08 Žiarska kotlina
19 Slovenský kras	09 Krupinská planina, Ostrôžky
23 Javorníky	11 Cerová vrchovina
28 Volovské vrchy, Čierna hora	13 Malé Karpaty
29 Hornádska kotlina	14 Myjavská pahorkatina
32 Západné Beskydy	15 Biele Karpaty
33 Stredné Beskydy	16 Zvolenská kotlina
34 Malá Fatra, Žiar	20 Slanské vrchy, Zemplinske vrchy
35 Veľká Fatra, Starohorské vrchy, Chočské vrchy	21 Nízke Beskydy
37 Poľana	22 Šarišská vrchovina, Spišsko-šarišské medzihorie
38 Veporské vrchy, Stolické vrchy	24 Žilinská kotlina
39 Spišsko-gemerský kras	25 Strážovské vrchy, Súľovské vrchy
40 Branisko	26 Turčianska kotlina
44 Oravská kotlina	27 Štiavnické vrchy, Javorie, Pliešovská kotlina, Pohronský Inovec, Vtáčnik, Kremnické vrchy
45 Skorušinske vrchy, Zuberská brázda	30 Vihorlatské vrchy
46 Nízke Tatry, Kozie Chrbty	31 Bukovské vrchy
47 Tatry	36 Horehronské Podolie
	41 Východné Beskydy
	42 Levočské vrchy, Bachureň, Spišská Magura, Žiarska brázda
	43 Podtatranská kotlina

Činnosti s vysokou prioritou

- ozdravné opatrenia: Banskobystrický, Košický, Prešovský a Žilinský kraj.
- lesné cesty: výstavba, rekonštrukcia, dostavba a prestavba lesnej dopravnej siete v oblastiach zaradených v prílohe č. 11 k vyhláške č. 453/2006 Z. z. do Katégorie A – lesy s vysokým stupňom ohrozenia požiarom
 - hlavné lesné cesty (triedy 1L) napojené na verejnú cestnú sieť;

- rekonštrukcia opotrebovaných a poškodených lesných ciest;
- prestavba nespevnených lesných ciest na hlavné lesné cesty (spravidla triedy 3L na 2L, resp. 2L na 1L) v prípade, že výstavba a návrh sprístupnenia lesa je súčasťou projektu ozdravných opatrení.
- protipožiarne nádrže: výstavba, rekonštrukcia, opravy a údržba, vrátane budovania, čistenia a údržby protipožiarneho pásu a priesekov v oblastiach zaradených v prílohe č. 11 k vyhláske č. 453/2006 Z. z. do Kategórie A – lesy s vysokým stupňom ohrozenia požiarom.
- obnova lesných porastov (v horských oblastiach) a následná ochrana a výchova mladých lesných kultúr a porastov (nevzťahuje sa na ozdravné opatrenia):
 - v 6. – 8. lesnom vegetačnom stupni.

Činnosti s nižšou prioritou

- ozdravné opatrenia: Nitriansky, Trenčiansky a Trnavský kraj.
- lesné cesty: výstavba, rekonštrukcia, dostavba a prestavba lesnej dopravnej siete v oblastiach, zaradených v prílohe č. 11 k vyhláske č. 453/2006 Z. z. do Kategórie B – lesy so stredným stupňom ohrozenia požiarom
- protipožiarne nádrže: výstavba, rekonštrukcia, opravy a údržba, vrátane budovania, čistenia a údržby protipožiarneho pásu a priesekov v oblastiach zaradených v prílohe č. 11 k vyhláske č. 453/2006 Z. z. do Kategórie B – lesy so stredným stupňom ohrozenia požiarom.

Podiel financovania činností zameraných na obnovu lesného potenciálu a protipožiarneho opatrení je 53 : 47.

V prípade, ak sa projekt dotýka záujmov ochrany prírody v zmysle zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny, súčasťou žiadosti (projektu) je aj súhlasné stanovisko príslušného orgánu ochrany prírody.

Konečný prijímateľ (oprávnený žiadateľ)

Fyzické a právnické osoby obhospodarujúce lesy vo vlastníctve:

- súkromných vlastníkov a ich združení,
- obcí a ich združení,
- cirkvi, ktorej majetok možno podľa právneho poriadku SR považovať za súkromný, pokiaľ ide o jeho správu a nakladanie s ním. Vlastník má práva a povinnosti zakotvené v obchodnom zákonníku,
- štátu.

Druh podpory

Druh podpory: nenávratný finančný príspevok
 Spôsob financovania: plné financovanie
 Typ investície: nezisková

Výška podpory

Výšku podpory z EPFRV a národných zdrojov upravuje článok 70 nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005.

Maximálna výška pomoci z celkových oprávnených výdavkov:

- **100 %** (80 % EÚ a 20 % SR) pre oblasti cieľa Konvergencia;

– **100 %** (55 % EÚ a 45 % SR) pre Ostatné oblasti.

Demarkačné línie medzi opatreniami PRV v rámci osi 1 a 2

Prekrývanie podpory medzi opatreniami 226 a 125 je zamedzené odlišnými podporovanými územiami (226 – v oblastiach s rizikovým stupňom lesných požiarov, 125 - mimo území s vysokým rizikom stupňa lesných požiarov).

Spoločné monitorovacie ukazovatele EÚ

Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Cieľ 2007 – 2013
Výstup	Počet preventívnych aktivít/projektov	450
	Podporovaná výmera zničených lesov	50 tis. ha
	Celkový objem investícií	90 mil. EUR
Výsledok	Výmera oblastí úspešnej starostlivosti o krajinu	50 tis. ha
Dosah	Zmeny v územiach s vysokou prírodnou hodnotou	kvalitatívne zmeny na zamedzenie vzniku požiarov na podporenej ploche
	Zmeny bilancií živín	kvantitatívne zmeny sa nepredpokladajú (preventívne opatrenia predchádzajú zhoršovaniu stavu)
	Nárast produkcie obnoviteľnej energie	preventívne opatrenia zachovávajú produkciu obnoviteľnej energie

5.3.3 OS 3: KVALITA ŽIVOTA VO VIDIECKYCH OBLASTIACH A DIVERZIFIKÁCIA VIDIECKEHO HOSPODÁRSTVA

PRIORITA: VYTVARANIE PRACOVNÝCH PRÍLEŽITOSTÍ NA VIDIEKU

5.3.3.1. OPATRENIE: DIVERZIFIKÁCIA SMEROM K NEPOĽNOHOSPODÁRSKYM ČINNOSTIAM

Kód opatrenia

311 Diverzifikácia smerom k nepoľnohospodárskym činnostiam

Právny základ

Kapitola I, články 52 (a) (i) a 53 nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005

Kapitola III, článok 35 a príloha II, bod 5.3.3.1.1 nariadenia Komisie (ES) č. 1974/2006

Odôvodnenie podpory

Analýza SWOT v silných stránkach zdôrazňuje existenciu hustej a relatívne stabilnej štruktúry osídlenia, ktorá pomáha udržať silnú spoločenskú štruktúru a bohatú kultúru vo vidieckych oblastiach Slovenska, ďalej vysoký rekreačný a turistický potenciál vidieckej krajiny, tradície remeselnej výroby s použitím tradičných materiálov a dostupnosť voľnej menej kvalifikovanej pracovnej sily. V slabých stránkach je tu však aj náznak toho, že tieto klady sú ohrozené, pretože vidiecke obyvateľstvo, predovšetkým mladí, sa začali sťahovať do väčších miest. Jedným z hlavných dôvodov je, že pracovné príležitosti, mzdy a pracovné podmienky sú vo vidieckych oblastiach horšie. Toto je zas dôsledkom vidieckej závislosti od nízkych príjmov a upadajúceho agrosektora, pričom nové produktívne investície majú tendenciu plynúť viac do okolia veľkých miest. Je tu reálne nebezpečenstvo, že by mohli dôjsť k rýchlemu vyľudneniu všetkých vidieckych oblastí, ak sa táto situácia zdvojenej ekonomiky nebude riešiť.

Od roku 1989 počet pracovníkov v rezorte pôdohospodárstva neustále klesá. V roku 2003 pracovalo v poľnohospodárstve už len 99 400 zamestnancov, čo predstavuje zníženie stavu od začiatku transformácie o 71,7 %. Priemerná mesačná mzda v poľnohospodárstve v roku 2003 predstavovala 10 958,- Sk/332 € (71,8 % priemeru SR). V roku 2003 celkový medziročný úbytok zamestnancov dosiahol 11,6 % a bol vyšší oproti predchádzajúcemu roku o 3,6 percentuálneho bodu. Pokles počtu zamestnancov charakterizuje pokles podielu robotníkov na celkovom počte zamestnancov zo 79,1 % na 78,6 % a podielu žien z 31,1 % na 30,9 %.

Nezamestnanosť v SR k 31. 12. 2003 predstavovala 17,4 % z obyvateľstva v produktívnom veku. Nezamestnanosť v 36 vybraných, prevažne vidieckych okresoch, bola vyššia ako celoštátny priemer a v priemere dosahuje 23 %.

Diverzifikácia vidieckej ekonomiky je preto kľúčovým cieľom na zachovanie a zlepšenie rovnováhy pracovných príležitostí a spoločenských podmienok vidieckeho obyvateľstva. Ak sa podarí začleniť vidiecke spoločensvá do širšej ekonomiky bez rušivých geografických presunov, potom bude možné dosiahnuť ústredný cieľ rozvoja vidieka.

Príležitosťou realizácie tohto opatrenia je znižovanie závislosti vidieckeho obyvateľstva od poľnohospodárskej prvovýroby, rozvoj podnikateľských aktivít na vidieku a tým vytváranie nových pracovných príležitostí. Ohrozením sa javí nízka mobilita pracovnej sily, nízky investičný kapitál a vysoké percento vidieckeho obyvateľstva v poproduktívnom veku.

Cieľom tohto opatrenia je podporiť rozvoj nových a existujúcich foriem podnikania, ktoré využijú tieto možnosti a poskytnú alternatívu k zamestnaniu v poľnohospodárstve a tým prispejú k vyrovnanému vidieckemu a regionálnemu rozvoju.

Potreba rozvoja vyplýva z dlhodobého a trvalého poklesu agrárnej a vidieckej zamestnanosti a záujmu o danú podporu medzi poľnohospodárskymi subjektmi v rámci programu SAPARD a Sektorového operačného programu Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka 2004 – 2006 (údaje v časti Odôvodnenie podpory).

Rozvoj alternatívnych ekonomických činností pomôže stabilizovať zamestnanosť a zlepšiť príjem poľnohospodárov bez toho, aby zvýšili svoju produkciu primárnych potravín. Ciele tohto opatrenia preto nekonkurujú cieľom opatrenia „Modernizácia poľnohospodárskych podnikov“. Opatrenie je svojimi cieľmi prepojené so skupinou opatrení Obnova a rozvoj obcí, občianskej vybavenosti a služieb, Infraštruktúra týkajúca sa rozvoja a adaptácie poľnohospodárstva a lesného hospodárstva, Vzdelávanie a informovanie, Získavanie zručností, oživovanie a vykonávanie integrovaných stratégií rozvoja územia a prístupom Leader.

Potreba podpory danej oblasti vyplýva i zo skúseností s implementáciou predvstupového nástroja SAPARD, Sektorového operačného programu „Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka 2004 – 2006“ a Plánu rozvoja vidieka SR 2004 – 2006. V rámci Sektorového operačného programu Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka 2004 – 2006 finančný plán verejných zdrojov pre opatrenie „Diverzifikácia poľnohospodárskych činností“ v ciele 1 na roky 2004 – 2006 predstavuje 21,22 mil. €. K 31. decembru 2006 bolo predložených 122 projektov v celkovej výške požiadaviek na verejné zdroje 28,55 mil. € a schválených bolo 91 projektov v celkovej výške podpory z verejných zdrojov 20,28 mil. €. V rámci Plánu rozvoja vidieka SR finančný plán verejných zdrojov pre dané opatrenie v ciele 2 na roky 2004 – 2006 predstavuje 80 tis. €. K 31. 12. 2006 bol predložený a aj schválený jeden projekt vo výške požiadaviek na verejné zdroje 80 tis. €.

Cieľ

Diverzifikácia smerom k nepoľnohospodárskym aktivitám, rozvoj nepoľnohospodárskych aktivít (vstupy a výstupy nezahrnuté do prílohy č. 1 Zmluvy o založení ES) a zvyšovanie vidieckej zamestnanosti.

Tento cieľ sa bude napĺňať predovšetkým prostredníctvom:

- rozširovania alternatívnych zdrojov príjmov cestou zriadenia doplnkových výrobných podnikov nepoľnohospodárskeho charakteru;
- tvorby nových a zachovania už existujúcich pracovných miest.

Rozsah a činnosti

Oprávnené sú všetky činnosti, ktoré sú v súlade s cieľmi opatrenia a príslušnými právnymi predpismi EÚ, napr.:

- výstavba, rekonštrukcia a modernizácia rekreačných a ubytovacích zariadení s kapacitou 11 - 40 lôžok – stavebné investície, investície do vnútorného vybavenia, zariadenia a technológií vrátane zariadenia pripojenia na internet;
- rekonštrukcia existujúcich poľnohospodárskych objektov (ktoré stratili svoj pôvodný účel) na agroturistické objekty s kapacitou 11 - 40 lôžok – stavebné investície, investície do vnútorného vybavenia, zariadenia a technológií vrátane zariadenia pripojenia na internet;

- výstavba, rekonštrukcia a modernizácia výrobných a predajných objektov (pri rekonštrukcii a modernizácii vrátane technológií) a nákup strojov, technológií a zariadení pre:
 - doplnkovú výrobu nepoľnohospodárskeho charakteru vrátane využívania obnoviteľných zdrojov energie, ďalej zriadenie geotermálneho vrtu a jeho využívanie vrátane rozvodov s výnimkou veternej, vodnej a solárnej energie za podmienky, že prevažnú časť vyrobenej energie konečný prijímateľ nespotrebuje vo vlastnom podniku – stavebné investície, investície do vnútorného vybavenia, zariadenia a technológií vrátane zariadenia pripojenia na internet,
 - výrobu a spracovanie tradičných materiálov a výrobkov (napr. tkanie ľanového plátna a následná výroba národných (ľudových) krojov atď.) – stavebné investície, investície do vnútorného vybavenia, zariadenia a technológií vrátane zariadenia pripojenia na internet.
- výstavba, rekonštrukcia a modernizácia agroturistických zariadení vrátane hygienických, ekologických a rekondičných objektov slúžiacich na rozvoj turistických činností (napr. kryté bazény, fitnesscentrá, masáže a solárne zariadenia, sociálne zariadenia, čističky odpadových vôd a pod.) - stavebné investície, investície do vnútorného vybavenia, zariadenia a technológií vrátane zariadenia pripojenia na internet;
- výstavba, rekonštrukcia a modernizácia areálov vytvárajúcich podmienky na rozvoj rekreačných a relaxačných činností (turistické chodníky, jazdectvo, rybárstvo, poľovníctvo, pltníctvo, cykloturistika, vodné športy, zimné športy, sauna, bazén, detské ihrisko a pod.) – stavebné investície, investície do vybavenia, strojov a technológií vrátane zariadenia pripojenia na internet.

Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia predajných miest znamená založenie a prevádzkovanie malých predajných miest umiestnených priamo na farmách alebo miestach dostupných pre návštevníkov regiónu, kde prijímateľ pomoci bude môcť predávať svoje výrobky vyrobené v rámci tohto opatrenia, ktoré musia byť nepoľnohospodárskej povahy (napr. ľudovomelečné výrobky: vyrezávané drevené črpáky, národné ľudové kroje, keramika).

Hlavné oblasti diverzifikácie

- investície do rekreačných a ubytovacích zariadení;
- rekonštrukcia poľnohospodárskych objektov na agroturistické objekty;
- investície do výrobných a predajných objektov pre výrobu nepoľnohospodárskeho charakteru;
- investície do areálov slúžiacich pre rozvoj rekreačných a relaxačných činností (tieto musia byť prístupné verejnosti).

Konečný prijímateľ (oprávnený žiadateľ)

Právnické osoby a fyzické osoby podnikajúce v oblasti poľnohospodárstva, ktorých podiel ročných tržieb/príjmov z poľnohospodárskej prvovýroby na celkových tržbách/príjmoch predstavuje minimálne 30 %.

Druh podpory

Druh podpory:	nenávratný finančný príspevok
Spôsob financovania:	podielové financovanie
Typ investície:	zisková

Výška podpory

Maximálna výška podpory z celkových oprávnených výdavkov:

- **50 %** (37,5 % EÚ, 12,5 % SR) pre oblasti cieľa Konvergencia, pričom minimálne 50 % predstavujú vlastné zdroje.
- **20 %** (10 % z EÚ, 10 % SR) pre ostatné oblasti, pričom minimálne 80 % predstavujú vlastné zdroje.

Demarkačné línie a kritériá s ostatnými finančnými nástrojmi EÚ

Neprekryvanie podpory z fondov EPFRV a ERDF (Operačný program Konkurencieschopnosť a hospodársky rast) je zabezpečené rôznou výškou podielu tržieb/príjmov z poľnohospodárskej prvovýroby na celkových tržbách/príjmoch (EPFRV – PO a FO, ktorých podiel tržieb/príjmov z poľnohospodárskej prvovýroby predstavuje minimálne 30% z celkových tržieb/príjmov, ERDF – PO a FO, ktorých podiel tržieb/príjmov z poľnohospodárskej prvovýroby predstavuje menej ako 30% z celkových tržieb/príjmov).

Demarkačné línie medzi opatreniami PRV v rámci osi 3

Prekrývanie podpory medzi opatreniami 311 a 313 je zamedzené odlišnými konečnými prijímateľmi (v opatrení 311 – právnické a fyzické osoby podnikajúce v oblasti poľnohospodárstva, ktorých podiel ročných tržieb/príjmov z poľnohospodárskej prvovýroby na celkových tržbách/príjmoch predstavuje minimálne 30% a v opatrení 313 – v prípade žiadateľov podnikajúcich v oblasti poľnohospodárstva ich podiel ročných tržieb/príjmov z poľnohospodárskej prvovýroby na celkových tržbách/príjmoch musí byť nižší ako 30%) a rozdielnymi kapacitami ubytovacích zariadení (v opatrení 311 nad 10 lôžok a v opatrení 313 do 10 lôžok).

Súlad s pravidlami o štátnej pomoci

Opatrenie je v súlade s nariadením Komisie (ES) č. 70/2001 o použití článkov 87 a 88 Zmluvy o ES na štátnu pomoc malým a stredným podnikom.

Spoločné monitorovacie ukazovatele EÚ

Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Cieľ 2007 – 2013
Výstup	Počet prijímateľov podpory	330
	Celkový objem investícií v €	251 000 000
Výsledok	Zvýšenie nepoľnohospodárskej pridanej hodnoty v podporených podnikoch (€)	107 600 000 SKK (3,3 mil. €)
	Hrubý počet vytvorených pracovných miest	500
Dosah	Prírastok čistej pridanej hodnoty vyjadrenej v parite kúpnej sily (t.j. ekonomický rast)	400 mil. SKK (12,1 mil. €)
	Čistý prírastok ekvivalentu pracovného miesta (t.j. tvorba zamestnanosti)	350 FTE

Poznámka: priemerná výška na 1 projekt vyplýva zo skutočnosti, že budú podporované obnoviteľné zdroje energie, ktoré sú finančne náročné.

5.3.3.2. OPATRENIE: PODPORA ČINNOSTÍ V OBLASTI VIDIECKEHO CESTOVNÉHO RUCHU**Kód opatrenia**

313 Podpora činností v oblasti cestovného ruchu

Právny základ

Kapitola I, články 52 (a) (iii) a 55 nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005

Príloha II, bod 5.3.3.1.3. nariadenia Komisie (ES) č. 1974/2006

Odôvodnenie podpory

Analýza SWOT sociálnej situácie na Slovensku poukazuje v silných stránkach na vysoký rekreačný a turistický potenciál vidieckej krajiny, existenciu kultúrno-historických pamiatok, existenciu profesijných a záujmových združení a dostupnosť voľnej pracovnej sily. V slabých stránkach zdôrazňuje nedostatok pracovných príležitostí na vidieku, migráciu obyvateľstva (hlavne mladých) z vidieka do priemyselných centier a nevyužitie materiálnej základne vo vlastníctve súkromných osôb pre rozvoj vidieckeho cestovného ruchu. V príležitostiach je uvedená podpora rozvoja vidieckej turistiky a agroturistiky a vytváranie nových pracovných príležitostí. Ohrozenia uvádzajú nízky investičný potenciál, vysoké percento vidieckeho obyvateľstva v poproduktívnom veku a nízka mobilita pracovnej sily.

Keďže nezamestnanosť v SR k 31. decembru 2003 predstavovala 17,4 % z obyvateľstva v produktívnom veku a nezamestnanosť v 36 vybraných, prevažne vidieckych okresoch, bola vyššia ako celoštátny priemer (23 %), podpora činností v oblasti cestovného ruchu sa javila ako dôležitý faktor vytvárania nových pracovných príležitostí, znižovania nezamestnanosti, a tým stabilizovania obyvateľstva vo vidieckom priestore. Zvýšenie počtu návštevníkov v regióne sa prejavil i na rozvoji ďalších odvetví vidieckej ekonomiky.

Vláda Slovenskej republiky schválila svojím uznesením č. 923/2005 Koncepciu rozvoja cestovného ruchu Slovenskej republiky, v ktorej je deklarovaná nevyhnutnosť venovania pozornosti cestovnému ruchu ako faktoru hospodárskeho a sociálneho rozvoja regiónov s ohľadom na vytváranie pracovných príležitostí a zdrojov príjmov ako obyvateľstva, tak miestnych rozpočtov.

Vidiecky cestovný ruch na Slovensku sa stáva relatívne novou formou cestovného ruchu hlavne v horských a podhorských oblastiach. Možno ho definovať ako využívanie voľného času na vidieku rôznymi rekreačnými činnosťami s možnosťou ubytovania v rodinách, vo vidieckych domoch alebo účelových ubytovacích zariadeniach postavených v tomto prostredí. Slovensko má mimoriadne dobré podmienky pre vidiecky cestovný ruch, keď horské a podhorské oblasti zaberajú vyše 2 mil. hektárov. Vidiecky charakter má 86 % slovenského územia a žije na ňom 40 % obyvateľstva, čím sa radíme na 4. miesto spomedzi 25 štátov EÚ (po Grécku, Slovinsku a Rakúsku). Z vyše 2 900 slovenských osád, dedín a miest je až 2 500 situovaných v atraktívnych prírodných vidieckych oblastiach. To znamená, že na rozvoj vidieckeho cestovného ruchu sa hodí ktorýkoľvek región Slovenska, teda aj taký, ktorý zápasí s vysokou mierou nezamestnanosti.

Prínos rozvoja cestovného ruchu možno vymedziť z viacerých hľadísk:

- umožňuje využiť a zhodnotiť danosti vidieckeho prostredia, a to pri pomerne nízkej finančnej náročnosti,
- vytvára nové pracovné príležitosti,
- stabilizuje obyvateľstvo vo vidieckom priestore, odbúrava zbytočne vysokú každodennú mobilitu za prácou vo väčších sídlach a mestách,
- vytvára podmienky pre zachovanie tradičného osídlenia vidieka,

- umožňuje po úprave využívať jestvujúcu materiálnu základňu vo vlastníctve súkromných osôb,
- umožňuje speňaženie vlastných produktov na stravovanie a pohostenie návštevníkov,
- napomáha obnove a rozvoju obce formou získania finančných prostriedkov z príjmu zo služieb cestovného ruchu,
- má pozitívny vplyv na regionálny rozvoj, platobnú bilanciu a rozvoj cestovného ruchu na Slovensku.

Vidiecky cestovný ruch v rámci návštevy SR v roku 2003 uprednostnilo v priemere 3 % zahraničných návštevníkov. V štruktúre ubytovacích zariadení cestovného ruchu v SR predstavovalo v roku 2003 ubytovanie na súkromí 16,9 %. Diverzifikácia vidieckej ekonomiky je preto kľúčovým cieľom na zachovanie a zlepšenie rovnováhy pracovných príležitostí a spoločenských podmienok vidieckeho obyvateľstva. Ak sa podarí začleniť vidiecke spoločenstvá do širšej ekonomiky bez rušivých geografických presunov, potom bude možné dosiahnuť ústredný cieľ rozvoja vidieka.

Cieľom tohto opatrenia je podporiť rozvoj nízkokapacitného ubytovania na vidieku a marketing služieb cestovného ruchu.

Dôležitou oblasťou pri využívaní objektov v rámci cestovného ruchu je ich náležitá propagácia a vytvorenie internetových rezervačných systémov, ktoré zabezpečia ich lepšiu využiteľnosť, zvýšenie návštevníkov danej oblasti, a tým vytvorenie dodatočných príjmov a stabilizáciu obyvateľstva vo vidieckom priestore.

Predmetné opatrenie nebolo v skrátenom programovacom období 2004 – 2006 implementované prostredníctvom Sektorového operačného programu Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka, ale v rámci Operačného programu Priemysel a služby. Celkove v rámci opatrenia „Podpora podnikateľských aktivít cestovného ruchu“ bolo k 31. 12. 2006 predložených 336 projektov v objeme požiadaviek na verejné zdroje 233,5 mil. €. Alokácia finančných prostriedkov na roky 2004 – 2006 predstavovala 54,24 mil. €. K 31. 12. 2006 bolo schválených 40 projektov v celkovej výške podpory z verejných zdrojov 34,29 mil. €.

Cieľ

Diverzifikácia smerom k nepoľnohospodárskym aktivitám, rozvoj nepoľnohospodárskych aktivít a zvyšovanie vidieckej zamestnanosti.

Tento cieľ sa bude naplňovať predovšetkým prostredníctvom:

- rozširovania zdrojov príjmov vidieckeho obyvateľstva;
- tvorby nových a zachovania už existujúcich pracovných miest;
- zvyšovania informovanosti širokej verejnosti o možnostiach pobytu v zariadeniach vidieckeho cestovného ruchu.

Rozsah a činnosti

Oprávnené sú všetky činnosti, ktoré sú v súlade s cieľmi opatrenia a príslušnými právnymi predpismi EÚ.:

Časť A (článok 55 b) nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005)

- rekonštrukcia a modernizácia nízkokapacitných ubytovacích zariadení s kapacitou maximálne 10 lôžok – stavebné investície, investície do vnútorného vybavenia a zariadenia vrátane zariadenia pripojenia na internet;
- prestavba časti rodinných domov a ďalších nevyužitých objektov na nízkokapacitné ubytovacie zariadenia s kapacitou maximálne 10 lôžok – stavebné investície, investície do vnútorného vybavenia a zariadenia vrátane zariadenia pripojenia na internet;

- prístavba časti rodinných domov a ďalších nevyužitých objektov na nízkokapacitné ubytovacie zariadenia s kapacitou maximálne 10 lôžok – stavebné investície, investície do vnútorného vybavenia a zariadenia vrátane zariadenia pripojenia na internet;
- výstavba, rekonštrukcia a modernizácia kempingového ubytovania vrátane prístupových ciest v rámci areálu, spevnených parkovacích plôch, elektrických, vodovodných a kanalizačných rozvodov, oplotená, osvetlenia a sociálnych zariadení;
- výstavba, rekonštrukcia a modernizácia doplnkových relaxačných zariadení (sauna, krb, bazén a pod.).

Časť B (článok 55 c) nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005)

- marketing služieb vidieckeho cestovného ruchu..

Opis typu operácií zahrnutých v článku 55 nariadenia 1698/2005

V časti A. pôjde o akcie zamerané na rekonštrukciu a modernizáciu nízkokapacitných ubytovacích zariadení, prestavbu a prístavbu časti rodinných domov na nízkokapacitné ubytovanie, kempingové ubytovanie a výstavbu, rekonštrukciu a modernizáciu doplnkových relaxačných zariadení.

V časti B. pôjde o akcie zamerané na marketing cestovného ruchu.

Konečný prijímateľ (oprávnený žiadateľ) pre časť A

Fyzické osoby oprávnené na podnikanie v oblasti cestovného ruchu. V prípade žiadateľov podnikajúcich v oblasti poľnohospodárstva ich podiel ročných tržieb/príjmov z poľnohospodárskej prvovýroby na celkových tržbách/príjmoch musí byť nižší ako 30%.

Konečný prijímateľ (oprávnený žiadateľ) pre časť B

Právnické osoby združujúce subjekty pôsobiace v oblasti vidieckeho cestovného ruchu.

Druh podpory pre časť A

Druh podpory:	nenávratný finančný príspevok
Spôsob financovania:	podielové financovanie
Typ investície:	zisková

Druh podpory pre časť B

Druh podpory:	nenávratný finančný príspevok
Spôsob financovania:	plné financovanie
Typ investície:	nezisková

Výška podpory pre časť A

Maximálna výška podpory z celkových oprávnených výdavkov:

- 50 % (37,5 % EÚ, 12,5 % SR) v oblastiach cieľa Konvergencia, pričom minimálne 50 % predstavujú vlastné zdroje;
- 30 % (15 % z EÚ, 15 % SR) v ostatných oblastiach, pričom minimálne 70 % predstavujú vlastné zdroje.

Z celkového objemu plánovaných finančných prostriedkov na toto opatrenie je pre časť A. vyčlenených 95 %.

Výška podpory pre časť B

Maximálna výška podpory z celkových oprávnených výdavkov:

- **100 %** (75 % EÚ, 25 % SR) v oblastiach cieľa Konvergencia.
- **100 %** (50 % EÚ, 50 % SR) v ostatných oblastiach

Z celkového objemu plánovaných finančných prostriedkov na toto opatrenie je pre časť B. vyčlenených 5 %.

Demarkačné línie a kritériá s ostatnými finančnými nástrojmi EÚ

Program rozvoja vidieka SR (EPFRV) podpora vidieckeho cestovného ruchu, predovšetkým podporou nízkokapacitného ubytovania (do 10 lôžok), v prípade žiadateľov podnikajúcich v poľnohospodárstve ich podiel príjmov na celkových príjmoch musí byť nižší ako 30 %.

OP Konkurencieschopnosť a hospodársky rast (ERDF) podpora len projektov komplexných centier cestovného ruchu s celoročným využitím pre podnikateľské subjekty s podielom príjmov z poľnohospodárskej výroby na celkových príjmoch do 30%.

Demarkačné línie medzi opatreniami PRV v rámci osi 3

Prekrývanie podpory medzi opatreniami 313 a 311 je zamedzené odlišnými konečnými prijímateľmi (rozdielny podiel príjmov z poľnohospodárskej prvovýroby) a rozdielnymi kapacitami ubytovacích zariadení (do 10 lôžok a nad 10 lôžok).

Súlad s pravidlami o štátnej pomoci

Opatrenie v časti A. je v súlade s nariadením Komisie č. 1998/2006 o uplatňovaní článkov 87 a 88 Zmluvy o ES pri pomoci de minimis.

Spoločné monitorovacie ukazovatele EÚ

Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Cieľ 2007 – 2013
Výstup	Počet podporených aktivít	700
	Celkový objem investícií v €	74 000 000
Výsledok	Prírastok turistických návštevníkov	313 100
	Hrubý počet vytvorených pracovných miest	250
Dosah	Prírastok čistej pridanej hodnoty vyjadrenej paritou kúpnej sily (t.j. ekonomický rast)	400 mil. SKK (12,1 mil. €)
	Čistý prírastok ekvivalentu pracovného miesta (t.j. tvorba zamestnanosti)	125 FTE

PRIORITA: PODPORA VZDELÁVACÍCH AKTIVÍT**5.3.3.3. OPATRENIE: VZDELÁVANIE A INFORMOVANIE****Kód opatrenia**

331 Odborné vzdelávanie a informovanie hospodárskych subjektov v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje os 3

Právny základ

Kapitola I, článok 52 c) a článok 58 nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005

Príloha II, bod 5.3.3.3. nariadenia Komisie (ES) č. 1974/2006

Odôvodnenie podpory

Rozvoj životaschopného vidieka a vidieckej zamestnanosti závisí od naštartovania ľudského potenciálu, rýchlejšieho a dokonalejšieho prístupu k aktuálnym informáciám a od doplnenia si kvalifikácie a vzdelania obyvateľstva. Pretrvávajúcou prekážkou rastu a rozvoja je pre niektoré vidiecke lokality zabezpečenie dostatočne vzdelanej, kvalifikovanej pracovnej sily, ktorá bude schopná pracovať s novými technológiami, metódami a poznatkami vedy, informáciami o najnovších trendoch v relevantných odboroch a vývoji na trhoch. Disparity v rozložení populácie s vysokoškolským vzdelaním a všeobecne nižšia úroveň kvalifikácie vidieckych pracovníkov sú výrazným limitom v podpore podnikania vo vidieckych regiónoch. To, že kvalitný ľudský potenciál (populačne, vzdelanostne) je ešte stále sústredený najmä vo väčších mestách, brzdí naštartovanie rozvojových trendov na vidieku, čo vytvára značne odlišné východiskové podmienky i rozvojové predpoklady vidieka a mesta.

Poľnohospodárstvo podstatnou mierou prispieva k udržiavaniu funkčnej vidieckej infraštruktúry a osídlenia. Disponuje však nepostačujúcimi materiálnymi a ľudskými zdrojmi pre počiatkové investície do diverzifikácie ekonomických aktivít na vidieku, rozvoja podnikania v oblasti služieb, remeselnej výroby, obchodu a vidieckeho cestovného ruchu. Pôdohospodárstvo je spolutvorcom prostredia pre rekreáciu vidieckeho aj mestského obyvateľstva, ktoré využíva odvetvie komerčného cestovného ruchu vo vidieckom priestore.

Tradičná miestna ľudová kultúra Slovenska je odrazom materiálnych a duchovných stránok vidieckeho pôvodne roľníckeho života. Národná identita bola na Slovensku dlho spätá s roľníctvom a hospodárením na pôde. Táto väzba národnej identity na pôdu a jej obhospodarovanie pretrváva v duchovných hodnotách, ktoré chceme zachovať a ďalej rozvíjať.

SWOT analýza uvádza medzi slabými stránkami aj málo rozvinuté kapacity ľudských zdrojov a manažmentu pre plánovanie rozvoja zdola nahor. Silnou stránkou, ktorá sa dá využiť pri napĺňaní cieľov stratégie, je rozvinutý vzdelávací systém. Pre vidiek sa otvárajú príležitosti k získaniu vyššej kvalifikácie a vzdelanostnej úrovne odborníkov a vyššej úrovne informovanosti obyvateľstva. Súčasná situácia predstavuje aj ohrozenia v súvislosti s nedostatočnou odbornosťou a informovanosťou, nedostatočným tempom inovácií a tvorbou rozvojových projektov. Táto situácia je markantná hlavne v zaostávajúcich vidieckych oblastiach, kde nie sú dostatočne rozvinuté kapacity ľudských zdrojov a kde je aj nedostatok kapitálu a finančných prostriedkov pre udržanie kvalifikovaných odborníkov. Vidiek potrebuje, aby informácie chodili priamo k miestnym subjektom a boli nielen v osobnom kontakte sprostredkované, ale aj vysvetlené a objasnené ich využitie.

Prostredníctvom diverzifikácie do nepoľnohospodárskych činností, podpory cestovného ruchu môže byť zvrátený negatívny trend ekonomického a sociálneho úpadku a vysídľovania,

ktorému čelia mnohé vidiecke oblasti tak v Európe, ako i na Slovensku. Úspešná implementácia vzdelávacích aktivít vyžaduje silné motivačné stratégie v tradičných a nových zručnostiach pre ekonomických aktérov vo vidieckych oblastiach.

Rozvoj vzdelávacích aktivít a kvalifikácie vidieckeho obyvateľstva vytvára predpoklad pre rozvojové investície vo vidieckych regiónoch a diverzifikáciu vidieckej ekonomiky do všetkých oblastí. Multifunkčné vzdelávanie a informovanie subjektov pôsobí komplementárne s ekonomickým rastom, zlepšením sociálnych podmienok a kvality života obyvateľov vidieckych oblastí.

Toto opatrenie podporuje efektívne vykonávanie ostatných opatrení programu v osi 3, maximalizuje hodnotu finančných investícií. Synergicky nadväzuje na opatrenie Vzdelávanie a informačné aktivity z osi 1 a rozširuje priestor pre podnikateľské subjekty na vidieku.

Cieľ

Skvalitniť a podporiť ľudský potenciál ako základnú podmienku pre zlepšenie kvality života na vidieku.

Tento cieľ sa bude naplňovať predovšetkým prostredníctvom:

- vytvárania predpokladov pre dosiahnutie čo najväčšieho prínosu a pridanej hodnoty v rámci relevantných opatrení programu;
- poskytovania potrebných vedomostí, zručností a informácií pre:
 - zlepšenie komunikácie a propagácie vo vidieckom priestore;
 - poradenstvo v oblasti celoživotného vzdelávania;
 - využívanie informačných a komunikačných technológií;
 - trvalú udržateľnosť životného prostredia, tradičné vidiecke postupy, remeslá a kvalitné lokálne výrobky;
 - manažment podnikov, ktoré svoju činnosť diverzifikujú do nepoľnohospodárskych oblastí;
 - realizáciu zámerov obcí v záujme svojho rozvoja s cieľom zatriaktívnenia vidieckeho priestoru a zvýšenia kvality života na vidieku;
 - zástupcov obcí v rámci aktivít zameraných na trvaloudržateľnosť a renováciu kultúrnej, prírodnej krajiny a rozvoj obcí;
 - vznik medzisektorových partnerstiev, PPP a záujmových združení.

Rozsah a činnosti (vrátane tematického zamerania)

Cieľom podpory sú vzdelávacie projekty zamerané na získavanie, prehľbovanie, inovácie vedomostí, zručností a šírenie informácií o jednotlivých opatreniach osi 3 podľa EPFRV. Oprávnené sú všetky vzdelávacie a informačné aktivity, ktoré súvisia s cieľmi opatrenia:

1. všetky formy ďalšieho vzdelávania, ktorých zameranie je v súlade s cieľmi opatrenia a príslušnými právnymi predpismi EÚ.

Vzdelávacie aktivity určené pre podnikateľské subjekty a subjekty verejnej správy (obce, mestá a ich združenia a občianske združenia) – tematicky zamerané najmä na:

- ekonomiku podnikateľského subjektu (napr. legislatíva, riadenie ekonomicky životaschopného podniku, podnikateľský plán, diverzifikácia činností, spolupráca a rozvoj podnikov);
- zavádzanie nových metód a nástrojov práce a riadenia vo vidieckom priestore;
- manažment kvality;
- inovácie vo vidieckych oblastiach, zavádzanie informačných technológií, internetizácia;

- ochranu životného prostredia (environmentálne vhodné technológie, alternatívne zdroje energie, separovaný zber, využívanie biomasy, ochrana, tvorba a manažment krajiny, cieľová kvalita vidieckej krajiny a pod.);
- obnovu a rozvoj vidieka;
- prístup Leader.

2. nasledovné formy informačných aktivít

- tvorba nových vzdelávacích programov;
- tvorba analýz vzdelávacích potrieb;
- krátkodobé kurzy, školenia, tréningy na získanie potrebných vedomostí a zručností;
- konferencie a semináre;
- televízne a rozhlasové kampane (ako sú propagačné aktivity, besedy, talk shows);
- výmenné informačné stáže a návštevy;
- putovné aktivity k cieľovým skupinám;
- ďalšie formy, ako napríklad tlačené publikácie a webové portály, trvalý informačný a poradenský servis zameraný na celoživotné vzdelávanie.

Uprednostňujú sa kombinácie uvedených foriem.

Konečný prijímateľ finančnej pomoci (oprávnený žiadateľ)

Oprávneným žiadateľom sú subjekty – inštitúcie, pôsobiace v oblasti poskytovania vzdelávacích a informačných služieb (štátne, príspevkové, rozpočtové, verejno-právne, neziskové organizácie, občianske a záujmové združenia, profesijné komory).

Konečný prijímateľ nefinančnej pomoci

Podnikateľské subjekty, subjekty verejnej správy (obce a ich združenia), ktoré pôsobia v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje os 3.

Druh podpory

Druh podpory:	nenávratný finančný príspevok
Spôsob financovania:	plné financovanie
Typ investície:	nezisková

Výška podpory

Maximálna výška podpory z celkových oprávnených výdavkov:

– **100 %** (75 % EÚ a 25 % SR) v oblastiach cieľa Konvergencia;

– **100 %** (50 % EÚ a 50 % SR) v ostatných oblastiach.

Demarkačné línie a kritéria s ostatnými finančnými nástrojmi EÚ

Neprekrývanie podpory z fondov EPFRV a ERDF (Operačné programy Životné prostredie a Vzdelávanie) je zabezpečené tak, že v rámci **OP Životné prostredie** sú aktivity v oblasti zlepšenia informovanosti a environmentálneho povedomia zamerané na zvyšovanie environmentálneho povedomia verejnosti s výnimkou cieľových skupín uvedených v PRV v opatrení „odborné vzdelávanie a informačné aktivity“ (os 1) a opatrení „vzdelávanie a informovanie“ (os 3). V **OP Vzdelávanie** sú cieľovou skupinou zamestnanci a pracovníci výskumu a vývoja, nezahŕňa osoby pracujúce v agrosektore a lesníctve.

Demarkačné línie medzi opatreniami v rámci PRV

Prekrývanie podpory medzi opatreniami 111 a 331 je zamedzené odlišnými konečnými prijímateľmi nefinančnej pomoci (v osi 1 sú to subjekty - prvovýrobcovia a spracovatelia

produktov z oblasti pôdohospodárstva, potravinárstva a lesného hospodárstva a v osi 3 sú to podnikateľské subjekty a subjekty verejnej správy napr. obce a ich združenia, ktoré pôsobia v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje os 3).

Spoločné monitorovacie ukazovatele EÚ

Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Cieľ 2007 – 2013
Výstup	Počet hospodárskych subjektov (účastníkov) zúčastnených na vzdelávacích a informačných aktivitách	3 000
	Počet vzdelávacích dní	2 500
Výsledok	Počet absolventov, ktorí úspešne ukončili vzdelávaciu aktivitu	2 800

PRIORITA: ZLEPŠENIE KVALITY ŽIVOTA VO VIDIECKYCH OBLASTIACH**5.3.3.4. SKUPINA OPATRENÍ: OBNOVA A ROZVOJ OBCÍ, OBČIANSKEJ VYBAVENOSTI A SLUŽIEB****Kódy opatrení**

321 Základné služby pre ekonomiku a vidiecke obyvateľstvo

322 Obnova a rozvoj dedín

Právny základ

Kapitola I, články 52 bod (b) i, ii) a 56 nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005

Príloha II, body 5.3.3.2.1. a 5.3.3.2.2. nariadenia Komisie (ES) č. 1974/2006

Odôvodnenie podpory pre skupinu opatrení

Silné stránky SWOT analýzy deklarujú existenciu rozvinutých sídiel, existenciu kultúrno-historických pamiatok, rozvinutý folklór a miestnu kultúru, hustotu malých a stredných sídiel so zachovanými prvkami národnej, regionálnej a ľudovej kultúry. Príležitosti SWOT analýzy avizujú zvyšovanie návštevníkov vidieckych regiónov, aktivizáciu miestneho obyvateľstva a vytváranie nových pracovných príležitostí.

SWOT analýza upozorňuje na nasledovné slabé stránky a ohrozenia:

- nedostatočná technická infraštruktúra väčšiny vidieckych sídiel;
- sociálna izolácia vidieka;
- nízka konkurencieschopnosť vidieckej ekonomiky;
- nedostatočne vybudovaná infraštruktúra pre podnikanie na vidieku.

Analýza potvrdzuje, že vidiecke oblasti majú nedostatočne rozvinutú, resp. v nevyhovujúcom stave technickú infraštruktúru. Do vlastníctva obcí patria napr. cestné komunikácie 4. triedy (miestne cesty), ktoré sú v zlom technickom stave, čo potvrdzuje i štruktúra projektov obcí, ktoré predložili v rámci predstupového nástroja SAPARD. Zo 150 schválených projektov bolo 111 zameraných na rekonštrukcie miestnych ciest. Z údajov Združenia miest a obcí Slovenska predstavovali v roku 2004 výdavky obcí na technickú infraštruktúru 12,23 mld. Sk/371 mil. € (17,7 % z celkových výdavkov). Táto čiastka však pokryla cca len 45 % skutočných potrieb infraštruktúrnych investícií obcí, takže ročný deficit finančných prostriedkov predstavuje 14,95 mld. Sk/453 mil. €. Nedostačujúca infraštruktúra následne spôsobuje zhoršenie podmienok pre rozvoj vidieckej ekonomiky a jej konkurencieschopnosti a obmedzuje obce z hľadiska prístupu do nich. Nerozvinutá infraštruktúra má za dôsledok i znížený počet návštevníkov vidieka, čo obmedzuje podmienky pre rozvoj turistického ruchu, ďalších oblastí vidieckej ekonomiky viazanej za cestovný ruch a diverzifikácie poľnohospodárskych činností. Tento nepriaznivý vývoj zamedzuje vytváraniu nových pracovných príležitostí na vidieku, možnosti získania dodatočných príjmov, a tým stabilizáciu obyvateľov vo vidieckych oblastiach. Toto spôsobuje nežiaducu migráciu najmä mladých ľudí do mestských centier a následne vyludňovanie vidieckych oblastí. Taktiež dobudovanie chýbajúcej občianskej vybavenosti (rekreačné zóny, ihriská, amfiteátre, priestory pre spolkovú činnosť, prácu s internetom, autobusové zastávky a pod.) môže zlepšiť štandardné životné a sociálne podmienky života na vidieku, čo môže pozitívne ovplyvniť stabilizáciu obyvateľstva vo vidieckom priestore.

Predmetné opatrenie nebolo v skrátenom programovacom období 2004 – 2006 implementované prostredníctvom Sektorového operačného programu „Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka“, ale v rámci Operačného programu „Základná infraštruktúra“. Celkove bolo predložených 1 128 projektov v objeme požiadaviek na verejné zdroje 222,4 mil. €. Alokácia

finančných prostriedkov predstavovala 35,6 mil. €. K 31. decembru 2006 bolo schválených 501 projektov, súhrnná výška celkových oprávnených výdavkov predstavuje 36,6 mil. €. Celkovo 117 investičných projektov v hodnote 32,5 mil. € bolo zameraných na investičné aktivity, prevažne na rekonštrukciu miestnych komunikácií.

Cieľ

Zlepšenie základných služieb a rozvoj investícií a tým zabezpečenie vyššej atraktivity vidieckych oblastí, zlepšenie kvality života vo vidieckych oblastiach.

Tento cieľ sa bude naplňovať predovšetkým prostredníctvom:

- bezpečnejšieho a lepšieho prístupu do vidieckych oblastí;
- zlepšenia stavu vodovodných a kanalizačných systémov;
- vytvárania podmienok pre poskytovanie kvalitnejších verejných služieb (lepšie priestory pre spolkovú činnosť, prácu s internetom, vzdelávacie aktivity a pod.);
- realizovania ďalších aktivít súvisiacich so zlepšením životných podmienok vidieckeho obyvateľstva (rekreačné zóny, amfiteátre, tržnice, autobusové zastávky, cyklotrasy a pod.).

5.3.3.4.1. OPATRENIE: ZÁKLADNÉ SLUŽBY PRE VIDIECKE OBYVATEĽSTVO

Kód opatrenia

321 Základné služby pre hospodárstvo a obyvateľstvo vidieka

Právny základ

Kapitola I, články 52 bod (b) i) a 56 nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005

Príloha II, bod 5.3.3.2.1. nariadenia Komisie (ES) č. 1974/2006

Charakteristika opatrenia

Podpora bude zameraná na zabezpečenie chýbajúceho občianskeho vybavenia (rekreačné zóny, ihriská, tržnice, amfiteátre, autobusové zastávky a pod.). Rekonštrukciou obecných stavieb a objektov budú vytvorené podmienky pre spolkovú činnosť, pre prácu s internetom, vzdelávacie aktivity a pod.

Rozsah a činnosti

Oprávnené sú všetky činnosti, ktoré sú v súlade s cieľmi opatrenia a príslušnými právnymi predpismi EÚ, napr.:

- rekonštrukcia a modernizácia rekreačných zón;
- výstavba, rekonštrukcia a modernizácia detských a športových ihrísk, tržníc, autobusových zastávok a pod.;
- rekonštrukcia a modernizácia obecných stavieb (napr. obecný úrad, kultúrny dom) a objektov spoločenského významu (napr. amfiteátre) vrátane ich okolia (okrem stavieb a budov evidovaných na MK SR v registri nehnuteľných kultúrnych pamiatok a lokalít UNESCO) vrátane zariadenia pripojenia na internet.

Typ podporených aktivít

- rekonštrukcia a modernizácia miestnej infraštruktúry;
- rekonštrukcia a modernizácia stavieb a objektov spoločenského významu;
- investície do objektov podporujúcich voľno časové aktivity.

Oprávnené výdavky

1. investície do dlhodobého hmotného majetku;
2. investície do dlhodobého nehmotného majetku;
3. výdavky spojené s obstarávaním podľa zákona o verejnom obstarávaní;
4. výdavky spojené s vypracovaním projektovej dokumentácie potrebnej v rámci stavebného konania;
5. vlastná práca.

Výška výdavkov uvedených v bode 3 a 4 nesmie presiahnuť 5% z celkových oprávnených výdavkov na projekt.

Konečný prijímateľ (oprávnený žiadateľ)

Obce nezaradené do pólov rastu s výnimkou dohodnutého počtu obcí zahŕňajúcich rómske osídlenia, ktoré budú riešené v rámci Regionálneho operačného programu.

Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR vypracovalo zoznam pólov rastu pre Národný strategický referenčný rámec SR na roky 2007-2013. Mestá a obce, ktoré boli zaradené do týchto pólov rastu budú podporované z ERDF. Do inovačných pólov rastu boli zaradené krajské mestá, mestá so sídlom obvodu a mestá s bývalým sídlom okresu. Do kohéznych pólov rastu boli zaradené obce, v ktorých sa súčasne nachádza matričný úrad, spoločný obecný úrad, základná škola typu 3, bolo bývalým strediskom osídlenia miestneho významu; alebo obce, v ktorých sa nachádza základná škola typu 3 s viacej ako 100 žiakmi; alebo obce, v ktorých sa nachádza základná škola typu 3 ale majú aj strednú školu; alebo obce, ktoré nespĺňajú uvedené kritéria ale majú viac ako 1500 obyvateľov.

Druh podpory

Druh podpory:	nenávratný finančný príspevok
Spôsob financovania:	plné financovanie
Typ investície:	nezisková
Oblasť podpory:	oblasti cieľa Konvergencia

Výška podpory

Maximálna výška podpory z celkových oprávnených výdavkov:
– 100 % (75 % EÚ, 25 % SR).

Poskytovanie záloh konečným prijímateľom

V zmysle čl. 56 nariadenia Komisie (ES) č. 1974/2006 sa poskytne záloha konečným prijímateľom na základe ich žiadosti a to maximálne do výšky 20% zo schválených oprávnených výdavkov. Jej vyplatenie podlieha zriadeniu bankovej záruky, rovnocennej záruky alebo písomnej záruky zo strany konečného prijímateľa. Jej akceptovateľnosť platobnou agentúrou bude podliehať ustanoveniam vyplývajúcim z legislatívy SR.

Konečný prijímateľ po zúčtovaní poskytnutej zálohy môže opakovane požiadať o zálohu v zmysle vyššie uvedených podmienok, pričom tento postup sa môže opakovať maximálne do výšky 80% zo schválených oprávnených výdavkov. Záruka sa konečnému prijímateľovi uvoľní vtedy ak všetky poskytnuté zálohy boli platobnou agentúrou riadne zúčtované.

Z celkového objemu plánovaných finančných prostriedkov na skupinu opatrení 3.4 je pre opatrenie 3.4.1 vyčlenených 30 %.

Demarkačné línie a kritéria s ostatnými finančnými nástrojmi EÚ

Neprekryvanie podpory z fondov EPFRV a ERDF je zabezpečené rozdelením podpory obciam podľa zaradenia, resp. nezaradenia do pólov rastu (EPFRV – obce mimo inovačných a kohéznych pólov rastu, ERDF – obce, ktoré sú inovačnými a kohéznymi pólmi rastu. Osobitne sa tu rieši i problematika separovaných a segregovaných rómskych osídlení).

Súlad s pravidlami o štátnej pomoci

Nakoľko koneční prijímatelia podpory sú len obce (verejný sektor) a podporované budú len neziskové typy investícií, na dané opatrenie sa nevzťahujú pravidlá o štátnej pomoci.

Spoločné monitorovacie ukazovatele EÚ

Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Cieľ 2007 – 2013
Výstup	Počet podporených obcí	100
	Celkový objem investícií v €	53 000 000
Výsledok	Populácia na vidieku profitujúca zo zlepšených služieb	60 000 obyvateľov
	Rast používania internetu na vidieku	20 000 obyvateľov
Dosah	Prírastok čistej pridanej hodnoty vyjadrenej paritou kúpnej sily (t.j. ekonomický rast)	120 mil. SKK (3,6 mil. €)
	Čistý prírastok ekvivalentu pracovného miesta (t.j. tvorba zamestnanosti)	51 FTE

5.3.3.4.2. OPATRENIE: OBNOVA A ROZVOJ OBCÍ**Kód opatrenia**

322 obnova a rozvoj dedín

Právny základ

Kapitola I, článok 52 bod (b) ii nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005
Príloha II, bod 5.3.3.2.2. nariadenia Komisie (ES) č. 1974/2006

Charakteristika opatrenia

Podpora bude zameraná na rekonštrukciu a modernizáciu dopravnej infraštruktúry (miestne komunikácie), vodohospodárskej infraštruktúry (vodovody, kanalizácie), ďalšej technickej infraštruktúry (mosty, lávky, verejné osvetlenie, chodníky, cyklotrasy, pričom v prípade cyklotrás je podmienkou, aby boli súčasťou PHSR obce) a na zlepšenie vzhľadu obcí (verejné priestranstvá, parky).

Rozsah a činnosti

Oprávnené sú všetky činnosti, ktoré sú v súlade s cieľmi opatrenia a príslušnými právnymi predpismi EÚ, napr.:

- výstavba, rekonštrukcia a modernizácia vodovodov a kanalizácie;
- výstavba, rekonštrukcia a modernizácia miestnych ciest, lávok, mostov;
- výstavba, rekonštrukcia a modernizácia chodníkov, cyklotrás, verejného osvetlenia, verejných priestranstiev a parkov.

Typ podporených aktivít

- výstavba, rekonštrukcia a modernizácia miestnej technickej infraštruktúry (dopravná infraštruktúra, vodohospodárska infraštruktúra a ďalšia technická infraštruktúra);
- zlepšenie vzhľadu obcí (verejné priestranstvá, parky).

Oprávnené výdavky

1. investície do dlhodobého hmotného majetku;
2. investície do dlhodobého nehmotného majetku;
3. výdavky spojené s obstarávaním podľa zákona o verejnom obstarávaní;
4. výdavky spojené s vypracovaním projektovej dokumentácie potrebnej v rámci stavebného konania;
5. vlastná práca.

Výška výdavkov uvedených v bode 3 a 4 nesmie presiahnuť 5% z celkových oprávnených výdavkov na projekt.

Konečný prijímateľ (oprávnený žiadateľ)

Obce bez štatútu mesta nezaraďené do pólov rastu s výnimkou dohodnutého počtu obcí zahŕňajúcich rómske osídlenia, ktoré budú riešené v rámci Regionálneho operačného programu.

Druh podpory

Druh podpory:	nenávratný finančný príspevok
Spôsob financovania:	plné financovanie
Typ investície:	nezisková
Oblasť podpory:	oblasti cieľa Konvergencia

Výška podpory

Maximálna výška podpory z celkových oprávnených výdavkov:
– 100 % (75 % EÚ, 25 % SR).

Poskytovanie záloh konečným prijímateľom

V zmysle čl. 56 nariadenia Komisie (ES) č. 1974/2006 sa poskytne záloha konečným prijímateľom na základe ich žiadosti a to maximálne do výšky 20% zo schválených oprávnených výdavkov. Jej vyplatenie podlieha zriadeniu bankovej záruky, rovnocennej alebo písomnej záruky zo strany konečného prijímateľa. Jej akceptovateľnosť platobnou agentúrou bude podliehať ustanoveniam vyplývajúcim z legislatívy SR.

Konečný prijímateľ po zúčtovaní poskytnutej zálohy môže opakovane požiadať o zálohu v zmysle vyššie uvedených podmienok, pričom tento postup sa môže opakovať maximálne do výšky 80% zo schválených oprávnených výdavkov. Záruka sa konečnému prijímateľovi uvoľní vtedy ak všetky poskytnuté zálohy boli platobnou agentúrou riadne zúčtované.

Z celkového objemu finančných prostriedkov na skupinu opatrení 3.4 je pre opatrenie 3.4.2 vyčlenených 70 %.

Demarkačné línie a kritéria s ostatnými finančnými nástrojmi EÚ

Podporou obcí nezaraďených do pólov rastu je zabezpečené, že podpora z fondov EPFRV a ERDF sa nebude prekrývať.

Demarkačné línie medzi opatreniami 322 a 321

Striktným dodržiavaním oprávnených činností stanovených v opatreniach 321 a 322 je zabezpečené neprekrývanie podpôr medzi týmito opatreniami.“

Spoločné monitorovacie ukazovatele EÚ

Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Cieľ 2007 – 2013
Výstup	Počet podporených obcí	250
	Celkový objem investícií v €	125 000 000
Výsledok	Populácia na vidieku profitujúca zo zlepšených služieb	150 000 obyvateľov
	Rast používania internetu na vidieku	0
Dosah	Prírastok čistej pridanej hodnoty vyjadrenej paritou kúpnej sily (t.j. ekonomický rast)	280 mil. SKK (8,5 mil. €)
	Čistý prírastok ekvivalentu pracovného miesta (t.j. tvorba zamestnanosti)	119 FTE

PRIORITA: VYTVÁRANIE MIESTNYCH PARTNERSTIEV**5.3.3.5. OPATRENIE: ZÍSKAVANIE ZRUČNOSTÍ, OŽIVOVANIE A VYKONÁVANIE INTEGROVANÝCH STRATÉGIÍ ROZVOJA ÚZEMIA****Kód opatrenia**

341 Získavanie zručností, oživovanie a vykonávanie stratégií miestneho rozvoja

Právny základ

Kapitola I, bod d) článku 52, článok 59 nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005

Príloha II, bod 5.3.3.4. nariadenia Komisie (ES) č. 1974/2006

Odôvodnenie podpory

Vytvorenie integrovaných stratégií rozvoja územia predstavuje základný predpoklad pre miestne akčné skupiny na čerpanie podpory z fondu EPFRV, osi Leader. Miestna akčná skupina, žiadajúca o pridelenie prostriedkov z fondu EPFRV, musí Riadiacemu orgánu pre Program rozvoja vidieka (RO) predložiť vypracovanú stratégiu rozvoja svojho územia, na ktorom operuje. Stratégia musí obsahovať všetky náležitosti zadané relevantnými nariadeniami Európskej komisie, ako aj dokumentami (smernicami) vydanými Ministerstvom pôdohospodárstva SR.

Keďže prístup Leader nebol v programovacom období 2004 – 2006 na Slovensku implementovaný, je potrebné vo vidieckych oblastiach zabezpečiť budovanie schopností miestnych komunít k vytváraniu partnerstiev a nadobudnutie potrebných zručností. Medzi prípravu na implementovanie prístupu zdola nahor patrí vypracovanie štúdií a stratégií 11 území financovaných z technickej pomoci programu SAPARD, ktoré dali príležitosť relevantným miestnym aktérom nadobudnúť skúsenosti v tejto oblasti a zároveň poukázali na skutočnosť, že vo vidieckom priestore SR existujú aktívne územia, čo vytvára predpoklad na úspešné implementovanie prístupu zdola nahor a zároveň predstavuje silnú stránku, na ktorú sa dá nadviazať.

Silné stránky v rámci SWOT analýzy poukazujú na skúsenosti z pilotných projektov v troch územiach podporených v rámci predvstupového nástroja SAPARD a aktívne územia v SR. Zo SWOT analýzy však takisto vyplynulo, že medzi slabé stránky v rámci sociálnej situácie v SR patrí mimo iné aj nekonceptnosť a nekoordinovanosť rozvojových aktivít a investičnej činnosti z miestnych zdrojov vo všeobecnosti; málo rozvinuté kapacity ľudských zdrojov a manažmentu pre plánovanie rozvoja zdola nahor a nízke zapájanie sa občanov do rozhodovacieho procesu. Medzi príležitosti radíme zvýšenie potenciálu vidieckej spoločnosti pre tvorbu partnerstiev a aktivizáciu miestneho obyvateľstva v rámci rozhodovacieho procesu. Ohrozenia vyplývajú z nekoordinovaného postupu partnerov na miestnej úrovni, nekomplexnosti rozvojových projektov a nízkeho záujmu o veci verejné.

V rámci tohto opatrenia sa preto podporuje vyškolenie vedúcich pracovníkov a zamestnancov v danom území o spôsobe vypracovania stratégie, aby vyhovovala podmienkam podpory z EPFRV, ale takisto zahŕňala všetky oblasti rozvoja svojho regiónu koordinovaným a koncepčným spôsobom. Stratégia musí odrážať takisto potreby obyvateľov na danom území. Dôležitým prvkom pre jej vypracovanie je zároveň poznať kapacity daného územia (audit zdrojov), jeho silné a slabé stránky, ako aj potenciál rozvoja.

Opatrenie preto podporuje aj vypracovanie programov hospodárskeho a sociálneho rozvoja obcí a stratégie rozvoja územia, vrátane štúdií, analýz a podkladov o dotknutej oblasti. V rámci opatrenia je možné žiadať podporu na činnosti zamerané na propagáciu,

informovanie o danom území a stratégií s cieľom zabezpečiť efektívne vypracovanie stratégie.

Prístup zdola nahor je jednou z efektívnych možností zapojenia sa miestnych obyvateľov na vidieku do rozhodovacieho procesu. Na to je však potrebné poznať možnosti daného územia a zaktivizovať miestne obyvateľstvo a jeho zapájanie sa do procesov rozhodovania. Cieľom opatrenia je tak pripraviť miestne partnerstvá na uchádzanie sa o podporu z prístupu Leader, vybudovať svoje kapacity, informovať o prístupe zdola nahor, zanalyzovať potreby svojho územia pri vytváraní jeho stratégie rozvoja, a tak prispieť k vytvoreniu predpokladu na zlepšenie kvality života na vidieku v SR.

Ciele opatrenia sú prepojené s opatreniami Obnova a rozvoj obcí, občianskej vybavenosti a služieb, Diverzifikácia smerom k nepoľnohospodárskym činnostiam, Podpora činností v oblasti vidieckeho cestovného ruchu, Vzdelávanie a informovanie a osou Leader.

Cieľ

Zlepšiť ekonomické príležitosti a sociálne podmienky vidieckeho obyvateľstva, a tak zabezpečiť jeho stabilizáciu vo vidieckych oblastiach.

Tento cieľ sa bude naplňovať predovšetkým prostredníctvom:

- vytvárania predpokladov pre efektívnu implementáciu integrovaných stratégií rozvoja územia;
- posilnenie kapacít pre prípravu integrovaných stratégií ;
- zvyšovania informovanosti širokej verejnosti o možnostiach podpory z prístupu Leader, o danom území a potenciáli jeho rozvoja.

Rozsah a činnosti

Oprávnené sú všetky činnosti, ktoré sú v súlade s cieľmi opatrenia a príslušnými právnymi predpismi EÚ, napr.:

1. príprava programov hospodárskeho a sociálneho rozvoja obcí;
2. vypracovanie integrovanej stratégie rozvoja územia v súlade so záväznou osnovou integrovanej stratégie rozvoja územia prístupu Leader (aktivizácia občanov, mapovanie územia, získavanie údajov, štúdie, podklady, analýzy, návrhová a implementačná časť);
3. opatrenia na poskytovanie informácií o území a o integrovanej stratégii rozvoja územia (tlač a distribúcia stratégií, informačné letáky o danom území, ktoré žiada o podporu z fondu EPFRV)
4. vzdelávanie zamestnancov verejno–súkromných partnerstiev, ktorí sa podieľajú na príprave integrovanej stratégie rozvoja územia;
5. propagačné podujatia a vzdelávanie vedúcich pracovníkov verejno–súkromných partnerstiev súvisiace s prípravou na prístup Leader.

Konečný prijímateľ (oprávnený žiadateľ)

Partnerstvo verejného a súkromného sektora zastúpené občianskym združením v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov (nie MAS schválené RO, resp. MAS zaradené do registra MAS).

Druh podpory

Druh podpory:	nenávratný finančný príspevok
Spôsob financovania:	plné financovanie
Typ investície:	nezisková

Výška pomoci

Maximálna výška pomoci z celkových oprávnených výdavkov:

- **100 %** (75 % EÚ a 25 % SR) pre oblasti cieľa Konvergencia.
- **100 %** (50 % EÚ a 50 % SR) pre ostatné oblasti.

Spoločné monitorovacie ukazovatele EÚ

Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Cieľ 2007 – 2013
Výstup	Počet získaných schopností a usporiadaných akcií	140
	Počet účastníkov na akciách	4200
	Počet podporených verejno-súkromných partnerstiev	20
Výsledok	Počet účastníkov, ktorí úspešne dokončili vzdelávaciu aktivitu	700

5.3.4. OS 4: REALIZÁCIA PRÍSTUPU LEADER**PRIORITA: ZLEPŠOVANIE MANAŽMENTU A RIADENIA A MOBILIZÁCIA ROZVOJOVÉHO POTENCIÁLU VO VIDIECKYCH OBLASTIACH****Právny základ**

Kapitola I, článok 61 až 65 nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005

Právne predpisy podľa príslušných opatrení osi 3

Odôvodnenie podpory

V programovacom období 2004 – 2006 nebol v rámci SOP Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka prístup Leader na Slovensku implementovaný. Ministerstvo pôdohospodárstva SR však už v priebehu rokov 2004 a 2005 využilo iné zdroje na vytváranie lokálnych partnerstiev typu Leader a vyškolenie manažérov. Jednou zo zrealizovaných aktivít bolo využitie technickej pomoci programu SAPARD. Jednalo sa o pomoc zameranú na vypracovanie rozvojových stratégií v 11 územiach SR. Išlo o tri projekty realizujúce sa na území celej SR na úrovni NUTS II. Hlavným cieľom bolo poskytnutie technickej pomoci v oblasti budovania kapacít území pre prípravu, riadenie a realizáciu stratégií zameraných na rozvoj vidieka a diverzifikáciu poľnohospodárstva v území danej NUTS II založených na trvalo udržateľnom integrovanom prístupe typu LEADER. Kľúčovú úlohu zohrala aj účasť občanov a verejno-súkromných partnerstiev typu miestnych akčných skupín. Hlavným nositeľom a užívateľom týchto stratégií boli vidiecke územia, organizované ako občianske združenia, záujmové združenia právnických osôb alebo ako združenia obcí.

Výstupom štúdií bolo zároveň zistenie značného potenciálu ľudských zdrojov a skúseností na miestnej úrovni, čo smeruje ku skutočnosti, že implementácia projektov prístupom zdola nahor využitím znalostí miestnych potrieb územia, ako aj skúseností miestnych aktérov, prispieje k zefektívneniu čerpania finančných prostriedkov z fondu EAFRD. Dôraz musí byť ale kladený na koordináciu rozvojových aktivít a investícií na miestnej úrovni. Podpora prístupu zdola nahor by zároveň mala vyústiť do dôvery možnosti zapojenia sa a zvýšeného záujmu miestnych obyvateľov o dianie v ich regióne.

V priebehu roka 2006 sa takisto realizovalo vypracovanie štúdií a podkladov pre zadefinovanie základných kritérií a dokumentov potrebných pre implementáciu prístupu Leader v SR od roku 2007.

SWOT analýza Národného strategického plánu rozvoja vidieka pre obdobie 2007 – 2013 upozorňuje na viaceré ohrozenia a slabé stránky. Z pohľadu slabo rozvíjajúcej sa ekonomiky a nestabilnej sociálnej situácie najviac rezonujú nasledovné:

- prehlbovanie úpadku obcí a vidieka;
- nekoordinované postupy a aktivity partnerov na miestnej úrovni;
- nerozvinuté ľudské a manažérske kapacity pre rozvojové plánovanie typu zdola nahor;
- nezáujem miestnych obyvateľov o veci verejné (slabá úroveň šírenia informácií);
- sociálna izolovanosť v koncových vidieckych obciach.

Na druhej strane veľký potenciál pracovnej sily na vidieku v spojitosti s významným prírodným a kultúrnym dedičstvom ponúka široké možnosti rozvoja vidieka. Vo vidieckych oblastiach SR je preto potrebné zabezpečiť kontinuitu medzi vyššie uvedenými zrealizovanými aktivitami a podporovanými činnosťami cez os Leader. Je potrebné takisto zabezpečiť budovanie schopností a zručností miestnych skupín a partnerstiev na vytváranie

partnerstiev v zmysle osi 4 s cieľom prípravy a realizácie integrovaných stratégií rozvoja území. S tým súvisí takisto potreba rozvíjania zručností aktívneho vidieckeho obyvateľstva, aktívneho pri ekonomickom rozvoji svojho územia. Nedostatok finančných prostriedkov v rozpočtoch jednotlivých obcí podnecuje zároveň potrebu ich vzájomnej spolupráce. Podľa zistení MP SR vychádzajúcich z už zrealizovaných aktivít v tomto smere, je možné predpokladať značný záujem o čerpanie prostriedkov z osi Leader.

Opatrenia

- 1. Implementácia integrovaných stratégií rozvoja územia**
- 2. Vykonávanie projektov spolupráce**
- 3. Chod miestnej akčnej skupiny**

5.3.4.1.OPATRENIE: IMPLEMENTÁCIA INTEGROVANÝCH STRATÉGIÍ ROZVOJA ÚZEMIA**Kód opatrenia**

41 Implementácia Integrovaných stratégií rozvoja územia.

Právny základ

Kapitola I, článok 61 až 65 nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005

Právne predpisy podľa príslušných opatrení osi 3

Odôvodnenie podpory

Metóda Leader nebola v SR v programovacom období 2004 – 2006 implementovaná. Jedná sa o metódu, ktorá umožňuje prístupom zdola nahor podporiť projekty miestnych žiadateľov, ktoré vyberá MAS s kladením dôrazu na miestne potreby územia, definované v stratégii. Cieľom je hlavne zlepšenie kvality života vo vidieckych regiónoch, zhodnotenie prírodného a kultúrneho dedičstva, ako aj posilnenie ekonomických aktivít na vidieku.

Analýza SWOT definovala takisto podporenie vytvárania MAS a vytvárania stratégií ich vlastného územia. Na dosiahnutie cieľa opatrenia, cez integrovaný rozvoj miestneho územia je potrebné implementovať stratégiu efektívnym spôsobom. Stratégia musí obsahovať jednotlivé opatrenia na dosiahnutie miestnych potrieb územia pokrytého miestnou akčnou skupinou.

Podporu z EPFRV na projekty v rámci vypracovanej stratégie je možné poskytnúť na všetky podporované opatrenia osi 3 v rámci Programu rozvoja vidieka SR. Opatrenie sa musí realizovať prístupom Leader.

Opatrenie úzko nadväzuje predovšetkým na opatrenie osi 3 „Získavanie zručností, oživovanie a vykonávanie integrovaných stratégií rozvoja územia“, ktoré pomáha vytvoriť predpoklady pre efektívnu implementáciu stratégií rozvoja územia.

Cieľ

Zlepšenie kvality života vo vidieckych oblastiach a zlepšenie ekonomickej príležitosti a sociálnych podmienok vidieckeho obyvateľstva.

Tento cieľ sa bude napĺňať predovšetkým prostredníctvom realizácie stratégie podporovaného územia prostredníctvom projektov jednotlivých žiadateľov pri uplatnení metódy a princípov Leader.

Os zahrnutá do osi Leader

Projekty v rámci tohto opatrenia budú realizované prostredníctvom opatrení osi 3 Programu rozvoja vidieka SR

Postup a časový harmonogram pre výber MAS

Riadiaci orgán pre Program rozvoja vidieka SR („RO“) stanoví v rámci programovacieho obdobia 2007 – 2013 dve výzvy na výber MAS. RO vyhlási prvú výzvu do štyroch mesiacov od schválenia PRV SR 2007-2013 EK. V rámci nej vyberie výberová komisia zriadená RO na základe objektívnych kritérií 13 MAS.

Druhá výzva na výber MAS bude vyhlásená v priebehu štvrtého kvartálu 2009 a v rámci nej bude na základe rovnakých postupov vybraných zvyšný počet MAS, aspoň 12.

Objektívne výberové kritériá

- miestna akčná skupina („MAS“) je zoskupenie verejného a súkromného sektora na miestnej úrovni, kde na úrovni rozhodovania partnerstvo musí pozostávať z min. 50 % zástupcov zo súkromného sektora vrátane občianskeho a neziskového a max. z 50% zástupcov verejného sektora.;
- MAS má právnu subjektivitu a povinné orgány, ktoré sú schopné spravovať verejné prostriedky ako aj manažovať činnosť MAS (napr. manažér MAS, účtovník, riadiaci výbor, výberová komisia, kontrolný a monitorovací výbor);
- počet obyvateľov na území miestnej akčnej skupiny („MAS“) musí byť vyšší ako 10 000 obyvateľov a nesmie prekročiť počet 150 000 obyvateľov;
- z podpory sú vylúčené obce s počtom obyvateľov nad 20 000;
- oblasť na ktorú sa vzťahuje stratégia musí pokrývať súvislé vidiecke územie, ohraničujúce katastre všetkých zahrnutých obcí v rámci územia žiadajúceho o podporu, sformované na princípe spoločného záujmu;
- územie musí mať miestnou akčnou skupinou vypracovanú integrovanú stratégiu rozvoja územia („stratégia“) s jasne formulovanými prioritami, opatreniami, príp. aktivitami;
- musia byť predložené všetky doklady o formovaní územia MAS spolu so súhlasom všetkých zahrnutých obcí;
- členovia MAS musia pôsobiť (mať trvalé, prípadne prechodné bydlisko, sídlo alebo prevádzku) v území MAS;
- stratégia musí zahrňovať inovačné prístupy t.j. stimulačné a novátorské prístupy k rozvoju územia.

Postup pre výber MAS

1. RO vyhlási výzvu na predkladanie integrovaných stratégií rozvoja územia.
 2. Vypracovanie integrovanej stratégie rozvoja územia partnerstvom v súlade s Usmernením RO;
 3. Výber integrovaných stratégií rozvoja územia pozostáva z nasledovných fáz:
 - a. administratívna kontrola;
 - b. zriadenie výberovej komisie RO, ktorá vyberá a menuje externých hodnotiteľov;
 - c. pridelenie stratégie externým hodnotiteľom;
 - d. samotný proces hodnotenia – výsledky hodnotenia odovzdajú externí hodnotitelia výberovej komisii, ktorá posúdi výsledky hodnotenia;
 4. Schválenie stratégií a výber MAS výberovou komisiou.
- Stratégie, ktoré budú zahrňovať projekty spolupráce, budú bodovo zvýhodnené.

Vymedzenie podporovaných území

Projekty musia byť realizované na území, v ktorom pôsobí podporovaná MAS.

Činnosti

Oprávnené sú všetky činnosti, ktoré sú v súlade s cieľmi opatrení osi 3 a príslušnými právnymi predpismi EÚ .

MAS si vo svojej stratégii stanoví zdroj financovania jednotlivých aktivít z osi 3 Programu rozvoja vidieka SR a zo štrukturálnych fondov a iných finančných zdrojov. O aktivity osi 3, ktoré nie sú predmetom schválenej stratégie MAS, sa môžu oprávnení žiadatelia uchádzať

podľa príslušnosti aktivity priamo z osi 3 Programu rozvoja vidieka alebo zo štrukturálnych fondov alebo z iných finančných zdrojov.

Procedúry pre výber operácií miestnymi akčnými skupinami

Konkrétne projekty, ktoré sa budú realizovať v podporovanom území MAS, sú predmetom výberového procesu MAS. Na tento účel si MAS zriadi výberovú komisiu, ktorá hodnotí a vyberá konkrétne projekty v súlade s povinnými kritériami a voliteľnými kritériami, ktoré si stanoví príslušná MAS podľa Usmernenia RO. Tieto kritéria, ako aj zloženie výberovej komisie musia byť uvedené v stratégii a sú predmetom bodovacieho hodnotenia vo výberovom procese MAS.

Opis finančných tokov v rámci miestnej akčnej skupiny

V rámci implementácie integrovaných stratégií rozvoja územia sa bude v rámci napĺňania cieľov opatrení postupovať systémom refundácie, alebo postupom stanoveným pre príslušné opatrenia osi 3 v systéme finančného riadenia PRV, ktorý je obmedzený na priamy vzťah medzi akreditovanou Pôdohospodárskou platobnou agentúrou a konečným prijímateľom.

Konečný prijímateľ (oprávnený žiadateľ)

Oprávnený žiadateľ:

MAS, ktorá je vybraná RO na implementáciu integrovanej stratégie rozvoja územia a ktorá musí mať právnu formu: občianske združenie – v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov.

Konečný prijímateľ:

Koneční prijímatelia realizácie projektov v rámci integrovanej stratégie rozvoja územia (predkladateľ konečného projektu) budú v súlade s definovanými prijímateľmi podpory v rámci jednotlivých opatrení osi 3 Programu rozvoja vidieka SR a budú špecifikovaní v stratégii MAS.

Koneční prijímatelia aktivít obnovy a rozvoja obcí ako súčasť projektov realizovaných miestnymi akčnými skupinami, zahŕňajú aj obec, ktorá je pólom rastu, resp. obce ktoré sú pólmi rastu. Z podpory sú však vylúčené obce s počtom obyvateľov nad 20 000.

Druh podpory

Druh podpory: nenávratný finančný príspevok

Oblasť podpory: celé územie SR, avšak obce nespádajúce do oblasti cieľa Konvergencia len v prípade, že sú homogénnou súčasťou MAS, ktorá je registrovaná v oblastiach cieľa Konvergencia.

Výška podpory

Pomer podpory z jednotlivých verejných zdrojov v prípade opatrení osi 3 realizovaných cez Leader predstavuje v oblastiach cieľa Konvergencia 80 % EÚ a 20 % SR (v ostatných regiónoch 55 % EÚ a 45 % SR).

Výška podpory z verejných zdrojov pre jednotlivé projekty

Pre výšku podpory z celkových oprávnených nákladov konkrétnych projektov v rámci osi 3 platia podmienky jednotlivých opatrení osi 3.

Spoločné monitorovacie ukazovatele EÚ

Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Cieľ 2007 – 2013
Výstup	Počet podporených MAS	25
	Celková plocha, na ktorej operujú podporované MAS	12 000 km ²
	Počet obyvateľov v podporených MAS	350 000 obyv.
	Počet projektov financovaných MAS	0
	Počet podporených beneficietov	100/rok
	Počet obcí podporeného územia	400
Výsledok	Hrubý počet vytvorených pracovných miest	350
	Počet účastníkov, ktorí úspešne dokončili tréningovú aktivitu	100
Dosah	Prírastok čistej pridanej hodnoty vyjadrenej paritou kúpnej sily (t.j. ekonomický rast)	400 mil. SKK (12,1 mil. €)
	Čistý prírastok ekvivalentu pracovného miesta (t.j. tvorba zamestnanosti)	300 FTE

5.3.4.2. OPATRENIE: VYKONÁVANIE PROJEKTOV SPOLUPRÁCE**Kód opatrenia**

421 Vykonávanie projektov spolupráce

Právny základ

Kapitola I, článok 61 až 65 nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005

Právne predpisy podľa príslušných opatrení Osi 3

Odôvodnenie podpory

Podpora sa poskytne na projekty spolupráce medzi územiaми v rámci členského štátu alebo na projekty nadnárodnej spolupráce. Cieľom projektov spolupráce je poskytnúť potrebné zručnosti, výmenu a prenos skúseností z implementácie prístupu Leader. „Spolupráca medzi územiaми“ je spolupráca v rámci členského štátu a „nadnárodná spolupráca“ je spolupráca medzi územiaми viacerých členských štátov a územiaми tretích krajín.

Hlavnou úlohou je stimulovať MAS k spolupráci v rámci členských krajín tak, aby sa vytvorili integrované prístupy k miestnemu rozvoju. Projekty spolupráce by sa mali vykonávať najmä z dôvodu výmeny skúseností, poskytovania informácií o rozvoji vidieka, vytvárania projektov, najmä s dôrazom na inovácie a výmenu najlepších postupov, ktoré napomôžu rozširovať výroby, služby a informácie do iných vidieckych oblastí. Projektom spolupráce sa rozumie konkrétna spoločná aktivita s jasne definovaným prínosom pre danú oblasť realizovaná spoločne.

Spolupráca je otvorená pre verejno-súkromné partnerstvá uvedené v čl. 59 písm. e) nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005 a pre organizované vidiecke oblasti s nasledovnými charakteristikami:

- prítomnosť miestnej skupiny na geografickom území, ktorá je aktívna v rozvoji vidieka so schopnosťou vypracovať stratégiu rozvoja pre toto územie;
- organizácia miestnej skupiny sa zakladá na partnerstve miestnych subjektov.

Cieľ

Hlavným cieľom je podporiť spoluprácu, inovácie, potrebné zručnosti, výmenu a prenos skúsenosti s implementáciou prístupu Leader .

Tento cieľ sa bude naplňovať predovšetkým prostredníctvom:

- uplatňovania princípu zdola-nahor: prístup Leader,
- maximalizovania spoločenských a kultúrnych prínosov,
- vytvárania predpokladov pre efektívnu implementáciu stratégií.

Činnosti

- spoločný marketing Leaderovských skupín v rôznych regiónoch;
- ochrana spoločného kultúrneho bohatstva v rámci vytvoreného partnerstva;
- budovanie kapacít: výmena skúseností, prenos praktických skúseností pri rozvoji vidieka (napr. spoločné publikácie, twinningové podujatia – výmenné programy pre zamestnancov a manažment MAS, spoločná alebo koordinovaná práca.

Postup výberu, časový harmonogram a objektívne kritériá pre výber projektov spolupráce medzi územiaми a projektov nadnárodnej spolupráce.

Výber projektov spolupráce medzi územiaми v rámci členského štátu a medzi územiaми viacerých členských štátov a územiaми tretích krajín bude riadiť Národná sieť rozvoja vidieka v súlade s Usmernením RO.

Projekty spolupráce budú vyberané na základe bodovacích kritérií uvedených v Usmernení RO. Z časového hľadiska bude prvá výzva na projekty spolupráce vyhlásená v roku 2009 a následne každý rok. MAS môžu byť schválené v rámci podpory z EPFRV maximálne 2 projekty národnej alebo medzinárodnej Spolupráce behom 1 roka a maximálne 4 projekty Spolupráce v celom programovacom období.

Os zahrnutá do osi Leader

Projekty v rámci tohto opatrenia budú realizované v súlade s cieľmi Programu rozvoja vidieka SR.

Konečný prijímateľ (oprávnený žiadateľ)

V prípade spolupráce medzi územiaми

MAS, ktorá je vybraná RO na implementáciu integrovanej stratégie rozvoja územia a ktorá musí mať právnu formu: občianske združenie – v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov v spojení s inou MAS alebo v spojení s verejno-súkromným partnerstvom v zmysle čl. 59 písm. e) nariadenia Rady (ES) 1698/2005, ktoré je zastúpené občianskym združením v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov.

V prípade nadnárodnej spolupráce:

Jednotlivé MAS na území SR, ktoré sú vybrané RO na implementáciu integrovanej stratégie rozvoja územia s právnu formou občianskeho združenia v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov v spojení s MAS v rámci krajín EÚ alebo partnerstvami, ktoré pracujú na princípe Leader na území tretích krajín.

Druh podpory

Druh podpory: nenávratný finančný príspevok
 Spôsob financovania: plné financovanie
 Typ investície: nezisková

Výška podpory

Maximálna výška podpory z celkových oprávnených výdavkov:
100 % (80 % EÚ a 20 % SR)

Spoločné monitorovacie ukazovatele EÚ

Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Cieľ 2007 – 2013
Výstup	Počet podporovaných projektov spolupráce	30
	Počet spolupracujúcich MAS	15
Výsledok	Hrubý počet vytvorených pracovných miest	7
Dosah	Čistý prírastok ekvivalentu pracovného miesta (t.j. tvorba zamestnanosti)	300 FTE

5.3.4.3.OPATRENIE: CHOD MIESTNEJ AKČNEJ SKUPINY**Kód opatrenia**

431 Chod miestnej akčnej skupiny, získavanie zručností a animácia územia

Právny základ

Kapitola I, článok 61 až 65 nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005

Právne predpisy podľa príslušných opatrení osi 3

Odôvodnenie podpory

Riešením vzniknutej nepriaznivej sociálno-ekonomickej situácie na slovenskom vidieku je komplexný prístup, ktorý by bol predpokladom vytvárania podmienok pre vnútorné stimulovaný rast vidieckych oblastí. Cieľom takéhoto prístupu nie je okamžité poskytnutie želaného stavu, ale vytvorenie podmienok na dosiahnutie optimálnej ekonomickej úrovne silami samotného regiónu. Tu vzniká priestor na uplatnenie politiky, ktorá vníma ako hlavných aktérov rozvoja samotné vidiecke oblasti a ľudí v nich žijúcich. Prístup Leader svojou filozofiou „zdola nahor“ rešpektuje práve takúto politiku, okrem iného, hlavne budovaním kapacít ľudských zdrojov a podporovaním vzniku miestnych akčných skupín. MAS združuje oblastne príslušných zástupcov verejného a súkromného sektora a zastupuje existujúce miestne záujmové skupiny z rôznych sociálno-ekonomických sektorov v oblasti. V rámci opatrenia „Chod MAS“ budú vybrané práve tieto skupiny, ktoré budú zabezpečovať realizáciu svojej integrovanej stratégie rozvoja územia. Podpora bude poskytovaná na prevádzku miestnej akčnej skupiny a na administratívu a poradenstvo vo vzťahu k realizácii stratégie.

Cieľ

Tvorba a zvyšovanie kapacít pre realizáciu prístupu Leader.

Tento cieľ sa bude naplňať predovšetkým prostredníctvom:

- vytvárania predpokladov pre efektívnu implementáciu stratégií,
- rozvíjania zručností v oblasti lokálneho manažmentu.

Činnosti:

- 1 školenia manažmentu a zamestnancov MAS zodpovedných za realizáciu stratégie;
- 2 štúdie a analýzy dotknutého územia zamerané na aktualizáciu stratégie;
- 3 publicita a informovanie o dotknutej oblasti a o stratégii;
- 4 prevádzková činnosť;
- 5 administratívna činnosť MAS: vyhlásenie výzvy, príjem žiadostí, administratívna kontrola žiadostí a príloh, hodnotenie projektov podľa kritérií, výber projektov a ich schválenie, kontrola realizácie projektov;
- 6 zber informácií pre monitoring a hodnotenie;
- 7 vedenie zložiek projektov a uchovávanie dokladov;
- 8 semináre, školenia pre členov MAS zamerané na rozširovanie vedomostí a zručností pri vykonávaní stratégie.
- 9 vypracovanie integrovanej stratégie rozvoja územia

Opis finančných tokov v rámci miestnej akčnej skupiny

V rámci opatrenia Chod miestnej akčnej skupiny sa bude v rámci naplňania cieľov opatrenia postupovať v prvom roku realizácie projektu systémom zálohových platieb, ktoré sa poskytnú konečnému prijímateľovi na úhradu oprávnených výdavkov vzniknutých miestnej akčnej

skupine počas obdobia maximálne prvých 12 mesiacov. V ďalších rokoch realizácie projektu sa uplatňuje systém refundácie oprávnených výdavkov konečnému prijímateľovi.

Obmedzenie výdavkov

Prevádzkové náklady miestnych akčných skupín sú oprávnené na podporu v rámci limitu 20% celkových verejných výdavkov na stratégiu.

Z tohto objemu:

80 % prevádzka a administratívna činnosť MAS;

20 % budovanie zručností a schopností MAS vrátane výdavkov podľa článku 59 písm. a) až d) nariadenia Rady (ES) 1698/2005.

Konečný prijímateľ (oprávnený žiadateľ)

MAS, ktorá je vybraná RO na implementáciu integrovanej stratégie rozvoja územia a ktorá musí mať právnu formu: občianske združenie – v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov.

Druh podpory

Druh podpory: nenávratný finančný príspevok
 Spôsob financovania: plné financovanie
 Typ investície: nezisková
 Oblasť podpory: MAS, ktoré boli úspešné v rámci výzvy RO

Výška podpory

Maximálna výška pomoci z celkových oprávnených výdavkov

100 % (80 % EÚ, 20 % SR).

Spoločné monitorovacie ukazovatele EÚ

Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Cieľ 2007 – 2013
Výstup	Počet podporených aktivít	280
Výsledok	Počet účastníkov, ktorí úspešne ukončili tréningovú aktivitu	100

6. PLÁN FINANCOVANIA

6.1. ROČNÝ PRÍSPEVOK Z EAFRD (V EUR)

Príspevok z EAFRD je alokovaný podielom 98,04 % v konvergenčných regiónoch a 1,96 % v ostatných oblastiach, ktoré predstavuje Bratislavský kraj. Táto oblasť je najrozvinutejším regiónom Slovenska z hľadiska dosahovaných hodnôt ekonomických ukazovateľov. V tomto regióne budú aplikované všetky opatrenia osi 1, osi 2, osi 3 mimo opatrení Základné služby pre vidiecke obyvateľstvo a Obnova a rozvoj obcí a v rámci osi 4 sa podporia územia obcí vrátane relevantných beneficentov len v prípade, že územia týchto obcí sú homogénnou súčasťou miestnej akčnej skupiny registrovanej v konvergenčných regiónoch.

Tab. 6.1 – Ročný príspevok z EAFRD v EUR

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Spolu
Celkom EAFRD	303 163 265	286 531 906	268 049 256	256 310 239	263 028 387	275 025 447	317 309 578	1 969 418 078
Konver. regióny	297 221 266	280 915 880	262 795 490	251 286 560	257 873 030	269 634 950	311 090 310	1 930 817 486

6.2. FINANČNÝ PLÁN PODĽA JEDNOTLIVÝCH OSÍ (V EUR, CELÉ OBDOBIE)

Miera príspevku z EAFRD bola stanovená v súlade s čl. 70 nariadenia Rady (ES) č.1698/2005 a tvorí určené percento z verejných výdavkov pre jednotlivé osi a Technickú pomoc. V obidvoch regiónoch je miera príspevku stanovená v maximálnej výške, ktorú umožňuje právny predpis. Príspevok EAFRD je rozdelený medzi jednotlivé osi nasledovne: os 1 disponuje 31,5 %, os 2 má 50 %, v osi 3 je alokovaných 13,5 %, pre os 4 boli stanovené 3 % a Technickú pomoc 2 % z celkového príspevku EAFRD.

Tab. 6.2 Konvergenčné regióny

OS	Verejný príspevok		
	Celkom (1)	Miera príspevku z EAFRD (%)	Suma z EAFRD
Os 1	810 612 481	75	607 959 361
Os 2	1 206 268 574	80	965 014 859
Os 3	347 405 349	75	260 554 012
Os 4	72 376 115	80	57 900 892
Technická pomoc	52 517 816	75	39 388 362
Spolu	2 489 180 335	–	1 930 817 486

Tab. 6.3 Ostatné regióny

OS	Verejný príspevok		
	Celkom(1)	Miera príspevku z EAFRD (%)	Suma z EAFRD
Os 1	24 814 668	50	12 407 334
Os 2	35 807 600	55	19 694 180
Os 3	10 634 856	50	5 317 428
Os 4	2 148 455	55	1 181 650
Technická pomoc	0	–	0
Spolu	73 405 579	–	38 600 592

Tab. 6.4 Územie SR

OS	Verejný príspevok	
	Celkom(1)	Suma z EAFRD
OS 1	835 427 149	620 366 695
OS 2	1 242 076 174	984 709 039
OS 3	358 040 205	265 871 440
OS 4	74 524 570	59 082 542
Technická pomoc	52 517 816	39 388 362
Spolu	2 562 585 914	1 969 418 078

(1) zaokrúhlené na celé euro

7. INDIKATÍVNY ROZPIS PODĽA OPATRENÍ NA ROZVOJ VIDIEKA (V EUR, CELÉ OBDOBIE)

KONVERGENČNÉ REGIÓNY

Tab. 7.1

Kód	Opatrenie/Os	Verejné výdavky(1)	Súkromné výdavky	Celkové výdavky
111	Odborné vzdelávanie	16 212 000	0	16 212 000
114	Poradenstvo	19 292 000	4 823 000	24 115 000
121	Modernizácia fariem	405 702 481	405 702 481	811 404 962
122	Zvyšovanie hospodárskej hodnoty lesov	40 800 000	40 800 000	81 600 000
123	Pridávanie hodnoty do produktov	196 000 000	196 000 000	392 000 000
125	Skvalitnenie a rozvoj infraštruktúry	104 000 000	0	104 000 000
141	Polosamosobiteľské farmy – záväzky 1257/1999	1 296 000	0	1 296 000
142	Odbytové organizácie výrobcov	27 310 000	0	27 310 000
	OS 1 Spolu	810 612 481	647 325 481	1 457 937 962
211	Znevýhodnené oblasti - horské	394 009 880	0	394 009 880
212	Znevýhodnené oblasti - iné	264 516 300	0	264 516 300
213	NATURA 2000 a smernica o vodách	3 384 700	0	3 384 700
214	Agroenvironment	322 126 139	0	322 126 139
215	Životné podmienky zvierat	78 615 000	0	78 615 000
221	Prvé zalesnenie poľnohospodárskej pôdy	4 521 250	574 684	5 095 934
224	NATURA 2000 – lesná pôda	7 128 000	0	7 128 000
225	Lesnícko-environmentálne platby	24 354 805	0	24 354 805
226	Obnova lesného potenciálu	107 612 500	0	107 612 500
	OS 2 Spolu	1 206 268 574	574 684	1 206 843 258
311	Diverzifikácia nepoľnohospodárskych činností	117 360 000	117 360 000	234 720 000
313	Podpora činností v oblasti cestovného ruchu	33 672 000	33 672 000	67 344 000
321	Základné služby pre vidiecke obyvateľstvo	53 548 000	0	53 548 000
322	Obnova a rozvoj obcí	124 945 349	0	124 945 349
331	Vzdelávanie a informovanie	8 280 000	0	8 280 000
341	Získavanie zručností	9 600 000	0	9 600 000
	OS 3 Spolu	347 405 349	151 032 000	498 437 349
41	Vykonávanie stratégií miestneho rozvoja	50 018 655	0	50 018 655
421	Projekty spolupráce miestnej akčnej skupiny	3 726 000	0	3 726 000
431	Chod miestnej akčnej skupiny	18 631 460	0	18 631 460
	OS 4 Spolu	72 376 115	0	72 376 115
	Osi 1, 2, 3 a 4 spolu	2 436 662 519	798 932 165	3 235 594 684
511	Technická pomoc	52 517 816	0	52 517 816
	z toho NSRV: a) prevádzkové náklady	666 666	0	666 666
	b) akčný plán	2 000 000	0	2 000 000
	Celkový súhrn	2 489 180 335	798 932 165	3 288 112 500

(1) zaokrúhlené na celé euro

OSTATNÉ OBLASTI

Tab. 7.2

Kód	Opatrenie/Os	Verejné výdavky(1)	Súkromné výdavky	Celkové výdavky
111	Odborné vzdelávanie	154 000	0	154 000
114	Poradenstvo	328 000	82 000	410 000
121	Modernizácia fariem	10 766 668	10 766 668	21 533 336
122	Zvyšovanie hospodárskej hodnoty lesov	240 000	240 000	480 000
123	Pridávanie hodnoty do produktov	8 000 000	12 000 000	20 000 000
125	Skvalitnenie a rozvoj infraštruktúry	3 200 000	0	3 200 000
141	Polosamozásobiteľské farmy – záväzky 1257/1999	36 000	0	36 000
142	Odbytové organizácie výrobcov	2 090 000	0	2 090 000
	OS 1 Spolu	24 814 668	23 088 668	47 903 336
211	Znevýhodnené oblasti – horské	0	0	0
212	Znevýhodnené oblasti – iné	8 896 950	0	8 896 950
213	NATURA 2000 a smernica o vodách	49 300	0	49 300
214	Agroenvironment	19 004 404	0	19 004 404
215	Životné podmienky zvierat	2 851 364	0	2 851 364
221	Prvé zalesnenie poľnohospodárskej pôdy	143 982	46 230	190 212
224	NATURA 2000 – lesná pôda	72 000	0	72 000
225	Lesnícko-environmentálne platby	806 000	0	806 000
226	Obnova lesného potenciálu	3 983 600	0	3 983 600
	OS 2 Spolu	35 807 600	46 230	35 853 830
311	Diverzifikácia nepoľnohospodárskych činností	4 800 000	11 200 000	16 000 000
313	Podpora činností v oblasti cestovného ruchu	2 062 000	4 811 334	6 873 334
321	Základné služby pre vidiecke obyvateľstvo	0	0	0
322	Obnova a rozvoj obcí	0	0	0
331	Vzdelávanie a informovanie	2 318 000	0	2 318 000
341	Získavanie zručností	1 454 856	0	1 454 856
	OS 3 Spolu	10 634 856	16 011 334	26 646 190
41	Vykonávanie stratégií miestneho rozvoja	2 148 455	0	2 148 455
421	Projekty spolupráce miestnej akčnej skupiny	0	0	0
431	Chod miestnej akčnej skupiny	0	0	0
	OS 4 Spolu	2 148 455	0	2 148 455
	Osi 1, 2, 3 a 4 spolu	73 405 579	39 146 232	112 551 811
511	Technická pomoc	0	0	0
	z toho NSRV: a) prevádzkové náklady	0	0	0
	b) akčný plán	0	0	0
	Celkový súhrn	73 405 579	39 146 232	112 551 811

(1) zaokrúhlené na celé euro

ÚZEMIE SR

Tab. 7.3

Kód	Opatrenie/Os	Verejné výdavky(1)	Súkromné výdavky	Celkové výdavky
111	Odborné vzdelávanie	16 366 000	0	16 366 000
114	Poradenstvo	19 620 000	4 905 000	24 525 000
121	Modernizácia fariem	416 469 149	416 469 149	832 938 298
122	Zvyšovanie hospodárskej hodnoty lesov	41 040 000	41 040 000	82 080 000
123	Pridávanie hodnoty do produktov	204 000 000	208 000 000	412 000 000
125	Skvalitnenie a rozvoj infraštruktúry	107 200 000	0	107 200 000
	Polosamozásobiteľské farmy – záväzky 1257/1999	1 332 000	0	1 332 000
142	Odbytové organizácie výrobcov	29 400 000	0	29 400 000
	OS 1 Spolu	835 427 149	670 414 149	1 505 841 298
211	Znevýhodnené oblasti - horské	394 009 880	0	394 009 880
212	Znevýhodnené oblasti - iné	273 413 250	0	273 413 250
213	NATURA 2000 a smernica o vodách	3 434 000	0	3 434 000
214	Agroenvironment	341 130 543	0	341 130 543
215	Životné podmienky zvierat	81 466 364	0	81 466 364
221	Prvé zalesnenie poľnohospodárskej pôdy	4 665 232	620 914	5 286 146
224	NATURA 2000 – lesná pôda	7 200 000	0	7 200 000
225	Lesnícko-environmentálne platby	25 160 805	0	25 160 805
226	Obnova lesného potenciálu	111 596 100	0	111 596 100
	OS 2 Spolu	1 242 076 174	620 914	1 242 697 088
311	Diverzifikácia nepoľnohospodárskych činností	122 160 000	128 560 000	250 720 000
313	Podpora činností v oblasti cestovného ruchu	35 734 000	38 483 334	74 217 334
321	Základné služby pre vidiecke obyvateľstvo	53 548 000	0	53 548 000
322	Obnova a rozvoj obcí	124 945 349	0	124 945 349
331	Vzdelávanie a informovanie	10 598 000	0	10 598 000
341	Získavanie zručností	11 054 856	0	11 054 856
	OS 3 Spolu	358 040 205	167 043 334	525 083 539
41	Vykonávanie stratégií miestneho rozvoja	52 167 110	0	52 167 110
421	Projekty spolupráce miestnej akčnej skupiny	3 726 000	0	3 726 000
431	Chod miestnej akčnej skupiny	18 631 460	0	18 631 460
	OS 4 Spolu	74 524 570	0	74 524 570
	Osi 1, 2, 3 a 4 spolu	2 510 068 098	838 078 397	3 348 146 495
511	Technická pomoc	52 517 816	0	52 517 816
	z toho NSRV: a) prevádzkové náklady	666 666	0	666 666
	b) akčný plán	2 000 000	0	2 000 000
	Celkový súhrn	2 562 585 914	838 078 397	3 400 664 311

(1) zaokrúhlené na celé euro

8. TABUĽKA ĎALŠIEHO NÁRODNÉHO FINANCOVANIA PODĽA JEDNOTLIVÝCH OSÍ ROZLIŠUJÚCA MEDZI PRÍSLUŠNÝMI OPATRENAMI OZNAČENÝMI V NARIADENÍ (ES) Č. 1698/2005

Neuplatňuje sa.

9. PRVKY POTREBNÉ NA POSÚDENIE PODĽA PRAVIDIEL HOSPODÁRSKEJ SÚŤAŽE A AK JE TO POUŽITEĽNÉ, ZOZNAM SCHÉM POMOCI SCHVÁLENÝCH PODĽA ČLÁNKOV 87, 88 A 89 ZMLUVY, KTORÉ SA MAJÚ POUŽIŤ NA REALIZÁCIU PROGRAMU

Články 88 a 89 nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005 obsahujú špecifické ustanovenia v oblasti štátnej pomoci v prípade programu rozvoja vidieka. PRV SR je v súlade s uvedenými článkami, ktoré konštatujú, že články Zmluvy o založení ES v oblasti štátnej pomoci sa neuplatňujú v prípade takej pomoci zo strany štátu, ktorá je poskytovaná na princípe spolufinancovania ako súčasť podpory z verejných zdrojov k prostriedkom Spoločenstva na podporu rozvoja vidieka v rozsahu článku 36 zmluvy.

Štátna pomoc poskytnutá v rámci opatrení tohto programu podľa článku 52 nariadenia Rady č. 1698/2005 sa poskytne v súlade s nariadením Komisie (ES) č. 1998/2006 o podpore *de minimis*, resp. s nariadením Komisie (ES) č. 70/2001 o uplatňovaní článkov 87 a 88 Zmluvy o ES na štátnu pomoc pre malé a stredné podniky v znení neskorších noviel.

V prípade činností v rámci opatrenia podľa článku 28 nariadenia č. 1698/2005, ktoré nespádajú do pôsobnosti článku 36 (spracovanie lesných produktov), sa podpora poskytne v súlade s nariadením Komisie (ES) č. 1998/2006 o podpore *de minimis*.

Kód opatrenia	Názov schémy pomoci	Označenie zákonnosti schémy	Trvanie schémy pomoci
311	Diverzifikácia smerom k nepoľnohospodárskym činnostiam	Nariadenie Komisie (ES) č. 70/2001 o uplatňovaní článkov 87 a 88 Zmluvy o ES na štátnu pomoc pre malé a stredné podniky v znení neskorších noviel Registračné číslo: XS280/2007	2007 – 2013
313	Podpora činností v oblasti vidieckeho cestovného ruchu – časť A	Každá pomoc poskytnutá v rámci tohto opatrenia bude v súlade s nariadením Komisie č. 1998/2006 o uplatňovaní článkov 87 a 88 Zmluvy o ES na pomoc <i>de minimis</i>	2007 – 2013
123	Pridávanie hodnoty poľnohospodárskym a lesným produktom – činnosti nespádajúce do pôsobnosti článku 36	Každá pomoc poskytnutá v rámci tohto opatrenia na činnosti nespádajúce do pôsobnosti článku 36 bude v súlade s nariadením Komisie č. 1998/2006 o uplatňovaní článkov 87 a 88 Zmluvy o ES na pomoc <i>de minimis</i>	2007 – 2013
122	Zvýšenie hospodárskej hodnoty lesov	Každá pomoc poskytnutá v rámci tohto opatrenia bude v súlade s nariadením Komisie č. 1998/2006 o uplatňovaní článkov 87 a 88 Zmluvy o ES na pomoc <i>de minimis</i>	2007 – 2013

Každý prípad uplatňovania schém vymenovaných vyššie, pre ktoré sa v rámci pravidiel o štátnej pomoci alebo za podmienok a záväzkov ustanovených v príslušnom rozhodnutí o štátnej pomoci vyžaduje individuálna notifikácia, bude oznámený individuálne podľa článku 88 (3) zmluvy.

10. INFORMÁCIE O DOPLNKOVOSTI S OPATRENAMI FINANCOVANÝMI INÝMI NÁSTROJMI SPOLOČNEJ POĽNOHOSPODÁRSKEJ POLITIKY, PROSTREDNÍCTVOM KOHÉZNEJ POLITIKY, AKO AJ EURÓPSKEHO FONDU PRE RYBNÉ HOSPODÁRSTVO

10.1. POSÚDENIE A PROSTRIEDKY DOPLNKOVOSTI S ČINNOSŤAMI, POLITIKAMI A PRIORITAMI SPOLOČENSTVA NAJMÄ S CIEMI HOSPODÁRSKEJ A SOCIÁLNEJ KOHÉZIE A S CIEMI EURÓPSKEHO FONDU PRE RYBNÉ HOSPODÁRSTVO

Program rozvoja vidieka SR je vypracovaný v súlade s nariadením Rady (ES) č. 1698/2005 o podpore rozvoja vidieka z EAFRD, ktorý stanovuje rámec pre politiku rozvoja vidieka na roky 2007 – 2013 a zároveň potvrdzuje úlohu rozvoja vidieka ako druhého piliera spoločnej poľnohospodárskej politiky. Na základe článku 3 uvedeného nariadenia PRV podporuje tie činnosti rozvoja vidieka, ktoré dopĺňajú politiku podpory trhu a politiku podpory príjmov v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky, kohéznu politiku a spoločnú rybársku politiku.

Trhovú podporu a tzv. priame platby dopĺňa podporou stavebných a technologických investícií v sektore pôdohospodárstva, ktoré spĺňajú nároky na ochranu životného prostredia. Zároveň podporuje vzdelávanie, informovanosť a poradenstvo, čím napomáha zvyšovať konkurencieschopnosť podnikov. Previazanosť kompenzačných platieb poskytovaných z PRV s dodržiavaním GAEC a noriem v oblasti ochrany životného prostredia, životných podmienok zvierat, zdravia zvierat a rastlín poukazuje na ďalšiu prioritu spoločnej poľnohospodárskej politiky vytyčenej v rámci Göteborskej stratégie, ktorou je trvalo udržateľný rozvoj.

Kohéznu politiku Spoločenstva PRV dopĺňa predovšetkým opatreniami zameranými na tvorbu pracovných miest prostredníctvom diverzifikácie poľnohospodárskej činnosti alebo cestovného ruchu a na skvalitňovanie života na vidieku prostredníctvom zlepšenia infraštruktúry obcí, ktoré nie sú pôlmi rastu.. Investície v tejto oblasti sa snažia spomaliť vysídľovanie slovenského vidieka a vyrovnávať rozdiely medzi regiónmi formou zatriaktivňovania vidieka jednak z pohľadu možnosti zamestnať sa, podnikania, bývania alebo rekreácie v zaostávajúcich regiónoch Slovenska. Program rozvoja vidieka SR zároveň podporuje rovnosť príležitostí pre každého jednotlivca, ktorý sa rozhodne uchádzať o podporu z programu.

V prípade aktivít Operačného programu „Rybné hospodárstvo SR 2007 – 2013“ spolufinancovaných z Európskeho fondu pre rybné hospodárstvo je možné skonštatovať, že sa s aktivitami spolufinancovanými z EAFRD dopĺňajú jednak v snahe o zachovanie, príp. vytvorenie nových pracovných príležitostí na vidieku prostredníctvom podpory modernizácie a reštrukturalizácie sektorov a diverzifikácie predmetnej činnosti, ako i v snahe o zvýšenie konkurencieschopnosti podnikov na vidieku. Zároveň Program rozvoja vidieka SR umožňuje aj chovateľom rýb podieľať sa na dosahovaní cieľov PRV, a to v oblasti zvyšovania kvality života na vidieku a diverzifikácie vidieckeho hospodárstva, konkrétne prostredníctvom ich účasti na rozvíjaní vidieckeho cestovného ruchu.

10.2. VO VZŤAHU K OPATRENIAM OSI 1, 2 A 3

Koordinácia príprav Programu rozvoja vidieka SR so štrukturálnymi fondmi (ERDF, ESF) a Kohéznym fondom (CF) prebiehala prostredníctvom zriadených pracovných skupín na MP SR a bilaterálnymi pracovnými stretnutiami. V budúcnosti bude prebiehať prostredníctvom medzirezortnej koordinačnej skupiny a monitorovacích výborov pre jednotlivé programy. V súvislosti s ERDF sa realizuje koordinácia s Ministerstvom výstavby a regionálneho

rozvoja SR, Ministerstvom školstva SR a Ministerstvom životného prostredia SR v závislosti od navrhovanej implementácie opatrení jednotlivých osí.

V prípade druhotného spracovania produktov a produktov mimo zoznamu prílohy 1 Zmluvy o ES je zabezpečená podpora pre tieto subjekty, a to prostredníctvom ERDF a koordinácie s Ministerstvom hospodárstva SR. Rovnako dôležitá je koordinácia opatrenia Obnova a rozvoj obcí. MP SR podporuje obce mimo pólov rastu, pričom sa táto podmienka nevzťahuje na obce spadajúce do území pokrytých schválenými miestnymi akčnými skupinami v súvislosti s prístupom LEADER; MVRR SR podporuje obce, ktoré sú pólmi rastu s výnimkou obcí spadajúcich do území pokrytých schválenými miestnymi akčnými skupinami, pričom však po dohode s MP SR môže zahŕňať dohodnutý počet obcí, ktoré nie sú pólmi rastu, ale zahŕňajú rómske osídlenia. V prípade vzdelávania je podpora možná z ESF v rámci operačného programu Vzdelávanie a z EAFRD, pričom neprekrývanie týchto podpôr je zabezpečené jednak typom užívateľov, jednak obsahových zameraním vzdelávania.

V prípade Európskeho fondu pre rybné hospodárstvo sa v samostatnom operačnom programe na čerpanie prostriedkov z tohto fondu stanovila vízia trvalo udržateľného rozvoja a konkurencieschopného sektora rybného hospodárstva podporou akvakultúry vo vzťahu k jej modernizácii, inovácii a reštrukturalizácii, berúc do úvahy trvalo udržateľný rozvoj, zvýšením konkurencieschopnosti podnikov spracujúcich produkty rybolovu a akvakultúry s dôrazom na podporu spracovania domácej produkcie a rozvojom trhu v rámci sektora. Jednotlivé podpory sa medzi PRV a OP Rybné hospodárstvo neprelínajú, čo okrem toho, že rieši iný sektor, zabezpečuje odlišná definícia konečného prijímateľa v jednotlivých programoch.

Stanovenie demarkačných línií medzi PRV a operačnými programami štrukturálnych fondov:

Opatrenie PRV	Priorita PRV	OP štrukturálnych fondov	Demarkačná línia
OS 1 Modernizácia fariem Pridávanie hodnoty do poľnohospodárskych produktov a produktov lesného hospodárstva	OS 1 Podpora modernizácie, inovácie a efektivity agropotravinárskeho a lesníckeho sektoru	<u>OP Životné prostredie</u> oblasť: ochrana ovzdušia a minimalizácia nepriaznivých vplyvov klimatických zmien vrátane podpory obnoviteľných zdrojov energie <u>OP Konkurencieschopnosť a hospodársky rast</u> oblasť: inovácie a rast konkurencieschopnosti aktivity v oblasti zvyšovania energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzania progresívnych technológií v energetike <u>OP Konkurencieschopnosť a hospodársky rast</u> oblasť: inovácie a rast konkurencieschopnosti aktivity v oblasti inovácií a technologických transferov, podpory	PRV – prijímateľmi môžu byť len FO a PO podnikajúce v poľnohospodárskej prvovýrobe, ktorých podiel príjmov z týchto činností predstavuje min. 30% z ich celkových príjmov, lesné mikropodniky. OP Životné prostredie – oprávneným žiadateľom nie sú FO a PO podnikajúce v poľnohospodárskej prvovýrobe. OP KaHR – prijímateľmi sú FO a PO podnikajúce v poľnohospodárstve s podielom tržieb z týchto činností pod 30% celkových tržieb. V oblasti lesného hospodárstva – subjekty, ktoré nie sú v zmysle odporúčania Komisie č. 2003/361/ES mikropodnikmi. PRV – podpora prvotného spracovania produktov v rámci prílohy 1 Zmluvy o založení ES (s výnimkou produktov rybolovu) a lesných produktov OP KaHR – podpora druhotného spracovania produktov a produktov

Opatrenie PRV	Priorita PRV	OP štrukturálnych fondov	Demarkačná línia
		<p>spoločných služieb pre podnikateľov, podpory inovačných aktivít v podnikoch</p> <p>OP Životné prostredie oblasť: čistenie a odvádzanie odpadových vôd</p> <p>OP Životné prostredie Prioritná os 4: Odpadové hospodárstvo oblasť: podpora aktivít na zhodnocovanie odpadov</p>	<p>mimo prílohy 1 Zmluvy o založení ES</p> <p>PRV - podpora výstavby, rekonštrukcie a modernizácie ČOV a výstavba žump ako aktivity zlepšujúce celkovú výkonnosť pre potreby podniku (farmy), t.j. pre FO a PO podnikajúce v poľnohospodárskej prvovýrobe, resp. v oblasti spracovania produktov poľnohospodárskej výroby.</p> <p>OP ŽP - podpora zameraná na odvádzanie a čistenie komunálnych odpadových vôd v aglomeráciách požadovanej veľkosti, pričom fyzické a právnické osoby podnikajúce v poľnohospodárskej prvovýrobe nie sú oprávneným prijímateľom.</p> <p>OP ŽP - oprávneným žiadateľom nie sú FO a PO podnikajúce v poľnohospodárskej prvovýrobe.</p>
<p>OS 1 Infraštruktúra týkajúca sa rozvoja a adaptácie poľnohospodárstva a lesného hospodárstva</p>	<p>OS 1 Podpora modernizácie, inovácie a efektivity agropotravinárskeho a lesníckeho sektoru</p>	<p>OP Životné prostredie Oblasť: ochrana pred povodňami</p>	<p>PRV - podpora na ekologickú stabilizáciu a ochranu krajiny realizovaním vodohospodárskych, protierózných, ekologických a rekultivačných opatrení v rámci projektov pozemkových úprav.</p> <p>OP ŽP - podpora aktivít v súlade s Programom protipovodňovej ochrany SR do r. 2010 mimo projektov pozemkových úprav.</p>
<p>OS 1 Odborné vzdelávanie a informačné činnosti</p>	<p>OS 1 Prehlbovanie vedomostí a zvyšovanie odborného prehľadu v oblasti agropotravinárstva a lesníctva</p>	<p>OP Vzdelávanie oblasť: celoživotné vzdelávanie ako základný princíp vedomostnej spoločnosti aktivity v oblasti podpory celoživotného vzdelávania</p> <p>oblasť: moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť pre Bratislavský kraj aktivity v oblasti zvyšovania konkurencieschopnosti Bratislavského kraja prostredníctvom rozvoja terciárneho</p>	<p>PRV – cieľovou skupinou sú osoby pôsobiace v oblasti agropotravinárstva a lesníctva. Okruh možných príjemcov pomoci je ohraničený na subjekty verejnej správy, neziskové organizácie, občianske a záujmové združenia, profesijné komory.</p> <p>OP Vzdelávanie - prijímateľmi/žiadateľmi sú subjekty verejnej správy aj subjekty zo súkromného sektora. Cieľová skupina zahŕňa zamestnancov a pracovníkov výskumu a vývoja. Nezahŕňa osoby pôsobiace v oblasti agropotravinárstva a lesníctva</p>

Opatrenie PRV	Priorita PRV	OP štrukturálnych fondov	Demarkačná línia
		<p>a celoživotného vzdelávania</p> <p>OP Životné prostredie Prioritná os 5: Ochrana a regenerácia prírodného prostredia a krajiny</p> <p>oblasť: Zlepšenie informovanosti a environmentálneho povedomia verejnosti, vrátane posilnenia spolupráce a komunikácie so zainteresovanými skupinami</p> <p>aktivity v oblasti: - semináre a odborné podujatia</p>	<p>V rámci OP ŽP budú aktivity v oblasti zlepšenia informovanosti a environmentálneho povedomia zamerané na zvyšovanie environmentálneho povedomia verejnosti s výnimkou cieľových skupín uvedených v PRV v opatrení "odborné vzdelávanie a informačné aktivity".</p>
Os 2 Platby v rámci sústavy NATURA 2000 na poľnohospodárskej pôde	Os 2 Zachovanie biodiverzity na vidieku a poľnohosp. a lesohospodárskych systémov s vysokou prírodnou hodnotou	OP Životné prostredie Oblasť: zabezpečenie priaznivého stavu biotopov a druhov prostredníctvom vypracovania a realizácie programov starostlivosti o chránené územia vrátane území Natura 2000 a programov záchrany pre kriticky ohrozené druhy rastlín, živočíchov a území vrátane realizácie monitoringu druhov a biotopov	PRV – konečnými prijímateľmi sú fyzické a právnické osoby podnikajúce v poľnohospodárskej prvovýrobe OP ŽP - podpora aktivít vypracovania a realizácie dokumentov starostlivosti a monitoring druhov a biotopov, pričom kompenzačné platby nebudú z prostriedkov OPŽP hradené
Os 2 Platby súvisiace so smernicou 2000/60/ES	Os 2 Zachovanie biodiverzity na vidieku a poľnohosp. a lesohospodárskych systémov s vysokou prírodnou hodnotou	OP Životné prostredie Oblasť: zabezpečenie manažmentu povodí v zmysle RSV	PRV - podpora poľnohospodárskych podnikov formou kompenzačných platieb na prekonávanie znevýhodnení v oblastiach zahrnutých do plánov riadenia povodí v zmysle smernice 2000/60/ES, keďže v dôsledku zabezpečenia manažmentu krajiny bude obmedzené bežné obhospodarovanie týchto oblastí. Opatrenia manažmentu oblastí na zabezpečenie ochrany a zlepšenia stavu vodných zdrojov budú špecifikované po vypracovaní a schválení plánov manažmentu oblasti povodí SR a v nadväznosti na ne. OP ŽP - vo vzťahu k zabezpečeniu manažmentu povodí podľa RSV podpora aktivít monitorovania vôd.
Platby v rámci sústavy NATURA 2000 – lesná pôda	Os 2 Zachovanie biodiverzity na vidieku a poľnohospodárskych	OP Životné prostredie Oblasť: zabezpečenie priaznivého stavu biotopov a druhov prostredníctvom vypracovania a realizácie programov starostlivosti	PRV – konečnými prijímateľmi sú súkromní vlastníci lesov, ich združenia alebo obecné lesy a ich združenia OP ŽP - podpora aktivít vypracovania a realizácie dokumentov starostlivosti a

Opatrenie PRV	Priorita PRV	OP štrukturálnych fondov	Demarkačná línia
	a lesohospodárskych systémov s vysokou prírodnou hodnotou	o chránené územia vrátane území Natura 2000 a programov záchranu pre kriticky ohrozené druhy rastlín, živočíchov a území vrátane realizácie monitoringu druhov a biotopov	monitoring druhov a biotopov, pričom kompenzačné platby nebudú z prostriedkov OP ŽP hradené
OS 3/OS 4 Diverzifikácia smerom k nepoľnohospodárskym činnostiam/LEADER	OS 3 Vytváranie pracovných príležitostí na vidieku OS 4 Zlepšovanie správy (manažmentu) a riadenie a mobilizácia rozvojového potenciálu vo vidieckych oblastiach	OP Životné prostredie oblasť: čistenie a odvádzanie odpadových vôd OP Konkurencieschopnosť a hospodársky rast oblasť: inovácie a rast konkurencieschopnosti aktivity v oblasti inovácií a technologických transferov a podpory inovačných aktivít v podnikoch	PRV - podpora rozvoja foriem podnikania, ktoré poskytnú alternatívu k zamestnaniu v poľnohospodárstve, a to prostredníctvom aktivít výstavby, rekonštrukcie a modernizácie hygienických a ekologických objektov slúžiacich na rozvoj agroturistických zariadení. OP ŽP - podpora na odvádzanie a čistenie komunálnych odpadových vôd v aglomeráciách požadovanej veľkosti v zmysle Plánu rozvoja verejných vodovodov a kanalizácií SR. PRV – FO a PO, ktorých podiel tržieb/príjmov z poľnohospodárskej prvovýroby predstavuje min. 30 % z celkových tržieb/príjmov. OP KaHR – FO a PO, ktorých podiel tržieb/príjmov z poľnohospodárskej prvovýroby predstavuje menej ako 30 % z celkových tržieb/príjmov.
OS 3/OS 4 Podpora činností v oblasti vidieckeho cestovného ruchu/LEADER	OS 3 Vytváranie pracovných príležitostí na vidieku OS 4 Zlepšovanie správy (manažmentu) a riadenie a mobilizácia rozvojového potenciálu vo vidieckych oblastiach	Regionálny OP oblasť: posilnenie kultúrneho potenciálu regiónov a rozvoja turizmu aktivity v oblasti podpory a obnovy infraštruktúry cestovného ruchu OP Konkurencieschopnosť a hospodársky rast oblasť: cestovný ruch	PRV – súkromný sektor ROP – V súlade s územnou koncentráciou stratégie NSRR môžu byť žiadateľmi/prijímateľmi len mestá a obce (príp. PPP), ktoré sú pólmi rastu. PRV – podpora vidieckeho cestovného ruchu predovšetkým podporou nízkapacitného ubytovania (do 10 lôžok), FO, v prípade žiadateľov podnikajúcich v oblasti poľnohospodárstva ich podiel tržieb z poľnohospodárskej činnosti na celkových tržbách je nižší ako 30 %. OP KaHR - podpora len projektov komplexných centier cestovného ruchu s celoročným využitím. V prípade žiadateľov podnikajúcich v oblasti poľnohospodárstva ich podiel tržieb z poľnohospodárskej činnosti na celkových tržbách je nižší ako 30 %.

Opatrenie PRV	Priorita PRV	OP štrukturálnych fondov	Demarkačná línia
OS 3/OS 4 Obnova a rozvoj obcí, občianskej vybavenosti a služieb	OS 3 Zlepšenie kvality života vo vidieckych oblastiach OS 4 Zlepšovanie správy (manažmentu) a riadenie a mobilizácia rozvojového potenciálu vo vidieckych oblastiach	<u>OP Životné prostredie</u> Oblasť: čistenie a odvádzanie odpadových vôd <u>OP Doprava</u> oblasť cestnej infraštruktúry <u>Regionálny OP</u> oblasť: posilnenie vybavenosti územia aktivity v oblasti regenerácie sídiel <u>OP Bratislavský kraj</u> oblasť: infraštruktúra aktivity v oblasti regenerácie sídiel	PRV - podpora v rámci komplexného zlepšenia základných služieb a rozvoja investícií vidieckych oblastí, aktivít zlepšenia stavu vodovodných a kanalizačných systémov (rekonštrukcia a modernizácia) za účelom zabezpečenia vyššej atraktivity vidieckych oblastí. V prípade OP ŽP je podpora zameraná na odvádzanie a čistenie komunálnych odpadových vôd v aglomeráciách požadovanej veľkosti. PRV – len cesty IV. triedy (mimo inovačných a kohéznych pólův rastu) OP Doprava – diaľnice, rýchlostné komunikácie a cesty I. triedy os 3 PRV : žiadateľmi môžu byť len obce mimo inovačných a kohéznych pólův rastu. os 4 PRV : aktivity obnovy a rozvoja obcí ako súčasť projektov realizovaných miestnymi akčnými skupinami, ktoré zahŕňajú aj obec, ktorá je pólom rastu, resp. obce ktoré sú pólmi rastu na území cieľa Konvergencia SR. ROP – V súlade s územnou koncentráciou stratégie NSRR môžu byť žiadateľmi/prijímateľmi len mestá a obce, ktoré sú inovačnými a kohézными pólmi rastu. Osobitne sa tu rieši i problematika separovaných a segregovaných rómskych osídlení. PRV : nezahŕňa podporu obcí v Bratislavskom kraji s výnimkou prípadov, keď by v rámci osi 4 stratégia miestnej akčnej skupiny (MAS) presahovala aj do územia Bratislavského kraja. OP BK : v súlade s územnou koncentráciou stratégie NSRR môžu byť žiadateľmi/prijímateľmi len mestá, ktoré sú inovačnými pólmi rastu za podmienky, že nespádajú do územia v rámci stratégie miestnej akčnej skupiny.

10.3. VO VZŤAHU K OPATRENIAM OSI 4

Európsky fond pre rybné hospodárstvo (ďalej len „EFRH“), ktorého podrobnosti vykonávania upravuje nariadenie Rady (ES) č. 1198/2006 vytvára vhodný doplnkový nástroj k opatreniam PRV.

Pomoc z EFRH je určená:

- a) na podporu spoločnej politiky v oblasti rybného hospodárstva, aby sa zabezpečilo využívanie živých vodných zdrojov, a na podporu akvakultúry, aby sa zabezpečila trvalá udržateľnosť z hospodárskeho, environmentálneho a sociálneho hľadiska;
- b) na podporu trvalo udržateľnej rovnováhy medzi zdrojmi a rybolovnou kapacitou rybárskej flotily Spoločenstva;
- c) na podporu trvalo udržateľného rozvoja vnútrozemského rybného hospodárstva;
- d) na posilnenie konkurencieschopnosti operačných štruktúr a na rozvoj ekonomicky životaschopných podnikov v odvetví rybného hospodárstva;
- e) na podporu ochrany a zlepšenia životného prostredia a prírodných zdrojov, keď sa týkajú odvetvia rybného hospodárstva;
- f) na podporu trvalo udržateľného rozvoja a zlepšenia kvality života v oblastiach s činnosťami v odvetví rybného hospodárstva;
- g) na podporu rovnosti medzi mužmi a ženami pri rozvoji odvetvia rybného hospodárstva a rybolovných oblastí.

V rámci fondov existuje mnoho styčných bodov, ktoré sa navzájom významne dopĺňajú, avšak neprekrývajú. Vymedzenie deliacej čiary v opatrení Leader nie je potrebné, keďže tento prístup Slovensko v rámci Operačného programu rybné hospodárstvo 2007 – 2013 nebude realizovať.

11. URČENIE PRÍSLUŠNÝCH ORGÁNOV A ZODPOVEDNÝCH SUBJEKTOV

RIADIACI ORGÁN PROGRAMU ROZVOJA VIDIEKA SR

Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky.

Kontaktná adresa:

Ministerstvo pôdohospodárstva SR

sekcia rozvoja vidieka

Dobrovičova 12

812 66 Bratislava

tel: +421 2 59266 275

fax: +421 2 59266 585

e-mail: lubomir.micek@land.gov.sk

Podľa článku 75 ods. 1 nariadenia Rady (ES) č.1698/2005:

Riadiaci orgán je zodpovedný za riadenie a vykonávanie programu účinným, účelným a správnym spôsobom a predovšetkým:

- a) zabezpečuje, aby sa operácie, ktoré sa majú financovať, vybrali v súlade s kritériami uplatniteľnými na program rozvoja vidieka;
- b) zabezpečuje systém na zaznamenávanie a uchovávanie štatistických informácií o vykonávaní v elektronickej forme vhodnej na účely monitorovania a hodnotenia;
- c) zabezpečuje, aby príjemcovia a iné subjekty zapojené do vykonávania operácií:
 - i) boli informované o svojich povinnostiach, ktoré vyplývajú z poskytnutej pomoci a aby viedli buď oddelený účtovný systém, alebo v účtovníctve používali vhodný kód pre všetky transakcie, ktoré súvisia s operáciou;
 - ii) poznali požiadavky pre poskytovanie údajov riadiacemu orgánu a zaznamenávanie výstupov a výsledkov;
- d) zabezpečuje, aby sa hodnotenia programov vykonávali v lehotách ustanovených v tomto nariadení a aby boli v súlade so spoločným rámcom pre monitorovanie a hodnotenie a predkladá vykonané hodnotenia príslušným vnútroštátnym orgánom a Komisii;
- e) vedie monitorovací výbor a zasiela mu dokumenty potrebné pre monitorovanie vykonávania programu z hľadiska jeho konkrétnych cieľov;
- f) zabezpečuje súlad s povinnosťami pri propagácii uvedenými v článku 76;
- g) vypracováva výročnú správu o dosiahnutom pokroku a po schválení monitorovacím výborom ju predkladá Komisii;
- h) zabezpečuje, aby platobná agentúra pred schválením platieb dostala všetky potrebné informácie najmä o vykonaných postupoch a akýchkoľvek kontrolách, ktoré súvisia s operáciami vybranými na financovanie;

PRÍSLUŠNÝ ORGÁN

Podľa § 3 zákona č. 274/2006 Z. z. je Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky (ďalej len „MP SR“) ústredným orgánom štátnej správy na podporu v pôdohospodárstve.

MP SR vo vzťahu k orgánom Európskej únie vykonáva a zabezpečuje úlohy **príslušného orgánu** pre EAGF a EAFRD v zmysle nariadenia Komisie (ES) č. 885/2006.

Príslušný orgán:

- a) udeľuje a odníma akreditáciu na činnosti platobnej agentúre;
- b) prostredníctvom úradného aktu rozhoduje o akreditácii platobnej agentúry na základe preskúmania akreditačných kritérií. Preskúmanie vykonáva orgán nezávislý od platobnej agentúry a zahŕňa najmä dojednania týkajúce sa:

- povoľovania a vykonávania platieb;
 - zabezpečenia rozpočtu Spoločenstva;
 - bezpečnosti informačných systémov;
 - vedenia účtovných záznamov;
 - rozdelenia povinností a dostatočnosti vnútorných a vonkajších kontrol v súvislosti s transakciami financovanými EAGF a EAFRD.
- c) preskúmava akreditáciu platobnej agentúry a každé 3 roky písomne oznámi Komisii výsledky svojho dohľadu a určí, či platobná agentúra naďalej spĺňa akreditačné kritéria;
- d) určuje skúšobnú lehotu na akreditáciu platobnej agentúry a vypracuje plán na odstránenie nedostatkov v lehote, ktorá sa stanoví podľa závažnosti problému (max. 12 mesiacov od dátumu, keď sa začína skúšobná lehota na akreditáciu) v prípade, že akreditovaná platobná agentúra nedodržiava jedno alebo viaceré akreditačné kritéria;
- e) informuje Komisiu o každom pláne na odstránenie nedostatkov;
- f) ak dôjde k odobratiu akreditácie, neodkladne akredituje inú platobnú agentúru s cieľom zabezpečiť, aby sa platby príjemcom neprerušili.

PLATOBNÁ AGENTÚRA:

Pôsobnosť Pôdohospodárskej platobnej agentúry upravuje zákon č. 274/2006 Z. z. .

Kontaktná adresa:

Pôdohospodárska platobná agentúra

Dobrovičova 12

815 26 Bratislava

tel: +421 2 59266 396

e-mail: jnemsovsky@apa.sk

Podľa článku 6 odseku 1 nariadenia Rady (ES) č. 1290/2005:

Platobná agentúra poskytuje dostatočné záruky, pokiaľ ide o platby, ktoré uskutočňuje, ako aj o oznamovanie a uchovávanie informácií, že:

- a) oprávnenosť žiadostí a postup pridelenia pomoci je v súlade s pravidlami Spoločenstva, sú kontrolované pred oprávnením platby;
- b) realizované platby sú presne a vyčerpávajúco zúčtované;
- c) sú vykonané kontroly ustanovené právnymi predpismi Spoločenstva;
- d) požadované dokumenty sú predložené v lehotách a vo forme stanovenej podľa pravidiel Spoločenstva;
- e) dokumenty sú prístupné a zachované takým spôsobom, aby bola zaručená ich stála úplnosť, platnosť a čitateľnosť, vrátane elektronických dokumentov v zmysle pravidiel Spoločenstva.

CERTIFIKAČNÝ ORGÁN

Príslušný orgán určil v súlade s čl. 5 implementačného nariadenia Komisie (ES) č. 885/2006, že úlohy certifikačného orgánu vykonáva spoločnosť Deloitte Audit s.r.o. Bratislava. Z hľadiska fungovania je certifikačný orgán nezávislý od platobnej agentúry a má potrebné technické a odborné znalosti.

Podľa článku 7 nariadenia Rady (ES) č 1290/2005:

Certifikačný orgán je zodpovedný za certifikáciu účtov akreditovaných platobných agentúr, pokiaľ ide o ich pravdivosť, úplnosť a presnosť so zohľadnením zavedeného systému riadenia a kontroly.

Pôsobnosť a zodpovednosť certifikačného orgánu:

Certifikačný orgán:

1. uskutočňuje kontrolu príslušnej platobnej agentúry podľa medzinárodných prijatých noriem auditu s prihliadnutím na všetky usmernenia o uplatňovaní týchto noriem, ktoré stanovila Komisia;
2. vykonáva svoje kontroly počas každého finančného roka, ako aj po jeho ukončení.

Certifikačný orgán vypracuje:

1. osvedčenie, v ktorom vyhlasuje, či získal dostatočnú záruku, že účtovná závierka, ktorá sa má odovzdať Komisii, je pravdivá, úplná a presná a že vnútorné kontrolné postupy boli uspokojivé.
2. správu o svojich zisteniach, ktorá sa týka všetkých funkcií prenesených a realizovaných národnými colnými úradmi.

RIADENIE FINANČNÝCH TOKOV V PROGRAME

Nastavenie finančných tokov na úrovni platieb z Európskej komisie a platieb pre konečných prijímateľov bude uskutočňované v súlade s príslušnou legislatívou EÚ a SR, ktorú tvoria najmä nariadenia Rady č. 1698/2005 a č.1290/2005 a nariadenia Komisie č. 883/2006 a č.885/2006 a z pohľadu legislatívy SR ide najmä o zákon č. 523/2003 Z. z. o rozpočtových pravidlách a zákon č.274/2006 o podpore v pôdohospodárstve a rozvoji vidieka. V záujme efektívneho riadenia finančných tokov a po dohode s Ministerstvom financií SR bude finančné riadenie programu v novom programovacom období 2007-2013 zabezpečovať Ministerstvo pôdohospodárstva SR, ktoré zriadilo účty pre príjem platieb z Európskej komisie.

Postupy pri jednotlivých systémoch platieb konečným prijímateľom, odhad a čerpanie výdavkov za program, zodpovednosť a úlohy jednotlivých orgánov podieľajúcich sa na zabezpečovaní hladkého priebehu finančných tokov a ďalšie otázky finančného riadenia vyplývajúce z príslušnej legislatívy budú stanovené Ministerstvom pôdohospodárstva SR v Systéme finančného riadenia pre EAFRD.

Ministerstvo financií SR bude stanovovať v procese zabezpečovania výdavkov z EAFRD v súlade s ustanoveniami zákona č. 523/2004 Z. z. celkový rozpočtový rámec a výšku rozpočtových prostriedkov pre kapitolu Ministerstva pôdohospodárstva SR akceptujúc pritom výšku jednotlivých výdavkových titulov v Programe rozvoja vidieka SR na roky 2007 – 2013.

Orgány podieľajúce sa na finančnom riadení:

Riadiaci orgán	– Ministerstvo pôdohospodárstva SR
Príslušný orgán na akreditáciu PA	– Ministerstvo pôdohospodárstva SR
Platobná agentúra	– Pôdohospodárska platobná agentúra
Certifikačný orgán	– Deloitte Audit s.r.o. Bratislava
Ministerstvo financií SR	

KONTROLA

V zmysle čl. 74 nariadenia Rady (ES) č.1698/2005 členský štát zodpovedá za vytvorenie účinného systému riadenia a kontroly pre program rozvoja vidieka. Podrobné pravidlá pre vykonávanie kontrolných postupov a uplatňovanie sankcií boli stanovené Európskou komisiou v nariadení Komisie (ES)č.1975/2006. V zmysle tohto nariadenia budú realizované kontrolné postupy pre jednotlivé opatrenia PRV SR 2007-2013, pričom tieto kontrolné postupy sa delia na administratívne kontroly, kontroly na mieste a kontroly ex-post.

Podľa čl. 6 nariadenia č. 1975/2006 sa budú na opatrenia osi 2 okrem opatrenia „Obnova potenciálu lesného hospodárstva a zavedenie preventívnych opatrení“ uplatňovať články 7 až 24, ktoré stanovujú základné administratívne a kontrolné pravidlá pre dodržiavanie kritérií oprávnenosti, krízového plnenia a okrem iného aj pre zníženia sumy prípadne vylúčenia z poskytovania pomoci.

Na základe článkov 25 až 31 nariadenia č.1975/2006 budú na opatrenia osí 1,3, a 4 a opatrenie „Obnova lesného potenciálu a zavedenie preventívnych opatrení“ uplatňované administratívne kontroly na 100 % prijatých žiadostí o podporu a kontroly na mieste sa budú vykonávať minimálne na 4 % každoročných výdavkov, ktoré sa nahlásia Komisii, pričom za celé programovacie obdobie sa dosiahne výška minimálne 5 % výdavkov.

Kontroly „Ex-post“ budú uplatňované na investičné operácie, na ktoré sa vzťahujú záväzky podľa článku 72 ods. 1 nariadenia (ES) č. 1698/2005.

Z hľadiska vnútroštátnej legislatívy budú uplatnené pravidlá finančnej kontroly príslušnými útvarmi v zmysle zákona č. 502/2001. Ministerstvo financií SR ako príslušný orgán štátnej správy pre finančnú kontrolu a vnútorný audit metodicky usmerňuje a koordinuje výkon finančnej kontroly vo verejnej správe vrátane kontroly prostriedkov fondov EÚ poskytnutých Slovensku.

Vzhľadom k tomu, že je nutné zamedziť prekrývaniu spolufinancovania príslušných aktivít z viacerých zdrojov Spoločenstva resp. príslušnej členskej krajiny, je potrebné stanoviť účinný kontrolný systém krízovej kontroly prekrývania spolufinancovania. Riadiaci orgán Programu rozvoja vidieka 2007 – 2013 delegoval v zmysle čl. 75 ods.2 nariadenia Rady 1698/2005 túto povinnosť na Pôdohospodársku platobnú agentúru. PPA za týmto účelom bude postupovať podľa účinného kontrolného softvérového systému, ktorý zamedzí prekrývaniu spolufinancovania z viacerých zdrojov.

Administratívne opatrenia za účelom predchádzania a potlačania podvodov a nezrovnalostí:

V rámci SR bol zriadený Centrálny kontaktný útvar OLAF pre Slovensko, ktorý plní úlohy ako Koordinačný úrad pre boj proti podvodom v Slovenskej republike (zriadený uznesením vlády SR č. 1133 z 28. novembra 2001). Centrálny kontaktný útvar OLAF pre SR je kontaktným bodom siete AFCOS na Slovensku a zodpovedá za kontrolu hlásení o nezrovnalostiach za všetky fondy EÚ uplatňované v SR. Následne ich zasiela prostredníctvom AFIS do OLAFu, a to v priebehu 2 mesiacov po skončení každého štvrt'roku o hlásených nezrovnalostiach. .

Určeným orgánom zodpovedným za hlásenia nezrovnalostí z EPZF a EPFRV podľa nariadenia Rady (ES) č. 1290/2005 a nariadenia Komisie(ES) č. 1848/2006 je Pôdohospodárska platobná agentúra, ktorá štvrt'ročne zasiela hlásenia o nezrovnalostiach na Centrálny kontaktný útvar OLAF pre SR. Pôdohospodárska platobná agentúra vykonáva zisťovanie, klasifikáciu a vymáhanie nezrovnalostí vzniknutých neoprávnenými výdavkami z fondov EPZF a EPFRV. Vymáhanie zabezpečuje v správnom alebo v súdnom konaní.

Uznesením vlády SR č. 547 z 27. júna 2007 bola prijatá „Národná stratégia ochrany finančných záujmov ES v SR“. Za účelom realizácie a koordinácie opatrení prijatých národnou stratégiou bol uznesením vlády SR zriadený Riadiaci výbor pre ochranu finančných záujmov ES v SR. Výbor pracuje prostredníctvom stálych pracovných skupín, jedna je zriadená pre nezrovnalosti, kde má zastúpenie MP SR aj PPA.

12. MONITOROVACIE A HODNOTIACE SYSTÉMY

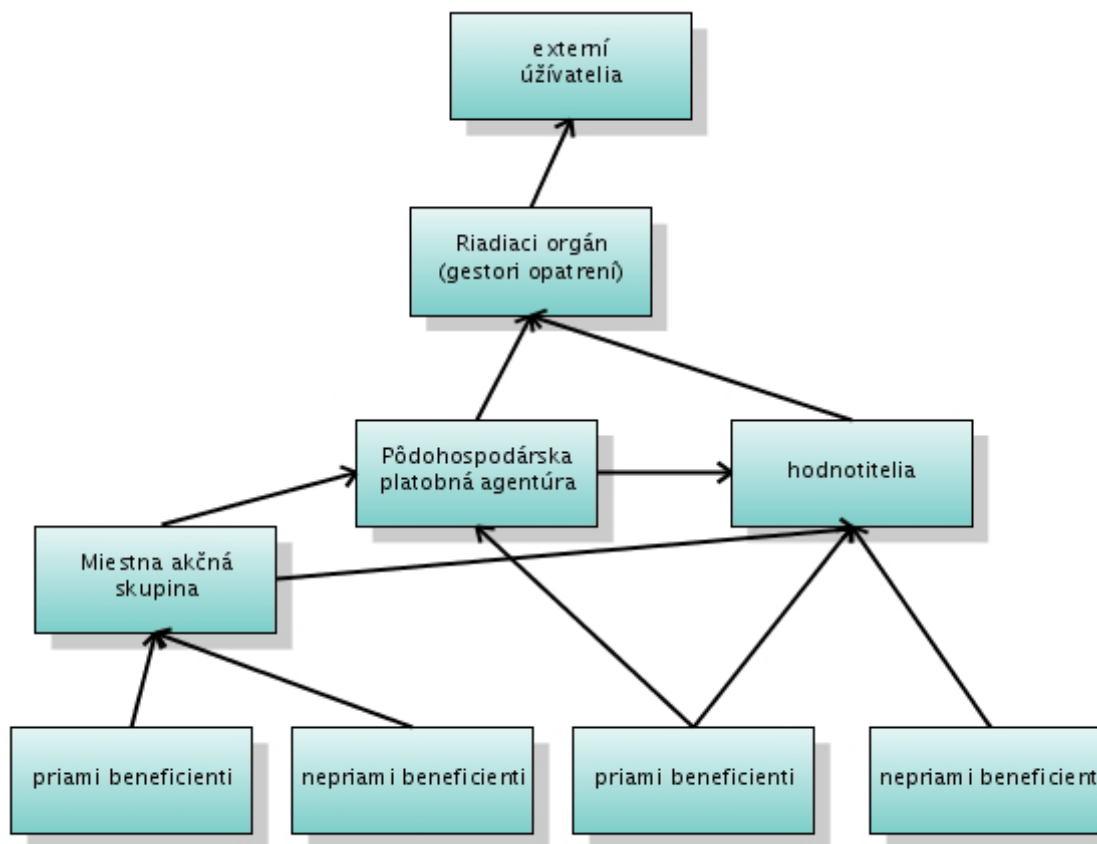
12.1 OPIS MONITOROVACÍCH A HODNOTIACICH SYSTÉMOV

Cieľom monitorovacieho systému je stanoviť funkčný rámec pre získavanie, zhromažďovanie a uchovávanie údajov o výstupoch a výsledkoch programu. Poskytuje informácie potrebné pre vypracovanie monitorovacích a hodnotiacich správ vyplývajúcich z uznesení vlády a nariadení Európskej komisie. Taktiež poskytuje podkladové údaje pre externých expertov pri vypracovávaní nezávislých hodnotení a analýz vzniknutých odchýlok a dlhodobých dosahov. Monitorovací systém je navrhnutý v súlade so Spoločným rámcom pre monitorovanie a hodnotenie. Každé opatrenie rozpracované v tomto dokumente obsahuje súbor ukazovateľov, ktoré sa členia z hľadiska vzťahu k (hierarchie) cieľom na ukazovatele výstupu, výsledku a dosahu. Okrem uvedených ukazovateľov sú na úrovni priorit definované východiskové ukazovatele, ktoré tvoria analytickú časť programu a sú východiskom pre stanovenie opatrení a kvantifikovaných cieľov v programovej oblasti. Východiskové ukazovatele nemusia byť priamo prepojené na ciele, v takom prípade ide o kontextuálne ukazovatele. Zhodnotenie dosahov a východiskových trendov na úrovni priamych a nepriamych beneficentov ako aj v kontexte programovej oblasti je v kompetencii nezávislých hodnotiteľov.

Zber údajov

PPA zbiera údaje na projektovej úrovni od žiadateľov prostredníctvom žiadostí o nenávratný finančný príspevok, monitorovacích správ, žiadostí o platbu a vlastných zisťovaní PPA. Na úrovni opatrenia vytvára PPA prehľady pre Riadiaci orgán založené na štatistických metódach. Každé opatrenie bude sledované minimálne podľa počtu projektov, finančného objemu, veku a rodu prijímateľov, ako aj podľa toho, či sa opatrenia uplatňujú v znevýhodnených oblastiach alebo v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje cieľ Konvergencia. Uvedené minimálne členenie sa aplikuje v prípadoch, ak je to relevantné. Riadiaci orgán v spolupráci s PPA vypracuje Usmernenie pre monitorovanie a hodnotenie Programu rozvoja vidieka 2007 – 2013, ktoré bude špecifikovať štruktúru a členenia ukazovateľov, ich obsah, zdroj a frekvenciu zberu. Ďalšie potrebné údaje sa budú získavať minimálne pre potreby hodnotení prostredníctvom prieskumov, dotazníkov, prípadových štúdií a štatistických zisťovaní (ak sú k dispozícii). Údaje na programovej úrovni a úrovni stratégie budú získavané prostredníctvom nezávislých hodnotiteľov, ich odhadu na základe prieskumu a existujúcich údajov v podporenej geografickej oblasti, predchádzajúcich hodnoteniach a porovnávaní podobných projektov. Je dôležité, aby takto získané údaje umožňovali zohľadniť nepriame efekty v podporenej geografickej oblasti a príspevok programu (aktivít) ku kontextuálnym trendom.

Tok údajov je možné vyjadriť v nasledovnej schéme:

Výročné správy, správy o pokroku a hodnotenia

Riadiaci orgán bude za predošlý kalendárny rok vypracovávať a EK predkladať od roku 2008 do roku 2016 do 30. júna príslušného roka výročnú správu o pokroku, ktorá bude obsahovať zmeny všeobecných podmienok a politík s priamym vplyvom na výkon programu, dosiahnutý pokrok v napĺňaní cieľov prostredníctvom ukazovateľov výstupu a výsledku, finančné plnenie programu, súhrn činností priebežného hodnotenia, aktivity riadiaceho orgánu a monitorovacieho výboru s cieľom zabezpečenia kvality a účinnosti programu, súlad s politikami a opis problémov opatrení programu a ich riešení a prípadné opätovné využitie pomoci. Štruktúru a prvky výročnej správy upravuje článok 59 a príloha VII implementačného nariadenia. Výročné správy budú tvorené z veľkej časti na základe údajov zozbieraných a spracovaných PPA, ako aj na základe jej skúseností a zodpovedností v procese implementácie.

Po predložení výročnej správy, spoločnom preskúmaní hlavných výsledkov roka EK a riadiacim orgánom a predložení pripomienok EK, riadiaci orgán informuje monitorovací výbor a dáva spätnú väzbu EK.

Zhrnutie výročných správ a to najmä napĺňanie a výsledky programu prostredníctvom ukazovateľov uvedených v národnom strategickom pláne a výsledky priebežných hodnotiacich činností bude obsahom súhrnných správ, ktoré bude SR predkladať EK do 1. októbra každý druhý rok od roku 2010 do 2014.

K programu rozvoja vidieka sa vypracuje ex ante hodnotenie, strednodobé (mid-term) a ex post hodnotenie. Hodnotenia budú vypracované nezávislými hodnotiteľmi a zameriavajú

sa na zvyšovanie kvality, účelnosti a účinnosti výkonu programu. Hodnotia najmä vplyv programu a problémy.

Ex ante hodnotenie sa vykoná pod vedením členského štátu, tvorí súčasť programu a jeho cieľom je optimalizovať pridelovanie rozpočtových prostriedkov a zlepšovať kvalitu programovania. Obsah ex ante hodnotenia upravuje článok 85 nariadenia 1698/2005.

Strednodobé a ex post hodnotenie vychádza zo systému priebežného hodnotenia, ktorého obsah upravuje druhý odsek článku 86 nariadenia 1698/2005. Správy o činnostiach priebežného hodnotenia sa od roku 2008 každoročne predkladajú monitorovaciemu výboru a súhrn činností sa začlení do výročnej správy. V roku 2010 bude priebežné hodnotenie vypracované vo forme samostatnej správy – strednodobom hodnotení, ktoré navrhne opatrenia na zlepšenie kvality programu a jeho vykonávania. V roku 2015 bude mať priebežné hodnotenie formu samostatnej správy – ex post hodnotenia. Obsah strednodobého a ex post hodnotenia upravuje šiesty odsek článku 86 nariadenia 1698/2005. Strednodobé hodnotenie SR predloží EK do 31. decembra 2010 a ex post hodnotenie do 31. decembra 2015.

12.2 MONITOROVACÍ VÝBOR

Monitorovací výbor bude zriadený členským štátom v súlade s článkom 77 nariadenia (ES) 1698/2005. Spoločne s Riadiacim orgánom monitoruje kvalitu vykonávania programu rozvoja vidieka prostredníctvom finančných ukazovateľov a ukazovateľov výstupu a výsledku. Na účely vykonávania svojich povinností monitorovací výbor vypracuje v spolupráci s Riadiacim orgánom svoj rokovací poriadok. Štatút bude schválený na prvom zasadnutí výboru.

Zloženie monitorovacieho výboru

Monitorovaciemu výboru predsedá zástupca riadiaceho orgánu. V monitorovacom výbore budú zastúpení partneri v súlade s princípmi partnerstva podľa článku 6 nariadenia. Členmi budú zástupcovia štátnej správy, samosprávy, hospodárski a sociálni partneri, mimovládne organizácie vrátane environmentálnych organizácií. V zložení monitorovacieho výboru bude podporená rovnosť medzi mužmi a ženami v súlade s článkom 8 nariadenia. Zástupcovia Komisie sa môžu na vlastný podnet zúčastňovať na práci monitorovacieho výboru ako poradcovia. Členovia monitorovacieho výboru nie sú v tomto dokumente bližšie špecifikovaní, ale Riadiaci orgán určí najreprezentatívnejších partnerov v súlade s vnútroštátnymi pravidlami a praxou na základe nominácie zúčastnených (oslovených) inštitúcií. V záujme využitia skúseností s prípravnou fázou programu rozvoja vidieka budú prednostne oslovené inštitúcie, ktoré sa zúčastňovali na rokovaníach pracovných skupín zriadených pre jednotlivé osi, ako aj pre koordináciu prác na PRV.

Zodpovednosť monitorovacieho výboru

Monitorovací výbor sa ubezpečuje o účinnosti vykonávania programu rozvoja vidieka. Na tento účel monitorovací výbor:

- do štyroch mesiacov od rozhodnutia o schválení programu uskutoční konzultácie o výberových kritériách pre financované operácie. Výberové kritériá sa preskúmavajú a upravujú podľa potrieb programovania – maximálne však raz ročne
- na základe dokumentov predložených riadiacim orgánom pravidelne skúma pokrok dosiahnutý pri plnení konkrétnych cieľov programu;
- preskúmava výsledky vykonávania, najmä plnenie cieľov stanovených pre každú os a priebežné hodnotenia;

- posudzuje a schvaľuje výročnú správu o dosiahnutom pokroku a poslednú správu o dosiahnutom pokroku predtým, ako sa zašlú Komisii;
- môže riadiacemu orgánu navrhnúť akékoľvek úpravy alebo revíziu programu zamerané na dosiahnutie cieľov EAFRD vymedzených v článku 4 alebo zlepšenie jeho riadenia vrátane finančného hospodárenia;
- posudzuje a schvaľuje akýkoľvek návrh na zmenu a doplnenie obsahu rozhodnutia Komisie o príspevku z EAFRD.

Sekretariát monitorovacieho výboru

Sekretariátom MV bude sekcia rozvoja vidieka MP SR, ktorá bude zodpovedná za prípravu dokumentácie týkajúcej sa monitorovania, správ, agendy a zápisov zo zasadnutí.

Podrobnosti o úlohách a povinnostiach pre zabezpečenie každodennej administratívy programu sa schvália na prvom zasadnutí MV. Avšak kľúčové povinnosti sekretariátu budú zahŕňať:

- vypracovanie návrhu agendy pre zasadnutie MV;
- práca v oblasti propagácie (informovanie verejnosti o programe a jeho výsledkoch);
- príprava a rozosielanie pozvánok, programov rokovaní a dokumentov;
- písanie zápisníc zo zasadnutí.

13. USTANOVENIA ZABEZPEČUJÚCE PROPAGÁCIU PROGRAMU

Komunikačný plán Programu rozvoja vidieka SR 2007 – 2013

Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka: Európa investuje do vidieckych oblastí

Hlavným cieľom opatrení Komunikačného plánu je informovať potenciálnych prijímateľov, širokú verejnosť, profesijné organizácie, hospodárskych a sociálnych partnerov, inštitúcie, ktoré sa podieľajú na propagácii rovnosti medzi ženami a mužmi, a dotknuté mimovládne organizácie vrátane environmentálnych organizácií o príležitostiach financovania z Programu rozvoja vidieka SR 2007 – 2013 spojenou pomocou zo Spoločenstva a členských štátov.

Cieľom opatrení pre informovanie a publicitu je informovať potenciálnych a konečných prijímateľov o príležitostiach, ktoré poskytuje spoločná pomoc z Európskej únie a z členských štátov.

Informácie určené pre širokú verejnosť majú za úlohu informovať o úlohe, ktorú zohráva Európska únia v spolupráci s členskými štátmi v rámci pomoci a jej výsledkoch.

CIEĽOVÉ SKUPINY

Prostredníctvom Komunikačného plánu budú oslovené nasledovné cieľové skupiny:

- subjekty podnikajúce v poľnohospodárskej prvovýrobe;
- fyzické a právnické osoby spracovávajúce produkty poľnohospodárskej prvovýrody;
- súkromní vlastníci lesov alebo ich združenia, nájomcovia lesov a ich združenia,
- samosprávy obce;
- miestne akčné skupiny;
- štátne, verejno-prospešné, neziskové organizácie;
- podnikateľov pôsobiacich na vidieku;
- občianske a záujmové združenia;
- profesijné komory;
- široká verejnosť.

KOMUNIKAČNÉ NÁSTROJE

Komunikačné nástroje budú vybrané v čo najširšom spektre tak, aby sa informácie o Programe rozvoja vidieka SR dostali k jednotlivým cieľovým skupinám, a to na základe ich čítanosti, počúvanosti a sledovanosti. Činnosti, zamerané na informovanie prijímateľov príspevku budú mať za cieľ zvýšiť pripravenosť, pochopenie a zabezpečenie čerpania z Programu rozvoja vidieka. Informácie budú zahrňovať prehľad administratívnych postupov, kritéria, mechanizmy pre vyhodnocovanie, kritéria oprávnenosti pre výber a pod.

V rámci komunikačných nástrojov budú využité:

- tlač, rozhlas, televízia;
- propagačné materiály;
- informačné materiály;
- informačné akcie;
- internet;
- audiovizuálne médiá;
- propagačné predmety.

PRIEBEH KOMUNIKAČNEJ KAMPANE

Komunikačná kampaň bude prebiehať v troch fázach. Cieľom informačnej kampane je informovať širokú verejnosť o cieľoch, možnostiach, realizácii jednotlivých projektov a financovaní z pomoci poskytovanej z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka. Náležitá pozornosť sa bude venovať informovaniu spoluúčasti o príspevku z Európskej únie. Presvedčovacia kampaň predstavuje najintenzívnejšiu fázu komunikačnej kampane, ktorej cieľom bude zvýšiť záujem potenciálnych a konečných prijímateľov o čerpanie finančných prostriedkov z EAFRD. Cieľom pripomínajúcej kampane bude komunikovať Program rozvoja vidieka SR tak, aby potenciálni a koneční prijímatelia, čo najlepšie pochopili a využili príležitosť podpory z Programu. Informačné aktivity budú zamerané na motiváciu a to najmä príkladmi z praxe t.j. propagáciou úspešných a zrealizovaných projektov.

POVINNOSŤ RIADIACEHO ORGÁNU

Za informovanie a publicitu Programu rozvoja vidieka SR je zodpovedný Riadiaci orgán v súlade s implementačným nariadením Komisie (ES) č. 1974/2006.

Riadiaci orgán poskytne potenciálnym prijímateľom zrozumiteľné, podrobné a aktualizované informácie o:

- (a) administratívnych postupoch, ktorými je potrebné sa riadiť, aby boli splnené podmienky financovania v rámci programu rozvoja vidieka;
- (b) opise postupov na skúmanie žiadostí o financovanie;
- (c) podmienkach oprávnenosti a/alebo kritériách pre výber a hodnotenie projektov, ktoré sa majú financovať;
- (d) menách osôb alebo o kontaktoch na národnej, regionálnej alebo miestnej úrovni, ktoré môžu vysvetliť spôsob, akým funguje program rozvoja vidieka, a kritériá pre výber a hodnotenie operácií.

13.1. ČINNOSTI V OBLASTI INFORMOVANIA POTENCIÁLNYCH PRIJÍMATEĽOV, PROFESIONÁLNYCH ORGANIZÁCIÍ, EKONOMICKÝCH, SOCIÁLNYCH A ENVIRONMENTÁLNYCH PARTNEROV, SUBJEKTOV ZAPOJENÝCH DO PROPAGOVANIA ROVNOSTI MUŽOV A ŽIEN A MIMOVLÁDNYCH ORGANIZÁCIÍ O MOŽNOSTIACH PROGRAMU, AKO I O PRAVIDLÁCH PRE ZÍSKANIE FINANČNEJ PODPORY Z PROGRAMU

Hlavným cieľom opatrení Komunikačného plánu je informovať potenciálnych prijímateľov, širokú verejnosť, profesijné organizácie, hospodárskych a sociálnych partnerov, inštitúcie, ktoré sa podieľajú na propagácii rovnosti medzi ženami a mužmi, a dotknuté mimovládne organizácie vrátane environmentálnych organizácií o príležitostiach financovania z Programu rozvoja vidieka SR 2007 – 2013 spojenou pomocou zo Spoločenstva a členských štátov.

Komunikačné nástroje budú vybrané v čo najširšom spektre tak, aby sa informácie o Programe rozvoja vidieka SR dostali k jednotlivým cieľovým skupinám, a to na základe ich čítanosti, počúvanosti a sledovanosti. Produktové inzeráty budú klásť dôraz na predstavenie jednotlivých opatrení, priorít a možností realizácie projektov prostredníctvom Programu rozvoja vidieka. Imidžové inzeráty budú zamerané na prehlbovanie všeobecného záujmu potenciálnych a konečných prijímateľov o čerpanie finančných prostriedkov z EAFRD.

V rámci informačných aktivít budú využité všetky dostupné masovo-komunikačné prostriedky, tlačené propagačné a informačné materiály, informačné akcie a propagačné predmety.

13.2. ČINNOSTI V OBLASTI INFORMOVANIA PRIJÍMATEĽOV PRÍSPEVKU SPOLOČENSTVA

Cieľom opatrení pre informovanie a publicitu je informovať potenciálnych a konečných prijímateľov o príležitostiach, ktoré poskytuje spoločná pomoc z Európskej únie a z členských štátov. Činnosti, zamerané na informovanie prijímateľov príspevku budú mať za cieľ zvýšiť pripravenosť, pochopenie a zabezpečenie čerpania z Programu rozvoja vidieka SR. Informácie budú zahrňovať prehľad administratívnych postupov, kritéria, mechanizmy pre vyhodnocovanie, kritéria oprávnenosti pre výber a pod.

Prostredníctvom komunikačných kanálov, ako napr.: reklama, internet, letáky, brožúry, semináre a konferencie sa zabezpečí informovanie a publicita pre prijímateľov, aby čo najlepšie pochopili a využili príležitosť podpory z Programu rozvoja vidieka SR.

13.3. ČINNOSTI V OBLASTI INFORMOVANIA ŠIROKEJ VEREJNOSTI O ÚLOHE, KTORÚ ZOHRÁVA SPOLOČENSTVO V PROGRAME A O JEHO VÝSLEDKOKH.

Za účelom, aby bola verejnosť informovaná o úlohe, ktorú zohráva Európska únia v Programe rozvoja vidieka SR a pri dosiahnutých výsledkoch bude Riadiaci orgán informovať všetky dostupné masovo-komunikačné prostriedky. Náležitá pozornosť sa bude venovať informovaniu spoluúčasti o príspevku z Európskej únie. Pozitívne pôsobenie je možné dosiahnuť prostredníctvom PR článkov, tlačových správ a uverejňovaním komplexných informácií, v najčítanejších denníkoch, týždenníkoch a mesačníkoch s celoslovenskou a regionálnou pôsobnosťou.

Aby bola zabezpečená viditeľnosť spolufinancovania Európskou úniou, pri jednotlivých projektoch financovaných z Programu rozvoja vidieka SR budú umiestnené oznamy a to v súlade s informačnými opatreniami pre prijímateľov, ktoré sú jasne formulované v Manuáli pre informovanie a publicitu.

Podrobné informácie o opatreniach pre informovanosť a publicitu sú uvedené v prílohe I – Komunikačný plán Programu rozvoja vidieka SR 2007 – 2013.

14. URČENIE PARTNEROV A VÝSLEDKY KONZULTÁCIÍ S PARTNERMI

14.1 KONZULTOVANÍ PARTNERI

Ministerstvo pôdohospodárstva SR v súlade s článkom 6 nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005 spolupracuje s odbornými a profesijnými organizáciami, rezortnými partnermi, samosprávnymi krajmi, záujmovými združeniami a mimovládny neziskovými organizáciami, ktorí sa v rámci pracovných skupín jednotlivých osí Programu rozvoja vidieka SR 2007 – 2013 podieľali na jeho príprave konštruktívnymi podnetmi, odporúčaniami a pripomienkami.

Pracovné skupiny boli zriadené v súlade s materiálom „Organizačno-technická príprava na realizáciu podpory rozvoja vidieka z EAFRD na obdobie 2007 – 2013. Na jeho základe vzniklo viacero pracovných skupín. Konkrétne pracujú štyri pracovné skupiny podľa osí, ktoré sa môžu členiť na ďalšie podskupiny v závislosti od problematiky v rámci príslušnej osi. Zároveň pracuje jedna pracovná skupina pre EAFRD, ktorá sa zaoberá opatreniami všetkých osí komplexne.

Rezortnými partnermi riešenia problematiky Programu rozvoja vidieka SR sú aj zástupcovia Ministerstva pôdohospodárstva SR, Ministerstva hospodárstva SR, Ministerstva kultúry SR, Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja SR, Ministerstva životného prostredia SR, Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR a Pôdohospodárska platobná agentúra.

Ďalší partneri:

Agroinštitút Nitra	Agroinštitút Nitra zabezpečuje tvorbu stratégií a koncepcie celoživotného vzdelávania v rezorte pôdohospodárstva. Agroinštitút zabezpečuje aj úlohy súvisiace s odborným vzdelávaním v stredných školách s poľnohospodárskym a potravinárskym zameraním.
Agro-eko fórum	Agro-eko fórum je neformálnym združením 18 slovenských mimovládnych organizácií zaoberajúcich sa poľnohospodárstvom, ktoré podporujú princípy trvalo udržateľného rozvoja vidieka.
ARVI	Agentúra pre rozvoj vidieka je príspevkovou organizáciou, ktorej poslaním je podporovať aktivity trvalo udržateľného, vyváženého sociálno-ekonomického rozvoja vidieckych oblastí, tvorbou zamestnanosti a dodatočných zdrojov pre vidiecke obyvateľstvo.
Fond sociálneho rozvoja	Fond sociálneho rozvoja je štátna rozpočtová organizácia zriadená Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR a jeho činnosť je financovaná z Európskeho sociálneho fondu a zo štátneho rozpočtu. Finančne podporuje projekty zamerané na zvýšenie zamestnanosti a začlenenie slabých a sociálne vylúčených skupín do spoločnosti.
Klub profesionálnych žien	Klub profesionálnych žien je občianske neziskové združenie, ktoré poskytuje platformu pre zapájanie žien do rozvoja nitrianskeho regiónu. Podporuje účasť žien na spolurozhodovaní, prispieva osobnostnému rastu žien aktívne vstupuje do riešenia projektov s cieľmi zlepšiť kvalitu života žien na vidieku.
Národné lesnícke centrum	Národné lesnícke centrum je vedecko-výskumná inštitúcia v oblasti lesníctva, ktorej základným poslaním je získavať nové vedecké poznatky o lesných ekosystémoch a ich obhospodarovaní.
RPS SR	Rada poľnohospodárskych samospráv
SACR	Slovenská agentúra pre cestovný ruch zabezpečuje rast aktívneho zahraničného cestovného ruchu z hľadiska počtu účastníkov a ekonomických prínosov, vytváranie pozitívneho imidžu Slovenska v zahraničí, poskytovanie informácií subjektom cestovného ruchu, profesijným združeniam a zväzom cestovného ruchu,

	regiónom, orgánom štátnej správy a samosprávy.
Samosprávne kraje SR	Samosprávne kraje SR pri výkone samosprávy sa starajú o všestranný rozvoj svojho územia a o potreby svojich obyvateľov. Zabezpečuje najmä tvorbu a plnenie programu sociálneho, ekonomického a kultúrneho rozvoja územia samosprávneho kraja.
SPPK	Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora je neštátna, verejnoprávna a samospráva inštitúcia, ktorej poslaním je uplatňovanie oprávnených spoločných záujmov svojich členov pri tvorbe hospodárskej a sociálnej politiky, podpora a ochrana podnikania svojich členov v záujme rozvoja a zveľaďovanie poľnohospodárstva a potravinárstva v Slovenskej republike.
ZPDaOS SR	Zväz poľnohospodárskych družstiev a obchodných spoločností SR je dobrovoľná, nezávislá a samosprávna organizácia združujúca právnické osoby – poľnohospodárske družstvá a obchodné spoločnosti.
SVP	Slovenský vodohospodársky podnik zabezpečuje starostlivosť o vodné toky a na nich vybudovaný hmotný investičný majetok, stará sa o kvantitu a kvalitu povrchových a podzemných vôd.
SZVTA	Slovenský zväz vidieckeho turizmu a agroturizmu združuje právnické a fyzické osoby, ktoré sú spôsobilé poskytovať služby v rámci cestovného ruchu na vidieku. Zväz zastupuje záujmy podnikateľov vo vidieckom turizme a v agroturizme.
Štátna ochrana prírody	Štátna ochrana prírody je odbornou organizáciou Ministerstva životného prostredia SR s celoslovenskou pôsobnosťou, ktorá zabezpečuje ochranu prírody a krajiny na princípoch ochrany biologickej a krajinej diverzity, trvalodržateľného rozvoja a zlepšenia životného prostredia.
Únia regionálnych združení vlastníkov neštátnych lesov Slovenska	Dobrovoľná samosprávna organizácia združujúca 9 regionálnych združení vlastníkov neštátnych lesov. Aktivity regionálnych združení sa zameriavajú najmä na vzdelávanie a osvetu svojich členov v oblasti podporných programov (SAPARD, sektorový operačný program, Rozvoj vidieka), problematiku daní, účtovníctva a preukazovanie vlastníctva. Vypracúvajú stanoviská a pripomienky ku koncepčným materiálom a dokumentom LH SR, majú personálne obsadenie v poradných zboroch a komisiách na ústredných orgánoch štátnej správy, spolupracujú s VÚC.
Úrad splnomocnenkyne vlády SR pre rómske komunity	Splnomocnenec ako poradný orgán vlády SR pre problematiku rómskych komunít v SR plní úlohy zamerané na riešenie záležitostí rómskych komunít a realizuje systémové opatrenia na zlepšenie postavenia a ich integráciu do spoločnosti.
VIPA	Občianske združenie Vidiecky parlament vznikol s poslaním zlepšiť kvalitu života na vidieku. Toto poslanie napĺňa prostredníctvom advokácie v prospech vidieka, prenosom informácií z lokálnej úrovne na národnú a naopak a výmenou skúseností medzi vidieckymi občianskymi iniciatívami.
VÚEPP	Výskumný ústav ekonomiky poľnohospodárstva a potravinárstva je jednou z výskumných inštitúcií, vykonávajúcich práce vo verejnom záujme pre Ministerstvo pôdohospodárstva. Špecializuje na ekonomiku odvetvia poľnohospodárstva a potravinárstva a tiež na sociálno-ekonomické problémy poľnohospodárstva a rozvoja vidieka.
VUPU	Výskumný ústav pôdoznalectva a ochrany pôdy je inštitúcia pre spoznávanie a komplexný výskum pôdy v SR. Ústav sa zameriava na produkčné a mimoprodukčné funkcie pôdy SR, komplexnú informatiku o pôdnom kryte, ochranu pôdy a pôdneho fondu ako prírodného zdroja, hygienu pôdy a biologickú rekultiváciu pôdy.
SCPV	Slovenské centrum poľnohospodárskeho výskumu je zamerané na plnenie úloh v 3 hlavných smeroch činností vyplývajúcich z jeho postavenia v odvetví a v rezorte pôdohospodárstva SR, dosiahnutej úrovne poznatkov v porovnaní s úrovňou v okolitých krajinách a požiadavkami na činnosť kontrolných a odborných orgánov.

VÚŽV	Výskumný ústav živočíšnej výroby sa zameriava na komplexné vedeckovýskumné riešenie problémov v oblasti biológie a chovu hospodárskych zvierat formou cieleného základného a aplikovaného výskumu, až po realizačné overenie v užívateľskej sfére.
ZMOS	Združenie miest a obcí Slovenska je organizáciou obcí a miest ako právnických osôb. K hlavným cieľom patrí obhajovanie práva a oprávnené záujmy členských miest a obcí SR ako právnických osôb, aktívne ovplyvňovať rozvoj ich samosprávnych úloh, predkladať príslušným ústredným orgánom návrhy na riešenie problémov miestnej územnej samosprávy.
ZVPaAS	Združenie vlastníkov pôdy a agropodnikateľov Slovenska
ZRaAS	Zväzu roľníkov a agropodnikateľov Slovenska

14.2. KONZULTAČNÁ ČINNOSŤ

Os 1

Stretnutia pracovnej skupiny pre os 1 sa konali 7. 2. 2006, 14. 7. 2006, 5. 10. 2006 a 26. 10. 2006, na ktorých im boli predstavené dôvody navrhnutých opatrení a ich aktuálne znenia spolu s vyhodnotením pripomienok jednotlivých členov pracovných skupín. Charakter pripomienok sa líšil v závislosti od člena pracovnej skupiny pre os 1, resp. pre EAFRD. Zástupcovia poľnohospodárov presadzovali predovšetkým vyššiu alokáciu finančných prostriedkov na os 1, naproti tomu zástupcovia environmentálnych mimovládnych organizácií vyššie percento na os 2 a Vidiecky parlament na os 3 a predovšetkým Leader.

V rámci opatrení na os 1 bola snaha niektorých členov o zahrnutie nových opatrení do osi, konkrétne podporu mladých farmárov a skorší odchod do dôchodku. Diskusia na túto tému, skončila konsenzom v tom zmysle, že v rámci opatrenia „Modernizácia fariem“ majú mladí farmári vyššie percento podpory.

Drvivá väčšina pripomienok bola technického charakteru a týkala sa zlepšenia obsahu daného opatrenia. Opodstatnené návrhy na úpravu opatrení boli akceptované a zapracované do textu. Treba tiež uviesť, že kým počas prvých stretnutí pracovnej skupiny predmetom diskusie jej členov bolo hlavne aké opatrenia podporovať a prečo a oboznamovanie sa s novými podmienkami podpory pri niektorých opatreniach, neskôr prebiehali debaty ako a čo podporovať, resp. nepodporovať v rámci jednotlivých opatrení a ako pripraviť opatrenie tak, aby sa zabezpečila jeho bezproblémová implementácia predovšetkým z pohľadu žiadateľa. Na mnohých stretnutiach rezonovala problematika zahrnutia nevratnej DPH medzi oprávnené náklady, resp. problematika súvisiaca s podnikmi služieb ako potenciálneho žiadateľa v prípade opatrenia „Zvyšovanie hospodárskej hodnoty lesov“, ďalej problematika akreditácie lesných poradcov.

Os 2

Pracovná skupina osi 2 sa člení na dve pracovné podskupiny (podľa typu opatrení). Zástupcovia PPA sa zúčastňujú na zasadnutiach oboch pracovných podskupín, zástupcovia MP SR podľa typu opatrení. V prípade rokovania celej pracovnej skupiny sú pozvaní všetci zástupcovia (tzn. oboch pracovných podskupín, PPA a MP SR). Rokovaní sa tiež zúčastňujú garanti opatrení osi 2 podľa prerokovávaných otázok.

Prvé zasadnutie pracovnej skupiny pre os 2 nariadenia EAFRD sa konalo dňa 27. 10. 2005. Členom pracovnej skupiny bolo predstavené nariadenie 1698/2005, prioritné oblasti osi 2, finančné požiadavky prenášajúce sa zo súčasného programovacieho obdobia, záujem o implementáciu opatrení osi 2 vyplývajúci z dotazníkov. Diskusia sa venovala najmä

problematike bielych plôch a platbám NATURA 2000. Dňa 23. 1. 2006 sa konalo prvé zasadnutie pracovnej podskupiny pre opatrenia zamerané na trvalé využívanie poľnohospodárskej pôdy k opatreniu Agro-environment, ktoré sa venovalo súčasnému stavu opatrenia a vyhladke do budúceho programovacieho obdobia ako aj krátkej informácii o opatrení životné podmienky zvierat. Samostatným blokom prezentácií boli návrhy rezortu životného prostredia. Diskusia bola venovaná najmä problematike nelesnej drevinovej vegetácie, rozhraniu medzi opatrením Agro-environment a platby Natura 2000 a súvislostiam s pozemkovými úpravami a LPIS.

Predmetom ďalšieho zasadnutia dňa 13. 2. 2006 bol návrh Národného strategického plánu rozvoja vidieka na roky 2007 – 2013 a diskusia k tomuto návrhu. Diskusia sa týkala filozofie osi 2 a prioritám osi v prepojenosti na pravdepodobne podporované opatrenia a na celkový strategický rámec programovacieho obdobia. Dňa 3. 5. 2006 sa konalo prvé zasadnutie podskupiny pre opatrenia zamerané na trvalo udržateľné využívanie lesnej pôdy. Zasadnutia sa zúčastnili členovia tejto podskupiny, PPA, lesníckej sekcie a garanti opatrení na lesnej pôde osi 2. Predmetom rokovania bola diskusia k návrhu Národného strategického plánu rozvoja vidieka a k návrhu niektorých opatrení osi 2 na lesnej pôde vypracovaných niektorými členmi pracovnej podskupiny, resp. ich organizáciami a návrhu opatrení vypracovaných lesníckou sekciov MP SR. Následne po zozbieraní všetkých pripomienok k NSP, MP SR rozoslalo členom pracovnej skupine k EAFRD stanovisko k jednotlivým pripomienkam. Dňa 27. 11. 2006 sa konalo zasadnutie pracovnej skupiny pre os 2 zamerané na trvalo udržateľné využívanie na poľnohospodárskej pôdy. Diskusia bola zameraná hlavne na opatrenia Agro-environmentálne platby a Životné podmienky zvierat. Záverom zasadnutia sa dohodlo, že jednotliví členovia pracovnej skupiny zašlú pripomienky k daným opatreniam a MP SR sa k nim následne vyjadri.

V rámci schvaľovacieho procesu PRV na národnej úrovni prebehol ďalší rad diskusií, ktoré sa dotýkali riešenia problematiky NATURA 2000. Snahou MP SR bolo doriešiť problematiku NATURA 2000 plne v intenciách legislatívy ES, v súlade usmerneniami Spoločenstva a národných strategických a koncepcných dokumentov pre zabezpečenie ochrany území NATURA 2000.

Na pracovných stretnutiach sa zúčastnili zástupcovia rezortu životného prostredia ako aj zástupcovia mimovládnej organizácie SOS/BirdLife Slovensko. Záverom všetkých stretnutí bolo konštatované, že predložené úpravy programu sú v súlade s národnými strategickými dokumentmi a legislatívnymi normami pre zabezpečenie ochrany území NATURA 2000 a tiež, že tieto zmeny prispievajú k zlepšeniu vo vzťahu k ochrane životného prostredia prostredníctvom daných opatrení.

Os 3

V rámci osi 3 sa rokovania pracovnej skupiny uskutočnili 17. 10. 2005, 13. 2. 2006 a 26. 10. 2006. Podkladové materiály boli členom pracovnej skupiny zasielané minimálne týždeň pre rokovaním. Pripomienky členov boli prerokovávané na jednotlivých zasadaniach. Pripomienky boli predkladané hlavne pri opatreniach Diverzifikácia smerom k nepoľnohospodárskym činnostiam, podpora činností v oblasti cestovného ruchu a Obnova a rozvoj obcí. Väčšina pripomienok bola vykonzultovaná priamo na zasadaniach pracovnej skupiny. Z písomných pripomienok po poslednom zasadaní pracovnej skupiny neboli akceptované návrhy v oblasti Obnovy a rozvoja obcí, ktoré smerovali k výstavbe miestnych ciest, poľných ciest, obecných studní, kompostární, stredísk separovaného zberu, recyklačných stredísk a zariadení na využívanie alternatívnych zdrojov energií. Neakceptovania týchto návrhov ovplyvnili nasledovné skutočnosti:

- v skrátenom programovacom období takmer 100 % žiadostí obcí smerovalo do rekonštrukcií miestnych ciest, ktoré sú v správe obcí;
- medzi slabé stránky SWOT analýzy v sociálnej oblasti je zaradená nedostatočná technická infraštruktúra väčšiny vidieckych sídiel, čo obmedzuje rozvoj aktivít v oblasti cestovného ruchu a tým i vytváranie nových pracovných príležitostí a tým i stabilizáciu obyvateľstva vo vidieckom priestore;
- obmedzené finančné zdroje plánované na dané opatrenie s požiadavkami obcí v predchádzajúcom skrátenom programovacom období (len v roku 2004 predložili obce, ktoré budú podporované v rámci tohto programu žiadosti na rekonštrukcie technickej infraštruktúry vo výške 50 % z celkových plánovaných verejných zdrojov na celé programovacie obdobie.

Os 4

V rámci osi 4 sa konalo stretnutie pracovnej skupiny dňa 19. júna 2006, kde boli prezentované výstupy zamerané na odporúčenie úrovne decentralizácie rozhodovacích právomocí v rámci osi Leader a optimálneho systému spolufinancovania projektov Leader v Slovenskej republike a výstupy z mapovania vidieckych oblastí Slovenska s dôrazom na identifikáciu najvhodnejších regiónov pre prístup Leader. Dňa 23. augusta 2006 sa stretnutie pracovnej skupiny osi 4 týkalo zhodnotenia súčasných inštitúcií zodpovedných za problematiku vidieka a návrh pre vytvorenie Národnej siete rozvoja vidieka. V nadväznosti na predchádzajúce stretnutia, sa dňa 4. októbra 2006 konalo zasadnutie Pracovnej skupiny pre os 4 – Leader, kde boli prezentované závery Operačného manuálu pre miestne akčné skupiny, návrh finančného modelu v rámci prístupu Leader, a opatrenia typu Leader v novom programovacom období. Členovia sa výrazne zapojili aj do procesu tvorby opatrení Leader. Základné pracovné dokumenty, ktoré boli prezentované na jednotlivých stretnutiach členovia pracovnej skupiny dostali týždeň pred každým zasadnutím. Členovia boli vyzvaní k aktívnej spolupráci formou pripomienok, ktoré boli prediskutované priamo na stretnutiach. Dokumenty so zapracovanými pripomienkami boli členom pracovnej skupiny poslané na opätovné prehodnotenie. Z časového hľadiska mohli členovia pracovnej skupiny posielat' svoje pripomienky buď priebežne a v prípade zásadných pripomienok jeden týždeň.

Členovia sa výrazne zapojili aj do procesu tvorby opatrení Leader, kde sa zapracovala asi tretina ich pripomienok a podnetov – VÚC Nitra žiadala v rámci podporovateľného územia zvýšiť minimálnu hranicu počtu obyvateľov na vytvorenie miestnej akčnej skupiny na 10 000 obyvateľov.

Zhrnutie:

Keďže v príslušných pracovných skupinách boli zastúpené rôzne subjekty s rôznymi záujmami, ako i predstavami o tom, čo by mal Program rozvoja vidieka SR na roky 2007 – 2013 zahŕňať, je počet a druh opatrení v rámci príslušných osí, ako i konečná podoba jednotlivých opatrení výsledkom dohody členov pracovnej skupiny pre príslušnú os.

15. ROVNOSŤ MUŽOV A ŽIEN A NEDISKRIMINÁCIA

Vychádzajúc z Ústavy Slovenskej republiky, sú na našom území všetci ľudia slobodní a rovní v dôstojnosti a právach. Základné práva a slobody sa zaručujú na území Slovenskej republiky všetkým bez ohľadu na odlišné postavenie vymedzené v Ústave SR. Nikoho nemožno z týchto dôvodov poškodzovať, zvyhodňovať alebo znevýhodňovať.

Podpora základných práv, nediskriminácie a rovnosti príležitostí je tiež jedným zo základných princípov uplatňovaných v EÚ. Rovnosť príležitostí je súčasťou pilierov Európskej stratégie zamestnanosti a Európskej rámcovej stratégie nediskriminácie a rovnakých príležitostí pre všetkých. Princíp rovnosti príležitostí znamená potieranie diskriminácie na základe pohlavia, rasy, etnického pôvodu, náboženského vyznania, viery, zdravotného postihnutia, veku, či sexuálnej orientácie.

Legislatívny rámec

Všeobecný základ princípu rovnosti príležitostí žien a mužov nájdeme v čl. 12 Ústavy SR, ktorý je ďalej rozpracovaný v pracovno-právnej legislatíve Zákonníka práce 433/2003.

Výňatky zo Zákonníka práce týkajúce sa rovnosti mužov a žien:

- Článok 1 Zákonníka práce hovorí o práve na prácu fyzických osôb, tieto majú právo na slobodnú voľbu zamestnania, na spravodlivé a uspokojivé pracovné podmienky a na ochranu zdravia proti nezamestnanosti. Tieto práva im patria bez akýchkoľvek obmedzení a priamej diskriminácie alebo nepriamej diskriminácie podľa pohlavia, manželského stavu a rodinného stavu, rasy, farby pleti, jazyka, veku, zdravotného stavu, viery a náboženstva, politického alebo iného zmýšľania, odborovej činnosti, národného alebo sociálneho pôvodu, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, majetku, rodu alebo iného postavenia.
- Článok 6 Zákonníka práce podľa smernice Rady č. 76/207/EHS hovorí o rovnakých podmienkach pri zaobchádzaní s mužmi a ženami, ak ide o prístup k zamestnaniu, odmeňovanie a pracovný postup, odborné vzdelávanie a o pracovné podmienky. Ženám sa zabezpečujú pracovné podmienky umožňujúce im účasť na práci s ohľadom na ich fyziologické predpoklady a s ohľadom na ich spoločenskú funkciu v materstve a ženám a mužom s ohľadom na ich rodinné povinnosti pri výchove detí a starostlivosti o ne.
- V §13 Zákaz diskriminácie v odseku 3 je implementovaná smernica Rady č. 97/80/ES, ktorá definuje nepriamu diskrimináciu. V odseku 7 je implementovaná smernica Rady 2002/73/ES, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady č. 76/207/EHS, podľa ktorej sa umožňuje zamestnancovi, ktorý sa považuje za poškodeného v dôsledku porušenia zásady rovnakého zaobchádzania domáhať sa svojich práv súdnou cestou.
- § 119 odsek 3 Mzdové podmienky je implementovaná smernica 75/117/EHS, podmienky musia byť rovnaké pre mužov a ženy bez akejkoľvek diskriminácie podľa pohlavia. Ženy a muži majú právo na rovnakú mzdu za prácu rovnakej zložitosti, zodpovednosti a namáhavosti vykonávanú pri rovnakých pracovných podmienkach a pri dosahovaní rovnakej výkonnosti a výsledkov práce.
- Pracovné podmienky žien a mužov starajúcich sa o deti upravuje § 160 – § 163, ktoré sú v súlade so smernicami Rady č. 86/613/EHS a č. 92/85/EHS.
- Smernice Rady č. 96/34/ES, č. 97/75/ES sú plne implementované v § 160 – § 169 zakotvujú nárok muža na materskú dovolenku v rovnakom rozsahu ako nárok matky dieťaťa za podmienky, že sa o dieťa stará od jeho narodenia.

Dodržanie zásady rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami vo veciach súvisiacich so sociálnym zabezpečením vyplývajúcej zo smernice 79/7/EHS je implementované do Zákona 513/2006 o sociálnom poistení.

Zákon 443/2006 o štátnej službe upravuje v § 3 všeobecný základ princípu rovnosti príležitostí žien a mužov, tiež Zákon 313/2001 o verejnej službe zrovnoprávňuje mužov a ženy.

Smernica Rady 2000/43/ES ktorou sa ustanovuje zásada rovnakého zaobchádzania medzi osobami bez ohľadu na ich rasový alebo etnický pôvod, smernica Rady 2000/78/ES ktorou sa ustanovuje všeobecný rámec pre rovnaké zaobchádzanie v zamestnaní a povolani, smernica Rady 96/97/ES ktorá mení a dopĺňa smernicu 86/378/EHS o uplatňovaní zásady rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami v zamestnaneckých systémoch sociálneho zabezpečenia sú implementované do slovenskej legislatívy zákonom 365/2004 o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon). Smernica Rady 2004/113/ES z 13. decembra 2004 o vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania medzi mužmi a ženami v prístupe k tovaru a službám a k ich poskytovaniu bude implementovaná do slovenskej legislatívy do 21. 12. 2007.

Od roku 2007 budú mať všetci jednotlivci v rámci EÚ nárok na rovnakú ochranu proti diskriminácii bez ohľadu na rasový a etnický pôvod, náboženstvo alebo vieru, invaliditu, vek a sexuálnu orientáciu. Prijatie legislatívnych úprav predstavuje záväzok Európskej únie smerom k spoločnosti bez diskriminácie. Zároveň je rok 2007 v Európskej únii vyhlásený za Európsky rok rovnakých príležitostí pre všetkých.

V zmysle nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1081/2006 musí žiadateľ zdokumentovať a vysvetliť, aký dopad bude mať projekt z hľadiska rodovej rovnosti a rovnosti príležitostí.

Obyvateľstvo podľa pohlavia k 31. 12. 2004 v osobách

Tabuľka 15.1

Ukazovateľ	2000	2001	2002	2003	2004
Obyvateľstvo spolu	5 402 547	5 378 951	5 379 161	5 380 053	5 384 822
v tom muži	2 626 061	2 611 921	2 611 306	2 611 124	2 613 490
ženy	2 776 486	2 767 030	2 767 855	2 768 929	2 771 332
Podiel žien (%)	51,39	51,44	51,46	51,47	51,47
Na 1 000 mužov pripadlo žien	1 057	1 059	1 060	1 060	1 060

Zdroj: Štatistická ročenka SR 2005

15.1 PROPAGÁCIA ROVNOSTI MUŽOV A ŽIEN

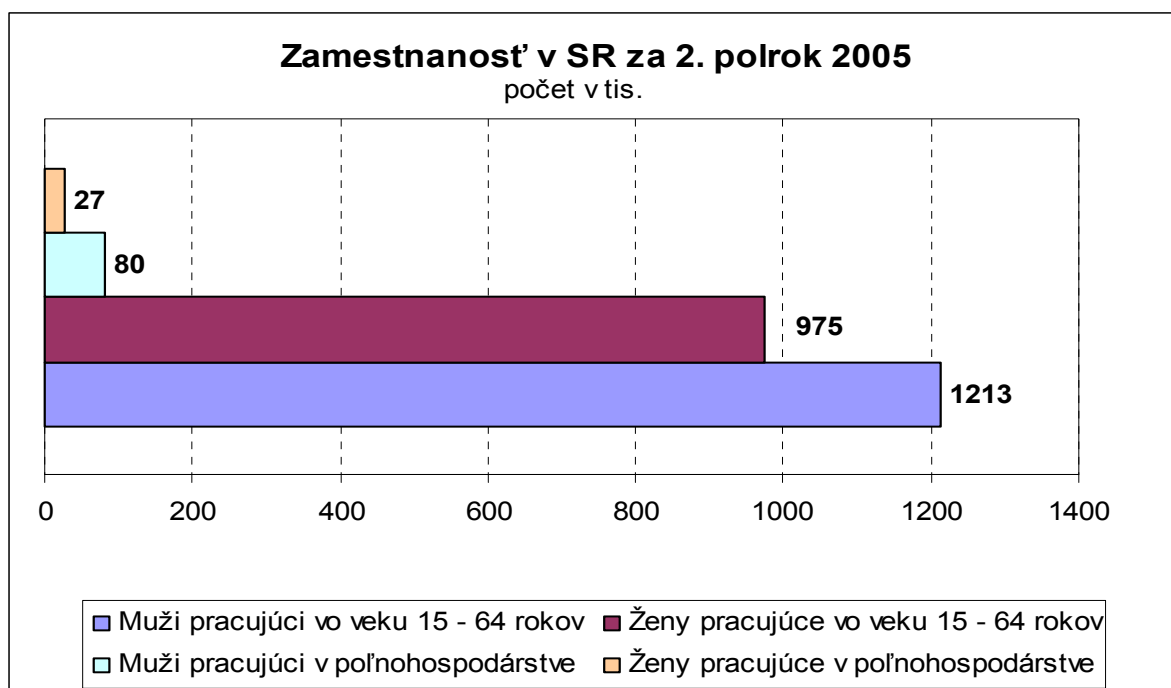
Rovnosť príležitostí je uplatňovaná v rámci všetkých programov ako horizontálna priorita. Pre všetky projekty platí všeobecná zásada, že nemôžu mať negatívny vplyv na rovnosť príležitostí a prehlbovať diskrimináciu jednej skupiny alebo viacerých skupín.

Naplnenie princípu rodovej rovnosti patrí k základnému cieľu Národného strategického referenčného rámca i Európskeho spoločenstva a ako taký patrí medzi hlavné ciele štrukturálnych, kohéznych a neštrukturálnych fondov. Podľa čl. 2 Amsterdamskej zmluvy je

úlohou Európskeho spoločenstva dosiahnuť rovnaké postavenie žien a mužov v spoločnosti a podľa čl. 3 je stanovená povinnosť odstraňovať nerovnosti a presadzovať rodovú rovnosť vo všetkých aktivitách metódou gender mainstreamingu. Je to postup, pri ktorom všetky koncepčné, strategické, rozhodovacie a vyhodnocovacie procesy vo všetkých fázach prípravy a realizácie sú podriadené hľadisku rodovej rovnosti. V zmysle článku 8 nariadenia Rady (ES) 1698/2005 a v kontexte štrukturálnych, kohéznych, neštrukturálnych fondov to znamená, že pri realizácii programu, návrh, realizácia, monitorovanie, vyhodnotenie bude braný do úvahy prínos k presadzovaniu rovnosti príležitosti pre všetkých a k podpore vyváženého zastúpenia žien a mužov. Politika rodovej rovnosti je pokladaná za dôležitú súčasť demokracie, vyrovnaného a trvalo udržateľného rozvoja a Európska únia ju považuje za jednu zo svojich politických priorít. Stratégia „gender mainstreaming“ znamená začlenenie rodového pohľadu do všetkých verejných politík na všetkých úrovniach správy spoločnosti. Ročný twinningový projekt „Posilňovanie administratívnych kapacít v oblasti gender Mainstreaming na Slovensku“ naštartoval dynamiku v oblasti rodových otázok vo vnútri štátnej správy. MP SR malo v projekte svojich zástupcov, ktorí získali osvedčenia za účasť na seminároch v modulových kurzoch.

Nový Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka (EAFRD), môže zlepšiť situáciu žien v poľnohospodárskom odvetví. U žien je väčšia pravdepodobnosť toho, že ich pracovná kariéra, vzhľadom na ich rodové roly, bude kratšia alebo sa preruší, čím budú mať menej možností realizovať svoje práva. Zvyšuje sa tým riziko chudoby najmä v prípade osamelých rodičov, starších žien alebo žien, ktoré sú zamestnané v rodinných firmách ako napr. v poľnohospodárstve. Graf poukazuje na počet zamestnaných žien a mužov v Slovenskej republike a porovnáva počet žien a mužov pracujúcich v poľnohospodárstve.

Graf 15.1 – Zamestnanosť v SR za 2. polrok 2005

Zdroj: Štatistická ročenka SR 2005

15.2 REALIZÁCIA PROGRAMU ROVNOSTI MUŽOV A ŽIEN A NEDISKRIMINÁCIE

Ambíciou Európskeho roku 2007 je osloviť predovšetkým širokú verejnosť, presadzovať rozmanitosť ako zdroj sily pre EÚ, šíriť povedomie o rovnakých príležitostiach pre všetkých – v práci, školách, vzdelávaní, zdravotníctve a ďalších oblastiach každodenného života, kde sa môže objaviť nerovné a nespravodlivé zaobchádzanie.

Aktivity Európskeho roku 2007 sú zosúladené s aktivitami Akčného plánu predchádzania všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie na obdobie rokov 2006 – 2008 vlády SR schválený uznesením vlády SR č. 287/2006 s cieľom dosiahnuť synergický efekt. Akčný plán vlády SR je zameraný na viaceré oblasti spoločenského a kultúrneho života, pričom jeho aktivity smerujú k zvyšovaniu vedomostnej úrovne občanov SR v oblasti ľudských práv všeobecne, ako aj k predchádzaniu negatívnym javom v spoločnosti, akými sú diskriminácia, rasizmus, xenofóbia, antisemitizmus a ďalšie podoby intolerancie.

Slovenská republika Akčným plánom reaguje na vyhlásenie druhej Dekády OSN pre vzdelávanie k ľudským právam na obdobie rokov 2005 – 2014 na 59. zasadnutí OSN ako aj plní záväzky vyplývajúce SR z členstva v EÚ a iných medzinárodných organizáciách.

Priority Akčného plánu na obdobie rokov 2006 – 2008

1. Systematické vzdelávanie príslušníkov profesijných skupín, ktorí majú pri výkone svojho povolania vplyv na predchádzanie všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie:

Systematické vzdelávanie zamestnancov v štátnej službe a zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a zamestnancov územnej samosprávy v oblasti predchádzania všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie.

2. Systematické vzdelávanie a mienkotvorná činnosť v oblasti predchádzania diskriminácie vo vzťahu k migrantom u profesijných skupín a verejnosti:

Príprava a realizácia prednášok zameraných na zvýšenie informovanosti zamestnancov v štátnej a zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme smerom k migrantom v spolupráci s mimovládnyimi organizáciami a inými inštitúciami.

3. Realizácia aktivít zameraných na riešenie problematiky znevýhodnených skupín obyvateľstva:

Systematické vzdelávanie zamestnancov ústredných orgánov štátnej správy v oblasti zachovávanía zásady rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami.

16. OPERÁCIE TECHNICKEJ POMOCI

16.1 TECHNICKÁ POMOC

Právny základ

Kapitola II, článok 66 nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005

Kód: 511

Odôvodnenie

Udržiavanie a zlepšovanie inštitucionálneho a administratívneho rámca programu je základom účinnej realizácie programu. Rozsiahla, dôrazná, živá a cielená propagácia dostupnej pomoci bude nevyhnutná pre dosiahnutie vstupných a výsledných cieľov. Zavádzanie monitorovacích a hodnotiacich systémov, ktoré spĺňajú interné a externé oznamovacie požiadavky programu a tvoria kontinuálny vzdelávací proces, je jedným z kľúčov dobrého riadenia. Programoví manažéri musia byť neustále informovaní o všetkých vývojových trendoch v politikách a zdrojoch materiálov o lepších praktikách.

Operácie technickej pomoci sú zamerané na tvorbu vhodného administratívneho systému, dobre informovaných administratívnych pracovníkov, propagáciu a na monitorovacie a hodnotiace systémy na zabezpečenie účinnej a dobre fungujúcej implementácie tohto programu.

Prepojenie s opatreniami

Operácie technickej pomoci podpora efektívnu a účinnú implementáciu všetkých opatrení tohto programu. Je veľmi dôležité zabezpečiť včasný a správny prísun informácií potenciálnym príjemcom pomoci.

Cieľ

Zabezpečiť efektívne riadenie, implementáciu, monitorovanie, hodnotenie, kontrolu a audit programu.

Tento cieľ sa bude naplňať predovšetkým prostredníctvom:

- cielenej propagácie programu;
- rozvíjania efektívnych a účinných monitorovacích systémov programu;
- efektívneho riadenia programu (platy, štúdium, pracovné cesty a semináre), kontroly a auditu;
- zabezpečenia potrebných podkladových štúdií a vonkajších expertíz;
- zabezpečenia hodnotenia pomoci;
- zabezpečenia fungovania národnej siete rozvoja vidieka.

Činnosti

- príprava, výber, hodnotenie a monitorovanie projektov, činností a programu, zabezpečenie ostatných procesov nevyhnutných pre fungovanie programu a príprava nasledujúceho programovacieho obdobia;
- správy o implementácii a ex post hodnotenia Sektorového operačného programu Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka 2004 – 2006 a Plánu rozvoja vidieka 2004 – 2006;
- zasadnutia monitorovacích výborov a podvýborov vrátane nákladov na expertov a iných účastníkov týchto výborov, ak je ich účasť nevyhnutná pre efektívnu prácu

- monitorovacieho výboru, prípravu a prenájom priestorov, zabezpečenie materiálov, náklady na účasť členov výboru, vrátane ich odmeňovania;
- audity a kontroly činností na mieste (náklady na zamestnancov a iné výdavky napr. cestovné a diéty);
 - platy a odmeny neštátnych zamestnancov – zmluvný personál;
 - platy a odmeny štátnych a verejných zamestnancov vykonávajúcich činnosti spojené s riadením, implementáciou, kontrolou, auditom, monitorovaním, hodnotením programu, prípravou nového programovacieho obdobia a zabezpečovaním ostatných oprávnených činností technickej pomoci – činnosti musia byť podložené patrične zdôvodneným rozhodnutím príslušného orgánu o vykonávaní úloh a výkazom vykonanej práce;
 - zriadenie, údržba, aktualizácia, servis a zdokonaľovania IT systémov;
 - hardvér a softvér na zhromažďovanie, porovnávanie, manipuláciu a podávanie informácií potrebných na riadenie, implementáciu, kontrolu, audit, monitorovanie a hodnotenie programu, projektov a činností, vrátane ich údržby, aktualizácie, servisu a zdokonaľovania;
 - kancelárske vybavenie a kancelárska technika vrátane prevádzky a údržby;
 - výdavky na expertov pri posudzovaní a revízii programových základní a indikátorov a pri asistencii alebo odporučniach Monitorovaciemu výboru ohľadom implementácií monitorovacích úloh;
 - služby informačných a propagačných expertov;
 - štúdie, analýzy a koncepcie;
 - informačné a propagačné kampane, zahŕňajúce tlač a distribúciu, informačné podujatia a semináre, školenia pre žiadateľov a riadiace a implementačné štruktúry, vrátane odmeňovania školiteľov, brožúry;
 - pracovné návštevy členských a prístupujúcich krajín zamestnancami zaoberajúcimi sa administráciou programu;
 - rokovania so zástupcami členských a prístupujúcich krajín v súvislosti s administráciou programu;
 - konferencie v súvislosti s otázkami administrácie programu;
 - propagačné predmety pre účely publicity programu;
 - inzercia pre účely propagácie programu a verejného obstarávania;
 - služby expertov vo verejnom obstarávaní;
 - preklady a tlmočenie;
 - dopravné prostriedky vrátane prevádzky a údržby;
 - prevádzka a aktivity akčného plánu Národnej siete rozvoja vidieka;

Kritériá spôsobilosti pre financovanie činností a služieb

V súlade s limitmi krátkodobého plánu technickej pomoci; krátkodobý plán technickej pomoci je samostatný štruktúrovaný dokument, ktorý obsahuje najmä plán kapitálových a bežných výdavkov zostavený na základe potrieb konečných prijímateľov.

Oprávnené sú všetky náklady vznikajúce pri zabezpečovaní oprávnených činností.

Činnosti súvisia s implementáciou, riadením, monitorovaním, hodnotením programu, kontrolou a auditom činností súvisiacich s vykonávaním programu a zabezpečením Národnej siete rozvoja vidieka.

Režijné náklady organizačných útvarov konečného prijímateľa nie sú oprávnené a nemôžu byť uhradené z technickej pomoci s výnimkou Národnej siete rozvoja vidieka.

Poskytovanie služieb

- prostredníctvom súkromných a verejných subjektov oprávnených vstupovať do obchodno-právnych vzťahov s konečným prijímateľom, pričom musia mať skúsenosti s poskytovaním relevantných služieb, tovarov a prác;
- prostredníctvom vlastnej činnosti konečných prijímateľov.

Neoprávnené náklady konečného prijímateľa

- daň z pridanej hodnoty okrem prípadov uvedených v bode 3a) článku 71 nariadenia Rady (ES) č.1698/2005.

Procedúry čerpania finančných prostriedkov

- služby, tovary a práce sa zabezpečia na základe zmlúv alebo záväzných objednávok so súkromnými a verejnými spoločnosťami alebo na základe vlastnej činnosti užívateľa;
- výber týchto spoločností sa musí uskutočniť podľa pravidiel stanovených v zákone o verejnom obstarávaní;
- za účelom získania zákazky uchádzač predloží predbežnú kalkuláciu;
- cena odovzdaného výkonu bude fakturovaná na základe výslednej kalkulácie;
- PPA uskutoční platbu na základe predloženej žiadosti o platbu, ktorej prílohou je zoznam výdavkov, faktúry a výsledná kalkulácia, alebo dokumentácia preukazujúca vynaloženie finančných prostriedkov;
- čerpanie prostriedkov sa posudzuje vzhľadom na krátkodobý plán technickej pomoci, ktorý vypracováva riadiaci orgán na základe štrukturovaných podkladov všetkých užívateľov;
- je zabezpečená jednoduchá aktualizácia krátkodobého plánu.

Konečný prijímateľ (oprávnený žiadateľ)

- Riadiaci orgán Programu rozvoja vidieka SR 2007 – 2013 (Ministerstvo pôdohospodárstva SR)
- Pôdohospodárska platobná agentúra
- Inštitucionálny rámec Národnej siete rozvoja vidieka v rámci rozpočtu pre prevádzku siete a akčný plán siete

Druh a výška podpory

Druh podpory:	nenávratný finančný príspevok
Spôsob financovania:	plné financovanie
Typ investície:	nezisková

Výška podpory

Výšku podpory z EAFRD a národných zdrojov upravuje článok 70 nariadenia č. 1698/2005

Všetky aktivity technickej pomoci na území SR budú v súlade s článkom 40 implementačného nariadenia financované v pomere 75% zdroje EAFRD a 25 % zdroje štátneho rozpočtu.

Tabuľka 16.1.1 – Finančný rámec technickej pomoci vrátane siete (v mil. € – bežné ceny)

Obdobie	Celkové výdavky	Celkom	Verejné výdavky		Súkromné výdavky
			EAFRD	ŠR SR	
2007-2013	52,517816	52,517816	39,388362	13,129454	0

16.2 NÁRODNÁ SIEŤ ROZVOJA VIDIEKA

Organizácie, ktoré budú tvoriť súčasť Národnej siete rozvoja vidieka (NSRV)

Základnou požiadavkou pre NSRV je, aby každý členský štát vytvoril národnú vidiecku sieť, ktorá zoskupuje organizácie a správu zapojenú do rozvoja vidieka. Účastníkov siete zahŕňajú beneficianti a zainteresované tretie strany vo vzťahu ku všetkým opatreniam v rámci Programu pre rozvoj vidieka. Je možné načrtnúť nasledovnú štruktúru NSRV a jednotky NSRV ako výkonného prvku siete:

- **Klient/konečný rozhodujúci činiteľ:** jednotka NSRV (t. j. orgán, ktorý bude riadiť a implementovať aktivity siete) bude pracovať prostredníctvom kontraktnej dohody pre Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky.
- **Hostiteľský orgán:** organizácia alebo agentúra vybraná ministerstvom bude plniť funkciu hostiteľského orgánu pre zabezpečenie služieb jednotke NSRV a integráciu decentralizovaných útvarov jednotky NSRV.
- **Jednotka siete NSRV:** Určený tím expertov (profesionálov, ktorí poskytujú technickú a profesionálnu podporu sieti v rámci kontaktovanej) hostiteľskej organizácie. Odporúča sa vytvoriť malý kľúčový tím na národnej úrovni a silne decentralizovaný regionálny tím, ktorý odráža želania účastníkov. Funkciu jednotky siete NSRV bude vykonávať Agentúra pre rozvoj vidieka.
- **Národná sieť rozvoja vidieka:** zahŕňa beneficiantov Programu rozvoja vidieka (vrátane Leader); sú to organizácie, ktoré budú ťažiť z programu a mali by zohrávať úlohu pri určovaní aktivít (viď riadiacu skupinu nižšie). Avšak beneficianti siete nie sú v konečnom dôsledku klientom pre prevádzku jednotky NSRV.
- **Riadiaca skupina:** bude vytvorená zo zástupcov, ktorí podporujú princípy partnerstva siete beneficiantov, s ktorými sa konzultujú aktivity/regionálny element. To by beneficiantom poskytlo vstup do plánovania a organizácie aktivít siete, ktoré podniká jednotka NSRV.

Väčšina tímu **jednotky NSRV** bude decentralizovaná a bude pôsobiť ako regionálna anténa v regiónoch Slovenska. Tieto antény budú lokalizované v rámci existujúcich organizácií zúčastnených strán, pričom bude reflektovaná požiadavka, aby sa využívali existujúce štruktúry a kapacity.

Skupina potenciálnych beneficiantov siete v SR je veľmi široká a rôznorodá. Sieť bude v budúcnosti spájať pravdepodobne nasledovné subjekty: obce a ich združenia, samosprávne orgány, existujúce mikroregióny, vzniknuté miestne akčné skupiny, členov existujúcich partnerstiev sociálnej inklúzie vytvorených v rámci Európskeho sociálneho fondu, združenia farmárov, zástupcov komôr a únií pôdohospodárskeho, potravinárskeho a lesníckeho sektora, mimovládne organizácie, špecializované vládne organizácie, ako aj ostatných nezastúpených potenciálnych beneficiantov v rámci PRV SR 2007 – 2013.

Tabuľka: 16.2.1 – Harmonogram zriadenia NSRV

Činnosť	2007				2008			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Identifikácia činností siete								
Integrácia činností do								

organizačnej štruktúry, vytvorenie vzájomných väzieb								
Stanovenie systému finančných tokov								
Príprava a uzatvorenie kontraktu na zriadenie a prevádzku siete								
Nábor pracovníkov, kontrakčná fáza – inštitucionalizácia siete								
Technické zabezpečenie (vybavenie) siete								
Vytvorenie distribučných kanálov (web stránky, tlačoviny,...)								

Súhrnný opis hlavných kategórií činnosti

Národná sieť rozvoja vidieka vypracuje program svojich aktivít s ročnou periodicitou na základe metodického usmernenia riadiaceho orgánu pre PRV a akčného plánu NSRV. Aktivity budú vychádzať z nasledovných kategórií:

- zhromažďovať, analyzovať a šíriť dáta o opatreniach Spoločenstva v oblasti rozvoja vidieka SR;
- sledovať a monitorovať údaje v oblasti rozvoja vidieka;
- poskytovať informácie v oblasti rozvoja vidieka pre verejnosť a potreby Európskej siete pre rozvoj vidieka prostredníctvom informačných bulletinov, príručiek, internetových stránok a pod.;
- zabezpečovať školenia, semináre a výmenu skúseností s implementáciou programu rozvoja vidieka;
- pripravovať vzdelávacie programy pre miestne akčné skupiny v procese formovania;
- podporovať národnú a nadnárodnú spoluprácu formou konferencií, diskusií za okrúhlym stolom, študijných a výmenných návštev a pod.;
- slúžiť ako kontaktný bod v rámci aktivít prístupu Leader pre všetkých vidieckych partnerov;
- zabezpečovať pravidelné stretnutia tímu NSRV a riadiacej skupiny;
- poskytovať spätnú väzbu riadiacej autorite a iným štátnym inštitúciám a zodpovedným orgánom vo vzťahu k rozvoju vidieka (MP SR, MH SR, MVaRR, atď.).

Podrobné aktivity budú rozvrhnuté prostredníctvom ročného pracovného programu, ktorý bude odsúhlasovaný interaktívnym spôsobom medzi NSRV, MP SR a riadiacim výborom. Súčasťou ročného programu bude aj rozpočet, ktorý bude súčasťou ročných finančných plánov pre technickú pomoc. Systém plánovania a monitorovania plánu zaručuje, že prevádzkové náklady sa nebudú nenáležite zvyšovať.

Tabuľka 16.2.2 – Finančný rámec NSRV (v mil. € – bežné ceny)

	Celkové výdavky	Celkom	Verejné výdavky		Súkromné výdavky
			EAFRD	ŠR SR	
Národná sieť rozvoja vidieka	2,666666	2,666666	2,000000	0,666666	0
Prevádzkové náklady	0,666666	0,666666	0,500000	0,166666	0
Akčný plán	2,000000	2,000000	1,500000	0,500000	0

ZOZNAM SKRATIEK

AEP	Agroenvironmentálne platby
AW (Animal Welfare)	Životné podmienky zvierat
CF	Kohézny fond
Cross Compliance	Krížové plnenie
CSF	Rámec podpory Spoločenstva (Community support framework)
ČOV	Čistiareň odpadových vôd
DPL	Družstevné podielnické listy
EAGGF	Európsky poľnohospodársky záručný fond
EFF	Európsky fond pre rybné hospodárstvo
EIB	Európska investičná banka
EK	Európska komisia
EP	Ekologické poľnohospodárstvo
EPFRV (EAFRD)	Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka
ERDF	Európsky fond pre regionálny rozvoj
ES	Európske spoločenstvo
ESF	Európsky sociálny fond
EÚ	Európska únia
EUR	Európska mena
Eurostat	Štatistický úrad EÚ
FAO	Organizácia pre poľnohospodárske potraviny
FIFG	Finančný nástroj pre rybné hospodárstvo
FO	Fyzická osoba
FSC	Rada pre lesné hospodárstvo
FTE	Full time equivalent – ekvivalent pracovného miesta na plný úväzok
GAEC	Správne poľnohospodárske a environmentálne podmienky
GORVV	Generel ochrany a racionálneho využívania vôd
H	Horské oblasti
HDP	Hrubý domáci produkt
CHÚ	Chránené oblasti
CHVO	Chránené vodohospodárske oblasti
CHVÚ	Chránené vtáčie územia
IPF	Medzivládny panel pre lesy
IT	Informačné technológie
KP	Konečný prijímateľ
Leader	Linky akcií pre rozvoj vidieckej ekonomiky
LFA	Znevýhodnené oblasti
LH	Lesné hospodárstvo
LHP	Lesný hospodársky plán
LP	Lesné pozemky
LPF	Lesný pôdny fond
LPIS	Land Parcel Information System – je jedným z piatich komponentov Integrovaného administratívneho a kontrolného systému (IACS)

MAS	Miestne akčné skupiny
MDPT SR	Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií SR
MH SR	Ministerstvo hospodárstva SR
MP SR	Ministerstvo pôdohospodárstva SR
MVRR SR	Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR
MŽP SR	Ministerstvo životného prostredia SR
NATURA 2000	Sústava chránených území európskeho významu
NATURALIS	Inšpekčná organizácia ekologického poľnohospodárstva
NLP	Národný lesnícky program
NSPRV	Národný strategický plán rozvoja vidieka
NSRR	Národný strategický referenčný rámec
NSRV	Národná sieť rozvoja vidieka
NUTS	Nomenklatúrne územné jednotky
O	Ostatné znevýhodnené oblasti
OECD	Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj
OOV	Odbytové organizácie výrobcov
OP	Operačný program
OP	Ochranné pásma
OZE	Obnoviteľné zdroje energie
PDO	Chránené označenie pôvodu
PGI	Chránené zemepisné označenie
PHO	Pásma hygienickej ochrany
PO	Právnická osoba
PP	Poľnohospodárska pôda
PPA	Pôdohospodárska platobná agentúra
PRV	Program rozvoja vidieka
RO	Riadiaci orgán
S	Oblasti so špecifickými nevýhodami
Program SAPARD	Program pre podporu poľnohospodárstva a rozvoj vidieka (Special Assistance Programme for Agriculture and Rural Development)
SHR	Samostatne hospodáriaci roľník
SOP P-RV	Sektorový operačný program – Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka
SPP	Spoločná poľnohospodárska politika
SWOT analýza	Analýza slabých, silných stránok, príležitostí a ohrození
SZRB	Slovenská záručná rozvojová banka
TP	Technická pomoc
TSG	Zaručená tradičná špecialita
TTP	Trvalé trávnaté porasty
TUR	Trvalo udržateľný rozvoj
ÚEV	Územia európskeho významu
ÚKSÚP	Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky
UN FF	Fórum Spojených národov o lesoch
UNESCO	Organizácia Spojených národov pre vzdelávanie, vedu a kultúru

VDJ	Veľká dobytčia jednotka
VÚC	Vyšší územný celok
WB	Svetová banka
WFD	Rámcová smernica o vodách

PRÍLOHY

Program rozvoja vidieka SR 2007 – 2013

SLOVENSKO

november 2007

PRÍLOHA I**INFORMOVANIE A PUBLICITA O POMOCI Z EAFRD****KOMUNIKAČNÝ PLÁN PROGRAMU ROZVOJA VIDIEKA SR 2007 – 2013**

Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka: Európa investuje do vidieckych oblastí

Nová politika rozvoja vidieka pre obdobie 2007 – 2013 ponúka nástroje na dosiahnutie ekonomického rastu prostredníctvom trhovej orientácie, zlepšenie kvality životného prostredia, ktoré prispieva aj k udržaniu atraktívnosti vidieka ako i vytvoreniu možností pre aktivity podporujúce ekonomiku a zamestnanosť.

Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka (ďalej len „EAFRD“) prispieva k podpore trvalo udržateľného rozvoja vidieka v celom Spoločenstve spôsobom, ktorý dopĺňa politiky podpory trhu a príjmov spoločnej poľnohospodárskej politiky, Kohéznu politiku a spoločnú politiku rybného hospodárstva. Oblasť rozvoja vidieka ako druhý pilier agrárnej politiky predstavuje široké spektrum možností podpôr vo vidieckych oblastiach. Z tohto aspektu pokrýva rôznorodých beneficentov a umožňuje realizáciu ochrany životného prostredia, zachovania poľnohospodárstva v menej priaznivých oblastiach a tým aj ich osídlenia, umožňuje diverzifikáciu činností vo vidieckom priestore a napomáha zabezpečovať prijateľné podmienky obyvateľov vidieka.

1. PODPORA ROZVOJA VIDIEKA SR 2007 – 2013**1.1. Ciele a priority**

Podpora rozvoja vidieka prispieva k dosiahnutiu týchto cieľov:

- zlepšenie konkurencieschopnosti poľnohospodárstva, potravinárstva a lesného hospodárstva podporovaním reštrukturalizácie, modernizácie, rozvoja a inovácie;
- zlepšenie životného prostredia a vidieka;
- zlepšenie kvality života vo vidieckych oblastiach a podpora diverzifikácie hospodárskej činnosti.

Slovensko pre programovacie obdobie 2007 – 2013 vychádza zo súčasne implementovaných opatrení v rámci Sektorového operačného programu „Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka“ a Plánu rozvoja vidieka na obdobie rokov 2004 – 2006. Snahou Slovenska je nielen pokračovať v realizácii týchto opatrení a plnení priorít, ale implementovať aj nové opatrenia, ktoré prispievajú k zvýšeniu konkurencieschopnosti, hodnote životného prostredia a krajiny ako i kvalite života vo vidieckych oblastiach

K prioritám programovacieho obdobia 2007 – 2013 patrí:

- zvýšenie konkurencieschopnosti poľnohospodárstva a lesného hospodárstva;
- zlepšenie životného prostredia a krajiny;
- kvalita života vo vidieckych oblastiach a diverzifikácia vidieckeho hospodárstva;
- prístup Leader.

Základné legislatívne rámce

- Nariadenie Rady (ES) č. 1698/2005 z 20. septembra 2005, o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka;
- Strategické usmernenia Spoločenstva pre rozvoj vidieka;

- Národný strategický plán rozvoja vidieka SR na programovacie obdobie 2007 – 2013;
- Vykonávací predpis k nariadeniu Rady č. 1698/2005. *Implementačné nariadenie č. 1974/2006.*

Za informovanie a publicitu Programu rozvoja vidieka SR je zodpovedný Riadiaci orgán. V súlade s čl. 76 nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005 a čl. 57 implementačného nariadenia Komisie č. 1974/2006 opatrenia pre informovanie a publicitu sú formulované v Komunikačnom pláne, ktorý tvorí prílohu I Programu rozvoja vidieka SR 2007 – 2013.

2. CIELE KOMUNIKAČNÉHO PLÁNU

2.1. Hlavný cieľ Komunikačného plánu

Hlavným cieľom opatrení Komunikačného plánu je informovať potenciálnych prijímateľov, širokú verejnosť, profesijné organizácie, hospodárskych a sociálnych partnerov, inštitúcie, ktoré sa podieľajú na propagácii rovnosti medzi ženami a mužmi, a dotknuté mimovládne organizácie vrátane environmentálnych organizácií o príležitostiach financovania z Programu rozvoja vidieka SR 2007 – 2013.

Cieľom opatrení pre informovanie a publicitu je informovať potenciálnych a konečných prijímateľov o príležitostiach, ktoré poskytuje spoločná pomoc z Európskej únie a z členských štátov.

Informácie určené pre širokú verejnosť majú za úlohu informovať o úlohe, ktorú zohráva Európska únia v spolupráci s členskými štátmi v rámci pomoci a jej výsledkoch.

Ciele Komunikačného plánu

- informovať o cieľoch, opatreniach, prioritách, možnostiach a realizácii jednotlivých projektov z pomoci poskytovanej z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka;
- komunikovať priority a opatrenia Programu rozvoja vidieka SR tak, aby cieľové skupiny v nich videli príležitosť a aby ich čo najlepšie pochopili;
- informovať o správnych postupoch, podľa ktorých treba postupovať, aby sa potenciálni prijímatelia kvalifikovali na získanie finančných prostriedkov;
- zvýšiť záujem potenciálnych a konečných prijímateľov o čerpanie finančných prostriedkov z EAFRD;
- prezentovať Program rozvoja vidieka SR, ako aj prínos Európskej únie pre Slovensko.

Keďže Program rozvoja vidieka SR sa bude implementovať v rokoch 2007 – 2013, opatrenia v rámci informovania a publicity budú priebežne aktualizované, a to v súlade s nariadeniami Rady (ES) a ďalšími legislatívnymi rámcami.

2. POVINNOSŤ RIADIACEHO ORGÁNU

2.1. Povinnosť Riadiaceho orgánu

Úlohou Riadiaceho orgánu v súlade s implementačným nariadením Komisie č.1974/2006 je informovať verejnosť o prijatí Programu rozvoja vidieka SR 2007 – 2013 Komisiou a o jeho aktualizáciách, hlavných výsledkoch dosiahnutých pri realizácii programu a o jeho skončení.

Zároveň Riadiaci orgán uverejní (elektronicky alebo inak) zoznam prijímateľov, ktorí dostávajú podporu z Programu rozvoja vidieka SR, názvy operácií a sumy verejných príspevkov pridelených týmto operáciám. Všetky osobné údaje v týchto informáciách sa budú spracovávať v súlade s požiadavkami smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 95/46/ES.

Riadiaci orgán zabezpečí, aby prijímatelia boli informovaní o tom, že akceptácia financovania je súčasne akceptáciou ich zaradenia do zoznamu prijímateľov uverejneného v súlade s týmto bodom.

Riadiaci orgán realizuje informačné opatrenia pomocou všetkých médií. Opatrenia zahŕňajú aj oznamovacie kampane, publikácie v tlačenej a elektronickej forme, ako aj iné média považované za vyhovujúce.

Riadiaci orgán poskytne potenciálnym prijímateľom zrozumiteľné, podrobné a aktualizované informácie o:

- (a) administratívnych postupoch, ktorými je potrebné sa riadiť, aby boli splnené podmienky financovania v rámci programu rozvoja vidieka;
- (b) opise postupov na skúmanie žiadostí o financovanie;
- (c) podmienkach oprávnenosti a/alebo kritériách pre výber a hodnotenie projektov, ktoré sa majú financovať;
- (d) menách osôb alebo o kontaktoch na národnej, regionálnej alebo miestnej úrovni, ktoré môžu vysvetliť spôsob, akým funguje program rozvoja vidieka, a kritériá pre výber a hodnotenie operácií.

3. POVINNOSŤ PRIJÍMATEĽOV

3.1. INFORMAČNÉ OPATRENIA PRE PRIJÍMATEĽOV

Podrobné informácie o povinnostiach prijímateľov sú uvedené v Manuáli pre publicitu a informovanie, ktorý je vypracovaný v súlade s čl. 57 implementačného nariadenia č. 1974/2006, ktoré sa vzťahuje na opatrenia pre informovanie a publicitu, ktoré majú vykonávať členské štáty.

4. CIEĽOVÉ SKUPINY

Prostredníctvom Komunikačného plánu budú oslovené nasledovné cieľové skupiny:

- subjekty podnikajúce v poľnohospodárskej prvovýrobe;
- fyzické a právnické osoby spracovávajúce produkty poľnohospodárskej prvovýrody;
- súkromní vlastníci lesov alebo ich združenia, nájomcovia lesov a ich združenia;
- samosprávy obce;
- miestne akčné skupiny;
- štátne, verejno-prospešné, neziskové organizácie;
- podnikateľov pôsobiacich na vidieku;
- občianske a záujmové združenia;
- profesijné komory
- široká verejnosť.

5. PRIEBEH KOMUNIKAČNEJ KAMPANE

Komunikačná kampaň bude prebiehať v troch fázach:

- 1. fáza: informačná kampaň
- 2. fáza: presvedčovací kampaň
- 3. fáza: pripomínajúca kampaň

Informačná kampaň

Cieľom informačnej kampane je informovať širokú verejnosť o cieľoch, možnostiach, realizácií jednotlivých projektov a financovaní z pomoci poskytovanej z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka. V tejto fáze kampane budú oslovené všetky cieľové skupiny. Nosným atribútom budú najmä PR články, ktorých cieľom bude vysvetľovať a informovať o Programe rozvoja vidieka SR a opatreniach v ňom obsiahnutých, ako aj o príležitostiach, ktoré poskytuje spoločná pomoc z Európskej únie a z členských štátov pre Slovensko.

Presvedčovací kampaň

Presvedčovací kampaň predstavuje najintenzívnejšiu fázu komunikačnej kampane, ktorej cieľom bude zvýšiť záujem potenciálnych a konečných prijímateľov o čerpanie finančných prostriedkov z EAFRD. V tejto fáze sa budú využívať rôzne formy informačných aktivít a všetky dostupné masovo-komunikačné prostriedky.

Pripomínajúca kampaň

Cieľom pripomínajúcej kampane bude komunikovať Program rozvoja vidieka SR tak, aby potenciálni a koneční prijímatelia, čo najlepšie pochopili a využili príležitosť podpory z programu. Informačné aktivity budú zamerané na motiváciu, a to najmä príkladmi z praxe t. j. propagáciou úspešných a zrealizovaných projektov.

6. KOMUNIKAČNÉ NÁSTROJE

Komunikačné nástroje budú vybrané v čo najširšom spektre tak, aby sa informácie o Programe rozvoja vidieka SR dostali k jednotlivým cieľovým skupinám, a to na základe ich čítanosti, počúvanosti a sledovanosti. Produktové inzeráty budú klásť dôraz na predstavenie jednotlivých opatrení, priorít a možností realizácie projektov prostredníctvom Programu rozvoja vidieka SR. Imidžové inzeráty budú zamerané na prehlbovanie všeobecného záujmu potenciálnych a konečných prijímateľov o čerpanie finančných prostriedkov z EAFRD.

6.1. Komunikácia s médiami**6.1.1. Printové média**

Nakoľko printové média pôsobia dôveryhodné a sú vhodné na prezentáciu komplexných informácií, inzeráty a PR články budú uverejnené v najčítanejších denníkoch, týždenníkoch a mesačníkoch s celoslovenskou a regionálnou pôsobnosťou.

6.1.2. Televízia a rozhlas

Aby sa informácie dostali do povedomia čo najširšieho okruhu širokej verejnosti a najmä potenciálnych a konečných prijímateľov budú v rámci televízie vysielané imidžové a produktové spoty a samostatné cyklické relácie. Na udržanie kontinuálneho kontaktu s cieľovou skupinou a s cieľom zvýšiť jej zásah bude ako podporné médium použitý rozhlas.

6.1.3. Internet

V súčasnosti je internet najpoužívanejšie interaktívne komunikačné médium, ktoré sa stáva ideálnym nástrojom pre uverejňovanie informácií rozličného charakteru. V rámci zefektívnenia komunikačných aktivít na Internete sa využijú už existujúce stránky MP SR a www.eurozem.sk, na ktorých budú viditeľne umiestnené odkazy na Program rozvoja vidieka SR a prístup Leader.

Obsah jednotlivých internetových stránok:
Program rozvoja vidieka SR 2007 – 2013

- Programové dokumenty k NSPRV, Program rozvoja vidieka SR 2007 - 2013 (Opatrenia, Priority, Ciele);
- Legislatíva, Príručka žiadateľa, Schválené projekty, Riadiace a monitorovacie štruktúry, Kontakty, Aktuálne výzvy, Aktuality, Download.

Leader

- Programové dokumenty;
- Legislatíva, Národná vidiecka sieť, Mapa MAS, Príručka žiadateľa, Schválené projekty, Leader newsletter, EU Leader, Kontakty, Odkazy, Download.

V rámci informačných aktivít na internete budú vyrobené bannery, ktoré budú umiestnené na najnavštevovanejších slovenských vyhľadávačoch, špecializovaných portáloch a partnerských internetových stránkach.

6.2. Audiovizuálne diela

6.2.1. Prezentačné CD

V rámci multimediálnej komunikácie budú poskytnuté prezentačné CD nosiče, ktoré budú obsahovať nielen všeobecné informácie o Programe rozvoja vidieka SR, ale aj priority a opatrenia v ňom obsiahnuté. Súčasťou bude príručka, ktorá bude popisovať celý proces získania finančných prostriedkov a to formou informovania, vysvetľovania a ukázkami postupnosti jednotlivých krokov.

6.3. Tlačené propagačné a informačné materiály

6.3.1. Letáky

Cieľom poskytovaných informácií prostredníctvom letákov vo forme skladačky je vzbudenie aktívnejšieho záujmu o Program rozvoja vidieka SR a poskytnutie základných informácií s nasledovným obsahom: predstavenie programu, opatrenia a priority, koneční prijímatelia pomoci, kontakty.

6.3.2. Brožúry

Brožúra jednoduchou a prehľadnou orientáciou poskytne základné informácie o Programe rozvoja vidieka SR, o podmienkach účasti, dostupných podporách pre projekty, predstaví jednotlivé priority, ciele a kontakty. V tretej fáze komunikačnej kampane, a to v rámci Mid-term hodnotenia, súčasťou brožúry budú prezentované aj zrealizované projekty s cieľom poukázať na možnosti aké Program rozvoja vidieka SR ponúka.

6.3.3. Reklamné tabule

6.3.4. Príručka – manuál

Príručka bude poskytovať kompletne a podrobné informácie o Programe rozvoja vidieka SR. Bude určená pre konečných prijímateľov podpory, a bude sa zameriavať na podmienky pre poskytnutie podpory, pravidiel podľa ktorých je potrebné projekt pripraviť, na spracovanie žiadosti a ďalšie pojmy, pravidlá a podmienky, ktoré súvisia s predkladaním projektov v rámci Programu rozvoja vidieka SR.

Samostatná príručka bude vypracovaná pre prístup Leader, ktorá bude praktickým sprievodcom pre pochopenie fungovania a realizácie prístupu Leader v SR. Príručka bude obsahovať kritéria na vypracovanie stratégií a tvorbu miestnych akčných skupín, informácie o administratívnych postupoch a kontrolných mechanizmoch a ďalšie

užitočné informácie a špecifické podmienky súvisiace s prípravou, podaním a realizáciou.

6.4. Informačné akcie

6.4.1. Semináre a konferencie

Semináre a konferencie budú zamerané najmä na prezentovanie Programu rozvoja vidieka SR, opis jednotlivých opatrení a ich cieľov. Hlavnou úlohou týchto informačných aktivít bude oboznámiť cieľové skupiny o správnych postupoch podľa ktorých treba postupovať a s celkovým procesom získania finančných prostriedkov z Programu a prínosov Spoločenstva pre Slovensko.

6.5. Propagačné predmety

Na vytvorenie a podporu povedomia o Programe rozvoja vidieka SR budú vyrobené aj propagačné predmety ako napr. perá, tašky, podložky pod myš, bloky a atď.

7. REKLAMNÉ POSOLSTVO

Reklamné posolstvo jednotlivých osí v rámci Programu rozvoja vidieka SR je zamerané na špecifickú výhodu a malo by ukázať, prečo by sa potenciálni prijímatelia mali uchádzať o finančné prostriedky z EAFRD.

7.1. Produktové spoty a inzeráty

Produktové spoty a inzeráty budú komunikovať jednotlivé výzvy v rámci osí.

Os 1: Zvýšenie konkurencieschopnosti poľnohospodárstva a lesného hospodárstva

Je potrebné ukázať cestu ako využiť finančné prostriedky na podporu modernizácie, reštrukturalizácie a inovácie, ako aj na zvýšenie kvality produktov v poľnohospodárskom, spracovateľskom a lesnom sektore, na zvyšovanie odbornosti a informovanosti prostredníctvom vzdelávania a poradenstva v oblasti agropotravinárskeho a lesného sektora.

Cieľové skupiny (prijímatelia podpory):

- fyzické a právnické osoby podnikajúce v poľnohospodárskej prvovýrobe,
- fyzické a právnické osoby podnikajúce v oblasti prvotného spracovania produktov poľnohospodárskej prvovýrody (produktov uvedených na prílohe I k Zmluve o založení ES),
- fyzické a právnické osoby hospodáriace v lesoch, ktoré vlastnia súkromní vlastníci a ich združenia alebo obce a ich združenia
- fyzické a právnické osoby poskytujúce služby v lesníctve,
- štátne organizácie, neziskové organizácie, občianske a záujmové združenia, profesijné komory poskytujúce vzdelávanie, resp. informačné aktivity v sektore pôdohospodárstva;
- odbytové organizácie výrobcov uznané príslušnou inštitúciou od začiatku do konca programovacieho obdobia.

Os 2: Zlepšenie životného prostredia a krajiny

Zámerom bude poskytnúť čo najširší obraz o možnostiach a aktivitách prispievajúcich k zlepšeniu životného prostredia a krajiny s dôrazom na zachovanie biodiverzity, kvality vody, pôdy a zmiernenie dosahov klimatických zmien. Na druhej strane je potrebné oboznámiť cieľové skupiny o priamych dosahoch a vplyvoch hospodárenia na vidieku, súčasnej environmentálnej situácii a následne o možnostiach jej zlepšenia.

Cieľové skupiny (prijímatelia podpory):

- fyzické a právnické osoby podnikajúce v poľnohospodárskej prvovýrobe;

- vlastník alebo nájomca poľnohospodárskej pôdy;
- združenie vlastníkov alebo nájomcov pôdy s právnou subjektivitou;
- súkromní vlastníci lesov a/alebo ich združenia, užívatelia lesov a/alebo ich združenia, obce a/alebo ich združenia, vlastníci a/alebo užívatelia cirkevných lesov a štátne organizácie lesného hospodárstva;
- súkromní vlastníci lesov, ich združenia alebo obecné lesy a ich združenia, hospodáriaci na základe vlastníctva resp. nájomného vzťahu.

Os 3: Kvalita života vo vidieckych oblastiach a diverzifikácia vidieckeho hospodárstva

Cieľom je ukázať ako zlepšiť súčasnú situáciu na vidieku spolu s výhodami, ktoré zlepšovanie kvality života vo vidieckych oblastiach a podpora diverzifikácie prináša. Je potrebné zdôrazniť hlavné priority ako vytváranie pracovných príležitostí a podmienok pre rast, podpora diverzifikačných aktivít mimo poľnohospodárstva, obnovu a rozvoj obcí s hlavným zameraním na miestnu infraštruktúru, vidiecky cestovný ruch, vzdelávanie a získavanie zručností, oživovanie a vykonávanie integrovaných stratégií rozvoja územia.

Cieľové skupiny (prijímatelia podpory):

- fyzické osoby oprávnené na podnikanie v oblasti cestovného ruchu;
- fyzické a právnické osoby podnikajúce v oblasti poľnohospodárstva;
- štátne, verejno-prospešné, neziskové organizácie;
- profesijné zväzy a združenia;
- obce.

Os 4: Prístup Leader

Oboznámiť ľudí žijúcich vo vidieckych oblastiach s Programom LEADER, ktorý kladie dôraz na prístup „zdola nahor“ – t. j. aktívna účasť občanov žijúcich v danom území pri rozhodovaní o aktivitách/projektoch, ktoré majú prispieť k integrovanému rozvoju územia. Celkový cieľ prístupu Leader je poskytovať potrebné zručnosti a skúsenosti vidieckym subjektom, aby dokázali vytvoriť, implementovať a riadiť stratégiu rozvoja svojho územia na miestnej úrovni.

Cieľová skupina (prijímatelia podpory):

Verejno–súkromné partnerstvo s právnou subjektivitou, ktoré spĺňa požiadavky špecifikované v Programe rozvoja vidieka 2007 – 2013.

7.2. Imidžové spoty a inzeráty

Imidžové spoty a inzeráty budú zamerané na prehlbovanie všeobecného záujmu potenciálnych a konečných prijímateľov o čerpanie finančných prostriedkov z Programu rozvoja vidieka SR.

8. IMPLEMENTÁCIA

Proces implementácie Komunikačného plánu sa realizuje prostredníctvom Riadiaceho orgánu. Informácie o Programe rozvoja vidieka SR sa budú z Riadiaceho orgánu k cieľovým skupinám dostávať aj prostredníctvom sprostredkovateľov informácií, ktorých riadiaci orgán ustanoví v súlade s prílohou VI implementačného nariadenia č.1974/2006.

Organizácie, ktoré môžu konať ako sprostredkovatelia informácií sa budú podieľať na opatreniach informovania potenciálnych prijímateľov:

- miestne a regionálne orgány (VÚC, ZMOS, ARVI, VIPA, SPPK, ZPD a VS, RRA...);

- profesionálne organizácie;
- hospodárski a sociálni partneri;
- mimovládne organizácie, obzvlášť organizácie podporujúce rovnosť medzi mužmi, a ženami a organizácie pracujúce vo sfére ochrany životného prostredia;
- informačné centrá o Európe;
- zástupcovia Komisie v členských štátoch.

9. REALIZÁCIA

Za realizáciu Komunikačného plánu je na úrovni Riadiaceho orgánu určená kontaktná osoba.

Úlohy kontaktnej osoby:

- koordinovať, realizovať a implementovať Komunikačný plán Programu rozvoja vidieka SR;
- informovať širokú verejnosť prostredníctvom poskytovania informácií;
- plniť funkciu kontaktnej osoby pre verejnosť;
- zabezpečiť efektívne využitie finančných prostriedkov v rámci publicity a informovanosti;
- pripraviť pravidelné správy o výsledkoch činnosti v oblasti publicity a informovanosti;
- zabezpečiť prieskumy o stave informovanosti verejnosti na základe spätnej väzby,
- spolupracovať pri tvorbe reklamnej kampane, aktualizácii webovej stránky, organizácii prednášok, konferencií, seminárov a výstav.

10. VYHODNOTENIE PUBLICITY

Úlohou hodnotenia je zistiť ako bol Program rozvoja vidieka SR prijímaný verejnosťou a či boli naplnené opatrenia ohľadom publicity. Na zistenie potrebných údajov sa budú využívať Dotazníky pre publicity, ktoré sa budú predkladať spolu so žiadosťou o príspevok. Uvedený dotazník bude obsahovať informácie, ktoré MP SR využije pri hodnotení informačných a publikačných aktivít.

11. MONITOROVACÍ VÝBOR

Monitorovací výbor v súlade s čl. 82 nariadenia Rady (ES) 1698/2005 bude podávať správy o postupe vo výkone opatrení informovanosti a publicity. Riadiaci orgán vypracuje záverečnú výročnú správu, ktorá obsahuje aj kapitolu o informovanosti a publicite a túto predkladá na posúdenie Monitorovaciemu výboru. Táto kapitola bude obsahovať mieru efektívneho vynaloženia finančných prostriedkov, ako aj úspešnosť jednotlivých komunikačných nástrojov v rámci Komunikačného plánu.

12. HODNOTIACE KRITÉRIÁ V OBLASTI INFORMOVANOSTI A PUBLICITY

Ministerstvo pôdohospodárstva ako Riadiaci orgán poskytne Monitorovaciemu výboru komisie informácie o kvalite a efektívnosti miery publicity a informovanosti podporenú dôkazom o pomoci so vstupnou požiadavkou Výročnej správy o implementácii nasledovne:

- počet inzerátov a PR článkov v tlači;
- počet návštevníkov internetovej stránky;
- počet informačných tabúl pri spolufinancovaných projektoch;
- počet vydaných, rozdistribuovaných a vyžiadaných informačných materiálov (manuály, publikácie, brožúry, letáky a pod.);

- počet uskutočnených seminárov, konferencií a ich úroveň, hodnotená na základe spätnej väzby (formuláre rozdane pre účastníkov podujatí);
- počet vyrobených a rozdistribuovaných propagačných materiálov (perá, bloky a pod.);
- počet úspešných projektov;
- dotazníky pre informovanie a publicitu.

13. INDIKATÍVNY ROZPOČET

Celkový rozpočet na publicitu a informovanie o Programe rozvoja vidieka SR je tvorený z rozpočtu technickej pomoci pre Program rozvoja vidieka SR 2007 – 2013 v celkovej sume 100 miliónov slovenských korún. Komunikačný plán bude realizovaný prostredníctvom víťaza výberového konania a všetky náležitosti Komunikačného plánu budú súčasťou zmluvy.

PRÍLOHA II

PRÍPADY VYŠŠEJ MOCI

(v súlade s článkom 47 nariadenia Komisie (ES) č.1974/2006)

Za zásahy vyššej moci pre potreby tohto programu sú považované nasledovné skutočnosti:

- a) úmrtie užívateľa;
- b) dlhodobá odborná nespôsobilosť užívateľa;
- c) vyvlastnenie veľkej časti podniku, ktoré sa nemohlo predpokladať v deň prijatia záväzku;
- d) ťažká živelná pohroma, ktorá vážne postihuje pôdu podniku;
- e) neočakávané zničenie budov podniku vyhradených pre hospodárske zvieratá;
- f) epizootické ochorenie postihujúce všetky hospodárske zvieratá poľnohospodára alebo jeho časť;

Prípady zásahu vyššej moci alebo mimoriadnych okolností oznámi užívateľ alebo ním poverená osoba príslušnému orgánu spolu s príslušnými dôkazmi, ktoré vyžaduje tento orgán, a to do 10 pracovných dní od dátumu, ku ktorému užívateľ alebo ním poverená osoba sú schopné tak urobiť.

PRÍLOHY K OSI 2

Príloha 1: Výpočet kompenzačných platieb za hospodárenie v LFA	1
Príloha 2a: Dobré poľnohospodárske a environmentálne podmienky (GAEC).....	5
Príloha 2b: Záonné požiadavky na riadenie (SMR)	7
Príloha 2c: Minimálne požiadavky pre používanie hnojív a prípravkov na ochranu rastlín.....	9
Príloha 3a: Natura 2000 – CHVU (79/409/EHS) na poľnohospodárskej pôde.....	12
Príloha 3b: Natura 2000 – UEV(92/43/EHS) na poľnohospodárskej pôde.....	13
Príloha 3c: Natura 2000 – CHVU (79/409/EHS) na lesnej pôde.....	21
Príloha 3d: Natura 2000 – UEV(92/43/EHS) na lesnej pôde.....	22
Príloha 3e: Výpočty platieb Natura 2000.....	30
Príloha 4: Výpočet platieb pre agroenvironmentálne opatrenia.....	32
Príloha 5: Integrovaná produkcia.....	53
Príloha 6: Výpočty platieb pre životné podmienky zvierat.....	58
Príloha 7: Prepočítavacie koeficienty VDJ.....	62
Príloha 8: Výpočty platieb za zalesnenie.....	63
Príloha 9: Výpočty platieb pre lesnícko-environmentálne opatrenia.....	64
Príloha 10: Priemerná spotreba dusíkatých hnojív v SR (2003-2005).....	67
Príloha 11a: Územná ochrana – poľnohospodárska pôda.....	68
Príloha 11b: Územná ochrana – lesná pôda.....	70
Príloha 12: Záznamy z rokovaní.....	72

PRÍLOHA 1:**VÝPOČET KOMPENZÁČNÝCH PLATIEB ZA HOSPODÁRENIE
V ZNEVÝHODNENÝCH OBLASTIACH – OPATRENIE 5.3.2.1.1**

Základom pre výpočet vyrovnávacích príspevkov boli výsledky z FADN (Trvalý výberový súbor pre zisťovanie vlastných nákladov za SR) PRV SR 2004-2006, ktoré boli aktualizované o :

- deflátor HDP (metóda ESNÚ 95, podľa štvrtročných národných účtov)
- kompenzáciu príspevkov (ako rozdiel medzi HPH a nákladmi faktorov).

Hrubá pridaná hodnota je vypočítaná ako tržba mínus variabilné náklady. Variabilné náklady tvoria náklady za: osivá, hnojivá, krmivá, chemické ochranné prostriedky a liečivá.

Tržba = predané množstvo * realizačná cena

HORSKÉ OBLASTIRozdiel HPH z priemeru SR:

Z hrubej pridanej hodnoty (priemer rokov 2001,2002) za SR je odpočítaná hrubá pridaná hodnota (priemer rokov 2001,2002) za HO.

Hrubá pridaná hodnota za SR: 7 126 Sk/ha

Hrubá pridaná hodnota za HO: 2 043 Sk/ha

$$(1) \text{ Rozdiel HPH z priemeru SR: } 7\,126 - 2\,043 = 5\,083$$

Úspora nákladov: rozdiel nákladov faktorov z priemeru SR:

Súčet vybraných nákladov za SR (priemer rokov 2001,2002): osobné náklady, odpisy HIM, nájomné za pôdu

Súčet vybraných nákladov za HO (priemer rokov 2001,2002): osobné náklady, odpisy HIM, nájomné za pôdu.

	SR	HO
Osobné náklady	2 565	2 284
Odpisy HIM	808	674
<u>Nájomné za pôdu</u>	<u>183</u>	<u>15</u>
Vybrané náklady spolu	3 556	2 973

Osobné náklady tvoria: priame mzdové náklady a odmeny, sociálne náklady

$$(2) \text{ Rozdiel vybraných nákladov : } 3\,556 - 2\,973 = 583$$

Základ kompenzácie: rozdiel medzi HPH a nákladmi faktorov:

$$(1) - (2) = 5\,083 - 583 = 4\,500$$

*Základ kompenzácie zvýšený o deflátor HDP (2001=100) podľa metódy ESNÚ 95

$$4\,500 \times 122,08/100 = 5\,494 \text{ Sk/ha}$$

OSTATNÉ ZNEVÝHODNENÉ OBLASTIRozdiel HPH z priemeru SR:

Z hrubej pridanej hodnoty (priemer rokov 2001,2002) za SR je odpočítaná hrubá pridaná hodnota (priemer rokov 2001,2002) za OZO.

Hrubá pridaná hodnota za SR: 7 126 Sk/ha

Hrubá pridaná hodnota za OZO: 4 091 Sk/ha

$$(1) \text{ Rozdiel HPH z priemeru SR: } 7\,126 - 4\,091 = 3\,035$$

Úspora nákladov: rozdiel nákladov faktorov z priemeru SR:

Súčet vybraných nákladov za SR (priemer rokov 2001,2002): osobné náklady, odpisy HIM, nájomné za pôdu

Súčet vybraných nákladov za OZO (priemer rokov 2001,2002): osobné náklady, odpisy HIM, nájomné za pôdu.

	SR	OZO
Osobné náklady	2 565	2 099
Odpisy HIM	808	593
Nájomné za pôdu	183	55
Vybrané náklady spolu	3 556	2 747

Osobné náklady tvoria: priame mzdové náklady a odmeny, sociálne náklady

(2) Rozdiel vybraných nákladov : $3\,556 - 2\,747 = 809$

Základ kompenzácie: rozdiel medzi HPH a nákladmi faktorov:

(1)– (2) = $3\,035 - 809 = 2\,226$

*Základ kompenzácie zvýšený o deflátor HDP (2001=100) podľa metódy ESNÚ 95

$2\,226 \times 122,08/100 = 2\,718$ Sk/ha

OBLASTI SO ŠPECIFICKÝMI ZNEVÝHODAMIRozdiel HPH z priemeru SR:

Z hrubej pridanej hodnoty (priemer rokov 2001,2002) za SR je odpočítaná hrubá pridaná hodnota (priemer rokov 2001,2002) za ŠZO.

Hrubá pridaná hodnota za SR: 7 126 Sk/ha

Hrubá pridaná hodnota za ŠZO: 4 683 Sk/ha

(1) Rozdiel HPH z priemeru SR: $7\,126 - 4\,683 = 2\,443$

Úspora nákladov: rozdiel nákladov faktorov z priemeru SR:

Súčet vybraných nákladov za SR (priemer rokov 2001,2002): osobné náklady, odpisy HIM, nájomné za pôdu

Súčet vybraných nákladov za ŠZO (priemer rokov 2001,2002):osobné náklady, odpisy HIM, nájomné za pôdu.

	SR	ŠZO
Osobné náklady	2 565	1 996
Odpisy HIM	808	701
Nájomné za pôdu	183	77
Vybrané náklady spolu	3 556	2 774

Osobné náklady tvoria: priame mzdové náklady a odmeny, sociálne náklady

(2) Rozdiel vybraných nákladov : $3\,556 - 2\,774 = 782$

Základ kompenzácie: rozdiel medzi HPH a nákladmi faktorov:

(1)– (2) = $2\,443 - 782 = 1\,661$

*Základ kompenzácie zvýšený o deflátor HDP (2001=100) podľa metódy ESNÚ 95

$1\,661 \times 122,08/100 = 2\,028$ Sk/ha

SKRATKY

ZO – Znevýhodnené oblasti

HO – Horské oblasti

OZO – Ostatné znevýhodnené oblasti

SZO – Špecificky znevýhodnené oblasti

HPH – Hrubá pridaná hodnota

HIM – Hmotný investičný majetok

** bežné ceny roku 2001, 2002

VÝPOČET KOMPENZAČNÝCH PRÍSPEVKOV PRE JEDNOTLIVÉ SUBKATEGÓRIE LFA

Podkladom pre výpočet kompenzácie za hospodárenie v LFA boli ekonomické výsledky hospodárskych subjektov za roky 2001, 2002 z FADN. V predchádzajúcej časti je uvedený spôsob výpočtu a výška priemernej kompenzácie pre kategóriu horských oblastí (H), ostatných znevýhodnených oblastí (O) a oblastí so špecifickými nevýhodami (S).

Keďže dáta z FADN neumožňujú objektívne vypočítať príspevky 18 subkategórii (pre nedostatok respondentov) diferenciacia bola vykonaná na základe výnosovosti poľnohospodárskej pôdy.

Výpočet vyrovnávacích príspevkov v subkategóriách LFA vychádza z porovnania výnosovosti pre každú kategóriu (H, O, S) a subkategóriu (H1-H4, O1 – O4, S1 – S6) a priemernej kompenzácie pre kategórie H, O, S. Priemerná výnosovosť a priemerná kompenzácia v kategóriách (H, O, S) predstavuje 100%. Výnosovosť jednotlivých subkategórii (H1-H4, O1 – O4, S1 – S6) sa porovnávala s výnosovosťou kategórii (H, O, S). Percentuálna zmena výnosovosti subkategórie oproti výnosovosti kategórie predstavuje percentuálnu zmenu vyrovnávacieho príspevku subkategórie oproti priemernej kompenzácii (H, O, S), pričom táto je opačná. To znamená, že ak je výnosovosť subkategórie zvýšená oproti kategórii, vyrovnávací príspevok je znížený a naopak.

Na príklade výpočtu kompenzácií v horských oblastiach (H) je možné vysvetliť systém väzieb medzi kritériom výnosovosť pôdy v bodoch a percentom kompenzácie v subkategóriách.

Pre kategóriu (H) a subkategóriu (H1-H4) bola vypočítaná priemerná výnosovosť pôdy. Úroveň výnosovosti pôdy sa porovnávala medzi kategóriou (H) a subkategóriami (H1-H4).

Pre každú subkategóriu bol vypočítaný percentuálny podiel z priemernej kompenzácie kategórie (napr. v H1 podiel výnosovosti pôdy na H je $90\% = 10,12b./11,37b.$).

Zníženie percenta výnosovosti pôdy v subkategórii oproti základnej kategórii znamená zhoršenie podmienok pre hospodárenie. Preto percento kompenzácie je vyššie ako 100% (t.j. v H1 je kompenzácia $(100 - 90\%) = 10\%$, $10 + 100 = 110\%$) a vyrovnávací príspevok na ha je vyšší ako priemerná úroveň kompenzácie v horských oblastiach ($110\% * 4\,083 \text{ Sk/ha} = 4\,491 \text{ Sk/ha}$). Ak je percento výnosovosti pôdy subkategórie vyššie (H3, H4) oproti základnej kategórii (H), v takom prípade je úroveň vyrovnávacích príspevkov adekvátne znížená.

	H	H1	H2	H3	H4
Priemerná výnosovosť v bodoch	11,23	10,12	11,35	12,41	14,16
% výnosovosti horských oblastí	100%	$10,12/11,23 = 90\%$	$11,35/11,23 = 101 \approx 100\%$	$12,41/11,23 = 110\%$	$14,16/11,23 = 126 \approx 125\%$
% kompenzácie	100%	$(100-90)=10$ $10+100=$ 110%	$(100-100)=0$ $0+100=$ 100%	$(100-110)=-10$ $-10+100=$ 90%	$(100-125)=-25$ $-25+100=$ 75%
Kompenzácia Sk/ha	4 083	$4\,083 * 110\% =$ 4 491	$4\,083 * 100\% =$ 4 083	$4\,083 * 90\% =$ 3 675	$4\,083 * 75\% =$ 3 062

Analogickým spôsobom boli vypočítané kompenzácie v ostatných znevýhodnených oblastiach, kde základom pre výpočet vyrovnávacích príspevkov bola priemerná výnosovosť pôdy O (24,09 bodov) a priemerná kompenzácia v O 2 019 Sk/ha.

V oblastiach so špecifickými nevýhodami bola priemerná výnosovosť 28,45 bodov a priemerná kompenzácia 1 507 Sk/ha.

V subkategóriách O1/3, O4/1, O4/2, O4/3 a S5 je základné kritérium výnosovosť menšia ako 27 bodov, ale výška vyrovnávacích príspevkov je rôzna.

Zdôvodnenie:

Do O1/3 sú zaradené obce, ktorých výnosovosť je od 22 do 27 bodov a ich priemerná výnosovosť je 24,55 b. t.j. 102% priem. výnosovosti ostatných znevýhodnených oblastí (O). Výška vyrovnávacieho príspevku je 100% priemernej kompenzácie – 2 019 Sk/ha.

Do O4/1 sú zaradené obce Banskobystrického kraja, ktoré nie sú zaradené do predchádzajúcich subkategórií H a O. Okresy, v ktorých sa nachádzajú tieto obce nespĺňajú demografické kritériá, ale sú splnené na úrovni kraja. Ich výnosovosť je však veľmi nízka (18,68 b.). Priemerná výnosovosť v O4/1 je 77,56% O. Od tohto sa odvíja aj úroveň vyrovnávacích príspevkov – 2 422 Sk/ha (120% priemernej kompenzácie v O).

Do O4/2 sú zaradené obce niektorých okresov Prešovského kraja. Ani tu neboli splnené demografické kritériá na úrovni okresov, preto sme zlúčili niekoľko susediacich okresov spolu. V obciach, ktoré spadajú do tejto subkategórie sú pôdy málo kvalitné, ktorých priemerná výnosovosť je 17,32b., čo je 71,89% priemeru kategórie O. Vyrovnávací príspevok je zvýšený o 30% oproti priemernej kompenzácii na 2 624 Sk/ha.

Do O4/3 sú zaradené obce okresu Košice-okolie. V tejto subkategórii bolo splnené kritérium výnosovosti iba na úrovni okresu. Preto tu je výnosovosť oproti ostatným subkategóriám O1/3, O4/1 a O4/2 najvyššia (24,66 bodov t.j. 102,4% priemeru O). Výška vyrovnávacieho príspevku (1 897 Sk/ha) je na úrovni 95% priemernej kompenzácie O.

Do S5 sú zaradené obce, ktorých výnosovosť je od 6 bodov do 27 bodov. Priemerná výnosovosť obcí v tejto subkategórii je 20,48 bodov, čo je 71,8% priemernej výnosovosti oblastí so špecifickými nevýhodami. Výška vyrovnávacieho príspevku je zvýšená o 30% oproti základu kompenzácie v S (1 507 Sk/ha) a predstavuje 1 959 Sk/ha.

Rozdiel O1/3 (s výnosovosťou 22 – 27 b.) a S6 (s výnosovosťou 6 – 27 b.) nevyplýva len z rôznej úrovni výnosovosti O1/3 (24,55 b.) a S6 (20,48 b.), ale aj z rôznej priemernej výnosovosti O (24,1b.) a S (28,45b.) a tiež z rozdielneho základu kompenzácie O (2 019 Sk/ha) a S (1 507 Sk/ha).

METODIKA STANOVENIA HOMOGENIZÁCIE ÚZEMIA V LFA

Horské oblasti čl. 50,odst.2a, 2b

Do horských oblastí boli zaradené aj také obce, ktoré jednoznačne nespĺňajú navrhované kritériá. Takéto obce sa nachádzajú vo vnútri horských oblastí alebo bezprostredne na ich okraji. Počet homogenizovaných obcí je 25 s výmerou 7 278 ha.

Ostatné znevýhodnené oblasti

Homogenizácia ostatných znevýhodnených oblastí bola uskutočnená na okresnej resp. krajskej úrovni v takých prípadoch, keď boli splnené podmienky všetkých troch kritérií súčasne:

- výnosovosť <80% národného priemeru
- hustota obyvateľstva < 72 obyv./km²
- podiel poľnohospodárskych pracovníkov na ekonomicky aktívnych >12%.

Homogenizácia ostatných znevýhodnených oblastí v O4/1 sa týka Banskobystrického kraja s počtom obcí 137 a výmerou 83 506 ha, v O4/2 sa týka okresov Bardejov, Humenné, Medzilaborce, Snina, Stropkov, Svidník, Vranov nad Topľou s počtom obcí 200 a výmerou 78 313 ha, v O4/3 sa týka okresu Košice-okolie s počtom obcí 10 a výmerou 4 542 ha.

V prípadoch použitia kritéria TTP resp. obilniny homogenizácia nebola uskutočnená.

PRÍLOHA 2a:

**DOBRE POĽNOHOSPODÁRSKE A ENVIRONMENTÁLNE PODMIENKY (GAEC)
AKO SÚČASŤ KRÍŽOVÉHO PLNENIA (CROSS COMPLIANCE)**

Oblasť	Podmienky	Plnenie													
Pôdna erózia Ochrániť pôdu pomocou vhodných opatrení.	Minimálne krytie pôdy	V termíne od 15.10. do 1.3. na dieloch pôdnych blokov s priemernou svahovitosťou nad 12° zabezpečiť min.40%-né vegetačné pokrytie výmery ornej pôdy oziminou alebo viacročnou krmovinou alebo mediplodinou alebo strniskom.													
	Minimálna správa pôdy odrážajúce špecifické miestne podmienky	Zabrániť vhodnými opatreniami na ornej pôde tvorbe ryhovej erózie s eróznou ryhou nad 20 cm.													
	Zadržovacie terasy	Zákaz likvidovania existujúcich terás vinohradov.													
Organické zložky pôdy Zachovať úroveň organických zložiek pôdy pomocou vhodných praktík.	Prípadné štandardné striedanie plodín	Nepestovať na tej istej ploche 2 po sebe idúce roky tú istú okopaninu.													
	Správa polí so strniskom	Vypaľovať strniská a páliť rastlinné zvyšky po zbere úrody z obilnín, strukovín a olejnín je zakázané.													
Štruktúra pôdy Zachovať štruktúru pôdy pomocou vhodných opatrení.	Používanie vhodných strojov	Nevstupovať na poľnohospodársku pôdu v čase, keď môže dôjsť k jej zhutňovaniu a rozbahneniu.													
Minimálna miera údržby Zabezpečiť minimálnu úroveň údržby a zabrániť zhoršeniu stanovišť.	Minimálna miera intenzity chovu a/alebo vhodné režimy	Dodržiavať minimálne zaťaženie 0,2 VDJ polygastrických zvierat na hektár trvalých trávnych porastov (TTP) alebo obhospodarovať deklarované plochy TTP bez použitia mulčovania. Minimálne zaťaženie sa v každom ďalšom roku nasledujúcom po roku 2007 zvýši o 0,05 VDJ/ha. Udržiavať všetky plochy trávnych porastov podľa nadmorskej výšky kosením alebo spásaním podľa sledovaného obdobia.													
		<table border="1"> <thead> <tr> <th>Nadmorská výška (m.n.m)</th> <th>1. kosba alebo 1.mulčovanie* do:</th> <th>1.pasienkový cyklus do</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>0 – 400</td> <td>15.6.</td> <td>15.5.</td> </tr> <tr> <td>401 – 600</td> <td>1.7.</td> <td>25.5.</td> </tr> <tr> <td>601 – 800</td> <td>15.7.</td> <td>10.6.</td> </tr> <tr> <td>nad 800</td> <td>25.7.</td> <td>20.6.</td> </tr> </tbody> </table> <p>*pri splnení podmienky minimálneho zaťaženia</p> <p>Najneskôr do 14 dní po vykonaní kosby na lúkach odstrániť pokosenú hmotu; to neplatí, ak sa uplatňuje podmienka uvedená v oblasti štruktúra pôdy.</p>	Nadmorská výška (m.n.m)	1. kosba alebo 1.mulčovanie* do:	1.pasienkový cyklus do	0 – 400	15.6.	15.5.	401 – 600	1.7.	25.5.	601 – 800	15.7.	10.6.	nad 800
Nadmorská výška (m.n.m)	1. kosba alebo 1.mulčovanie* do:	1.pasienkový cyklus do													
0 – 400	15.6.	15.5.													
401 – 600	1.7.	25.5.													
601 – 800	15.7.	10.6.													
nad 800	25.7.	20.6.													

	Ochrániť stále pasienky	Vylúčiť zmenu trvalých trávnych porastov na ornú pôdu s výnimkou vydanou podľa osobitného predpisu **.
	Zachovať krajinné prvky	Nerušiť krajinné prvky ako sú stromoradia, vetrolamy a solitéry.
	Zabrániť prenikaniu nežiadúcej vegetácie na poľnohospodársku pôdu	Odstraňovať samonálety drevín, krovín, invázne druhy rastlín a húževnaté buriny zostávajúce ako nedopasky. Trvale udržiavať plochy ornej pôdy nevyužívanej na produkciu plodín spôsobom, ktorý zabráni vysemeneniu burín.

** § 9 zákona č.220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy

PRÍLOHA 2b:**ZÁKONNÉ POŽIADAVKY NA RIADENIE (SMR)
AKO SÚČASŤ KRÍŽOVÉHO PLNENIA (CROSS COMPLIANCE)***Životné prostredie*

1.	Smernica Rady 79/409/EHS z 2.4.1979 na ochranu voľne žijúcich vtákov (Ú.V. ES L 103, 25.4.1979, s. 1)	Čl. 3, 4(1), (2), (4), 5, 7 a 8
2.	Smernica Rady 80/68/EHS zo 17. decembra 1979 o ochrane podzemných vôd pred znečistením niektorými nebezpečnými látkami (Ú.V. ES L 20,26.1.1980, s. 43)	Čl. 4 a 5
3.	Smernica Rady 86/278/EHS z 12. júna 1986 o ochrane životného prostredia a najmä pôdy pri použití splaškových kalov v poľnohospodárstve (Ú.V. ES L 181, 4.7.1986, s. 6)	Čl. 3
4.	Smernica Rady 91/676/EHS z 12. decembra 1991 o ochrane vôd pred znečistením dusičnanmi z poľnohospodárskych zdrojov (Ú.V. ES L 375,31.12.1991, s. 1)	Čl. 4 a 5
5.	Smernica Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín (Ú.V. ES L 206, 22.7.1992, s. 7)	Čl. 6, 13, 15, a 22(b)

*Zdravie ľudí a zvierat**Identifikácia a registrácia zvierat*

6.	Smernica Rady 92/102/EHS z 27. novembra 1992 o identifikácii a registrácii zvierat (Ú.V. ES L 355, 5.12.1992, s. 32)	Čl. 3, 4 a 5
7.	Nariadenie Komisie (ES) č. 2629/97 z 29. decembra 1997, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá vykonávania nariadenia rady (ES) č. 820/97, pokiaľ ide o ušné značky, registre zvierat a pasy zvierat v rámci systému identifikácie a registrácie hovädzieho dobytku (Ú.V. ES L 354, 30.12.1997, s. 19)	Čl. 6 a 8
8.	Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1760/2000 zo 17. júla 2000, ktorým sa zriaďuje systém identifikácie a registrácie hovädzieho dobytku, o označovaní hovädzieho mäsa a výrobkov z hovädzieho mäsa, a ktorým sa zrušuje nariadenie rady (ES) č. 820/97 (Ú.V. ES L 204, 11.8.2000, s. 1)	Čl. 4 a 7
8.a	Nariadenie Rady (ES) č.21/2004 zo 17.decembra, ktorým sa ustanovuje systém identifikácie a registrácie oviec a kôz a mení a dopĺňa nariadenie (ES) č.1782/2003 a smernice 92/102/EHS (Ú.V. ES L 5, 9.1.2004, s.8)	Čl. 3, 4 a 5

Zdravie ľudí, zvierat a rastlín

9.	Smernica Rady 91/414/EHS z 15. júla 1991 týkajúca sa uvádzania prípravkov na ochranu rastlín na trh (Ú.V. ES L 230, 19.8.1991, s. 1)	Čl. 3
10.	Smernica Rady 96/22/ES z 29. apríla 1996, ktorá sa týka zákazu používania určitých látok s hormonálnym alebo tyrostatickým účinkom a beta-agonistov pri chove dobytku a ktorou sa zrušujú smernice 81/602/EHS, 88/146/EHS a 88/299/EHS (Ú.V. ES L 125, 23.5.1996, s. 3)	Čl. 3, 4, 5 a 7

11.	Nariadenie (ES) č. 178/2002 Európskeho parlamentu a Rady z 28. januára 2002, ktoré ustanovuje všeobecné zásady a požiadavky zákona o potravinách, zriaďuje Európsky úrad pre bezpečnosť potravín a ktoré ustanovuje postupy v záležitostiach bezpečnosti potravín (Ú.V. ES L 31, 1.2.2002, s. 1)	Čl. 14, 15, 17(1), 18, 19 a 20
12.	Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 999/2001 z 22. mája 2001, ktorým sa stanovujú pravidlá prevencie, kontroly a eradikácie niektorých prenosných spongiformných encefalopatií (Ú.V. ES L 147, 31.5.2001, s. 1)	Čl. 7, 11, 12, 13 a 15

Hlásenie chorôb

13.	Smernica Rady 85/511/EHS z 18. novembra 1985, ktorou sa zavádzajú opatrenia spoločenstva na kontrolu slintačky a krívačky (Ú.V. ES L 315, 26.11.1985, s. 11)	Čl. 3
14.	Smernica Rady 92/119/EHS zo 17. decembra 1992, ktorou sa zavádzajú všeobecné opatrenia spoločenstva na kontrolu určitých chorôb zvierat a osobitné opatrenia týkajúce sa vezikulárnej choroby ošipaných (Ú.V. ES L 62, 15.3.1993, s. 69)	Čl. 3
15.	Smernica Rady 2000/75/ES z 20. novembra 2000 o osobitných opatreniach na kontrolu a eradikáciu zhubnej katarálnej horúčky oviec (bluetongue) (Ú.V. ES L 327, 22.12.2000, s. 74)	Čl. 3

Welfare zvierat

16.	Smernica Rady 91/629/EHS z 19. novembra 1991, ktorou sa stanovujú minimálne normy na ochranu teliat (Ú.V. ES L 340, 11.12.1991, s. 28)	Čl. 3 a 4
17.	Smernica Rady 91/630/EHS z 19. novembra 1991, ktorou sa stanovujú minimálne normy pre ochranu ošipaných (Ú.V. ES L 340, 11.12.1991, s. 33)	Čl. 3 a 4(1)
18.	Smernica Rady 98/58/ES z 20. júla 1998 týkajúca sa ochrany zvierat chovaných na hospodárske účely (Ú.V. ES L 221, 8.8.1998, s. 23)	Čl. 4

PRÍLOHA 2c:**MINIMÁLNE POŽIADAVKY PRE POUŽÍVANIE HNOJÍV
A PRÍPRAVKOV NA OCHRANU RASTLÍN**

Pre Agroenvironmentálne platby platí podmienka dodržiavania minimálnych požiadaviek:

Pre oblasť hnojív – § 10 zákona NR SR č.136/2000 o hnojivách v znení zákona NR SR č.555/2004:

§10 – Používanie hnojív

- (1) Podnikatelia v pôdohospodárstve sú povinní používať hnojivá a hospodárske hnojivá v množstve a spôsobom, ktoré zabezpečujú potrebnú výživu rastlín a trvale udržateľnú pôdnu úrodnosť.
- (2) Do hospodárskych hnojív sa nesmú vnášať rizikové prvky a rizikové látky, ktoré by mohli narušiť vývoj pestovaných rastlín alebo ohroziť potravinový reťazec, alebo znečistiť pôdu.
- (3) Hnojivá sa nesmú používať na poľnohospodárskej pôde, ak
 - a) osobitný predpis (*zákon č.543/2002 o ochrane prírody a krajiny, zákon č.220/2004 o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy, zákon č.364/2004 o vodách*) zakazuje alebo obmedzuje použitie hnojív,
 - b) je pôda zamokrená, pokrytá vrstvou snehu nad päť centimetrov alebo zamrznutá do hĺbky 8 centimetrov a viac,
 - c) spôsob ich použitia ohrozuje životné prostredie okolia hnojeného pozemku.
- (4) Lesné pozemky sa nesmú hnojiť ak to zakazuje alebo vymedzuje osobitný predpis (*zákon č.543/2002 o ochrane prírody a krajiny, zákon č.220/2004 o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy, zákon č.364/2004 o vodách*).
- (5) Podnikatelia v pôdohospodárstve sú povinní viesť trvalú evidenciu o príjme a použití hnojív na poľnohospodárskej pôde alebo na lesných pozemkoch. Na požiadanie kontrolného ústavu sú povinní predložiť evidenciu na preverenie.
- (6) Evidencia podľa odseku 5 sa vedie o množstve, druhu a čase použitia hnojív podľa pozemkov, plodín, dosiahnutých úrod a rokov a uschováva sa najmenej 10 rokov.
- (7) Podnikatelia v pôdohospodárstve sú povinní z podkladov evidencie o použití hnojív, sekundárnych zdrojov živín a dosiahnutých úrodách podľa pozemkov a plodín každoročne spracúvať bilanciu pôdnej organickej hmoty a bilanciu živín. Na požiadanie kontrolného ústavu sú povinní bezodkladne predložiť dokumentáciu na preverenie.
- (8) Podnikatelia v pôdohospodárstve sú na požiadanie povinní každoročne do konca kalendárneho roka poskytnúť kontrolnému ústavu prehľad o spotrebe hnojív z evidencie vedenej podľa odseku 5 v požadovanej štruktúre.

Pre oblasť prípravkov na ochranu rastlín – §§ 3,15,16 zákona NR SR č.193/2005 o rastlinolekárskej starostlivosti:

§ 3 - Všeobecné povinnosti

- (1) Každý je na úseku rastlinolekárskej starostlivosti povinný
 - a) dodržiavať opatrenia podľa osobitných predpisov (*zákon č.543/2002 o ochrane prírody a krajiny, zákon č.272/1994 o ochrane zdravia ľudí*) správnej praxe v ochrane rastlín na predchádzanie zavlečenia a rozširovania škodlivých organizmov, na ich kontrolu, eradikáciu a zamedzenie ich ďalšieho rozširovania tak, aby v dôsledku ich zavlečenia a premnoženia nevznikla škoda iným osobám a aby nedošlo k poškodeniu zdravia ľudí a zvierat, životného prostredia a zdravotného stavu rastlín,
 - b) oznámiť bezodkladne kontrolnému ústavu každý výskyt, rozširovanie alebo podozrenie z výskytu škodlivých organizmov, alebo príznaky napadnutia alebo poškodenia týmito škodlivými organizmami,
 - c) používať len registrované prípravky na ochranu rastlín a iné prípravky podľa návodu uvedeného na etikete podľa § 19 a podľa zásad správnej praxe v ochrane rastlín,
 - d) používať len také mechanizačné prostriedky, ktoré spĺňajú podmienky evidencie podľa § 15 a kontroly podľa § 16,
 - e) dodržiavať pokyny orgánov rastlinolekárskej starostlivosti,
 - f) poskytnúť súčinnosť zamestnancovi kontrolného ústavu (ďalej len „fytoinšpektor“) pri výkone oprávnení podľa § 5.
- (2) Každý, kto v rámci podnikania používa prípravky na ochranu rastlín alebo iné prípravky, je okrem povinností ustanovených v odseku 1 povinný predkladať kontrolnému ústavu k 1. decembru každoročne evidenciu o ich
 - a) nákupe, skladovaní, spotrebe a spôsobe aplikácie,
 - b) spôsobe likvidácie.
- (3) Každý, kto podniká v lesnom hospodárstve, je povinný viesť evidenciu spotreby prípravkov na ochranu rastlín alebo iných prípravkov s uvedením spôsobu aplikácie a predložiť ju Lesníckemu výskumnému ústavu.

§ 15 - Evidencia mechanizačných prostriedkov

- (1) Používať pri podnikateľskej činnosti možno len také mechanizačné prostriedky, ktoré boli zapísané do zoznamu evidovaných typov mechanizačných prostriedkov pre aplikáciu prípravkov na ochranu rastlín a iných prípravkov (ďalej len „zoznam mechanizačných prostriedkov“).
- (2) Zoznam mechanizačných prostriedkov vedie Technický a skúšobný ústav pôdohospodársky SKTC-106 Rovinka (ďalej len „technický ústav“).
- (3) Žiadosť o zapísanie mechanizačného prostriedku do zoznamu mechanizačných prostriedkov predkladá ten, kto mechanizačný prostriedok uvádza na trh.
- (4) Žiadateľ je povinný spolu so žiadosťou o zápis mechanizačného prostriedku do zoznamu mechanizačných prostriedkov predložiť aj dokumenty, ktoré osvedčujú, že mechanizačný prostriedok spĺňa technické a fytosanitárne požiadavky. Podmienkou zápisu do zoznamu mechanizačných prostriedkov je aj predloženie vyhlásenia o zhode vlastností mechanizačného prostriedku s technickými požiadavkami na jeho bezpečnosť podľa osobitného predpisu,19) alebo tej časti technickej dokumentácie, z ktorej je táto skutočnosť zrejma.
- (5) Ak žiadateľ nepredloží dokumenty podľa odseku 4, technický ústav ho vyzve, aby ich predložil v lehote 30 dní. Ak žiadateľ v stanovenej lehote nepredloží potrebné dokumenty, technický ústav nezapíše mechanizačný prostriedok do zoznamu mechanizačných prostriedkov.

- (6) Technický ústav zapíše mechanizačný prostriedok do zoznamu mechanizačných prostriedkov v lehote 60 dní a vydá žiadateľovi potvrdenie o evidencii mechanizačného prostriedku.
- (7) Technický ústav zapíše do zoznamu mechanizačných prostriedkov tiež mechanizačný prostriedok, ktorý bol vyrobený a uvedený na trh v inom členskom štáte.
- (8) Zápisu do zoznamu mechanizačných prostriedkov podľa odseku 1 nepodliehajú mechanizačné prostriedky určené na vedecké, výskumné a výstavné účely.
- (9) Ministerstvo zverejňuje na návrh technického ústavu zoznam mechanizačných prostriedkov najmenej raz ročne vo vestníku ministerstva.

§ 16 - Kontrola mechanizačných prostriedkov

- (1) Mechanizačný prostriedok používaný pri podnikateľskej činnosti musí byť podrobený kontrole v lehote zodpovedajúcej jeho záťaži pri použití, najmenej však raz za dva roky alebo bezodkladne pri poškodení, oprave alebo takej úprave jeho aplikačnej časti, ktorá ovplyvňuje spôsobilosť jeho používania ako mechanizačného prostriedku.
- (2) Kontrolu podľa odseku 1 vykonáva technický ústav.
- (3) Technický ústav môže poveriť výkonom kontroly podľa odseku 1 aj inú fyzickú osobu alebo právnickú osobu, ktorá má potrebné technické vybavenie a vykonáva kontrolu prostredníctvom odborne spôsobilej osoby.
- (4) Za odborne spôsobilú osobu podľa odseku 3 sa považuje ten, kto preukáže, že
 - a) má skončené úplné stredné odborné vzdelanie, ak ide o vedúceho pracovníka,
 - b) je vyučený v odbore opravár poľnohospodárskych strojov alebo v obdobnom všeobecnom strojárskom odbore s odbornou praxou minimálne tri roky, ak ide o pracovníka vykonávajúceho kontrolu mechanizačného prostriedku.
- (5) Ak technický ústav alebo ním poverená osoba podľa odseku 3 na základe výsledkov kontroly zistí, že mechanizačný prostriedok je spôsobilý na správnu aplikáciu prípravkov na ochranu rastlín alebo iných prípravkov, vydá držiteľovi mechanizačného prostriedku osvedčenie o kontrole a kontrolnú nálepku.
- (6) Kontrolám nepodliehajú mechanizačné prostriedky používané na ochranu rastlín a rastlinných produktov určených na osobnú spotrebu a mechanizačné prostriedky uvedené v § 15 ods. 8.

PRÍLOHA 3a: NATURA 2000

ZOZNAM CHRÁNENÝCH VTÁČÍCH ÚZEMÍ NA POĽNOHOSPODÁRSKEJ PÔDE
(SMERNICA 79/409/EHS)

Schválené uznesením vlády SR č. 636/2003

Kód územia	Typ územia	Názov územia	Predpokladaná výmera podľa LPIS (ha)*
SKCHVU001	NaK	Boheľovské rybníky	0,00
SKCHVU002	PaH	Bukovské vrchy	3 632,63
SKCHVU003	PaH	Cerová vrchovina - Porimavie	13 942,30
SKCHVU004	NaK	Dolné Pohronie	178,98
SKCHVU005	NaK	Dolné Považie	28 541,22
SKCHVU006	NaK	Dubnické štrkovisko	0,21
SKCHVU007	NaK	Dunajské luhy	2 087,26
SKCHVU008	PaH	Horná Orava	15 733,00
SKCHVU009	NaK	Košická kotlina	14 322,71
SKCHVU010	NaK	Kráľová	5,77
SKCHVU011	PaH	Laborecká vrchovina	26 093,47
SKCHVU012	NaK	Lehnice	2 286,56
SKCHVU013	PaH	Malá Fatra	9 025,16
SKCHVU014	PaH	Malé Karpaty	3 952,45
SKCHVU015	NaK	Medzibodrožie	22 776,20
SKCHVU016	NaK	Záhorské Pomoravie	15 324,83
SKCHVU017	PaH	Muránska planina - Stolica	1 969,84
SKCHVU018	PaH	Nízke Tatry	8 126,72
SKCHVU019	NaK	Ostrovne lúky	7 922,42
SKCHVU020	NaK	Parížske močiare	86,05
SKCHVU021	NaK	Poiplie	7 009,87
SKCHVU022	PaH	Poľana	9 432,59
SKCHVU023	NaK	Úľanská mokraď	18 336,19
SKCHVU024	NaK	Senianske rybníky	1 818,60
SKCHVU025	PaH	Slanské vrchy	9 861,56
SKCHVU026	NaK	Sĺňava	1,41
SKCHVU027	PaH	Slovenský kras	10 260,44
SKCHVU028	PaH	Strážovské vrchy	7 314,22
SKCHVU029	NaK	Sysľovské polia	1 728,75
SKCHVU030	PaH	Tatry	3 498,51
SKCHVU031	NaK	Tribeč	7 312,65
SKCHVU032	NaK	Trnavské rybníky	0,67
SKCHVU033	PaH	Veľká Fatra	4 401,77
SKCHVU034	NaK	Veľkoblahovské rybníky	1,13
SKCHVU035	PaH	Vihorlatské vrchy	6 630,86
SKCHVU036	PaH	Volovské vrchy	9 780,75
SKCHVU037	NaK	Ondavská rovina	18 655,20
SKCHVU038	NaK	Žitavský luh	141,45
			292 194,37

NaK = nížinné a kotlinové

PaH = podhorské a horské

Typ územia	Počet území	Celková výmera poľnohospodárskej pôdy
Nížinné a kotlinové	22	148 538,13 ha
Podhorské a horské	16	143 656,27 ha

*zdroj výmery plôch: Štátna ochrana prírody Banská Bystrica

PRÍLOHA 3b: NATURA 2000

**ZOZNAM CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ EURÓPSKEHO VÝZNAMU
NA POĽNOHOSPODÁRSKEJ PÔDE
(SMERNICA 92/43/EHS)**

Schválené uznesením vlády SR č.239/2004

Kód územia	Názov územia	Predpokladaná výmera podľa (LPIS) (ha)*	Stupeň ochrany
SKUEV0001	Tri peniažky	2,42	2
SKUEV0002	Lúky pod Ukorovou	7,68	4
SKUEV0003	Rieka Rimava	0,76	4
SKUEV0004	Kopčianske slanisko	8,70	4
SKUEV0005	Drieňová	0,65	2
SKUEV0006	Rieka Latorica	3 044,66	2,4,5
SKUEV0007	Čičarovský les	1,56	2
SKUEV0008	Repiská	0,01	2
SKUEV0009	Koryto	1,42	2
SKUEV0010	Komárňanské slanisko	8,29	4
SKUEV0011	Potok Svetlica	0,33	2
SKUEV0012	Bešiansky polder	0,06	2
SKUEV0013	Stráž	4,65	2
SKUEV0014	Lázky	9,05	2
SKUEV0015	Dolná Bukovina	7,43	2
SKUEV0016	Košariská	44,86	2
SKUEV0017	Pri Orechovom rade	1,59	3
SKUEV0018	Lúka pod cintorínom	3,99	4
SKUEV0019	Tarucka	84,33	2,4
SKUEV0020	Lesík Bisce	<i>netýka sa poľn. pôdy</i>	2
SKUEV0021	Vinište	<i>netýka sa poľn. pôdy</i>	3
SKUEV0023	Tomov štál	<i>netýka sa poľn. pôdy</i>	2
SKUEV0024	Hradná dolina	1,65	3
SKUEV0025	Vihorlat	0,04	2,5
SKUEV0026	Raškovský luh	5,84	4
SKUEV0029	Vysoká	0,03	2
SKUEV0030	Horešské lúky	69,10	2,4
SKUEV0032	Ladmovské vápence	76,24	2,4
SKUEV0034	Lesík pri Borši	0,01	2
SKUEV0035	Čebovská lesostep	20,86	2,5
SKUEV0036	Rieka Litava	150,32	2,5
SKUEV0037	Oborínsky les	<i>netýka sa poľn. pôdy</i>	2
SKUEV0038	Oborínske jamy	<i>netýka sa poľn. pôdy</i>	2
SKUEV0039	Bačkovské poniklece	3,49	2
SKUEV0043	Kamenná	2,26	2
SKUEV0045	Kopa	0,50	2,3,4
SKUEV0046	Javorinka	35,91	2
SKUEV0047	Dobročský prales	<i>netýka sa poľn. pôdy</i>	4,5
SKUEV0048	Dukla	443,84	2,4,5
SKUEV0049	Alúvium Rieky	1,43	2
SKUEV0050	Humenský Sokol	27,28	2,3,4,5
SKUEV0051	Kyjov	0,31	2,5
SKUEV0052	Seleštianska stráň	3,73	2,4
SKUEV0053	Kiarovský močiar	54,38	2,5

SKUEV0054	Cúdeninský močiar	134,02	4
SKUEV0055	Ipeľské hony	0,30	5
SKUEV0056	Habáňovo	2,15	5
SKUEV0057	Rašeliniská Oravskej kotliny	25,33	2,3,4
SKUEV0058	Tlstá	0,01	2,3
SKUEV0059	Jelšie	0,35	5
SKUEV0060	Chraste	13,13	2
SKUEV0061	Demänovská slatina	0,08	2
SKUEV0062	Príboj	0,02	5
SKUEV0063	Ublianka	3,59	2
SKUEV0064	Bratislavské luhy	0,19	2,4
SKUEV0065	Marcelovské piesky	24,28	2,3
SKUEV0066	Kamenínske slaniská	114,14	3
SKUEV0067	Čenkov	11,29	4
SKUEV0068	Jurský Chlm	83,12	3
SKUEV0069	Búčske slanisko	41,63	3
SKUEV0070	Martovská mokrad'	25,62	4
SKUEV0071	Abov	14,25	2
SKUEV0072	Detvice	45,50	2
SKUEV0073	Listové jazero	0,48	3,4
SKUEV0074	Dubník	6,54	4,5
SKUEV0075	Klátovské rameno	11,61	3,4,5
SKUEV0076	Bokrošské slanisko	0,10	3
SKUEV0077	Dunajské trstiny	65,70	2,3,4
SKUEV0078	Mostové	22,52	3,4
SKUEV0079	Horný háj	3,32	2
SKUEV0080	Bačove slaniská	180,38	3
SKUEV0081	Čupák	0,30	2
SKUEV0082	Margitin háj	14,46	2
SKUEV0083	Eliášovský les	<i>netýka sa pol'n. pôdy</i>	2
SKUEV0084	Zátoň	27,82	2
SKUEV0085	Dolný háj	3,83	2,3,5
SKUEV0086	Krivé hrabiny	5,28	2
SKUEV0087	Osminy	8,27	2
SKUEV0088	Síky	32,47	4
SKUEV0089	Martinský les	1,61	2
SKUEV0090	Dunajské luhy	90,75	2,3,4,5
SKUEV0091	Ploská hora	25,81	3
SKUEV0092	Dolnovážske luhy	66,28	2,3,4
SKUEV0093	Bodícky kanál	<i>netýka sa pol'n. pôdy</i>	2
SKUEV0094	Veľký les	0,07	2,3,5
SKUEV0095	Panské lúky	65,69	4
SKUEV0096	Šurianske slaniská	179,98	4
SKUEV0097	Palárikovské lúky	15,65	4
SKUEV0098	Nesvadské piesky	6,15	3
SKUEV0099	Pavelské slanisko	65,47	3
SKUEV0100	Chotínske piesky	<i>netýka sa pol'n. pôdy</i>	3
SKUEV0101	Klokočovské rašeliniská	8,71	2,3,4
SKUEV0102	Čertov	2,07	2,5
SKUEV0103	Čachtické Karpaty	15,93	2,4
SKUEV0104	Homolské Karpaty	121,27	2,4,5
SKUEV0105	Travertíny pri Spišskom Podhradí	123,18	2,3,4,5
SKUEV0106	Muráň	<i>netýka sa pol'n. pôdy</i>	5

SKUEV0107	Stráne pri Spišskom Podhradí	43,92	3
SKUEV0108	Dubiny pri Ordzovanoch	0,43	2
SKUEV0109	Rajtopíky	0,65	2,4,5
SKUEV0110	Dubiny pri Levoči	16,34	2
SKUEV0111	Stráň pri Dravciach	3,25	3
SKUEV0112	Slovenský raj	985,06	2,3,4,5
SKUEV0113	Dlhé lúky	12,12	2
SKUEV0115	Bahno	<i>netýka sa poľn. pôdy</i>	2
SKUEV0116	Pri Jakubovských rybníkoch	49,23	2,3
SKUEV0117	Abrod	121,26	2,4
SKUEV0119	Široké	168,88	2
SKUEV0120	Jasenácke	<i>netýka sa poľn. pôdy</i>	2
SKUEV0121	Marhecké rybníky	<i>netýka sa poľn. pôdy</i>	2
SKUEV0122	Šipoltovo	14,69	2
SKUEV0123	Dúbrava pri Felde	<i>netýka sa poľn. pôdy</i>	2
SKUEV0124	Bogdalický vrch	0,91	4
SKUEV0125	Gajarské alúvium Moravy	574,05	2
SKUEV0126	Vinodolský háj	0,27	3
SKUEV0127	Temešská skala	40,10	2,3,5
SKUEV0128	Rokoš	75,17	2,3,4,5
SKUEV0129	Cerovina	2,47	2
SKUEV0130	Zoborské vrchy	68,47	2,3,4,5
SKUEV0131	Gýmeš	<i>netýka sa poľn. pôdy</i>	2
SKUEV0132	Kostolianske lúky	2,39	3
SKUEV0133	Hôrky	<i>netýka sa poľn. pôdy</i>	2,3,4
SKUEV0134	Kulháň	2,23	2,3,4
SKUEV0135	Bočina	1,27	2,3
SKUEV0136	Dolné lazy	2,87	2
SKUEV0137	Záhrada	4,29	2
SKUEV0138	Livinská jelšina	<i>netýka sa poľn. pôdy</i>	2
SKUEV0139	Dolina Gánovského potoka	16,14	4
SKUEV0140	Spišskoteplické slatiny	25,45	4
SKUEV0141	Rieka Belá	33,36	2
SKUEV0142	Hybica	0,10	4
SKUEV0143	Biely Váh	6,61	4
SKUEV0144	Belianske lúky	69,99	2,4
SKUEV0145	Medzi bormi	<i>netýka sa poľn. pôdy</i>	4
SKUEV0146	Blatá	49,56	2,4
SKUEV0147	Žarnovica	0,15	2,4
SKUEV0148	Rieka Vlára	25,60	2
SKUEV0149	Mackov bok	1,49	4
SKUEV0150	Červený Grúň	<i>netýka sa poľn. pôdy</i>	2,3
SKUEV0151	Vrchovisko pri Pohorelskej Maši	2,33	4
SKUEV0152	Sliačske travertíny	1,29	4
SKUEV0153	Horné lazy	2,00	2,4
SKUEV0154	Suchá dolina	2,29	2
SKUEV0155	Alúvium Starej Nitry	308,90	2,4
SKUEV0156	Konopiská	1,96	4
SKUEV0157	Starý vrch	5,47	3
SKUEV0158	Modrý vrch	11,83	2,3
SKUEV0159	Alúvium Žitavy	1,68	3,4
SKUEV0160	Karáb	15,75	2,3
SKUEV0161	Alúvium Moravy pri Suchohrade	2,52	2

SKUEV0162	Grgás	1,34	2
SKUEV0163	Rudava	264,59	2,4
SKUEV0164	Revúca	1,38	3,4
SKUEV0165	Kútsky les	17,80	2
SKUEV0166	Ciglát	59,55	2
SKUEV0167	Bezodné	<i>netýka sa poľn. pôdy</i>	3,4,5
SKUEV0168	Horný les	64,14	2,4,5
SKUEV0169	Orlovské vršky	<i>netýka sa poľn. pôdy</i>	2,3
SKUEV0170	Mešterova lúka	2,85	2,3
SKUEV0171	Zelienka	2,05	2,4,5
SKUEV0172	Bežnisko	374,04	2
SKUEV0173	Kotlina	8,63	2
SKUEV0174	Lindava	0,79	2,5
SKUEV0175	Sedliská	5,47	2,4
SKUEV0176	Dvorčiansky les	1,44	3
SKUEV0177	Šmolzie	1,33	3,4
SKUEV0178	V studienkach	17,17	2
SKUEV0179	Červený rybník	23,25	2,3,4,5
SKUEV0180	Ludinský háj	0,65	2
SKUEV0182	Čičovské luhy	133,45	2,3,4
SKUEV0183	Veľkolélsky ostrov	56,55	2,5
SKUEV0184	Burda	47,80	2,3,4,5
SKUEV0185	Pramene Hruštinky	51,33	3,4
SKUEV0186	Mláčik	10,74	2,3,5
SKUEV0187	Rašeliniská Oravských Beskýd	0,47	3,4,5
SKUEV0188	Pilsko	2,19	5
SKUEV0189	Babia hora	5,39	5
SKUEV0190	Slaná Voda	8,42	2,4
SKUEV0191	Rašeliniská Bielej Oravy	36,86	4
SKUEV0192	Prosečné	158,46	2,3,5
SKUEV0193	Zimníky	26,47	3
SKUEV0194	Hybická tiesňava	344,50	2,3,5
SKUEV0196	Brezové	3,99	4
SKUEV0197	Salatín	244,20	2,3,4,5
SKUEV0198	Zvolen	487,95	2
SKUEV0199	Plavno	0,01	4,5
SKUEV0200	Klenovský Vepor	0,72	4,5
SKUEV0201	Gavurky	98,98	2,4
SKUEV0202	Trešková	0,01	3
SKUEV0203	Stolica	104,91	2
SKUEV0204	Homľa	0,19	2
SKUEV0205	Hubková	63,93	2
SKUEV0206	Humenská	0,94	2,4,5
SKUEV0207	Kamenná baba	15,76	2,3,5
SKUEV0208	Senianske rybníky	0,10	4
SKUEV0209	Morské oko	81,50	2,4,5
SKUEV0210	Stinská	11,59	3,4,5
SKUEV0211	Danova	3,97	2
SKUEV0212	Muteň	<i>netýka sa poľn. pôdy</i>	4
SKUEV0213	Gazarka	0,25	2
SKUEV0216	Sitno	47,75	2,5
SKUEV0217	Ondriašov potok	0,17	2
SKUEV0218	Močiarka	6,86	2

SKUEV0219	Malina	3,11	2
SKUEV0220	Šaštínsky potok	<i>netýka sa poľn. pôdy</i>	2
SKUEV0221	Varínka	6,87	2
SKUEV0222	Jelešňa	26,96	3,4
SKUEV0224	Jereňas	0,29	2
SKUEV0225	Muránska planina	1 639,03	3,4,5
SKUEV0226	Vanišovec	<i>netýka sa poľn. pôdy</i>	2
SKUEV0227	Čiližské močiare	11,70	2
SKUEV0228	Švihrová	0,60	4
SKUEV0229	Beskýd	1 545,90	3,4,5
SKUEV0230	Iľovnica	1,03	2,4
SKUEV0231	Brekovský hradný vrch	11,46	2
SKUEV0232	Rieka Laborec	1,88	3
SKUEV0233	Tok Udavy s prítokom Iľovnice	0,06	3
SKUEV0234	Ulička	15,77	2,5
SKUEV0235	Kanál Stretavka	0,95	2
SKUEV0236	Rieka Bodrog	3,87	2
SKUEV0238	Veľká Fatra	3 151,98	2,3,4,5
SKUEV0239	Kozol	0,31	5
SKUEV0240	Kľak	2,84	5
SKUEV0241	Svrčinník	<i>netýka sa poľn. pôdy</i>	5
SKUEV0243	Rieka Orava	0,33	4
SKUEV0244	Harmanecký Hlboký jarok	<i>netýka sa poľn. pôdy</i>	5
SKUEV0245	Boky	<i>netýka sa poľn. pôdy</i>	5
SKUEV0246	Šupín	<i>netýka sa poľn. pôdy</i>	5
SKUEV0247	Rohy	<i>netýka sa poľn. pôdy</i>	5
SKUEV0248	Močidlíanska skala	54,50	2
SKUEV0249	Hrbatá lúčka	0,67	2
SKUEV0250	Krivoštianka	4,52	2,5
SKUEV0251	Zázrivské lazy	1 613,07	2,4
SKUEV0252	Malá Fatra	1 016,29	2,3,5
SKUEV0253	Rieka Váh	1,03	4
SKUEV0254	Močiar	6,97	2,3,5
SKUEV0255	Šujské rašelinisko	8,51	3,4
SKUEV0256	Strážovské vrchy	3 151,03	2,4,5
SKUEV0257	Poiplie	156,67	2,5
SKUEV0258	Tlstý vrch	184,86	2
SKUEV0259	Stará hora	313,49	2
SKUEV0260	Másiarsky bok	9,60	2,5
SKUEV0261	Dedinská hora	155,18	2,5
SKUEV0262	Čejkovské bralie	9,08	2
SKUEV0263	Hodrušská hornatina	322,31	2,5
SKUEV0264	Klokoč	116,80	2,4,5
SKUEV0265	Suť	761,76	2,5
SKUEV0266	Skalka	1 670,70	2,4
SKUEV0267	Biele hory	229,36	2,4,5
SKUEV0268	Buková	4,00	4
SKUEV0269	Ostrovne lúčky	44,27	2,3,4,5
SKUEV0270	Hrušovská zdrž	<i>netýka sa poľn. pôdy</i>	2
SKUEV0271	Šándorky	1,50	3
SKUEV0272	Vozokánsky luh	<i>netýka sa poľn. pôdy</i>	3,5
SKUEV0273	Vtáčnik	166,21	2,3,4,5
SKUEV0274	Basce	285,93	2,3,4,5

SKUEV0275	Kňaží stôl	128,29	2,3,5
SKUEV0276	Kuchynská hornatina	26,78	2
SKUEV0277	Nad vinicami	<i>netýka sa pol'n. pôdy</i>	4
SKUEV0278	Brezovské Karpaty	9,31	2,5
SKUEV0279	Šúr	47,96	3,4,5
SKUEV0280	Devínska Kobyla	43,05	2,4
SKUEV0281	Tŕstie	2,66	4
SKUEV0282	Tisovský kras	209,48	2,3,4,5
SKUEV0283	Lúky na Besníku	63,62	4
SKUEV0284	Teplické stráne	8,96	2
SKUEV0285	Rieka Muráň s prítokmi	60,35	2
SKUEV0286	Vápence v doline Hornádu	1,29	2,4
SKUEV0287	Galmus	116,97	2,3,4,5
SKUEV0288	Kysucké Beskydy	620,96	2,4,5
SKUEV0289	Chmúra	0,24	2,4
SKUEV0290	Horný tok Hornádu	125,11	2,3
SKUEV0291	Jánsky potok	5,95	2
SKUEV0292	Drieňová hora	0,26	3
SKUEV0293	Kľúčovské rameno	23,06	2,3,5
SKUEV0294	Bagovský vrch	0,01	2
SKUEV0295	Biskupické luhy	41,86	2,3,4
SKUEV0296	Turková	1,39	2,4,5
SKUEV0297	Brezinky	7,70	2
SKUEV0298	Brvnište	1,22	2
SKUEV0299	Baranovo	151,29	2,4
SKUEV0300	Skribňovo	0,18	3
SKUEV0301	Kopec	1,70	2
SKUEV0302	Ďumbierske Nízke Tatry	2 365,81	2,3,4,5
SKUEV0303	Alúvium Hrona	108,03	2,4
SKUEV0304	Oravská vodná nádrž	18,81	3,4
SKUEV0305	Choč	67,26	2,4,5
SKUEV0306	Pod Suchým hrádkom	441,05	2
SKUEV0307	Tatry	956,38	2,3,4,5
SKUEV0308	Machy	<i>netýka sa pol'n. pôdy</i>	2,3,5
SKUEV0309	Rieka Poprad	0,90	2,3,4
SKUEV0310	Kráľovohoľské Nízke Tatry	1 618,50	2,3,5
SKUEV0311	Kačenky	42,04	2
SKUEV0312	Devínske alúvium Moravy	96,91	3
SKUEV0313	Devínske jazero	830,77	2,3,5
SKUEV0314	Rieka Morava	4,74	2
SKUEV0315	Skalické alúvium Moravy	7,02	2,4,5
SKUEV0316	Šranecké piesky	<i>netýka sa pol'n. pôdy</i>	2
SKUEV0317	Rozporec	3,78	2
SKUEV0318	Pod Čelom	97,46	2
SKUEV0319	Poľana	89,04	2,3,4,5
SKUEV0320	Šindliar	<i>netýka sa pol'n. pôdy</i>	4
SKUEV0321	Salvátorské lúky	0,50	4
SKUEV0322	Fintické svahy	3,65	2,3,4,5
SKUEV0323	Demjatské kopce	3,82	4
SKUEV0324	Radvanovské skalky	0,11	4
SKUEV0325	Medzianske skalky	2,87	4
SKUEV0326	Slanec	169,87	2,3,4
SKUEV0327	Milič	221,75	2,3,4,5

SKUEV0328	Stredné Pohornádie	203,40	2,3,4,5
SKUEV0329	Kováčske lúky	86,12	2
SKUEV0330	Dunitová skalka	0,04	3,4
SKUEV0331	Čergovský Minčol	186,62	2,3,4,5
SKUEV0332	Čergov	142,70	2,3,5
SKUEV0333	Beliansky potok	<i>netýka sa poľn. pôdy</i>	4
SKUEV0334	Veľké osturnianske jazero	5,28	3,4,5
SKUEV0335	Malé osturnianske jazera	0,17	4,5
SKUEV0336	Rieka Torysa	12,22	2
SKUEV0337	Pieniny	108,00	3,4,5
SKUEV0338	Plavečské štrkoviská	7,78	4
SKUEV0339	Pieninské bradlá	18,09	2
SKUEV0340	Český závt	2,28	3
SKUEV0341	Dolný vrch	14,55	3
SKUEV0342	Drieňovec	29,13	3,5
SKUEV0343	Plešivské stráne	2,32	3
SKUEV0344	Starovodské jedliny	<i>netýka sa poľn. pôdy</i>	3,5
SKUEV0345	Kečovské škrapy	47,53	3,4
SKUEV0346	Pod Strážnym hrebeňom	0,20	3,5
SKUEV0347	Domické škrapy	16,13	3,4
SKUEV0348	Dolina Čiernej Moldavy	51,57	2
SKUEV0349	Jasovské dubiny	0,18	5
SKUEV0350	Brzotínske skaly	0,78	3,4,5
SKUEV0351	Folkmarská skala	2,85	2
SKUEV0352	Hrušovská lesostep	0,01	4
SKUEV0353	Plešivská planina	512,08	3
SKUEV0354	Hnilecké rašeliniská	33,98	2,3
SKUEV0355	Fabiánka	400,30	2,3
SKUEV0356	Horný vrch	893,17	2,3,4,5
SKUEV0357	Cerová vrchovina - lesné biotopy	31,96	2,3,4,5
SKUEV0358	Soví hrad	36,38	2
SKUEV0359	Dechtárske vinice	42,51	2
SKUEV0360	Beležír	58,87	2
SKUEV0361	Vodokáš	108,05	2
SKUEV0362	Pieskovcové chrbáty	61,49	2,4
SKUEV0363	Ťahan	15,89	2,3,5
SKUEV0364	Pokoradzské jazierka	20,01	4,5
SKUEV0365	Dálovský močiar	62,62	2,5
SKUEV0366	Drienčanský kras	219,08	2,4
SKUEV0367	Holubyho kopanice	1 105,98	2,3,4,5
SKUEV0368	Brezovská dolina	1,32	4
SKUEV0369	Pavúk jarok	14,75	2,4
SKUEV0371	Žalostiná	130,31	2,4
SKUEV0372	Krivoklátske lúky	2,65	4
SKUEV0373	Krivoklátske bradlá	0,81	2,3,4,5
SKUEV0374	Záhradská	2,50	2,3,4
SKUEV0375	Krasín	7,19	2,3,4
SKUEV0376	Vršatské bradlá	18,84	2,3,4,5
SKUEV0377	Lukovský vrch	0,01	2
SKUEV0378	Nebrová	14,79	4
SKUEV0379	Kobela	3,70	4
SKUEV0380	Tematínske vrchy	18,40	2,3,4,5
SKUEV0381	Dielnice	62,63	2

SKUEV0382	Turiec a Blatničianka	90,70	2,4
SKUEV0383	Ponická dúbrava	0,03	5
SKUEV0384	Klenovské Blatá	0,19	4
SKUEV0385	Pliškov vrch	49,23	2
SKUEV0386	Hostovické lúky	13,13	2,4
SKUEV0387	Beskyd	40,18	2,5
SKUEV0388	Vydrica	0,07	2
SKUEV0390	Pusté pole	36,25	2,4
SKUEV0392	Brezová stráň	0,03	2,3,5
SKUEV0393	Dunaj	88,33	2
SKUEV0394	Jovické rašelinisko	0,00	3
SKUEV0395	Pohrebište	58,98	3,4,5
SKUEV0396	Devínske lúky	38,08	3
SKUEV0397	Tok Váhu pri Zamarovciach	<i>netýka sa poľn. pôdy</i>	4
SKUEV0398	Slaná	3,45	2,3
SKUEV0399	Bacúšska jelšina	0,04	5
SKUEV0400	Detviansky potok	3,73	2,3,4
SKUEV0401	Dubnícke bane	1,16	2,4
SKUEV0402	Bradlo	<i>netýka sa poľn. pôdy</i>	5
382 území		42 322	

*zdroj výmery plôch: Štátna ochrana prírody Banská Bystrica

Stupeň ochrany	Počet území	Výmera	Z toho			
			2.st.	3.st.	4.st.	5.st.
Iba v 2 stupni ochrany	96	4 180,02	4 180,02	-	-	-
v 2 a 3	10	665,21	332,60	332,61	-	-
v 2 a 4	32	5 334,41	4667,21	-	667,20	-
v 2 a 5	19	1 870,99	1683,99	-	-	187,0
v 2 a 3 a 4	13	528,25	176,08	176,08	176,09	-
v 2 a 3 a 5	16	4 355,96	2152,98	2152,98	-	50,0
v 2 a 4 a 5	15	7 952,87	7618,87	-	254,0	80,0
v 2 a 3 a 4 a 5	28	11 755,81	5605,40	5605,41	428,0	117,0
Iba v 3 stupni ochrany	29	1 273,36	-	1 273,36	-	-
v 3 a 4	12	196,7	-	98,35	98,35	-
v 3 a 5	2	29,33	-	14,70	-	14,63
v 3 a 4 a 5	10	3 429,60	-	2543,30	543,30	343,0
Iba vo 4 stupni ochrany	42	707,19	-	-	707,19	-
v 4 a 5	5	27,45	-	-	13,7	13,8
Iba v 5 stupni ochrany	11	13,8	-	-	-	13,8
Spolu	340	42 322	26 418	12 197	2 888	819
Územia, ktorých sa obmedzenia nedotýkajú	42	-	-	-	-	-
Územia s výmerou menej ako 1ha	60	18,15				

PRÍLOHA 3c: NATURA 2000

ZOZNAM CHRÁNENÝCH VTÁČÍCH ÚZEMÍ NA LESNEJ PÔDE
(SMERNICA 79/409/EHS)

Schválené uznesením vlády SR č. 636/2003

Kód územia	Typ územia	Názov územia	Celková výmera súkromnej lesnej pôdy (ha)*
SKCHVU001	NaK	Boheľovské rybníky	0
SKCHVU002	PaH	Bukovské vrchy	10 672,88
SKCHVU003	PaH	Cerová vrchovina - Porimavie	2 836,53
SKCHVU004	NaK	Dolné Pohronie	0
SKCHVU005	NaK	Dolné Považie	10,53
SKCHVU006	NaK	Dubnické štrkovisko	0
SKCHVU007	NaK	Dunajské luhy	749,54
SKCHVU008	PaH	Horná Orava	13 039,49
SKCHVU009	NaK	Košická kotlina	274,93
SKCHVU010	NaK	Kráľová	6,28
SKCHVU011	PaH	Laborecká vrchovina	32 283,72
SKCHVU012	NaK	Lehnice	0,88
SKCHVU013	PaH	Malá Fatra	34 198,98
SKCHVU014	PaH	Malé Karpaty	7 131,65
SKCHVU015	NaK	Medzibodrožie	2 595,60
SKCHVU016	NaK	Záhorské Pomoravie	1 135,26
SKCHVU017	PaH	Muránska planina	4 339,43
SKCHVU018	PaH	Nízke Tatry	29 455,23
SKCHVU019	NaK	Ostrovne lúky	13,74
SKCHVU020	NaK	Parížske močiare	0
SKCHVU021	NaK	Poiplie	0
SKCHVU022	PaH	Poľana	3 523,27
SKCHVU023	NaK	Úľanská mokraď	73,57
SKCHVU024	NaK	Senianske rybníky	0
SKCHVU025	PaH	Slanské vrchy	9 455,52
SKCHVU026	NaK	Sĺňava	0
SKCHVU027	PaH	Slovenský kras	15 517,86
SKCHVU028	PaH	Strážovské vrchy	17 990,25
SKCHVU029	NaK	Sysľovské polia	0
SKCHVU030	PaH	Tatry	18 591,45
SKCHVU031	NaK	Tribeč	2 349,22
SKCHVU032	NaK	Trnavské rybníky	0
SKCHVU033	PaH	Veľká Fatra	19 573,76
SKCHVU034	NaK	Veľkobláhovské rybníky	0,00
SKCHVU035	PaH	Vihorlatské vrchy	7 378,43
SKCHVU036	PaH	Volovské vrchy	67 369,47
SKCHVU037	NaK	Ondavská rovina	38,40
SKCHVU038	NaK	Žitavský luh	0
			300 605,87

NaK = nížinné a kotlinové

PaH = podhorské a horské

Typ územia	Počet území	Celková výmera súkromnej lesnej pôdy
Nížinné a kotlinové	22	7 247,95 ha
Podhorské a horské	16	293 357,92 ha

*zdroj výmery plôch: Štátna ochrana prírody Banská Bystrica

PRÍLOHA 3d: NATURA 2000

**ZOZNAM CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ EURÓPSKEHO VÝZNAMU
NA LESNEJ PÔDE
(SMERNICA 92/43/EHS)**

Schválené uznesením vlády SR č.239/2004

Kód územia	Názov územia	Plocha súkromnej lesnej pôdy (ha)*	Stupeň ochrany
SKUEV0001	Tri peniažky	137,66	2
SKUEV0002	Lúky pod Ukorovou	0,03	4
SKUEV0003	Rieka Rimava	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	4
SKUEV0004	Kopčianske slanisko	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	4
SKUEV0005	Drieňová	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2
SKUEV0006	Rieka Latorica	1 726,67	2,4,5
SKUEV0007	Čičarovský les	15,62	2
SKUEV0008	Repiská	60,00	2
SKUEV0009	Koryto	1,42	2
SKUEV0010	Komárňanské slanisko	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	4
SKUEV0011	Potok Svetlica	0,11	2
SKUEV0012	Bešiansky polder	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2
SKUEV0013	Stráž	0,00	2
SKUEV0014	Lázky	44,16	2
SKUEV0015	Dolná Bukovina	0,32	2
SKUEV0016	Košariská	0,05	2
SKUEV0017	Pri Orechovom rade	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	3
SKUEV0018	Lúka pod cintorínom	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	4
SKUEV0019	Tarbuca	0,11	2,4
SKUEV0020	Lesík Bisce	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2
SKUEV0021	Vinište	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	3
SKUEV0023	Tomov štál	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2
SKUEV0024	Hradná dolina	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	3
SKUEV0025	Vihorlat	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2,5
SKUEV0026	Raškovský luh	0,00	4
SKUEV0029	Vysoká	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2
SKUEV0030	Horešské lúky	0,33	2,4
SKUEV0032	Ladmovské vápence	55,48	2,4
SKUEV0034	Lesík pri Borši	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2
SKUEV0035	Čebovská lesostep	2,61	2,5
SKUEV0036	Rieka Litava	127,25	2,5
SKUEV0037	Oborínsky les	9,37	2
SKUEV0038	Oborínske jamy	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2
SKUEV0039	Bačkovské poniklece	3,10	2
SKUEV0043	Kamenná	248,36	2
SKUEV0044	Badínsky prales	0,04	2,3,4
SKUEV0045	Kopa	59,52	2
SKUEV0046	Javorinka	0,01	4,5
SKUEV0047	Dobročský prales	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	4,5
SKUEV0048	Dukla	4 476,29	2,4,5
SKUEV0049	Alúvium Rieky	0,31	2
SKUEV0050	Humenský Sokol	111,50	2,3,4,5
SKUEV0051	Kyjov	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2,5
SKUEV0052	Seleštianska stráň	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2,4

SKUEV0053	Kiarovský močiar	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2,5
SKUEV0054	Cúdeninský močiar	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	4
SKUEV0055	Ipeľské hony	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	5
SKUEV0056	Habáňovo	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	5
SKUEV0057	Rašeliniská Oravskej kotliny	802,56	2,3,4
SKUEV0058	Tlstá	124,28	2,3
SKUEV0059	Jelšie	22,97	5
SKUEV0060	Chraste	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2
SKUEV0061	Demänovská slatina	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2
SKUEV0062	Príboj	0,01	5
SKUEV0063	Ublianka	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2
SKUEV0064	Bratislavské luhy	1,95	2,4
SKUEV0065	Marcelovské piesky	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2,3
SKUEV0066	Kamenínske slaniská	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	3
SKUEV0067	Čenkov	0,03	4
SKUEV0068	Jurský Chlm	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	3
SKUEV0069	Búčske slanisko	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	3
SKUEV0070	Martovská mokraď	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	4
SKUEV0071	Abov	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2
SKUEV0072	Detvice	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2
SKUEV0073	Listové jazero	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	3,4
SKUEV0074	Dubník	0,17	4,5
SKUEV0075	Klátovské rameno	27,63	3,4,5
SKUEV0076	Bokrošské slanisko	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	3
SKUEV0077	Dunajské trstiny	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2,3,4
SKUEV0078	Mostové	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	3,4
SKUEV0079	Horný háj	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2
SKUEV0080	Bačove slaniská	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	3
SKUEV0081	Čupák	0,29	2
SKUEV0082	Margitin háj	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2
SKUEV0083	Eliášovský les	18,22	2
SKUEV0084	Zátoň	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2
SKUEV0085	Dolný háj	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2,3,5
SKUEV0086	Krivé hrabiny	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2
SKUEV0087	Osminy	36,90	2
SKUEV0088	Síky	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	4
SKUEV0089	Martinský les	620,44	2
SKUEV0090	Dunajské luhy	579,12	2,3,4,5
SKUEV0091	Ploská hora	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	3
SKUEV0092	Dolnovážske luhy	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2,3,4
SKUEV0093	Bodický kanál	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2
SKUEV0094	Veľký les	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2,3,5
SKUEV0095	Panské lúky	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	4
SKUEV0096	Šurianske slaniská	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	4
SKUEV0097	Palárikovské lúky	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	4
SKUEV0098	Nesvadské piesky	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	3
SKUEV0099	Pavelské slanisko	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	3
SKUEV0100	Chotínske piesky	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	3
SKUEV0101	Klokočovské rašeliniská	3,56	2,3,4
SKUEV0102	Čertov	215,40	2,5
SKUEV0103	Čachtické Karpaty	0,59	2,4
SKUEV0104	Homolské Karpaty	485,98	2,4,5
SKUEV0105	Travertíny pri Spišskom Podhradí	3,42	2,3,4,5

SKUEV0106	Muráň	178,27	5
SKUEV0107	Stráne pri Spišskom Podhradí	0,00	3
SKUEV0108	Dubiny pri Ordzovanoch	211,43	2
SKUEV0109	Rajtopíky	124,54	2,4,5
SKUEV0110	Dubiny pri Levoči	579,59	2
SKUEV0111	Stráň pri Dravciach	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	3
SKUEV0112	Slovenský raj	3 192,04	2,3,4,5
SKUEV0113	Dlhé lúky	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2
SKUEV0115	Bahno	2,89	2
SKUEV0116	Pri Jakobovských rybníkoch	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2,3
SKUEV0117	Abrod	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2,4
SKUEV0119	Široké	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2
SKUEV0120	Jasenácke	13,84	2
SKUEV0121	Marhecké rybníky	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2
SKUEV0122	Šipoltovo	0,93	2
SKUEV0123	Dúbrava pri Felde	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2
SKUEV0124	Bogdalický vrch	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	4
SKUEV0125	Gajarské alúvium Moravy	41,99	2
SKUEV0126	Vinodolský háj	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	3
SKUEV0127	Temešská skala	79,86	2,3,5
SKUEV0128	Rokoš	1 593,93	2,3,4,5
SKUEV0129	Cerovina	8,72	2
SKUEV0130	Zoborské vrchy	271,43	2,3,4,5
SKUEV0131	Gýmeš	5,98	2
SKUEV0132	Kostolianske lúky	0,40	3
SKUEV0133	Hôrky	5,94	2,3,4
SKUEV0134	Kulháň	0,03	2,3,4
SKUEV0135	Bočina	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2,3
SKUEV0136	Dolné lazy	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2
SKUEV0137	Záhrada	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2
SKUEV0138	Livinská jelšina	0,12	2
SKUEV0139	Dolina Gánovského potoka	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	4
SKUEV0140	Spišskoteplické slatiny	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	4
SKUEV0141	Rieka Belá	102,76	2
SKUEV0142	Hybica	0,01	4
SKUEV0143	Biely Váh	1,13	4
SKUEV0144	Belianske lúky	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2,4
SKUEV0145	Medzi bormi	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	4
SKUEV0146	Blatá	41,02	2,4
SKUEV0147	Žarnovica	6,20	2,4
SKUEV0148	Rieka Vlára	0,06	2
SKUEV0149	Mackov bok	0,00	4
SKUEV0150	Červený Grúň	243,74	2,3
SKUEV0151	Vrchovisko pri Pohorelskej Maši	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	4
SKUEV0152	Sliačske travertíny	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	4
SKUEV0153	Horné lazy	32,96	2,4
SKUEV0154	Suchá dolina	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2
SKUEV0155	Alúvium Starej Nitry	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2,4
SKUEV0156	Konopiská	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	4
SKUEV0157	Starý vrch	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	3
SKUEV0158	Modrý vrch	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2,3
SKUEV0159	Alúvium Žitavy	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	3,4
SKUEV0160	Karáb	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2,3

SKUEV0161	Alúvium Moravy pri Suchohrade	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2
SKUEV0162	Grgás	0,63	2
SKUEV0163	Rudava	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2,4
SKUEV0164	Revúca	0,01	3,4
SKUEV0165	Kútsky les	6,09	2
SKUEV0166	Ciglát	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2
SKUEV0167	Bezodné	5,74	3,4,5
SKUEV0168	Horný les	6,61	2,4,5
SKUEV0169	Orlovské vršky	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2,3
SKUEV0170	Mešterova lúka	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2,3
SKUEV0171	Zelienka	4,93	2,4,5
SKUEV0172	Bežnisko	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2
SKUEV0173	Kotlina	28,94	2
SKUEV0174	Lindava	0,87	2,5
SKUEV0175	Sedliská	36,21	2,4
SKUEV0176	Dvorčiansky les	0,52	3
SKUEV0177	Šmolzie	49,97	3,4
SKUEV0178	V studienkach	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2
SKUEV0179	Červený rybník	37,71	2,3,4,5
SKUEV0180	Ludinský háj	0,51	2
SKUEV0182	Čičovské luhy	24,42	2,3,4
SKUEV0183	Veľkolélsky ostrov	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2,5
SKUEV0184	Burda	109,73	2,3,4,5
SKUEV0185	Pramene Hruštinky	72,61	3,4
SKUEV0186	Mláčik	2,42	2,3,5
SKUEV0187	Rašeliniská Oravských Beskýd	70,80	3,4,5
SKUEV0188	Pilsko	161,43	5
SKUEV0189	Babia hora	100,91	5
SKUEV0190	Slaná Voda	202,73	2,4
SKUEV0191	Rašeliniská Bielej Oravy	0,01	4
SKUEV0192	Prosečné	1 686,77	2,3,5
SKUEV0193	Zimníky	0,04	3
SKUEV0194	Hybická tiesňava	0,36	2,3,5
SKUEV0196	Brezové	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	4
SKUEV0197	Salatín	2 782,96	2,3,4,5
SKUEV0198	Zvolen	232,45	2
SKUEV0199	Plavno	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	4,5
SKUEV0200	Klenovský Vepor	0,19	4,5
SKUEV0201	Gavurky	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2,4
SKUEV0202	Trešková	0,01	3
SKUEV0203	Stolica	772,41	2
SKUEV0204	Homľa	1,73	2
SKUEV0205	Hubková	395,40	2
SKUEV0206	Humenská	107,13	2,4,5
SKUEV0207	Kamenná baba	229,57	2,3,5
SKUEV0208	Senianske rybníky	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	4
SKUEV0209	Morské oko	4 219,73	2,4,5
SKUEV0210	Stinská	96,17	3,4,5
SKUEV0211	Danova	171,94	2
SKUEV0212	Muteň	18,57	4
SKUEV0213	Gazarka	0,00	2
SKUEV0216	Sitno	55,42	2,5
SKUEV0217	Ondriašov potok	0,52	2

SKUEV0218	Močiarka	0,14	2
SKUEV0219	Malina	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2
SKUEV0220	Šaštínsky potok	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2
SKUEV0221	Varínka	2,52	2
SKUEV0222	Jelešňa	0,34	3,4
SKUEV0224	Jereňaš	135,37	2
SKUEV0225	Muránska planina	2 318,93	3,4,5
SKUEV0226	Vanišovec	35,20	2
SKUEV0227	Čiližské močiare	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2
SKUEV0228	Švihrová	0,37	4
SKUEV0229	Beskýd	9 526,21	3,4,5
SKUEV0230	Iľovnica	1,46	2,4
SKUEV0231	Brekovský hradný vrch	10,56	2
SKUEV0232	Rieka Laborec	0,00	3
SKUEV0233	Tok Udavy s prítokom Iľovnice	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	3
SKUEV0234	Ulička	0,82	2,5
SKUEV0235	Kanál Stretavka	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2
SKUEV0236	Rieka Bodrog	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2
SKUEV0238	Veľká Fatra	14 856,18	2,3,4,5
SKUEV0239	Kozol	2,19	5
SKUEV0240	Kľak	0,38	5
SKUEV0241	Svrčinník	219,78	5
SKUEV0243	Rieka Orava	4,97	4
SKUEV0244	Harmanecký Hlboký jarok	50,53	5
SKUEV0245	Boky	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	5
SKUEV0246	Šupín	12,65	5
SKUEV0247	Rohy	6,60	5
SKUEV0248	Močidlíanska skala	35,72	2
SKUEV0249	Hrbatá lúčka	0,50	2
SKUEV0250	Krivoštianka	446,74	2,5
SKUEV0251	Zázrivské lazy	394,65	2,4
SKUEV0252	Malá Fatra	15 709,53	2,3,5
SKUEV0253	Rieka Váh	0,88	4
SKUEV0254	Močiar	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2,3,5
SKUEV0255	Šujské rašelinisko	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	3,4
SKUEV0256	Strážovské vrchy	12 251,38	2,4,5
SKUEV0257	Poiplie	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2,5
SKUEV0258	Tlstý vrch	318,48	2
SKUEV0259	Stará hora	476,64	2
SKUEV0260	Mäsiarsky bok	264,33	2,5
SKUEV0261	Dedinská hora	2,02	2,5
SKUEV0262	Čejkovské bralie	218,10	2
SKUEV0263	Hodrušská hornatina	3 984,30	2,5
SKUEV0264	Klokoč	1 394,15	2,4,5
SKUEV0265	Suť	2 839,43	2,5
SKUEV0266	Skalka	4 895,24	2,4
SKUEV0267	Biele hory	1 336,53	2,4,5
SKUEV0268	Buková	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	4
SKUEV0269	Ostrovne lúčky	6,35	2,3,4,5
SKUEV0270	Hrušovská zdrž	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2
SKUEV0271	Šándorky	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	3
SKUEV0272	Vozokánsky luh	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	3,5
SKUEV0273	Vtáčnik	2 678,40	2,3,4,5

SKUEV0274	Baske	584,31	2,3,4,5
SKUEV0275	Kňaží stól	931,61	2,3,5
SKUEV0276	Kuchynská hornatina	8,55	2
SKUEV0277	Nad vinicami	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	4
SKUEV0278	Brezovské Karpaty	55,32	2,5
SKUEV0279	Šúr	360,79	3,4,5
SKUEV0280	Devínska Kobyla	1,82	2,4
SKUEV0281	Trstie	19,09	4
SKUEV0282	Tisovský kras	353,28	2,3,4,5
SKUEV0283	Lúky na Besníku	1,22	4
SKUEV0284	Teplické stráne	0,26	2
SKUEV0285	Rieka Muráň s prítokmi	0,86	2
SKUEV0286	Vápence v doline Hornádu	19,65	2,4
SKUEV0287	Galmus	1 942,67	2,3,4,5
SKUEV0288	Kysucké Beskydy	1 559,60	2,4,5
SKUEV0289	Chmúra	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2,4
SKUEV0290	Horný tok Hornádu	3,94	2,3
SKUEV0291	Jánsky potok	3,86	2
SKUEV0292	Drieňová hora	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	3
SKUEV0293	Kľúčovské rameno	16,16	2,3,5
SKUEV0294	Bagovský vrch	0,33	2
SKUEV0295	Biskupické luhy	15,76	2,3,4
SKUEV0296	Turková	2,09	2,4,5
SKUEV0297	Brezinky	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2
SKUEV0298	Brvnište	0,78	2
SKUEV0299	Baranovo	47,08	2,4
SKUEV0300	Skribňovo	1,91	3
SKUEV0301	Kopec	0,01	2
SKUEV0302	Ďumbierske Nízke Tatry	17 642,55	2,3,4,5
SKUEV0303	Alúvium Hrona	0,08	2,4
SKUEV0304	Oravská vodná nádrž	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	3,4
SKUEV0305	Choč	1 125,28	2,4,5
SKUEV0306	Pod Suchým hrádkom	0,88	2
SKUEV0307	Tatry	18 174,46	2,3,4,5
SKUEV0308	Machy	179,36	2,3,5
SKUEV0309	Rieka Poprad	0,02	2,3,4
SKUEV0310	Kráľovohoľské Nízke Tatry	1 252,44	2,3,5
SKUEV0311	Kačenky	0,27	2
SKUEV0312	Devínske alúvium Moravy	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	3
SKUEV0313	Devínske jazero	2,83	2,3,5
SKUEV0314	Rieka Morava	0,09	2
SKUEV0315	Skalické alúvium Moravy	0,51	2,4,5
SKUEV0316	Šranecké piesky	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2
SKUEV0317	Rozporec	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2
SKUEV0318	Pod Čelom	398,90	2
SKUEV0319	Poľana	260,37	2,3,4,5
SKUEV0320	Šindliar	7,50	4
SKUEV0321	Salvátorské lúky	0,09	4
SKUEV0322	Fintické svahy	441,29	2,3,4,5
SKUEV0323	Demjatské kopce	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	4
SKUEV0324	Radvanovské skalky	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	4
SKUEV0325	Medzianske skalky	4,91	4
SKUEV0326	Slanec	25,97	2,3,4

SKUEV0327	Milič	548,06	2,3,4,5
SKUEV0328	Stredné Pohornádie	6 512,81	2,3,4,5
SKUEV0329	Kováčske lúky	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2
SKUEV0330	Dunitová skalka	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	3,4
SKUEV0331	Čergovský Minčol	1 480,12	2,3,4,5
SKUEV0332	Čergov	3 034,01	2,3,5
SKUEV0333	Beliansky potok	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	4
SKUEV0334	Veľké osturnianske jazero	39,71	3,4,5
SKUEV0335	Malé osturnianske jazerá	7,33	4,5
SKUEV0336	Rieka Torysa	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2
SKUEV0337	Pieniny	220,15	3,4,5
SKUEV0338	Plavečské štrkoviská	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	4
SKUEV0339	Pieninské bradlá	30,23	2
SKUEV0340	Český závt	0,01	3
SKUEV0341	Dolný vrch	1 160,42	3
SKUEV0342	Drieňovec	46,11	3,5
SKUEV0343	Plešivské stráne	207,39	3
SKUEV0344	Starovodské jedliny	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	3,5
SKUEV0345	Kečovské škrapy	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	3,4
SKUEV0346	Pod Strážnym hrebeňom	176,84	3,5
SKUEV0347	Domické škrapy	7,49	3,4
SKUEV0348	Dolina Čiernej Moldavy	274,34	2
SKUEV0349	Jasovské dubiny	0,21	5
SKUEV0350	Brzotínske skaly	172,31	3,4,5
SKUEV0351	Folkmarská skala	140,10	2
SKUEV0352	Hrušovská lesostep	0,15	4
SKUEV0353	Plešivská planina	1 385,09	3
SKUEV0354	Hnilecké rašeliniská	0,02	2,3
SKUEV0355	Fabiánka	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2,3
SKUEV0356	Horný vrch	2 992,49	2,3,4,5
SKUEV0357	Cerová vrchovina - lesné biotopy	892,86	2,3,4,5
SKUEV0358	Soví hrad	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2
SKUEV0359	Dechtárske vinice	0,69	2
SKUEV0360	Beležír	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2
SKUEV0361	Vodokáš	0,00	2
SKUEV0362	Pieskovcové chrbáty	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2,4
SKUEV0363	Ťahan	3,32	2,3,5
SKUEV0364	Pokoradzské jazierká	33,57	4,5
SKUEV0365	Dálovský močiar	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2,5
SKUEV0366	Drienčanský kras	155,80	2,4
SKUEV0367	Holubyho kopanice	230,27	2,3,4,5
SKUEV0368	Brezovská dolina	0,01	4
SKUEV0369	Pavúkov jarok	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2,4
SKUEV0371	Žalostiná	28,97	2,4
SKUEV0372	Krivoklátske lúky	0,02	4
SKUEV0373	Krivoklátske bradlá	35,31	2,3,4,5
SKUEV0374	Záhradská	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2,3,4
SKUEV0375	Krasín	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2,3,4
SKUEV0376	Vršatské bradlá	80,96	2,3,4,5
SKUEV0377	Lukovský vrch	16,18	2
SKUEV0378	Nebrová	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	4
SKUEV0379	Kobela	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	4
SKUEV0380	Tematínske vrchy	737,55	2,3,4,5

SKUEV0381	Dielnice	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2
SKUEV0382	Turiec a Blatničianka	0,01	2,4
SKUEV0383	Ponická dúbava	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	5
SKUEV0384	Klenovské Blatá	0,00	4
SKUEV0385	Pliškov vrch	1,62	2
SKUEV0386	Hostovické lúky	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2,4
SKUEV0387	Beskyd	1 648,93	2,5
SKUEV0388	Vydrica	4,69	2
SKUEV0390	Pusté pole	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2,4
SKUEV0392	Brezová stráň	5,39	2,3,5
SKUEV0393	Dunaj	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	2
SKUEV0394	Jovické rašelinisko	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	3
SKUEV0395	Pohrebište	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	3,4,5
SKUEV0396	Devínske lúky	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	3
SKUEV0397	Tok Váhu pri Zamarovciach	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	4
SKUEV0398	Slaná	0,01	2,3
SKUEV0399	Bacúšska jelšina	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	5
SKUEV0400	Detviansky potok	65,27	2,3,4
SKUEV0401	Dubnícke bane	0,53	2,4
SKUEV0402	Bradlo	<i>netýka sa lesnej pôdy</i>	5
382 území		170 723	

*Zdroj výmery súkromnej lesnej pôdy: Štátna ochrana prírody Banská Bystrica

Stupeň ochrany	Počet území	Výmera	Z toho			
			2.st.	3.st.	4.st.	5.st.
Iba v 2 stupni ochrany	69	5 950,65	5950,65	-	-	-
v 2 a 3	4	371,98	185,99	185,99	-	-
v 2 a 4	20	5 922,79	2961,39	-	2961,40	-
v 2 a 5	13	9 643,44	5786,07	-	-	3857,37
v 2 a 3 a 4	10	943,57	314,53	314,52	314,52	-
v 2 a 3 a 5	14	23 133,63	9253,45	9253,45	-	4626,73
v 2 a 4 a 5	15	28 821,42	11528,57	-	11528,57	5764,28
v 2 a 3 a 4 a 5	28	79 132,13	31652,86	18200,39	18200,39	11078,49
Iba v 3 stupni ochrany	12	2 755,79	-	2755,79	-	-
v 3 a 4	5	130,42	-	65,21	65,21	-
v 3 a 5	2	222,95	-	111,48	-	111,47
v 3 a 4 a 5	10	12 838,44	-	4279,48	4279,48	4279,48
Iba vo 4 stupni ochrany	21	59,18	-	-	59,18	-
v 4 a 5	5	41,27	-	-	20,63	20,64
Iba v 5 stupni ochrany	12	755,93	-	-	-	755,93
Spolu	240	170 723	67 634	35 166	37 429	30 494
Územia, ktorých sa obmedzenia nedotýkajú	142	-	-	-	-	-
Územia s výmerou menej ako Iha	70	16,89				

PRÍLOHA 3e:

**VÝPOČET PLATIEB PRE OPATRENIE 5.3.2.1.2.1
PLATBY V RÁMCI SÚSTAVY NATURA 2000 (UEV 4. A 5. STUPEŇ OCHRANY)
NA POĽNOHOSPODÁRSKEJ PÔDE**

Výška platby vychádza z rozdielu ocenenia produkcie pri bežnom spôsobe využívania trvalých trávnych porastov a pri spôsobe platnom pre toto podopatrenie – ušlý výnos (príjem).

Tento rozdiel je zvýšený o potrebu prísevu (podmienka zachovania trvalého trávneho porastu) a o náklady podmienené väčšou prácnosťou pri dodržiavaní stanovených podmienok pre obhospodarovanie trvalých trávnych porastov. Zvýšené náklady, ktoré má platba na toto opatrenie kompenzovať, spočívajú aj v dodržiavaní stanovených podmienok kosby, pasenia a košarovania. Výsledný rozdiel je znížený o ušetrené náklady na použitie hnojív a chemických ochranných prostriedkov (pesticídov).

Pri kalkulácii platby bol použitý spôsob porovnania obmedzení v 1.stupni ochrany (celé územie SR) a v predpísanom 4. a 5. stupni ochrany pre trvalé trávne porasty.

Podkladom pre výpočet platieb boli informačné databázy relevantných inštitúcií (rezortné výskumné ústavy, štatistický úrad, MP SR) o dosahovaných produkčných parametroch v rokoch 2003 - 2005.

Východiská pre výpočet	Sk.ha⁻¹	
Strata príjmov		
zo zníženia úrod trávnych porastov	(+)	761,-
Náklady navyše		
na denné prekladanie košiarov	(+)	1 318,-
na kosenie a mulčovanie vždy smerom od stredu k okrajom	(+)	278,-
na pracovné činnosti	(+)	517,-
na zvýšenú prácnosť	(+)	176,-
Úspora nákladov		
na hnojivá	(-)	192,-
na pesticídy	(-)	12,-
Platba	(=)	2 847,-

Poznámky:

- Strata príjmov zo zníženia úrod trávnych porastov vychádzala z predpokladu priemerných hektárových úrod (v sene): lúky 1,22 t.ha⁻¹, pasienky 1,09 t.ha⁻¹, zníženia výnosov (v dôsledku vylúčenia priemyselných hnojív, hnojovice a chemických prostriedkov) o 40 %, ceny: lúky 2516 Sk.t⁻¹, pasienky 1218 Sk.t⁻¹, podielu: lúky 33,3 %, pasienky 66,6 %. Celková strata výnosov: 761 Sk.ha⁻¹ = lúky 408 Sk (1,22x0,40x2516x0,333) + pasienky 353 Sk (1,09x0,40x1218x0,666).
- Náklady navyše na pastvu pod dozorom a denné prekladanie košiarov vyplývajúce z podmienok podopatrenia boli stanovené na základe predpokladu zvýšenia pracovných nákladov v chove oviec (5276,- Sk.ha⁻¹) o 25 %, čo predstavuje hodnotu 1318 Sk.ha⁻¹.
- Náklady navyše na kosbu v stanovenom smere (od stredu k okrajom). Počíta sa navýšenie variabilných nákladov na kosbu vo výške 1389 Sk/ha o cca 10 %, pri predpoklade 2 kosieb na týchto plochách, celkové navýšenie predstavuje 278 Sk/ha ((2x1389 Sk/ha)x0,1).

- Náklady navyše na obhospodarovanie vyplývajú z potreby šetrného prístupu k biotopom nachádzajúcim sa pre bežnú výrobu v sťažených podmienkach. Takéto lokality predpokladáme na 5 % výmery biotopov. Náklady boli stanovené na základe priemernej mesačnej mzdy v poľnohospodárstve a z nej odvodenej hodinovej sadzby 94 Sk.hod⁻¹, ako aj normy času pre kosenie kosou v sťažených podmienkach 110 hod.ha⁻¹ (517,- Sk = 110x94x0,05).
- Zvýšené pracovné náklady spočívajú vo vyššej prácnosti (udržiavanie pôdy v kultúrnom stave, mechanické potlačanie burín) oproti bežným systémom hospodárenia v priemere o 3 %. V konkrétnom vyjadrení to v prípade lúk predstavuje rozdiel 189 Sk.ha⁻¹ a pasienkov 170 Sk.ha⁻¹. Po prepočte cez zastúpenie uvedených druhov pozemkov sú pracovné náklady vyššie o 176 Sk.ha⁻¹ (189x0,333 + 170x0,666).
- Úspora nákladov na priemyselné hnojivá: 192 Sk.ha⁻¹ = 98 Sk lúky (294 Sk – náklad na priemyselné hnojivá x 0,333) + 94 Sk pasienky (142x0,666) predstavuje 1000 % z celkových nákladov na priemyselné hnojivo.
- Úspora nákladov na chemické ochranné prostriedky: 12 Sk.ha⁻¹ = 8 Sk lúky (23 Sk – náklad na chemické ochranné prostriedky x 0,333) + 4 Sk pasienky (6x0,666) predstavuje 100 % z celkových nákladov na chemické ochranné prostriedky.

**VÝPOČET PLATIEB PRE OPATRENIE 5.3.2.2
PLATBY V RÁMCI SÚSTAVY NATURA 2000 (5. STUPEŇ OCHRANY)
NA LESNEJ PÔDE**

Pri kalkulácii bol použitý spôsob porovnania obmedzení v 1. stupni ochrany (celé územie SR) a v 5. stupni ochrany podľa zákona č.543/2002 o ochrane prírody a krajiny. V 1. stupni ochrany nie je žiadny zákaz, ktorý by obmedzoval lesnícku činnosť. Naopak v 5. stupni ochrany platí bezzásahový režim čo znamená zákaz zasiahnuť do lesného porastu a poškodiť vegetačný a pôdny kryt. V 5. stupni sa hospodárska činnosť nevykonáva.

Výška podpory je stanovená ako kompenzácia straty príjmov z úplného zákazu zasiahnutia do lesného porastu (bezzásahový režim). Výpočet platby tvorí rozdiel z príjmov z predaja dreva, ostatnej lesnej produkcie, lesníckych služieb a nákladov pestovnej, ťažobnej a ostanej činnosti, čo je vlastne hospodársky výsledok. Tento je stanovený na základe hospodárskych výsledkov lesnej výroby neštátnych vlastníkov lesov za obdobie rokov 2003-2005 (zdroj: Lesnícky výskumný ústav Zvolen, Rezortný štatistický výkaz Les F (MP SR) 7-01 a Rezortný štatistický výkaz Les V (MP SR)).

Neštátne lesy	Lesná výroba		
	2003	2004	2005
	1 695 Sk/ha	1 353 Sk/ha	1 312 Sk/ha
Priemer 2003-2005	1420 Sk/ha		

Výška platby: 1 420 Sk/ha

PRÍLOHA 4:

VÝPOČET PLATIEB PRE OPATRENIE 5.3.2.1.3 AGROENVIRONMENTÁLNE PLATBY

Agroenvironmentálna podpora v rámci Programu rozvoja vidieka SR vychádza z princípu finančnej náhrady, ktorá vzniká v dôsledku obmedzení vo výrobnom procese. V podstate ide o náhradu nižších príjmov z titulu obmedzenia intenzity výroby a dodatočných nákladov vyplývajúcich z potreby realizácie aktivít nad rámec príslušných povinných noriem ustanovených podľa článkov 4 a 5 a príloh III a IV nariadenia (ES) č. 1782/2003 ako i minimálnych požiadaviek pre používanie hnojív a prípravkov na ochranu rastlín a všeobecne záväzných platných právnych predpisov SR. Účelom výpočtu platieb je preukázať opodstatnenosť uvedených náhrad, ako aj stanoviť ich výšku s ohľadom na vývoj reálnych ekonomických parametrov v agrárnom sektore.

Podkladom pre výpočet platieb boli informačné databázy relevantných inštitúcií (rezortné výskumné ústavy, slovenský štatistický úrad, MP SR) o dosahovaných produkčných parametroch v rokoch 2003 - 2005. V prípade orných pôd boli ako modelové plodiny vybrané hlavné tržné plodiny a to: pšenica letná f. ozimná, jačmeň siaty jarný a kapusta repková pravá (repka ozimná). Tieto plodiny zaberajú v štruktúre osevu až 48,7 % orných pôd (pšenica 25,0 %, jačmeň 18,2 % a repka 5,5 %), čo predstavuje dostatočný podiel pre relevantné výpočty. V prípade zeleniny boli ako modelové plodiny zvolené kapusta biela, mrkva, paprika, rajčiaky a cibuľa, ktoré z celkovej výmery zeleniny na Slovensku zaberajú 51,9 % plôch. Zastúpenie uvedených plodín bolo pomerne prepočítané na 100 %-ný základ. Výsledné kalkulácie boli napočítané ako priemerné hodnoty pre celé územie Slovenska.

Údajové databázy pre kalkuláciu platieb predstavovali publikované výsledky o nákladoch a výnosoch v poľnohospodárstve v rokoch 2003 - 2005, ako aj údaje získané formou výskumu trhu a v špecifických prípadoch aj konzultácií s odbornou praxou i špecializovanými inštitúciami. Ako zdroj informácií boli použité aj aktuálne komoditné správy a štúdie VÚEPP za sledované poľnohospodárske komodity.

5.3.2.1.3.1 POSTUPY ŠETRNE K ŽIVOTNÉMU PROSTREDIU

5.3.2.1.3.1.1 ZÁKLADNÁ PODPORA

5.3.2.1.3.1.1.1 Kalkulácia pre orné pôdy

Výška platby vychádza z rozdielu ocenenia produkcie pri bežnom spôsobe využívania ornej pôdy (CC + národná legislatíva) a pri spôsobe platnom pre túto schému (obmedzenie použitia dusíkatých hnojív, obmedzenie použitia pesticídov) – ušlý výnos (príjem). Tento rozdiel je znížený o ušetrené náklady na použitie hnojív a chemických ochranných prostriedkov (pesticídov) a zvýšený o náklady podmienené väčšou prácnosťou pri dodržiavaní stanovených podmienok pre obhospodarovanie orných pôd.

Východiská pre výpočet		Sk.ha ⁻¹
Strata príjmov		
zo zníženia produkcie	(+)	3807,-
Úspora nákladov		
na hnojivá	(-)	129,-
na pesticídy	(-)	2019,-
Náklady naviac		
na pracovné činnosti	(+)	305,-
Navrhovaná platba	(=)	1964,-

Poznámky:

- Priemerné hektárové úrody: pšenica 3,92 t.ha⁻¹, jačmeň 3,56 t.ha⁻¹, repka 1,94 t.ha⁻¹.
- Zníženie výnosov: pšenica 20 %, jačmeň 25 %, repka 30 %.
- Cena: pšenica 4369 Sk.t⁻¹, jačmeň 4526 Sk.t⁻¹, repka 8292 Sk.t⁻¹.
- Prepočítaný podiel hodnotených plodín na ornej pôde: pšenica 51,5 %, jačmeň 37,3 %, repka 11,2 %.
- Strata príjmov: 3807 Sk.ha⁻¹ = pšenica 1764 Sk (3,92x0,20x4369x0,515) + jačmeň 1502 Sk (3,56x0,25x4526x0,373) + repka 541 Sk (1,94x0,30x8292x0,112).
- Úspora nákladov na hnojivá: 129 Sk.ha⁻¹ = 69 Sk pšenica (669 Sk – náklad na hnojivá x 0,20x0,515) + 40 Sk jačmeň (536x0,20x0,373) + 20 Sk repka (884x 0,20x0,112) predstavuje 20 % z celkových nákladov na dusikáté hnojivo.
- Úspora nákladov na chemické ochranné prostriedky: 2020 Sk.ha⁻¹ = 865 Sk pšenica (1866 Sk – náklad na chemické ochranné prostriedky x 0,90x0,515) + 567 Sk jačmeň (1691x0,90x0,373) + 587 Sk repka (5823x 0,90x0,112) predstavuje 90 % z celkových nákladov na chemické ochranné prostriedky.
- Zvýšené pracovné náklady spočívajú vo vyššej práci (udržiavanie pôdy v kultúrnom stave, mechanické potlačanie expanzívnych druhov rastlín) oproti bežným systémom hospodárenia v priemere o 5 %. V konkrétnom vyjadrení to v prípade pšenice predstavuje rozdiel 292 Sk.ha⁻¹, jačmeňa 321 Sk.ha⁻¹, a repky 308 Sk.ha⁻¹. Po prepočte cez zastúpenie uvedených plodín sú pracovné náklady vyššie o 305 Sk.ha⁻¹ (292x0,515 + 321x0,373 + 308x0,112).

5.3.2.1.3.1.1.2 Kalkulácia pre trvalé trávne porasty

Výška platby vychádza z rozdielu ocenenia produkcie pri bežnom spôsobe využívania trvalých trávnych porastov (CC + národná legislatíva) a pri spôsobe platnom pre túto schému (obmedzenie použitia dusikátých hnojív, obmedzenie použitia pesticídov) – ušlý výnos (príjem). Tento rozdiel je znížený o ušetrené náklady na použitie hnojív a chemických ochranných prostriedkov (pesticídov), zvýšený o potrebu prísevu (podmienka zachovania trvalého trávneho porastu) a o náklady podmienené väčšou prácnosťou pri dodržiavaní stanovených podmienok pre obhospodarovanie trvalých trávnych porastov (napr. kosenie od stredu do strán, mechanické potlačanie burín a pod.).

Východiská pre výpočet		Sk.ha ⁻¹
Strata príjmov		
zo zníženia produkcie	(+)	475,-
Úspora nákladov		
na hnojivo	(-)	38,-
na pesticídy	(-)	10,-
Náklady navyše		
na prísev	(+)	846,-
na pracovné činnosti	(+)	176,-
Navrhovaná platba	(=)	1449,-

Poznámky:

- Priemerné hektárové úrody (v sene): lúky 1,22 t.ha⁻¹, pasienky 1,09 t.ha⁻¹.
- Zníženie výnosov: 25 %.
- Cena: lúky 2516 Sk.t⁻¹, pasienky 1218 Sk.t⁻¹.
- Podiel: lúky 33,3 %, pasienky 66,6 %.
- Strata príjmov: 475 Sk.ha⁻¹ = lúky 255 Sk (1,22x0,25x2516x0,333) + pasienky 220 Sk (1,09x0,25x1218x0,666).
- Úspora nákladov na hnojivá: 38 Sk.ha⁻¹ = 19 Sk lúky (294 Sk – náklad na hnojivá x 0,20x0,333) + 19 Sk pasienky (142x0,20x0,666) predstavuje 20 % z celkových nákladov na dusikáté hnojivo.
- Úspora nákladov na chemické ochranné prostriedky: 10 Sk.ha⁻¹ = 7 Sk lúky (21 Sk – náklad na chemické ochranné prostriedky x 0,90x0,333) + 3 Sk pasienky (5x0,90x0,666) predstavuje 90 % z celkových nákladov na chemické ochranné prostriedky.
- Náklady na prísev tráv: 846 Sk = (náklady na osivo 3413 Sk + sejba 816 Sk)/5 rokov vyplývajú z podmienky zachovania trvalého trávneho porastu počas doby realizácie opatrenia.

- Zvýšené pracovné náklady spočívajú vo vyššej práci (kosenie od stredu do strán, mechanické potlačanie burín) oproti bežným systémom hospodárenia v priemere o 3 %. V konkrétnom vyjadrení to v prípade lúk predstavuje rozdiel 189 Sk.ha⁻¹ a pasienkov 170 Sk.ha⁻¹. Po prepočte cez zastúpenie uvedených druhov pozemkov sú pracovné náklady vyššie o 176 Sk.ha⁻¹ (189x0,333 + 170x0,666).

5.3.2.1.3.1.2 INTEGROVANÁ PRODUKCIA

5.3.2.1.3.1.2.1 INTEGROVANÁ PRODUKCIA VO VINOHRADNÍCTVE

Výpočet navrhovanej výšky platby v integrovanej produkcii hrozna (nad rámce CC+ národná legislatíva) je vypočítaný z rozdielu priemerných úrod hrozna v pestovaní v rokoch 2003, 2004 a 2005 a priemerných úrod hrozna v integrovanom pestovaní hrozna v rokoch 2003, 2004 a 2005. Integrované pestovanie viniča v SR začalo v roku 2003.

Priemerná produkcia hrozna bola v SR v roku 2003 - 2005 podľa ŠÚ SR 4,68 t.ha⁻¹. Priemerná produkcia hrozna z integrovaného pestovania viniča v roku 2003 – 2005 je vypočítaná z 12 podnikov SR (tab.1) a je 3,44 t.ha⁻¹. Rozdiel medzi produkciou hrozna v stanovenom pestovaní a v integrovanom pestovaní je 1,24 t.ha⁻¹, čo predstavuje pri cene hrozna 13 019 Sk.t⁻¹ stratu na výnosoch 16 144 Sk.ha⁻¹. Cena hrozna je stanovená ŠÚ SR.

Zníženie výnosov hrozna v integrovanej produkcii je aj z dôvodu zvýšených nákladov na pracovné manuálne sily (zelené práce - presvetľovanie krov a pod), ktoré predstavujú 2 800 Sk.ha⁻¹. Celková strata výnosov je 18 944 Sk.ha⁻¹.

Navrhovaná platba (=) 18 944 Sk.ha⁻¹.

Tabuľka: Priemerná úroda hrozna v stanovenom a integrovanom pestovaní hrozna v rokoch 2003, 2004 a 2005

Rok	Konvenčné pestov. ŠÚ SR	Rivel s.r.o. Mužla	Šintavan s.r.o.	Profmat s.r.o. Gbelce	Vinanca Vráble	Ostrožovič Veľká Trňa	PD Rubáň	VSM a.s. Modra	Vinojek Rykynčice	VVD Dvory nad Žitavou	Karpatská perla Senkvice	PD Bátorov Kosičky	Grinava Kakalik Senkvice
Úroda hrozna [t.ha ⁻¹]													
2003	5,22	4,10	3,9	4,15	3,19	4,10	3,18	3,35	3,70	4,05	4,00	4,02	3,80
2004	4,71	3,90	4,1	3,97	3,05	3,15	4,39	3,00	3,50	3,21	3,05	3,05	3,00
2005	4,12	3,80	3,6	3,64	2,66	3,20	3,16	2,80	2,60	3,18	2,90	3,00	2,80
Priemer	4,68	3,93	3,86	3,92	2,96	3,48	3,58	3,05	3,27	3,48	3,21	3,35	3,20
Priemerná úroda z integrovanej produkcie hrozna v rokoch 2003, 2004 a 2005 z 12-tich subjektov je 3,44 t.ha⁻¹													

Poznámky:

Rozdiel v pestovaní hrozna je: 4,68 – 3,44 = 1,24 t.ha⁻¹

Priemerná cena hrozna vypočítaná ŠÚ SR je 13019. Sk.t⁻¹

Strata na úrode hrozna v IP v dôsledku ozelenenia vinohradu a znížením dávok hnojenia je : 1,24 x 13019 = 16 144 Sk.ha⁻¹

Zvýšené náklady na manuálne práce (zelené práce - presvetľovanie krov a pod) je 2 800 Sk.ha⁻¹

Celkové zvýšené náklady + strata na úrode v integrovanom pestovaní hrozna: **18 944 Sk.ha⁻¹**

5.3.2.1.3.1.2.2 INTEGROVANÁ PRODUKCIA V OVOCINÁRSTVE

Výpočet podporných kompenzačných platieb pre integrované pestovanie ovocných drevín je na základe rozdielov oproti klasickému spôsobu pestovania (CC+ národná legislatíva). Pri výpočte boli zohľadnené vyššie náklady na biologické prostriedky chemickej ochrany vrátane prostriedkov na

signalizáciu, čo zohrávalo podstatnú časť navýšenia nákladov. Dodatočné náklady vznikli aj povinnosťou producenta uskutočňovať v stanovených intervaloch povinné rozbery pôdy, listov a plodov.

Kalkulačné položky	Sk/ha/rok
prípravky biologickej ochrany a signalizácie ¹	13.668,-Sk
rozbor pôdy (z plochy 10ha) ²	246,-Sk
rozbor listov (z plochy 10ha) ³	710,- Sk
rozbor plodov (z plochy 10ha) ⁴	325,-Sk
automatická meteorologická stanica ⁵	848,-Sk
monitoring ⁶	627,-Sk
Navrhovaná platba	16 624,-Sk/ha

¹Náklady na prostriedky biologickej ochrany zahŕňajú kompletne sady na 1ha nasledovných prípravkov: Biobit XL, Biobit WP, Isomate C LR, Deltastop EA, Deltastop LB, Deltastop CP, Deltastop CF, Deltastop HN, Deltastop AO, Typhlodromus pyr a relevantný počet vtáčích búdok a bidiel pre dravé vtáky.

² Rozbor pôdy sa uskutočňuje 1x za 5 rokov z plochy 10ha a je platný po dobu 5 rokov. Pri priemernej výmere podniku 25ha a priemernej cene analýzy 7.380,- Sk je kalkulačná cena na 1ha/rok stanovená na 148,-Sk.

³ Rozbor listov sa uskutočňuje 1x za 2 roky z plochy 10ha a je platný po dobu 2 rokov. Pri priemernej výmere podniku 25ha a priemernej cene analýzy 14.200,- Sk je kalkulačná cena na 1ha/rok stanovená na 710,-Sk.

⁴ Rozbor plodov sa uskutočňuje 1x za 2 roky z plochy 10ha a je platný po dobu 2 rokov. Pri priemernej výmere podniku 25ha a priemernej cene analýzy 6.500,- Sk je kalkulačná cena na 1ha/rok stanovená na 325,-Sk.

⁵ Automatická meteorologická stanica s príslušnou konfiguráciou v celkovej sume 101.775,-Sk. Životnosť 6 rokov, záujmová plocha 20ha. Náklady na 1 rok na 1 ha činia 848,-Sk.

⁶ náklady na monitoring 627,-Sk/ha.

5.3.2.1.3.1.2.3 INTEGROVANÁ PRODUKCIA V ZELENINÁRSTVE

Navrhovaná výška platby zohľadňuje ušlý príjem z rozdielu príspevkov na úhradu fixných nákladov a zisku v integrovanej a produkcie zeleniny realizovanej pri dodržovaní CC + národnej legislatívy, pri štyroch hlavných druhoch zastupujúcich jednotlivé skupiny – cibuľa, mrkva, kapusta a paprika. Pri výpočte príspevku na úhradu fixných nákladov a zisku v prípade integrovanej produkcie zeleniny boli zohľadnené vyššie náklady na pracovné sily, certifikované osivo, špecifické agrotechnické opatrenia, nižšia hektárová úrodnosť, drahšie povolené ochranné prostriedky v porovnaní s bežným pestovaním. Pri uplatnení integrovaného pestovania zeleniny vznikajú dodatočné náklady na povinné rozbery pôdy a zeleniny ako aj náklady na monitoring škodlivých činiteľov.

Strata príjmu	Sk.ha-1
rozdiel príspevkov na úhradu fixných nákladov a zisku – cibuľa	8 748
rozdiel príspevkov na úhradu fixných nákladov a zisku – mrkva	15 160
rozdiel príspevkov na úhradu fixných nákladov a zisku – kapusta	13 900
rozdiel príspevkov na úhradu fixných nákladov a zisku – paprika	35 524
Strata príjmu celkom (vážený priemer)	13 821
Dodatočné náklady	
Náklady na monitoring	500
Náklady na povinné rozbery	645
Dodatočné náklady spolu	1 145
Strata príjmu a dodatočné náklady celkom	14 966

Navrhovaná platba

(=)

14 966 Sk/ha

Podopatrenie: EKOLOGICKÉ POĽNOHOSPODÁRSTVO

Platby boli kalkulované pre kompenzáciu straty v období konverzie. Vzhľadom na predpoklad vyšších príjmov z ekologickej výroby v ďalších rokoch v prípade orných pôd o 30 %, zeleniny, liečivých, koreninových a aromatických rastlín asi o 25 %, ovocných sádov a vinohradov asi o 27 % a trvalých trávnych porastov asi o 30 %, sú platby pre obdobie po konverzii znížené.

a) Kalkulácia pre orné pôdy

Výška platby vychádza z rozdielu ocenenia produkcie pri spôsobe využívania ornej pôdy uplatňovanom v rámci CC a národnej legislatívy a pri spôsobe platnom pre túto schému (nariadenie 2092/2001) – ušlý výnos (príjem). Tento rozdiel je znížený o ušetrené náklady na použitie hnojív a chemických ochranných prostriedkov a zvýšený o potrebu dodatočných pracovných nákladov, nákladov na agrotechnické činnosti.

Východiská pre výpočet		Sk.ha ⁻¹
Strata príjmov		
zo zníženia produkcie	(+)	4723,-
Úspora nákladov		
na hnojiva	(-)	607,-
na pesticídy	(-)	2244,-
Zvýšené náklady		
na osivo a sadbu	(+)	726,-
na pracovné činnosti	(+)	3084,-
na aplikáciu organických hnojív(+)		889,-
Navrhovaná platba	(=)	6571,-

Poznámky:

- Priemerné hektárové úrody: pšenica 3,92 t.ha⁻¹, jačmeň 3,56 t.ha⁻¹, repka 1,94 t.ha⁻¹.
- Zníženie výnosov: pšenica 26 %, jačmeň 30 %, repka 35 %.
- Cena: pšenica 4369 Sk.t⁻¹, jačmeň 4526 Sk.t⁻¹, repka 8292 Sk.t⁻¹.
- Prepočítaný podiel hodnotených plodín na ornej pôde: pšenica 51,5 %, jačmeň 37,3 %, repka 11,2 %.
- strata výnosov: 4723 Sk.ha⁻¹ = pšenica 2297 Sk (3,92x0,26x4369x0,515) + jačmeň 1797 Sk (3,56x0,30x4526x0,373) + repka 629 Sk (1,94x0,35x8292x0,112)
- Úspora nákladov na hnojivá: 607 Sk.ha⁻¹ = 69 Sk pšenica (638 Sk – náklad na hnojivá x 0,20x0,515) + 148 Sk jačmeň (397x0,20x0,373) + 130 Sk repka (1163x 0,20x0,112) predstavuje 20 % z celkových nákladov na hnojiva.
- Úspora nákladov na chemické ochranné prostriedky: 2244 Sk.ha⁻¹ = 961 Sk pšenica (1866 Sk – náklad na chemické ochranné prostriedky x 0,515) + 631 Sk jačmeň (1691x0,373) + 652 Sk (5823x0,112).
- Zvýšené pracovné náklady v ekologickom poľnohospodárstve spočívajú vo vyššej pracnosti oproti konvenčným systémom hospodárenia a to pri pestovaní pšenice a jačmeňa o 50 % a pri pestovaní repky olejky o 55 %. V konkrétnom vyjadrení to v prípade pšenice predstavuje rozdiel 2924 Sk.ha⁻¹, jačmeňa 3213 Sk.ha⁻¹, a repky 3389 Sk.ha⁻¹. Po prepočte cez zastúpenie uvedených plodín sú pracovné náklady v ekologickom poľnohospodárstve oproti klasickým systémom hospodárenia v priemere vyššie o 3084 Sk.ha⁻¹ (2924x0,515 + 3213x0,373 + 3389x0,112).
- Vzhľadom na absenciu bežnej chemickej ochrany plodín proti chorobám a škodcom a v záujme zachovania dostatočného počtu jedincov sa pri sejbe ekologicky pestovaných plodín počíta s vyšším výsevom a tým aj potrebou vyšších nákladov na osivo (v priemere o 40 %). Oproti konvenčnému systému to v prípade pšenice predstavuje rozdiel v nákladoch o 743 Sk.ha⁻¹, jačmeňa 762 Sk.ha⁻¹, a repky 524 Sk.ha⁻¹. Po prepočte cez zastúpenie uvedených plodín sú tieto náklady v ekologickom poľnohospodárstve oproti klasickým systémom hospodárenia v priemere vyššie o 726 Sk.ha⁻¹ (743x0,515 + 762x0,373 + 524x0,112)
- Ekologické systémy hospodárenia na pôde predpokladajú zvýšenú (častejšiu) aplikáciu organických hnojív do pôdy. Oproti konvenčným systémom na ktorých sa organickou hmotou vyhnojí ročne asi 20 % pôd, by sa v ekologických systémoch malo hnojiť každý tretí rok, t.j. vyhnojené plochy by mali predstavovať až 33,3 % výmery (rozdiel 13,3 %). Zvýšené náklady na aplikáciu organických hnojív a teda udržanie úrodnosti pre ekologickú produkciu na ornej pôde tak predstavujú hodnotu 889,- Sk.ha⁻¹ (6684,10,- Sk – náklad na aplikáciu organických hnojív x 0,133).

b) Kalkulácia pre ovocné sady a vinohrady

Výška platby vychádza z rozdielu ocenenia produkcie pri spôsobe využívania ovocných sadov a vinohradov (CC + národná legislatíva) a pri spôsobe platnom pre túto schému (obmedzenie použitia hnojív, vylúčenie použitia pesticídov) – ušlý výnos (príjem). Tento rozdiel je znížený o ušetrené náklady na použitie hnojív a chemických ochranných prostriedkov (pesticídov) a zvýšený o potrebu dodatočných pracovných nákladov a tiež o agrotechnické.

Východiská pre výpočet		Sk.ha ⁻¹
Strata príjmov		
zo zníženia produkcie	(+)	28 065.-
Úspora nákladov		
na hnojiva	(-)	170.-
na pesticídy	(-)	12 967.-
Zvýšené náklady		
na pracovné činnosti	(+)	11 135.-
na aplikáciu organických hnojív	(+)	2 821.-
Navrhovaná platba	(=)	28 884.-

Poznámky:

- Priemerné hektárové úrody: ovocné sady (jablone) 9,58 t.ha⁻¹, vinohrady 5,10 t.ha⁻¹.
- Zníženie výnosov: sady 33 %, vinohrady 30 %.
- Cena: ovocné sady 11454 Sk.t⁻¹, vinohrady 13019 Sk.t⁻¹.
- Prepočítaný podiel hodnotených druhov pozemku: ovocné sady 50,0 %, vinohrady 50,0 %.
- Strata výnosov: 28065,- Sk.ha⁻¹ = ovocné sady 18105,- Sk (9,58x0,33x11454x0,5) + vinohrady 9960,- Sk (5,10x0,3x13019x0,5).
- Úspora nákladov na hnojivá: 170 Sk.ha⁻¹ = 861,- Sk (náklad na hnojivá) x 0,25 % (podiel ušetrených nákladov z celkových nákladov na hnojiva).
- Úspora nákladov na chemické ochranné prostriedky: 12967 Sk.ha⁻¹ = 6000,- Sk ovocné sady (12000 Sk – náklad na chemické ochranné prostriedky x 0,5) + 6967,- Sk vinohrady (13933x0,5).
- Zvýšené pracovné náklady v ekologickom poľnohospodárstve spočívajú vo vyššej pracnosti oproti konvenčným systémom hospodárenia a to pri ovocných sadoch a vinohradoch o 33 %. V konkrétnom vyjadrení predstavuje rozdiel v pracovných nákladoch 11135,- Sk.ha⁻¹.
- Ekologické systémy hospodárenia na pôde predpokladajú zvýšenú (častejšiu) aplikáciu organických hnojív do pôdy. Oproti konvenčným systémom sa pre ovocné sady a vinohrady predpokladá navýšenie výmery aplikácie organických hnojív o 30 %. Zvýšené náklady na aplikáciu organických hnojív a teda udržanie úrodnosti pre ekologickú produkciu v sadoch a vinohradoch tak predstavujú hodnotu 2821,- Sk.ha⁻¹ (9405,- Sk – náklad na aplikáciu organických hnojív a ich zapravenie do pôdy x 0,30).

c) Kalkulácia pre zeleninu, liečiv, koreninové a aromatické rastliny

Výška platby vychádza z rozdielu ocenenia produkcie pri spôsobe pestovania týchto druhov plodín (dodržiavanie CC + národná legislatíva) a pri spôsobe platnom pre túto schému (obmedzenie použitia hnojív, vylúčenie použitia pesticídov) – ušlý výnos (príjem). Tento rozdiel je znížený o ušetrené náklady na použitie hnojív a chemických ochranných prostriedkov (pesticídov) a zvýšený o dodatočné pracovné náklady a agrotechnické náklady..

Ako modelové plodiny boli zvolené kapusta biela, mrkva, paprika, rajčiaky a cibuľa, ktoré v štruktúre zberových plôch zeleniny zaberajú 51,9 %.

Východiská pre výpočet		Sk.ha ⁻¹
Strata príjmov		
zo zníženia produkcie	(+)	17 597,-
Úspora nákladov		
na hnojiva	(-)	1645,-

na pesticídy	(-)	3970,-
Zvýšené náklady		
na osivo a sadbu	(+)	798,-
na pracovné činnosti	(+)	6480,-
na aplikáciu organických hnojív(+)		2005,-
Navrhovaná platba	(=)	21 265,-

Poznámky:

- Priemerné hektárové úrody: kapusta biela 15,92 t.ha⁻¹, mrkva 13,67 t.ha⁻¹, paprika 11,25 t.ha⁻¹, rajčiaky konzumné 9,53 t.ha⁻¹, rajčiaky priemyselné 22,40 t.ha⁻¹, cibuľa 10,23 t.ha⁻¹.
- Zníženie výnosov: 15 %.
- Cena: kapusta biela 3962,- Sk.t⁻¹, mrkva 6034 Sk.t⁻¹, paprika 18144 Sk.t⁻¹, rajčiaky konzumné 26606 Sk.t⁻¹, rajčiaky priemyselné 2912 Sk.t⁻¹, cibuľa 7888 Sk.t⁻¹.
- Prepočítaný podiel hodnotených plodín na plochu zeleniny: kapusta biela 29,9 %, mrkva 17,9 %, paprika 13,7 %, rajčiaky konzumné 14,8 %, rajčiaky priemyselné 6,0 %, cibuľa 17,8 %.
- Strata príjmov: 17597 Sk.ha⁻¹ = kapusta 2829,- Sk (15,92x0,15x3962x0,299) + mrkva 2215,- Sk (13,67x0,15x6034x0,179) + paprika 4195,- Sk (11,25x0,15x18144x0,137) + rajčiaky konzumné 5629,- Sk (9,53x0,15x26606x0,148) + rajčiaky priemyselné 587,- Sk (22,40x0,15x2912x0,060) + cibuľa 2142,- Sk (10,23x0,15x7888x0,178).
- Úspora nákladov na hnojivá: 1645,- Sk.ha⁻¹ = 3290,- Sk (náklad na hnojivá) x 0,50 predstavuje 50 % z celkových nákladov na hnojiva.
- Úspora nákladov na chemické ochranné prostriedky: 3970,- Sk.ha⁻¹.
- Zvýšené pracovné náklady v ekologickom pestovaní spočívajú vo vyššej pracnosti oproti konvenčným systémom hospodárenia (vyšší podiel ručnej práce, dodržiavanie zeleninárskych osevných postupov) a to v priemere o 40 %. V konkrétnom vyjadrení to v prípade hodnotených druhov zeleniny predstavuje rozdiel 6480,- Sk.ha⁻¹.
- Vzhľadom na absenciu bežnej chemickej ochrany plodín proti chorobám a škodcom a v záujme zachovania dostatočného počtu jedincov sa pri sejbe ekologicky pestovaných plodín počíta s vyšším výsevom a tým aj potrebou vyšších nákladov na osivo a sadbu (v priemere o 35 %). Oproti konvenčnému systému to v prípade modelových plodín predstavuje zvýšenie nákladov o 798 Sk.ha⁻¹.
- Ekologické systémy hospodárenia na pôde predpokladajú zvýšenú (častejšiu) aplikáciu organických hnojív do pôdy. Oproti konvenčným systémom sa pre zeleninu predpokladá navýšenie organických hnojív o 30 %. Zvýšené náklady na aplikáciu organických hnojív a teda udržanie úrodnosti pre ekologickú produkciu zeleniny tak predstavujú hodnotu 2005,- Sk.ha⁻¹ (6684,10,- Sk – náklad na aplikáciu organických hnojív x 0,30).

d) Kalkulácia pre trvalé trávne porasty

Výška platby vychádza z rozdielu ocenenia produkcie pri spôsobe využívania trvalých trávnych porastov (dodržiavanie CC + národná legislatíva) a pri spôsobe platnom pre túto schému (obmedzenie použitia hnojív, vylúčenie použitia pesticídov) – ušlý výnos (príjem). Tento rozdiel je znížený o ušetrené náklady na použitie hnojív a chemických ochranných prostriedkov (pesticídov) a zvýšený o potrebu dodatočných pracovných nákladov a agrotechnických nákladov..

Východiská pre výpočet		Sk.ha ⁻¹
Strata príjmov		
zníženie produkcie	(+)	717,-
Úspora nákladov		
na hnojiva	(-)	48,-
na pesticídy	(-)	12,-
Zvýšené náklady		
na pracovné činnosti	(+)	2636,-
na osiva a sejbu	(+)	846,-
Navrhovaná platba	(=)	4139,-

Poznámky:

- Priemerné hektárové úrody (v sene): lúky 1,29 t.ha⁻¹, pasienky 1,09 t.ha⁻¹.
- Zníženie výnosov: lúky 40 %, pasienky 35 %.
- Cena: lúky 2516 Sk.t⁻¹, pasienky 1218 Sk.t⁻¹.
- Podiel: lúky 33,3 %, pasienky 66,6 %.
- Strata výnosov: 717,- Sk.ha⁻¹ = lúky 408,- Sk (1,29x0,40x2516x0,333) + pasienky 309,- Sk (1,09x0,35x1218x0,666).
- Úspora nákladov na hnojivá: 48 Sk.ha⁻¹ = 24,- Sk lúky (294 Sk – náklad na hnojivá x 0,25x0,333) + 24 Sk pasienky (142x0,25x0,666) predstavuje 25 % z celkových nákladov na hnojivá.
- Úspora nákladov na chemické ochranné prostriedky: 12 Sk.ha⁻¹ = 8 Sk lúky (23 Sk – náklad na chemické ochranné prostriedky x 0,333) + 4 Sk pasienky (6 x 0,666) predstavuje 100 % z celkových nákladov na chemické ochranné prostriedky.
- Náklady na prísev tráv: 846 Sk = (náklady na osivo 3413 Sk + sejba 816 Sk)/5 rokov vyplývajú z podmienky zachovania trvalého trávneho porastu počas doby realizácie opatrenia.
- Zvýšené pracovné náklady v ekologickom poľnohospodárstve spočívajú vo vyššej pracnosti oproti konvenčným systémom hospodárenia a to pri trvalých trávnych porastoch o 45 %. V konkrétnom vyjadrení predstavuje rozdiel v pracovných nákladoch pri lúkách 2829,- Sk.ha⁻¹ a pasienkoch 2544 Sk.ha⁻¹.

5.3.2.1.3.2 PÔDOOCHRANNÉ OPATRENIA**5.3.2.1.3.2.1 OCHRANA PROTI ERÓZII NA ORNEJ PÔDE****a) Stabilizačný oševný postup**

Výška platby vychádza z vyšších nákladov spočívajúcich v dodržaní spôsobov využívania orných pôd platných pre túto schému - pestovanie medziplodín (agrotechnika + osivo). Tieto náklady sú znížené o 40 % nakoľko podmienkou je dodržať minimálny podiel 30 % ozimín + 10 % viacročných krmovín.

Východiská pre výpočet**Zvýšenie nákladov**

		Sk.ha ⁻¹
na agrotechniku medziplodín	(+)	3 794.-
na osivo medziplodín	(+)	956.-
Navrhovaná platba	(=)	4750.-

Poznámky:

- Zvýšené náklady na agrotechnické práce spočívajú v:
 - agrotechnických prácach „naviac“ a to v predsejbovej príprave pôdy, sejbe a posejbovom spracovaní medziplodín. Kalkulované bolo diskovanie (850,- Sk.ha⁻¹), bránenie (410,- Sk.ha⁻¹), sejba (816,- Sk.ha⁻¹), valcovanie (375,- Sk.ha⁻¹), drvenie (1692,- Sk.ha⁻¹), stredná orba (2180,- Sk.ha⁻¹),
 - potrebe nákupu osív medziplodín. Kalkulácie vychádzali z použitia dvoch typov medziplodín – miešanky raže a viky v pomere 1:2 (cena osiva raže 8,90 Sk.kg⁻¹, viky 20,50 Sk.kg⁻¹, výsevok 60 kg.ha⁻¹, raže a 120 kg.ha⁻¹ viky) a horčice (cena osiva horčice 19 Sk.kg⁻¹, výsevok 10 kg.ha⁻¹). Náklad na osivo predstavuje priemer uvedených typov medziplodín.
- Uvedené náklady boli kalkulované len na 60 % výmery opatrenia, nakoľko na 30 % plôch musia byť vysiate oziminy a na 10 % viacročné krmoviny a teda na týchto pôdach sa ošev medziplodín nerealizuje. Náklady na agrotechnické práce tak predstavujú 3794 Sk.ha⁻¹ = 6323 Sk (náklad na celý hektár) x 0,6 a náklady na osivo 956 Sk.ha⁻¹ = 1593 Sk (náklad na celý hektár) x 0,6.

b) Prijateľná veľkosť parcely

Výška platby vychádza z vyšších nákladov spočívajúcich v dodržaní spôsobov využívania orných pôd platných pre túto schému – vytvorenie minimálne 10 m širokých pásov (min. 1 pás na 200 m) obsiatych trávami, ďatelinoťrami a pod. Tieto náklady vyplývajú zo straty na bežnej produkcii

z orných pôd, potreby zatrávňovania (agrotechnika, osivo) i komplikovanejšej manipulácie mechanizmov. Zvýšené náklady čiastočne kompenzuje zisk z produkcie tráv na vytvorených pásoch.

Východiská pre výpočet		Sk.ha ⁻¹
Strata príjmov		
z pestovania plodín na ornej pôde	(+)	260
Zvýšenie nákladov		
na zatrávnenie pásov	(+)	183
Náklady navyše na ornej pôde		
na práce mechanizmov, mzdy	(+)	724
Náklady navyše na pásoch tráv		
na práce mechanizmov, mzdy	(+)	205
Zisk z produkcie na pásoch tráv	(-)	7
Navrhovaná platba	(=)	1365,-

Poznámky:

- Strata príjmov z pestovania plodín na ornej pôde vzniká na zatrávňovaných pásoch o šírke 10 m. Na 1 ha (100x100 m) pôdy sa predpokladá zatrávnenie 10 % plochy, t.j. 1000m².
- Kalkulácia predpokladá pestovanie pšenice ozimnej, jačmeňa jarného a repky olejky. Na tieto plodiny prepočítaný ušlý zisk má hodnotu 2604 Sk.ha⁻¹, čo po prepočte na trávny pás (10 % výmery) predstavuje 260 Sk.ha⁻¹.
- Zatrávňovaním pásov vznikajú náklady navyše vo výške 183 Sk.ha⁻¹. Tieto spočívajú v potrebe agrotechnických prác: kultivátorovanie (850,- Sk.ha⁻¹), hnojenie (1077,- Sk.ha⁻¹), bránenie (410,- Sk.ha⁻¹), sejba (816,- Sk.ha⁻¹), valcovanie (375,- Sk.ha⁻¹), obstarania osiva 3412 Sk.ha⁻¹ (výsevok trávnych zmesí na úrovni 35 kg.ha⁻¹) a hnojiva 5602 Sk.ha⁻¹ (aplikácia 0,3 t.ha⁻¹ NPK). Tieto náklady boli kalkulované len raz za päťročné obdobie a prepočítané na desatinu hektára (zatravnúje sa len 10 % orných pôd).
- Náklady navyše na ornej pôde vznikajú v dôsledku prerušenia súvislej plochy trávnych pásov, čím dochádza k zvýšeniu pracovných nákladov (náklady na mechanizáciu, mzdy = 4829 Sk.ha⁻¹) asi o 15 % t.j. o 724 Sk.ha⁻¹.
- Náklady navyše na trávnych pásoch vznikajú v dôsledku sťažného obhospodarovania spôsobeného ich malou šírkou, čím dochádza k zvýšeniu pracovných nákladov (náklady na mechanizáciu, mzdy = 684 Sk.ha⁻¹) asi o 30 % t.j. o 205 Sk.ha⁻¹.
- Kalkulácia platieb predpokladá zo zatravných pásov príjem v podobe sena vo výške 75 Sk.ha⁻¹, čo po prepočte na 10 % zatravnenej plochy predstavuje zisk 7 Sk.ha⁻¹.

5.3.2.1.3.2.2 OCHRANA PROTI ERÓZII VO VINOHRADOCH

Výška platby vychádza z vyšších nákladov spočívajúcich v dodržaní činnosti platných pre túto schému – pokrytie pôdy od 1. 11. do 30. 04. Táto kalkulácia uvažuje so zatrávnením medziriadkov vo vinohrade, resp. mulčovaním trávou a teda s nákladmi súvisiacimi so založením trávneho porastu (agrotechnika, osivo) diferencovane podľa intenzity svahovitosti. S využitím trávnej hmoty sa nepočíta.

Východiská pre výpočet		Sk.ha ⁻¹
Zvýšenie nákladov		
na zatrávnenie medziriadkov	(+)	1826.-
Náklady navyše		
na práce mechanizmov, mzdy na svahu od 3° do 9°	(+)	359.-
na práce mechanizmov, mzdy na svahu od 10° do 17°	(+)	797.-
na práce mechanizmov, mzdy na svahu nad 18°	(+)	1302.-
Navrhovaná platba		
<i>pri svahovitosti vinohradu od 3° do 9°</i>	(=)	2185.-
<i>pri svahovitosti vinohradu od 10° do 17°</i>	(=)	2623.-
<i>pri svahovitosti vinohradu nad 18°</i>	(=)	3128.-

Poznámky:

- Zatravnovaním medziriadkov vznikajú náklady navyše vo výške 1826 Sk.ha⁻¹. Tieto spočívajú v potrebe agrotechnických prác: kultivátorovanie (850,- Sk.ha⁻¹), hnojenie (1077,- Sk.ha⁻¹), bránenie (410,- Sk.ha⁻¹),

sejba (816,- Sk.ha⁻¹), valcovanie (375,- Sk.ha⁻¹), obstarania osiva 3412 Sk.ha⁻¹ (výsevok trávnych zmesí na úrovni 35 kg.ha⁻¹) a hnojiva 5602 Sk.ha⁻¹ (aplikácia 0,3 t.ha⁻¹ NPK). Náklady boli kalkulované len raz za päťročné obdobie.

- Náklady navyšujú sa v dôsledku údržby trávnych porastov v sťažených terénnych podmienkach. Zvýšenie pracovných nákladov na trávnych porastoch do 9° o 359 Sk.ha⁻¹, na svahoch 10-17° o 797 Sk.ha⁻¹ a na svahoch nad 18° o 1302 Sk.ha⁻¹ bolo stanovené ako dvojročný priemer (r. 2003, 2004) oproti nákladom lokalít na rovinách (nižinné oblasti).

5.3.2.1.3.2.3 OCHRANA PROTI ERÓZII V OVOCINÁRSTVE

Výška platby vychádza z vyšších nákladov spočívajúcich v dodržaní činnosti platných pre túto schému – pokrytie pôdy minimálne 10 mesiacov v roku. Táto kalkulácia uvažuje so zatrávením medziriadkov v sadoch, resp. mulčovaním trávou a teda s nákladmi súvisiacimi so založením trávneho porastu (agrotechnika, osivo) diferencovane podľa intenzity svahovitosti. S využitím trávnej hmoty sa nepočíta.

Východiská pre výpočet		Sk.ha ⁻¹
Zvýšenie nákladov		
na zatrávenie medziriadkov	(+)	1826.-
Náklady navyšujú sa		
na práce mechanizmov, mzdy na svahu do 12°	(+)	359.-
na práce mechanizmov, mzdy na svahu nad 12°	(+)	797.-
Navrhovaná platba		
<i>pri svahovitosti vinohradu od 3° do 9°</i>	(=)	2185.-
<i>pri svahovitosti vinohradu nad 10°</i>	(=)	2623.-

Poznámky:

- Zatrávením medziriadkov vznikajú náklady navyšujú sa vo výške 1826 Sk.ha⁻¹. Tieto spočívajú v potrebe agrotechnických prác: kultivátorovanie (850,- Sk.ha⁻¹), hnojenie (1077,- Sk.ha⁻¹), bránenie (410,- Sk.ha⁻¹), sejba (816,- Sk.ha⁻¹), valcovanie (375,- Sk.ha⁻¹), obstarania osiva 3412 Sk.ha⁻¹ (výsevok trávnych zmesí na úrovni 35 kg.ha⁻¹) a hnojiva 5602 Sk.ha⁻¹ (aplikácia 0,3 t.ha⁻¹ NPK). Náklady boli kalkulované len raz za päťročné obdobie.

- Náklady navyšujú sa v dôsledku údržby trávnych porastov v sťažených terénnych podmienkach. Zvýšenie pracovných nákladov na trávnych porastoch do 9° o 359 Sk.ha⁻¹, na svahoch nad 10° o 797 Sk.ha⁻¹ bolo stanovené ako dvojročný priemer pracovných nákladov pri pestovaní trvalých trávnych porastov (r. 2003, 2004) oproti nákladom lokalít na rovinách (nižinné oblasti).

5.3.2.1.3.2.4 ZATRÁVŇOVANIE ORNEJ PÔDY

Zatrávenie orných pôd vyžaduje zvýšené náklady na založenie trávneho porastu. Realizátor opatrenia zároveň prichádza o zisk z ornej pôdy, ktorý však čiastočne kompenzuje zisk z produkcie tráv – najmä sena.

Východiská pre výpočet		Sk.ha ⁻¹
Strata príjmov		
z pestovania plodín na ornej pôde	(+)	2604.-
Náklady navyšujú sa		
na založenie trávneho porastu	(+)	1826.-
Zisk z produkcie tráv	(-)	75.-
Navrhovaná platba	(=)	4 355.-

Poznámky:

- Strata príjmov z pestovania plodín na ornej pôde vzniká ich zatrávením. Kalkulácia predpokladá pestovanie pšenice ozimnej, jačmeňa jarného a repky olejky. Na tieto plodiny prepočítaný ušlý zisk má hodnotu 2604 Sk.ha⁻¹.

- Zatrávením orných pôd vznikajú náklady navyšujú sa na založenie trávneho porastu. Tieto spočívajú v potrebe agrotechnických prác: kultivátorovanie (850,- Sk.ha⁻¹), hnojenie (1077,- Sk.ha⁻¹), bránenie (410,- Sk.ha⁻¹), sejba (816,- Sk.ha⁻¹), valcovanie (375,- Sk.ha⁻¹), obstarania osiva 3412 Sk.ha⁻¹ (výsevok trávnych zmesí na

úrovni 35 kg.ha⁻¹) a hnojiva 5602 Sk.ha⁻¹ (aplikácia 0,3 t.ha⁻¹ NPK). Tieto náklady boli kalkulované len raz za päťročné obdobie (9131 Sk.ha⁻¹/5 rokov).

- Kalkulácia platieb predpokladá zo zatravnovaných plôch zisk (realizácia sena) vo výške 75 Sk.ha⁻¹. Táto položka čiastočne zmierňuje stratu z orných pôd i náklady na založenie TTP.

ZACHOVANIE BIODIVERZITY

5.3.2.1.3.3.1 OCHRANA BIOTOPOV POLOPRÍRODNÝCH A PRÍRODNÝCH TRVALÝCH TRÁVNÝCH PORASTOV –

Zoznam typov biotopov s vyjadreným finančným rámcom

Typ	Ochrana biotopov trávnych porastov	Paušálna platba [Sk.ha ⁻¹]
A	<i>Teplo a suchomilné trvalé trávne porasty</i>	3 188
B	<i>Mezofilné trvalé trávne porasty</i>	2 643
C	<i>Horské kosné lúky</i>	4 568
D	<i>Vlhkomilné porasty nižších plôch</i>	2 643
E	<i>Nížinné aluviálne lúky</i>	1 869
F	<i>Vlhkomilné porasty vyšších polôh, slatinné a bezkolencové lúky</i>	5 621
G	<i>Vysokohorské trávne porasty</i>	5 342

Výpočet platieb

a) Kalkulácia pre *Teplo a suchomilné trvalé trávne porasty*

V dôsledku podmienky vylúčenia aplikácie minerálnych hnojív, hnojovice i chemických prípravkov sa znižuje zisk z produkcie trávnych porastov (objektívne nižšie úrody), ktorý sa čiastočne kompenzuje úspora z ušetrovaných hnojív a chemických ochranných prípravkov.

Zvýšené náklady vznikajú z dodržiavania stanovených podmienok kosby, pasenia a vo zvýšených nákladoch na pasenie (zákaz košarovania).

Východiská pre výpočet		Sk.ha ⁻¹
Strata príjmov		
zo zníženia úrod trávnych porastov	(+)	761.-
Úspora nákladov		
na hnojivá (zákaz hnojív)	(-)	192.-
na pesticídy (zákaz pesticídov)	(-)	12.-
Náklady navyše		
na ručné kosenie porastov tráv	(+)	1034.-
na kosenie vždy smerom od stredu k okrajom	(+)	278.-
na pasenie za sťažených podmienok	(+)	1 319.-
Navrhovaná platba	(=)	3 188.-

Poznámky:

- Strata príjmov zo zníženia úrod trávnych porastov vychádzala z predpokladu priemerných hektárových úrod (v sene): lúky 1,22 t.ha⁻¹, pasienky 1,09 t.ha⁻¹, zníženia výnosov (v dôsledku vylúčenia priemyselných hnojív, hnojovice a chemických prostriedkov) o 40 %, ceny: lúky 2516 Sk.t⁻¹, pasienky 1218 Sk.t⁻¹, podielu: lúky 33,3 %, pasienky 66,6 %. Celková strata výnosov: 761 Sk.ha⁻¹ = lúky 408 Sk (1,22x0,40x2516x0,333) + pasienky 353 Sk (1,09x0,40x1218x0,666).

- Úspora nákladov na priemyselné hnojivá: 192 Sk.ha⁻¹ = 98 Sk lúky (294 Sk – náklad na priemyselné hnojivá x 0,333) + 94 Sk pasienky (142x0,666) predstavuje 1000 % z celkových nákladov na priemyselné hnojivá.

- Úspora nákladov na chemické ochranné prostriedky: $12 \text{ Sk.ha}^{-1} = 8 \text{ Sk lúky}$ ($23 \text{ Sk} - \text{náklad na chemické ochranné prostriedky} \times 0,333$) + 4 Sk pasienky ($6 \times 0,666$) predstavuje 100 % z celkových nákladov na chemické ochranné prostriedky.
- Náklady navyš na kosbu v stanovenom smere (od stredu k okrajom). Počíta sa navýšenie variabilných nákladov na kosbu vo výške 1389 Sk/ha o cca 10 %, pri predpoklade 2 kosieb na týchto plochách, celkové navýšenie predstavuje 278 Sk/ha ($(2 \times 1389 \text{ Sk/ha}) \times 0,1$).
- Náklady navyš na pastvu pod dozorom a zvýšené prevádzkové náklady na pasenie vyplývajúce z podmienok podopatrenia boli stanovené na základe predpokladu zvýšenia pracovných nákladov v chove oviec ($5276,- \text{ Sk.ha}^{-1}$) o 25 %, čo predstavuje hodnotu 1319 Sk.ha^{-1} .
- Náklady navyš na ručné kosenie vyplývajú z potreby šetrného prístupu k biotopom nachádzajúcim sa v sťažených podmienkach pre bežnú výrobu. Takéto lokality predpokladáme na 10 % výmery biotopov. Náklady boli stanovené na základe priemernej mesačnej mzdy v poľnohospodárstve a z nej odvodenej hodinovej sadzby 94 Sk.hod^{-1} , ako aj normy času pre kosenie kosou v sťažených podmienkach 110 hod.ha^{-1} ($1034,- \text{ Sk} = 110 \times 94 \times 0,1$).

b) Kalkulácia pre Mezofilné trvalé trávne porasty

Výpočet platby vychádza z podmienky vylúčenia aplikácie minerálnych hnojív, hnojovice i chemických prípravkov - ušlý príjem z produkcie trávnych porastov (objektívne nižšie úrody), ktorý však čiastočne kompenzuje úspora z ušetrených hnojív a chemických ochranných prípravkov.

Zvýšené náklady, spočívajú aj v dodržiavaní stanovených podmienok kosby, pasenia a košarovania.

Východiská pre výpočet		Sk.ha ⁻¹
Strata príjmov		
zo zníženia úrod trávnych porastov	(+)	761.-
Úspora nákladov		
na hnojivá (zákaz hnojív)	(-)	192.-
na pesticídy (zákaz pesticídov)	(-)	12.-
Náklady navyš		
na ručné kosenie	(+)	489.-
na kosenie vždy smerom od stredu k okrajom	(+)	278.-
na denné prekladanie košiarov	(+)	1 319.-
Navrhovaná platba	(=)	2 643.-

Poznámky:

- Strata príjmov zo zníženia úrod trávnych porastov vychádzala z predpokladu priemerných hektárových úrod (v sene): lúky $1,22 \text{ t.ha}^{-1}$, pasienky $1,09 \text{ t.ha}^{-1}$, zníženia výnosov (v dôsledku vylúčenia priemyselných hnojív, hnojovice a chemických prostriedkov) o 40 %, ceny: lúky 2516 Sk.t^{-1} , pasienky 1218 Sk.t^{-1} , podielu: lúky 33,3 %, pasienky 66,6 %. Celková strata výnosov: $761 \text{ Sk.ha}^{-1} = \text{lúky } 408 \text{ Sk}$ ($1,22 \times 0,40 \times 2516 \times 0,333$) + pasienky 353 Sk ($1,09 \times 0,40 \times 1218 \times 0,666$).
- Úspora nákladov na priemyselné hnojivá: $192 \text{ Sk.ha}^{-1} = 98 \text{ Sk lúky}$ ($294 \text{ Sk} - \text{náklad na priemyselné hnojivá} \times 0,333$) + 94 Sk pasienky ($142 \times 0,666$) predstavuje 1000 % z celkových nákladov na priemyselné hnojivá.
- Úspora nákladov na chemické ochranné prostriedky: $12 \text{ Sk.ha}^{-1} = 8 \text{ Sk lúky}$ ($23 \text{ Sk} - \text{náklad na chemické ochranné prostriedky} \times 0,333$) + 4 Sk pasienky ($6 \times 0,666$) predstavuje 100 % z celkových nákladov na chemické ochranné prostriedky.
- Náklady navyš na ručné kosenie boli stanovené na základe priemernej mesačnej mzdy v poľnohospodárstve a z nej odvodenej hodinovej sadzby 94 Sk.hod^{-1} , ako aj pre dané podmienky zodpovedajúcej normy času 26 hod.ha^{-1} ($489,- \text{ Sk} = 26 \times 94 / 5$).
- Náklady navyš na kosbu v stanovenom smere (od stredu k okrajom). Počíta sa navýšenie variabilných nákladov na kosbu vo výške 1389 Sk/ha o cca 10 %, pri predpoklade 2 kosieb na týchto plochách, celkové navýšenie predstavuje 278 Sk/ha ($(2 \times 1389 \text{ Sk/ha}) \times 0,1$).
- Náklady navyš na pastvu pod dozorom a denné prekladanie košiarov vyplývajúce z podmienok podopatrenia boli stanovené na základe predpokladu zvýšenia pracovných nákladov v chove oviec ($5276,- \text{ Sk.ha}^{-1}$) o 25 %, čo predstavuje hodnotu 1319 Sk.ha^{-1} .

c) Kalkulácia pre Horské kosné lúky

Platba vychádza z podmienky vylúčenia aplikácie minerálnych hnojív, hnojovice i chemických prípravkov- ušlý príjem z produkcie trávnych porastov (objektívne nižšie úrody), ktorý čiastočne kompenzuje úspora z ušetrených hnojív a chemických ochranných prípravkov.

Zvýšené náklady spočívajú aj v sťažených podmienkach na obhospodarovanie a dodržiavani stanovených podmienok kosby.

Východiská pre výpočet		Sk.ha⁻¹
Strata príjmov		
zo zníženia úrod trávnych porastov	(+)	761.-
Úspora nákladov		
na hnojivá (zákaz hnojív)	(-)	192.-
na pesticídy (zákaz pesticídov)	(-)	12.-
Náklady navyše		
na ručné kosenie porastov tráv	(+)	1034.-
na kosenie a vždy smerom od stredu k okrajom	(+)	278.-
zvýšené náklady na prácu a pohonné hmoty	(+)	2 699.-
Navrhovaná platba	(=)	4 568.-

Poznámky:

- Strata príjmov zo zníženia úrod trávnych porastov vychádza z predpokladu priemerných hektárových úrod (v sene): lúky 1,22 t.ha⁻¹, pasienky 1,09 t.ha⁻¹, zníženia výnosov (v dôsledku vylúčenia priemyselných hnojív, hnojovice a chemických prostriedkov) o 40 %, ceny: lúky 2516 Sk.t⁻¹, pasienky 1218 Sk.t⁻¹, podielu: lúky 33,3 %, pasienky 66,6 %. Celková strata výnosov: 761 Sk.ha⁻¹ = lúky 408 Sk (1,22x0,40x2516x0,333) + pasienky 353 Sk (1,09x0,40x1218x0,666).
- Úspora nákladov na priemyselné hnojivá: 192 Sk.ha⁻¹ = 98 Sk lúky (294 Sk – náklad na priemyselné hnojivá x 0,333) + 94 Sk pasienky (142x0,666) predstavuje 1000 % z celkových nákladov na priemyselné hnojivá.
- Úspora nákladov na chemické ochranné prostriedky: 12 Sk.ha⁻¹ = 8 Sk lúky (23 Sk – náklad na chemické ochranné prostriedky x 0,333) + 4 Sk pasienky (6x0,666) predstavuje 100 % z celkových nákladov na chemické ochranné prostriedky.
- Náklady navyše na kosbu v stanovenom smere (od stredu k okrajom). Počíta sa navýšenie variabilných nákladov na kosbu vo výške 1389 Sk/ha o cca 10 %, pri predpoklade 2 kosieb na týchto plochách, celkové navýšenie predstavuje 278 Sk/ha ((2x1389 Sk/ha)x0,1).
- Počíta sa navýšenie variabilných nákladov na kosbu vo výške: 2 699 Sk/ha o cca 100 %, pri predpoklade zvýšených nárokov na prekonanie sťažených prírodných podmienok a veľkej vzdialenosti obhospodarovaných lokalít. Celkové navýšenie predstavuje: 2 699 Sk/ha.
- Náklady navyše na ručné kosenie vyplývajú z potreby šetrného prístupu k biotopom nachádzajúcim sa v sťažených podmienkach pre bežnú výrobu. Takéto lokality predpokladáme na 10 % výmery biotopov. Náklady boli stanovené na základe priemernej mesačnej mzdy v poľnohospodárstve a z nej odvodenej hodinovej sadzby 94 Sk.hod⁻¹, ako aj normy času pre kosenie kosou v sťažených podmienkach 110 hod.ha⁻¹ (1034,- Sk = 110x94x0,1).

d) Kalkulácia pre Vlhkomilné porasty nižších plôch

Výpočet platby vychádza z podmienky vylúčenia aplikácie minerálnych hnojív, hnojovice i chemických prípravkov – ušlý príjem z produkcie trávnych porastov (objektívne nižšie úrody), ktorý čiastočne kompenzuje úspora z ušetrených hnojív a chemických ochranných prípravkov.

Zvýšené náklady vyplývajú z dodržiavani stanovených podmienok kosby, pasenia a vo zvýšených nákladoch na pasenie (zákaz košarovania).

Východiská pre výpočet		Sk.ha⁻¹
Strata príjmov		
zo zníženia úrod trávnych porastov	(+)	761.-

Úspora nákladov

na hnojivá (zákaz hnojív)	(-)	192.-
na pesticídy (zákaz pesticídov)	(-)	12.-
Náklady navyše		
na ručné kosenie	(+)	489.-
na kosenie vždy smerom od stredu k okrajom	(+)	278.-
na pasenie za sťažených podmienok	(+)	1 319.-
Navrhovaná platba	(=)	2 643.-

Poznámky:

- Strata príjmov zo zníženia úrod trávnych porastov vychádzala z predpokladu priemerných hektárových úrod (v sene): lúky 1,22 t.ha⁻¹, pasienky 1,09 t.ha⁻¹, zníženia výnosov (v dôsledku vylúčenia priemyselných hnojív, hnojovice a chemických prostriedkov) o 40 %, ceny: lúky 2516 Sk.t⁻¹, pasienky 1218 Sk.t⁻¹, podielu: lúky 33,3 %, pasienky 66,6 %. Celková strata výnosov: 761 Sk.ha⁻¹ = lúky 408 Sk (1,22x0,40x2516x0,333) + pasienky 353 Sk (1,09x0,40x1218x0,666).
- Úspora nákladov na priemyselné hnojivá: 192 Sk.ha⁻¹ = 98 Sk lúky (294 Sk – náklad na priemyselné hnojivá x 0,333) + 94 Sk pasienky (142x0,666) predstavuje 100 % z celkových nákladov na priemyselné hnojivá.
- Úspora nákladov na chemické ochranné prostriedky: 12 Sk.ha⁻¹ = 8 Sk lúky (23 Sk – náklad na chemické ochranné prostriedky x 0,333) + 4 Sk pasienky (6x0,666) predstavuje 100 % z celkových nákladov na chemické ochranné prostriedky.
- Náklady navyše na ručné kosenie boli stanovené na základe priemernej mesačnej mzdy v poľnohospodárstve a z nej odvodenej hodinovej sadzby 94 Sk.hod⁻¹, ako aj pre dané podmienky zodpovedajúcej normy času pre kosenie 26 hod.ha⁻¹ (488,8,- Sk = 26x94/5).
- Náklady navyše na kosbu v stanovenom smere (od stredu k okrajom). Počíta sa navýšenie variabilných nákladov na kosbu vo výške 1389 Sk/ha o cca 10 %, pri predpoklade 2 kosieb na týchto plochách, celkové navýšenie predstavuje 278 Sk/ha ((2x1389 Sk/ha)x0,1).
- Náklady navyše na pastvu pod dozorom a zvýšené prevádzkové náklady na pasenie vyplývajúce z podmienok podopatrenia boli stanovené na základe predpokladu zvýšenia pracovných nákladov v chove oviec (5276,- Sk.ha⁻¹) o 25 %, čo predstavuje hodnotu 1319 Sk.ha⁻¹.

e) Kalkulácia pre Nížinné aluviálne lúky

V platbe sa kalkuluje kombinácia podmienok vylúčenia aplikácie minerálnych hnojív, hnojovice i chemických prípravkov – ušlý príjem z produkcie trávnych porastov (objektívne nižšie úrody), ktorý čiastočne kompenzuje úspora z ušetrených hnojív a chemických ochranných prípravkov.

Zvýšené náklady z povinnosti dodržiavať stanovené podmienky kosby.

Východiská pre výpočet		Sk.ha ⁻¹
Strata príjmov		
zo zníženia úrod trávnych porastov	(+)	761.-
Úspora nákladov		
na hnojivá (zákaz hnojív)	(-)	192.-
na pesticídy (zákaz pesticídov)	(-)	12.-
Náklady navyše		
na ručné kosenie porastov tráv	(+)	1034.-
na kosenie vždy smerom od stredu k okrajom	(+)	278.-
Navrhovaná platba	(=)	1 869.-

Poznámky:

- Strata príjmov zo zníženia úrod trávnych porastov vychádzala z predpokladu priemerných hektárových úrod (v sene): lúky 1,22 t.ha⁻¹, pasienky 1,09 t.ha⁻¹, zníženia výnosov (v dôsledku vylúčenia priemyselných hnojív, hnojovice a chemických prostriedkov) o 40 %, ceny: lúky 2516 Sk.t⁻¹, pasienky 1218 Sk.t⁻¹, podielu: lúky

- 33,3 %, pasienky 66,6 %. Celková strata výnosov: $761 \text{ Sk.ha}^{-1} = \text{lúky } 408 \text{ Sk } (1,22 \times 0,40 \times 2516 \times 0,333) + \text{pasienky } 353 \text{ Sk } (1,09 \times 0,40 \times 1218 \times 0,666)$.
- Úspora nákladov na priemyselné hnojivá: $192 \text{ Sk.ha}^{-1} = 98 \text{ Sk lúky } (294 \text{ Sk} - \text{náklad na priemyselné hnojivá } \times 0,333) + 94 \text{ Sk pasienky } (142 \times 0,666)$ predstavuje 1000 % z celkových nákladov na priemyselné hnojivá.
 - Úspora nákladov na chemické ochranné prostriedky: $12 \text{ Sk.ha}^{-1} = 8 \text{ Sk lúky } (23 \text{ Sk} - \text{náklad na chemické ochranné prostriedky } \times 0,333) + 4 \text{ Sk pasienky } (6 \times 0,666)$ predstavuje 100 % z celkových nákladov na chemické ochranné prostriedky.
 - Náklady navyše na ručné kosenie vyplývajú z potreby šetrného prístupu k biotopom nachádzajúcim sa v sťažených podmienkach pre bežnú výrobu. Takéto lokality predpokladáme na 10 % výmery biotopov. Náklady boli stanovené na základe priemernej mesačnej mzdy v poľnohospodárstve a z nej odvodenej hodinovej sadzby 94 Sk.hod^{-1} , ako aj normy času pre kosenie kosou v sťažených podmienkach 110 hod.ha^{-1} ($1034,- \text{ Sk} = 110 \times 94 \times 0,1$).
 - Náklady navyše na kosbu v stanovenom smere (od stredu k okrajom). Počíta sa navýšenie variabilných nákladov na kosbu vo výške 1389 Sk/ha o cca 10 %, pri predpoklade 2 kosieb na týchto plochách, celkové navýšenie predstavuje $278 \text{ Sk/ha } ((2 \times 1389 \text{ Sk/ha}) \times 0,1)$.

f) Kalkulácia pre Vlhkomilné porasty vyšších polôh, slatinné a bezkolencové lúky

Platba vychádza z podmienky vylúčenia aplikácie minerálnych hnojív, hnojovice i chemických prípravkov – ušlý príjem z produkcie trávnych porastov (objektívne nižšie úrody), ktorý čiastočne kompenzuje úspora z ušetrených hnojív a chemických ochranných prípravkov. Zvýšené náklady, ktoré má platba na toto opatrenie kompenzovať, spočívajú aj v sťažených podmienkach na obhospodarovanie (obhospodarovanie je možné len s využitím ľahkej mechanizácie, alebo ručne), a dodržiavani stanovených podmienok kosby.

Východiská pre výpočet	Sk.ha⁻¹
Strata príjmov	
zo zníženia úrod trávnych porastov (+)	761.-
Úspora nákladov	
na hnojivá (zákaz hnojív) (-)	192.-
na pesticídy (zákaz pesticídov) (-)	12.-
Náklady navyše	
na kosenie vždy smerom od stredu k okrajom (+)	278.-
na ručné kosenie porastov tráv (+)	4 756.-
Navrhovaná platba (=)	5 621.-

Poznámky:

- Strata príjmov zo zníženia úrod trávnych porastov vychádzala z predpokladu priemerných hektárových úrod (v sene): lúky $1,22 \text{ t.ha}^{-1}$, pasienky $1,09 \text{ t.ha}^{-1}$, zníženia výnosov (v dôsledku vylúčenia priemyselných hnojív, hnojovice a chemických prostriedkov) o 40 %, ceny: lúky 2516 Sk.t^{-1} , pasienky 1218 Sk.t^{-1} , podielu: lúky 33,3 %, pasienky 66,6 %. Celková strata výnosov: $761 \text{ Sk.ha}^{-1} = \text{lúky } 408 \text{ Sk } (1,22 \times 0,40 \times 2516 \times 0,333) + \text{pasienky } 353 \text{ Sk } (1,09 \times 0,40 \times 1218 \times 0,666)$.
- Úspora nákladov na priemyselné hnojivá: $192 \text{ Sk.ha}^{-1} = 98 \text{ Sk lúky } (294 \text{ Sk} - \text{náklad na priemyselné hnojivá } \times 0,333) + 94 \text{ Sk pasienky } (142 \times 0,666)$ predstavuje 1000 % z celkových nákladov na priemyselné hnojivá.
- Úspora nákladov na chemické ochranné prostriedky: $12 \text{ Sk.ha}^{-1} = 8 \text{ Sk lúky } (23 \text{ Sk} - \text{náklad na chemické ochranné prostriedky } \times 0,333) + 4 \text{ Sk pasienky } (6 \times 0,666)$ predstavuje 100 % z celkových nákladov na chemické ochranné prostriedky.
- Náklady navyše na kosbu v stanovenom smere (od stredu k okrajom). Počíta sa navýšenie variabilných nákladov na kosbu vo výške 1389 Sk/ha o cca 10 %, pri predpoklade 2 kosieb na týchto plochách, celkové navýšenie predstavuje $278 \text{ Sk/ha } ((2 \times 1389 \text{ Sk/ha}) \times 0,1)$.
- Náklady navyše na ručné kosenie vyplývajú z potreby šetrného prístupu k biotopom nachádzajúcim sa v pre bežnú výrobu sťažených podmienkach. Takéto lokality predpokladáme na 46 % výmery biotopov. Náklady boli stanovené na základe priemernej mesačnej mzdy v poľnohospodárstve a z nej odvodenej hodinovej sadzby 94 Sk.hod^{-1} , ako aj normy času pre kosenie kosou v sťažených podmienkach 110 hod.ha^{-1} ($4756,- \text{ Sk} = 110 \times 94 \times 0,46$).

g) Kalkulácia pre Vysokohorské trávne porasty

Platba vychádza z podmienky vylúčenia aplikácie minerálnych hnojív, hnojovice i chemických prípravkov - ušlý príjem z produkcie trávnych porastov (objektívne nižšie úrody), ktorý čiastočne kompenzuje úspora z ušetrených hnojív a chemických ochranných prípravkov.

Zvýšené náklady spočívajú v sťažených podmienkach na obhospodarovanie a dodržiavani stanovených podmienok kosby, pasenia a vo zvýšených nákladoch na pasenie.

Východiská pre výpočet		Sk.ha ⁻¹
Strata príjmov		
zo zníženia úrod trávnych porastov	(+)	761.-
Úspora nákladov		
na hnojivá (zákaz hnojív)	(-)	192.-
na pesticídy (zákaz pesticídov)	(-)	12.-
Náklady navyiac		
na ručné kosenie	(+)	489.-
na kosenie vždy smerom od stredu k okrajom	(+)	278.-
zvýšené náklady na prácu a pohonné hmoty	(+)	2 699.-
na denné prekladanie košiarov	(+)	1 319.-
Navrhovaná platba	(=)	5 342.-

Poznámky:

- Strata príjmov zo zníženia úrod trávnych porastov vychádzala z predpokladu priemerných hektárových úrod (v sene): lúky 1,22 t.ha⁻¹, pasienky 1,09 t.ha⁻¹, zníženia výnosov (v dôsledku vylúčenia priemyselných hnojív, hnojovice a chemických prostriedkov) o 40 %, ceny: lúky 2516 Sk.t⁻¹, pasienky 1218 Sk.t⁻¹, podielu: lúky 33,3 %, pasienky 66,6 %. Celková strata výnosov: 761 Sk.ha⁻¹ = lúky 408 Sk (1,22x0,40x2516x0,333) + pasienky 353 Sk (1,09x0,40x1218x0,666).
- Úspora nákladov na priemyselné hnojivá: 192 Sk.ha⁻¹ = 98 Sk lúky (294 Sk – náklad na priemyselné hnojivá x 0,333) + 94 Sk pasienky (142x0,666) predstavuje 1000 % z celkových nákladov na priemyselné hnojivá.
- Úspora nákladov na chemické ochranné prostriedky: 12 Sk.ha⁻¹ = 8 Sk lúky (23 Sk – náklad na chemické ochranné prostriedky x 0,333) + 4 Sk pasienky (6x0,666) predstavuje 100 % z celkových nákladov na chemické ochranné prostriedky.
- Náklady navyiac na ručné kosenie boli stanovené na základe priemernej mesačnej mzdy v poľnohospodárstve a z nej odvodenej hodinovej sadzby 94 Sk.hod⁻¹, ako aj pre dané podmienky zodpovedajúcej normy času 26 hod.ha⁻¹ (489,- Sk = 26x94/5).
- Náklady navyiac na kosbu v stanovenom smere (od stredu k okrajom). Počíta sa navýšenie variabilných nákladov na kosbu vo výške 1389 Sk/ha o cca 10 %, pri predpoklade 2 kosieb na týchto plochách, celkové navýšenie predstavuje 278 Sk/ha ((2x1389 Sk/ha)x0,1).
- Počíta sa navýšenie variabilných nákladov na kosbu vo výške: 2 699 Sk/ha o cca 100 %, pri predpoklade zvýšených nárokov na prekonanie sťažených prírodných podmienok a veľkej vzdialenosti obhospodarovaných lokalít. Celkové navýšenie predstavuje: 2 699 Sk/ha.
- Náklady navyiac na pastvu pod dozorom a denné prekladanie košiarov vyplývajúce z podmienok podopatrenia boli stanovené na základe predpokladu zvýšenia pracovných nákladov v chove oviec (5276,- Sk.ha⁻¹) o 25 %, čo predstavuje hodnotu 1319 Sk.ha⁻¹.

5.3.2.1.3.3.2 OCHRANA BIOTOPOV VYBRANÝCH DRUHOV VTÁKOV**A. Podmienky podpory pre ochranu biotopov vybraných druhov vtákov – v nížinných a kotlinových oblastiach (orná pôda)**

Výška platby vychádza z rozdielu ocenenia produkcie pri spôsobe využívania OP podľa CC a národnej legislatívy a pri spôsobe platnom pre toto podopatrenie.

Východiská pre výpočet		Sk.ha ⁻¹
Strata príjmov		
zo zníženia produkcie	(+)	4 400.-
Úspora nákladov		
na pesticídy	(-)	1 985.-
Náklady navyše		
na kosenie vždy smerom od stredu k okrajom	(+)	278.-
Navrhovaná platba	(=)	2 693.-

Poznámky:

- Priemerné hektárové úrody: pšenica 4,14 t.ha⁻¹, jačmeň 3,77 t.ha⁻¹, repka 1,96 t.ha⁻¹.
- Zníženie výnosov: pšenica 20 %, jačmeň 25 %, repka 30 %.
- Cena: pšenica 4369 Sk.t⁻¹, jačmeň 4526 Sk.t⁻¹, repka 8292 Sk.t⁻¹.
- Prepočítaný podiel hodnotených plodín na ornej pôde: pšenica 51,5 %, jačmeň 37,3 %, repka 11,2 %.
- Strata príjmov: 4000 Sk.ha⁻¹ = pšenica 1863,03 Sk (4,14x0,20x4369x0,515) + jačmeň 1591,13 Sk (3,77x0,25x4526x0,373) + repka 546,10 Sk (1,96x0,30x8292x0,112).
- zníženie z obmedzenia činností na vtáčej lokalite - navýšenie o 10% z dôvodu výskytu hniezdiska (predpoklad hniezdisk na 10% z výmery OP) : 400 Sk.
- Úspora nákladov na chemické ochranné prostriedky: 1 985 Sk.ha⁻¹ = 825,79 Sk pšenica (1781,63 Sk – náklad na chemické ochranné prostriedky x 0,90x0,515) + 538,422 Sk jačmeň (1603,88x0,90x0,373) + 620,58 Sk repka (6156,5x 0,90x0,112) predstavuje 90 % z celkových nákladov na chemické ochranné prostriedky.
- Zvýšené dodatočné pracovné náklady na kosbu v stanovenom smere (od stredu do kraju alebo od jednej strany pozemku ku druhému). Počíta sa navýšenie variabilných nákladov vo výške 1389 SK/ha o cca 10%, pri predpoklade 2 kosieb na týchto plochách, celkové navýšenie predstavuje 278 SK/ha ((2*1389 SK/ha)* 0,1).

B. Podmienky podpory pre ochranu biotopov vybraných druhov vtákov – v nížinných a kotlinových oblastiach (TTP)

Výška platby vychádza z rozdielu ocenenia produkcie pri bežnom spôsobe využívania TTP podľa CC a národnej legislatívy a pri spôsobe platnom pre toto podopatrenie.

Východiská pre výpočet		Sk.ha ⁻¹
Strata príjmov		
zo zníženia produkcie	(+)	475.-
z ušlej produkcie	(+)	428.-
Úspora nákladov		
na pesticídy	(-)	10.-
na hnojivá	(-)	215.-
Náklady navyše		
na ručné kosenie	(+)	489.-
na kosenie vždy smerom od stredu k okrajom	(+)	278.-
Navrhovaná platba	(=)	1 445.-

Poznámky:

- Priemerné hektárové úrody (v sene): lúky 1,22 t.ha⁻¹, pasienky 1,09 t.ha⁻¹.
- Zníženie výnosov: 25 %.
- Cena: lúky 2516 Sk.t⁻¹, pasienky 1218 Sk.t⁻¹.
- Podiel: lúky 33,3 %, pasienky 66,6 %.
- Strata príjmov: 475 Sk.ha⁻¹ = lúky 255 Sk (1,22x0,25x2516x0,333) + pasienky 220 Sk (1,09x0,25x1218x0,666).
- zníženie z obmedzenia činností na vtáčej lokalite - navýšenie o 10% z dôvodu výskytu hniezdiska (predpoklad hniezdisk na 10% z výmery OP) a strata na produkcii trávnej hmoty v lokalite hniezdisk 428 Sk/ha.
- Úspora nákladov na chemické ochranné prostriedky: 10 Sk.ha⁻¹ = 5,98 Sk lúky (18,13 Sk – náklad na chemické ochranné prostriedky x 0,90x0,333) + 3,663 Sk pasienky (5,5x0,90x0,666) predstavuje 90 % z celkových nákladov na chemické ochranné prostriedky.
- Úspora nákladov na priemyselné hnojivá: 215,47 Sk.ha⁻¹ = 85,35 Sk pšenica (258 Sk – náklad na priemyselné hnojivá x 0,33) + 130,12 Sk jačmeň (195,38x0,666) predstavuje 100 % z celkových nákladov na priemyselné hnojivá.
- Zvýšené dodatočné náklady na ručné kosenie boli stanovené na základe priemernej mesačnej mzdy v poľnohospodárstve a z nej odvodenej hodinovej sadzby 94 SK/hod, ako aj normy času pre kosenie je 26hod/ha (489 SK = 26*94/5).
- Zvýšené dodatočné pracovné náklady na kosbu v stanovenom smere (od stredu do kraju alebo od jednej strany pozemku ku druhému). Počíta sa navýšenie variabilných nákladov vo výške 1389 SK/ha o cca 10%, pri predpoklade 2 kosieb na týchto plochách, celkové navýšenie predstavuje 278 SK/ha ((2*1389 SK/ha)* 0,1).

C. Podmienky podpory pre ochranu biotopov vybraných druhov vtákov – v horských a podhorských oblastiach (orná pôda)

Výška platby vychádza z rozdielu ocenenia produkcie pri bežnom spôsobe využívania OP podľa CC a národnej legislatívy a pri spôsobe platnom pre toto podopatrenie.

Východiská pre výpočet		Sk.ha⁻¹
Strata príjmov		
zo zníženia produkcie	(+)	3 237.-
Úspora nákladov		
na pesticídy	(-)	1 487.-
Náklady naviac		
na kosenie vždy smerom od stredu k okrajom	(+)	278.-
Navrhovaná platba	(=)	2 028.-

Poznámky:

- Priemerné hektárové úrody: pšenica 3,39 t.ha⁻¹, jačmeň 2,60 t.ha⁻¹, repka 1,15 t.ha⁻¹.
- Zníženie výnosov: pšenica 20 %, jačmeň 25 %, repka 30 %.
- Cena: pšenica 4369 Sk.t⁻¹, jačmeň 4526 Sk.t⁻¹, repka 8292 Sk.t⁻¹.
- Prepočítaný podiel hodnotených plodín na ornej pôde: pšenica 51,5 %, jačmeň 37,3 %, repka 11,2 %.
- Strata príjmov: 2943 Sk.ha⁻¹ = pšenica 1525,52 Sk (3,39x0,20x4369x0,515) + jačmeň 1097,33 Sk (2,60x0,25x4526x0,373) + repka 320,40 Sk (1,15x0,30x8292x0,112).
- zníženie z obmedzenia činností na vtáčej lokalite - navýšenie o 10% z dôvodu výskytu hniezdiska (predpoklad hniezdisk na 10% z výmery OP) : 294 Sk/ha.
- Úspora nákladov na chemické ochranné prostriedky: 1487,2 Sk.ha⁻¹ = 822,25 Sk pšenica (1774 Sk – náklad na chemické ochranné prostriedky x 0,90x0,515) + 433,89 Sk jačmeň (1292,5x0,90x0,373) + 231,03 Sk repka (2292x 0,90x0,112) predstavuje 90 % z celkových nákladov na chemické ochranné prostriedky.
- Zvýšené dodatočné pracovné náklady na kosbu v stanovenom smere (od stredu do kraju alebo od jednej strany pozemku ku druhému). Počíta sa navýšenie variabilných nákladov vo výške 1389 SK/ha o cca 10%, pri predpoklade 2 kosieb na týchto plochách, celkové navýšenie predstavuje 278 SK/ha ((2*1389 SK/ha)* 0,1).

D. Podmienky podpory pre ochranu biotopov vybraných druhov vtákov – v horských a podhorských oblastiach (TTP)

Výška platby vychádza z rozdielu ocenenia produkcie pri bežnom spôsobe využívania TTP podľa CC a národnej legislatívy a pri spôsobe platnom pre toto podopatrenie.

Východiská pre výpočet		Sk.ha ⁻¹
Strata príjmov		
zo zníženia produkcie	(+)	475.-
z ušlej produkcie	(+)	428.-
Úspora nákladov		
na pesticídy	(-)	13.-
Náklady navyše		
na ručné kosenie	(+)	489.-
na kosenie vždy smerom od stredu k okrajom	(+)	278.-
Navrhovaná platba	(=)	1 657.-

Poznámky:

- Priemerné hektárové úrody (v sene): lúky 1,22 t.ha⁻¹, pasienky 1,09 t.ha⁻¹.
- Zníženie výnosov: 25 %.
- Cena: lúky 2516 Sk.t⁻¹, pasienky 1218 Sk.t⁻¹.
- Podiel: lúky 33,3 %, pasienky 66,6 %.
- Strata príjmov: 475 Sk.ha⁻¹ = lúky 255 Sk (1,22x0,25x2516x0,333) + pasienky 220 Sk (1,09x0,25x1218x0,666).
- zníženie z obmedzenia činností na vtáčej lokalite - navýšenie o 10% z dôvodu výskytu hniezdiska (predpoklad hniezdisk na 10% z výmery OP) a strata na produkcii trávnej hmoty v lokalite hniezdisk 428 Sk/ha.
- Úspora nákladov na chemické ochranné prostriedky: 13,50 Sk.ha⁻¹ = 9,49 Sk lúky (28,5 Sk – náklad na chemické ochranné prostriedky x 0,90x0,333) + 3,996 Sk pasienky (6x0,90x0,666) predstavuje 90 % z celkových nákladov na chemické ochranné prostriedky.
- Zvýšené dodatočné náklady na ručné kosenie boli stanovené na základe priemernej mesačnej mzdy v poľnohospodárstve a z nej odvodenej hodinovej sadzby 94 SK/hod, ako aj normy času pre kosenie 26hod/ha (489 SK = 26*94/5).
- Zvýšené dodatočné pracovné náklady na kosbu v stanovenom smere (od stredu do kraju alebo od jednej strany pozemku ku druhému). Počíta sa navýšenie variabilných nákladov vo výške 1389 SK/ha o cca 10%, pri predpoklade 2 kosieb na týchto plochách, celkové navýšenie predstavuje 278 SK/ha ((2*1389 SK/ha)* 0,1).

5.3.2.1.3.3.3 CHOV A UDRŽANIE OHROZENÝCH DRUHOV ZVIERAT

Platby predstavujú zvýšené náklady v chove ohrozených druhov zvierat oproti spôsobom chovu pri dodržaní CC a národnej legislatívy - objektívne straty na produkcii v dôsledku nižšej úžitkovosti a produkčných parametrov ohrozených druhov zvierat. Zvýšené náklady vyplývajú z náročnosti podmienok chovu, reprodukčných i administratívnych problémov.

a) Platba pre chov oviec – valaška pôvodná

Strata výnosov		
zo zníženia produkcie mlieka	(+)	874,-
jahníat	(+)	165,-
vlny	(+)	24,-
Navrhovaná platba		1063 SK/ks
Navrhovaná platba/VDJ	(=)	7 070 Sk/VDJ

b) Platba pre chov kôz – biela krátkosrstá koza

Strata výnosov		
zo zníženia produkcie mlieka	(+)	765,-
zo zníženia produkcie mäsa	(+)	298,-
Navrhovaná platba		1063 SK/ks
Navrhovaná platba/VDJ	(=)	7 070 Sk/VDJ

c) Platba pre chov koni (slovenský teplokrvník, hucul, furioso, nonius, slovenský športový pony, lipican, shagya-arab, norik muránskeho typu)

Zvýšené náklady

na ustajnenie, krmivá a služby	(+)	7100,-
Stanovená platba (max. 200 €/VDJ)		7088 Sk/ks
Stanovená platba/VDJ	(=)	7 088 Sk / VDJ

d) Platba pre chov hydiny

Sliepka (oravka, plymutka, rodajlenka, hemsirka, vlaska, sasekska)

Strata výnosov

zo zníženia produkcie vajec	(+)	100,-
Navrhovaná platba		100 Sk/ks
Navrhovaná platba/VDJ	(=)	7 088 Sk / VDJ

e) Hus (slovenská biela hus, suchovská hus)

Strata výnosov

zo zníženia produkcie mäsa	(+)	21,-
Navrhovaná platba		21,Sk/ks
Navrhovaná platba/VDJ	(=)	7 088 Sk / VDJ

f) Platba pre chov hovädzieho dobytku – pinzgauský dobytok

Strata výnosov

zo zníženia produkcie mlieka	(+)	7100,-
Navrhovaná platba		7 100Sk/ks
Navrhovaná platba/VDJ	(=)	7 088 Sk / VDJ

Poznámky:

Ovce – platba vyplývajúca zo zníženia výnosov z produkcie mlieka vychádza z ocenenia rozdielu priemernej produkcie mlieka od ovce na Slovensku a produkcie mlieka od ovce typu pôvodná valaška. Priemerná cena ovčieho mlieka v rokoch 2003 a 2004 bola 18,59 Sk.l¹, priemerná dojnnosť 127 l.rok⁻¹ a dojnnosť valašky pôvodnej 80 l.rok⁻¹. Nápočet: $(127-80) \times 18,59 = 874,-$ Sk.

Zníženie výnosov z produkcie jahniat boli vypočítané z priemernej váhy narodeného jahňaťa ocenenej 188 Sk.kg⁻¹ pri predpoklade zníženej plodnosti o 25 %. Nápočet: $(3,50 \times 188) \times 0,25 = 165,-$ Sk.

Zníženie výnosov z produkcie vlny vychádza z ocenenia rozdielu priemernej produkcie vlny od ovce na Slovensku a produkcie od valašky pôvodnej. Priemerná cena ovčej vlny v rokoch 2003 a 2004 bola 21,80,- Sk.kg⁻¹, priemerná produkcia ovčej vlny 2,3 kg.rok⁻¹ a produkcia vlny od valašky pôvodnej 1,2 kg.rok⁻¹. Nápočet: $(2,3 - 1,2) \times 21,80 = 24,-$ Sk.

Kozy - platba vyplývajúca zo zníženia výnosov z produkcie mlieka vychádza z ocenenia rozdielu priemernej produkcie mlieka od kozy na Slovensku a produkcie mlieka od kozy typu biela krátkosrstá. Priemerná cena mlieka v rokoch 2003 a 2004 bola 10,- Sk.l¹, priemerná dojnnosť 726,5 l.rok⁻¹ a dojnnosť kozy bielej krátkosrstej 650 l.rok⁻¹. Nápočet: $(726,5-650) \times 10 = 765,-$ Sk.

Zníženie výnosov z produkcie mäsa vychádza z priemernej váhy kozy (55 kg) ocenenej priemernou cenou 23,60,- Sk.kg⁻¹ pri predpoklade zníženého počtu odchovaných kôz o 23 %. Nápočet: $(55 \times 23,60) \times 0,23 = 298,-$ Sk.

Kone – platba predstavuje náhradu nákladov súvisiacich so zabezpečením požadovaných nárokov na chov ohrozených druhov koni. Platba 7100 Sk bola stanovená kvalifikovaným odhadom na základe osobných kontaktov s chovateľmi takýchto koni. Okrem iného platba zahŕňa náklady navyše na špecifické ustajnenie i krmivá, veterinárnu starostlivosť, zvýšenú administratívu i náklady na reprodukciu daného druhu koni.

Hydina:

Sliepky : platba predstavuje náhradu zo straty produkcie vajec. Priemerná znáška vajec od sliepky v rokoch 2003 a 2004 bola 203 ks.rok-1. Priemerná potenciálna znáškovosť ohrozených druhov sliepok je 160 ks.rok-1. Rozdiel teda predstavuje 43 vajec. Pri priemernej cene vajec v uvedených rokoch 2,31,- Sk.ks-1 vzniká na jednu sliepku strata 104,- Sk. Nápočet: $(203-160) \times 2,31 = 100,-$ Sk.

Hus: platba predstavuje náhradu zo straty produkcie mäsa. Priemerná váha husi je 7,2 kg. Pri ohrozených druhoch sa počíta so znížením váhy o 0,45 kg. Pri priemernej cene mäsa 47,20,- Sk.kg-1 vzniká strata 21,- Sk. Nápočet: $0,45 \times 47,2 = 21,-$ Sk.

Pinzgauský dobytok - platba vyplývajúca zo zníženia výnosov z produkcie mlieka vychádza z ocenenia rozdielu priemernej produkcie mlieka od kravy na Slovensku a produkcie mlieka od čistokrvnej kravy pinzgauského typu. Priemerná cena mlieka v rokoch 2003 a 2004 bola 9,34,- Sk.l-1, priemerná dojnosť 5055 l.rok-1 a dojnosť kravy pinzgauského typu 4295 l.rok-1. Nápočet: $(5055-4295) \times 9,34 = 7100,-$ Sk.

POUŽITÉ PODKLADY A ÚDAJOVÉ ZDROJE

Výpočet agroenvironmentálnych kompenzačných platieb na programovacie obdobie 2007-2013 bol vykonaný na základe podkladov a informačných databáz relevantných inštitúcií (rezortné výskumné ústavy, Slovenský štatistický úrad, MP SR). Východiskovú údajovú platformu predstavovali parametre za roky 2003 - 2005.

Ako zdroj informácií boli použité aj aktuálne komoditné správy a štúdie VÚEPP za sledované poľnohospodárske komodity, cenníky agrotechnických prác a firiem zaoberajúcich sa distribúciou hnojív, osív, sadív i chemických prostriedkov a pod.

V konkrétnom vyjadrení boli použité nasledovné podklady:

- produkčné a úžitkové parametre v rastlinnej i živočíšnej výrobe boli prevzaté u oficiálnych materiálov Štatistického úradu SR, Zelenej správy MP SR i príslušných komoditných štúdií VÚEPP Bratislava,
- údaje o cenách poľnohospodárskych výrobkov boli prevzaté od Štatistického úradu SR: Indexy cien poľnohospodárskych výrobkov v SR 12/2003 a 12/2004 ,
- údaje o nákladoch a ich štruktúre v členení podľa jednotlivých plodín a druhov hospodárskych zvierat boli prevzaté z materiálov VÚEPP Bratislava: Vlastné náklady a výsledky hospodárenia poľnohospodárskych podnikov v SR za rok 2003 a 2004 v triedení podľa výrobných oblastí,
- ceny tovarov a služieb boli kalkulované na základe v projekčnej sfére používaných cenníkových položiek (Cenekon spol. s r.o. Bratislava), aktuálnych dodávateľských cenníkov (osiva, hnojiva, agrochemikálie – Slovosivex a.s., Agrotans, s.r.o. Šamorín), a v prípade absencie cenníkov aj z vnútropodnikových kalkulácií viacerých subjektov získaných pri bohatej vlastnej projekčnej činnosti (projekty rekultivácii, skrývkov humusového horizontu, zúrodňovacích opatrení a pod.), ako aj vlastných pre tento účel vykonaných prepočtov,
- očakávané zníženie produkčných parametrov vplyvom aplikácie environmentálnych opatrení a následné negatívne dopady na ekonomiku hospodárenia boli stanovené na základe dlhodobých výsledkov rezortného výskumu v oblasti pokusníctva a následného modelovania a prognózovania možných dopadov a situácií v agrárnom systéme.

Použitá literatúra

Zelená správa o poľnohospodárstve a potravinárstve v Slovenskej republike 2004 (stav za rok 2003) MP SR 2004
 Zelená správa o poľnohospodárstve a potravinárstve v Slovenskej republike 2005 (stav za rok 2004) MP SR 2005
 Zelená správa o poľnohospodárstve a potravinárstve v Slovenskej republike 2006 (stav za rok 2005) MP SR 2006
 Vlastné náklady a výsledky hospodárenia poľnohospodárskych podnikov v SR za rok 2003, VÚEPP, Bratislava 2004
 Vlastné náklady a výsledky hospodárenia poľnohospodárskych podnikov v SR za rok 2004, VÚEPP, Bratislava 2005
 Náklady a výnosy poľnohospodárskych výrobkov v SR za rok 2005, VÚEPP, Bratislava 2006
 Web: <http://portal.statistics.sk> ŠÚSR 2004, 2005, 2006
 Web: <http://www.vuepp.sk> VÚEPP Bratislava 2004, 2005, 2006

PRÍLOHA 5:**PODKLADY PRE OPATRENIE 5.3.2.1.3.1.2 INTEGROVANÁ PRODUKCIA****5.3.2.1.3.1.2.2 INTEGROVANÁ PRODUKCIA V OVOCINÁRSTVE****Rozsah zisťovaných údajov a zoznam technických zariadení na zisťovanie teploty a vlhkosti vzduchu v ovocnom sade v systéme integrovanej produkcie ovocia****A. Rozsah zisťovaných údajov a teploty vzduchu v ovocnom sade**

1. dátum merania
2. číslo pôdneho bloku alebo dielu pôdneho bloku, ku ktorému sa meranie vzťahuje
3. minimálna denná teplota (v °C)
4. maximálna denná teplota (v °C)
5. priemerná vlhkosť vzduchu (v %); nameraná v priebehu sledovaného dňa s uvedením hodiny merania

B. Zoznam odporúčaných technických zariadení, ktoré sa používajú pri zisťovaní teploty a vlhkosti vzduchu v ovocnom sade

1. Vlhkomer a maximo-minimálny teplomer
2. Merač teploty vzdušnej vlhkosti
3. Meteorologická stanica

Technické zariadenia pre sledovanie výskytu škodlivých organizmov v ovocnom sade v systéme integrovanej produkcie ovocia

1. Feromonové lapače
2. Lepiace pásky a lepové dosky
3. Optické lapače
4. Liehové pasce
5. Zariadenia na sklepanie škodlivých organizmov

A. Limitné hodnoty rizikových prvkov v poľnohospodárskej pôde¹⁾

(v mg/kg suchej hmoty, rozklad lúčavkou kráľovskou, Hg celkový obsah)

Pôdny druh	As	Cd	Cr	Hg	Pb
piesočnatá hlinito-piesočnatá	10	0,4	50	0,15	25
piesočnato-hlinitá hlinitá	25	0,7	70	0,5	70
ílovito-hlinitá, ílovitá, íl	30	1,0	90	0,75	115

¹⁾ Zákon č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov**B: Limitné hodnoty rizikových prvkov vo vzorke ovocia²⁾**

Chemický prvok	Najvyššie prípustné množstvo celkového obsahu chemického prvku v ovoci (mg.kg ⁻¹)
Olovo (Pb)	0,1 – 0,2 (drobné ovocie)
Kadmium (Cd)	0,03
Ortuť (Hg)	0,03
Arzén (As)	0,5

²⁾ Potravinový kódex SR, Druhá časť, 10. hlava, príloha č. 2 „Najvyššie prípustné množstvo kontaminantov v potravinách platné v Slovenskej Republike“, (Výnos MP SR a MZ SR č.608/3/2004-100 z 15.marca 2004, v znení výnosu č. 1907/2004 - 100 z 21. júla 2004 a výnosu č. 3372/2004-100 z 17. januára 2005)

Vzor pre vedenie záznamu v Podnikovom zošite žiadateľa

Dátum Od - do	Použité zariadenie pre sledovanie výskytu škodlivých organizmov / meno, kto údaj zaznamenal Druh odberu vzoriek na analýzu / meno, kto vykonal odber Použité zariadenia na zistenie meteorologických údajov / meno, kto údaj zaznamenal	Označenie sadu, pôdneho bloku alebo dielu pôdneho bloku	Ovocný druh

Odporúčané minimálne počty jedincov na hektár potrebných pre vstup do systému IPO

Ovocný druh	Minimálny počet jedincov na ha
jadroviny ¹	400
kôstkoviny ²	300
drobné, bobuľovité ovocie ³	2000
orech kráľovský	50

¹ – jablone, hrušky² – broskyne, marhule, slivkoviny, čerešne, višne³ – ríbezle, egreše, maliny, jahody

5.3.2.1.3.1.2.3 INTEGROVANÁ PRODUKCIA ZELENINY

Rozsah zisťovaných údajov a zoznam technických zariadení na zisťovanie meteorologických údajov v systéme integrovanej produkcie zeleniny a rozsah zisťovaných meteorologických údajov potrebných na zistenie škodlivého organizmu.

A. Rozsah zisťovaných údajov a teploty vzduchu

1. dátum merania
2. číslo pôdneho bloku alebo dielu pôdneho bloku, ku ktorému sa meranie vzťahuje
3. minimálna denná teplota (v °C)
4. maximálna denná teplota (v °C)

B. Zoznam odporúčaných technických zariadení, ktoré sa používajú pri zisťovaní teploty a vlhkosti vzduchu

1. Vlhkomer a teplomer na meranie minimálnej a maximálnej teploty
2. Merač teploty vzdušnej vlhkosti
3. Meteorologická stanica

Odporúčané technické zariadenia pre sledovanie výskytu škodlivých organizmov v systéme integrovanej produkcie zeleniny

1. Feromonové lapače
2. Lepiace pásy a lepové dosky
3. Optické lapače
4. Liehové pasce
5. Zariadenia na sklepanie škodlivých organizmov, resp. iné špecifické pre zeleninu

Limitné hodnoty rizikových prvkov v poľnohospodárskej pôde*)

(v mg/kg suchej hmoty, rozklad lúčavkou kráľovskou, Hg celkový obsah)

Pôdny druh	As	Cd	Cr	Hg	Pb
piesočnatá hlinito-piesočnatá	10	0,4	50	0,15	25
piesočnato-hlinitá hlinitá	25	0,7	70	0,5	70
ílovito-hlinitá, ílovitá, íl	30	1,0	90	0,75	115

Limitné hodnoty rizikových prvkov vo vzťahu poľnohospodárska pôda a rastlina*)

(v mg/kg suchej hmoty, vo výluhu 1 mol/l dusičnanu amónneho)

Chemický prvok	Kritická hodnota
Arzén (As)	0,4
Meď (Cu)	1,0
Nikel (Ni)	1,5
Zinok (Zn)	2,0
Kadmium (Cd)	0,1
Olovo (Pb)	0,1

*) Zákon č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov

A. Najvyššie prípustné množstvo chemických prvkov v zelenine (mg.kg⁻¹) *)

Chemický prvok	Najvyššie prípustné množstvo (mg.kg ⁻¹)	Potravina
Kadmium (Cd)	0,1	hlúbová a koreňová zelenina okrem zeleru
	0,2	listová zelenina, čerstvé byliny a zeler
	0,05	ostatná zelenina
Olovo (Pb)	0,3	brokolica, listová zelenina
	0,1	ostatná zelenina
Ortuť (Hg)	0,05	zelenina
Meď (Cu)	10,0	zelenina
Nikel (Ni)	2,5	zelenina

*) Potravinový kódex SR, Druhá časť, 10. hlava, príloha č. 2 „Najvyššie prípustné množstvo kontaminantov v potravinách platné v Slovenskej republike“, (Výnos MP SR a MZ SR č. 608/3/2004-100 z 15. marca 2004, v znení výnosu č. 1907/2004-100 z 21. júla 2004 a výnosu č. 3372/2004-100 z 17. januára 2005)

B. Najvyššie prípustné množstvo dusičnanov (ako NO₃⁻) v zelenine (mg.kg⁻¹) *)

Najvyššie prípustné množstvo v mg.kg⁻¹(ako NO₃⁻)

Zelenina

700	melóny, tekvice, cukety
400	ostatná plodová zelenina
400	struková zelenina
700	koreňová zelenina (okrem rýchlejšej mrkvy, reďkovky a cvikly)
700	hlúbová zelenina
1 000	listová zelenina (okrem špenátu, šalátu a čakanky)
1 500	rýchlená mrkva
3 500	reďkovka
3 000	cvikla
3 000	čerstvý špenát zo zberu od 1. XI. do 31. III.
2 500	čerstvý špenát zo zberu od 1. IV. do 31. X.
2 000	hlávkový šalát (okrem typu „iceberg“) zo zberu:
4 500	- od 1. X. do 31. III. - pestovaný v skleníku
4 000	- pestovaný vonku
3 500	- od 1. IV. do 30. IX. - pestovaný v skleníku
2 500	- pestovaný vonku
2 500	hlávkový šalát typu „iceberg“ - kučeravý a širokolístý
2 000	endívie (batavské) - pestované v skleníku
2 000	- pestované vonku

*) Potravinový kódex SR, Druhá časť, 10. hlava, príloha č. 2 „Najvyššie prípustné množstvo kontaminantov v potravinách platné v Slovenskej republike“, (Výnos MP SR a MZ SR č. 608/3/2004-100 z 15. marca 2004, v znení výnosu č. 1907/2004-100 z 21. júla 2004 a výnosu č. 3372/2004-100 z 17. januára 2005)

Odporúčany vzor pre vedenie záznamu v Podnikovom zošite žiadateľa

Dátum Od - do	Použité zariadenie pre sledovanie výskytu škodlivých organizmov / meno, kto údaj zaznamenal Druh odberu vzoriek na analýzu / meno kto vykonal odber Použité zariadenia na zistenie meteorologických údajov / meno, kto údaj zaznamenal	Označenie parcely, pôdneho bloku alebo dielu pôdneho bloku	Druhy zeleniny

PRÍLOHA 6:

5.3.1.2.4 VÝPOČET PLATIEB ZA ŽIVOTNÉ PODMIENKY ZVIERAT

5.3.2.1.4.1 Zlepšenie životných podmienok v chove hydiny

Nástroj: zníženie zaťaženia podlahovej plochy o 20%

Východiská pre výpočet podpory: hlboká podstielka

Všeobecné podmienky (Zákony SR)	Špecifické podmienky (nad rámec)
Zaťaženie podlahovej hmoty: 38 kg na m ²	Zaťaženie podlahovej hmoty: 30 kg na m ²
Priame náklady Sk na m ² : 1046 Výnos: Sk na m ² : 1086,42 –	Priame náklady Sk na m ² : 840 Výnos Sk na m ² : 857,70-
Rozdiel: 40,42 Prepočet na 6 obrátok ročne: 242,52.- Sk z 1 m ²	Rozdiel: 17,70 Prepočet na 6 obrátok ročne: 106,20.- Sk z 1 m ²
	Strata: 136,32.- Sk na 1 m ² za rok Strata na 1 VDJ ročne: 2272,45.- Sk

Výška podpory: hlboká podstielka 2272 Sk na 1 VDJ

Východiská pre výpočet podpory: Na základe kompenzácie strát vzniknutých zmenou produkcie v dôsledku zníženia zaťaženia 1 m² využiteľnej podlahovej plochy u brojlerových kurčiat na hlbokéj podstielke. Straty sa vypočítajú ako rozdiel medzi znížením priamych nákladov a znížením výnosov v dôsledku zníženia stavov zvierat.

Príklad použitia parametrov pre výpočet pre hlbokú podstielku:

- *úžitková plocha haly* 800 m²
- *1 VDJ 285 ks á 1,75 kg* 500 kg ž.h.
- *realizačná cena za 1 kg ž.h.* 28,59 Sk

Poznámka: Náhrady sa vypočítajú ako kompenzácia strát znížením produkcie brojlerov z 1 haly za rok pri určitom počte obrátok (v závislosti na druhu), asanácia a oddych technológie 14 dní). Pre výpočet sa využívajú hodnoty informačnej databázy relevantných inštitúcií a dosahovaných produkčných a ekonomických parametrov..

5.3.2.1.4.2 ZLEPŠENIE ŽIVOTNÝCH PODMIENOK V CHOVE HOVÄDZIEHO DOBYTKA

5.3.2.1.4.2.1 Zlepšenie prirodzeného správania zvierat,

(hlavne odpočinku, potravinového správania, komfortného správania, možnosti úniku pri sociálnych konfliktoch a vytváraní skupín)

Východiská pre výpočet: Podpora sa udelí ako kompenzácia zníženia produkcie na základe zníženia počtu zvierat v ustajňovacej jednotke vo voľných systémoch ustajnenia kráv a výkrmového dobytká oproti projektovaným kapacitám tak, aby plocha pripadajúca na 1 zviera bola minimálne o 10 % vyššia, ako vyžadujú súčasné legislatívne opatrenia na Slovensku. (zákon č. 230/1998 Z.z.- prílohy 50 - 58).

Východiská pre výpočet podpory:

Všeobecné podmienky (Zákony SR)	Špecifické podmienky (nad rámec)
Plocha na 1 zviera 8,4 m ²	Plocha na 1 zviera 9,2 m ² (+10%)
Priame náklady : 49 585 Výnos +69 120	Priame náklady : 43267 Výnos- 60 314
Celkom: 19 535	Celkom: 17 047 Rozdiel: - 2488 Strata: 2488/1krava v chove

Výška podpory :2488 Sk/VDJ**Východiská pre výpočet podpory – výkrm podstielkové/celoroštové ustajnenie:**

Všeobecné podmienky (Zákony SR)	Špecifické podmienky (nad rámec)
Plocha na 1 zviera 3,5/2,5 m ²	Plocha na 1 zviera 3,85/2,75 m ² (+10 %)
Priame náklady: 17 864 Výnos : 22 727	Priame náklady: 16 240 Výnos: 20 661
Rozdiel: 4863	Rozdiel: 4421 Strata: - 442 .- Sk na 1350 kg priem živej hmotnosti, tj. 631.- Sk na 1 VDJ v chove

Výška podpory pre výkrm dobytky: 631 SK/VDJ*Použité parametre: priemerná hmotnosť dobytky :**(150 počiatková + 550 konečná):**Náhrady sa vypočítajú ako kompenzácia rozdielu zníženia priamych nákladov a zníženia výnosov na zníženie priemerného stavu zvierat v prepočte na 1 VDJ. Pre výpočet sa použili hodnoty informačnej databázy VÚEPP „Vlastné náklady a výnosy“.*Podklady pre výpočet v chove hovädzieho dobytky:

Tabuľka č. 1

Minimálne požiadavky na plochu ležiska a celkovú plochu (ležisko a krmisko) vo voľnom kotercovej ustajnení pri dvojpriestorovom systéme ustajnenia pre kravy s rôznou hmotnosťou podľa zák. 230/98 a podľa návrhu opatrenia.

Živá hmotnosť [kg]	Plocha na ks [m ²]			
	Ležisko		Celkom	
	Vyhláška č. 230/98	opatrenie AW (nad rámec)	Vyhláška .č. 230/98	opatrenie AW (nad rámec)
550	5,6	6,1	7,2	8,0
650	6,0	6,6	8,4	9,2
750	6,3	7,0	9,5	10,5
Pôrodňa	10	11	12,5	13,75

Tabuľka č. 2

Minimálne požiadavky na plochu ležoviska a dĺžku krmiska pri kotercovom ustajnení výkrmového dobytku na plochom ležisku, hlbokoj alebo narastajúcej podstielke s plochým betónovým krmiskom

Živá hmotnosť (kg)	Najmenšia plocha ležiska [m ² .ks ⁻¹]		Dĺžka krmneho miesta	
			Mm	mm
	Vyhláška č. 230/98	opatrenie AW (nad rámeč)	Vyhláška č. 230/98	opatrenie AW (nad rámeč)
do 200	1,8	2,0	450	495
do 300	2,5	2,75	500	550
do 450	3,5	3,85	600	660
nad 450	4,5	4,95	700	770

Tabuľka č. 3

Minimálne požiadavky na plochu na ks pri celoročtovom kotercovom ustajnení výkrmového dobytku

Živá hmotnosť (kg)	Najmenšia plocha [m ² .ks ⁻¹]	
	Vyhláška č. 230/98	opatrenie AW (nad rámeč)
do 200	1,5	1,65
do 300	2,0	2,2
do 450	2,5	2,75
nad 450	3,0	3,3

5.3.2.1.4.2.1 Zlepšenie prirodzeného materského správania kráv

Východiská pre výpočet: Platba sa vypočíta ako náhrada za zníženie produkcie mlieka od preradených kráv na dojčenie teliat a náhrada za zvýšené pracovné nároky na ošetrovanie osobitnej skupiny zvierat a tvorbu dojčiacich skupín.

Východiská pre výpočet podpory:

Všeobecné podmienky (Zákony SR)	Špecifické podmienky (nad rámeč)
Priame náklady – 48 089 Výnos dojnica – 65 047 Celkom rozdiel +16 958.- Sk	Priame náklady na dojnicu – 48 089- Sk Výnos- 10 teliat x3.804.- (na 100 KD, tj.3 mesiace) 38 040 .- Sk Náklady teľatá: 10 teliat x(4699.-[VN na 100KD] -1440.- [tj. 35 kg MKZ x 40.- Sk] = 32 590.-
Náklady na 10 teliat (100KD) 46 990.- Výnosy na 10 teliat (á100KD) 38 040.- Rozdiel: - 8950.- Sk	Celkom Rozdiel: - 48 089.- Sk na 1 dojnicu + 5450.- na 10 teliat = 42 639.- Požiadavka úhrady: 42 639 + 8008 = 50 647.-
Rozdiel za dojnicu a za teľatá = + 8008.- Sk	

Poznámky: Pre uvedenú skupinu je nutné počítať s prácou jedného ošetrovateľa. Pri výpočte podpory boli použité náklady a výnosy z databázy VÚEPP „Vlastné náklady a výnosy“.

Pri výpočte z nákladov na teľatá bola pri odchove dojčiacimi kravami odrátaná cena mliečnej zmesi v priemernej hodnote 40.- Sk za j kg a spotrebe 35 kg na odchované teľa.

Výška podpory na 1 dojčiacu kravu (1 VDJ) a 10 odchovaných teliat (4 VDJ), tj. na 5 VDJ = 50 647.- Sk, tzn. 10 129 Sk/VDJ.

5.3.2.1.4.3 ZLEPŠENIE ŽIVOTNÝCH PODMIENOK V CHOVE OŠÍPANÝCH**Východiská pre výpočet platby**

V kategórii rodiacich a dojčiacich prasníc bude navyše vytvorené miesto ošetrovateľa - špecialistu pre handling a zabezpečenie cieľa opatrenia. Platba bude kompenzovať zvýšené mzdové a sociálne náklady v kategórii rodiacich a dojčiacich prasníc.

Východiská pre výpočet podpory:

Všeobecné podmienky (Zákony SR)	Špecifické podmienky (nad rámec)
Náklady: 23 454,90	Dodatočné náklady: 3657.- Sk
	Celkom: 27 111,9.- Sk na 1 VDJ Rozdiel celkom: 3657.- Sk (prasnica + prasiatka)

Zvýšené náklady na mzdy a sociálne odvody v prepočte na 1 prasnica základného stáda $1054.- \text{ Sk} / 100 \text{ KD} \times 3,65 = 3847,- \text{ Sk} : 1,052 \text{ VDJ} = 3657 \text{ VDJ}$ (prasnica s ciciakmi)

Výška podpory na 1 VDJ prasníc s ciciakmi $3657.- \text{ Sk}$ prasnica $\times 0,5(\text{VDJ}) + 13,80$ odchovaných prasiatok (2004) $\times 0,04(\text{VDJ}) = 1,052 \text{ VDJ}$.

Výška podpory: 3657.- Sk na 1 VDJ

Príklad pre výpočet pre 100 prasníc v chove: chov so 100 ks prasníc chová ročne 105,2 VDJ ošípaných a má nárok na kompenzáciu zvýšených mzdových nákladov vo výške 105,2 VDJ $\times 3657.- \text{ Sk} = 384716.- \text{ Sk}$

Poznámky: Zvýšené pracovné náklady boli vypočítané z nákladov na mzdy a sociálnych nákladov, prepočítaných podľa tabuliek Vlastných nákladov VÚEPP.

5.3.2.1.4.4 ZLEPŠENIE ŽIVOTNÝCH PODMIENOK V CHOVE OVIEC

Východiská pre výpočet platby: Pre zabezpečenie cieľa bude potrebné vytvoriť miesto ošetrovateľa - špecialistu pre handling počas bahnenia a odchovu jahniat. Platba bude kompenzovať zvýšené mzdové a sociálne náklady počas bahnenia a odchovu jahniat t.j. na 100 dní v roku.

Zvýšené náklady na mzdy a sociálne odvody v prepočte na 1 bahnicu základného stáda = + 319,- Sk /100 KD; 1 ovca základného stáda = 0,16 VDJ (0,15 bahnica; 0,01 jahniatko = 0,16).

Východiská pre výpočet podpory:

Všeobecné podmienky (Zákony SR)	Špecifické podmienky (nad rámec)
Náklady: 44 347,50.- Sk na 1 VDJ	Dodatočné náklady: Mzdy: 2 412.- Sk na 1 VDJ
Celkom	Celkom: 46 759,50.- Sk Rozdiel celkom: 2 412.- Sk na 1 VDJ

Výška podpory: 2 412.- Sk na 1 VDJ

Poznámky: Zvýšené pracovné náklady boli vypočítané z nákladov na mzdy a sociálnych nákladov (horská oblasť), prepočítaných podľa tabuliek Vlastných nákladov VÚEPP.

PRÍLOHA 7:

PREPOČÍTAVACIE KOEFICIENTY
hovädzieho dobytku, ošípaných, oviec, kôz, koní a hydiny na dobyčiu jednotku

(zosúladené s prílohou V nariadenia Komisie (ES) č.1974/2006)

Hovädzí dobytok	býky, kravy a iný zvieratá staršie ako 2 roky	1,0 DJ
	zvieratá od veku 6 mesiacov do 2 rokov	0,6 DJ
	zvieratá do veku 6 mesiacov	0,4 DJ

Ošípané	plemenné prasnice a plemenné kance nad 50 kg	0,5 DJ
	ostatné ošípané	0,3 DJ

Ovce a kozy		0,15 DJ
--------------------	--	---------

Kone	staršie ako 6 mesiacov	1,0 DJ
-------------	------------------------	--------

Hydina	nosnice	0,014 DJ
	ostatná hydina	0,003 DJ

PRÍLOHA 8:

VÝPOČET PLATIEB ZA ZALESŇOVANIE POĽNOHOSPODÁRSKEJ PÔDY - 5.3.2.2.1

Prvé zalesnenie poľnohospodárskej pôdy – klasické dreviny

V súlade s nariadením Rady (ES) č.1698/2005 je podpora stanovená pre:

- náklady na založenie (zalesnenie v 1.roku)
- ročná prémie na ošetrovanie zalesnenej pôdy (5 rokov)
- ročná prémie ako príspevok na krytie straty príjmov zo zalesnenia (15 rokov)

Náklady sú stanovené na hektár využívanej poľnohospodárskej pôdy pri použití zmiešaného sadbového materiálu. Do výpočtu boli kalkulované nasledovné položky:

- Náklady na založenie (zalesnenie v 1.roku)

Príprava pôdy	18 000 Sk/ha
Nákup sadeníc	48 000 Sk/ha
Vlastná výsadba	14 400 Sk/ha
Doplňkové činnosti (prvotné ošetrovanie a ochrana)	3 600 Sk/ha
Spolu	84 000 Sk/ha

- Ročná prémie na ošetrovanie zalesnenej pôdy

Doplňovanie sadeníc	7 000 Sk/ha
Ošetrovanie proti burinám	10 000 Sk/ha
Ochrana proti zveri	6 000 Sk/ha
Spolu	23 000 Sk/ha

- Ročná prémie ako príspevok na krytie straty príjmov zo zalesnenia

Zalesnenie poľnohospodárskej pôdy znamená pre poľnohospodára úplnú stratu príjmu z produkcie. Príspevok bol stanovený na základe váženého priemeru hlavných plodín v strednej kategórii poľnohospodárskych pôd.

Pre ostatné osoby nespĺňajúce definíciu poľnohospodára bol stanovená max. platba v zmysle prílohy nariadenia Rady (ES) č.1698/2005 .

Poľnohospodári	Ostatné osoby
14 000 Sk/ha	5 316 Sk/ha

PRÍLOHA 9:**VÝPOČET PLATIEB PRE OPATRENIE 5.3.2.2.3
LESNÍCKO – ENVIRONMENTÁLNE PLATBY**

Lesnícko-environmentálna podpora v rámci Programu rozvoja vidieka SR vychádza z princípu finančnej náhrady, ktorá vzniká v dôsledku obmedzení vo výrobnom procese. V podstate sa jedná o náhradu nižších príjmov z titulu obmedzenia intenzity výroby a dodatočných nákladov vyplývajúcich z potreby realizácie aktivít nad rámec povinných požiadaviek.

Účelom výpočtu platieb je preukázať opodstatnenosť uvedených náhrad, ako aj stanoviť ich výšku s ohľadom na vývoj reálnych ekonomických parametrov v lesnom sektore.

Podkladom pre výpočet platieb boli informačné databázy relevantných inštitúcií (Národné lesnícke centrum, Slovenský štatistický úrad, MP SR) o dosahovaných parametroch v rokoch 2003 - 2005. Výsledné kalkulácie boli napočítané ako priemerné hodnoty pre celé územie Slovenska.

Údajové databázy pre kalkuláciu platieb predstavovali publikované výsledky o nákladoch a výnosoch v lesnom hospodárstve v uplynulých rokoch, ako aj údaje získané formou výskumu trhu a v špecifických prípadoch aj konzultácií s odbornou praxou i špecializovanými inštitúciami.

- Referenčná úloha: Kvantifikácia nákladov na realizáciu Lesohospodárskych plánov s výstupom „Náklady a výnosy podľa výkonov“
- Sumárne údaje Lesohospodárskych plánov za neštátne lesy
- Zelené správy MP SR (1995-2005)
- Štatistické výkazy (prehľad sortimentov cien dreva)

5.3.2.2.3.1 ZACHOVANIE PRIAZNIVÉHO STAVU LESNÝCH BIOTOPOV.

Výška platby vychádza z rozdielu ocenenia produkcie pri bežnom spôsobe využívania lesnej pôdy (dodržiavanie CC a národnej legislatívy) a pri spôsobe stanovenom pre túto schému (podmienka ponechávania stromov pri obnove, maloplošná forma obnovy, ponechanie mŕtveho dreva, prirodzená forma obnovy, neaplikovanie chémie, vylúčenie hospodárskej činnosti v stanovenom období v chránenom vtáčom území) – ušlý výnos (príjem). Tento rozdiel je znížený o ušetrené náklady za nerealizované činnosti a zvýšený o dodatočné náklady pri dodržiavaní stanovených podmienok pre obhospodarovanie lesných pôd.

Východiská pre výpočet

Sk.ha⁻¹

Strata príjmov

ponechanie 10 stromov/ha	(+)	1350,-
ponechanie mŕtveho dreva	(+)	672,-

Náklady navyše

maloplošná forma obnovy	(+)	46,-
prirodzená obnova + ponechanie časti pionierskych drevín	(+)	97,-
vylúčenie prípravkov + ekologický olej	(+)	217,-

Úspora nákladov

ponechanie stromov	(-)	535,-
mŕtve drevo	(-)	206,-
Platba	(=)	1641,- Sk/ha

Poznámky:**Prepísané činnosti**

- strata na produkcii z ponechania 5 ks stromov na obnovnej ploche (\emptyset ks = 1,2 m³; 5ks = 6 m³), podľa priemernej ceny dreva neštátnych subjektov: 1125 Sk/m³ x 6 m³ / 5 rokov = **1350 Sk/ha/rok**
- náklady na viac na uplatnenie maloplošných foriem hospodárskeho spôsobu (HS) alebo HS účelového prípadne výberkového. Nárast nákladov cca o 10 %, predstavuje 18,20 Sk/m³ ťažby resp. pri \emptyset ťažby obnovnej na ha/rok 2,55 m³ je to 18,2 x 2,55 = **46,41 Sk/ha/rok**
- ponechanie mŕtveho dreva (min. 10 m³/ha) v cene palivového dreva (\emptyset 560 Sk/ m³), pričom je predpoklad, že 60 % je upotrebiteľného; (560 Sk x 10 m³/ha x 0,6) / 5 rokov = **672 Sk/ha/rok**
- zvýšené náklady spojené s prirodzenou obnovou stanovištne pôvodných drevín o 20 % (na HS a formu + 20 % (1,2), výpočet predstavuje hodnotu **92,82 Sk/ha/rok**
- náklady na ponechanie časti pionierskych drevín a jarabiny na dožitie, resp. neodstraňovať ich v rámci výchovy, ak reálne existujú. Predstavujú zvýšené náklady na výchovné ťažby o 10 % čo je: 66 Sk/m³ x 0,1: (17 m³/ha x 0,1) = **3,9 Sk/ha/rok**
- zákaz používať chemické látky pri ochrane lesa predstavuje zvýšené náklady na ochranu porastov o 20 % čo je: 1713 Sk/ha x 0,01 (\emptyset rok/ha) = **17,13 Sk/ha/rok**
- náklady súvisiace so zákazom aplikovať chemické látky, odhad ceny (bežný olej 1l = 80,-Sk ; biologicky odbúrateľný (ekologický) olej 1l = 180,-Sk), zvýšené náklady predstavujú pri aplikácii \emptyset 2 litre/ha/rok x (180 - 80 Sk/liter) = **200 Sk/ha/rok**

úspora nákladov

- ponechaním 5 ks stromov/ha (6m³/ha) sa ušetrí za ťažbu, manipuláciu a približovanie 446 Sk/m³; čo predstavuje 446x6/5 rokov = **535 Sk/ha**
- ponechaním 5 m³/ha dreva sa ušetrí za manipuláciu a približovanie 206 Sk/m³; čo predstavuje 206x5/5 = **206 Sk/ha**

V prípade, že sa na tej istej ploche lesa nachádza hniezdna lokalita:**Vylúčenie lesohospodárskej činnosti na hniezdných lokalitách**

- strata z titulu nevykonávania ťažby v 5 mesiacoch roka t.j. \emptyset ťažba 3,15 m³/ha x 1125 m³/ha x 0,42 x 3 % úroková miera z rozdielu veku rubnej doby LOU 120 rokov a skutočného veku 90 rokov = 1488,40 Sk/ha/rok x 0,06993 = **104,08 Sk/ha/rok** (0,06993 je diskontný faktor z rozdielu vekov 120 a 90)
- ušetrené náklady za nevykonávanie činnosti v 5 mesiacoch nekalkulujeme pretože vo zvyšnom období roka sú rovnaké ako zvýšené náklady na činnosť).

Platba	(=)	1745,- Sk/ha
---------------	------------	---------------------

5.3.2.2.3.2 OCHRANA BIOTOPOV VYBRANÝCH DRUHOV VTÁKOV

Výška platby vychádza z rozdielu ocenenia produkcie pri bežnom spôsobe využívania lesnej pôdy (CC + národná legislatíva) a pri spôsobe stanovenom pre túto schému (bezzásahový režim v okruhu 50 m od hniezda, obmedzená činnosť v dobe rozmnožovania v okruhu od 50m do 300 m od hniezda, v dobe mimo rozmnožovania maloplošná forma obnovy, stanovený hospodársky spôsob, neaplikovanie chémie) – ušlý výnos (príjem). Tento rozdiel je znížený o ušetrené náklady za nerealizované činnosti a zvýšený o dodatočné náklady pri dodržiavaní stanovených podmienok pre obhospodarovanie lesných pôd.

Výpočet platby je realizovaný na ochrannú zónu hniezdiska:

Vnútoraná ochranná zóna – polomer 50 m predstavuje plochu 0,785 ha. V tejto platí bezzásahový režim.

Vonkajšia časť ochrannej zóny – okruh od 50 m do 300 m predstavuje plochu 27,475 ha. V tejto časti sú obmedzenia v čase rozmnožovania (5 mesiacov) – vylúčenie hospodárskej činnosti. V čase mimo rozmnožovania sú obmedzenia pre spôsoby obhospodarovania.

Východiská pre výpočet

Strata príjmov

bezzásahový režim 0,785 ha (+)	1114,7,- Sk na 0,785 ha
zo zníženia produkcie (+)	104,- Sk/ ha

Náklady navyše

obnovy porastov (+)	194,-
---------------------	-------

Navrhovaná platba (=)	9302,- Sk/na zónu 329 Sk/ha zóny
------------------------------	---

Kalkulácia: 0,785 ha x 1420 Sk/ha = 1114,7 Sk

27,475 ha x 298 Sk/ha = 8187 Sk

1 zóna 28,26 ha9302 Sk 329 Sk/ha zóny

Poznámky:

- Bezzásahový režim vo vnútornej ochrannej zóne – polomer 50 m od hniezda : 0,785 ha x 1420 Sk/ha (rozdiel z príjmov z predaja dreva, ostatnej lesnej produkcie, lesníckych služieb a nákladov pestovnej, ťažobnej a ostanej činnosti) = **1114,7 Sk**
- strata z titulu nevykonávania ťažby v 5 mesiacoch roka t.j. Ø ťažba 3,15 m³/ha x 1125 m³/ha x 0,42 x 3 % úroková miera z rozdielu veku rubnej doby LOU 120 rokov a skutočného veku 90 rokov = 1488,40 Sk/ha/rok x 0,06993 = **104,08 Sk/ha/rok** (0,06993 je diskontný faktor z rozdielu vekov 120 a 90).
- Zvýšené náklady na lesohospodársku činnosť o 30 % = **193,72 Sk/ha/rok**

úspora nákladov

- Ušetrené náklady za nevykonávanie činnosti v 5 mesiacoch nekalkulujeme pretože vo zvyšnom období roka sú rovnaké ako zvýšené náklady na činnosť).

PRÍLOHA 10:

PRIEMERNÁ SPOTREBA DUSÍKATÝCH HNOJÍV ZA OBDOBIE 2003-2005 V SR

Hnojivo	Druh pozemku	2003	2004	2005
Priemyselné hnojivá (kg N/ha)	Orná pôda	61,60	63,40	62,00
	Trvalé trávne porasty	22,07	19,83	17,80
Organické hnojivá (kg N/ha)	Orná pôda	126,60	109,00	97,00
	Trvalé trávne porasty	107,36	49,70	44,10
Hnojivá na ornej pôde spolu		188,2	172,4	159,0
OP - priemer za roky 2004 -2006		173,2 kg N/ha		
Hnojivá na trvalých trávnych porastoch spolu		129,43	69,53	61,9
TTP - priemer za roky 2004 -2006		86,95 kg N/ha		

Zdroj:

Priemyselné hnojiva – Štatistický úrad (zelená správa)

Organické hnojivá – ÚKSUP

PRÍLOHA 11 a:**ÚZEMNÁ OCHRANA prírody a krajiny a jej stupne dotýkajúce sa obmedzenia poľnohospodárskej činnosti na územiach NATURA (UEV)**

(zákon č.543/2002 o ochrane prírody a krajiny - §§ 11, 12, 13, 14, 15, 16 + § 6)

Stupeň ochrany		Poľnohospodárska činnosť na LPIS
Prvý stupeň	Zákazy	-
	Potrebný súhlas ochrany prírody	- Letecká aplikácia chemických látok a hnojív - Zasahovanie do biotopu európskeho významu alebo biotopu národného významu, ktorým sa môže biotop poškodiť alebo zničiť
Druhý stupeň	Zákazy	-
	Potrebný súhlas ochrany prírody	- Letecká aplikácia chemických látok a hnojív - Zasahovanie do biotopu európskeho významu alebo biotopu národného významu, ktorým sa môže biotop poškodiť alebo zničiť - Likvidáciu existujúcich trvalých trávnych porastov s výnimkou činnosti povolennej podľa osobitných predpisov (napr. stavebný zákon), - Pasenie, napájanie, preháňanie a nocovanie hospodárskych zvierat na voľných ležoviskách, ako aj ich ustajnenie mimo stavieb alebo zariadení pri veľkosti stáda nad tridsať veľkých dobytčích jednotiek, umiestnenie košiara, stavby a iného zariadenia na ich ochranu, - Pozemnú aplikáciu chemických látok a hnojív, najmä pesticídov, toxických látok, priemyselných hnojív a silážnych štiav pri poľnohospodárskej a inej činnosti na súvislej ploche väčšej ako 2 ha,
Tretí stupeň	Zákazy	- Rozširovať nepôvodné druhy rastlín a živočíchov
	Potrebný súhlas ochrany prírody	- Letecká aplikácia chemických látok a hnojív - Zasahovanie do biotopu európskeho významu alebo biotopu národného významu, ktorým sa môže biotop poškodiť alebo zničiť - Likvidáciu existujúcich trvalých trávnych porastov s výnimkou činnosti povolennej podľa osobitných predpisov (napr. stavebný zákon), - Pasenie, napájanie, preháňanie a nocovanie hospodárskych zvierat na voľných ležoviskách, ako aj ich ustajnenie mimo stavieb alebo zariadení pri veľkosti stáda nad tridsať veľkých dobytčích jednotiek, umiestnenie košiara, stavby a iného zariadenia na ich ochranu, - Pozemnú aplikáciu chemických látok a hnojív, najmä pesticídov, toxických látok, priemyselných hnojív a silážnych štiav pri poľnohospodárskej a inej činnosti

Štvrtý stupeň	Zákazy	<ul style="list-style-type: none"> - Rozširovať nepôvodné druhy rastlín a živočíchov - Aplikovať chemické látky a hnojivá - Rozorávať existujúce trvalé trávne porasty a rúbať dreviny - Umiestniť košiar, stavbu alebo iné zariadenie na ochranu hospodárskych zvierat
	Potrebný súhlas ochrany prírody	<ul style="list-style-type: none"> - Zasahovanie do biotopu európskeho významu alebo biotopu národného významu, ktorým sa môže biotop poškodiť alebo zničiť - Pasenie, napájanie, preháňanie a nocovanie hospodárskych zvierat na voľných ležoviskách, ako aj ich ustajnenie mimo stavieb alebo zariadení pri veľkosti stáda nad tridsať veľkých dobytčích jednotiek
Piaty stupeň	Zákazy	<ul style="list-style-type: none"> - Rozširovať nepôvodné druhy rastlín a živočíchov - Aplikovať chemické látky a hnojivá - Rozorávať existujúce trvalé trávne porasty a rúbať dreviny - Umiestniť košiar, stavbu alebo iné zariadenie na ochranu hospodárskych zvierat
	Potrebný súhlas ochrany prírody	<ul style="list-style-type: none"> - Zasahovanie do biotopu európskeho významu alebo biotopu národného významu, ktorým sa môže biotop poškodiť alebo zničiť - Pasenie, napájanie, preháňanie a nocovanie hospodárskych zvierat na voľných ležoviskách, ako aj ich ustajnenie mimo stavieb alebo zariadení pri veľkosti stáda nad tridsať veľkých dobytčích jednotiek

§ 6

Ochrana biotopov

(1) Každý, kto zasiahne do biotopu európskeho významu spôsobom, ktorým môže biotop poškodiť alebo zničiť [§ 12 písm. g) *zasahovanie do biotopu európskeho významu alebo biotopu národného významu, ktorým sa môže biotop poškodiť alebo zničiť*] alebo biotopu národného významu spôsobom, ktorým môže biotop poškodiť alebo zničiť [§ 12 písm. g) *zasahovanie do biotopu európskeho významu alebo biotopu národného významu, ktorým sa môže biotop poškodiť alebo zničiť*], je povinný uskutočniť primerané náhradné revitalizačné opatrenia vyplývajúce najmä z dokumentácie ochrany prírody a krajiny; táto povinnosť neplatí, ak ide o bežné obhospodarovanie poľnohospodárskych kultúr alebo lesných kultúr. Ak nemožno uskutočniť náhradné revitalizačné opatrenia, je povinný uhradiť finančnú náhradu do výšky spoločenskej hodnoty zasiahnutého biotopu (§ 95 *Spoločenská hodnota biotopov európskeho významu*). Finančná náhrada je príjmom Environmentálneho fondu.

(2) Orgán ochrany prírody určí podrobnosti o revitalizačných opatreniach alebo o finančnej náhrade podľa odseku 1 v súhlase podľa § 12 písm. g) (*zasahovanie do biotopu európskeho významu alebo biotopu národného významu, ktorým sa môže biotop poškodiť alebo zničiť*). Orgán ochrany prírody nariadi uskutočnenie primeraných revitalizačných opatrení a určí ich rozsah a podrobnosti o nich alebo nariadi úhradu finančnej náhrady aj tomu, kto zasiahol do biotopu európskeho významu alebo biotopu národného významu bez súhlasu podľa § 12 písm. g) (*zasahovanie do biotopu európskeho významu alebo biotopu národného významu, ktorým sa môže biotop poškodiť alebo zničiť*).

PRÍLOHA 11 b:

ÚZEMNÁ OCHRANA prírody a krajiny a jej stupne dotýkajúce sa obmedzenia lesníckej činnosti na územiach NATURA (UEV)
(zákon č.543/2002 o ochrane prírody a krajiny - §§ 11, 12, 13, 14, 15, 16 + § 6)

Stupeň ochrany		Lesnícka činnosť na lesnej pôde súkromných majiteľov lesov
Prvý stupeň	Zákazy	-
	Potrebný súhlas ochrany prírody	- Letecká aplikácia chemických látok a hnojív - Zasahovanie do biotopu európskeho významu alebo biotopu národného významu, ktorým sa môže biotop poškodiť alebo zničiť
Druhý stupeň	Zákazy	-
	Potrebný súhlas ochrany prírody	- Letecká aplikácia chemických látok a hnojív - Zasahovanie do biotopu európskeho významu alebo biotopu národného významu, ktorým sa môže biotop poškodiť alebo zničiť - Pozemnú aplikáciu chemických látok a hnojív, najmä pesticídov, toxických látok, priemyselných hnojív a silážnych štiav pri lesohospodárskej a inej činnosti na súvislej ploche väčšej ako 2 ha,
Tretí stupeň	Zákazy	- Rozširovať nepôvodné druhy rastlín a živočíchov
	Potrebný súhlas ochrany prírody	- Letecká aplikácia chemických látok a hnojív - Zasahovanie do biotopu európskeho významu alebo biotopu národného významu, ktorým sa môže biotop poškodiť alebo zničiť - Pozemnú aplikáciu chemických látok a hnojív, najmä pesticídov, toxických látok, priemyselných hnojív a silážnych štiav pri lesohospodárskej a inej činnosti
Štvrtý stupeň	Zákazy	- Rozširovať nepôvodné druhy rastlín a živočíchov - Ťažiť drevnú hmotu holorubným hospodárskym spôsobom - Aplikovať chemické látky a hnojivá
	Potrebný súhlas ochrany prírody	- Zasahovanie do biotopu európskeho významu alebo biotopu národného významu, ktorým sa môže biotop poškodiť alebo zničiť
Piaty stupeň	Zákazy	- Rozširovať nepôvodné druhy rastlín a živočíchov - Ťažiť drevnú hmotu holorubným hospodárskym spôsobom - Aplikovať chemické látky a hnojivá - Zasiahnúť do lesného porastu a poškodiť vegetačný a pôdny kryt
	Potrebný súhlas ochrany prírody	- Zasahovanie do biotopu európskeho významu alebo biotopu národného významu, ktorým sa môže biotop poškodiť alebo zničiť

§ 6 Ochrana biotopov

(1) Každý, kto zasiahne do biotopu európskeho významu spôsobom, ktorým môže biotop poškodiť alebo zničiť [§ 12 písm. g) *zasahovanie do biotopu európskeho významu alebo biotopu národného významu, ktorým sa môže biotop poškodiť alebo zničiť*] alebo biotopu národného významu spôsobom, ktorým môže biotop poškodiť alebo zničiť [§ 12 písm. g) *zasahovanie do biotopu európskeho významu alebo biotopu národného významu, ktorým sa môže biotop poškodiť alebo zničiť*], je povinný uskutočniť primerané náhradné revitalizačné opatrenia vyplývajúce najmä z dokumentácie ochrany prírody a krajiny; táto povinnosť neplatí, ak ide o bežné obhospodarovanie poľnohospodárskych kultúr alebo lesných kultúr. Ak nemožno uskutočniť náhradné revitalizačné opatrenia, je povinný uhradiť finančnú náhradu do výšky spoločenskej hodnoty zasiahnutého biotopu (§ 95 *Spoločenská hodnota biotopov európskeho významu*). Finančná náhrada je príjmom Environmentálneho fondu.

(2) Orgán ochrany prírody určí podrobnosti o revitalizačných opatreniach alebo o finančnej náhrade podľa odseku 1 v súhlase podľa § 12 písm. g (*zasahovanie do biotopu európskeho významu alebo biotopu národného významu, ktorým sa môže biotop poškodiť alebo zničiť*). Orgán ochrany prírody nariadi uskutočnenie primeraných revitalizačných opatrení a určí ich rozsah a podrobnosti o nich alebo nariadi úhradu finančnej náhrady aj tomu, kto zasiahol do biotopu európskeho významu alebo biotopu národného významu bez súhlasu podľa § 12 písm. g (*zasahovanie do biotopu európskeho významu alebo biotopu národného významu, ktorým sa môže biotop poškodiť alebo zničiť*).